

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Mason
L. 217.

CJ 50 [For]

11, 12

3000 16223H

FORNMANNA SÖGUR,

EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

ÚTGEFNAR.

AÐ TILHLUTUN HINS

NORRÆNA FORNFRÆÐA FÉLAGS

Urðar orði
kveður engi maður.

Fjölsvinnsmál.

ELLEFTA BINDI.

Jómsvíkingasaga ok Knytlingasaga
með tilheyrandi þáttum.

Kaupmannahöfn, 1828,

Prentaðar hjá Harðvíg Friðrik Popp.

BODL-1128.
DUPLICATE
SOLD BY
AUT.

JÓMSVÍKÍNGASAGA

OK

KNYTLÍNGA

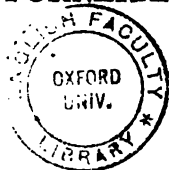
MEÐ TILHEYRANDI ÞÁTTUM.

EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

ÚTGEFNAR

AÐ TILHLUTUN HINS

NORRÆNA FORNERÆÐAFÉLAGS.

Kaupmannahöfn, . 1828,

Prentaðar hjá Harðvíg Friðrek Popp.

F o r m á l i .

Ár þessi partr af Fornmannasögunum gengr fyrir út á prent að tilhlutun þess norræna Fornfræðafélags, enn það í byrjun atgjörða sinna hafði fyrirætlað, berr það helzt til, að margir lærðir og málsmetandi menn höfðu tilmælt, að Danmerkr sögur yrði sem fyrst útgefnar og skotið því efni undir félagsmanna álit á almennum fundi, hvar það ráð var tekið með atkvæðafjölda, að útgefa skyldi sögur þær, er Danmörku viðkoma að þessu sinni. En svo að sú röð og niðurskipun, sem upphaflega var viðtekin, ekki raskist, þá verður þetta hið 11ta bindi í röðinni, þarð. Noregs konunga sögur munu fullkomliga fylla 10 fyrstu bindin.

Nú skal hér nokkuð ítarligar greina frá því, hvörninn útgáfa þessa söguflökks er af hendi leyst, og hvör handrit hafa þartil hagnýtt verið:

1. *Jónsvikingasaga* er prentuð eptir gamalli kálfskinnsbók í Arna Magnússonar handritasafni, Nr. 291 í 4blf., sem kölluð er *A*; hún er að líkindum einhver sú elsta íslensk skinnbók, sem til er; lýsir því bæði útlit hennar og stafasetning, og þykir líklegt, að hún sé eigi seinni skrifuð enn við lok 13du eða í byrjun 14du aldar. Fremsta blaðsíðan í henni er máð og að öllu ólæsilig, og er því byrjun fyrsta kapituls, þangað að, sem til er vísað á 2ri blaðsíðu, tekin úr *R.*, en niðurlag sögunnar allt upp frá orðunum: *ef eg kæmak i Noreg* á bls. 153, er tekið úr *F*, því seinasta blaðsíðan í *A* varð ekki lesin, og þarðauki vantar aptan við skinnbókina líkliga eitt blað. Hvört 50, 51 og 52 kapítulinn hefir nokkurn tíma staðið í *A* er að sönnu óvíst, því ekkert handritanna, nema *F*, hefir þessa kapítula, en þarð innihald þeirra

er náskyldt sjálfri sögunni, þótti ekki mega skilja þa frá henni. Réttritun skinnbókarinnar er í mörgu tilliti mjög merkilig, svo sem t. d. á er víðarsthver brúkað í niðurlagi orðanna, bæði þar, sem höfuðhljóðstafrinn í sjálfu orðinu er í eða ý, t. d. *kristne, inne, fyse*, og líka þegar eigi hefir orðið breyting hljóðstafs á undan í orðinu, t. d. *skálenne, fjórðe*; eptir sömu reglu er o brúkað fyrir u á eptir u eða ú, t. d. *skulo, furðo, búom*, og eins þar sem eigi er hljóðstafsþreiting á undan, t. d. *þessa, sinom* (en *föður, mönnum*); enn fremr er æ brúkað fyrir æ, þegar hljóðið leiðist af ó, t. d. *kæmi af kom, bræðra af bróðir*. Fyrir utan þetta og fleira fábreytiligt, sem haldið hefir verið af réttritun skinnbókariinnar, má geta þess, að hon stendr allstaðar fyrir *hún*, *bözt* og *enn bözt* víða fyrir *best* og *enn besti*, *ljúga*, *sjúkr* fyrir *ljúga*, *sjúkr*, *rekr* fyrir *rekkr*, *okkr* fyrir *okkr*, *hæra* fyrir *hærra*, *örvæna* fyrir *örvænna*, *égi*, *méra*, fyrir *eigi*, *meira*, o. þessh., *skipverjym*, *nauðsynjym*, *viljym* fyrir *skipverjum*, o. s. fr., *hynir* fyrir *hinir*, *mykill* og *mykit* fyrir *mikill* og *mikit*; v stendr víða í orðum á milli tvöggja hljóðstafa fyrir f, t. d. *hava, soavit*; o er brúkað optarst, nema í byrjun orða, fyrir k, v allstaðar fyrir ú og u, æ sumstaðar fyrir e, t. d. *Vesasti, æign, æiga, ei* allstaðar fyrir é, t. d. *leit, reið* fyrir lét, reð; ng er jafnan skrifað með bókstafsmynd, sem er nærri því eins og n, nema aptari leggrinna gengr niðr úr línunni með bug á endanum innavið, runin *Maðr* fyrir orðið *maðr*, og sereginligt band fyrir orðin *heldr* og *eða*. En til þess, að lesendr geti betr gjört sér hugmynd um útlit bókarinnar og stafasetning, fylgir bindi þessu kopargrafin líking af einni blaðsíðu hennar, er inniheldr endir 4ða og mestan part 5ta kapitula; þessi blaðsíða er einna skirust í bókinni, því víða annarstaðar, einum í byrjuninni og í 7da og

8da kapit., líka undir endann, má hana kalla ólæsiliga, og krafði því lestr hennar allviða mikla yfirlegu og itrekaða aðgá, en aungva afskrift var að fá, og ólík-
ligt er, að nokkur sé eða hafi að nýýngu tilverið.

Við *A* eru samanbornir þrír aðrir handritaflokkar, sem optarst eru mjög frábrugðnir hver öðrum að orðatiltæki, þó frá sömu atburðum sé sagt; var því eigi hæft að taka orðamun þeirra, eða greina allstaðar frá, hvar þau væru fjölorðari eða fáorðari enn *A*, nema þar, sein aðalritsins orðatiltæki var efasamt eða óljóst. 1, Pró-
fessor *Rask's* eiginhandar afskrift af skinnbókunni Nr. 7 í handritasafninu á bókahirzlu konungs í Stokkhólmi, og er hún kölluð *R*; hún er í fyrri þætti sögunnar að mestu leiti samhljóða *A*, nema hvað nokkuð er undanfellt í frásögninni, þó er það meira í öðrum þættinum; eptir henni er Jónsvíkingasaga (annar þátrinn) prentuð, að tilhlutun fornritanefndarinnar, í Kaupm. 1824. — 2, Jónsvíkingasaga á tveim stöðum í Ólafssögu Tryggvasonar í Flateyarbók, kölluð *F*; hér til heyrir frásagan í Ólafssögu Tryggvasonar, sem prentuð er í Skálholti 1689, einninn pappírshandritin Nr. 14, 15 og 57 í arkarformi, og Nr. 288 og 292 í 4rblf. í Árna Magnússonar handritasafni; þessi handritaflokkur líkist mest *A*, og er henni allviða samhljóða, þegar aptr eptir sögunni dregr. — 3, Skinnbókin Nr. 510 í 4blf. í handritasafni Árna Magnússonar kölluð *B*, mun vera skrifuð á 15da öld; hún byrjar á öðrum þætti sögunnar og er hinum miklu fjölorðari, þykir og, sem hún hafi öll nýrri frásagnarmáta, líka hefir hún fleiri vísur, enn nokkur hinna. Þessari skinnbók eru að miklu leiti samhljóða pappírshandritin Nr. 13 í arkarformi, Nr. 289, 290, 293 í 4blf., öll í handritasafni A. Magnússonar. *Hamarskjöld's* útgáfa af sögunni í Stokkhólmi 1815, mun helst heyra til þessa handritaflekka.

2. *Jómsvíkingadrápa Bjarna biskups* er prentuð eptir skinnbókinni, sem Snorra Edda er á, í hinni stóru konúngl. bókahúszlu, og er þessi bók kölluð *A*. Drápan er aptan við í bókinni; hún tekr þar við, er Eddu lýkr, og endar neðst á blaðsíðu, en efst á blaðinu hinumeginn byrjar annað kvæði, og má af því sjá, að drápan hefir þar aldrei verið lengri rituð, þó auðsjáanliga vanti aptan við hana. Óáreiðanlig afskrift af drápunni, kölluð *B*, sem Brynjólfur biskup Sveinson hefir átt, en Síra Jón Erlendsson ritað eptir tæðri Eddubók, er til í Árna Magnússonar handritasafni, sem Nr. 65 í arkarformi. Við *A* eru samanbornar vísur úr drápunni, er standa í Olafssögu Tryggvasonar, eptir skinnbókinni Nr. 61 í arkarformi, og er þessi orðamunur kallaður *O*. Þar, sem segir frá Jómsvíkingabardaga í greindri sögu, finnst 9da, 10da, 11ta, 16da, 17da, 19da, 25ta, 28ta, 29da, 31ta, 32, 33 og 37da vísan og þaraðauki 3 vísur og 2 hálfar umfram, sem meðal annara vanta í *A*, og er þeim því bætt aptan við drápuna.

3. *Knyttlingasaga*. Hennar fyrsti partr, frá 4ta kapít. til byrjunar þess 28da, er prentaður eptir pappírshandriti Nr. 20, d. í 4blaðsaformi, sem er að öllu samhljóða með þeirri prentuðu Kaupmannahafnar útgáfu í arkarformi; þau orð, sem standa innan þessara merkja (), eru svo í sjálfu handritinu; handrit þetta nefnist *A*. Frá byrjun þess 28da til niðurlags þess 88da kap. blaðs. 327, er prentað eptir skinnbókinni Nr. 180, b. í arkarformi, sem kölluð er *B*, þaræð hún hefir verið eign Brynjólfs biskups Sveinsonar. Þaðan frá, er *B*. þrýtr, og allt til niðurlags sögunnar, er sú prentaða Kaupmannahafnar útgáfa, sem hér kallast *K*, lögð til grundvallar, og jafnsíðis henni

eginhandarit Árna Magnússonar Nr. 18 í arkarformi, sem merkt er *M*, og sem að mestu leiti er samhljóða *K*.

Við þessar bækur, sem til grundvallar eru lagðar, hafa þau pappírahandarrit og skinnbókabrot, sem hér voru faung á, og nú skal frá segja, verið samanborin og hagnýtt: pappírsbókin Nr. 19 í arkarformi, sem byrjar á 22 kap., og nær söguna út; þessi bók kallast *C*; pappírsbókin Nr. 18 í arkarformi, kölluð *K*, sem áður er getið; í hana vantar mikinn kafla frá blaðsíðu 181 til blaðs. 318. Skinnbókabrotin í Nr. 20, a. b. c. í arkarformi eru einkum nákvæmlega samanborin, og þeirra orðamunar getið. Fyrsta brotið byrjar neðst á blaðsíðu 210, í 22 kap., og nær til blaðs. 222, í 27 kap., og kallast brot þetta *E*. Annars brots fyrri partr byrjar efst á blaðs. 215, í 22 kap., og endar ofarliga á blaðs. 226 í enum 29da kap.; síðari partr þess byrjar blaðs. 282 í 64 kap., og endar á blaðs. 303 í enum 75 kap.; brot þetta kallast *F*. Bæði þau greindu brot *E* og *F* eru með sömu hendi, og eru að útliti og réttitun hvorutveggju mjög gamallig, trúðliga nýrri enn byrjun 14du aldar. Þriðja brots fyrsti partr byrjar á blaðs. 255. með upphafi 47da kap., og nær til blaðs. 260 í enum 48 kap.; annar partr þessa brots byrjar á blaðs. 277 í enum 58 kap., og endar efst á blaðs. 282 í enum 64 kap.; þriðl og síðarsti partr brotsins byrjar á blaðs. 313 í 79da kapit., en endar á blaðsíðu 318 í þeim 82 kapitula; allir partar brots þessa eru kallaðir *G*. Þetta brot er skrifað í tveim dálkum, og er mjög gamalt sem hin. Fjórða brots fyrri blað byrjar á blaðs. 277 í þeim 58 kap., en endar í 64 kap. á blaðs. 282; síðara blaðið byrjar í þeim 77 kap. neðarliga á blaðs. 308, og endar í 79 kap. á blaðsíðu 313. Þetta brot, líkliga skrifað á 14du öld,

nefnist *H.* Öll þau handrit og sögubrot, sem nú er getið við sögu þessa, finnast í fornfræðasafni Árna Magnússonar.

Þaraðauki er Knytlingasaga samanborin við 2 handrit í arkarformi, sem finnast í enni konungligu bókahirzlu í Stokkhólmi, nl. Nr. 55, sem kallast *S.* og Nr. 41, sem nefnist *V.*; bæði þessi handrit byrja á þeim 22 kap.; en aptan við Nr. 41 finnst einn þáttur með þessari yfirskrift: *önnr saga um Dana- konunga*, sem inniheldr byrjun Knytlingasögu, og nær frá upphafi þess 1ta káp. til niðrlags þess 31 kapitula; þessi þáttur, sem einninn er samanborinn og orðamunur þaraf tekin, er merktur *V.* Framanvið þetta handrit stendr ritað á titilblaðinu þetta: *þessi bók hefir inni at halda Knytlingasögu, sem skrifuð var eptir mjög gamallri membrana, ok hefir þat margt, sem aðrar sögur elgi hafa; skrifuð í Kaupmannahöfn Ao. 1687. ex Mss. papyr. e biblioth. Wormii.*

4. *Hið fyrsta Sögubrot er prentað eptir 2 samanhángandi skinnbókarblöðum Nr. 1eþ í 4blf. í handritasafni Árna Magnússonar; ætla menn þau muni skrifuð vera á 14du öld. Þetta brot er áðr prentað í Langebeks Scriptores Rerum Danicarum Tom. 2. bls. 25-37.*

5. *Hið annað sögubrot er tekið úr skinnbókinni Nr. 415 í 4blf. í handritasafni Árna Magnússonar; þessi skinnbók er kölluð A. Það stendr þar aptarst í bókinni, sem að öðru leiti inniheldr nokkrar annála uppteiknanir, ásamt Dana og Noregs konungaröð, er hvortveggja endar við árið 1319, þykir þar af ráðamega, að skinnbókin, sem að öðru leiti er mjög gömul útlits, sé um þetta tímabil eða litlu fyrr skrifuð. Við þetta brot er Flatcyjarbók (*F*) samanborin, stendr það á 6 og 7da dálki heunar. Það hefir áðr prent-*

að verið í *Langebeks Scriptorum Rerum Danicarum* Tom. 2. bla. 146-153.

6. *Hákonarþátr Hárekssonar* er prentaðr eptir því fremsta pappírshandarriti er stendr í Nr. 347 í 4 blf., og er það kallað *S,a*; í sama Nr. eru paraðauki 4 önnur laslig handarrit af þættinum, sem kölluð eru eptir röðinni *S,b*, *S,c*, *S,d*. og *S,e*; þau eru öll sam-
anborin við *S,a*. og paraðauki pappírsafskrift í Nr. 554, *k* í 4 blf. Hér til heyra enn fremr tvö brotkorn af þættinum á skinni í Nr. 567 og í Nr. 589 e í 4 blf., líka pappírshandarritið Nr. 592 í 4 blf., sem er sam-
hljóða *S,a*.

7. *Af ágirnd Absalons erkibiskups ok af ein-
um bónda*. Þessi þátr er prentaðr eptir kálfskinns-
bókinni Nr. 624 í 4 blf., nefndri *A*, sem líkliga er
skrifuð á 15du öld. Skamt á undan þessum þætti
stendr þetta ritað í skinnbókinni: „velnefndr virðuligr
mann; er heitir Herra Jón Haldórsson, hinn 13di biskup
Skalholtensis í Íslandi, hann var hinn samiligasti maðr
í sinni stétt, sem lengi mun lifa, á Norðrlöndum. Sú
var hans æfi lengst, at hann fór, síðan hann hafði
gerzt prédikari í Noregs konungs ríki at stúdíum mjök
úngr allt út í París ok um síðir út í Bónóníam; kom
hann svá aptr af skólis fullkominn at aldri, at hann
var sá vísasti klerkr, er komit hefir í Noreg; því var
hann vígðr ok kosinn biskup Skalholtensis af Eilífi
erkibiskupi. En hvör mun greina mega, hver hans
góðvili var, at gleðja nærverandis menn með fáheyrð-
um dæmisögum, er hann hafði tekit í útlöndum, bæði
með lettrum ok eginni raun, ok til vitnis þar um
munum vör harla smátt ok lítit setja í þenna bækling af
því stóra efni, þvíat sumir menn á Íslandi samsettu hans
frásagnir sér til gleði ok öðrum.” Við þá tilgreindu
skinnbók er samanborið pappírshandarritið Nr. 578, *k*. í

4blf., og þess orðamunr kallaðr *B.* Handarrit þau, sem getið er við þessa tvo seinustu þætti, eru öll í Árna Magnússonar handritasafni; en þeir voru því teknir með í þenna söguflokk, að þeir heyra til Danmerksögu, þótt þeir reyndar séu lítt merkir, en sjá má, að þeir eru að minnsta kosti engin nýari tíma diktun, þar sem handrit af þeim eru til á skinnbókum.

Starfinu við útgáfu þessa hefir verið þannig skipt, að Cand. Philós. Þorsteinn Helgason hefir afskrifað annann part Jónsvíkingasögu og drápuna, líka þáttinn um Absalon biskup, en Cand. Theól. Þorgeir Guðmundson hefir afskrifað fyrri part Jónsvíkingasögu, Knytlingu og hina þættina; og hefir enn fyrrnefndi ásamt með Prófessorunum *R. Rask* og *C. C. Rafn* samanborið sitt handrit við hinar bækrnar, en sá síðari sitt með áminnztum Prófessórum. Stokkhólms handritin af Knytlingasögu eru samanborin af Þorgeiri sumarið 1827, þá hann í félagsins erindum ferðaðist til Svíaríkis; hann hefir einnig samið registrin aptan við bindi þetta. Prófarkirnar eru leiðrættar, sem at undanförunu, af þeim þremr síðarst nefndu, at því undanteknu, að Cand. Þ. Helgason hefir lagfært prófarkirnar af Jónsvíkingasögu og drápunni, meðan Þorgeir var í burtu.

Félagið lætr þannin útganga sögur þær, er Danmörk viðvíkja, og hefir af þess álfa allt verið framlagt, að útgáfan yrði sem fullkomnust, eins og þeir, er hlut hafa átt að starfinu við hana, hafa kostgæfuga notað þau hjálparmeðöl, sem buðust, og varið miklu ómaki til, að leysa útgáfu þessa söguflokks sem bezt af hendi.

KAUFMANNAHÖFN þann 28da Jan. 1828.

JÓMSVÍKÍNGASAGA.

Hér hefr upp Jónsvíkíngasögu.

FYRRI ÞÁTTINN.

GORMR hét konúgr, er ræð fyrir Danmörku, er kallaðr var hinn barnlausí; hann var ríkr konúgr ok vinsæll við sína menn; hann hafði þá lengi ráðit ríkinu, er þetta var tíðinda. Þá var í Saxlandi Arnfinnr jarl, er ríki hêlt af Karlamagnúsi konúgi; þeir voru vinir góðir ok Gormr konúgr, ok höfðu verit í víkíng báðir saman. Jarl átti systur fríða, en hann lagði á hana meira hug enn skyldi, ok gat við henni barn; en því var leynt, ok sendi jarl á braut, ok bað þá eigi viðskiljast, fyrr enn þeir vissi, hvat af yrði barninu. Þeir komu í Danmörk, ok við einn skóg vorðu þeir þess varir, at Gormr konúgr er á skóginum ok hirðin; þeir komu barninu undir eik eina, en forða sér. Um kveldit fór konúgr heim ok öll hirðin, nema tveir bræðr: hét annarr Hallvarðr, annarr Hávarðr, þeir urðu eptirstaðsi. Þeir gengu fram at sjá, ok þá heyrðu þeir barnsgrát, ok gengu eptir, en vissu eigi hverju gegndi. Þeir fundu þar sveinbarn undir eik einni, ok knút mikinn í

DANSKAN SÖGUR.

A

limunum yfir uppi. Barnit var vafit í guðvesjar pelli, ok knýtt silkidregli um höfuð barninu, ok þar í örtugar gull ¹⁾. Þeir taka upp barnit ok hafa heim með sér, ok koma svá heim, er konúngr sat yfir drykkjuborðum ok hirðmenn, ok saka sik um þat, er þeir höfðu eigi gáð at fylgja konúngi heim, en konúngr svarar, ok kveðst þeim eigi reiðr mundu fyrir þetta; ok nú sögðu þeir konúngi, hvat gerzk hafðe til tíðenda í för þeirra; en konúngr beiddist at sjá sveininn, ok lét sér fœra; konúnginóm leizt vel á sveininn, ok mælti: sjá mon vera stórra manna; ok er betra fundinn [enn, eigi ²⁾], ok lét síðan sveininn vatne ausa, ok nafn gefa, ok kalla Knút, en þat var fyrir þá sök, er fingrgullit hafði knýtt verit í enni sveininom, þá er hann fansk; ok tók konúngr, þar nafn af, þat er hann gaf sveininom; hann fèkk honum ok fóstur, þá er vel var fíngit, ok kallaði sinn son, gerðe vel við hann, ok unne hann honum mjök. Ok nú er áleið æfi konúngsins Gorms, ok hann var gamall orðinn, þá tók hann sótt, þá er honum vann at fullu; ok áðr enn hann andaðist, þá bauð hann þángat til sín vinom sínom ok frændum, er hann þóttist sjá, hversó fara mundi um hans mátt; hann beiddi þá þess, at hann skyldi ráða, hverjom

¹⁾ Það undanfarna, sem ekki varð lesit í A. og sem verið mun hafa ein blaðsiða, er tekit úr R. ²⁾ Þannig R. engi A, enn einginn F.

sverja skyldi land ok þegna eptir hans dag, ok vilde hann til þess fá þeirra leyfi; en hann kveðst Knúte gefa vilja allt sitt ríke ok alla þá hluti, er hann væri þá meiri maðr enn áðr, eptir sinn dag; ok nú fyrir sakir vinsældra hans, ok hann var sínom mönnum ástfólginn, þá játtu þeir þessu, at konúgrr skyldi ráða, ok fór nú þetta fram, ok eptir þat lætr konúgrr líf sitt. Nú tekr Knútr við landi ok þegnom ok öllu því ríke, er Gormr hafðe átt, ok er vinsæll við sína menn. [Hann getr sér einn son, er Gormr hét, sá var fyrst kallaðr Gormr hinn heimski, en þá er hann var roskinn ¹⁾ kallaðr Gormr enn gamli ok enn ríke.

2. Haraldr er nefndr jarl einn, er ræð fyrir Hollsetulandi ²⁾, hann var kallaðr Klakk-Haraldr, hann var vitr maðr; hann átti sér dóttur eina, er Þyre er nefnd, hún var allra kvenna vitrust, ok ræð drauma betr enn aðrir menn, hún var ok fríð sjónom; þar þóttist jarl ega öll landráð, er dóttir hans var; lét hann hana öllum hlutum ráða með sér, ok unne hann henni afar mikit. Ok nú er Gormr var frumvaxta orðinn, ok hann hafði tekit við konúgdóme, þá fór hann or landi, ok ætlaði þat ráð fyrir sér, at biðja dóttur Haralds jarls; ok ef hann vilde eigi gipta honum konuna, þá hugði hann, at jarl mundi þola honum her. Ok nú er þau

¹⁾ þannig R. sèst eigi í A.

²⁾ Holdsetalandi, R.

Haraldr jarl ok dóttir hans Þyre spyrja til fara Gorms konúngs ok hans fyrirætlan, þá senda þau menn í móte honum, ok bjóða honum til veizlu virðiligrar, ok þat þiggr kann, ok sitr hann þar nú at málum sínom við vegsemd; ok er hann hefir uppborit sin örendi fyrir jarli, þá veitir hann þau annsvör, at hún skyldi sjálf fyrirráða: þvíat hún er miklo vitrari enn ek; ok nú er konúngr skorar þetta mál við hana sjálfa, þá segir hún svá: égi mon þetta ráðast þessu sinne, ok skaltu nú heim fara at svá búnu með góðum gjöfum ok virðiligum, ok ef þer er mikit um ráðahag við mik, þá skaltu brátt, er þú kemr heim, láta gera eitt hús svá nokkoro mikit, at þer se skapligt at hvíla í; þar skal húsit sett, er égi hafi fyrr hús verit gert; en þar skaltu ¹⁾ sofa í vetrarnátt ena fyrsto ok 3 nætr í samt, ok mundo glögt eptir, ef þik dreymir nokkvað, ok send síðan menn á minn fund, at þeir segi mér drauma þína, ef nokkorir ero, ok mon ek þá atkveða fyrir þeim, hvert þú skalt fá þetta ráð eðr égi; nú þarftu ekki at vitja ráðahags þessa, ef þik dreymir ekki. Ok eptir þessa viðræðu þeirra, þá er Gormr konúngr skamma stund á þessi veizlo, ok býst heim, ok er títt at reyna þessa vitro ²⁾ hennar ok tilskipan, ok ferr hann nú heim með mikilli sæmð ok virðiligum gjöfum; ok er hann er heimkominn, þá ferr hann svá með öllu, sem hún hafðe honum ráð til kent,

¹⁾ einn bæti við F.

²⁾ þannig A. R., vitrun F.

lèt nú gera húsit, ok gengr síðan í þetta hús, svà sem fyrir var mælt; hann lèt vera úti hjá húsino 300 manna vápnaðra, ok bað þá vaka ok halda vörð, ok kom þat í hug, at vera muni svik; nú legst hann niðr í rekkju, þá er gjör var í húsino, ok sofnar, ok eptir þat dreymir hann, ok þar sefr hann 3 nætr í húsino; ok nú eptir þetta sendir konúngr menn sína á fund jarls ok Þyre dóttur hans, ok lætr segja henni drauma sína; ok er þeir komo á fund jarls ok dóttur hans, þá var þeim þar vel fagnat, ok síðan bera þeir upp drauma konúngs fyrir dóttur jarls; ok er hún hafðe heyrt draumana, þá mælti hún: nú skulo þær hær vera svà lengi, sem þær villt sjálfir; en þat megi þær segja konúngi yðrum, at ek man gánga með honum. Ok er þeir koma heim, þá segja þeir konúngi þessi tíðendi; konúngr verðr við þetta létúðigr ok kátr, ok brátt eptir þetta býst hann heiman með miklu liðe, at vitja þessa máls, ok [ferst honum vel, þar til sem hann kemr til ¹⁾ Hollsetulands. Haraldr jarl hafðe frètt til um ferðir hans, ok lætr gera mikinn fagnað í móti honum, ok tekst nú ráðahagr þeirra í mille ok miklar ástir; en þat er haft at skemtan at veizlunne, at Gormr konúngr segir drauma sína, en hún ræðr þá eptir. Konúngr segir svà, at hann dreymdi vetrarnátt ena fyrsto, ok 3 noetr, þær er hann svaf í húsino, þat dreymdi hann, at hann þóttist úti staddr vera,

¹⁾ þannig F; sèst ekki í A.

ok sjá yfir allt ríke sitt, hann sá at sjórinn féll út frá landi svá langt, at hann mátte hvergi auga yfir reka, ok svá mikil varð fjaran, at þurr voro öll eyjasundin ok firðir; en eptir þessi tölendi sá hann, at eyxn 3 hvítir gingu upp or sænum, ok runno á land upp, þar nær sem hann var, ok bito af allt gras at snöggu, þar er þeir komo at, ok eptir þat þá gingu þeir á braut. Sá var annarr draumr, er þessom er mjök áþekkr, at honum þykkir enn sem 3 eyxn ginge upp or sænom, þeir voru rauðir at lit ok hyrndir mjök, þeir bito enn gras af jörðunne, jafnt sem enir fyrre, ok er þeir höfðu þar verit nokkverja hríð, þá gingu þeir enn aptr í sæinn. Enn dreymdi hann enn 3ja draum, ok var sá enn þessom líkr: enn þóttist konúngrinn sjá þrjá eyxn ganga upp or sjónum, þeir voru allir svartir at lit ok miklo mest hyrndir, ok voru enn nokkora hríð, ok fóru ena sömo leið í braut, ok gingu aptr í sjóinn; ok eptir þat þóttist hann heyrá brést svá mikinn, at hann hugðe, at heyra mundi um alla Danmörk, ok sá hann, at þat varð af sjófar-gáginom, er hann gekk at landino. En nú vil ek, drotning! segir hann, at þú ráðir draumana til skemtonar mönnum, ok lýsir svá yfir vitrleik þínom. Hún mæltist eigi undan, ok ræðr draumana, ok tók hún fyrst at skipa þeim draumnum, er fyrst var, ok segir svá: þar er eyxn gingu upp or sænom á land, hvítir at lit, þar muno vera vetr 3 miklir, ok mon falla snær svá

mikill, at árferð mon aftaka um alla Danmörk; en þar er þær þótti ganga upp or sænom aðrir 3 eyxn, ok voro þeir rauðir, þar muno koma aðrir 3 vetr snælitlir, ok þó eigi litlir, fyrir því at þær þótti yxnennir blta gras af jörðunne. En þar er enir 3jo eyxn gingo upp or sæ, svartir at lit, þar muno koma enir þriðjo 3 vetr, þeir muno vera svá illir, at þat muno allir ummæla, at égi myni slíka, ok þat ¹⁾ svarta éaran mon koma ok nauð yfir landit, at trautt muno doeme tilfinnast; en þat, er þær þótti eyxnin mjök vera hyrndir, þar muno margir menn verða þess hornúngar er eigu; en þar er þeir gingo aptr allir í sæinn, [þar kvað hún úaran mundu hverfa af landinu ok aptr í sæinn ²⁾, sem at höfðu komit eyxninnir; ok (er) þú heyrðir (þar) brest mikinn, er særinn féll á land, þat mon vera fyrir ófriðe stóreflismanna; ok muno þeir hér finnast í Danmörku, ok ega hér bardaga ok orrostor stórar; þess er mér ok vánir, at þeir menn sè þær nánir sumir at frændsime, er við verða staddir við þenna ófrið, ok ef þik hefði þetta dreymt ena fyrsto nátt, er síðarst var í drauminom, þá munde ófriðrinn framkoma á þínom dögum, en nú man ekki til saka, ok eigi hefða ek gingit með þær, ef þik hefði svá dreymt, sem áðr gat ek; en við man ek gert geta öllum þessum draumom, er þik

¹⁾ þannig A. F. ²⁾ bat. v. F. v. i. A. en R. sleppir þessu frá: en þar er þeir til eyxninnir; sèst hér af at A. er útskrifuð af annarri bók, hvar skrifarinn hefir hlaupit yfir eina línu.

hafa dreynt fyrir hallærino. Ok nú eptir veizla þessa, þá byrja þau ferð sína Gormr konúgr ok Pyre drotning heim til Danmerkr, ok létu hlaða mörg skip af korne ok annarre gæzku, ok flytja svá ár í Danmörk, ok á hverjom misserom þaðan frá allt til þess hallæris, er hún hafði fyrirsagt; ok þá er þat hallæri kömr, þá sakar þau alls ekki fyrir viðbúnaðar sakir, ok þá menn, er í nánd þeim voro í Danmörku, þvát þau miðluðo þaðan mikil gæði öllum landsmönnum sínom, ok þótti Pyre vitrost kona komit hafa í Danmörk, ok var kolloð Danmarkarbót. Þau Gormr konúgr ok Pyre áttu 2 sono, ok hét Knútr enn ellri, en Haraldr enn yngri; þeir voro báðir efniligir menn, ok þótti Knútr enn vitrari í æsku þeirra, ok hann var fyrir flestum mönnum um vænleik ok atgervi ok um allar íþróttir, þær er þá voru framme hafðar í þann tíma, hann var hvítr á hárslit ok hverjom manni gerviligri, hann óx upp með jarlinom Klakk-Haraldi, afa sínom, ok fóstraðe hann Knút, ok unne honum mikit; hann var ok vinsæll í sínom upprunom. En Haraldr var fœddr heima með hirð föðurs síns, hann var þeirra bræðra mjök miklo yngri, ok var snemmandis ýgr ok æfr ok illr viðskiptis, ok varð hann fyrir því úvinsæll í sínom upprunom.

3. Þat er nú sagt eitthvert sinn, at Gormr konúgr sendir menn til fundar við Harald jarl, mág sinn, þeirra örenda at bjóða honum til jóla-

veizlu með sér. Jarl tók því vel, ok hét at fara um vetrinn til veizlunnar, ok eptir þat fóro aptr konúngs menn, ok segja svá konúnginom, at jarls var væn til veizlunnar; ok er at því kom, er jarl skyldi heiman búast, þá valde hann sér slíkt föruneysi, sem hann vilde, til veizlunnar, en þat er eigi sagt, hversu fjölmennr hann fór; þeir fara nú ferðar sinnar, þar til er þeir koma at Limafirði; þá sá þeir þar standa eik eina, þá er þeim þótti mjök með kynligu móte vera; þar voro vaxin á epli heldr smá, en þau voro græn ok blómgut, en undir eikinni þar lágu önnor epli, þau voru bæði forn ok stór; þeir undrast þetta mjök, ok segir jarl, at honum þykkir þetta undr mikit, er græn voru eplin í þann tíma missera, sem þá var, þvíat þeirra sá stað hjá eikinne, er um sumarit höfðu vaxit; ok monu vèr hverfa aptr, segir jarl, ok fara eigi lengra. Ok þat er nú frásagt, at hann hverfr nú aptr ok allt föruneysi hans, ok fóru þar til er þeir komu heim, ok sat jarl þau miðsiri heima með hirð sinne um kyrt. Nú þykkir konúngi kynligt, er jarl kom eigi, ok ætlaði þó, at nokkrar nauðsynjar mundi fyrir standa. Nú er kyrt um hrið ok þat sumar; ok er annarr vetr kemr, þá sendir konúngr enn menn sína til Holzsetulands at bjóða jarli, mági sínom, til jólaveizlo jafnt sem it fyrra sinn; ok þarf nú eigi at lengja sögu um þat mál, at jarl heitir förinni enn, ok fara sendimenn nú heim, ok segja konúngi svá búit. Ok nú kemr þar

misserum, er jarl ferr heiman með föruneysi sitt, ok fara nú enn þar til, er þeir koma til Limafjarðar, ok voru nú á skip komnir, ok ætluðu nú yfir fjörðinn at fara; en þat er frásagt, at í för voru með þeim hundar blauðir, ok lágu hvelpar í hundunum; en er þeir voru á skip komnir, þó þótti jarlinum sem gæi hvelparnir í greyhundunom, en hundarnir þögðu; þetta þótti jarli ok öllum þeim it mesta býsn, ok læzt eigi vildu framhalda förinne, ok hurfo nú aptr, ok fóru heim, ok voru heima þau jól. Nú ferr þat fram, þar til er kemr enn 3ði vetr, ok enn sendir konúgr menn at bjóða jarli til jólaveizlu, ok heitir hann enn förinne, ok fara sendimenn aptr, ok segja konúngi svá búit. Enn býst jarl heiman, ok þá er at því er komit, ferr hann með föruneysi sitt, ok fara enn þar til, er þeir koma til Limafjarðar, ok fórsk þeim vel, ok koma yfir fjörðinn, ok var þá framorðit dags, ok ætluðu at vera þar við fjörðinn um nóttina; ok síðan bar sýn fyrir þá, er þeim þótti eigi enskis um vert; þeir sá boða rísa í innanverðum firðe en annann í utanverðum, ok gekk hvár í móti öðrum, en boðarnir voru miklir, ok gerði af ókyrrleik mikinn, er þeir fellsu saman ok mættust, ok varð brestr hár, ok þat fylgði því, at þeim þótti blóðgan gera sjóinn af. Þá mælti jarl: þetta ero stór býsn, segir hann, ok skulo vèr nú aptr hverfa, ok vilek eigi fara til veizlunnar. Nú gera þeir svá, fara heim, ok sat jarl heima

þau jól; en í öðru lagi þá varð konúngr reiðr mjök, er jarl hafði öngu sinde þekzt hans heimboð, en hann visse eigi, hvat til hafði haldit, er hann kom eigi. Ok nú um vetrinn þá ætlaðe Gormr konúngr at herja uppá Harald jarl, mág sinn, þótte hann mjök hafa drabbat ¹⁾ í móte sínu virðiligu boðe, er hann hafði ekki sinn komit, þá er á var kveðit, ok þótti honum jarl svívirðt sik hafa mjök í þesso. Ok þessarrar fyrirætlanar Gormskonúngs verðr þyre drotníng vör, ok talðe ofan þessa fyrirætlan: ok samir þer eigi, segir hún, at gera honum ófrið fyrir vanda sakir ok tengda ykkarra, ok liggja hær til miklo betri orráð um þetta mál. Ok nú affyrirtölum drotníngar, þá sefast konúngr nakkvat svá, ok eyðist herförin. Síðan var þat ráðs tekit, at Gormrkonúngr sendir menn sína eptir jarli, ok vilde vita, hverjæ umsætti, er jarl hafðe eigi komit, ok hafði drotníng þat ráð til gefit, at þeir skyldo finnast fyrst mágarnir ok talast við, ok sjá þá, hvat við sik væri. Ok nú koma sendimenn konúngs á fund jarls, ok bera fram konúngs örendi, ok bregzt jarl nú við skjótt, ok ferr á konúngs fund með virðiligo föruneysi. Konúngr tekr nú vel at hófi við mági sínom; eptir þat ganga þeir konúngr ok jarl í málstofu, ok er þeir voro þar komnir, þá spyrr konúngr jarl: hví sætti þat, segir hann, er þú komt öngu sinne, er ek bauð þer til mín, ok svívirðir

¹⁾ drambat, F.

mik svá ok mitt boð? Jarl'svarar ok kveðst eigi til svívirðingar við hann gert hafa, þótt hann kæmi ekki sinn til veizlunnar, heldr kvað hann þar aðra hlute tilhalda, segir síðan konúnginóm undrin, þau er þeir höfðu sæð, ok sem var áðr frásagt; ok síðan kveðst jarl skíra mundu fyrir konúnginóm, ef hann vilde vita, hvat hann ætlaðe, hvat er tákna mundi eðr fyrirbenda þessi in miklo undr. En konúngr játar því. Jarl mælti: þar mon ek þá tiltaka, er vèr sá eikina ¹⁾ með grænum eplum ok smám, en forn epli ok stór lágu hjá niðri; en þat hygg ek vera muno fyrir siðaskipte, því er koma man á þessi lönd, ok man sá siðr verà með méra blóma, ok jarteina þau en fögru epli; en sá siðr, er hingat til hefir verit, man tákna en fornu epli, er niðri lágu á jörðu, ok mundu þar fúna ok verða at dusti ²⁾ eino; svá man ok þessi siðr niðrleggjast, þá er hinn gengr yfir lönd, ok man þá verða at öngu, ok hverfa allt sem myrkr fyrir ljóse. Annat undr var þat, er vèr heyrðum hvelpana geyja í greyhundunóm, þat hygg ek fyrir því muno vera, at þeir menn, er yngriero at aldri, muno taka mál fyrir munn enom ellrom mönnum, ok gerast svá hvatvísir, ok er mikil vãn at þeir hafi eigi minne hlut ráðanna, þóat enir ellri sè opt ráðgari, ok hygg ek at þeir myni enn ókomnir vera í heiminn, er ek mæla þetta til; þvíat hvelpar þeir gó, er eigi voru

¹⁾ um bávetri, b. v. B.

²⁾ dusti, F.

komnir í heiminn, en greyhundarnir þögðu. Þat var et 3ja undr, er vër sá m boðana rísast í móte, annann or innanverðom firðe, en annann or utanverðum, ok mættust miðfirðes, ok fëll hvárr í kverk öðrum, en sárin varð blóðogr af ókyrleik, þeim er þeir gjörðu; þat hygg ek vera muno fyrir missætti stóreflismanna hér innanlands, ok muno þaraf gerast stórir bardagar ok mikil styrjöld, ok er mikil vãn, at þar verði nokkvarr afspringraf þessom ófriðe á Limafirðe, þar sem þessi býsn bar fyrir oss, er nú hefi ek sögð. Konúnginóm skilðost vel orð jarls, ok þótti hann vera stórvitr, ok þar eptir gaf hann honum grið ok frið, ok rann nú konúnginóm reiði við mág sinn; en þat er sagt, áðr enn þeir ginge í málstofona, konúngr ok jarl, at Gormr konúngr hefði setta menn til at bera væpn á jarl, ef honum þótti sem úrækð jarls hefði tilgingit ok ofmetnaðr, er hann hafði eigi farit til veizlunnar nè eino sinne, er hann hafðe boðit honum, ok þóttist hann þá vita mundu, er þeir hefðe tekizt at orðum, mágar; en nú þótti konúngi sakir til, þótt hann hefði eigi komit; ok nú gánga þeir í braut af stefnonni, konúngr ok jarl, ok nú eptir þat var jarl þar með honum nokkora hríð í mikille sæmð, en síðan skilðost þeir mágar sáttir ok góðir vinir, ok þá jarl góðar gjafir af konúnginóm, áðr enn hann færi í braut, ok ferr hann nú með föruneyti sitt, þar til er hann kemr heim. En eigi miklo síðar þá fór

Haraldr jarl suðr á lönd, ok kom í Saxland, ok tók við kristni, ok kom aldri síðan til ríkis síns.

4. Nú er þar til máls at taka, er þeir ero feðgar, Haraldr ok Gormr konúgr, at þeir urðu ósamþykkir, þegar er Haraldr hafði [nokkorn krapta ¹⁾] aldrsins; þá tók Gormr konúgr þat ráð, at hann fèkk honum skip nokkor, ok leysti hann svá í braut. Haraldr var hvern vetr í Danmörku, ok hafði þar þá friðland. Ok er því hafði framfarit um hríð, þá er þat sagt at Haraldr beiddi þess Gorm konúng föður sinn, at hann skyldi fá honum slíkar eigur ok ríki til eignar ok forráða, sem Klakk-Haraldr, afi hans, hafði fingit Knúte; en þat fèkk hann eigi af föður sínom, er hann beiddi; þaðan frá er þat sagt, at úþokki mikill lagðist á í mille þeirra bræðra, Knúts ok Haralds, ok þótte Haraldi þeirra gjörr mikill munr í hvívetna, ok grundaði at eigi munde síðar minne. Þess er ok viðgetið eitthvert sinn, at eitt haust kom Haraldr eigi til Danmerkr, sem hann átti vanda til, at hafa þar vetrsetu, ok hafði hann herjað um sumarit í Austrlönd ²⁾; en í annarre sögn er þess getið, at Gormr konúgr sendir menn til Hóllsetulands, at bjóða Knúte syne (sínom) til sín at jólum; ok nú er at því kom, þá ferr Knútr heiman ok hans föruneyti, ok hafði hann 3 skip, en svá hafði hann tilætlat um ferðina, at hann kom í Limafjörð atfángsdag jóla ok síð dagsins; ok

¹⁾ þannig A; styrk F. Austrveg F.

Þat sama kveld kömr þar Haraldr, bróðir hans, með 9 skipom eða 10, hann var kominn or Eystrasalti, ok hafðe hann þar legit í víkingum sumarit. Nú verðr Haraldr varr við, at þar var Knútr fyrir, bróðir hans, 3 skipom, ok minnist nú á þokka þann allan, er gerzk hafðe mille þeirra bræðra, ok biðr nú menn sína herklæðast, ok brjóta upp vâpn sín: ok skal nú, segir hann, til skarar skriða með okkr Knúti bróður mínom. Knútr verðr ok varr við tiltekjo Haralds bróður síns ok fyrirætlan, ok vill hann verjast, þótt þeir hefðe lið minna; taka þeir vâpn sín, ok búast til varnar, ok eggjar Knútr lið sitt. Núleggr Haraldr at þeim öllum megin, ok lýstr þegar í bardaga með þeim bræðrum, en þat var jafnt jólaaptan sjálfan, er þeir börðust; en svá lýkr bardaga, at Knútr ¹⁾ fellr þar, ok allt lið hans eðr nær því, þvíat Haraldr neytti þess, er hann hafðe lið miklo meira.

5. Eptir þessi tíðendi fara þeir Haraldr, þar til er þeir komo í stöðvar Gorms konúngs síð um aptan, ok gingu þeir alvâpnadir til konúngs bæjar; ok er þat sumra manna sögn, þeirra er fróðir ero, at Haraldr leitaðe sèr ráðs, ok þóttist eigi vita allgerla, hversu hann skyldi atorkast, at segja föður sínom þessi tíðendi, fyrir þá sök at Gormr konúngr hafðe þess heitstrengt, at hann skylde þess manns bane verða, er honum segði líflát Knúts sonar síns. Haraldr sendir

¹⁾ Danabót b. v. F.

nú fóstbróður sinn, þann er Haukr er nefndr, á fund Pyre móður sinnar, ok bar henne til orð, at hún finge þat ráð nakkvað tilgefitt, er hann gæti ráðit or þessom vanda. Litlo síðar kemr Haraldr sjálfr á fund móður sinnar, ok segir henni þessi tíðendi, ok leitar ráða við hana; en hún ræð honum þat ráð, at hann skyldi sjálfr fara á fund föður síns, ok segja honum þau tíðendi, at haukar 2 höfðu barzk, ok væri annarr alhvítr, en annarr grár, ok væri þó báðir ger-simar, en svá lyke með þeim, at enn hvíte fengi bana, ok þótti þat skaðe mikill. Ok nú eptir þetta gengr Haraldr í braut til liðs síns, ok vonu bráðara ferr hann til hallar föður síns, þar sem hann drakk inne með hirð sinne, ok var kon-úngrinn undir borðum ok hirðen. Síðan gengr Haraldr inn fyrir föður sinn í höllina, ok segir honum síðan ífrá haukunom, svá sem móðir hans hafði honum ráð tilkennt, ok lauk svá málino, at nú er dauðr, segir hann, enn hvíte haukrinn; ok er hann hafðe þat mælt, þá kvað hann úti annat orð, ok fór þá enn á fund móður sinnar. Þess er eigi getið, hvar hann hafði herbergi um náttina ok lið hans; en Gormr konúngr ræð ekki í þetta, svá at menn fynde, er son hans hafðe sagt honum; en konúngr drakk, meðan honom sýndist, ok fór síðan at sofa; en um náttina eptir, er menn voru yr höll farnir til svefns, þá ferr Pyre drotníng til með menn sína, ok lét ofan taka allan hallarbúning, en síðan lét hún

tjalda í staðinn [blám refflom ¹⁾]. Þartil er altjölduð var höllin; fyrir því gerði hún svá, at þat var hygginna manna ráð í þann tíma, þá er harmsögur komo at eyrom mönnum, at segja eigi með orðum, ok gera þá á þann veg, sem nú lét hún gera. Gormr erin gamle reis síðan upp þann morgin, ok gekk í há sæti sitt, ok settist niðr; ok ætlaði at taka til drykkjo, ok leit á hallarveggina ok búninginn, er hann gekk utan eptir höllinni, ok þar nú í há sæti, sem áðr var frásagt. Þyre sat í öðru öndvegi ok há sæti hjá konúnginom. Konúngr tók þá til orða ok mælti: þú munt þessu ráðit hafa, Þyri! segir hann, er höllin er á þessa leið búin? Fyrir því þykkir þér þat líkliga, herra! segir hún? [Því, sagði konúngr, at þú vill svá segja mér fall Knúts sonar míns. Þú segir mér nú, sagði drotníng ²⁾. Gormr konúngr hafði staðit upp fyrir há sætino, er þau tóku þetta at ræða, en nú settist hann niðr hart, ok svarir ³⁾ öngu, ok hnè upp at hallarvegginom, ok lét þá líf sitt; en síðan er konúngr þaðan í braut borinn, ok færðr til graftrar, ok var haugr orpinn eptir hann at ráði Þyri drotníngar; þá hafði hann konúngr verið yfir Dönum nær tío tigo ára. Ok nú eptir þetta sendir hún orð Haraldi syni sínum, at hann skyldi heim fara

¹⁾ svörtum tjöldum ok grám vefjum, F. ²⁾ vantar A. en er tekit úr F. ³⁾ þannig A.

með öllu liði síno, ok drekka erfi eptir föður sinn; nú gerði hann svá, ok verðr erfit bæði gott ok virðiligt, ok nú hèreptir tekr Haraldr við landi ok þegnom ok því ríki öllu, er faðir hans hafði átt, ok síðan þíngaði hann við landsmenn, ok tóku Danir hann til konúngs yfir þat ríki alt, er Gormr konúngr faðir hans hafði átt, ok sitr síðan nokkora vetr í friði, ok stýrir ríki síno með vegsemd ok gildom sóma, er harðráðr ok gíldr höfðingr ok vinsæll ¹⁾).

6. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Hákon hét, ok var son Sigurðar Laða jarls, hann átti heimile í Noregi ok svá kynferði; hann þóttist eiga ríki í Noregi at vera jarl yfir 4 fylkjom. Ok í þenna tíma ræð fyrir Noregi Haraldr gráfeldr ok móðir hans Gunnhíldr, er kölluð var konúngamóðir, ok létu þau Hákon ei ráða eðr ná öllu ríki síno, en hann vildi eigi hafa, nema hann ræði öllu, ok fer hann fyrir þat í braut or landi með miklo liði, ok hafði hann 10 skip or Noregi; síðan lagðist hann í víking ok herjaði víða of sumarit; en um haustið þá kom hann í Danmörk með skipum sínom ok liði, ok mælti til vinfengis við Danakonúng, ok beiddist at hafa þar friðland í hans ríki, ok vera þar um vetrinn. Haraldr konúngr tók því einkar vel, ok bauð honom til hirðvistar með sér við hálft

¹⁾ Í staðinn fyrir kap. 4 og 5, hefir R. styttri frásögn og frubrugðna, samsteinnma Ol. Tr. Sögu 1, kap. 64.

100 manna. Hákon þektist þat, fór hann til konúngs með þetta lið, en vistaði annat lið sitt þar í Danmörk. Þat er ok frá sagt, at Knútr Gormsson átti son eptir sik, þann er Haraldr hét, ok var kallaðr Gullharaldr; hann kom eigi mörgum náttum síðar við Danmörk, ok hafði 10 skip, hann hafði herjat víða um lönd, ok fengit mikit fè, ok ætlaði sèr vist um vetrinn með Haraldí Gormssyni, frænda sínom, ok hafa þar friðland. Haraldr konúngr tekr vel við frænda sínom ok nafna, býðr honum heim til sín við jafnmarga menn, sem Hákon hafði áðr þangat haft, ok þat sama þektist Haraldr; ok ero þeir Hákon ok Gullharaldr þar báðir þann vetr í allmikille virðingu af Danakonúngi. En þá er jól komu um vetrinn, þá var þar enn meir vönduð veizla en þess í milli, bæði fyrir drykkjar sakir ok annarra tilfanga ok fjölmennis, er þá var enn þangat boðit at jólum. Frá því er sagt, at þat var haft at ölmálum ok teiti manna á mille, hvárt nokkor konúngr á Norðrlöndum mundi mérí rausn hafa í sínom veizlom ok stórmenskö enn Haraldr Gormsson, ok urðu allir á eitt sáttir, at engi konúngr væri slíkr of alla norðrhálfo heims, ok þar alt sem dönsk túnga ginge. En maðr var sá þar innan hirðar, er ekki fansk um, ok átti öngan hlut í hjali þesso, en þar var Hákon jarl Sigurðarson; en svà er sem mælt er, at

mörg ero konúnga eyro, ok var konúnginóm sagt brátt, at Hákon hefði ekki tillagt honóm til virðingar, þá er menn urðu á eitt sáttir; en eftir þat, þá er náttin er afliðin, þá heimti Haraldr Gormsson á mál Hákon jarl ok Gullharald, ok gingo þeir 3 á málstefno; ok er þeir váro þar komnir, þá skorar konúngr til við Hákon, hvárt hann hefði þat mælt, at hann væri ei mestr konúngr á Norðrlöndum, fyrir því at honóm var svá sagt. Jarl svarar: hvárki gerða ek at, herra! segir hann, þá er aðrir áköfudust mest á þetta, ok átta ek í öngan hlut, ok þykkjomst ek saklaus um þetta. Þá vil ek þetta vita, segir konúngr, hvattú færir til þess, er þær þykkir þetta eigi sem öðrum mömnum. Vant verður oss, herra! segir jarl, of slíkt at ræða, en aldrei má mér sá þykkja mérí maðr, er annarr sitr yfir sköttum hans, ok hafi svá lengi framfarit, ok hafi sá ei ríki til at heimta, er á. Þá þagnaði konúngr nokkora stund, ok tekr til orða ok mælti: ek hefi nú fhugað attú hefir satt mælt, ok fundit til um þetta; en eigi þarf þik at kalla enn vitrasta jarl, ok enn mesta minn vin, ef eigi fær þú þat ráð, er dugi við Harald gráfeld Gunnhildarson; þvíat ek veit attú mælir þetta til hans. Jarl svarar: því at eino eyksk þín virðing við heimboð þetta við mik ok Gullharald frænda þinn, ef þú þykkir nú mérí konúngr heðan frá enn aðr, ok tökum nú allir samt þat

ráð, er oss sýnist efniligt, ok allra várr vegr aukist við. Settu nú ráðið, segir konúngi, ok neyt nú þess, er þú ert ráðugr maðr kallaðr ok vitr. Hákon svarar: ef þat skal mitt vera, at setja ráðið, þá er nú hugat, segir hann, þá skal senda menn or landi á eino skipi, svá at þat sé vel skipat, til fundar við Harald gráfeld, ok segit svá, at þær bjóðit honum hingat með fullri virðing ok eigi með miklo liði til vegsemdarboðs, ok lát svá segja honum, at þat er áðr stendr á meðal ykkars máls, meguð it sjálfir settast á, þá er it finnist; þat skaltu ok fylgja láta orðsendingonne, segir hann, attú ætlar at biðja Gunnhildar móður hans, en ek kann skaplyndi hennar at því, þótt hún sé nakkvat aldri orpen, at hún mon þá mesta stund á leggja at fýsa son sinn fararinnar, ef þetta liggr við, þvíat lengi hefir hún þótt nokkvat vergjörn; en vèr skulom vera í öllum viðrbúnaði með þær; en þú skalt þat tilleggja með Gullharaldi frænda þínum, attú skalt honum unna hálfs Noregs, en hálfs mèr, ef við getum Harald gráfeld af lífe tekinn, svá attú sèr eigi við með þína menn, en ek heit þær því við í móti, ok við Gullharaldr báðir, attú skalt þá skatta hafa af Noregi, sem nú mon ek til inna: at við munom útreiða, ef okkart verðr landit, 100 marka gulls ok 60 hauka, þá miklomst vèr allir af, ef at þesso ginge, sem nú hefi ek ráð til gefit. Haraldr konúngr segir: þetta ráð sýnist mèr eigi óvænt, ok skal

Þetta vera ok framganga, ef svá vildi tiltakast. Gullharaldr lét sér ok þetta líka forkunnar vel, sem nú var tilskipat, ok nú gingo þeir af þessi málstefno, ok lét Haraldr konúgr nú skip þúa vðno bráðara, þat var snekkja ein mikel, þar lét hann á vera 60 manna, ok síðan fóru þeir leiðar sinnar, þá er þeir voro til þess búnr, ok fersk þeim vel, ok hitta þeir Harald konúgr gráfeld í Noregi, ok báro upp örendi þessi fyrir hann, sem fyrir þá voro lögð, ok gátu fyrir Gunnhildi um bönorðit, at Haraldr konúgr Gormsson mundi biðja heinnar, ok er hún heyrði þetta, þá fór sem hann gat, at hún fýsti Harald son sinn ferðarinnar: ok er einsætt, segir hún, at dvala ekki förinni, þvíat ek man hafa landráð meðan, ok vættir mik þat sè nokkor hlít slíka stund; en skunda at förinni, sem faung ero á. Eptir þat fóro sendimenn Haralds Gormssonar aptr, ok fersk þeim vel, ok segja konúgi, at þangat er vð Haralds gráfeldar.

7. Ok þá síðan settu þeir fram skip sín Hákon ok Gullharaldr, ok svá styrkði Haraldr Gormsson þá til, at þeir höfðu als 6 tige skipa, ok lágu á vatni albúnir sem til bardaga, ok ætluðu at taka við Haraldi gráfeld, ef hann kæmi; hann varð ok eigi þínglogi, ok hafði 2 skip mikil ok 400 manna, ok vissi sér enskis ótta vðnr. Þeir hittust á Limafirði, þar sem heitir at Hálsi. Hákon segir at hann lèzt eigi vildu þar mörgom skipom at leggja, er lítils

þurfti við: ok er þat sannast at segja, at mér verðr vandi mjök mikill við Harald gráfeld fyrir frændsemis sökum, en ek ann þer þessa sigrs afar vel; þat er ok frásagt, at Haraldr lét at eggjast, ok átti við sér sloegara um, þar er Hákon var. Ok eptir þetta þá leggr Gullharald at nafna sínom með 30 skipa, ok lét æpa heróp, ok skall nú bardagi á þeim, þvíat þeir vissu sér enskis ótta vánir, ok verja sik þó vel ok drengiliga. Hákon jarl lét ekki verða vart við sik um bardaga þeirra nafnanna, ok þat lið er eptir var með honum. Ok er Haraldr konúngr gráfeldr var í þessum mannháska, ok varð þá þess varr, at eigi var alt svikalaust, ok þóttist þá vita, hversó fara mundi leikrinn, þá mælti hann: þat hlægir mik nú, segir hann, at ek sé þat, nafni! at eigr þinn mon eigi lángr vera, þóttú fellir mik, fyrir því at ek veit, at þetta ero ráð Hákonar jarls, er hér fara nú fram, ok hér kemr hann þegar á hendr þer, er ek em dauðr, ok drepr þik á fœtr oss, ok hefðir vár svá. Ok nú er þat sagt, at Haraldr konúngr gráfeldr fellr þar í bardaganum ok mestr hlutr liðs hans, ok lauk svá um hans æfi; þá hafði hann ráðit fyrir Noregi 15 vetr með bræðrum sínum ok Gunnhildi móður sinni. Ok þegar er Hákon jarl veit þessi tíðindi, þá gerir hann atróðr harðan, þá er þeir Gullharaldr voro sízt viðrbúnir, ok býðr liði Haralds þá kosti, hvárt þeir vildi heldr berjast við hann, eðr

selja honum fram Gullharald, ok læzt vilja hefna Haralds gráfeldar, frænda síns. Þeir kjósa þat at berjast eigi við Hákon, þvíat þeir visso, at Haraldr konúgr Gormssón vildi, at Gullharaldr væri drepinn, ok hafði þat verit í undirmálom með þeim Hákon, sem nú var bert. Er nú síðan Gullharaldr höndum tekinn, ok leiddr í mörk í braut ok hengðr. Ok nú fer Hákon jarl á fund Haralds Gormssónar, ok selr honum einsköpun fyrir þetta, er hann hafði drepit Gullharald frænda hans, en þó var þetta hégómi einn, fyrir því at þetta var beggia þeirra ráð reyndar. En Haraldr konúgr gerir þat á hendr Hákon, at hann skal skyldr til at fara til Danmerkr um sinn, ok bjóða út leiðangri um allan Noreg til liðs við sik, þá er hann þykkist liðs þarfi vera, en fara jafnan sjálf, þá er hann sendir honum orð, ok hann vildi hans ráðoneyti hafa, hann skyldi ok gjalda skatta þá alla, er fyrr var ífrá sagt; ok áðr enn þeir Hákon skiljast, þá tekr hann gull þat, er átt hafði Gullharaldr, ok þar hafði hann nafn af tekit, er hann var Gullharaldr kallaðr; þat gull hafði hann flutt af Suðrlöndum, þat var svá mikit at 2 kistor voro fullar af gulli, svá at eigi máttu 2 menn méra knýja; ok nú tekr jarl upp þetta fè alt at herfänge, ok geldr Haraldi konúgi af því fè 3 vetra skatt fyrir fram, ok kveðst eigi mundu í öðru sinni betr til fœr enn nú. Haraldr konúgr tekr því vel, ok skiljast þeir Há-

kon nú, ok fer hann í braut or Danmörk, þar-
 til er hann kemr til Noregs, ok kemr nú þeg-
 ar á fund Gunnhildar konunga móður, ok seg-
 ir henni svá, at hann hefði hefnt Haralds grá-
 feldar, sonar hennar, ok drept Gullharald, ok
 þat með, at hann kvæðr Harald Gormsson vilja
 einkum, at hún fari or landi með vegligu fóru-
 neyti, ok kvaðst vilja samfarir við hana; en
 þeir höfðu gjör þessi ráð reyndar með sér, áðr
 enn þeir skildu, Haraldr ok Hákon, ok þat með,
 ef hún ginge í þessa snöru, ok kæmi til Dan-
 merkr, þá höfðu þeir menn tilsetta at drepa
 hana þegar. Nú lýsir hér yfir því, er margir
 mæltu, at hún þótti nokkot vergjörn, ok fór
 hún nú or landi með 5 skip, ok voro 60 manna
 á hverjo; hún fer nú þartil, er hún kemr til
 Danmerkr; ok nú er þat spyrsk, at Gunnhildr
 er við land komin, lætr Haraldr aka vögnom
 í mót henne ok liði hennar, ok er hún þegar
 sett í einn virðiligan vagn, ok sögðu menn
 henni, at dýrlig veizla var búin í mót henni at
 konúngs; þeir óku með hana um daginn, ok
 um kveldit, er myrkt var orðit, þá komo þeir,
 eigi at höll konúngs, heldr var hitt, at eitt
 fen mikit varð fyrir þeim, ok tóko þeir Gunn-
 hildi höndum, ok hófu hana or vagninom ok
 breyttu nokk ¹⁾
 streng

¹⁾ Hér er afrit af skinnbókinni neðst af blaðinu svo mikil sem 1½
 lína, af hverri ekki verðr lesit ljósliga nema str. hanske streng.

síðan út á fenit, ok drektu henne þar, ok lét hún svá líf sitt, ok heitir þar síðan Gunnhildar mýrr. Braut fóro þeir eptir þat, ok komu heim fyrir konúng, ok segja konúngi svá búit, hvat er þá hefir ígjörzk. Konúngur segir: Þá hafi þér vel gert, (þar) hefir hún nú þann sóma, er ek hugða henne. Ok nú sitja þeir Haraldur konúngur ok Hákon jarl nokkura vetr í góðum friði; ok er nú friður á milli landanna Noregs ok Danmerkr, ok vinátta þeirra einkar góð, ok sendir Hákon jarl Haraldi konúngi ein misseri 60 hauka, ok lét, at honum þótti betra at gjalda heldr upp á einu ári, en eigi á hverju ári.

8. Í þann tíma ræð fyrir Saxlandi ok Þeitolöndum Otta keisari, er kallaðr var Otta enn rauði, ok jarlar hans 2, annarr hét Urguþrjótr en annarr Brimiskjarr. Þess er viðgetit á einhverjum jólum, at keisarinn Otta strengði þess heit, at hann skyldi fara til Danmerkr 3 sumor í samt, ef þess þyrfti við, ok kristna alla Danmörk, ef hann mætti því framkoma; ok eptir þessa heitstrenging samnar keisarinn liði til þessarar ferðar. Ok þá er Haraldur Gormsson spyr þetta, ok verðr varr þess, at keisarinn hefir allmikinn liðsafla, þá sendir hann til Noregs þegar 60 manna á einni snekkjo til fundar við Hákon jarl, ok bauð þeim svá segja jarli, at hann mundi aldregi meirr þurfa enn þá, at hann byði út leiðangri yfir allan Noreg,

ok fœri at veita honum lið. Sendi
 úngs fóro, ok framkomo, segja jarl
 ing konúngs ok fara síðan aptr.
 vlst við skjótt við þetta mál, ok þy
 syn á vera, at ei verði þau endime
 se kúgaðir til kristni. í Danmörku
 Norðrlöndum, ok megi eigi halda l
 átrúnaði sinna foreldra. Hann sam
 nakkvat af brádúngo, ok mundi mei
 allr væri leiðangrinn, ok væri leng
 gefit. Jarl fer þegar or landi, er h
 inn, ok hafði 100 ¹⁾ skipa; en um su
 þá komo menn or [Noregienn ²⁾ me
 til móts við Hákon jarl. Nú fer
 ferðar sinnar ok ekki greitt; ok er l
 við Danmörk, þá spyr Haraldr ko
 verðr harðla feginn, ok fer þegar til
 með fullri ölværð, ok gerði veizlo
 ok taka þeir þat ráð, at þeir fara í
 keisara með svá mikit lið, sem þá h
 samandregit um alla Danmörk, o
 mestir höfðingjar fyrir því liði Ha
 úngr ok Hákon jarl, ok fóro þeir n
 þeir finna keisarann. Þeir finnast á
 þar þegar í bardaga með þeim, ok
 en snarpasta atlaga; þeir berjast a
 gegnum, ok fellr mikit lið af hvárum
 ok þó fleira af keisaranum, ok et ná

¹⁾ síst ekki glögg i A.

²⁾ nærri ólæsiligt
 er rífið af skinnbókinni neðst af blaðinu 1

settu þeir 3 náttu grið á millum sín, ok lögðu at landi, ok hjuggost við hváirtveggjo; ok er 3 nætt liðo, þá gingo saman fylkingar þeirra Ottu keisara ok Haralds konungs ok Hákonar jarls, ok berjast nú á landi, ok gengr keisar-anom nú þúngt bardaginn, ok féll miklu fleira hans lið of daginn, ok þar kómr at hann leggri á flotta undan með lið sitt. Otta keisari var á hesti um daginn, ok er nú sagt at þeir söekja ofan at skipunum, ok keisarinn rifr fram at sjónum, þefir í hendi spjót eitt mikit gullrekit ok alblóðugt, ok síðan stíngi hann spjótinu í sæinn, ok nefnir síðan guð almatkan í vitni; ok mælti síðan: í annat sinni, þá er ek kem til Danmerkr, þá skal vera annathvart, at ek skal kristna Danmörku, ella láta hær lífið. Eptir þetta ganga þeir Otta keisari á skip sín, ok fara þeir nú heim til Saxlands; en Hákon jarl er eptir með Haraldi konungi, ok ræð honum mörg vitrlig ráð, ok nú létu þeir gera þat mannvirki, er víðfrægt er, ok kallat er Danavirki, en þat var gert millom Ægisdura ok Slesmynna um þvert landit millom sjófa. Síðan fer Hákon jarl til Noregs, ok áðr enn þeir skildist, þá mælti hann við konúng: svá er nú farit, herra! at vèr þikkjömst eigi lagi á koma at gera yðr greiða um skattana, sem vèr vildim, fyrir sakir starfs þessa ins mikla ok fækostnaðar, er vèr höfum fyrir yðrar sakir; en fyrir hyvetna fram viljo vèr gjalda yðr skattana, þá er

Þessu létur af oss. Konúgr svarar ok biðr hann ráða; ok þykkjast menn þó finna, at konúgi þykkja nokkrs til seínir skattarnir. Skildo þeir nú við svá búit, ok fer Hákon jarl nú heim í land sitt, ok þykkist nú unnit hafa mikinn sigr, ok eru nú kyrr tíðindi bæði í Noregi ok Danmörku 3 vetra, ok á þessum 3 vetrom lét Otta keisari samna liði, ok fèkk ógrynni liðs, ok er þessir vetr liðo, þá fer hann, til Danmörkur með þenna enn mikla her, ok jarlarnir með honom Urguþrjótr ok Brimiskjarr.

9. En þá er Haraldr konúgr spyrr þetta, þá sendir hann menn á fund Hákonar jarls, jafn-marga sem it fyrra sinn, ok sendir honum þau orð, at hann þykkist aldregi meirr hafa þurft hans liðveizlo ok fjölmennis enn þá. Hákon jarl skipaðist brátt við orðsending Haralds konúgs, ok þykkir vera nauðsynja mál, ok fer þegar er hann var búinn, ok hefir hann nú hvergi minna lið enn it fyrra sinni, ok kemr við Danmörk, ok fer þegar við 12 mann á fund Haralds konúgs, ok verðr konúgrinn honum stórfeginn, ok kveðr hann vel hafa vikizt við sína nauðsyn: ok skal nú senda menn í móti liði þíno öllu, ok fari þat hingat til veizlo, ok kann ek hvers yðvars þökk. Vèr skulom enn innast orð við áðr, segir jarl, enn þetta sè atgert; mik áttú heimilan til fylgðar við þik ok ráðagerðar ok þat lið, sem nú hefi ek, þessa 12 menn, en eigi fleira lið, nema ek vilja; þvíat

ek hefi komit áðr of sinn saman með leiðangr at veita þér lið, sem við áttum mælt með okkr fyrir öndverðu. Satt er þetta, sagði Haraldr konúgr, er þú mælir, en þess vætti ek, attú munir þetta lið láta mér at gagni koma, er þú hefir hingat haft fyrir sakir vinátto okkrar. Þess verð ek ráðandi við menn mína, segir Hákon, at þeir þykkjast skyldir til fylgðar við mik, at verja mitt land ok ríki, en þess þykkjast þeir ei skyldir, at verja Danmörk eðr annat konúgs ríki, ok leggja síðor sínar við spjótsoddum, en taka ekki í mót í gæðom eða virðingom. Hvat skal ek til vinna við þik, segir Haraldr konúgr, eða menn þína, at þér komit mér nú at liði, er ek þarf mest, þvíat þat hefi ek sannspurt, at ek mon við ofrefli eiga at skipta fyrir sakir fjölmennis keisarans? Jarl svarar: einn er hlutr skoraðr til þess, segir hann, at því er vèr urðom ásáttir, ek ok mínir menn, sá hlutr, ef þú gefr upp alla skattana af Noregi, þá er ógoldnir ero, ok svá skaltu gefa upp vandliga, at aldregi síðan verði Noregr skattgildir undir þik ¹⁾, en ef þú vilt eigi þetta, er nú er tilmælt, þá mon lið þetta alt fara apr, er mér hefir hingað fylgt, nema ek sjálfr skal vera hér, ok veita þér með þessom 12 mönnum, er nú ero hér komnir, þvíat altskal ek þat enda, ef við verðum ásáttir. Þat er satt um at ræða,

¹⁾ Danmörk F.

segir konúgr, at alla menn byrgir þú inni ¹⁾ fyrir vitsmuna sakir ok ráða, ok ero mér nú gjörvir 2 vandræða kostir, svá at mér þykkir hrárgi góðr. Sè þú nú vandliga á kostina, segir jarl, en svá sýnist mér, sem þér muni at öngu haldi skattrinn koma af Noregi, ef þú lætr lífið hér í Danmörk. Skjótt skal kjósa, segir konúgr, at því sem nú er máli komit, at þú veitir mér með alt lið þitt, sem þú hefir fram-arst drengskap til, ok muntu þá öðlast þat, er þú mælir til. Ok eptir þetta þá voro menn sendir þegar í móti öllo liði jarls, at þangat skyldi koma á eina stefnu, ok eigu þeir at þessa handsöl ok binda fastmælum sín ímilli, ok nú taka þeir veizlo dýrlega at Danakonúgs, ok fara nú síðan í móti keisaranom með allan her, þann er þeir finga til. Haraldr konúgr fer með skipalidit til Ægisdyra, en Hákon jarl fer með sinn herr til Slesdöra ²⁾ öðrumegin lands-ins. Otta keisari spyr þetta, at Hákon jarl er kominn í Danmörk, at berjast í móti honom; hann tekr þá þat ráð, at hann sendir jarla sína í móti honom, Urguþrjót ok Brimiškjar, til Nor-egs, þeir höfðu 12 kugga hlaðna af mönnum ok vǫpnom, þeirra örenda at kristna Noreg, meðan Hákon jarl væri í brauto.

10. Nú er fyrst at segja frá keisaranom ok þeim enom mikla her, er hann hafði, at

¹⁾ úti, F; hefir líka staðit í A. en er þar lagfært til inni.

²⁾ Slesmuna, F.

þeir ganga á land upp, er þeir koma við Danmörk, ok sjá Danavirki, ok þykkir eigi vera auðvellingt at sökja, ef varnarmenn ero fyrir, ok hverfa frá ok ofan til skipa, sinna, ok ganga á skip út; ok í því bili finnast þeir Haraldr konúngr ok Otta keisari, ok slær þar þegar í bardaga, þeir berjast á skipum; ok fellr mart manna af hvárumtveggja, ok fá hvárigir sigrað aðra með öllu, ok skilja við þat. Síðan leggr keisarinn skipaher sinn, þar sem heitir Slesdyr, ok er þar fyrir Hakon jarl með sitt lið, þar tekst ok þegar atlaga með þeim keisaranom ok jarli, ok verðr et harðasta el, ok fellr þá keisaranom þýngra bardaginn, ok lætr hann þar mart lið, ok svá lýkr, at hann flýr undan með lið sitt, ok þykkir fast fyrir vera, ok kemr þat í hug, at hann mon verða at leita sér ráðs um, hvernig helzt má at orka. Svá er sagt þá er keisarinn leggr skip sín til lægis, at þeir mæta skipa liði nokkoru, þat voro 5 skip, ok voro öll lángskip stór. Keisarinn spurði, hvat sá maðr hëti, er forráð hafði skipa þessa liðs. Sá svarar ok læzk Óle heita at nafne. Þá spurði keisarinn, hvert hann væri kristinn maðr eðr eigi. Óle svaraði ok læzt við kristne tekit hafa vestr á Írlandi, ok býðr hann sik til liðveizlu við keisarann, ef hann þykkir þurfa meira liðsafla, enn áðr hefir hann. Keisarinn kveðst þat gjarna vilja, ok kveðst kunna honum mikla þökk fyrir: ok lízt mër gæfusamliga á þik, segir hann. Óle ræzk

í lið með honum, ok hefir 300 manna, ok er þat lið et hvatligsta, ok berr þó sá af öllum, er fyrir liðino ræð. Nú eptir þetta leitaði ráða keisarinn ok menn hans, fyrir því at þat vandræði var komit at höndum þeim, at þeir voro farnir at vistom, en hitt í öðro lagi at allr fennodr, sá er þeim megin Danavirkis var, sem þeir voro staddir, var á braut rekinn vandliga allr, ok fengu þeir því ekki náð, ok sýndist hyggnom mönnum at 2 vandræði væri á, annat hvárt at hverfa frá við svá búit, eðr drepa reiðskjóta sína til matar, ok sýndist mönnum hvar- tveggi kostrinn illr þeirra. Nú fær keisaranom þetta mikillar áhyggjo, ok orkar á Óla til atkvæðis ok orráða um þetta mál, ok bað hann fá þeim nokkot ráð, er gegndi. Óle svaraði ok kvaðst hafa (mætur) á ráðagjörðum sínom, ok vildi þat hafa láta at nokkoro, er hann legði til, ok yrði allir á eitt sáttir, eða ella kvaðst hann eigi mundu eitt orð tilleggja. Þar kemr nú mále, at allir gerðu at því róm, at hafa þat ráð, er Óle legði til. Þá mælti hann: þat er þá ráð mitt, segir hann, at vèr gángim allir til skripta, þeir er á Krist trúom, ok heitim á alsvaldanda guð, skapara allra hluta, 6 daga föstu, at hann gefi oss sigr, ok vèr þurfim eigi at drepa hross til matar oss; þá vil ek þat ráð annat tilgefa, segir hann, at vèr farim í dag á merkr ok skóga, þá er oss ero nálægstir, ok skal hverr maðr höggva

C

Dagskrá söfnuðs

sér byrði af þeim viði, er oss þykkir von at eldnæmstr sé, ok skulom vèr þanh við allan bera at virkino, ok sjám þá enn síðan hvat ígerist. Þetta ráð sýnist þeim vænligt, er Óle hefir tillagt, ok fara nú þannig með, sem hann gaf ráð til. Þar var þannig tilfarið, er virkit var, at díki mikit var grafit þeim megin, sem þeir voro, þat var 10 faðma breitt, en 9 faðma djúpt, en nokkoro mjórra þar, er kastalar stóðu yfir uppe; en þeir voro svá settir, at kastali stóð yfir hverjo 100 faðma á virkino uppe. Annann dag eptir, er þeir höfðu viðinn dregit at virkino, þá höfðust þeir þat at, at þeir gerðu brúar stórar yfir díkit, svá at brú var gjör gagnvert hverjom kastala, ok gerðu stokka undir, svá at allt tók sá umbúnaðr at virkino. Ok þann sama dag tóku þeir öll vatnkeröld, þau er þeir höfðu, ok drápo or botninn annann, ok létu síðan koma þar í innan lokar-spáno þurra ok aðra spáno, þá er þeir telgðu, til þess er fullir voro verplarnir af spánonom; síðan láta þeir koma eld í spánuna, ok eptir þat skjóta þeir aptr botnunom í verplana, ok láta opna ofan, til þess at þar lyste í vinde. Nú ok í annann stað þá taka þeir ok slá eld í viðona þá, er þeir höfðu dregna at virkino; en veðri var þannig farit, at á var sunnanvindr hvass, ok þurt veðr, ok stóð at virkino; nú taka þeir verplana, ok skjóta þeim út á díkit, ok síðan lýstr vindinom ofan í holit verplanna, ok keyrir út at virkino, ok svá innundir virkit; en þetta

var um kveldit, er þessom umbúnaði var lokit. Nú er svá frásagt, þá er náttu tók, at eldriann tók at leika (um) vatnkeröldin ok viðinn, ok því næst laust loganum upp í kastalana, ok því næst í virkit, ok síðan brann hyat at öðru, þvíat virkit var mest af viðom gert. Svá lauk mále, at á þeirri nátt brann upp allt Danavirki með kastölum, ok sá engi merki eptir ne örmol, ok umno þat vatnkeröldin, er eldinn báro at virkino; en þá er morna tók, þá gerði á mikit regn, svá at menn mundo trautt slíkt vatnfall or himne komit hafa, ok slökþi þann eld vannliga, svá at menn máttu þá þegar fara yfir usla þann enn mikla; ok ef þat sloknaði eigi við regnit, þá var eigi vænt, at þar mundi mega yfirkomast bráðfengis. Ok nú er þeir Haraldr konúngr ok Hákon jarl sáo þetta allt jafnsaman, þá slær ótta nokkorom í skap þeim, ok síðan flýja þeir undan til skipa sinna; en þeir keisarinn gingo yfir brúarnar þær, er þeir höfðu gert yfir díkit, þvíat þaðan hafði eldinn frálagðan, þá er virkit brann, ok gánga þeir nú yfir þann usla, ok var nú allr kaldr orðinn ok slokinn, ok höfðu þeir nú fastað 4 dægr til liðs sèr við almátkan guð, ok á eno 5ta dægri sækja þeir þángat frá virkino, sem þeir höfðu fyrir verit Danakonúngr ok Hákon jarl; ok þá er þeir komo þar, þá skorti þá eigi kvikfe, ok fingo þeir sèr nú ærnar vistir, þvíat þángat hafði rekit

verið fæit, til skjóls undan herinom þeirra keis-
arans, ok hafa þeir nú ærna gnótt vista, ok spara
þeir ekki mjök fê Dana, ok ero góðar blóþ-ær.
Nú lofa þeir guð fyrir þenna sigr enn fagra, ok
þótte keisaranom vel hafa dugað ráð Óla, ok
spyrir nú eptir, hvaðan Óle væri at kynferði,
eðr af hverjo landi hann væri. Óle segir: ekki
man ek lengr dyljast fyrir þér, segir hann, ek
hétí Ólafr, ok em ek kynjaðr or Noregi, en
Tryggvi hét faðir minn.

11. Þat er nú frásagt, at þeir Otta keisare
ok Ólafr sóttu eptir þeim Haraldi konúngi ok
Hákoni jarli, ok allir þeir saman áttu 3
bardaga á meginlandi, ok varð þar mikit mann-
fall, ok flýðo þeir undan [lær þeir ¹⁾], Haraldr
konúngr ok Hákon jarl, en þeir keisarinn
ok Ólafr sóttu eptir um landit, ok hvar sem
þeir fóro, þá var þat boðit þeim mönnum öll-
um, er þeir fingo höndum tekit, at annathvært
skyldi hverr [at þar mundi] þegar vera drep-
inn, eðr ella skyldi taka trú ok skírn; kuro
margir þat, er betr gegndi, at taka trú ok skírn;
en þeir menn er eigi vildu undir gánga, þá
létu búkarlar eigi mjök rjúka á þeim 12 mán-
odom enom næstom, þvíat þeir keisarinn
brendu bygðina ok þorpin, ok eyddu svá fyrir
þeim öllum, er eigi vildu trúna taka, en drepa
þá jafnan sjálfa. Otta keisare ok Ólafr Trygg-

¹⁾ þannig A.; máske særþir.

vason vinna nú mikinn sigr ok fagran á þessom 12 mánoðum, þvíat lið heldr ekki við þeim, en þeir flýja undan ávalt, Haraldr konúgr ok Hákon jarl, ok þykkjast nú finna þat ok sjá, at minne ok minne er ávalt þeirra afle, svá sem mérí hlutr ok mérí er kristnaðr í landino. Ok nú hafa þeir Haraldr konúgr ok Hákon jarl stefno ok ráðagerð með sèr, hvatt til skyldi taka, ok þykkir nú taka at þraungva at sèr mjök, hafa flýit í braut frá eignom sínom ok skipom ok fjárhlutom; þeir megu nú sjá þat, at þeir fá eigi náð skipomom, þvíat þeir keisarinn hafa þar yfirsókn, ok sýnist nú ráðligast at svá vöxnu mále, sem var, at senda menn á fund Ottu keisara ok Ólafs Tryggvasonar. Nú ero menn sendir á fund keisarans, ok bera upp örendi Danakonúgs ok Hákonar jarls; keisarinn tekr því vel, ok lætr þeim kost gerðan, ef þeir vilja trú taka, ok sendir þeim þau orð móte, at þeir skyldu þíng eiga allir saman; ok fara þeir nú aptr sendimenn Haralds konúgs ok Hákonar jarls, ok segja þeim svá búit. Eptir þat koma þeir nú allir á þíng, ok hefir þat fjölmenntast þíng verit í Danakonúgs veldi á þessom dögum. Þá gengr á þíngit biskop, sá er var með keisaranom, er Poppa er nefndr, ok telr þar trú fyrir þeim á þíngino vel ok orðfærliga, ok talar hann langt örendi ok snjalt. Haraldr konúgr hefir orð fyrir þeim Hácone, ok svarar, þá er hann hafði heyrt á töluna:

ekki er til þess at ætla, segir hann, at ek
 mona skipast við orð einsaman, nema þat
 fylgi, at ek sjá jartegnir ¹⁾ nokkorar; at þess-
 om sið fylgir meiri mátt, er þér boðit, enn
 þessi trú, er vör höfum áðr; en þetta var þó
 ráð Hákonar jarls, þótt konúgr bæri upp,
 þvíat hann vilde hotvetna annars, heldr enn
 ganga undir trúna. Biskop svarar þessu mále
 á þessa leið: eigi skal þat at skorta, segir hann,
 at reyna skal krapt þessar trúarinnar; nú skal
 taka járn glóanda, en ek mun áðr sýngja messo,
 ok fœra fórn almatkum guði, en síðan mun ek
 ganga yfir glóanda járn í trauste heilagrar
 þrenningar 9 fet, ok ef guð hlífir mér við bruna,
 svá at minn líkame sè alheill ok óbrunninn, þá
 skulu þér allir játast undir rétta trú; ok nú
 jata þeir því Haraldr konúgr ok Hákon jarl ok
 allir þeirra menn, ef hann ginge yfir járn gló-
 anda, svá at hann brynni eigi, at þá mundi þeir
 verða við trúnnu at taka. Nú fer þetta fram at
 biskop sýngr messo, ok eptir messona þá gengr
 hann til þessar raunar, treystr þá með holdi ok
 blóði almáttigs guðs, ok var í öllum biskops
 skrúða, þá er hann trað járn, en guð hlífði
 honum svá, at hvergi var brunaflekkur á hans
 líkama, ok hvergi var á runnit á klæði hans.
 En er Danakonúgr sèr þessi stórtíðendi, þá
 tekr hann þegar trú ok skírn, ok allir hans
 menn, ok þykkir konúnginom mikils um vert

¹⁾ jarteguir, *A. mun vera þannavilla.*

þessa jarategn, ok nú er skírðr allr Danaher í þessi renno. Hákon jarl er alltrauðr undir trúna at gánga, ok þykkir vera harðr á annat borð, ræðr þó þat af loksins, at hann er skírðr, ok beiðir sèr síðan fararleyfis, ok vill hvata heim; en því mále kömr svá, at Hákon verðr því at heita keisaranom, at hann skyldi kristnat fá Noreg, ef hann mætti, eðr flýja frá ríki síno ella. Ok eptir þat ferr Hákon jarl í brottu, ok þángat sem skip hans voro, ok ferr síðan þartil er hann kömr heim í Noreg. Nú tekst síðan vinfengi mikit með þeim Haraldi konúngi ok Ottu keisara, ok fara nú báðir til einnar veizlo, þeirrar er konúngr veitir; Ólafr fer ok þángat með þeim; ok áðr enn þeir skíljast, Otta keisare ok Haraldr konúngr, þá heitr Danakonúngr því, at allir hans menn skyldu trú taka, þeir er hann mætti orðum viðkoma, ok þatendi hann; en Otta keisare ferr heim til Saxlands til ríkis síns, ok bauð Ólase með sèr at fara, en Ólafr læzt fús at fara í Austrveg, ok svá gerði hann, ok skildost þeir þar Otta keisare ok Ólafr í Danmörk, ok vorost góðir vinir jafnan síðan.

12. Nú er at segja frá því, er gerðist í ferð Hákonar jarls, þá er hann fór heim til Noregs, at hann kóm við Gautland, ok þegar er hann kömr þar, þá herjar hann, ok gerir upprásir, en sendir aptr presta alla ok kenni-

menn, þá er keisarinn hafði fingið honum til föruneysis, ok at skíra menn í Noregi. Nú vill Hákon ekki at þeir fari lengr með honum. Ok nú er hann herjar, þá spyrr hann til hofs eins, þess er mest var í Gautlandi, meðan þar var heiðit; í því hofi voro 100 goða, hofit *). Hákon tekr fê þat allt, er þar var inne, en þeir menn er varðveitto hofið, ok blótstaðinn flýðo undan, en sumir voro drepnir; en Hákon fór aptr til skipa sinna með fêit ok brennir ok bœlir allt þat, er fyrir honum varð á þeirri leið, ok hafði fingit ógrynne fjár, er hann kom til skipa. Ok á þesso mæli, er Hákon svarfaðist þar um á Gautlandi, þá spyrr Óttarr jarl, er ræð fyrir miklum hluta Gautlands, ok bregðr hann við skjótt, ok dregr hann at allan landher í móte Hákonni jarli, ok fer með mikit lið at honum, ok lýstr þar þegar í bardaga með þeim, ok verðr Hákon borinn ofrliðil af landher þeim, er at dreif, ok lauk svá, at hann flýr undan með lið sitt, ok ferr til Noregs. Eptir þat kveðr Óttarr jarl þíngs, ok mælti þeim málom á þíngino, at Hákon jarl skyldi heita vargr í veom, fyrir því at hann kvað engi mann verri verk umit hafa, er Hákon hafði brotið it æðsta hof í Gautlandi, ok unnit mart annat illt, ok öngvir menn visso dæmi til slíks, ok hvargi er hann fór, eðr kom, þá skyldi hann þetta nafn

*) Hér eru skafn út tvö eða þrjú orð. Kanske ok . . . hofit er misskrifat af því er eptir kemr.

hafa. Ok er þetta er tíðenda, þá spyrja þeir jarlarnir Urguprjotr ok Brimeskjarr, er fyrr var getið. í þessu mále, til ferða Hákonar jarls, ok svá hvat hann hafðist at, ok þykkir hann fara lítt friðsamliga, ok vilja þeir eigi bíða hans þáðan, ok flýja þeir nú or landi með öll skip sín, ok voro öll klabn af mönnum, ok vildu þeir gjarna eigi finna Hákon jarl. En þá er jarl kom í land austan í Víkina, ok spurði þegar hvat þeir jarlarnir höfðu atsýst meðan, at þeir höfðu kristnað alla Víkina norðr til Líðendisness, ok verðr jarl við æfr ok reiðr mjök, ok sendir þegar orð um alla Víkina, at öngom skyldi hlýða at halda á þessom sið, svá at eigi mundi hverr stór víte fyrir taka af honum. Ok er þetta spurðist, þá flýði hverr undan, er kristne vildi halda, en sumir gingo aptr til heiðne ok villo þeirrar, er þeir höfðu áðr, fyrir sakir ofríkis jarlsins. En jarlinn Hákon kastar þá trúinne ok skírniðne, ok gerðist þá enn mesti guðnisiðingr ok blótmaðr, svá at aldregi hafði hann meirr blótað enn þá, ok sitr Hákon nú of kyrt í landino, ok ræðr nú einn fyrir öllum Noregi, ok geldr aldregi síðan skatta Haraldí konúngi Gormssyni, ok er mjök í renan þeirra vingan.

13. Haraldr konúngr býðr nú út leið-
ángri af allri Danmörk, ok ferr nú til Noregs
með óflýjanda her á hendr Hákon jarle, ok þá
er hann var kominn norðr um Líðendisnes í

Þat ríki, er undan var horfið hans skattgjöfum, ok síðan herjar hann, ok lætr geysa eld ok járn yfir land, hvar sem hann fór, ok gerir aleyðo í Noregi í Sogne allt með sjó norðr til Staðar, nema 5 þœi í Læradal, ok síðan fregnir hann samnaðinn hvar þrændir í Noregi, Naumdoelir, Raumdoelir, Háleygir, at hyerr er vígr maðr er, þá er kominn í eian stað með Hácone jarle til varnar, ok héfir hann svá mikinn liðs-afla, at ófœrt er at berjast í móte með útlendum her. Nú ræzk Haraldr konúngr um við sína spekinga; konúngrinn lá þá í Sólundum, ok heitaðist at fara út til Íslands at herja, ok hefna niðs þess, er allir landsmenn höfðu gert um konúnginn Harald fyrir rán þat, er Byrgir bryti hafði tekit fê íslenzkra manna at ólögum, en konúngrinn vildi eigi rétta ránet, þá er hann var þess þedinn. Á þessa lund var sett niðit:

Þá er sparnama mörnar
 morðkunn Haraldr sunnan
 varðara Vinda myrði
 var eitt í ham fara;
 en berstúfa Byrgir
 böndum rekr í landi,
 þat sá öld í öldu
 um ríki ill fyrir líki.

En Eyjólfir Valgerðarson orti víso þessa, þá er húskarl hans hafði selda öxe sína, ok tekit í móte grán feld einn, ok þá hafði spurzt út hingat

úsáttan Haralds konúngs, ok nú kvað Eyjólfur
víso þessa :

Sellt maðr vāpn við verði
verði dynr ef má sverða
verðum hæft at herða
hljóð eigum slög rjóða;
vēr skolom Gorms af gömlo
Gandvíkr þoko landi,
hörð er vān at verði
vāpnhríð, sonar bíða.

Haraldr konúngur tók þat ráð, sem vān var,
er margir spakir menn [veltu um¹⁾], sem
bezt gegndi, vendi nú aptr suðr til Dan-
merkr, ok heldr hann nú ríki síno til dauda-
dags með fullom veð ok sóma, en Hákon jarl
sköttum ok Noregi.

ANNARR ÞÁTTINN²⁾.

14. Maðr er nefndr Tóki, hann var í Dan-
mörku í héraði því, er á Fjóne heitir. Þorvör
hét kona hans. Þau áttu 3 sonu barna, er hér
ero nefndir til sögunnar. Áki hét enn elzti³⁾
son hans, en Páltnir sá, er þar var næst at aldri,
en enn yngsti hét Fjölner⁴⁾. Tóki faðir þeirra

¹⁾ óglöggð í A.

²⁾ A. hefir hér þessa yfirskrift: Nú
hefzk upp annarr þáttur sögunnar, sá er fyrr hefir verit,
enn þetta væri framkomit, ok má eigi einom munne allt
senn segja. vantar í B. Hér byrjast Saga af Jómsvíkíngum,
hínnir. ³⁾ elki, en annar Pálnir, hinn elzti, R. ⁴⁾ hann
var frilluson, b. v. B. og hínnir.

hefir þá verit gamall at aldri, er þetta var. Ok eitthvert haust, um vetrnáttu skeið, þá tók hann sótt ok andaðist or sóttinne. Egi liðo ok langar stundir áðr Þorvör tók sótt ok andaðist, kona Tóka, ok berr þá fjárhlute alla undir þá Áka ok Pálne ¹⁾, þvíat þeir áttu arf at taka eptir föður sinn ok móðor; ok er svá var komit þá spurðe Fjölner eptir bræðr sína, hvat þeir ætlaðe honom af feno. Þeir svara, ok kveðast honom mundu miðla þriðjung af láusafeno, en ekki af löndum, ok þóttost þeir þó gera hans hluta góðan, en hann mælti til þriðjungs alls fjár ²⁾. Svá er frá Fjölne sagt, at hann væri vitr maðr, ráðogr ok illgjarn; en þeir bræðr Fjölnes kváðu hann eigi méra fè mundu hafa, enn þeir höfðu boðit honum; en Fjölner lætr sèr þat illa líka, ok ferr hann nú við svá búit í braut með þenna fjárhlut, ok ferr á fund Haralds konúngs ³⁾, ok gerist hann nú hirðmaðr konúngs ok ráðgjafe ⁴⁾. Svá er frá sagt um Áka Tókason, at engi maðr þótti þvílíkr í Danaveldi, sem hann í þann tíma, sá er eigi bæri tignarnafn. Hann lá hvert sumar í hernaðe, ok hafðe nær jafnan sigr þar, sem hann hêlt til ⁵⁾.

¹⁾ Pálne F. ²⁾ svá sem væri hann arfgengr, bæta við hínir.

³⁾ Gormssonar, bæta við B. F.

⁴⁾ slægr ok

illgjarn, en konúgr var eigi djúpsætt. Þat er sagt at þegar Fjölner kom til Haralds konúngs, at hann ræðði bræðr sína við konúng b. v. B.

⁵⁾ harðist, B.

Fjölner segir svá Haraldi konúngi, at hann mundi eigi þykkja einn konúgr yfir Danmörku meðan Áki Tókason væri uppe, bróðir hans; ok svá gat hann umtalið fyrir konúnginóm loks, at eigi gerist óhætt með þeim Áka ok Haraldi konúngi. En Áki átti friðland, ok gott vinfengi við Ottar jarl á Gautlandi, ok fór hann þangat eitthvert sinn at heimboðe til Óttars jarls, ok hafðe 2 skip, annat var dreki góðr ok mikill, en annat snekkja; hann hafðe á þeim skipom 100 manna, ok voru allir velbúnir at klæðum ok vâpnom. Ekki er getið at þar gerðist einkom til tíðenda um ferð þeirra, ok þá Áki góðar gjafir af jarli, áðr enn þeir skilðest, ok fór hann síðan heim til Danmerkr. Nú er at segja frá Haraldi konúngi, þá er hann frétti at Áki var farinn til boðsins. En þat var fyrir þá sök, at Áki var svá mikils virðr af landsmönnum, at engi var sú veizla stefnd innan lands, at eigi væri Áka bóðit til, eigi síðr enn konúnginóm, ok þá Áki góðar gjafir at hverri veizlo, ok svá gerðist mikit um vinsælð hans, at hann var nær eigi minna virðr af alþýðo enn við konúnginn, ok þat hafði hann or hvers manns eigo, sem hann vilde. En þat bjó mest undir ferð Áka til Gautlands, at hann bað dóttor jarlsins, ok var því mále vel svarað. Nú kemr hér mále, at Áki fer heimleiðis, ok hafðe 2 skip, sem áðr var sagt. Ok er konúgrinn varð

varr þess, þá lætr hann [framsetja 10 skip ¹⁾], ok lætr hann þar á gánga [400 manna ²⁾], ok bað þá fara ok sæta því, er Áki fœri aptr frá boðino, ok taka hann af lífe ok allt föruneysi hans, ef svá vilde tiltakast. Þeir fóro síðan ok höldu njósnir til um ferðir þeirra Áka, ok var þat högt, fyrir því at hann visse sèr enskis ótta vãnir; ok er nú svá frásagt, þá er Áki kömr við Sjóland ³⁾ í Danmörk, at þeir Áki hafa tjöld á landi, ok ugga þá ekki at sèr. En þar koma konúngs menn at þeim með her á úvart, þann er áðr var getið, ok létu þegar drífa vöpn á þá, ok feldu á þá tjöldin, er þeir voro ekki viðrbúnir, ok lýkr þar svá með þeim, at Áki fellr ok allt lið hans. Ok eptir þetta þá fara þeir aptr, þar til er þeir koma á fund Haralds konúngs ok segja honum þat er unnit var, at Áki var látinn ok allt lið hans, ok lét konúngrinn vel yfir því, ok lèzt þess vænta, at hann mundi vera mega einn konúngr yfir Danmörkó fyrir Áka sökum. Þeir konúngsmenn, er drápu Áka ok lið hans, taka vöpn þeirra öll ok fjárhlut, ok höfðu með sèr at herfänge, ok fœrðu þeir fèit allt Haraldi konúngi, ok þar með skip þau, er Áki hafðe átt, drekann ok snekkjona, ok leggr konúngr nú sína eign á fè þetta allt. Þat er nú ok sagt at Fjölne bróðor

¹⁾ setja fram skip *F.*
manna *F. R.*

²⁾ 300 manna ok 30, *B.* 500

³⁾ Jótland, *B.*

Áka þótte nú ofraðar ¹⁾ vel um stillt, ok þóttist nú hafa goldit honum þat, er hann náðe eigi feno því, er hann þóttist eiga at taka eptir föðor sinn.

15. Nú spyrjast þessi tíðendi heim á Fjón, ok spýrr Pálner, bróðir hans, ok þykkir honum svá mikit, at hann leggst í rekkjo af, ok var þat mest fyrir því, at honum þóttu ósýnar hefndirnar við þann, sem um var at eiga reyndar, er konúgr var fyrir. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Sigurðr hét, fóstbróðir þeirra bræðra; hann var vitr maðr ok auðigr at fê. Pálner leitaðe ráða við hann, hvernig hann skyldi meðfara. Sigurðr svarar, ok kvaðst þat mundi helzt til ráðs leggja við hann, at hann mundi biðja kono til handa honum, þeirrar er honum væri mikill sóme í, ef hann gæti. Pálner segir, ok spurðe eptir, hvar sú kona væri. Ek mun fara til Gautlands, segir Sigurðr, ok biðja til handa þér Íngibjargar, dóttur Ottars jarls. Þat ugge ek, segir hann Pálnir, at ek muna eigi geta þessa kono, en víst ætla ek, at þat mundi vænst til umbóta minna harma, ef ek gæta þenna ráðakost. Nú slítr þar hjale, ok býst Sigurðr til þessar ferðar, ok hefir eitt skip ok 60 manna, ok ferr síðan þar til, er hann kömr til Gautlands, ok tekr Óttar jarl vel við honum. Sigurðr lýsir brátt yfir örendum sínom, ok biðr dóttur jarls, Íngibjargar, til handa Pálne Tóka-

¹⁾ þannig A., vantar í hina.

syni, ok kallar hann vera hvergi óframar í öng-
 an stað, enn Áka bróður hans, ok kveðr eigi
 skorta fjárlute á Fjóne, en sagðe bana Pálna
 viðliggja fyrir harms sökum, áðr hann fœri
 þessa ferð, ok kvað þetta helzt mundu til um-
 bóta hans harms, ef hann finge þetta ráð. Jarl
 svarar vel at hófe þesso mále, ok kvað þó verða
 á at líta vannliga á slík mál, at ráðum væri sett,
 en rasa eigi fyri ráð fram, ok lét sèr þó þykkja
 líkligt, fyrir sakir Áka vinar síns ok bróður hans,
 at hann mundi vera góðs kostar verðr. Egi
 kunno vèr at segja hve lengi þeir knúðu*) þetta
 mál, en svá lýkr málino, at þat er sagt, at Ottar
 jarl heitr Pálne Íngibjörgu, dóttur sinni. Svá
 er tilfarið, herra! segir Sigurðr, at Pálner
 mon eigi til fœr verða, at sökja hingat veizlona
 til yðvar, fyrir vanmætti ok harme; en hann
 skortir eigi eignir, nè stórmennsko, at búa þar
 veizlona á Fjóne, ok vildu vèr af því þess beiða
 fyrir naudsynja sakir, at þèr sœkit þangat veiz-
 lona með yðvart lið svá nokkoru mart, sem þèr
 villt sjálfir, ok þesso heitr jarl. Síðan ferr
 Sigurðr heim, ok segir Pálne þessi tíðendi.
 Nú létist honum við þetta mikit, ok búa þeir
 nú veizlona at öllu í móte jarli, ok spara nú
 ekki til, at hún væri sem virðuligust á alla vega.
 Ok er at nefudom degi kom, þeim er boðsmenn
 skyldo koma, þá varð jarl eigi þingloge, ok
 mikit lið með honum; ok er þá drukkit vegligt

*) Þannig A.

brullaup, ok ero þau bæði leidd í eina sæng, Pálner ok Íngibjörg. Svá er sagt, at hún sofnar brátt, er hún kömr í rekkjo. Þá dreymir hana; ok er hún vaknar, segir hún Pálne drauminn. Þat dreymdi mik, segir hún, at ek þóttest hær stödd vera á þessom bæ, sem nú em ek; en ek þóttumst uppe ega vef, en þat var línvefr, hann var grár at lit; mēr þótti kljáðr vera vefrinn, ok var ek at, ok vafk, ok var lítið á ofit, at því er mēr þótti; ok þá er ek sló vefinn, þá féll af [einn kleinn ¹⁾] af miðjom vefnom á bak, ok tók ek upp; en þá sá ek, at kljár þeir voro ekki nema mannahöfoð ein; ok er ek hafða upp-tekkit þetta höfoðit, er af hafðe slitnað, þá hēlt ek á, ok hugða ek at, ok kenda ek höfoðit. Nú spyr Pálner eptir, hvört höfoðit væri; en hún svarar, ok kvað vera höfuð Haralds konungs Gormssonar. Betra er dreymt enn' eigi, segir Pálner, ok svá þykke mēr ok, segir hún Íngibjörg. Sitja þau nú at brullaupe slíka stund, er þeim þótti fallit; ok eptir þat ferr Óttarr jarl heim til Gautlands, ok með góðum gjöfum ok virðiligum. En samfarar þeirra ero góðar ok hægjar ok miklar áster; ok höfðu skamma hríð ásamt verit, áðr enn þau eigu son einn, ok er þeim sveine nafn gefit, ok kallaðr Pálnatóki. Hann vex þar upp heima á Fjóne, ok er þegar snemmen-
dis bæði vitr ok vinsæll. Öngum manne var

¹⁾ keinn, R. annars kljár.

hann líkare í sinne lýzko, enn Áka föðurbróður sínom; ok skammar stundir liðo frá því, er Pálnatóki var af enom mesta barnsaldri, þá tekr Pálnur faðir hans sótt, ok af þeirri sótt lætr hann líf sitt; en Pálnatóki tekr þar fjárhlut allan fyrir at ráða með móður sinne. Þat er frá honum sagt, at hann liggr í hernaðe á sumrom, ok herjar hann víða um lönd, þegar hann má þat fyrir aldrs sökum.

16. Eitthvert sumar er þess viðgetið, at hann liggr enn í víkingo, ok hefir þá 12 skip, þau voru vel skipoð; ok þá er þetta er aðenda, þá ræðr fyrir Bretlandi jarl sá, er Stefner hét; hann átte sèr dóttur þá, er Ólöf hét; hún var vitr kona ok vinsæl, ok var þat góðr kost, svá at stórum bar. Þat er sagt at Pálnatóki kömr þar við land skipom sínom, ok ætlaðe at herja á ríki Stefnis jarls. Ok er þat spyrsk, þá tekr Ólöf þat til ráðs með Birne enom brezka, hann var [fóstbróðir hennar ¹⁾], ok var mjök í ráðagjörð með henne, at bjóða Pálnátóka heim til veizlo ok mikillar vegsemðar, ok ætti hann hær heldr friðland ok herjaðe eigi, ok þetta þekkist Pálnatóki ok allt lið hans, ok fóru til veizlonnar, ok at þeirri veizlo biðr Pálnátóke dóttur jarls sèr til handa, ok verðr honum þetta mál auðsótt, ok er honum kononne heitið, ok þar næst föstnot, ok sat hún eigi lengr í festom enn svá, at þá var þegar drukkit brullaup þeirra

¹⁾ táðgjafi hennar, R.; fóstbróðir jarls, F.

at þessi veizlo, ok þat var tillagt þarmed, at Pálnatóka var jarlsnafn gefit, ok hálft ríki Stefnes jarls, ef hann vilde þar staðfestast, en hann átti þar allt at hafa eptir hans dag, þvíat Ólöf var erfingur hans einn. Pálnatóke er þar eptir á Bretlandi, þat er eptir er sumarsins ok svá um vetrinn; en of várið þá lýsir Pálnatóke jarl því, at hann mun fara heim til Danmerkr; ok áðr hann fœri þaðan um sumarit, þá mælti hann við Björn enn brezka: Nú vil ek, Björn! segir hann, attú sèr hær eptir með Stefne mági mínom, ok sèr at landráðom með honum fyrir mína lönd, þvíat hann tekr nú at öldast mjök, en eigi óvænt, at ek koma eigi allbrátt aptr, ok ef þat dvelsk, at ek koma eigi hingat, ok misse jarls við, þá vil ek attú varðveitir allt ríkit, þar til er ek kóm aptr. Ok eptir þetta fer Pálnatóke í bráut þaðan með Ólöfu kono sína, ok fersk honum vel, ok kömr nú heim á Fjón í Danmörk, ok er nú heima of hríð, ok þykkir hann nú annarr mestr maðr í Danmörku, ok ríkastr ok bezt at vite búinn, þegar er konúnginn líðr sjálfan.

17. Þat er nú frásagt, at konúnginn ferr yfir landit, ok þiggr veizlor at vinom sínom. Pálnatóke gerir dýrliga veizlo í móte konúnginóm, ok ferr síðan ok býðr honum, ok þat þekkist hann, ok ferr til veizlonnar með mikit lið; ok síðan lýstr á illviðre fyrir þeim,

ok koma þeir of kveld til búanda eins, þess er Atli hét, ok var hann kallaðr Atli enn svarte; hann var maðr fêlftill, ok tók hann við konúnginóm með allri ölværð. Dóttir hans gekk of beina of kveldit, ok hét hún Æsa, ok var köllot Saum-Æsa. Hún var mikil kona vexti ok drengilig. Konúngi leizt vel á hana, ok mælti við föðor hennar: þat er satt at ræða, at beini má varla verða betri, enn hær er í framme hafðr við oss af þær, búandi! ok lætr þú nú einn hlut verða undandreginn við oss, ok er dóttir þín, Æsa, ok gás hennar. En búandi segir, ok kvað þat ekki hans vera, at leggja slíka konu at sêr, sem var dóttir hans. En konúngr kvað honum mikillar vinátto ~~þan~~ í móte, ef hann gerðe þetta eptir hans vilja. Ok þar lendir þessi viðræðu þeirra ok viðrhjali, at Haraldr konúngr rekr hjá dóttur búanda um náttina. En of daginn eptir, þá létir af veðrino, ok býst konúngr snemmendis í braut frá Atla; ok áðr enn þeir skilja, gefr konúngr honum góðargjafir, ok sœmir hann svá ok dóttur hans. Ok eptir þetta ferr konúngr ferðar sinnar, þar til er hann kömr til veizlonnar, þeirrar er áðr var getið. Konúngr var lengi á veizlo þessi, ok veitir Pálnatóke með miklóm ríkdóme. Ok þá er konúngr ferr í braut af veizlonne, þá gefr Pálnatóki honum góðar gjafir ok virðiligar, konúngr tekr því ok vel. En um vetrinn eptir, er áleið upp, þá var þat

fundit af mönnum, at Saumæsa, dóttir búanda, tók at þroast ok digrast, ok mundi vera ólètt. Eptir þat roeddi faðir hennar við hana eina saman, ok spyrr eptir hverr vanheilso hennar munde valda. En hún segir, at engi maðr var þar annarr í týgi til, nema Haraldr konúgr, en þó hefi ek öngum manni þorat þetta at segja, nema þèr einom. Já! segir hann, því æ betr skal ek þik virða, sem þú hefir göfgara mann að þèr lagðan. Ok nú líða stundir fram, þar til er hún verðr lèttare, ok fœðir hún sveinbarn, ok er þeim sveini nafn gefit, ok kallaðr Sveinn, ok var hann kendr við móður sína, ok kallaðr Saumæso-Sveinn. Ok nú ber svà til, at sumar it þriðja eptir þetta, at Haraldr konúgr skylde emm sœkja veizlo þángat á Fjón; ok er konúgr kömr þar til veizlonnar, þá roeðir Pálnatóki við Æsu, þvíat hún var þar komen með son sinn, þann er hún eignaðe Haraldi konúgi ok sèr: hún skaltu, kvað Pálnatóki, gænga fyrir konúginn djarfliga í þat mund, er hann sitr yfir drykkjo, ok gerast bermælt við hann um þá hlute, er þèr þykkir varða. Þú skalt ok leiða sveininn eptir þèr, ok mæla síðan þessom orðum við konúginn: at ek leiði hær eptir mær einn svein, ok kalla ek þar öngan mann annann í týge til, at eiga þenna svein með mær enn þik, Haraldr konúgr! En hversu sem konúgr svarar þíno mále, þá vertu djarfmælt; en ek man vera nærstaddr, ok taka undir

með þér, ok styðja málit þitt. Hún gerir svá, sem hann ræðr henni, ok gengr hún nú fyrir konúnginn Harald, ok leiðir sveininn með sér, ok mælir þessum sömum orðum, sem í munn henni voru lögð af Pálnatóka. Konúngr svarar brátt, þá er hún hafðe mælt þessom orðum, ok spyrr eptir hver þessi kona væri, er svá mikla dirfð hafðe við konúnginn, at slíkt þorðe upp at bera, ok spyrr hana at nafne; en hún kvaðst Æsa heita, ok vera eins búanda dóttir þar í Danmörku. Konúngr segir: firna djörf kona ertu ok heimsk, segir hann, ok dirfðu þik eigi at mæla slíkt optar, ef þú vilt ómeidd vera. Pálnatóki segir þá: því mon hún þetta mæla, herra! segir hann, at henne mon þykkja mikil nauðsyn tilbera, ok er hún engi skyndikona ¹⁾ nè púta, heldr er hún góð kona ok ráðvönd, þótt hún sè lítillar ættar eða kynferðar, þá hyggjom vèr hana þó satt eitt uppbera. Konúngr mælti: égi varðe oss þess af yðr, Pálnatóki! at èr mundut þetta mál þannig tengja til vèrr, sem nú reynist. Svá skal ok vera, segir Pálnatóki, at ek mon þetta ekki ræsa á hendr yðr, herra! en svá mon ek til sveinsins gera í alla staðe, sem hann sè þinn eingason, en nú skulo við láta falla þessa ræðu at sinne. Ok brátt eptir þetta býst konúngr í braut af veizlonne; Pálnatóki gefr konúnginom gjafir ²⁾, en hann vill eigi viðtaka nè þiggja.

¹⁾ förukona, B.

²⁾ þannig lagfært fyrir gjöfum, A.

En Fjölfnir var þá með Haraldi konungi, er getið var fyrr í sögunne, er var föðurbróðir Pálnatoka; hann bað konúnginn taka við gjöfum þessum enom virðiligum, ok gera sik eigi svá beran í þessu mále, at svívirða svá inn mesta höfðingja, at vilja eigi þiggja enn mesta sómahlut af honum, þar er hann var áðr enn kærsti hans vin. Ok nú fær hann svá umtalit fyrir konúnginom, at hann þiggr gjafirnar ok tekr við, én þó þakkar hann ekki, ok var auðfynt ¹⁾ at konúnginom hafðe mjök mislíkat, er Pálnatoki hafðe honum eignat sveininn, ok við þetta skilja þeir, at allfátt var um með þeim, ok aldregi kom þeirra vingan í samt lag síðan. Fór konúngr heimleiðis með sína menn. En Pálnatoki tekr Svein Haraldsson heim til sín ok Æso móður hans, fyrir því at þá var viðmist Atla ins svarta, föður Æso, ok uppgengit ²⁾ fæit nálíga allt. Nú vex Sveinn þar upp á Fjórne með Pálnatoka, ok gerði hann svá vel við sveininn, sem hann væri hans son, ok hêlt honum tál virðingar í öllum hlutum; hann unne honum ok mikit. Þess er nú viðgetið, at Pálnatoki á son við konu sinne Ólöfu, ok er hann fœddr litlo síðar, enn konúngr fór í braut af veizlonne; sá sveinn var kallaðr Áki; hann var þar uppfœddr heima með feðr sínom, ok várost þeir Sveinn Haraldsson fóstbræðr; ok

¹⁾ þannig A.

²⁾ þannig lagfært fyrir uppgert, A.

þar fœddist Sveinn upp, þar til er hann var 15 ¹⁾ vetra gamall at aldri.

18. En nú er þessi enn úngi maðr er svá aldrs kominn, þá vill nú fóstri hans, Pálnatóki, senda hann á fund föður síns, Haraldskonungs, ok gerir hann með honum 20 menn framliga, ok ræðr honum þat, at hann skyld ganga inn í höll fyrir konúng föður sinn, ok segjast vera hans son, hvárt er honum þætti betr eða verr, ok beiða hann þess, at hann ginge við frændsime við hann. Svá gerir hann nú, sem við hann er mælt, ok er ekki sagt frá för hans, fyrr enn hann kömr í höll fyrir Harald konúng föður sinn, ok mælir þeim orðum öllum, er fyrir hann voru lögð; ok er því var lokit, þá annsvarar konúnggrinn: þat þykkjomst ek finna ok skilja á orðtaki þíno, segir hann, at eigi mon logit vera til móðernæs þíns, af því at mér sýnest, attú monir vera enn mesti skiptíngr ok afglapi, ok eigi úlíkr Saumæso, móður þinne. Þá svarar Sveinn: ef þú vilt eigi ganga við frændsime við mik, þá vil ek þess beiða af yðr, at er fæit mér 3 skip or landi ok lið með, ok er þat eigi ofmikit tillag við oss, fyrir því at ek veit víst, attú ert faðir minn; en Pálnatóki, fóstri minn, mon at víso fá mér jafnmikit lið, ok svá skip eigi smærri, enn þú fær oss. Konúngr svarar: þess væntir mik, attú sèr vel þesso á braut kaupandi, sem nú mælir þú

¹⁾ tuttugu, F.

til, ok kœmir þú aldrei síðan mœr í augsyn. Þat er nú í frá sagt, at Haraldr konúngr fær Sveine 3 skip ok 100 manna, ok hvárttveggja lít vandat, skipen ok liðit. Ok, eptir þetta ræðst Sveinn í braut þaðan, ok ferr þar til, er hann kœmr heim til fundar við fóstra sinn Pálnatóka, ok segir honum allt út, hversu orð fóru með þeim feðgom. Pálnatóki segir: slíks var þar at vãn, segir hann, ok eigi betra. Síðan fær Pálnatóki Sveine góð skip 3 ok 100 manna, ok var þat lið mjök vandat, ok síðan gefr hann ráð til, hversu hann skal háttu; ok áðr enn þeir skiljast mælti Pálnatóki við hann: nú montu freista at leggjast í hernað í sumar með lið þetta, er nú hefir þú finget. En þat ráð vil ek tilgefa með þér, attú farir ekki lengra fyrst í braut, enn svá attú herja hær í Danmörku á ríki föður þíns, þat er honum er nokkvat í fjarska, ok vinn þar slíkt allt íllt, sem þú mátt. Far herskilde yfir ok brenn allt ok bæl ¹⁾, svá sem þú mátt viðkomast, ok lát því gánga í allt sumar, en kom til mín at vetri, ok haf þá hær vist ok bæli, ok lið þitt. Ok síðan skiljast þeir fóstrar, ok ferr Sveinn í braut með lið sitt, ok ferr jafnt með öllu, sem honum var ráðit af hendi fóstra síns, ok gerir hann mikit illvirke á ríki konúngsins föður síns, ok gerist eigi góðr kurr í búandkörlum, þeim er fyrir verða hans úfriðe ok ágánga,

¹⁾ bæl, F.

Þvíat hvárki sparar hann við þá eld nè járn. Nú spyrsk þetta brátt, ok kömr til eyrna konúng-inom, ok þykkir honum því illa varit, er hann hefir finget honum afla til slíks ófriðar ok ágánga, ok kveðst ætla at honum mundi bregða í móðurkyn sitt um þessi endime, er hann tók til. Nú liðr af sumar þetta; ok er at vetri kömr, þá ferr Sveinn heimleiðis, þar til er hann kömr á Fjón til Pálnatóka fóstura síns, ok hefir finget mikils fjár um sumarit; ok áðr enn þeir komost heim, þáingu þeir storm mikinn ok ofviðre, ok braut öll skipen, þau er faðir hans hafðe fengit honum, ok lið þat allt, er þar hafðe áverit, týndist. En síðan sigldi Sveinn heim á Fjón, sem honum var sagt, ok var hann þar of vetrinn í góðu yfirlæti, ok lið hans, þat er eptir var.

19. Nú er frá því at segja, þá er váraði, þá kömr enn Pálnatóki at mále við fóstura sinn, ok bað hann enn fara á fund Haralds konúnga föðurs síns, ok beiða hann þess, at hann finge honum 6 skip, ok þar lið með, svá at þau væri skipoð fullri skipan; en þú hygg at því vannliga, attú mæl til hversvetna illa, þess er þú beiðir hann, ok ver djarfmæltr í alla staðe. Ok nú fór Sveinn, ok kemr á fund föðurs síns, ok mælti til 6 skipa við hann ok liðs þar með, ok mælti til alls illa, svá sem Pálnatóki hafðe ráðit honum; en konúngrinn Haraldr segir: til ills eins þótti mér þú hafa þat lið, er ek

fekk þér í fyrria sumar, ok ertu furðo djarfr maðr, er þú þorir enn at mæla til liðs við mik, slíta illsku, sem þú hefir áðr af þér sýnda. Sveinn segir: égi mon ek hëðan fyrre í braut fara, en þér fát oss slíkt, sem vër krefjom; en ef þat náest égi, þá mon Pálnatóki fóstri minn fá mër lið, ok mon ek þá herja á menn þína sjálfs, ok skal ek ekki afspara, at vinna á þeim svà flt, sem ek hefi faung á. Nú mælti konúngr: hafðu 6 skip ok 200 manna, segir hann, ok kom aldrei síðan mër í augsyn. Ok nú fer Sveinn í braut við svà búit, ok á fund Pálnatóka fósttra síns, ok segir honum allt, sem fór með þeim feðgum. Ok enn fær Pálnatóki honum jafnmikit lið, sem faðir hans fëkk honum; ok nú ræðr Pálnatóki honum enn ráð, ok hefir Sveinn nú 12 skip ok 400 manna; ok áðr enn þeir skiljast, fósttrar, þá mælti Pálnatóki: nú skaltu fara ok herja, ok eigi þar, sem fyrria sumar, en þó skaltu enn á þá Danöna herja, ok rek nú þeim mon harðara hernaðinn enn fyrria sumar, sem nú hefir þú liðsafla bæði méra ok betra enn þá, ok hefst nú aldregi af höndum þeim sumarlángt, en at vetri far þú heim hingat á Fjón, ok ver þá hër með mër. Ok nú skiljast þeir fósttrar at sinne, ok ferr Sveinn ok lið hans herskilde yfir landit víða; hann herjar bæði um Sjóland ok Halland¹⁾, ok svà er hann ákafr of sumarit, at svà má atkveða, at hann heri

¹⁾ Hjalaland B.; Hjaltland, *Afskriftirnar*.

nátt með degi, ok hefsk hann aldregi or Dana-
konúngs veldi þat sumar. Hann drap margan
mann, ok mörg hëroð brendi hann um sumar-
it. Þessi tíðendi spyrjast víða, at úfriðr er mik-
ill í landinu, en þó lætr konúngr þetta hjá sér
líða, þó at umræða verðe fyrir honum ¹⁾, ok
lætr fara fram sem auðit er. Ok nú of haustið,
er álför, ferr Sveinn heim á Fjón til Pálnatóka
fóstra síns, ok týnir nú öngu liðe síno í heimför-
inne, sem it fyrra sumarit, ok er hann nú
með fóstra sínum um vetrinn ok lið hans allt.

20. Enn er svá um vârit, at Pálnatókikömr
at mále við fóstra sinn, ok mælti við hann:
nú skaltu búa skip þín öll, ok far síðan á
fund föður þíns með öllu liðe þíno albúno.
Þú skalt ganga fyrir hann ok mæla, at hann
leggi til við þik 12 skip, ok öll skipoð af mönn-
um; ok ef þat fæst eigi af honum, þá bjóttu
honum bardaga þegar í stað með því liðe, sem
þá hefir þú, ok haf aldregi verit grimmari í
orðum við hann, enn nú. Nú gerir Sveinn
svá, sem Pálnatóki ræðr honum, ok ferr með
öllo liðe síno, þar til er hann hittir Harald kon-
úng föður sinn, ok krefr hann þess, er fóstri
hans reð honum; ok er því var lokit, þá svarar

¹⁾ ok lætr þetta hjá sér líða, er tekið upp aptr í A, en strikað
samt með punktum undir þessi orð; má af því sjá, að
skinnbókin A, þó gömul sé, er ritin eftir annari eldri;
hefir afskrifarinn vilzt á orðinu „lætr,” er líka kom á
eptir, ok því af vanværa tvítekið fyrri greinina.

konúgrinn: þú ert maðr svá djarfr, segir hann, at ek veit trautt þinn maka, er þú þorir at koma á minn fund, þvíattú ert bæði víkíngri ok þjófr, ok þat hygg ek, at þú sèr einn inn verstí maðr at hvívetna, því er þú mátt sjálf ráða; ok eigi þarftu til þess at ætla, at ek ganga við frændsime við yðr, þvíat ek veit vist, attú ert ekki minnar ættar. Sveinn segir: at visso em ek þinn sön¹⁾, segir hann, ok sönn er okkor frændsime, en þó skal ek ekki þèr þyrma í engan stað; ok ef þú lætr eigi gángast þat, er ek kref þik, þá skal nú reyna með okkr, ok skolo við nú berjast þegar í stað, ok skaltu hvergi fá undan hokráð. Konúgrinn svarar: vandræðamaðr ertu, segir hann, ok þannig hefir þú nakkvat skaplynde, sem þú mynir vera nokkorra eigi allsmárna manna, ok mundu hafa verða þat, er þú beiðir, ok far síðan braut or míno ríki ok til annarra landa, ok kom hær aldrei síðan, meðan mitt líf er. Síðan ræðst Sveinn í braut með 4 skip ok 20²⁾. Hann ferr þar til, er hann kömr heim á Fjón til Pálnatóka fóstura síns, ok voru öll skip hans vel skipað. Pálnatóki tekr vel við fóstura sínum: ok þykki mæðr þú vel hafa þau tillög, segir hann, er ek legg fyrir þik, ok skulo við nú ráða um báðir samt, hvat okkr sýnest rálligast. Nú skaltu fara í sumar, ok skal þèr nú frjáls vera öll Danmörk til hernaðarins, nema hær á

¹⁾ þannig A.

²⁾ 30, R.

Fjóne, er ek á friðland, hær skaltu nú ok hafa friðland. Ok nú er þetta er tíðast, þá er Sveinn 18 vetra gamall. Pálnatóki lýsir yfir því, at hann ætlast at fara or landi um sumarit ok til Bretlands, at hitta Stefne jarl mág sinn, ok læzt hafa mundu 12¹⁾ skip: en þú Sveinn! segir hann, far svá nú öllu, sem ek gef ráð til, en ek mon vitja þín, er álíðr sumarit, með mikit lið²⁾, þvíat mik grunar, at nú mon görr herr á hendr þer í sumar, ok mon konúgr eigi þola þer lengr, attú gánger á hans ríki, ok mon ek þá veita þer lið, en þú hygg at því vannliga, attú flý eigi undan, þóat liðit sè at þer gert, ok halt upp bardaga við þá, þó at liðsmunr sè nokkorr. Nú skiljast þeir Pálnatóki ok Sveinn, ok ferr sína leið hvárr þeirra, ok fara þeir nú báðir senn, ok ræðsk Pálnatóki til Bretlands; en Sveinn tekr nú þat ráð, sem honum var tilkennt, herjar nú á nýja leika ríki föður síns, nátt með degi, ok ferr víða yfir landit, ok flýja landsmenn undan ok á fund konúngsins, ok þykkjast illa leiknir verða, ok segja honum til vandræða sinna, ok biðja, at hann take nakkvat skjótt orráð. Ok nú þykkir konúnginom eigi vera mega svá brúit, ok þykkist þá lengr hafa setið Sveini þann hlut, er hann mundi eigi öðrum³⁾ þola. Lætr hann nú búa síðan 50⁴⁾ skipa, ok ferr sjálf með því liðe, ok ætlar at

¹⁾ 15, B; *múske rúngt leit* XU úr XII; en R. hefir 9.

²⁾ mitt lið, F. ³⁾ þannig, B, F, opum, A. ⁴⁾ 40, F.

drepa Svein ok allt lið hans. Ok er álför haustið, þá hittast þeir Haraldr konúgr ok Sveinn um aptan síð við Borgundarhólm, svá at hvárir sjá aðra, en þá var þó svá kveldat, at þá var eigi vígljóst, ok leggja þeir skip sín í lægi. En um daginn eptir, þá berjast þeir allan dag til nætr, ok þá ero hroðin 10 skip Haralds konúgs, en 12 af Sveine [ok bíðr enn hvártveggi þeirra¹⁾], ok leggr Sveinn nú skip sín inn í vågsbötinn um kveldit, en þeir konúgr tengja saman skip sín um þveran våginnn fyrir utan, ok leggja stafne við stafn, ok búa svá umb, at Sveinn væri inne tepptr í våginom, ok ætla at hann skyldi eigi útkoma skipomom, þótt hann vilde við þat leita. En um morgininn ætla þeir at leggja at þeim, ok drepa af þeim hvert mannsbarn, ok taka Svein af life.

21. Ok þat sama kveld, er til slíkra stórtíðenda horfist, þá kömr Pálnatóki vestan af Bretlandi, ok verðr þá landfastr þat sama kveld við Danmörk, ok hafðe 4 skip ok 20. Hann leggr undir nesit öðru megin, ok tjaldar þar um skip sín. Ok er því var lokit, þá gengr Pálnatóki af skipe einn saman á land upp, ok hefir örvarmæli á baki. Þat ber at móte umb, at Haraldr konúgr gengr á land upp [ok menn með honum²⁾]; þeir gingo í skóg, ok gerðu þar eld fyrir sér, ok bakast þar við. Þeir sitja á

¹⁾ ok bíðr er núð ok lítt læsilegt í A; ok lið þeirra þó hvortveggja sárt B; v. í F. ²⁾ ok 11 menn m. h. B; með 11 menn, F; við 12ta mann, R.

lág einni allir saman, en þá er myrkt orðit af nótt, er þetta er. Pálnatóki gengr upp til merkrinnar ok gagnvert þar, sem konúngr bakast við eldinn, ok stendr þar of hrífð. En konúngrinn í annann stað bakast við eldinn, ok bakar bríngspöluna á sèr, ok er kastað undir hann klæðum, ok stendr hann á knjánom ok ölbogunom, ok lýtr hann niðr mjök við, er hann bakast við eldinn; hann bakar ok við axlirnar, ok þerr þá upp við mjök stjólinn konúngs. Pálnatóki heyrði gjörla mál þeirra, ok þar kennir hann gjörla mál Fjölnes föðurbróður síns; ok nú leggur hann ör á streng ok skýtr hann til konúngsins, ok er svá sagt af flestum frœðimönnum, at örin flýgr beint í rassinn konúnginn, ok eptir honum endilaungum, ok kom fram í munninn, ok fellr konúngrinn þegar á jörð niðr örendr, sem von var. En förunautar hans sjá, hvat í hafðe gerzt, ok þótti þetta öllum vera it mesta býsn. Þá tekr Fjölner til orða, ok kveðr þann mann hafa sótt it mesta óhapp, er þetta verk hafðe unnit ok fyrir ráðit, ok er þetta it mesta fádæme, þannig sem atburðr hefir orðit umb. En hvat skolo vèr nú til ráðs taka? sögðu þeir; en allir mátu við Fjölne, fyrir því at hann var þeirra vitrastr ok mest virðr. Þat er nú frásagt, at Fjölner gengr at þángat, er konúngrinn liggr, ok tekr í braut örina, þaðan sem hún hafði staðar numet, ok hirðer hana svá búna, sem þá var hún; en

örin var áuðkænd, þvíat hún var gulli reyrð. Síðan mælti Fjölfnir við þá meñni, er þar voro viðstaddir: þat legg ek helzt til ráða, segir hann, at vér hafim mjök allir eina frásögn um þenna atburð, ok þykki mér eigi annat vera frásegjanda, enn hann hafi skotinn verit í bardaganom um daginn áðr, ok verðr oss þat mest sömð, ok svirða, er við höfom verit staddir þenna atburð, með slíkom undrom, sem orðit hefir, at gera þetta augljóst fyrir alþýðu manns. Ok síðan bundu þeir þetta fastmælum með sèr, ok hældu þessu allir um frásögn, sem þeir höfðu nú samið með sèr. En Pálnatóki fór til skipa sinna fyrst eptir verkit, ok kallar síðan með sèr 20 menn, ok lèzt fara vilðu at finna Svein föstra sinn. Ok nú fara þeir frá skiponom, ok umb nesit þvert, ok hittast þeir þar um nóttina, ok ræða með sèr, hvat þeir skyldu til ráða taka; kvaðst Pálnatóki þau orð hafa spurð frá Haraldi konungi, at hann munde þeim atgaungo ætla at veita, þegar er vígljóst væri um morgoninn. En þó skal ek enda þat, er ek hæt þér, þars ek em nú tilkominn, at ek skal veita þér allt slíkt, er ek má, ok eitt skal yfir okkr ganga. Engi maðr vissi þat enn, af liðe þeirra Sveins ok Pálnátoka, at konúngrinn væri líflátinn, nema hann sjálfr, Pálnatóki, ok lætr hann sem ekki hafi ígerzt til tíðenda, ok segir hann þetta öngum manni at svá búno. Sveinn tekr til orða,

ok mælti við fóstra sinn: þess vil ek biðja, fóstri! segir hann, attú leitir ráðs nokkors, þess er oss megi lýða, þar sem nú er komit. Pálnatóki segir: ekki skulo við seint til ráða taka; vèr munom hær gánga á skip með yðr, ok síðan skulo vèr leggja þau or tengslom, ok binda akkæri fyri barð hverjo skipe, vèr skulom ok hafa skriðljós undir tjöldum, þvíat ná er náttmyrkr á; síðan skulo vèr róa út á flotann konúngsins sem harðast, ok er mærléitt at Haraldr konúgr kví. oss hær í vágssbotnenom á morgin, ok drepe oss. Nú taka þeir þessa um-búð, sem Pálnatóki gaf ráð til, ok röro at sem harðast út á þveran flotann; en þetta varð á þá leið, at þar drektust 3 snekkjor fyrir atróðri þeirra, ok komost þeir efnir menn á land, er syndir voro. En þeir Pálnatóki ok Sveinn röro út eptir í þat sama hlið öllum sínom skipom, allt þar til, er þeir koma at flota þeim, er Pál-natóki átti, ok hann hafðe þángat haft. Ok þegar um morguninn, er vígljóst var orðit, þá leggja þeir at þeim konúngsmönnonom, ok þá spurðo þeir þau tíðænde, at konúgrinn var látinn. Síðan mælti Pálnatóki: þá monu vèr gera yðr 2 koste, takit hværn er þær villt, ann-athvært, at þær skulot halda upp bardaga við okkr ok berjast, ok hafi þeir gagn, er auðit er; en hinn er annarr kostur, at þeir menn allir, er verit hafa með Haraldri konúgi, skulo sverja nú

Sveini konúngi fóstro mínom land ok þegna, ok taka hann til konúngs yfir alla Danmörk. Nú bera þeir saman ráð sín konúngsmenninnir, ok verða gervaller á þat sáttir, at taka Svein til konúngs, en berjast eigi. Ok síðan ganga þeir til Pálnatóka, ok segja honum hvar þeir kuro af, ok fór þat nú fram, at þeir allir, er þar voro við, svöðu Sveini land ok þegna. Síðan fóro þeir, Pálnatóki ok Sveinn, báðir samt of alla Danmörk, ok hvar sem þeir komo, þá lætr Pálnatóki kveðja húspíngs, ok er Sveinn til konúngs tekinn um alla Danmörk, áðr enn þeir létu, ok um allt Danakonúngs veldi. Lík Haralds konúngs var fært til Röiskeldo, ok þar jarðat. Þá hafði hann konúngr verið yfir Dön-om 40 ok 7 vetr eptir Gorm konúng föður sinn. Ok eptir þat er Sveinn er konúngr orðinn, þótti þá honum þat skykt, sem öllum öðrom konúngum, at erfa föður sinn [fyrir enar 3ju vetrnoetr¹). Hann ætlar nú þegar at hafa þessa veizlo, ok fresta því ekki lengr. Hann býðr fyrstum Pálnatóka fóstro sínom til erfis þess, ok þeim Fjónbyggom vinom hans ok frændum. En Pálnatóki svarar því svá, at hann læzk eigi lagi mundu ákoma, fyrir þær vetrnoetr, er næstar voru, at koma til boðsins; er þat komit til eyrna mēr, segir hann, er mēr þykkir stórtíðendum sæta, at Stefnir mágr

¹) fyrir hin þriðju jól, B.

minn, Bretlands jarl, sè andaðr, ok verð ek þángat at fara nauðsynliga, þvíat ek á at hafa þat ríki eptir hans dag. Ok er Pálnatóki þykkir eigi koma mega til erfisins, þá eyddist nú erfisgerð fyrir konúnginom, fyrir því at hann vill fyrir hotvetna fram, at fóstri hans sè at boðino.

22. Pálnatóke fer nú or landi í braut of haustið með skipalið sitt; ok áðr enn hann færi, þá lætr hann þar til eptir Áka son sinn, at ráða búom sínom þar á Fjóne, ok öllu því, er hann átte þar, ok bað honum virkta við konúnginn Svein, áðr þeir skilðe, ok hèt konúgr því Pálnatóka, at hann skyldi veita Áka ena beztu umsjá, ok þat sama endi hann. Síðan ræðst Pálnatóki í braut, ok ferr þar til er hann kömr til Bretlands, ok tekr við ríki því, er Stefnir mágur hans hafðe átt ok Björn enn brezki, ok liðu af þau misseri en næsto. Ok um sumarit eptir, þá sendir Sveinn konúgr orð til Bretlands, at Pálnatóki skyldi koma þángat at boðe hans, ok svà mikit lið með honum, sem hann vilde haft hafa, ok vill konúgr nú erfa föðor sinn; þeir voro 12 saman sendimenn konúngsins, ok var nær at því komit, er Pálnatóki skyldi þaðan búast. Hann segir, ok biðr konúgr þökk hafa fyrir boð sitt; en þannig er nú tilfarit, at á mæri liggja þýngð nokkor, ok þykkjómst ek eigi fær vera at svà búno; þat fylgir ok, at ek á hær miklo mérí fjölskylda umb at vera, enn ek mega frá fara at svà búno þessi misseri.

Hann telsk nú undan um förina á alla vega, ok fara þeir við þat heim, konungsmenn, ok segja honum svá búit. Ok er þeir voru í braut farnir, þá hvarf af Pálnatóka þýngð öll. Ok nú lætr konúgrinn líða þat haust erfisgerðina, ok lær af sá vetr ok þat sumar. Ok nú var svá komit, at Sveinn mátti eigi þykkja gildir konúgr, ef hann skyldi eigi erfa föður sinn fyrir enar þju vetrnætr; ok vill konúgr nú at visso eigi láta undan bera. Hann sendir nú ena sömo menn til Bretlands sem fyrr, enn ena sömo 12 menn á fund Pálnatóka, fóstura síns, at bjóða honum enn, sem fyrr, til boðsins, ok læzt nú mundu leggja reiðe á hann mikla, ef hann færi eigi. En Pálnatóki svarar þeim sendimönnom konungsins, ok biðr þá heimfara, ok segja svá konúnginom, at hann búist svá við at öllu um veizlona, sem frammarst hefir hann faung á, at hún verði sem vegligust, en hann kveðst koma mundo til erfisins þat haust. Nú fara þeir heim sendimenn konungs, ok segja honum sín örendalok, at Pálnatóka var þángat vãn; ok býst hann nú við boðino, konúgrinn, ok allt þat, er til skyldi fá, skyldi verða at öllu sem vegligast, bæði fyrir tilfángasakir ok fjölmennis; ok er nú allt (er) albúit at boðino, ok boðsmenn ero komner, þá var Pálnatóki eigi komian, ok leið á daginn mjök, ok þar kömr at menn gingo til drykkjo um kveldit, ok er mönnum skipat í sæti í höllinni. Þá

er þat sagt, at konúgr lætr liggja rúm [á enom
 óæðra ¹⁾ bekk í öndvegi ok 100 manna utar frá,
 ok vættir þangat Pálnatóka fóstura síns til þess
 rúms ok hans föruneysis; ok er þat þykkir
 seinkast um kvámu Pálnatóka, þá taka menn
 þar til drykkjo. En nú verðr at segja frá Pál-
 natóka, at hann býst heiman ok Björn enn
 brezki með honum, ok hafa þeir 3 skip or landi
 ok 100 manna; þar var hálft hvárir í því liðe,
 Danir ok Bretar. Þeir fara síðan, þar til er þeir
 koma við Danmörk; ok þat sama kveld koma
 þeir í þær stöðvar, er átte Sveinn konúgr, ok
 leggja þeir skip sín í lægi, þar er þeim þótti [at
 djýpast vera ²⁾]; þá var allgott veðr á um kveld-
 it. Þannig búa þeir um skipen, at þeir snúa
 framstöfnom frá landi, ok leggja árar allar í
 hömlor ³⁾, at þeim skylde sem skjótast til at
 taka, ef þeir þyrpte bráðungar við. Ok síðan
 ganga þeir á land upp, ok fara leiðar sinnar,
 þar til er þeir koma til konúngsins, ok sitja
 menn þá við drykkjo, er þeir koma þar, ok
 er þetta it fyrsta kveld veizlonnar. Nú gengr
 Pálnatóki inn í höllina, ok þar þeir allir eptir
 honum. Hann gengr innar eptir höllinni ok
 fyrir konúnginn; konúgr tekr ok vel hans
 mále, ok vísar honum til sætis ok öllum þeim;
 ok sitja þeir nú við drykkjo, ok ero kátir vel.
 Ok er þeir hafa drukkit of hríð, þá er þess við-
 getið, at Fjölner víkr at konúnginom ok talar

¹⁾ á enn æðra, B.²⁾ þannig A.³⁾ háreiðar, B. F.

við hann nokkora hríð hljótt. Konúgrinn brá lit við, ok gerir rauðan á at sjá ok þrútinn. En maðr er nefndr Arnoddr, hann var kerta-sveinn konúngs, ok stendr hann frammi fyrir borðe hans; honum selr Fjölnir í hönd eitt skeyti, ok mælti, at hann skylde bera þat fyrir hvern mann, er í væri höllinne, allt þar til er nokkorr kannaðist við, at ætti þat sama skeyti. Ok eptir þat gerir Arnoddr, sem Fjölnir mælti fyrir. Nú gengr hann fyrst innar eptir höllinne frá háseti konúngsins, ok berr þessa ör fyrir hvern mann, ok kannast enge við at egi. Þá kömr enn, er hann ferr utar eptir höllinne en-om óæðra megin, þar til er hann kömr fyrir Pálnatóka, ok spyr hann eptir, hvárt hann kenne örina. Pálnatóki svarar: fyrir hví muna ek eigi kenna skeyti mitt? sel mér, segir hann, þvíat ek á þat. Þá skorte eigi hljóð í höllinne, ok hlýddu menn til, þegar er nokkorr var til at eigna sér örina. Ok nú tekr konúgrinn til orða, ok mælti: þú Pálnatóki! segir hann, hvar skilðest þú við þetta skeyte næsta sinne. Pálnatóki svarar: opt hefi ek þér eptirlátr ver-it, fóstri! ok ef þér þykkir þat þinn vegr mére, at ek segja þér þat í allmiklo fjölmenne, heldr enn svá, at færri sé hjá, þá skal þat veita þér: ek skilðumst við hana á bogastrengnum, kon-úngr! segir hann, þá er ek skaut í rassinn föður þínom, ok eptir honum endílaungom, svá at út kom (um) munninn. Standið upp

allir, segir konúgr, ok hafit hendr á þeim Pálnatóka ok förunautom hans, ok drepí þá alla, fyrir því at nú er niðrslegit allri vináttu mille okkar Pálnatóka, ok öllum góða þeim, er með okkr hefir verit. Ok nú spretta upp allir menn í höllinne, ok gerist nú eigi allt alkyrra. Pálnatóki fær brugðit sverði síno, ok lætr sèr þat verða fyrst á vegi, at hann högggr til Fjölnes frænda síns, ok klýfr hann í herðar niðr. En svá á Pálnatóki sèr marga vine innan hirðar, at engi vildi vâpn á hann bera, ok komost þeir út allir or höllinne, nema einn maðr brezkr af liðe Bjarnar. Pálnatóki mælti, þá er þeir voro útkomner, ok sagt var, at saknað var eins manns af liðe Bjarnar, ok segir, at eigi var minna at vân enn svá, ok fóru vèr nú ofan sem skjótast til skipa várar, fyrir því at nú er engi annarr ágjör. Björn svarar: eigi mundir þú svá renna frá þínom manni, segir hann, ef þú ættir minn hlut, ok eigi skal ek heldr ok, segir hann, ok snýr hann nú inn aptr þegar í höllina; ok er hann kómr inn, þá kasta þeir enom brezka manni yfir höfuð sèr, ok höfðu nær í sundr rifinn, svá mátte atkveða; ok þá verðr Björn varr við, ok fær tekit hann, ok fleygir honum upp á bak sèr ok hleypr út síðan, ok fara þeir nú ofan til skipa sinna, ok gerði Björn þetta mest til ágætis sèr, en vita þóttist hann, at maðrinn munde dauðr vera, ok svá varð, at maðrinn lèzt, ok hafðe Björn hann með sèr, ok

hljópu nú út á skip sín, ok fello þegar við árar; en þá var á niðmyrkr mikit um náttina ok logn, ok komast þeir svá undan, þeir Pálnatóki ok Björn, ok nema hvergi staðar, áðr enn þeir koma heim til Bretlands. En konúgrinn ferr nú heim til hallarinnar ok allt liðit með honum, ok fá nú ekki atgert, þat er þeir vildu, ok unðo við et versta. Taka þeir nú síðan ok drekka erfit, en eptir þat ferr hverr heim þaðan til sinna heimkynna.

23. Þat er nú sagt, at [ít næsta sumar eptir ¹⁾], þá tekr Ólöf sótt, kona Pálnatóka, ok leiðir hana sú sótt til bana. En eptir annlát hennar, þá uner Pálnatóki eigi á Bretlandi, ok setr hann þá til ríkis þess at varðveita Björn enn brezka. En hann býr nú or landi 30 skipa, ok ætlar nú at leggjast í víking ok hernað. Hann ferr or landi, þegar er ferð hans er búin, ok herjar hann þat sumar til Skotlands ok Írlands, ok aflar sèr mikils fjár ok ágætis í herförunom. Hann hefir nú þessa iðn 12 sumar í samt, ok verðr honum bæði gott til fjár ok virðingar. En þá er þetta er tíðast, at hann er í herförunom, þá ferr hann eitthvert sumar til Vindlands, ok ætlar at herja þar, ok hefir þá viðsingit 10 skip, ok hefir þá 40 skipa. En í þann tíma ræð þar fyrir konúgr sá, er Búrizlafr hèt, ok hugðe hann illt til hernaðarins, fyrir því at

¹⁾ hitt sama haust eptir þetta, *F*; þá er Pálnatóki kom heim til Bretlands; at þá var öndut Ólöf kona hans, *B*.

honum var sagt frá Pálnatóka, at hann hafði nær ávalt sigr, þar sem hann herjaði, ok var hann ágætr víkinga í þat mund, ok þótti hann vera hverjom manni vitrari ok ráðgari, ok gengr þungt við hann flestum. Ok vāno bráðara, þá er Pálnatóki kōmr þar við land, ok Búrizlafr hefir spurt til hans, ok hvat hann ætlaðist fyrir, þá sendir konúngr menn sína á fund hans, ok (býðr) Pálnatóka til sín, ok læzt vildu ega við hann frið ok vinfengi. Þat lét hann ok fylgja þessu heimboði, at hann bauð at gefa honum eitt fylki eða ríki af landi síno, þat er heitir at Jóme, til þess at hann skyldi þar staðfestast, ok munde hann þetta ríki gefa honum einkum til þess, at hann skyldi þá vera skyldbundinn til at verja land ok ríki með konúnginom. Ok þetta þiggr Pálnatóki ok aller hans menn, at því er sagter; ok þar lætr hann gera brátt í síno ríki sævarborg eina mikla ok rammgjörva, þá er Jómsborg er kölluð síðan. Þar lætr hann ok gera höfn þá uppe í borginne, at liggja máttu í 300 lāngskipa ¹⁾ senn, svā at þau voru öll læst innan borgar. Þar var umb búit með míkille vélsmne, er í var lagt inn í höfnena, ok þar var sem dyr væri gervar, en steinbogi mikill yfir uppe, en fyrir dyronom voro járnhurðir, ok læstar innan or höfninne. En á steinboganom uppe var gjōrr kastali einn mikill, ok þar

¹⁾ þannig F. R; vel 50 ok 200, B; 3 lāngskip, A, líkliga III fyrir CCC, eðr fyrir III. C.

valslöngur í. Sumr hlutr borgarinnar stóð út á sæinn, ok ero þær kallaðar sæborgir, er svá ero gjörvar, ok af því var innan borgar höfnin.

24. Nú eptir þetta, þá setr Pálnatóki lög við hygginna manna ráð þar í Jóm-borg, til þess at þar skyldi gerast meiri afli, enn þá var enn orðinn. Þángat skyldi engi maðr ráðast til föruneysis við Pálnátoka, sá er ellri væri enn fimmtugr at aldri, ok engi yngri, enn 18 vetra gamall; þar á meðal skyldu allir vera at aldrinóm. Alls engi maðr skyldi sá þar vera, er rynne fyrir jafnvígligum manni, sèr jafnbúnom. Hverr maðr, er þángat ræðsk í þeirra föruneysi, skyldi því heita fastliga, at hverr þeirra skylde hefna annars, [sem mötunauts síns, eða bróður síns ¹⁾]; ok alls engi skylde þar róg kveikja á mille manna; svá ok þótt þángat spyrðist tíðendi, þá skylde engi maðr svá hvatvís vera, at þau skylde segja, þvíat Pálnatóki skyldi þar fyrst tíðendi segja. Ok sá er fundinn yrði at þesso, er nú var upptínt, ok afbrygði þessom lögum, þá skylde sá þegar rækr ok rekinn or lögum þeirra. Svá ok þó at við væri tekit við þeim manni, er vegit hafðe bróður eða föður þess manns, er þar var áðr fyrir, eða nokkorn allskyldan hans frænda, ok kœmi þat upp síðan, er við honum væri tekit, þá skylde Pálnatóki þat døma. Alls engi maðr skylde

¹⁾ sem þar eðr bróðir væri, F; sem föður síns eðr bróður, B.

þar kono hafa innan borgar, ok engi skylde á braut vera þaðan 3 nóttum lengr or borginne, nema Pálnatóka ráð væri til ok leyfi. Allt þat, er þeir fingi í herförum, þá skylde til stanga bera meira hlut ok minna, ok allt þat er fæmætt væri, ok ef þat reyndist á hendr nokkorum, at eigi hefði svá gert, þá skylde hann í braut fara or borginne, hvárt sem til hans kæmi meira eða minna. Engi maðr skyldi þar æðro- orð mæla né kvíða, hvegi óvænt sem þeim hyrfðe. Engi hlut skylde þann atbera með þeim innan borgar, er eigi skyldi Pálnatóki því öllu setja ok ráða, eptir því sem hann vildi. Ekki skylde því ráða frændsime eða vinfengi, þóat menn vildi þangat ráðast, þeir er eigi voro í þessom lögum; ok þó at þeir menn, er fyrir váro, bæði þeim þannig, er eigi voro tilfeldir þessara laga, þá skylde þeim þat ekki tjá; ok sitja þeir nú í borginne við þetta í góðum friðe, ok halda vel lög sín. Þeir fara hvert sumar or borginne ok herja á ýmse lönd, ok fá sèr ágætis mikils, ok þykkja vera enir mestu hermenn, ok öngvir þóttu vera nálíga þeirra jafníngrar í þenna tíma, ok ero nú kallaðir Jómsvíkingar heðan í frá allar stundir.

25. Nú er at segja frá Sveini konúngi, at hann lætr sèr verða á alla vega sem bezt til Áka, sonar Pálnatóka, svá sem þeirra vinátta hefði jafnan góð verit. Ok þó at þar hefði áorðit nokkorr drúpr með þeim, þá lét konúnginn

Áka ekki þess gjalda, ok virðir hann mikils þeirra fósthrœðralag, ok er Áki á Fjone, ok ræðr þar fyrir, sem faðir hans hafði hann tilsettan ok fyrr var sagt.

26. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er heitið hefir Væseti; hann ræðr fyrir fylke því, er heitir Borghundarhólme. Kona hans hét Hildigunnr. Þau áttu sér 3 börn, þau er getið verðr við söguna, ok hefir heitit son þeirra Búi, er kallaðr var Búi enn digri, en annarr hét Sigurðr, er kallaðr var Sigurðr kápa. Dóttir þeirra hét Þorgunna; hún hafði þá gipt verit fyri nokkorum vetrum, þá er þetta var. Sveinn konúgr bað hennar til handa Áka, syni Pálnatóka, ok var hún gipt honum; ok brátt er þau höfðu saman gingit, þá áttu þau Áki sér son, þann er Vagn er nefndr. En þá er þetta er tíðast, þá ræðr fyrir Sjólöndum jarl sá, er nefndr er Haraldr, ok var kallaðr Strút-Haraldr; en þat bar til þess, at hann átti hött einn, þann er strútr var á mikill, hann var af brendu gullegjörr, ok svá mikill, at hann stóð 10 merkr gulls, ok þaðan af fékk hann þat nafn, at hann var kallaðr Stútharaldr. Ingigerðr hefir heitið kona jarls; 3 voro börn þeirra, þau er hér ero nefnd í þessi sögu. Sigvaldi hefir heitit son þeirra, en annarr Þorkell, ok var kallaðr Þorkell enn háfi; en dóttir þeirra hét Tófa. Áki son Pálnatóka býr á Fjone með vegsemð mikilli ok tign, ok vex Vagn þar upp heima

með feðr sínom, þartil er hann er nokkorra vetra gamall. En þat er frá honum sagt, þegar er nakkvað má marka skaplyndi hans, at hann var meiri vandræðamaðr í sínom skapsmunom, enn allir menn aðrir, þeir er þar höfðu uppvaxit; svá var hann ok í allri lýzko ok í öllu síno athæfi, at trautt þótti mega um tæla. Ok er þat frásagt, at Vagn er stundum þá heima fœddr, sem þangat til hafðe verit, en stundum er hann í Borgundarhóline með Veseta afa sínom, ok er þat fyrir því, at nær þykkjast hvárígir ráðe mega við hann koma, eða festa hendr á honum, svá þykkir hann vera ódæll; við Búa er hann bezt allra sinna frænda, ok þat hefir hann nökkvi helzt, er Búi mæli fyrir honum, fyrir því, at hann var honum skapfeldastr, en at öngu hafðe hann þat, er frændr hans mæltu, ef honum sýndist annann veg, hvat sem þat var. Hann var allra manna vænstr ok fríðastr sjónum ok enn mesti atgjörvismaðr, ok bráðgjör um hotvetna. Búi, móðurbróðir hans, var maðr úorðasamr ok heldr hljóðr optast, ok skapmikill; hann var maðr svá sterkr, at menn visso ógerla afl hans. Búi var ekki vænleikemaðr, en þó var hann vörpuligr ok mikilúðligr ok garpr enn mesti í alla staðe. Sigurðr kápa bróðir hans var maðr vænn ok kurteis ok liðmannligr, ok þó enn raunæfr viðreignar, ok heldr fámálogr. En frá Sigvalda, syne Strútharalds, er þat at segja, at hann er maðr nefljótr ok fülleitr; hann var

eygðr manna bezt; hár var hann vexti ok allsnöfmannligr ¹⁾. Þorkell bróðir hans var allra manna hæstr; hann var sterkr maðr ok forvitte, ok svá var hvártveggi þeirra bræðra.

27. Þá er nú frásagt, at þeir Sigvaldi bræðr búa skip 2 or landi, ok ætla til Jónsborgar, ok viljavita, ef við þeim væri tekit, ok spyrja ráðs Harald jarl föður sinn, hversu rálligt honum sýndist þat, at þeir reðist til liðs með Jómsvík-íngum. En hann svarar, ok kallar þat rálligt, at þeir færi þángat, ok aflaðe sér svá ágætis ok virðingar: ok er nú mál at it reynit ykk, bræðr! hvert ið eroð [nökkuð at mönnum ²⁾]. Þeir beiða hann fjártillaga til fararinnar, ok svá vista; en hann svaraðe, ok kvað þá annattveggja gera skyldo, at þeir færi þess kostar or landi í braut, at þeir fengi sér sjálfir vistir ok annat þat, er þeir þyrfti at hafa, eða færi hvergi elligar ok sæti um kyrt. Nú fara þeir eigi at síðr, þó at Haraldr jarl, faðir þeirra, vilde ekki tilleggja. Þeir hafa 2 skip ok 100 manna; þeir vönduðu þat lið sem mest, ok fóro síðan, þartil er þeir komo til Borgundarhólms, ok þóttost þurfa at afla vèr vista ok fjár nokkorskostar; ok taka þeir nú þat ráð, at þeir gera þar upprásir ok ræhtu, ok taka upp bú Veseta eitt, þat er auðgast var, ok rænto hann þvísè öllo, ok báro ofan til skípa sinna, ok fara þeir nú í braut leiðar sinnar; ok er nú ekki at segja frá förum þeirra, fyrr enn

¹⁾ snöfmannligr A, snaufurligr R.

²⁾ nokkut manna, F.

Þeir koma til Jómsborgar. Þeir leggja utan at borgarhlíðino, en Pálnatóki gekk ávalt með miklo liði fram í kastalann, þann er gjörr var yfir sundino, ok var hann því vanr, at mæla þaðan við þá menn, er komo til borgarinnar. Ok nú er hann verðr varr við kvámo þeirra Sigvalda, þá gerir Pálnatóki enn sem hann var vanr, gengr upp í kastalann með miklo liði, ok spyrr þaðan, hverr fyrir liði því ræði ok skipom, er þá var þar kominn. Sigvalde svarar honum: hér ráða fyrir, sagði hann, bræðr 2, synir Strútharalds jarls, ok hétu ek Sigvalde, en bróðir minn heitir Þorkell. En þat er örendi okkart hingat, at við vildim ráðast til liðs með yðr við þeim mönnum, er yðr þykkja nýtande vera í vöro liði. Pálnatóki svarar vel um þetta mál, ok leitar þó ráðs undir Jómsvíkínga félaga sína, ok kvað sér kunnigt vera kynferði þeirra, ok segir at þeir voro vel bornir. En Jómsvíkíngar báðu Pálnátoka fyrir sja, sem honum sýnest, ok kalla þat sitt ráð, sem hann vill. En nú eptir þetta, þá er lokit upp Jómsborg, ok nú róa þeir Sigvalde í borgina upp; ok er þeir voro þar komnir, þá skal reyna lið þeirra, eptir því sem lög þeirrastanda til Jómsvíkínga; ok nú ferr þatsama fram, at til er reynt um lið þeirra, hvárt þeir þykkja til hafa vaskleik ok karlmennsko, at ganga í lið með Jómsvíkíngum ok undir þau lög öll, er þar voro sett. En svá gengr sú raun, at helmíngri liðs þeirra er í lög tekinn af þeim

Jómsvíkingom, en helmínginn senda þeir aptr. Nú er tekit við Sígvalda ok Þorkatli, bróður hans, ok [hálfu 100 manna^{*)}], með þeim, ok ero þeir nú leiddir í lög með þeim Jómsvíkingom, ok ganga öngvir hærra í mannvirðingo af Pálna-tóka enn þeir bróðr, ok stendr þar nú svá búið um hríð.

28. Nú verðr þar til máls at taka, er Veseti er, at hann er rænt eino búa síno, því er auðgast var, ok kömr þetta nú brátt til eyrna Veseta, ok tekr hann þat til ráðs í fyrstönne, at hann setr aptr sonu sína at geysíngom öllum ok yfirgange, en ferr sjálfr á fund Sveins konúngs, ok segir honum til, hvat títt var um þá Haralds sonu, ok hversu þeir höfðuræntan hann ok tekit upp bú hans, þat er hann átti eitthvert auðgast. Konúngr svarar: þat ráð legg ek til með þér, segir hann, attú skalt nú vera láta fyrst kyrt, en ek mon senda orð Strútharaldi, ok vita ef hann vilè gjalda upp fè fyrir sono sína, svá attú sèr haldinn af, ok vil ek attú látir þér þat vel líka. Nú ferr Veseti heim við svá búið, en Sveinn konúngr sendir þegar menn eptir Harald jarli, ok bað hann koma á sinn fund. Jarl legst eigi förna undir höfuð, ok færr þar til er hann kemr til konúngs, ok er þartekit við honum vel. Nú spyrr konúngr eptir Harald jarl, hvat hann vissi til, hvern övisla synir hans höfðu gjörv-

^{*)} 60 manna, F.

an Veseta; hann kvaðst úgjör lavaða. Konúgrinn segir honum, at þeir höfðu tekit upp bú hans eitt, þat er mest var, ok beiddi hann þess, at hann skyldi bæta fyrir þá fjárlutum, ok væri þan kyrt; en jarl segir, ok kveðst úfengit enn hafa þess fjársins, er hann mundi bæta fyrir þat, þótt úngmenni tæke naut eða sauðe til matar sér. Konúgr mælti: þá munu fara heim við svá búit, segir konúgrinn, ok hafi ek nú sagt yðr vilja minn, en nú mun ek þó svá fyrir mæla, attú ábyrgist þik nú sjálfr við sonum Veseta ok svá fæ þitt, ok mun ek nú eiga at öngan hlut, þar er þú vill þat ekki hafa, er ek legg til með þér, ok viltu þat einu hafa, er þér sýnest, ok varir mik at þessu mune vera misráðit. Haraldr jarl svarar, ok kveðst sjálfr mundu vera í ábyrgð um þat, en læzt ekki mundu þat við hann meta: ok em ek stórum óhræddr við Veseta ok sonu hans. Ok nú eptir þetta ferr Haraldr jarl heim, ok er ekki getið um ferð hans, at nè eitt yrðe til tíðenda.

29. Þat er nú at segja þessu næst, at Veseti ok synir hans frétta viðræðu þeirra Haralds jarls ok Sveins konúgs, ok svá hverjar lyktir áfello þeirra tal, svá ok þat, er jarl hafðe mælt at skilnaðe, áðr enn þeir konúgr skildist. Nú ætla þeir ráð fyrir sér Veseta synir. Þat er þeirra tiltekja, at þeir búa skip 3*), þau er öll voru stór, ok hafa þar með 200**) manna,

*) 4, B, F.

**) 300, B.

ok búa þat lið sem bezt megu þeir, fara síðan þar til er þeir koma á Sjóland, ok taka þar upp þau 3 bú Haralds jarls, er auðgust voru, þeirra er hann átti; ok eptir þat fara þeir heim, synir Veseta, með þetta it mikla fengi, er þeir hafa nú aflat. Ok nú koma brátt þessi örendi fyrir jarlinn Strútharald, at hann var ræntr, ok tekinn upp 3 hans bú, þau er auðgust voru; kemr nú í hug, hvað konúgrinn hafðe spáð honum. Hann gerir nú þegar menn á fund konúngsins, ef hann vildi nú hlut í eiga at sætta þá, ok kveðst nú vilja gjarna hans umböðeme. En konúngr svarar nú þessu: at nú skal Haraldr jarl hafa ráð sín in góðu, en nú mon ek ekki láta til mín taka, þvíat harín vildi ekki mín ráð við hafa, þá er við roeddum þetta mál, ok var þá umbminna at döma, enn nú er, ok hafi hann nú sjálf einræði sitt, en ek mon mér öngu afskipta. Nú fara sendimenn jarls heim aptr, ok segja honum svör konúngsins. Vèr munom þá verða taka til várra ráða, segir jarl, ef konúgrinn vill sitja kyrr hjá málunom. Haraldr jarl fær sèr nú 10 skip, ok býr sem bezt at mönnom ok vâpnom, ok ferr síðan með þessu liði, allt þar til er þeir koma í Borgundarhólm, ok þar hlaupa þeir á land upp, ok taka upp 3 bú fyrir Veseta, þau er eigi voru verri enn þau, er synir Veseta höfðu upptekit fyrri. Haraldr jarl vendir nú aptr til Sjólanda með þetta fè, ok

Þykkist nú vel hafa hefnt sín í þessi ferð. Svá ernú sagt, at eigi lifr langt heðan, áðr enn þetta spyrri Veseti, fjárskada þenna allan, er orðinn var, ok tekr hann þat ráð, at hann ferr þegar á fund Sveins konúnga, ok tekr hann vel við honum. Síðan ræðir Veseti mál sitt fyrir konúnginum, ok tjár á þessa leið: þat muntu spurt hafa, herra! segir hann, at þúngt hefir álagzt með okkr Strútharaldi jarli of hríð, ok varir mik at úfriðr myne afgerast sjálfra landsmanna í mille, ef þer egit öngan hlut í með oss, ok kann vera at verða sè síðar enn nú svá komit sem er, þvíat yðrir menn ero hvárirtveggjo, herra! Konúngr svarar á þessa lund: ek mon brálliga fara til þínga þess, er heitir Íseyrarþíng*), ok mon ek boða þíngat Haraldi jarli, ok skulo þit þar sættast með tillögu góðra manna ok váro umbdæme, ok mon sá nú jarli enn bezti, at vèr setjum mále þesso, eptir því er oss líkar, allra helst er oss þykkir þú vel fara með þíno mále. Ok eptir þetta ferr Veseti heim, ok liðu nú svá fram stundir, þar til er Sveinn konúngr ok hans föroneyti búast til þíngsins. Sveinn konúngr hefir 50 skipa**), ok því svá mikit lið, at hann vill einn skipa í mille þeirra um allt þat, sem í er orðit með þeim. Haraldr jarl átti skamt at fara til þíngsins, ok hefir hann eigi meir enn 20 skip. Veseti ferr ok til þíngsins, ok hefir 3 ein skip; þat er ok sagt, at

*) Íseyrarþíng, B; Seyrarþíng, F.

**) 60 skipa, F.

synir hans voru eigi í ferð með honum, þeir Búi digri ok Sigurðr kápa. Ok nú er konúgr ok jarl ok Veseti voru komnir á þíngit, þá setr Veseti tjöld sín niðre við sjó hjá sunde því, er atgengr þíngstöðinne. En Strútharaldr jarl hafðe tjaldað upp frá stund þá, en þar á mille setr konúgr sínar herbúðir. Ok er áleið kveldið, þá sá þeir þaðan af þíngino fara frá heimile Haralds jarls 10 skip; ok er þeir nolgast þangat, þá leggja þeir menn í lægi skip sín, ok síðan ganga þeir menn á land upp frá skipom með sveit sína; þeir snara þegar á þíngit. Nú ero þessir menn brátt kendir, at þar ero komnir þeir synir Veseta, Búi ok Sigurðr. Búienn digre var þá búinn mjök ítarliga at klæðum, fyrir því at hann var þá í klæðum þeim, er Haraldr jarl átte; en sá búnaðr var svá fémikill, at til komu 20 *) merkr gulls. Þeir hafa ok tekit upp fyrir jarli 2 gullkistor, ok svá mjök hlaðnar af gulli, at í hvárre kistonne voru [10 hundruð **) marka gulls. Hatt jarls hafðe Búi digre á höfðe sèr, þann er til komu 10 merkr gulls. Þeir ganga nú á þíngit bræðr alvápnarar, ok með fylktu liði ok snarpligu. Ok er þeir voro þar komnir, þá tekr Búi til orða ok kveðr sèr hljóðs, ok er hljótt var orðit, þá mælti hann til jarlsins Strútharalds: hitt er nú ráð, jarl! segir hann, ef þú berr nokkor kensl

*) 10, F.

**) kannske mislesit úr XC (níutíu), R, um þann gulls, B.

á gripe þessa, er nú muntu sjá á oss skína, attú sök nú til úragliga, ef þú þorir, ok sè nokkor dáð í þer, fyrir því at lengi hefir þú stórt bergt*) við oss frændr; em ek nú ok al-
 búinn at berjast við þik, ef nokkort er manns-
 mót. í þer. Sveinn konúgr heyrir orð Búa, ok þykke þat sjá, at hann fær eigi haldit sinne tign, ef hann lætr þá berjast þar á þíngino, ok ginge eigi á mille þeirra, er hann hafði svá mikit áftekkit, at þeir skyldu þar sættast á þíngino, ok tekr konúgrinn nú þat ráð, at hann gengr á mille þeirra, ok lætr þá eigi ná at berjast, ok kömr þar nú því mále loks, við atgaungu konúngsins ok afla, at nú verða hváirtveggjo því at játa, at konúgrinn skipe einn á millum þeirra, eptir því sem hann vill. En þat skorar Búi í sættina, at hann læzk aldregi mundu lausar láta gullkistornar, þær er hann hafðe fengit af jarli, ok önga gripe hans, en bað konúnginn ráða öðro sem hann vilde. Konúgr svarar: þú Búi! segir hann, stór verðr þú oss, nú hafðu þitt mál um gullkistornar, en jarl svá mikit fè annat, at hann þykke haldinn af, en lausa verðr þú at láta, Búi digre! segir hann, gripe jarls, þá er þú hefir tekit, ok gera honum eigi þá hneiso eða svívirðu, at hann nái eigi tignarklæðum sínom. Svá lýkr, at konúgr verðr at ráða, ok ferr Búi af klæðunum. Nú hèlt konúgrinn af því

*) Þannig A. bundit: b'gt.

mest til þessa, um at gripir jarls raknaðe, at þat þótti jarli sèr mest svívirðing, ef hann skyld eigi ná at hafa gripe sína. 'Ok nú verða þeir á þat sáttir, at konúgrr skyld þannig *) skipa með þeim, sem nú hafðe hann ákveðit um gripina, ok gera ok slíkt of annat, sem þá sýndist honum jöfnoðr mille þeirra. Ok síðan lýkr konúgrr upp gerðinne, ok ferr þaðan at málino, sem hann hafði áðr sagt á vãn umb, at Búi skal þegar láta lausa gripina jarls, en hafa sjálfr gullkistornar báðar til hella sátta við jarl; þeir skulo ok aftr gjalda bú þau, er upp voro tekin fyrir Strútharaldi jarli: en hann skal þat leggja í móte yðr til sœmðar, at gipta Tófu dóttur sína Sigurði kápu, ok skulo henne heiman fylgja þessi fè, ok skal eigi öðrovis aptr gjalda upptöko búanna, enn þeir taka þat undir sjálfum sèr. Því gerði konúgrinn þannig sættina, at honum þótti þetta vænst til, at um heilt mætti gróa með þeim, ok sættin mætti lengst haldast með þeim, ef mægðin tækist. Þesso taka þeir vel, feðgar, ok leggr Veseti til við Sigurð þriðjúng alls fjár síns, ok þykkir Sigurði it vænsta of kvánfáng þetta, er honum er ætlat, ok sættast þeir nú at þesso, ok fara þegar af þíngino til Strútharalds jarls, ok skal þá vera þegar brullaup þeirra Sigurðar. Þángat ferr fyrir konúgrinn til þeirrar veizlo, ok Veseti ok synir hans, sem líkligt var; ok

*) gízlat fyrir apnig með strik yfir þ, A.

er nú drukkit brullaup þeirra Sigurðar ok Tófu með mikille tign ok virðingu; ok eptir boðit ferr konúngr heim, sæmðr með gjöfum, ok aðrir boðsmenn. Veseti ferr nú ok heim ok synir hans til Borgundarhólms, ok er Tófa þar í för með þeim jarlsdóttir; ok er nú kyrt of hríð ok friðr góðr allra manna í millum.

30. Nú hafa þeir bræðr skamma hríð heima verit með föður sínom, áðr enn Búi digri lýser yfir því, er honum bjó í skape, at hann ætlast at fara til Jónsborgar, at leita sèr frægðar ok ágætis. Sigurðr bróðir hans vill ok fara með honum, þótt hann sè nýkvangaðr, ok nú búast þeir heiman bræðrnir, ok hafa 2 skip ok 100*) manna, ok vilja gera sem líkast því, er gerðu synir Strútharalds fyrri, þeir Sigvaldi ok Þorkell; fara síðan, þar til er þeir komu til Jónsborgar, ok leggja þegar utan at steinboganum ok at hafnardurunom. Ok er höfðingjar í borginne verða varir við kvámo þeirra, þá gánga þeir, höfðingjarnir Pálnatóki ok Sigurðr ok Þorkell háfi, framme á steinbogan, ok kenna þeir Sigvaldi mennina, þá er fyrir skipunom ræðo. Ok nú tekr Búi til orða ok segir, at hann vill þángat ráðast til liðs með þeim Jómsvíkingum, ok þeir bræðr með allt lið sitt, ef Pálnatóki vilde við þeim taka. En Sigvaldi tekr til orða: hversu hafi þær faðir minn Strútharaldr jarl sett málum yðrom, seg-

*) það er: 120 manna, eða stórt hundrað, eins ok allsíaður framvegis.

ir hann, áðr enn þér fœrit or landino. Búi svarar: þat er laung saga, segir hann, at segja frá vörum viðskiptum, en þau urðu lok á, at Sveinn konúngr hefir skipat öllum málom með oss, ok má ek nú eigi þat uppinna í skömмо mále, er vèr höfum saman átt, ensáttir ero vèr nú. Nú mælti Pálnatóki við fèlaga sína, Jómsvíkinga: vilè þér tilhætta, segir hann, hvært þessir menn segi satt eða eigi, en allfúss væra ek til þeirra, segir hann, fyrir því at þess vættir mik, at fáir myne hær slíkir vera fyrir í voro liðe, sem þeir ero. Þeir svara honum, Jómsvíkingar: vèr viljom attú takir þessa menn í lög með þér ok oss, ef þér sýnest þat, en ef þeir hlutir nokkorir koma upp síðar umb hagi þeirra, er vèr vitom nú eigi, þá skal þat sem allt annat á þíno umdœmi. Ok nú eptir þetta þá er upplokit Jómsborg, ok leggja þeir Búi skiponom inn í höfnina, ok er síðan reynt lið þeirra [ok hljótast af því liðe 8tígir manna*), en 4tígir fara aptr heim til Danmerkr. Nú er frá því at segja at þeir ero nú í borginne allir samt höfðingjar, þeir er áðr voro nefndir ok þessir, er nú ero til komnir, ok várost góðir vinir. Þeir herja nú hvert sumar eptir annat á ýmse lönd, ok fá sèr bæði fjár ok mikillar frægðar, ok þó at eigi sè hær í þessari frásögn frá þeim stórvirkjum sagt, sem þeir tunno, þá er þat þó alsagt, at eigi er sýnt, at verit hafi méri hetjor eða garpar, enn þeir Jómsvíkingar, ok hyggjo

*) ok ero 80 manna í lög teknir, F.

ver at varla hafi fingizt þeirra jafningjar; en þeir ero hvern vetr í Jómsborg í kyrðum.

31. Þar er nú til at taka, er Vagn er Ákason, hann vex nú upp heima með föður sínom á Fjóne, en stundum með Veseta afa sínom. Hann er maðr svá úeirinn í sínom uppruna, at þat er helzt sagt til marks um hans skaplynde, at þá er hann var 9 ¹⁾ vetra gamall, þá hafðe hann drepit 3 menn. Hann er nú heima þar til er hann er 12 vetra gamall, ok er þá svá komit, at menn þóttost trautt mega umb hreifa hans skaplynde ok ofsa; hann gerist ok svá illgerðasamr, at öngu vætta vilde hann eira. Ok nú þykkjast hans frændr eigi vita, hvat or skylde ráða þesso vandræði. Ok nú er þat ráð tekit, at Áki faðir hans fær honum hálf 100 manna ok þar með 1 lángskip, en annat lið jafnmikit fær honum Veseti afi hans ok þar með annað lángskip, ok er engi maðr, sá er honum fylgir, ellri enn tvítögr at aldri, ok engi æri ²⁾ enn 18 vetra gamall, nema Vagn sjálfr, hann var 12 vetra gamall. Hann biðr sèr ekki fleira fá, enn nú var frásagt, 100 liðs ok 2 lángskip, ok lèzt enskis fleira viðþurfa, kvaðst sjálfr mundu fá sèr vistir ok þat annat, er þeir þyrpte at hafa.

32. Nú ræðsk Vagn heiman með lið þetta it vænliga, ok þurfo þeir nú þegar at afla sèr vistar, ok verðr Vagn ekki mjök örþrifaðe, þótt

¹⁾ 10, B.

²⁾ þannig A; yngri, B, F, R.

hann væri úngr at aldri. Hann ferr nú í fyrsto ok rekr hernað fyri endilánga Danmörk, ok höggr sèr strandhögg óspart, svá sem hann þarf. Hann rænir bæði klæðum ok vápnum, ok svá lýkr nú, at hann skortir hvárke vápn nè herklæðe nè vist, áðr hann siglde í braut or Danaveldi, ok lætr hann þá Danina fá sèr slíka hluti. Allt hefir hann nú ærið, þat er þeir þurfo að hafa með þessom 2 skipom. Nú ferr hann þar til er hann kömr til Jómsbórgar, þat var snemma um morguninn í sólar upprás. Þeir Vagn leggja nú þegar skiponom utan at steinboganom; en þeir höfðingjar borgarinnar, Pálnatóki ok Sigvaldi, Þorkell ok Búi ok Sigurðr, þegar er þeir verða við lið varir, þá fara þeir í kastalann, sem þeir voro vanir, ok spyrja síðan eptir, hverlr þar væri komnir. Vagn spyr í móte, hvárt Pálnatóki væri í kastalanom. Hann svarar ok segir, at sá væri maðrinn kominn til tals við hann, er svá heitir: eða hverlr ero þessir menn, segir hann, er svá láta ríkmannliga? Vagn segir: ekki skal ek leyna þik heiti míno, ek heiti Vagn, segir hann, ok emk son Áka á Fjóne ok náfrændi yðvarr, ok em ek því hér kominn, at ek vilda ráðast til liðs með yðr, fyrir því, at ekki þóttu ek nú dæll heima meir enn svá, þóttost frændr mínir nú ærið hafa, þótt ek foera nú í brott þaðan. Pálnatóki svarar: þykki þér ráðit, frændi! segir hann, at þú munt hér þykkja hœgr viðskiptes, ef menn megu heima trautt

eða eigi umtæla? Vagn svarar: logit er at mér, frænde! segir hann, ef þú getr eigi temprað svá mitt skáplynðe, at ek mega vera í samsæti með vöskum mönnum, ok munto vilja gera vörn sóma, þar sem vèr erom komnir á yðvarn fund. Þá rœðir Pálnatóki við Jomsvíkínga: hvært þykkir yðr rálligt, segir hann, at vèr takim við þeim Vagne, frænda eða eigi. Þá annsvarar Búi digri: þat er mitt ráð, segir hann, ok er Vagn við mik bezt sinna frænda, at vèr takim aldregi við honum, ok hann komi hær aldregi innan borgar. Við þèr vilja menn rísa hær innan borgar, frændi! segir hann, ok jafnt frændr þínir, þeir er öll deili vita á þèr. Vagn svarar: hvært verða þeir menn berir at því, segir hann, er þar standa hjá þèr, at þeir vilja eigi við mér taka? en þó væri mér þess eigi væn af Búa frænda mínom, at hann munde í þesso berr gerast. Þar em ek þó saðr að því, segir Búi, at ek fýse ekki, að við yðr sè tekit, heldr let ek þess, en þó vil ek at Pálnatóki ráðe. En hvat leggja þeir til synir Strútharalds jarls? segir Vagn, þat vil ek vita. Hafa skulo við til þess einorð, segir Sigvaldi, at við vildim attú kæmir hær aldregi í vörn flokk. Nú spyr Pálnatóki ok mælti: hversu gamall maðr ertu? frænde! segir hann. Ekki mon ek ljúga til þess, segir hann, ek em 12 vetra gamall, segir hann. Já, segir Pálnatóki, þá mælir þú ólög við oss, frænde! segir hann, þar er þú

ert miklo ærri*) maðr at aldri, enn svá, at
vèr hafim hær lögtekna í Jómsborg at vera í sveit
með oss; ok bítr þat fyrir, ok máttu af því
eigi vera með oss. Vagn svarar: ek mon ekki
til þess halda, frænde! segir hann, at þú brjót-
ir lög þín, en þá ero þau sízt brotin, ef ek em
sem einn 18 vetra eða ellri. Heill svá, attú halt
ekki lengr á þessu, frændi! segir Pálnatóki;
ek mon heldr senda þik vestr til Bretlands, á
fund Bjarnar ens brezka, ok fyri sakir várrar
frændsime þá gef ek þér upp hálftrískit til
eignar ok stjórnar þar á Bretlandi. Vel þykke
mér þetta boðit, frændi! segir Vagn, en þó
vil ek eigi þetta, er nú býðr þú. Hvat viltu
þá, frænde! segir hann, er þú vilt eigi slíka
hlute, sem nú býð ek þér, þvíat nú þykkjomst
ek vel bjóða. Nú svarar Vagn: égi vil ek
þetta heldr enn áðr, segir hann, ok ef þetta
þó vel boðit ok frændsamliga. Pálnatóki mælti:
hvar ætlar þú til, frænde! segir hann, með
ofsa þinn ok framgáng, ef þú vill eigi þiggja
slíka hlute? Þess skulo þér nú vísir verða,
Jómsvíkingar! hvað mér býr í skape; ek vil
bjóða Sigvalda, syni Strútharalds jarls, at við
eigim leik saman ok berjymst við jafnmart
lið; hafi hann 2 skip or borginne ok 100 liðs,
ok reynem síðan með oss, hvárir undan skulo
láta öðrum, ok hvárir meira hlut skulo hafa
í váru viðskipte, ok skal þetta mál binda með

*) þannig A. yngri, R.

oss: ok ef svá kann at verða, að þeir [láte síga ok renne*) undan, þá skulu þér skyldir at taka við oss, ok gera oss [kost á með yör at vera í*) Jómsborg. En ef vèr eigum slíkan hlut máls, sem nú ætla ek þeim Sigvalda, þá skulu vèr í brott fara, ok ero þér þá lausir þessa máls. En eigi býð ek yör með minna kappe, enn svá, at Sigvaldi jarlsson berist við oss, ef hann þorir, ok sè hann úragr. karlmaðr, ok hafi heldr manns hjarta enn berkýkvendis**). Nú svarar Pálnatóki: hèr lýstr í endime, segir hann, hvat þessi eni úngi maðr tekr til, ok máttu þat til heyra, Sigvaldi! segir hann, hversu mjök hann vandar boð at þér, þóttú sèr jarlsson, ok þat þykke mèr hvergi óvænna, attú komir í fulla raun af þessom frænda mínom, áðr enn þér skilið. En við þat er svá er fast atskafit ok fárliga, þá verðr þú trautt hæfr maðr af, ef þú freistar eigi við þá, fyri því at miklo er um mælt meira, enn þú megir undan víkjast; ok er þat til, at èr leggit at þeim, ok gerit þeim þá ena fyrsto hríð, at þeir kunne hóf sín. En ef svá berr til, at Vagn frænde várr verðr eigi svá sigrsæll, sem hann er stórorðr, ok gänge honum þýngra, þá vil ek þar mikinn varnað ábjóða, at engi maðr beri vâpn á hann, fyrir því, at þeim mon þýngt falla, er þat hendir, ok leitþ mon oss at sjá á, ef hann er hart lékinn, eða honum nokkvat til meins gert,

*) er múð ok lít læsiligt í A.

**) blauts kvikvendis, B.

þótt hann þykke traútt hvers barns leika vera; en þó varir mik, at nú sè gjör skírsla til, hví-
líkr þú ert, Sigvaldi! í framgaungo, þótt frændi
minn sè úngr at aldri. Nú eptir þetta búast
þeir Sigvaldi or þorginne 2 skipom til mót-
við Vagn, ok þegar er þeir hittast, þá leggja
þeir saman randir ok berjast, ok er svá frásagt,
at Vagn ok fèlagar hans veita þeim Sigvalda
ena snörposto grjóthríð svá þegar, at þeir
mega ekki annat enn hlífa sèr ok forða, ok
hafa þeir þó yrit*) at vinna, svá ero þeir ákafir,
enir úngo menn; ok þegar grjótið föttist, þá
láta þeir eigi lengi þurfa at bíða höggvápn-
na, ok hafa þeir þá höggorrosto, ok berjast með
sverðum allhreystimannliga. En svá kom of
síðir því mále, at Sigvaldi létti undan, ok flýr
inn til landsins, ok vilde fá grjót. En þeir
Vagn leggja eptir þeim, ok finnast þeir nú
á landi, ok verðr Sigvaldi nú við at hrökkva,
hvárt hann vill eða eigi, ok verðr þar nú með
þeim önnor atlagá, ok er þeirra bardagi nú
miklo ákafari ok snarpari enn it fyrra sinn,
ok er þat nú frásagt, að þeim Sigvalda veitti
sjá hríð enn þúngt. Þeir Pálnatóki ero nú
staddir í kastalanum borgarinnar, ok sjá þaðan
til, hversu þessi léikr ferr með þeim Sigvalda.
Nú sækja þeir Vagn at fast, svát þeir Sigvaldi
hopa undan á hæli ok hans fèlagar, allt þar
tíl er þeir koma at borginne, en hún var læst

*) þannig A. kanske pennavilla fyrir yfrit; ærit, F. R.

ok lukt, ok mætti þar eigi innkomast í borgina, ok varð nú við að snúast ok veita vörn, eða gefast upp ella. Ok nú sèr Pálnatóki ok þeir Jómsvíkingar, at nú man tvémr umskipta, annathvært at Vagn man fá yfirkominn Sigvalda ok lið hans, eða hitt ella, at þeir munu verða at lúka upp borginne, ok komist hann svâ undan með fjörvi, þvíat hann má nú eigi undan flýja, ok eigi man hann viljat hafa, slíkr maðr sem hann var. Hér kemr mále, at Pálnatóki biðr upp lúka borginne: ok hefir þú, Sigvaldi! segir hann, trautt þínn maka við at eiga, þar er sjá er, frænde vârr, ok er nú mál at lètta þessom leik, þvíat reynt er nú til fulls ykkat viðrskipte, ok megu vèr nú þekkja hvílikr hvârr ykkar er; ok er þat mitt ráð, segir Pálnatóki, ef yðr sýnest svâ, at vèr takim við þessom enum únga manni ok liðe hans, þótt hann sè nökkvi yngri at aldri enn svâ, sem í lögum vârom er mælt, ok hlær mèr þess hugr, segir hann, of einn jafngamlan hér í vâro liðe, at nè einn fâe fâng af honum, ok er góð vân á um slíka menn síðar, at slíkir láti sèr eigi allt í augu vaxa. Nú gera þeir eptir því, sem Pálnatóki mælti fyrir, ok er nú upplokit Jómsborg, ok slitið bardaganom með þeim, ok er nú Vagn í lög tekinn ok allir hans menn. Í bardaga þeirra Vagns ok Sigvalda er sagt at fallit hafi af Sigvalda 30 manna, ok [jafnmargt lið*) af

*) 20, B, F; fâir, R.

Vagne, en þó hafði Vagn einn virðing þeirra beggja af þessum funde. Margir menn voru ok sárir orðnir í bardaganom af hvarstveggja liði. Nú er Vagn þar í Jónsborg með vild ok samþykke allra höfðingja, þvíat svá stóðo lög þeirra til, að allir skyldu at eino ráðe, þegar er þar kœme, þótt áðr hefði nakkvat um svarfað. Vagn er sagt at svá geriðt spakr maðr ok siðugr þar í Jónsborg, at engi maðr var þar spakari nè listugari enn Vagn Ákason, nè kunne betr allan sinn riddaraskap enn hann. Hann ferr or landi hvert sumar, ok stýrir skípe ok legst í hernað, ok var engi þeirra Jónsvíkinga meire kenpa enn hann í framgaungu. Því ferr nú fram 3 sumur í samt, frá því er hann kom í lið með þeim Jónsvíkingom, at þeir liggja úte hvert sumar á herskipom, ok hafa jafnan sigr, en um vetrunom ero þeir heima í Jónsborg, ok er þeirra nú víða getið um veröldina.

33. Þess er nú viðgetið it 3ja sumarið, þá er áleið um haustið, at Pálnatóki tekr sótt, ok er Vagn þá 15 vetra gamall, er þetta er. Nú er þegar boðit konúnginom Búrizlafi til borgarinnar, þvíat Pálnatóka segir svá hugr um sitt sóttarfar, sem þessi sótt myne hann til bana leiða. Ok er konúnginn kömr á fund Pálnatóka, þá ræðir hann svá: þat er hugboð mitt, herra! segir hann, at ek muna eigi fléri

stíttir taka, ok má þat ok eigi ólíkligt þykkja fyrir aldrs sakir; en þat er ráð mitt, segir hann, ok tillag með yðr, at maðr sè fingenn annarr í stað minn, ok sè sá höfðingi í borginne, at skipa þeim málum, er ek hefi áðr fyrir setið, ok hafist þeir hér við í borginne, Jónsvíkingar, ok hafi þeir enn landvörn fyrri þær, sem vèr höfum áðr gjört, ok þykke mèr, sem Sigvalda myne fæst til skorta, af þeim sem til er at gánga, mèr í hömlo *) um ráðagerðir, ok doema hér um mál manna, bæði fyrir vizku sakir ok ráðspeki, ok man yðr þú þykkja nokk- or hvatvise í því, er ek man nú mæla fyrir yðr, at ek get þess, en eigi veit ek þat, at alla skorti nokkvat at því, sem ek hefi verit. Konúngr svarar þá, opt hafa oss þín ráð vel gefið, sagir hann, ok skal þetta enn hafa, er þú hefir til- lagt, ok man oss þat öllum bezt gegna, en þat er ugganda, at nú myne eigi lengi þín við njóta eða þinna ráða, ok er oss at skyldra at hafa it síðarsta, ok skule standa öll en forne lög, þau er Pálnatóki hefir sett við hygg- inna manna ráð hér í Jónsberg. Svá er sagt, at Sigvaldi var þess ekki einkar trúðr, ok gengr hann undir þetta, er á hendr honum var lagt, með ráðe Búrizlafs konúngs ok Pálnátoka. Ok nú eptir þetta, þá gefr Pálnatóki Vagne frænda sínom hálf Bretlands ríki til eignar ok forráða með Birne enum brezka, ok síðan bað hann

*) þa nng.

Vagne frænda sínom virkða á alla vega við þá Jómsvíkinga ok einkum við konúnginn, ok fór um þat mörgum orðum ok snjöllum, ok sýnde þat í þessu, at honum var mikil ástúð á Vagne frænda sínom, ok þat annat, at honum þótti miklo skipta, at þeir gerðe vel til Vagns; ok litlo eptir þetta andast Pálnatóki, ok þykkir þat öllum enn mesti skaðe, ok lýkr þar frásögn um einn enn bezta dreng.

34. Nú eptir fráfali Pálnatóka, þá tekr Sigvaldi at stýra lögum þeirra Jómsvíkinga, ok er hann hafðe eigi lengi þessu stjórnað, þá er þat frásagt, at nokkvat breyttist háttir laganna í borginne, ok verða lögin haldin eigi með jafnmikille freko, sem þá er Pálnatóki stýrðe; gerist svá brátt, at þaðra eru konur í borginne 2 nóttom saman eða 3, svá ok ero menn í brott or borginne, lengrum enn lög stóðo til, ok verða nú í borginne stundum áverkar með mönnum ok einstaka víg.

35. Ok nú er þetta er tíðenda, þá ferr Sigvaldi or borginne, ok til fundar við Búrizlaf konúng; en konúnggrinn atti sér dóetr 3, þær er nefndar ero til sögunnar, ok hét Ástriðr en elsta, ok var allfríð sjónum ok en vitrasta; en sú er næst var henne at aldri hét Gunnhildr; en Geira en yngsta, hennar fékk Ólafr Tryggvason. Ok er Sigvaldi er kominn á fund konúngsins, þá býðr hann honum 2 kosti, annat-

hvárt, at hann læzt eigi vera mundo í Jómsborg, eða ella gæfi hann honum Ástríðe dóttur sína. Konúgr svarar honum: þat hafða ek ætlat fyrir mér, segir hann, at ek munda hafa þeim manni gefa, er tignari væri fyrir nafns sakir, enn þá ert, en þó væri mér þess þörf, attú færir eigi í brott or borginne, ok skulo vèr ráða um þetta öll saman, hvat oss þykke rálligast af at hafa. Síðan hitte konúgrinn Ástríðe dóttur sína, ok spyr hana, hversu henni væri at skape þessi ráðahagr, at hún væri gipt Sigvalda; ok vil ek, segir hann, at við setlm ráðit sem vitrligast, at Sigvaldi fari eigi brott or borginne eða Jómsvíkíngar, þvíat ek þarf þeirra mjök til landvarnar með mér. Ástríðr svarar feðr sínom: þér satt til at segja, faðir! segir hún, þá vilda ek Sigvalda aldregi eiga, en þó skaltu honum eigi frá hnekkja, ok þó á þá leið, sem ek man fyrir segja. Hann skal þat vinna til ráðahags þessa, at koma af landino öllum sköttum, þeim er vèr höfum hingat til goldit Danakonúngi, áðr enn hann komi mér á arm; hinn er annarr kostur, at hann fái hingat komit Sveine Danakonúngi, svà attú egir vald á honum. Ok eptir þetta berr konúgrinn upp þetta mál fyrir Sigvalda, er þau mæltu til, ok binda þau þetta síðan fastmælum með sér, ok skal framkomit vera fyrir en 3ju jól; en ef Sigvaldi kömr eigi þesso fram, sem nú var skilt með þeim, þá skulo mál þeirra öll vera laus.

36. Sigvaldi ferr nú heim eptir þetta til Jónsborgar. Ok á eno sama vâri ferr hann með 3 skip ok 300*) manna þaðan ór Jónsborg. Hann ferr til þess er hann kömr á Sjóland, ok hittir þar menn at mále, ok hefir frétt til, at Sveinn konúgr tekr veizlor skamt þaðan á land upp. Ok nú er hann þykkist glöggt spurt hafa til fara konúngsins, þá leggr hann skip sín við mes eitt, þar er hvergi vóro skip í nánd, en þat var skamt frá böenom, þar er konúgrinn tók veizlo [ok drakk með 600**) manna. Þeir Sigvaldi snúa skipom sínom, ok láta framstafna horfa frá landi, ok tengja saman hvert skip af stafne annars, ok leggja þeir áraz allar í háreiðar. Síðan sendi Sigvaldi 20 menn skilríkja til fundar við Svein konúng, ok mælti at þeir skyldu þat segja konúngi, at hann vildu hitta hann at nauðsynjum; ok þat annat, at hann væri svá sjúkr, at hann væri nálíga at bana kominn: þat skulo þer ok segja konúngs- inom, at þar liggè honum nálíga við allt ráð ok líf. Ok nú fara sendimenn til bæjarins, ok ganga í höll fyrir konúnginn, ok sé er foríngè þeirra var, berr upp öll þessi örendi, er þeir vâro með sendir. Ok er konúgrinn heyrðe þessi tîðendi, þá ferr konúgrinn þegar ofan til sjóvar, ok með honum þau 600 manna, er þar vóro at veizlonne, til fundar við Sigvalda.

*) hundrað, F.
manna F.

**) ok hafði eigi minna lið ena 300.

En þá er Sigvaldi verður þessa varr, at konúgrinn var þangat á för, þá er þat sagt, at hann er á því skipinu, er fyrst var landi, ok liggr hann nú í rekkjo ok gerist allmáttlíttill. Hann mælti nú við sína menn: Þá er 30 manna ero útgingnir á þat skip, er næst er landino, þá skulo þer hleypa út bryggjo af landi ok á skip út, ok mæla svá, at menn sökkvi eigi skipom undir oss, ok troðist eigi svá ákaft, ok get ek at konúgrinn myne gánga í fyrsta lagi. En þá er 20 menn ero komnir á miðskipet, þá skal kippa af þeirri bryggjonne, er á þat liggr skipet. Nú er svá frásagt, at konúgrinn kömr þar með lið sitt, ok spyrr at Sigvalda; en honum er sagt at hann mátte líteð, ok liggr hann á yzta skipino; ok gengr hann síðan á þat skip, er næst er landino, ok hvert af öðro, þar til er hann kömr á skip Sigvalda. Menn gánga ok eptir honum, en Sigvalda lið ferr svá með öllu, sem hann hafðe ráð tilgefít. Ok nú er konúgrinn er kominn á skip þat, er Sigvaldi liggr á, með enn 10da mann, þá spurðe konúgrinn, ef Sigvalde hefði mál sitt; en honum er sagt, at hann hefir mál sitt, ok er þó máttur sem minnstr. Síðan gengr konúgrinn at, þar er Sigvaldi liggr, ok lýtr at honum niðr, ok spyrr, ef hann mætti nema orð hans, eða hver tífendi hann kynne honum at segja, þau er honum lægi svá stórt við að þeir fyndist, sem Sigvaldi hafði honum orð um send. Lúttu nú at mér líttað,

herra! segir hann Sigvaldi, þá munto heldr mega nema mál mitt, þvíat ek em nú lágmæltr. Ok er konúgr lýtr at honum niðr, þá tók Sigvaldi hende annarri um herðar konúnginóm, en annarri undir hönd honum, ok er hann nú eigi allmeginlaus, ok heldr hann nú eigi allaust konúnginóm. Ok í því bile þá kallar Sigvaldi at öllum skipverjum, at þeir skyldu falla við árar allar sem tíðast; ok svá gera þeir, ok röru nú í brott sem þeir máttu. En þessi 600 manna standa eptir á landi, ok sjá á; ok nú tekr konúgr til orða ok mælti: hvat er nú, Sigvaldi! segir hann, viltu svíkja mik nú, eða hvat er fyrir ætlat? ek þykkjomst nú sjá, segir hann, at tíðendum mon sæta, en þat-má ek eigi vita, til hvers koma mon þessi tiltekja. Sigvaldi svarar konúnginóm ok mælti svá: eigi mon ek svíkja yðr, herra! en fara verðe þér nú með oss til Jónsborgar, ok veita skulo vèr yðr þat allt til virðingar, sem vèr megum, ok allir yðrir menn, þeir er nú fylgja yðr, skulo velkomnir með oss, ok monu þér þá vita, til hvers hvatke kömr, er þér komit þar til þeirrar veizlo, er vèr höfum yðr búit, ok skaltu þar einn fyrir öllu ráða, en vèr skulom allir, sem skylt er, til þín lúta, ok veita þér alla sömð, þá er vèr megum. Þat muno vèr nú þekkjast, segir konúgr, or því sem að ráða er. Þér fara nú þar til er þeir koma til Jónsborgar, ok þjónat Sigvaldi konúnginóm, sem vert var, ok gera

nú Jómsvíkíngar í móte honum ena beztu veizlo, ok kallast allir hans menn yefa. En Sigvaldi segir nú konúnginom, hver sök til er, er hann hafðe konúnginn or landi hafðan, at hann lèzt beðit hafa kono til handa honum, dóttur Búrizlafs konúngs: ok þeirrar meyar, er ek vissa vænsta vera ok bezt um sik, ok tókumst ek þat á hendr fyrir vinátto sakir við yör, herra! að því er mér sýnest, ok vilda ek eigi, attú mistir ens bezta kvânfángs. Því gat Sigvaldi nú viðkomit, at allir Jómsvíkíngar sönnuðu þetta með honum. Konúngr spurðe, hvat mærin hêti. Sú mæer heitir Gunnhildr, segir Sigvaldi, er ek hefí beðit þær til handa, en mér er föstnoð önnor dóttir hans, sú er Ástríðr heitir, ok er þó Gunnhildr fyrir hversvetna sakir framar, sem vera á. En þú konúngr! skalt hér vera at veizlo í Jómsborg, en ek skal fara á fund Búrizlafs konúngs, ok vitja málanna fyrir hönd okkra beggja, ok mantu nú verða mér at trúa til málanna þinna allra, ok skulo vèr yör ok vel gefast. Nú eptir þetta ferr Sigvaldi á fund Búrizlafs konúngs með 100 manna, ok er góð veizla ok veggjamlig ger honum í móte; ok er þeir konúngr ræðast við, þá lèzt Sigvaldi nú kominn til ráða við Ástríðe, ok kvaðst nú því hafa á leið komit, sem til var mælt, at Sveinn Danakonúngr var nú kominn til Jómsborgar, ok þeir áttu nú við hann alls koste, at gera við hann slíkt, af síno tilstille ok vitro, sem þeir vilde, ok bað þá konúnginn

ok Ástriðe gera, sem þeim sýndist rálligast ok vitrligast. Þau ræddu nú um, ok leituðu nú ráða undir Sigvalda, bæði konúgrinn ok dóttir hans Ástriðr, hvat honum sýndist rálligast um þetta mál, er til konúngs tók, Sveins. Sigvaldi svarar: hugat hefi ek eitthvert ráð um þetta málit, segir hann: ek vil attú gefir Sveini konúngi dóttur þína Gunnhildi, ok gerir hingatfór hans virðuliga, en hann vinne þat til ráðahags, at hann gefi þér upp áðr alla skatta, þá er þú hefir áðr átt honum at gjalda hingat til, ok man ek gánga með þeim málom ykkar í mille, ok man ek svá þeim málum fylgt geta, at þetta man framgánga, sem nú hefi ek fyrir yðr roett. Nú eptir þessa viðræðu þeirra, þá ferr Sigvaldi aptr með lið sitt, 100 manna, þar til er hann hittir Svein konúng, ok spyrr konúngr brátt eptir, hversu honum hefðe málin gingit. Þat er nú á yðro valde, herra! segir hann. Hvernveg er þess? segir konúngr. Þat þá, segir Sigvaldi, ef þú vilt þat tilvinna, at gefa upp áðr skattana Búrizlafi konúngi, áðr enn hann gipti þér dóttur sína: máttu ok á þat líta, herra! segir Sigvaldi, at þitt er allt eptir hans dag, ok er þetta þinn vegr mérí, attú eigir þann mág, at undir öngan sè skattgildr; þvíat þeir þykkja ávalt konúngarnir minne, er skattana gjalda, enn hinir, er eigi gjalda. Ok nú telr Sigvaldi um fyrir Sveini konúngi á marga vega, at honum skylde þetta sýnast, ok skorti

hann hvárki til vit nè orðfæri. Svá kömr þessu máli, at Sveini konúngi sýnist þetta ráð, er Sigvaldi lagðe til, ok er honum títt til at þessi ráðahagr tækist, ok er nú þetta ráðit, ok kveðit á brullaupstefno, ok skulo bæðe vera senn brullaupin. Ok er at því kömr, þá fara þeir allir til boðsins Jómsvíkingar, ok er þar Sveinn konúngr í för með þeim, ok var þar en rikuligsta veizla at hvívetna, svát þeir menn, er þá voro uppe, munðu eigi at vegligrabod hefðe verit í Vindlandi enn þetta. Þat er nú frásagt enn fyrsta aptan, er menn sitja at brullaupi, at brúðirnar falda sítt, svá at úgerla má sjá þeirra yfirlit; en um morgoninn eptir, þá ero þær vel kátar, ok skupla þá ekki; ok nú hyggr Sveinn konúngr vannliga at yfirlitom þeirra systra, þvíat hann hafðe hvariga fyrr sèna, enn að því boðe, ok hafðe hann þat eina til, er Sigvaldi hafðe honum frásagt þeirra vænleik ok kurteisí, systranna: ok er nú sagt at Sveini konúngi lízt allra best á þá konona, er Sigvaldi átti, refr, ok sýndist sú vera vænni ok kurteisari enn sín kona, ok þykkir konúngi Sigvaldi eigi til lengðar ¹⁾ hafa et sanna frásagt, ok finnr nú Sveinn konúngr at mikit stend undan við hann í vinfengino af hende Sigvalda, ok sèr konúngrinn nú með vitra manna ráðe bragð hans allt, ok drepr þó hulðo á fyrir alþýðo manns, ok nýtir þat af allt sèr til sœmðar

¹⁾ óglögg í A; lykta, F.

ok virðingar, sem nú er í boði, þannig sem komit er málið; á hann nú ok at taka Vindland at þriðjunge eptir dag Búrizlafs konungs. Nú eptir þetta er slitið veizlonne, ferr nú Sveinn konúgr í brott með Gunnhildi kono sína, ok hefir þaðan 30 skipa, ok ferr með mikít lið í brott ok margar gersimar; en Sigvaldi ferr til Jómsborgar með kono sína Ástriðe, ok gángast nú mjök or stað lögin þeirra, frá því sem þar voro sett fyrir öndverðu af Pálnatóka ok öðrum vitrom mönnum, ok finna þeir þat nú Jómsvikíngar, ok ero þó nú allir samt þar í borginne of stundar sakir, ok ero frægir mjök.

37. Eigi eptir þetta miklo, er nú var frásagt, þá spyrjast tíðendi mikil or Danmörku, at Strútharaldr jarl er andaðr, faðir þeirra Sigvalda ok Þorkels, en Hemíngr bróðir þeirra er úngr að aldri, þá er þetta er tíðenda, ok þykkist Sveinn konúgr skyldr til at gera erfi eptir Strútharald jarl, ef synir hans enir ellri kœmi eigi til; þvíat Hemíngr þótti þá enn úngr til at ráða fyri veizlonne. Nú sendir hann orð þeim bræðrum til Jómsborgar, at þeir Sigvaldi ok Þorkell kœmi til erfisins ok hittist þar, ok gerðe allir samt veizlu, ok hæfðe til skipana, at hún yrðe sem virðeligust eptir því líkan höfðingja, sem var faðir þeirra, Strútharaldr jarl. En þeir bræðr sendu þegar konúnginum þau orð í móte, at þeir koðost koma mundu, ok mæltu at konúgr skyldi allt láta tilbúa, þat er til veizlonn-

er þyrpte at hafa, en þeir kváðost til mundu fá, ok báðo hann taka öll tilfaung af eigu þeirri, er átt hafðe Strútharaldr. Þá sýndist flestum mönnum úrálligt, at þeir færi þangat, ok grunuðu at vinátta þeirra Sveins konúnga ok Sigvalda mundi vera heldr grunn, ok þeirra allra saman Jómsvíkínga, þannig sem farit hafðe með þeim fyrr viðrskipten, þótt þeir létu þá hvarirtveggjo skyldiliga við aðra; en Sigvaldi ok Þorkell háfi vilja ekki annað enn fara, sem þeir höfðu heitið, en Jómsvíkíngar vilja ok eigi eptir vera, ok vilja þeir allir fylgja þeim Sigvalda til boðsins. Ok er at því kómr, þá fara þeir or Jómsborg með miklo liðe, þeir hafa 70*) skipa annars hundraðs. Þeir fara nú þar til er þeir koma á Sjóland, þar sem Haraldr jarl hafðe fyrir ráðit, ok var Sveinn konúngr þar fyrir, ok hafðe þar þúa látið erfit, svá at þá var albúit, ok er þetta um vetrnáttu skeið; þar er inn mesti mannfjölði ok en bezta veizla, ok drekka þeir Jómsvíkíngar ákafliga et fyrsta kveldit, ok fær á þá mjök drukkrinn. Ok nú er því ferr fram um hríð, þá finnr Sveinn konúngr þat, at þeir gerast nálíga allir dauðdrukknið með þeima hætti, at þeir gerast málgir mjök ok kátir, ok þykkir líðið fyrir mörgu þat at tala, er ella væri eigi örvænna at undan liðe; ok nú er konúngr finnr þetta, þá tók hann til orða ok mælti. Hér er nú glaumur mikill ok fjöl-

*) þannig F; óglöggð í A; hálf annat hundrað (o: 180), R.

menne, segir hann, ok wilda ek nú til þess mæla, at er tækit upp nokkora gleðe nýja til skemtonar mönnum, ok þat er lengi væri síðan at minnum haft, ok mikils væri um vert. Sigvaldi svarar konúnginom ok mælti: þat þykkir oss vera upphafligast, segir hann, ok vãn at bezt myne verða fyrir sèð um gleðina, at er heyit fyrst, herra! þvíat vèr eigum allir til yðvar að lúta, ok viljum vèr því allir samþykkjast, sem þer villt vera láta um gleðina eða upptaka. Konúgr segir: þat veit ek menn gert hafa jafnan, segir hann, at dýrligum veizlum ok samkundum, ok þar er manival hefir gott samankomit, at menn hafa framhaft heitstrengingar sèr til skemtonar ok ágætis, ok em ek þess fúss, at vèr freistim nú þess gamans, fyrir því at ek þykkjómst þat sjá, svá miklo sem þer erot nú ágætari, Jómsvíkingar, um alla norðrhálfo heimsins enn allir menn aðrir, þá er þat ok auðvitað, at þat men með méra móti, er þer villt til hafa tekit í slíkri skemtan, ok man þat enn fara eptir öðro, at þer erot nú meire fyrir yðr enn aðrir menn, ok þat líkligt at menn myne lengi þá hluti at minnom hafa, enda skal ek eigi undandraga at hefja þetta gaman. Þess strengi ek heit, segir konúgrinn, at ek skal eltan hafa or ríki síno Aðalráð konúng, áðr liðnar sè enar 3ju vetrnoetr, eða hafa feldan hann ella, ok nátsvârikino; ok nú áttu, Sigvaldi! segir konúgr, ok mæl þú eigi minna um enn ek,

Sigvaldi segir: svá skal vera, herra! segir hann, at um skal nokkot mæla. Þess strengi ek heit, segir Sigvaldi, at ek skal herja í Noreg fyrir enar þju vetrnætr með því liði, er ek fæ til, ok hafa eltan Hákon jarl or landi eða drepit hann ella, at þja kosti skal ek þar eptir liggja. Þá mælti Sveinn konúngr: nú ferr vel at, segir hann, ok er þessa vel heitstrengt, ef þú efnir þetta, ok eigi er þetta lítilmannligt, ok ver halfo at heilli, attú hafir þetta mælt, ok efn þetta nú vel ok drengiliga, er þer hafit nú ummælt. Nú er þar til at taka, er þú ert, Þorkell enn háfi! segir konúngr, hvers þú vill heitstrengja, ok er einsætt at láta verða stórmannliga. Þorkell svarar: hugat hefi ek mína heitstrenging, herra! segir hann. Þess strengi ek heit, segir Þorkell, at ek mon fylgja Sigvalda bróður mínom, ok flýja eigi fyrr, enn ek sæk á skutstafn skipe hans; en ef hann bersk á landi, þá strengi ek þess heit, at ek skal eigi flýja, meðan hann er í fylkingo, ok ek mega sjá merki hans fyrir mér. Vel er þetta mælt, segir Sveinn konúngr, ok muntu þat at víso efna, ertu svá góðr drengr. Búi digri! segir konúngr, nú áttu, ok vítu ver attú munt nokkornig mikilmannliga ummæla. Þess strengi ek heit þá, segir Búi, at ek skal fylgja Sigvalda í för þessa, svá sem mér endist karlmennska til, ok drengskapr, ok flýja égi fyrr, enn færri standa upp enn fallnir ero, ok halda þó við, meðan Sig-

valdi vill. Svá fór sem vör gátom, segir konúgr, at mikilmannliga mundi verða ummælt af þinne hendi; en nú áttu, Sigurðr kápa! segir konúgr, at mæla umb enn nokkvat eptir hönd Búa bróður þíns. Skjót er heitstrenging mín, herra! segir Sigurðr, þess strengi ek heit, at ek mun fylgja Búa bróður mínom, ok flýja eigi fyrr enn hann er líflátinn, ef þess verður auðit. Slíks var þar vān, segir konúgr, attú mundir því vilja atfylgja, sem bróðir þinn; en nú áttu, Vagn Ákason! segir konúgr, ok er oss þar mikit um at heyra, hvers þú strengir heit, þvíat er lāngfeðgar erot garpar miklir ok afætor*). Vagn svarar ok mælti: þess strengi ek heit, segir Vagn, at ek skal fylgja Sigvalda í för þessa ok Búa frænda mínum, ok halda við meðan Búi vill, ef hann er lífs, ok þat læt ek fylgja, segir hann, minne heitstrenging, ef ek kōm í Noreg, at ek skal komit hafa í rekkjo Íngibjargar, dóttur Þorkels leiro í Vík austr on hans ráðe ok allra frænda hennar, áðr enn ek koma heim aptr í Danmōrk. Nú fór sem mik varðe, segir konúgr, ok ertu fyrir flestom mönnum, þeim er vēr vitom, of allan vaskleik ok kurteisi. Þat er sagt at Björn enn breske var þar í liðe þeirra Jómsvíkínga, ok var einkom fēlagi Vagns Ákasonar, þvíat þeir áttu Bretland báðir samt, síðan er Pálnatóki andaðist. Ok nú mælti konúgr: hvers strengir þú heit, Björn

*) þannig A, en vantar í hina.

enn brezke! segir konúgr. Þess strengi ek heit, segir Björn, at ek man fylgja Vagne, fóstur mínum, sem ek hefi vit til ok drengskap. Ok nú eptir þetta slítr tali þeirra, ok fara menn at sofa vana bráðara, ok ferr Sigvaldi í rekkjo hjá konu sinne Ástriðe, ok sofnar hann fast brátt, er hann kom í rekkjona; en Ástriðr kona hans vakir, ok vegr hún hann Sigvalda, þá er hann hefir sofit mjök lengi svá, ok spyr, ef hann myne heitstrenging sína, þá er verit hafðe um kveldit; en hann svarar, ok kveðst eigi muna, at hann hefðe heitstrengt nè eins um kveldit. Hún mælti: eigi mon þér at því verða, segir Ástriðr, at því er ek get til, ok munto bæði viðþurfa vit ok ráðagerð. Hvat skal nú þá til ráðs taka, segir Sigvaldi, þú ert vitr ávalt, ok muntu nú kunna nokkor góð ráð til at gefa. Hún svarar: ek veit eigi nú, segir hún, hvert þat ráð sé, er gott er, en til skal þó nakkvat leggja: þá er þú kömr til drykkjo á morgin, þá vertu glaðr ok kátr, þvíat Sveinn konúgr mon muna heitstrengingar yðrar, at því er ek get til, ok þá er konúgr roðir umb við þik, þá skaltu honum þesso svara: at öl er annarr maðr, ok munda ek sýnu minna hafa aftekit, ef ek væra ódrukkinn; en síðan skaltu spyrja konúnginn, hvat hann mon vilja tilleggja, attú getir efnt heitstrenging þína, ok [tak síðan glaðan á*) við konúnginn, ok lát sem þú þykkist

*) grip nú gulli á, F.

þar allt eiga, er konúgrinn er, fyrir því at hann þykkist nú hafa stiltan þik mjök í þesso, ok spyr hversu mörg skip hann myne fá þér til fararinnar, ef þú reipast við at fara, ok ef hann tekr þesso vænliga, ok kveðr þó ekki á umb, hversu mörg skip hann man tilleggja með þér, þá skaltu skora við hann fast, at hann kveðe þegar á, hvat hann man tilleggja, ok seg attú munt margra þurfa, fyrir því at Hákon jarl hefir mikinn afla; en fyrir því skaltu svá skjótt atgala um þetta, ok skora fast við konúnginn, segir hún, at ek hygg at honum myne nú minnst fyrir þykkja, at heita þér liðeno, ok leggja skipen til með þér, meðan hann veit eigi víst, hvárt förin tekst eða eigi; en þá er förin er ráðin, þá get ek þik lítit af honum fá um liðit, ef hann hefir eigi áðr heitið, fyrir því at hvárgan ykkarn Hákonar jarls man hann spara til at hljóte úförna, ok þykkja þá bezt at báðir hlyte.

38. Þat er nú frásagt at Sigvaldi gerir svá sem Ástriðr ræð honum; ok þá er þeir taka til drykkjo of daginn eptir, þá er Sigvaldi enn kátaste, ok fær mart til gamans. Ok nú inner konúngr til umb heitstrengingar þeirra, er verit höfðu um aptaninn, ok þykkir konúnginóm nú umb it vænsta, ok þykkir mjök hafa í vaðhorne uppkomit við Sigvalda, ok alla þá saman Jómsvíkínga. En Sigvaldi segir konúnginum,

ok mælti slíkum orðum öllum, sem Ástríðr hafðe fyrir hann lagt, ok frèttir nú eptir, hvat konúngrinn vill tilleggja með honum. En þar kömr at konúngrinn mælir svá, at hann kveðst ætla, þá er Sigvaldi er búinn til þeirrar farar, at hann mundi tilleggja með honum 20 skip. Sigvaldi svarar: þetta tillag er gott, segir hann, af einhverjom ríkjum bönða, en ekki er þetta konúngligt tillag, slíkr höfðingi, sem þú ert. Þá svarar Sveinn konúngr, ok var nokkvat brúnölfi ¹⁾, ok spurðe Sigvalda: hversu mikils mundir þú þykkjast viðþurfa, segir hann, ef þú hefst lið eptir því sem þú vildir. Skjótt er þat at segja, segir Sigvaldi: beint 6 tigi ²⁾ skipa, þeirra er öll sè stór ok vel skipot, en ek mon þó fá ³⁾ í staðinn eigi færri skip eða þaðan af fleiri, ok monu þau vera smærri, fyrir því at eigi má vita, hvárt öll koma aptr skipen yðor, ok er þessu sýnna að svá berr til. Nú segir konúngr: búin skulo öll skipen, Sigvaldi! þá er þú ert búinn til fararinnar, segir konúngrinn, ráðtu til at heldr! ek skal til fá þetta, er þú beiddir. Þá er vel við orðit, herra! segir Sigvaldi, ok vegsamliga, sem vãn var at yðor, ok látið þá nú vel efnt verða, sem nú hafi þér heitið, fyrir því at nú skal fara þegar, er boðe þesso er lokit, er nú sitjum vèr at, ok fá þú nú öll skipen, svá at eigi verðe seinað, en

¹⁾ brúnölfr, R; brúnvölvi, F; reiðugligr, B.

²⁾ 40, B, F.

³⁾ þér, b. v. F.

ek man lið til fá ok við báðir samt. Ok nú drepr or hljóð fyrst or konúnginóm, ok verðr honum staðr á, ok mælti þó vâno bráðara: svâ skal vera, Sigvaldi! segir konúngr, sem þú mælir til, en þó hefir þetta skjótara aðborizt, enn ek hugða, ok varðe mik trautt, at svâ skjótt munde áþjóta, sem nú er. Þá mælti Ástríðr, kona Sigvalda: égi er yðr þess vâ, segir hún, at þèr munit mjök sigrast á Hácone jarli, ef èr dvalit ferðinne, svâ at hann spyr, ok megi viðbúast lengi, ef þèr fáit nú úsigr, ok er þetta eitt ráðit, segir hún, at bregða við sem skjótast, ok láta enga fara frèttina fyrir, ok komet þèr jarli á úvart. Þat er nú sagt, at þeir láta ráðna vera ferðina, þegar veizlonne er slitið, ok skipa þar nú til alls at erfino, ok hafa ætlan á um ferðena. Svâ ersagt, at Tófa, dóttir Strútharalds jarls, tekr til orða, ok mælti við Sigurð bónda sinn: þú munt nú fara, segir hún, sem þú hefir ætlað, en þess vil ek þik biðja, segir hún, attú fylgir sem bezt Búa bræðr þínom, ok leif eptir þik orðstír sem beztan, en ek mon þín biða, svâ at engi maðr skal koma í mína rekkjo, meðan ek spyr þik heilan ok lífs. En menn ero þeir 2, Búi! segir hún, er ek vil þèr gefa til farar þessarar, þvíat þú hefir allar stundir vel til mín verit: annarr heitir Hávarðr, ok er kallaðr Hávarðr höggvande, en annarr heitir Áslákr, ok er kallaðr Áslákr hólmskalle, en því gaf ek þèr

Þessa menn, at mér er við þik vel, ok ekki skal úeinorð við þat hafa, at miklo heldr vilda ek þer hafa gefin verit, enn þeim er nú á ek, en þó mon þat nú svá búit vera verða. Búi þiggr mennina at henné, ok biðr hana hafa þökk fyrir, ok gefr þegar Áslák Vagne frænda sínom til fylgðar, en Hávarðr var með honum sjálfum. Nú slítr boðeno, ok búa þeir nú lið sitt Jómsvíkingar, þaðan frá veizlonne; ok er þeir ero búnir, þá fara þeir or landino, ok hafa 100 stórskipa, [en þeir höfðu þangat haft or Jómsborg til veizlonnar 70 annars 100, ok voro í því tali mörg smáskip ¹⁾].

39. Nú fara þeir ferðar sinnar, ok gefr þeim vel byri, ok taka Víkina í Norégi; þeir koma at sið aptans, ok þegar um nóttina hældu þeir til býarins í Túsbergi, ok komo þar með öllu liðeno um miðnættis skeið. Sá maðr er nefndr til sögunnar, er Ögmundr hét, ok var kallaðr Ögmundr ²⁾ hvíte, hann var lendr maðr Hákonar jarls, úngr að aldri ok virðr mikils af Hákonar jarli; hann hefir mest forráð býarins í Túsbergi, þá er þessi tíðendi ero. Ok nú er herrinn er kominn í bæinn, þá tóko þeir upp nálíga allan bæinn, ok drápo þar mart manna, tóko síðan allt þat er þeir máttu í fjárlutum, ok fóro eigi þorfsamlíga ³⁾; en þeir er fyrir váro vöknuðo eigi við góðan draum, ok

¹⁾ *sléppir R*; en þeir höfðu alls hálftan sjöunda tug annars hundraðs *F*. ²⁾ Geirmundr, *R*, *allstaðar*. ³⁾ þorfsamlíga, *F*.

áttu margir þegar við höggum at taka ok vǫpna-
gánga. Ögmundr hvíte vaknar ok, sem aðrir
menn, við þenna úfrið, ok þeir er sváfo næstir
honum í herbergi. Nú tekr hann þat ráð, ok
þeir með honum, at þeir flýja undan í eitt lopt,
þat er þeim þótti sem lengst mundi verjast mega,
þvíat engi voru fong á, at komast mætti til
skógarins. Ok er þeir Jómsvíkingar verða þessa
varir, þá drífa þeir at loptino, ok höggva loptið
í ákafa; ok nú sjá þeir Ögmundr, at þeir muno
eigi fá varizt, miklo er herra þessi harðfengari
ok ákafari, er þar er kominn. Þat er sagt, at
Ögmundr hvíte tekr þat ráðs, at hann hleypr or
loptino ofan ok á strætið, ok kömr standande
niðr; en Vagn Ákáson var þar nærstaddr, er hann
kom niðr, ok höggr þegar til hans Ögmundar,
ok hjó á hönd honum fyrir ofan úlflið, ok hefir
Vagn eptir höndina, en Ögmundr komst í skóg
í braut. Gullhríngr hafði fylgt hendinne, ok
tekr Vagn hann upp ok hefir. En Ögmundr,
er hann kömr í skóginn, þá niemr hann staðar,
þar er hann má heyra mál þeirra, ok vill vita
ef hann fái þat skilt af orðum þeirra, hverir þar
ero komnir, þvíat hann veit eigi aðr, ok þykkir
þetta heldr til ¹⁾ ófrólligt, ef hann kann ekki frá
segja, ef hann hittir aðra menn, en slíkt víte, sem
hann hafðe á sér tekit. Hann verðr nú þess
varr af orðum þeirra ok ákalle, at þar ero kom-
nir Jómsvíkingar, ok svá veit hann nú, hverr
á honum hefir unnit sjálfom. Ok nú eptir

¹⁾ óglægt í A.

Þetta þá ferr hann leiðar sinnar á skóga íbrott ok merkr, ok þat er nú frásagt, at hann liggr úti 6 dægr á mörkum, áðr enn hann kömr til byggða. En þegar er Ögmundr finnr byggðir ok menn, þá hefir hann greiða allan, þann er þarf, því at margir menn vissu deili á honum, ok var hann vel um sik ok vinsæll maðr, ok ferr hann nú þar til, er hann spyr hvar jarl er á veizlum, ok sækir hann nú á hans fund. Jarl hefir þá tekit veizlu á þeim bæ, er heitir á Skugga, ok sá maðr er Erlíngr nefndr, er veizlona hêlt; hann var lendr maðr. Jarl var þar með 100 manna á veizlonne, ok þar var Eiríkr son hans með honum. Svá er sagt at Ögmundr hvíte kömr þar síð aptan dags, ok gengr þegar inn í höllina ok fyrir jarl, ok kveðr hann vel. Jarl tekr kveðju hans, ok er hann spurðr almæltra tíðenda. En hann svarar, Ögmundr: lítil éro enn tíðendi undir förum mínóm, segir hann, en gerast mætti at tíðendum eigi all-litlum. Hvattá? segir jarl. Þattá, segir Ögmundr, at ek kann at segja yðr hersögu, at mikill herra er kominn í landit, austr í Víkina, ok með endom mesta úfriði ok styrjöld, ok þat sama ætla ek þeim í skapi búa, at halda slíko fram. Jarl mælti: hvat veit ek, segir hann, hvárt menn muno aldregi hætta fyrir lygisögum í landino, enn nokkor hángir uppe fyrir. Eiríkr svarar ok mælti: eigi er svá á slíko at taka, fáðir! segir hann, ekki er þessi lygimaðr, er nú segir frá. Jarl mælti:

veiztu þat mjök gerla, frændi! segir hann, hverr þessi maðr er, ok væri þat líklígt, fyrir því er þú fylgir mále hans. Þat ætla ek at ek vita nokkot til, segir Eiríkr, eigi síðr enn þú, faðir! at ætlan þinne; þat hygg ek at hær sè kominn Ögmundr hvíte, lendr maðr þinn, ok hefir hann oss opt betr fagnað, enn vèr fögnum honum nú. Egi kennda ek hann, segir jarl, gänge hann enn hingat til máls við mik. Nú gerir Ögmundr þegar, er honum komu orð jarls, þá gengr hann enn fyrir hann. Síðan spyr jarl: hverr Ögmundr ertu? segir hann. En hann segir honum öll deili á sèr, at hann má viðkannast. Þá mælti jarl: veit ek, segir hann, attú munt sanna sögu segja, ef þú ert þesslíkr*) maðr; en seg mèr, segir jarl, hverr ræðr fyrir her þessom enom mikla? Sigvaldi heitir sá, segir Ögmundr, er fyrir herliðino ræðr, en nefnda heyrða ek í herinom bæði Búa ok Vagn, ok hefi ek þess nokkor merki á sjálfum mèr, at ek lýg þetta eigi; ok bregðr síðan upp hendinni, ok sýnir jarli handarstúf-inn. Jarl mælti þá: hart ertu leikinn, segir hann ok sárliga, en hvárt vissir þú þat, hverr þèr veitti þenna geig? Ræð ek at líkendum, jarl! segir hann, af því er þeir mæltu, þá er sá tók upp hringinn, er fylgt hafðe hendinne: fenaði þèr nú, Vagn Ákason! sögðu þeir, ok þóttumst ek þaðan af vita, at hann munde á mèr hafa unnit, ok þat kannaða ek af, segir hann,

*) óglögg í A.

að sá herra munda kallaðr vera Jómsvíkingar. Sannfróðr muntu of þat vera, segir jarl, af þeim mönnum, sem þú heyrðir nefnda í liðino; en þat er þó at segja, at þenna munda ek sízt kjósa herinn, segir jarl, þótt ek ætta um alla at velja, ok man nú bæði viðþurfa vit ok harðfenge, svá segir mér hugr umb þetta.

40. Nú sendir jarl þegar menn nokkora á Hlaðir til Sveins sonar síns, at segja honum hersöguna, ok sendir honum orð til, at hann safnaðe liðe um allan Þrándheim af sinne tilsýslo, ok kveðja upp alla þá menn, er mikils ero virðir, ok svá hina, er minna háttar ero, ok fá búit hvert skip þaðan, þat er nokkorr vöxtr er at. En Guðbrandr hvíte var þar með jarli, er hann unni mest. Ok ferra jarl nú þegar af veizlonne með því liðe, er hann fékk þar; hann ferra þar til, er hann kömr ofan í Raumsdale, ok síðan samnar hann liðe um Norðmæri; en hann sendir Erlíng suðr um Rogaland at segja tífendingin, ok samna þar liðe, ok sende jarl Erlíng þegar suðr þá þangað, áðr hann færi frá veizlonne, ok sendir þau orð öllum mönnum sínom, þeim er í landino voru, ok öllum þeim, er nokkorr líkvendi var at, at þeir skyldu allir til hans koma með því liðe, er þeir fengi til. Ok jamvel sendir jarl þeim mönnum orð, er hann var missáttr við, at þeir skyldo ok koma á hans fund, ok kveðst sættast munda við hvern mann, þeirra er sótti á hans fund

því sinni, ok veitti honum lið. Eiríkr ferr norðr um Naumudali, son Hákonar jarls, í móte Sveine bróður sínom, ok samnar liði, sem hann má, allt um eyjarnar et ytra. Þat er sagt, þá er Eiríkr sigldi suðr eptir Hamrasundum, að þar koma í móte honum herskip, ok ræðr sá maðr fyrir liðino, er Þorkell hét, ok var kallaðr Þorkell miðláng, hann er rauðr víkingr ok í mis-sætti við Hákon jarl. Þeir brjóta þegar upp vörn sín, víkingarnir, ok ætla at leggja að þeim; þeir hafa 3 skip. En þá er Eiríkr sèr þat, þá mælti hann við Þorkel miðláng: ef þú vilt berjast við oss, segir hann, þá skulo vèr búnir þess, en þó sæi ek hér betra ráð til. Hvert er þat? segir Þorkell. Óskapligt sýnist mér þat, segir Eiríkr, at vèr berlmst sjálfir Noregs menn, þvíat nú mætti veraat fingist [annarr betri kost *], ef þú vilt koma á fund föður míns með lið þitt, ok viltu veita honum slíkt, sem þú ert tilfærr, þá munu þit sættast, ok mon þat þá eigi verða torsótt af föður míns hendi. En Þorkell svarar: þenna kost vil ek, ef þú býðsk í því, Eiríkr! at mér akist þetta eigi í tauma, er þú segir, þá er ek hitte föður þinn. Ek skal þat annast, segir Eiríkr; ok nú ræðst Þorkell miðláng með sveit sína til liðs með Eiríki. Ok brátt eptir þetta finnst þeir bræðrnir, Eiríkr ok Sveinn, ok fara þeir nú til þess staðar, er þeir höfðu ákveðit með sèr, Hákon ok Eiríkr, aðr enn þeir skildist, ok síðan hittast þeir þar

*) máð i A; þannig gíxkat.

allir feðgar, Hákon ok Eiríkr ok Sveinn, í þeim stað, sem þeir höfðu mælt mót með sér, ok allir herrinn skylde hittast ok saman koma; en þat var á Sunnmæri við ey þá, er heitir Höð¹⁾, ok kemr þar mart lendra manna. Þeir höfðu feðgar alls 300 skipa, ok voró mörg ekki allstór. Þeir liggja þar á vâgi þeim, er Hjörúngavâgr heitir, ok bera nú saman ráð sín, ok liggja þar á vâginom öllum flotanum.

41. En nú er at segja frá þeim Jómsvíkíngum: þeir fara nú sunnan fyrir landit ófriðsamliga, herja þar ok ræna, sem þeir koma við. Þeir höggva strandhögg stór ok drepa mart manna, ok víða er þat, at þeir brenna býi at köldum kolum, ok fara með herskilde allt sunnan fyrir landit, ok flýr hotvetna undan herinom, þat er spyrr til, ok undan má komast. Ok nú fara þeir, þar til er þeir koma fyrir sund þat, er kallat er Ulfasund, ok ero þeir þá komnir at Stað; ok er þat frásagt, at hvârigir spyrja til annarra gleyggt, Hákon jarl eða Jómsvíkíngar. Ok nú sigla þeir Jómsvíkíngar sunnan fyrir Stað 20 vikur sævar, ok fara þar til, er þeir koma í höfn þá, er heitir í Her-eyjum, ok leggja þar í höfnina allan flota sinn; ok er þeir ero þar komner, þá þykkjast þeir þurfa at nýjo at fá sér vista; ok er þat sagt, at Vagn Ákason ferr á skeið sinne til eyjar þeirrar, er Höð heitir, ok veit Vagn eigi at

¹⁾ Hödd, F.

jarl liggr þar í váginnom skamt frá eyjonne. Vagn liggr við eyna, ok gánga þeir upp, ok ætla at fá sèr strandhögg, ef svà berr at hendi. Ok nú berr svà at, að þeir finna mann einn at máli; sá rekr fyrir sèr kýr 3 ok geitr 12 ¹⁾). Vagn spyr þann mann at nafne. Sá svarar ok kveðst Úlfr heita. Þá mælti Vagn við sína menn: takit er nú kýrnar ok geitrnar, ok höggvið út á skip vart, ok svà ok, ef er finnit hær fleira fè. Hverr er þessi maðr, segir hann Úlfr, er fyrir liðino ræðr á þesso skipe? Þessi heitir Vagn ok er Áka son. Svà þótti mér nú, segir hann Úlfr, sem vera mundi nú stærri slátra efni, ok nú eigi allfjarri yðr komit, at því er jer ²⁾ ætlit nú til, Jómsvíkíngar! enn höggvaniðr kýr mínar eða geitr. Segðu oss, ef þú veizt nakkvat til ferða Hákonar jarls, segir Vagn, ok ef þú kant oss nakkvat þat at segja með sannendum, at vèr vitem, hvar hann er, þá muntu undan koma bæði kúm þínom ok geitom; eða hver ero tíðendi oss at segja, hvat veiztu til Hákonar jarls? Úlfr svarar: hær lá hann í gærkveld síð einskipa fyrir innan eyna Höð á Hjörúngavági, ok máno þær þegar fá drepit hann, er þær vilit, þvíat hann bíðr þar manna sinna. Þá skaltu, segir Vagn, hafa keypt í frið fè þitt allt, ok gakk nú á skip með oss, ok seg oss leið til jarls. Svà hæfir eigi, segir Úlfr, ok vil ek víst eigi berjast í móte jarli, ok samir þat eigi; en segja

¹⁾ þannig B, F, R; *vanur* í A.²⁾ þannig.

mon ek yðr leið, þar til er þér hittið inní váginn, ef þér villt; ok ef ek fer með yðr á skip út, þá vil ek þat mælt eiga, at ek sjá þá látinn vera í friðe, er þér seð yfir þat, at er hittið í váginn. Nú gengr Úlfr út á skip með þeim, en þat er snemma dags, ok fara þeir Vagn þegar í Hereyjar sem tíðast, ok segja Sigvalda ok öllum Jómsvíkingum þessi tíðendi, er Úlfr sagði þeim.

42. Nú taka þeir Jómsvíkingar at búast við at öllu, sem þeir munde þá, at þeir skyldu fara til ens harðasta bardaga, ok vilja vera við öllu umbúnir, þótt Úlfr take auðvelliga á. Ok er þeir ero albúnir, þá veita þeir atróðr at váginnom. Þat er sagt at Ulf grunar um nokkot, að þeim myne fleiri sýnast skipin í váginnom, enn svá sem hann hafðe sagt þeim. Ok þegar er þeir sá framkoma skipen, þá hleypr Úlfr útbyrðes ok þegar á kaf, ok ætlar at leggjast til lands, ok vilde eigi bíða þess, er þeir launaðe honum sitt starf. Ok er Vagn sèr þetta, þá vill hann at víso launa honum eptir verðleikum, grípr upp síðan eitt spjót, ok sendir eptir honum, ok kemr spjótið beint á hann miðjan, ok lèzk hann þar. Nú róa þeir Sigvaldi ok allir Jómsvíkingar inn í váginn, ok sjá þá at skipaðr var váginn allt frá þeim í brott af herskipom ¹⁾. Þeir fylkja nú þegar liðe síno

¹⁾ B. bætir þessu við: ok þar hitta þeir þann, er þeir fóru at leita, Hákon jarl, ok var hann eigi einskipa, ok eigi með 2,

öllu. En í öðrum stað þá sá þeir jarlarnir, Hákon ok synir hans, hvar þeir ero komnir, Jómsvíkingar, ok taka þegar skip sín or tengslum, ok ætla til hverlr hverjom skulo í móte berjast. En svá er hér frásagt, at í austr horfi botninn á Hjörúngavági, en mynnet í vestr; þar standa ok út á váginnom steinar 3, þeir er heita Hjörúngar, ok er einn þeirra nokkoru mestr, ok er við þá steina váginn kenndr. En sker liggr inn á váginnom miðjum, ok er jafnlángt til lands á alla vega frá skerino, bæðe inná vagsbotninn, ok út tveim megin gagnvert. En ey liggr sú fyrir norðan váginn, er heitir Primsigð¹⁾, en Harund²⁾ liggr fyrir sunnan váginn, ok þar inn frá er Harundarfjörðr. Nú er frá því at segja, at þeir Jómsvíkingar skipa þannog í fylking skipom sínom, sem nú mon hér sagt:

heldr voru meir enn 300; þat voru snekkjur ok skeiðr ok kaupakip, ok hvert fljótanda far, er jarl fékk til þeirra, þau er há voru borði, ok öll voru skipin bæði hlaðin af mönnum ok vopnum ok grjóti. Þar er með Hákon jarli enn fyrsti maðr Eiríkr son hans, ok Sveinn ok Sigurðr ok Erlingr synir hans, þeir stýrðu allir skipum; svá sagði Þórðr Kolbeinsson, er hann orte um Eirík:

Mjög lét margar snekkjur	Sótti jarl sá er átte
mærðarðr sem knöru	ógnfróðr á lög átóði
áðr vex skjallz ok skeiðar	hér finnz hafa stafna
skjalldhlynr aljum dynja;	hátt Sigvalda á móti;
þá er ólitinn utar	margr skalf hlynr en hvergi
oddherðir þar gjörðar	hugendr bana ugðu
mörg var lind fyrir landi	þeir er gátu sjó alíta
lund síns föður röndu.	sárgams blóðgum ára.

Ok enn sagði hann svo:

¹⁾ Primsignd, R.

²⁾ Havrund, R.

Sigvaldi leggur skip sitt í miðja fylking, en Þorkell háfi, bróðir hans, leggur þar skip sitt næst honum; en Búi digri ok Sigurðr kápa, bróðir hans, þeir leggja skip sín út í fylkingar armenn annann; en Vagn Ákason ok Björn enn brezke skipa annann arm. En þeir Hákon jarl ætla fyrir sér í öðru lagi, hverir berjast skulo í móte þessom köppum af þeirra liðe, ok skipa þeir svá til í flestom stöðum, at 3 voru ætlaðir í móte einom þeirra. Nú muno vèr þar fyrst til-taka, at segja frá þeirra tilskipan, at ætla Svein Hákonarson í móte Sigvalda. En 3 mönnum var skipat í móte Þorkatli háfa, bróður Sigvalda, ok var þar Yrjaskeggi einn, en annarr Sigurðr steiklíngr norðan af Hálogalandi, 3ði Þórir, er kallaðr var hjörtr; ætlaðir voru enn 2 menninnir með Sveine Hákonarsyni í móte Sigvalda, þeir er eigi var áðr getið: Guðbrandr or Dölum ok Styrkarr af Gimsum. Í móti Búa var ætlaðr Þorkell miðláng, lendr maðr jarls, ok annarr Hallsteinn kerlíngabane ¹⁾ af ... lum ²⁾, ok enn 3ði Þorkell leira, hann var lendr maðr jarls. En á mót Sigurðe kápo, bróður Búa, voru þeir feðgar [Ármóðr or Önundarfirði ok Árne son hans ³⁾]. En í mót Vagne Ákasyni var ætlaðr Eiríkr jarl Hákonarson, ok annarr Erlíngr af Skugga, enn 3ði Ögmundr hvíte, ok sá enn same átte at gjalda Vagne handarhöggit,

¹⁾ kerlíng, R.

í R.

²⁾ Fjöllum, B; Fljóðum, F, en vantar

³⁾ Arnmodr ok Arni ok Fiðr, R.

sem fyrr var sagt. Á mót Birne enom brezka var ætlaðr Einarr litle, lendr maðr, annarr Hávarðr uppsjá, 3ði Hallvarðr af Flyðronesi, bróðir Hávarðar; en Hákon sjálfr skal leika laus við svá, ok var öngum ætlaðr einkum í móte, ok skal hann styðja allar saman fylkingar, ok ráða fyrir liðeno. Þat er frásagt at 4 ¹⁾ menn íslenzkir hafi verit með þeim feðgum Hákoní ok Eiríke, þeir er nefndir ero: þar er til nefndr Einarr, er þá var kallaðr Skjaldmeyjar- ²⁾ Einarr, hann var skáld jarls, ok hafðe þá lítinn sóma af jarli, hjá því sem verit hafðe. Einarr hafði þat mjök í mali, at hann mundi hlaupa or flokke jarlsins Hákonar ok til Sigvalda, ok síðan kveðr hann vísu:

Gerða ek [veig of ³⁾ virða
 víðis illrar tíðar,
 þat vann ek meðan aðrir
 örvafaðar ⁴⁾ sváfu;
 [komkað ek þess ⁵⁾ þar er þótte
 þingsættis ⁶⁾ fè betra,
 meiðr sparir hödd við hróðri
 hverr en skáldit verra ⁷⁾.

Enda skal ek at vísu til Sigvalda, segir hann,

¹⁾ 5, B. ²⁾ Skjaldmeyjar, R. ³⁾ víg um, F.

⁴⁾ örva veðrs, F. ⁵⁾ kátr er þrótz, F. ⁶⁾ þingsættis, F. ⁷⁾ B hefir þessa vísu þannig:

Gjörða veit ek virða
 vörð þann er sitr á jörðu,
 yðrunst þess, meðan aðrir
 örváðir menn sváfu;

komkat ek þrótt þann er þætte
 þrenna líns at finna
 færi mik firða mæri
 fere skjald enn verri.

eigi mon hann minna sóma gera til mín, enn jarl gerir. Hann hleypr síðan utan af skipi Hákonar jarls ok á bryggjornar, ok gerir á sér brautfús sem mestan, en hleypr eigi skeleggliga ¹⁾ í brott, ok vill sjá hvernog jarli bryggð við; ok er hann kömr á bryggjornar, þá verðr honum enn vísa á munne, ok kveðr til Sigvalda:

Sækjum jarl, þanns auka
úlfs ²⁾ verðr ³⁾ þorir sverðum
hlöðum ⁴⁾ við ⁵⁾ borð á barða
baugskjöldum ⁶⁾ Sigvalda;
drepr eigi sá ⁷⁾ sveigir
sárlinns er ⁸⁾ grams ⁹⁾ finnum,
rönd ¹⁰⁾ berum út á andra
Endils ¹¹⁾, við mēr hendi.

Ok nú finnr Hákon jarl, at Skjaldmeyjar-Einarr er nú í brottbúninge, ok nú kallar jarl á hann, ok biðr hann ganga þángat til máls við sik, ok hann gerir svá; síðan tekr jarl skálir góðar, þær er hann átti, þær voro gervar af brendu silfri ok gylldar allar; en þar fylgðo 2 met, annat af gulli, en annat af silfri; á hvárotveggja metino var gert sem værilskneskja ¹²⁾, ok hétu þat hlutar, en þat voru reyndar hlutir, sem mönnum var títt at hafa, ok fylgðe þesso náttúra mikil, ok til þess alls, er jarli þótti skipta, þá

¹⁾ þannig A, F. ²⁾ ulf, B. ³⁾ verð, R, F, B. ⁴⁾ hlaupum, B. ⁵⁾ vér, R. ⁶⁾ baugmildum, B. ⁷⁾ svá, R.
⁸⁾ af, B. ⁹⁾ gram, R, F, B. ¹⁰⁾ rand, F.
¹¹⁾ endís, B. ¹²⁾ manns, b. v. B, F, R.

hafðe hann þessa hluti. Jarl var því vanr at leggja hluti þessa í skálernar, ok kvað á, hvat hvar skylde merkja fyrir honum, ok ávalt er vel gingo hlutir, ok sá kom upp, er hann vilde, þá var sá ókyrr hlutrinn í skálinne, er þat merkdði, er hann vilde at yrðe, ok breysti sá hlutrinn nokkot svá í skálenne, at glam [þat] varð af. En þessar gersimar gefr jarl Einari, ok verðr hann við þetta kátr ok glaðr, ok sezk nú aptr at brottförinne, ok ferr ekki á fund Sigvalda. Ok af þesso fær Einarr nafn, ok er síðan kallaðr Einarr skálaglam. Sá maðr var þar annarr íslenzkr, er hèt Vigfús, son Víga-glúms; þriðr Þórðr, er kallaðr var örvahönd; fjórðr Þorleifr, er kallaðr var skúma, hann var son Þorkels ens auðga vestan ¹⁾ or Dýrafirði ²⁾ or Alviðro ³⁾. Þat er sagt frá Þorleifi, at hann fær sèr í skógi klumbu eina mikla eða hálfróteldi ⁴⁾ þat, ok ferr síðan þangat, er matsveinar hafa elda ok matbúa, ok sviðr klumbuna utan alla nokkot svá, ok hefir hana í hendi sèr, ok ferr á fund Eiríks Hákonarsonar, ok gengr Eiríkr þá ofan til skips, ok er þar þá í för með honum Einarr skálaglam, ok þá slæst Þorleifr í för með þeim; ok er Eiríkr sèr hann, þá mælti hann: hvat skal þer, Þorleifr! segir hann, klumba

¹⁾ af Mýrum, b. v. B.
Hallkels son, b. v. B.
B; v. z F.

²⁾ fimti var, b. v. B.
⁴⁾ þannig A, R; er röteldi,

³⁾ Tindr

sú in mikla, er þú hefir í hendi. En Þorleifr svarar honum á þá leið:

Hefi ek í hendi
til höfuðs gerfa
beinbrot Búa,
böl Sigvalda,
vá víkínga;
vörn Hákonar;
sjá skal vera ¹⁾),
ef vér lifom,
eikikylfa
óþörf Dönom ²⁾).

Ok nú fara þeir þar á skip [4 íslenzkir ³⁾ menn með Eiríke, Þorleifr skúma ok Einarr skálaglam, Vigfús Víaglúms-son ok Þórðr örvahönd.

43. Nú eptir þetta leggjast at fylkíngar með þeirri tilskipan, sem nú var tjáð ok sagt, ok er Hákon jarl í fylkíngo með Sveini syne sínom at efla hann í móti Sigvalda, ok tekst

¹⁾ verða, B, R, F. ²⁾ F, B, R bæta við þessu: þá tók Vigfús Víaglúms-son, ok hvatti spjót, er hann átti, ok áðr þeir berðist kvað hann vísu þessa:

Oss er ¹⁾ leikr, en lauka [hlýss kveð ek hel ab ossa ⁷⁾]
liggs heima vinn ²⁾ feimu, hann væntir sér annars
þraungr ³⁾ at Viðris veðri ⁴⁾ vífs ⁸⁾ undir ⁹⁾ vörnum bægi,
vandar ⁵⁾ góðr ⁶⁾ fyrir handum; vér skreytom spjört neyta.

Vel er þetta kveðit, segir jarlinn.

³⁾ hinir íslenzku, B.

¹⁾ v. í B. ²⁾ v. í B. ³⁾ þrýngr, R. ⁴⁾ vandar, B.
⁵⁾ vöndr, B. ⁶⁾ goð, R. ⁷⁾ hlýs kveðju hæla
hossa, B; loð kveð ek hæla hossa, R. ⁸⁾ vís, B.
⁹⁾ und, R.

nú inn harðasti bardagi millom fylkíngan ok er hvárigum sóknar at frýja nè framgaung ok er þat sagt, at at jöfnu gengr með þeim Sigvalda ok þeim feðgum, svá at hvárigir l undan síga sín skip. En þá er svá (er) komit, geta þeir Hákon jarl at líta, at Búi hefir á gj mikinn bug á fylkíngo þeirra, þar sem ha var, inn nörðra arminn, ok höfðu þeir, er hann börðost, látið síga skipen undan, ok þó þeim sem betra mundi firr honum, en ha gengr þó á eptir eigi at síðr, ok verðr hann þe stórhöggr, ok fá þeir illt af honum, ok er ha mannskæðr í bardaganom. Jarl getr at líta at mjök var jafnleikit með þeim Eiríke ok Vagn at svá búno, ok ero þeir í fylkíngar arminn syðra. Ok nú leggr Eiríkr frá þaðan skip sí þat er hann er á sjálfr, ok Sveinn bróðir ha öðru skipe, ok fara þeir nú bræðrnir ok leggr nú at Búa, ok berjast við hann, ok geta re fylkíng sína, ok eigi betr. En Hákon j bersk við Sigvalda meðan, en þá er Eirí kemr aptr í fylkíngararminn syðra, þá he Vagn á gjört mikinn bug á liðe Eiríks, ok ha látið undan sígast, ok þá hafa sundrskila or skipen Eiríks, ok hafa þeir Vagn gingit þa gegnum fylkíng, ok lagt svá fast at þeir Ok nú verðr Eiríkr reiðr mjök, er hann þetta, ok leggr nú járnbarðann at harðfengli at skeiðinne, þeirri er Vagn stýrði, ok stín

þeir nú saman stöfnum, ok berjast þeir nú af nýjo, ok hefir eigi verit snarpari orrostan, enn nú er. Ok þat er nú frásagt, at Vagn ok Áslákr hólmskalli hlaupa af skeið sinne ok á járnbarðann Eiríks, ok gengr síðan með síno borðe hvárr þeirra, ok höggr Áslákr hólmskalle á tvær hendr, svá má at kveða, ok svá Vagn it sama, ok svá ryðjast þeir nú umb, at allt hrökkur liðit fyrir. Eiríkr sér þat, at þessir menn ero svá óvægnir ok óðir, at eigi mon lengi lýða svá búit, ok mon þurfa sem bráðast at leita ráða jarls. Áslákr er maðr sköllóttr, at því er sagt er, ok hefir öngan hjálm á höfðe, etr fram berom skallanom um daginn, ok er heiðviðri á ok bjart veðrit ok varmt, ok fara margir menn af klæðum fyrir hita sakir, ok hafa ekki nema herklæðin ein. Ok nú eggjar Eiríkr memm sína í móti þeim, ok ráða þeir í móti Ásláki hólmskalla, ok bera vâpn á hann, höggva í höfuð honum bæði með sverðum ok eyxum, ok þótti þeim sem honum munde eigi annat geigvænligra, þars hann hafðe beran skallann fyrir. En þó er svá frásagt, at vâpnin hrjóta af upp af skallanom Ásláks, hvárt sem þeir færa í höfuð honum sverð eða eyxar, ok beit ekki á, ok hrýtr orskallanum við högginn. Ok nú er þeir sjá, at hann gengr fram hart, hvatke er þeir hafa at, ok ryðsk hann um [it sitt ¹), höggr á báðar hendr, bæði títt ok hart ok stórt, ok fellir margan mann.

¹) þannig A; hit sama siun, F.

Þat er nú frásagt, at Vigfús, son Vígaglúms, tekr þat fangaráðs, at hann þrífir upp nefsteðja einn mikinn, er þar lá fram á þiljom á járnbarðanum, ok þar hafðe Vigfús áðr hnoðit við sverðshjölt sín, er losnað höfðu, ok færir síðan steðjann í höfoð Ásláke hólmskalla, svá, at þegar sökkr steðjanefit, en við því átti hann eigi gert, ok fellr hann niðr þegar dauðr. En Vagn gengr með borðe öðru, ok ryðsk umb it harðasta, höggir á tvær hendr, ok veitir mörgum manni skaða; ok er því ferr fram, þá hlöypr Þorleifr skúma í móti Vagne, ok lýstr til hans með kylfonne, ok kömr höggit á kjálmenn uppe, ok spríngir fyrir þó undir, svá varð höggit mikit, ok hallast hann við, ok stakar nær at honum Þorleifi við, ok jafnt í því hann stakaðe, þá stakk hann sverðino til hans Þorleifs; ok síðan stiklar hann út af Járnbarðanom, ok kömr niðr standandi í skeið sína sjálfs, ok hefir engi verit snarpari í atsókninne, enn nú var hann ok allir hans menn; en svá höfðu þeir Hólmskalli þó ruddan Járnbarðann fyrir Eiríki, at hann lét mennina þángat ganga af öðrum skipum, þar til er hann var alskipaðr, ok þótti honum eigi annat hlýða mega, ok tekst nú enn in harðasta atлага með þeim Vagne. Ok því næst sjá þeir Eiríkr, at Hákon faðir hans ok fylking hans var kominn at landi, ok verðr nú á hvíld nokkor á bardaganom.

44. Nú hittast þeir feðgar allir saman ok

talast við; þá mælti Hákon jarl: þat þykkjomst ek sjá, segir hann, at mjök tekr á oss at hallast bardaginn, ok var hvárttveggja, þegar at ek hugða til þess, vörst at berjast við þessa menn, enda reynist mér svá, at mér þykkja öngvir vera þessom mönnum líkir, at eigi sè þessir menn verri viðreignar, ok þat kann ek sjá, at oss mon eigi svá búit hlýða, ef eigi er ráðs leitat, ok skulot er nú vera eptir með herinom, þvíat úvarligt er, at höfðingjarnir allir fari frá liðino, ef þeir leggja at, Jómsvikíngar, ok er þess aldregi örvænt. En ek mon gánga á land upp með nokkora menn, ok sjá þá enn hvat í gerist, segir Hákon jarl. Ok nú ferr jarl á land upp með nokkora menn, ok ferr norðr í eyrna Primsigð, en þar var mörk mikil í eyjinni. Síðan gengr hann í rjóðr eitt, er í mörkinne var, ok leggst jarl þar niðr á knè bæði, ok biðst fyrir, ok horfir þó í norðr, ok mæltist nú fyrir, sem honum þótte vænligast, ok þar kömr nú boenarorðum hans, at hann skorar á fulltrúa sinn, Þorgerðe Hörðatröll¹⁾, en hún daufheyrist við boen jarls, ok þykkist hann þat finna, at hún mon honum reið orðin, ok býðr hann henne nú at þiggja af sèr ýmsa hlute í blótskap, ok vill hún ekki þiggja, ok þykkir honum allóvænt horfa mælit. Ok þar kömr því mále loks, at hann býðr fram mann-

¹⁾ Hörðabrúði, F; Hölga-brúði, R; Hóldabrúði eða Hörðatröll, þvíat ýmist er hún kölluð, B.

blót, en hún vill þat ekki þiggja, er hann býðr henne í mannbótum. Nú þykkir jarli óvænkast sitt mál, ef hann fær eigi sefat hana, tekr nú ok eykr boðit við hana, ok þar kömr máli, at hann býðr henne alla menn aðra, nema sjálfan sik ok sono sína, Eirík ok Svein. En jarl-átti son, þann er Erlíngr hét, ok var 7 vetra gamall ok enn efniligsti maðr. En þat verðr nú of síðir, at Þorgerðr þiggr af honum, ok kýs nú Erlíng son jarls. Ok nú er jarli þykkja heyrðar vera bænir sínar ok áheit, þá þykkir honum vænkast umb; ok lætr síðan taka sveininn, ok fær hann í hendr [Skopta Kark¹) þræli sínom, [ok veitir hann sveininom fjörlöst með þeima hætti, sem Hákon var vanr, ok hann kenndi honum ráð til²). Nú eptir þetta ferr jarl til skipa sinna, ok eggjar nú lið sitt allt at nýjo: ok veit ek nú víst, segir hann, at vèr munom sigrast á þeim Jómsvíkingom, ok gangit nú fram at bètr; þvíat nú hefi ek heitið til sigrs oss á þær systr báðar, Þorgerði ok Irpu, ok muno þær eigi bregðast mèr nú heldr enn fyrr. Ok nú hefir hvíld verit á bardaganom, meðan jarl var í brautu, ok hafa þá enn hvárirtveggjo búizt við orrostonne, sem vænligast þótti, meðan þessi dvöl var. Nú eptir þetta gengr jarl á skip, ok leggjast þeir nú at öðru sinne, ok er jarl nú í móti Sigvalda, ok

¹) þannig A, B, R; Skofta, F.

²) fer hann ok akæ sveininn á hals, sem H. j. mæli fyrir, B.

gengr nú fram it harðasta í trausti Hörðabrúðar ok Irpo; ok nú tekr veðrit at ylgjast í norðrit, ok dregr upp ský dökkt ok dimmt með hafino, ok gengr upp með öllo skjótt; en þat var í þat mund dags, er tók ut eyktina ¹⁾, ok dregr nú yfir skýit skjótt ok fylgir þegar jel, ok þótti þeim; sem þangat væri bæði eldingar ok reiðarþrumor, því allir Jómsvíkingar átto at vega í gegn jelino. En þetta jel var svá með miklom býsnom, ok veðrit þat er fylgði, at ekki máttu sumir menn betr, enn fá staðizt; ok nú er menn höfðu áðr um daginn farit af klæðunom fyrir hita sökum, en nú var veðrit nakkvat öðruvís, ok tekr þeim nú at gnolla, ok er þó svá, at þeir sækja bardagann frýjolaust. Þat er sagt at Hávarðr höggvandi, förunautr Búa, sèr fyrstr manna, hvar Hörðabrúðr er í liðe Hákonar jarls, ok margir sjá þat ófreskir menn, ok svá þeir, er eigi voro ófreskir; ok þat sjá þeir með, þá er líttað linaði jelino, at ör fló, at því er þeim þótti, af hverjom fíngri flagðsins, ok varð ávalt maðr fyrir, svá at bana fékk af. Ok nú segja þeir Sigvalda ok öðrum sínom félögum; ok nú tekr Sigvaldi til orða ok mælti, þvíat þeir Hákon sóttu þá bardagann, sem þeir máttu, er jelino laust á ok meðan þat hëlzk: égi þykki mèr, segir Sigvaldi, sem vèr egim hèr við menn at berjast í dag,

¹⁾ þá var svá komit deginum, er þetta var tíðinda, at helldr tók út eyktina, F; en v. í B, R.

heldr við en versto tröll, ok mon þat þykkja nokkot mannvandara, at gánga vel í móti tröllunom, ok er þó einsætt at menn herðist við sem bezt. Þat er nú ífrásagt jarlinom Hákon, at þá er hann finnr [at jelino látra ¹), ok eigi var jafn ákaft, sem verit hafði, þá hæt hann enn á þorgerðe ákafliga ok systor hennar Irpu, ok telr hann þat til við hana ok þær ²), hversó mikit hann hefir tilunnit, er hann hefir blótað syne sínom til sigrs sèr. Ok nú rekr at jelino annat sinne, ok í þesso jelino öndverðo þá sèr Hávarðr höggvandi, at 2 konor ero á skipe Hákonar jarls, ok hafa eitt atferli báðar, jafnt sem hann hafðe fyrr sèð til annarrar ³). Ok

¹) eða látra, A; at eldi nokkut élit F; at élit mínkar, B.

²) þannig lagfært eptir B, F; þeir, A. ³) B bætir

þessu við: þat er sagt, at þeir Hákon jarl gjörðu harðar at-
lögur ok börðust nú djarfliga. Nú er þess getið at Hákon jarl
barðist svo djarfliga, at um síðir steyppte hann af sér brynjunne
fyrir hita sakir ok efiðis, svá segir Tindr:

Vaðar ¹) gims sem gjörði

[þars. hring fjóin ⁵) hánga

[gjog tímum ínu ²) herða

[hrim serkr viðr um merki

gayr óx Fjölris fyrða ³)

brynju ruðz ⁶) riðmarar roðe ⁷)

fagrlig ⁴) sæng jarle;

rastar varðar ⁸) kasta.

Ok enn kvað hann:

Gat ⁹) óhræðinn æðru

áðr mót röðuls ¹¹) máttu

odd ¹⁰) galdrs enn Sigvaldi

magrendr ¹²) grámnis vagna ¹³)

vitt sök nærre njótar

saung at sverða þingi

viðrám Búa kvánti;

sárla þrænskum ¹⁴) jarli.

¹) varða, hefir afskriftin No. 288 i 4, sem úr er tekiun orðu-
munr til vísanna, sem B. bætir við. ²) gerðr

hjúglimum. ³) fura. ⁴) farlig. ⁵) þá er hring

fám. ⁶) bryn serk viðurr brynju hruðuz. ⁷) roða.

⁸) varð að. ⁹) bat. ¹⁰) óðs. ¹¹) róðurs. ¹²) margr-

endir. ¹³) vanga. ¹⁴) þrangs úm.

nú tekr Sigvaldi til orða ok mælti: nú vil ek brott flýja, segir hann, ok geri svá allir mínir

Ok enn kvað hann:

Dreif at Viðris veðri
vargi grím á margan
verð ¹⁾ auðkundu ²⁾ viðri
vagi agls ³⁾ tímis hagli ⁴⁾

þars ⁵⁾ í sundr á bandi
Sörla bligs ⁶⁾ fyrir jarli
þess hafa seggir sessi
[serk hring ⁷⁾ ofin merki.

Þá hruðust af Jómsvíkíngum hálf þriðe togr skipa, ok þat segir Tindr Hallkelsson í flokki þeim, er hann orti um Jómsvíkínga, ok hevir svá þar til, at hann var þar sjálfir:

Vann at níunda ⁸⁾ sinne ⁹⁾
verð bjóði hugins ferðar
beit sólgagar ¹⁰⁾ sveita
sverð eggja spor leggi;

at hjör ¹¹⁾ meiðar herðir
hætting var þat mætti
leiðar lánga skeiða
liðs hálfan tog ¹²⁾ þriðja.

Ok enn kvað hann:

Forráð jarlenn ára
hendr ¹³⁾ hermörum kendi
[Göndlar dóms at glaumi
geirs tírar för meire;

undz þá er hrauð enn hauðri
hjaldr ræsi ek þat gjöldum
minnar fús á mæti
morðr víkinga skeiðar ¹⁴⁾.

Ok enn kvað hann:

Gjörðust Göndlar borða
glaumr óx þar at er naumu
auði gríms at ¹⁵⁾ eyðist
öll lönd Dana brandi;

ként hefir hægr at höggva
hræ her birtingum sénar ¹⁶⁾
veðz eggj undum víggjar
veggs ¹⁷⁾ niðs ¹⁸⁾ um þat Skeggi.

Ok enn kvað hann:

Saddi jarl þars ¹⁹⁾ odda
of [þing saman ²⁰⁾ gengu
van hugða ²¹⁾ valt húngri ²²⁾
Hrana byrgis nafni;

[morð akýar ²³⁾ varð mönnum
Mistar gott til vista.
heiðins dóms at haða
öld vann markar síðu

¹⁾ varð. ²⁾ auðkunda. ³⁾ agls. ⁴⁾ agli. ⁵⁾ þarfs.

⁶⁾ blings. ⁷⁾ serkhring. ⁸⁾ Vinda. ⁹⁾ sini. ¹⁰⁾ sól-gángins. ¹¹⁾ hjörð. ¹²⁾ tug. ¹³⁾ hend. ¹⁴⁾

hjaldr ræsi ek þat gjöldum gulnar dóms at glumi
minnar fús mæti;
morð víkingu skerðir auðs þá er hrauð enn hauðri.

¹⁵⁾ er, b. v. ¹⁶⁾ sjónar. ¹⁷⁾ veg. ¹⁸⁾ Snids.

¹⁹⁾ sár er. ²⁰⁾ þing sumar. ²¹⁾ huga. ²²⁾ hængr.

²³⁾ morðskigr.

menn, ok er nú því verr enn fyrr, þá er ek gat umb þetta, at vèr berjomst nú við 2 flögðin, er þá var eitt, enda skal nú eigi lengr viðhaldast; enda er þat til kostar, at eigi flýjum vèr fyrir mönnonum, þótt vèr haldim undan, ekki strengðu vèr þess heit, at berjast við tröll. Ok nú snýr Sigvaldi undan skipe síno, ok kallar á þá Vagn ok Búa, at þeir skyldu undan flýja sem harðast. Ok nú í því bile, er Sigvaldi hafði frá flotanom leyst skip sitt, ok hann kallar á þá Búa ok Vagn, þá hleypr Þorkell miðlángur af skipe síno ok á skipit Búa, ok höggr þegar til Búa, ok berr þetta nú allbráðum (at). Hann höggr af honum vörina ok hökuna alla niðr í gegnum, svá at þat fèll þegar niðr í skipit, ok fuko tennrnar or Búa við höggvit, þat er hann fèkk. Þá mælti Búi, er hann fèkk sárit: versna mon enne dönsku

Ok enn kvað hann:

þat vill öld meðan aldir	því hykk bitrum beita
yngs kveðju menn byggja	band at villdu ¹⁾ landi
gnógt þat er göglum veitti	hykk lár eiðe lýða
glaum Hákonar æfi;	lætr ²⁾ hverjum gram betri.
Hrauð en hroptur um ³⁾ náði	þar var lindz ⁵⁾ fyrri landi
bjaldur skýa val nýum ⁴⁾	leiðángur ⁶⁾ Dana skeiðar.

Þessi hríð var nú harla ógrlig af atsókn djöflanna með því illa veðri, er þar fylgði, ok af atgangi liðsins, en viðrtakan var ok allhörð af Jómsvíkingum, þvíat báðir þeir Búi ok Vagn ok allir þeir, er þeim fylgðu, börðust ok alldjarfliga með mikilli hreysti ok ágætri vörn.

¹⁾ villa. ²⁾ lætr. ³⁾ hoptum. ⁴⁾ mýum. ⁵⁾ lings.

⁶⁾ leiðgánger.

Þykkja at kyssa oss, segir hann, í Borgundarhólme, þótt vèr komem enn þangat þessu næst. Búi höggr í mót til Þorkels, en hált var á skipino, er blóðugt var, ok fellr hann Þorkell í skjaldrinna ¹⁾, er hann vildi forða sér við höggino, ok kömr nú höggit á hann miðjan, Þorkel, ok höggr Búi hann í sundr í tvá hluti út við skipsborðit. Ok þegar eptir þetta, þá tekr Búi gullkistor sínar í sína hönd hvára, ok hleypr síðan fyrir borð með kistormar báðar, ok kömr hvárke upp síðan, svà at menn sæi kistornar nè hann. Þat segja sumir menn, þá er Búi stè upp á borðit, ok ætlaði at gánga fyrir borð, sem hann gerði síðan, at hann hafi mælt þessom orðum: fyrir borð, allir Búa liðar! segir hann, ok þá þegar stígr hann fyrir borðit ²⁾. Nú er þar til at taka, er Sigvaldi dregst út frá flotanom, ok gáir eigi þess, er Búi er

¹⁾ þannig A; skjaldrimina, R. ²⁾ B. bætir þessu við: ok er þat mál manna, at engi einn hafi meiri kappi verit í liði þeirra Jómsvíkings, enn Búi digri, hafði hann ok svà margan mann drepit í bardaganum, at þat kunní enginn maðr at telja; svà segir Tindr:

Þá er fyri borð á barða
í brúðarfang at gánga
veðr magnanda Viðris
virðendr Búa kendu;

mikinn gjörði herr hjörva
hljómr Búi sunnan
baugz skerðr ⁴⁾ at breiðu
baldr Hákonar valdi.

Undr er þreytt af þrindi ²⁾ gulli ⁵⁾ safnaðar ⁶⁾ gumma
þann kendi ³⁾ val er sendir ⁴⁾ Goðinar ⁷⁾ bræum firri.

Svà heitir fjörðrinn. Nú falla margir menn Búa, en sumir hlaupa fyri borð, ok hafði hverr þeirra áðr marga menn felda.

¹⁾ skeiðir. ²⁾ þundi. ³⁾ bendir. ⁴⁾ sendi. ⁵⁾ gulls.
⁶⁾ safnanda. ⁷⁾ geðinnar.

fyrir borð gingenn, ok kallar nú á þá Vagn ok Búa, at þeir skyldi flýja sem hann. En Vagn svarar honum ok kvað víso:

Sigvaldi hefir ¹⁾ setta
sjálfa oss und kylfo,
en [fárhugaðr fnauði ²⁾
fór heim ³⁾ til Danmarkar;
hyggr ⁴⁾ í faðm at falla
fljótt und ⁵⁾ kono sinne,
en fyrir borð et breiða
Búi gekk með hugrekki ⁶⁾.

Þat er sagt at Sigvalda var orðit kalt í jeline,
ok hleypr hann til ára, ok vill láta orna sér,
en annarr maðr sezk við stjórnina; ok er Vagn
hafði kveðit vísona, ok hann sér Sigvalda, þá
fleygir hann spjóti til hans, ok ætlaði at hann
sæti enn við stjórnina, en Sigvaldi var þá þó
við árar, ok hlaut sendingina sá er stýrðe.
Ok þá er Vagn fleygði af hendi spjótino, þá
mælti hann til Sigvalda, at hann skyldi fara
manna armastr. En Þorkell háfi, bróðir Sig-
valda, ferr í brott þegar, er Sigvaldi var farinn,
ok hafði 6 skip, ok svá Sigurðr kápa, þviat.
Búi bróðir hans var þá fyrir borð gingenn, ok
var þá ekki hans at biða, ok þykkist nú hvár-
tveggi þeirra hafa efnt ⁷⁾ sína heitstrenging,

¹⁾ svá, *b. v. B.* ²⁾ fáhróðigr flýði, *B*; fárhugaðr flæði, *R.*

³⁾ þannig lagfært í *A* fyrir aþr.

⁴⁾ hygzt, *B.*

⁵⁾ nú eða aa, *B*; avrr, *R*; vin, *F.*

⁶⁾ hugreiði, *B.*

⁷⁾ Lagfært fyrir heint, *A*; ent, *F.*

Þorkels ok Sigurðar, ok fara þeir nú allir, þar til er þeir koma heim til Danmerkr, ok höfðu í brott með sér 4 skip ok 20; en allt þat, er afkomsk þeim skipom, er eptir voru, þá hlaupa þeir allir upp á skeiðina Vagns, ok verjast þar allir saman et hvatligsta, allt þar til er myrkva tók¹⁾, en þá sleit bardaganom, ok stóðu þá enn upp mjök margir menn á skeiðinne Vagns, ok varð þeim Hákon jarli dagfátt til at leita um skipen, hvat lífvænt væri eða lífs, ok létu vörðu á halda um nóttina, at engi maðr skyldi komast af skiponom þeirra um nóttina, Jómsvíkinga, ok tóko frá reiðin öll frá skiponum. Ok er þetta var atgjört, þá róa þeir Hákon jarl til lands, ok skjóta yfir sik skjöldum²⁾, ok þykkjast nú eiga sigri at hrósa. Nú síðan vega þeir haglkornin, ok reyna svá ágæti þeirra systra, Þorgerðar ok Irpo, ok þykkir vel reynast, ok er þat frásagt, at eyri vægi eitthvert haglkornet, ok vāgu þeir í skálum. Ok nú eptir þetta, þá ero bundin sār manna, ok vaka þeir of nóttina Hákon jarl sjálfr ok Gudbrandr or Dölum.

45. Nú er at segja frá þeim Vagne ok

¹⁾ B bætir þessu við: ok fá þeir eigi unnið skeiðina Vagns þetta kveld; kvæð Vigfús Vigaglúmsson þá, er menn sóktu at skeiðinni Vagns Ákasonar:

Varðar hægt þar er hurðir
hjórklofnar sá ek hrorna
hátt saung hjörva geitis
hers til Vagns at leggja;

þar gengum vér þröngvar
þunn íse bauð grimnar
straung var danskra drengja
dörrinn flæðg til knarrar.

²⁾ tjöldum, F.

Birne enom brezka, at þeir ræða um með sér, hvat þeir skulo til ráða taka: ok er annattveggja til, segir Vagn, at vera hér á skiponom, þar til er dagar, ok láta þá taka oss hér höndum, ok ersá úkjörliqr, en hinn er annarr, at leggja til lands ok gera þeim þat íllt, er vèr megum, ok leita síðan at koma oss undan at forða oss. Þat ráða þeir nú or allir saman, at þeir taka siglotrèit [ok rána ¹⁾] ok fára af skipino, ok flytjast þar á, ok ero saman 80 manna, ok flytjast á trjánom í myrkrino, ok vildu til landsins flytjast, ok komast í sker eitt, ok þóttost þá komnir á meginland, ok voro þá farnir margir menninner mjök, ok þar létu 10 menn líf sitt um náttina, þeir er sárir voru, en 70 lifðu eptir, ok voru þó margir raunar mjök þrekadír, ok verðr nú ekki farit lengra; ero þar of nóttina: Þat er nú ok frásagt, þá er Sigvaldi hafði undan flýit, at þá tók af jelit ok eldingar ok reiðarþrumor allar, ok varð eptir þat veðrit kyrt ok kalt, ok svá er nú ok um nóttina, er þeir Vagn ero í skerino, þar til er dagr er, ok allt til þess er ljóst er orðit. Þat er sagt, at þá er skamt er til dags, at þeir menn jarls ero þá enn at binda sár sín, ok hafa at verit alla nóttina, frá því er þeir lögðu at landi, ok olli þat því, at fjöldi manna var sárr orðinn, en þó höfðu þeir nú lokit mjök svá. En nú eptir þetta þá heýra þeir, at strengr

¹⁾ þannig B, R, F; v. í A.

gellr út á skipi, ok flýgrör af skipino, því er Búi hefir á verit, ok kömr undir hönd honum Gudbrandi frænda jarls, svá at hann þarf eigi fleira, ok er hann þegar dauðr, ok þykkir jarli ok öllum þeim þetta vera enn mesti skaði, ok taka þeir at búa of lík hans, svá sem þeim sýnest, þvíat þar voru engi önnor efni at. Þess er viðgetið, at maðr einn stóð hjá tjaldsduronom, ok þá er Eiríkr gekk inn í tjaldit, þá spyrr Eiríkr: hví stendr þú hér, segir hann, eða hví ertu þannig yfirlits, sem þú sér at bana kominn, eða hvárt ertu sárr? [þar var Þorleifr skúma. Eiríkr mælti: þat kann eksjá, segir hann, at þú ert at bana kominn ¹⁾. Þorleifr svarar honum: eigi munda ek vita, segir hann, at blóðrefillinn Vagns Ákasonar kæmi við mik í gær líttað, þá er ek laust hann kylfohöggit. Jarl mælti þá: illa hefir þinn faðir þá haldit [út á landino, segir hann, ef þú skalt nú deyja ²⁾. Þetta heyrðe Einarr skálaglatinn, er jarl mælti; þá verðr honum Einari vísa á munne:

þat kvað jarl at ærri ³⁾

unnvigs ⁴⁾ fyrir haf sunnan

þá er á seima særi

sárr elda spjör ⁵⁾ váro, ⁶⁾:

öllungis hefir illa

¹⁾ þannig F, B, v. í A. ²⁾ v. í R; út á Islandi e. þ.

sk. nú d. svá röðkr drengr, B; á landinu út e. þ. s. hér deyja, A. ³⁾ æri, R; væri, B. ⁴⁾ brenvigs, B.

⁵⁾ spor, R; spör, B; spávr, F. ⁶⁾ vöru, B.

eybaugs, ef skalt ¹⁾ deyja,
 vèr ²⁾ hyggjom þat, viggja ³⁾
 valdr þinn faðir haldit.

Ok nú fellr Þorleifr skúma niðr dauðr eptir þetta.

46. Ok þegar er ljóst var orðit um morguninn, þá fara þeir jarl at kanna skipin, ok koma á þat skip, er Búi hafði átt, ok vildu allrahelzt verða varir við, hverr skótið hefði um mottina, ok þótti þeim sá maðr ílls verðr vera; ok er þeir koma á skipit, þá finna þeir þar einn mann, þann er [í-endr var ok litlo meirr ⁴⁾], en þar var Hávarðr höggvandi, er verit hafði fylgðar maðr Búa, en hann var þó sárr mjök, svát fötnir báðir voro höggnir undan honum fyrir neðan knè. En þeir Sveinn Hákonarson ok Þorkell leira gánga þangat at honum; ok er þeir koma þar, þá spurðe Hávarðr: hvernig er, svein-ar! segir hann, hvárt kom heðan nokkor send-ing af skipinu í nótt þangat á land til yðvar eða engi? Þeir svara: kom at víso, segja þeir, eða hvárt hefir þú því valdit? Ekki er þess at dylja, segir hann, at ek senda yðr, eða hvárt varð nokkorum manni mein at, er örinn nam staðar? Þeir svara: bana fékk sá af, segja þeir, er fyrir varð. Vel er þá, segir hann, eða hvern varð fyrir, maðrinn? Guðbrandr hvíste, segja

¹⁾ þú skalt, B, skal, R, F. ²⁾ víst, B., ³⁾ viggjar, B, víga, F. ⁴⁾ líf hafði F.

þeir. Já! segir hann, þess varð nú eigi auðit, er ek vildag helzt; jarl hafða ek ætlat; en þó skal nú vel yfir láta, er nokkor varð fyrir, sá er yör þótti skaðe at. Egi er á at líta, segir Þorkell leira, drepum þenna hund sem skjótast, ok höggur síðan til hans, ok þegar hlaupa til aðrir, ok bera vâpn á hann, ok saxa hann, þartil er hann hefir bana. Spurt höfðu þeir hann áðr at nafne, ok sagðe hann til sín et sanna. Ok nú fara þeir síðan til lands inn, er þeir höfðu þetta atgjört, ok sögðu jarli deili á, hvern þeir höfðu drepit, sögðu þat eigi meðalfarbauta vera, ok þat eitt kvoðost þeir á finna á hans orðum, at eigi mundi skaplyndit umþæta. Nú eptir þetta þá sjá þeir, hvar menn ero á skerino mjök margir saman, ok biðr jarl nú fara eptir þeim, ok taka þá höndum gjörvalla ok færa sér, ok lèzk hann vildu ráða fyrir lífe þeirra. Nú gingo menn jarls á eitt skip, ok fóru út til skersins, ok var þar bæði um þá menn, er fyrir voru, at fáir voru vel liðfærir, bæði fyrir sára sakir ok kulda, enda er ekki frá því sagt, at ne einn maðr verðist; voru þeir nú allir þar hanteknir af jarlsmönnum, ok fluttir til lands á fund jarls, ok voru þeir þá saman 70 ¹⁾ manna. Ok eptir þetta lét jarl leiða þá á land upp, Vagn ok hans fêlaga, ok ero nú reknar hendr þeirra á bak aptr, ok bundinn hverr hjá öðrum með einom streng ok eigi þörmsamliga. En jarl

¹⁾ 6, F.

ok hans menn brjóta upp vístir, ok setjast til matar, ok ætlar jarl þá í örne tóme um daginn, at höggva ¹⁾ þessa menn alla, Jómsvíkínga, ok þeir höfðu nú höndum á komit. Ok áðr þeir settist til matar, þá voru skip þeirra Jómsvíkínga flutt at landi ok svá fjárhlutr, ok var fèit til stánga borit, ok skipti Hákon jarl ok hans lið feno með sèr gjörvöllu ok svá vâpnom þeirra, ok þykkjast þeir nú allskostar hafa unninn mikinn sigr, er þeir hafa fèit allt, en hönlat þá Jómsvíkínga, en elta suma í brott, en þat þó mestr hluti, er drepinn er, ok gambra þeir nú et mesta. Ok nú er þeir jarl ero mettir, þá gánga þeir út or herbúðunom, ok fara þánga at til, er þeir ero bandíngjarnir, ok er þat sagt, at Þorkell leira væri tilætlaðr at höggva þá alla. Þeir hafa áðr orð við þá Jómsvíkínga, ok spyrja: hvárt þeir væri menn svá harðir, sem frá þeim var sagt; en þeir Jómsvíkíngar svara þeim öngu um þetta, svât hær sè frásagt.

47. Frá því er nú at segja þesso næst, at nú ero menn leystir or strengnum nokkorir, þeir er sárir ero mjök; en þeir Skopti Karkr ²⁾ ok áðrir þrælar hafa varðveitta þá, ok haldit strengnum. En nu er menninnir voro leystir, þá gera þeir þat at, þrælarnir, at þeir snúa yöndu í hár þeim Jómsvíkíngum; ok ero nú leiddir

¹⁾ akylí, b. v. F.

²⁾ Skopti ok Karkr, F.

fram fyrst sárir menn þrír ¹⁾ með þessum bæn-
 inge, ok gengr Þorkell síðan at þeim, ok höggr
 höfuð af hverjom þeirra, ok mælte síðan við
 félaga sína, ok spyr ef honum hefði nokkvat
 brugðit við þessa sýslu, svát þeir fyndi þat: því-
 at þat er mál manna, segir hann, at öllum
 mönnum bregði við, ef þrjá menn þöggva hvern
 eptir annann. En Hákon jarl svarar honum:
 ekki sjá vèr þér brugðit hafa við þetta, segir
 jarl, en þó [sýndist mér þér áðr brugðit ²⁾].
 Nú er leiddr or strenginum enn 4ði maðr ok
 snúinn vöndr í hár þeim, ok leiddr til þángat,
 er Þorkell hjó þá; þessi maðr er enn sárr mjök.
 Ok er hann kömr þar, þá mælti Þorkell við
 hann, áðr hann veitti honum tilræði, ok spurðe,
 hversu hann hygðe til bana síns. En hann svar-
 ar: gott hygg ek til bana míns, segir hann, þat
 mon mér verða sem mínom föður, at ek mon
 deyja; ok nú eptir þetta þá höggr Þorkell höf-
 uð af þessum manni, ok lauk svá hans æfi.
 Nú er leystr or strenginum enn fimti maðr, ok
 leiddr þángat; ok er hann kömr þar, þá segir
 Þorkell leira: hvern veg er þér um [at deyja?
 Hann segir: eigi man ek þá lög Jómsvíkinga,
 ef ek kvíði við bana, eða mæla ek æðruorð;
 eitt sinn skal hvern deyja. Höggr Þorkell þann.
 Nú ætla þeir at spyrja hvern þeirra, áðr þeir sè

¹⁾ þannig B, F, R; v. í A. ²⁾ sýnist oss þér mjök brugðet,
 R; sýnist mér, sem þér sè mjök brugðit, hvat sem eptir
 kemr., F.

drepnir, ok reyna svá liðit, hvárt svá sè fræknt, sem sagt er, ok þykkir þá reynt, ef eingi mælir æðruorð. Þá var tilleiddr enn 6ti maðr, ok snúinn vöndr í hár. Þorkell segir með sama hætti; honum kveðst gott þykkja at deyja við goðan orðstír: en þú, Þorkell! munt lifa við skömm. Höggur hann þenna. Þá er þángat leiddr enn 7di, ok spyrr Þorkell eptir vanda. Ek hygg allgott til at deyja, en þú högg mik skjótt; ek held á týgilknífi, því at vèr höfum átt opt um at ræða, Jomsvikíngar, hvárt maðr vissi nökkvat, ef hann væri allskjótt höggvinn, þá er höfuðit væri af; en þat mun til merkis, at ek mun vísa þam knífinum, ef ek veit nökkuð, ella mun hann niðrfalla. Þorkell höggur þann, ok fauk af höfuðit, en knífrinn féll niðr. Þá var tekinn enn átti maðr, ok spurði Þorkell eptir vanda. Hann kveðst gott til hyggja, ok þá er honum þótti, sem skamt mundi at bíða: hrútr! segir hann. Þorkell stöðvaði höggit, ok spurði, hví honum yrði þat at munni. Hann segir: þó mon eigi ofskipat til áнна, þeirra er þær nefndut í gær, jarlsménn! þá er þær fenguð áverka. Manna armastr! segir Þorkell, ok lætr skjalla honum höggit. Þá var leystr enn 9di maðr. Þorkell segir eptir vanda. Hann segir: gott hygg ek til bana míns, sem allir várir félagar, en ek vil eigi láta mik höggva sem sauð, heldr vil ek sitja fyrir; en þú högg framan í andlit mèr, ok hygg at vand-

liga, hvárt ek blöskra nökkut, þvíat vēr höfum þar opt átt um at ræða. Nú er svá gjört, at hann sitr fyrir, en Þorkell gengr at framan, ok höggr í andlit honum, ok blöskrar hann eigi, nema sigu saman augun, þá er dauðinn fór á. Þá var tilleiddr enn iodi maðr, ok spyrr Þorkell enn. Hann segir: þat vil ek at þú bítir, meðan ek bjarga brókum mínum. Þat skal veita þér, segir Þorkell. Ok er hann hafði þat gjört, mælti hann: mart verðr annann veg enn maðrinn ætlar, ek hugða at koma í rekkju hjá Þóru Skagaðóttur, konu jarls, ok hristi fēlagann, kippir upp síðan brókunum. Hákon jarl mælti: högg þenna sem tíðust, sjá hefir lengi illt haft í hug. Höggr Þorkell þann. Þá var leiddr til maðr úngr, sá hefir hár mikit ok gult sem silki. Þorkell spyrr eptir vanda. Hann segir: lifat hefi ek nú et fegrsta, þeir hafa nú látið líf fyrir skömmu, er mēr þykkir ekki í veitt at lifa, en eigi vil ek, at mik leiði þræl ar til höggs, heldr sá maðr, er eigi er verri drengr enn þú, ok mun sá óvandfenginn, ok haldi hárino fram frá höfðinu ok hnykki höfðino, at hárít verði eigi blóðukt. Hirðmaðr einn gengr til, ok tekr hárít, ok vefr um hönd sér; en Þorkell ¹⁾ reiðir at sverðit, ok ætlar

¹⁾ þetta vantar í A allt frá því um fimmta manninn: „hvern-veg er þér um,” og af því at hér er blaðaskipti. Þykir sem blaðkorn hafi týnt úr A, er þat því tekit úr R, þó frásögnin sé hér að líkindum nokkuð styttri, enn í A hefir verið. B og F hafa þetta allt, og nærri sömu orðum sem R.

at veita honum þat tilræði, er hann gat, at höggva hann hart ok skjótt, ok höggr hann til. En þessi enn unge maðr, er hann heyrir hvinna af höggino, þá hnykkir hann hart höfðino, ok bar þannig til, at sá hlýtr höggit, er honum hélt, ok höggr Þorkell af honum, hirðmanninóm, hendrnar báðar í ölbogabótóm. En hann sprettr upp, enn unge maðr, ok bregðr á gamanmál, ok mælti: hverr á sveina, segir hann, hendr í hári mér? Hákon jarl tekr þá til orða ok mælti: stór-úfarar gerast nú, segir hann, of menn þessa, er eptir ero í strengnum, ok taki sem skjótast ok drepi, ok hefir hann þó miklo slise á oss komit, ok er einsætt, at þeir sè drepnir allir sem skjótast, er eptir ero, þvíat miklo ero menn þessir óðinndælli ¹⁾, enn vèr fáim við þeim sèð, ok hafa eigi ofsögur verit frásagðar þeirra garpskap ok herði. Eiríkr tók nú til orða ok svarar föður sínom: vita viljo vèr nú, faðir! segir hann, hverir menninnir sè, aðr drepnir sè allir; eða hvat heitir þú, enn unge maðr? segir Eiríkr. Sveinn heiti ek at nafne, segir hann. Hvers son ertu, Sveinn! segir Eiríkr, eða hvert er kynferði þitt? Búi digri heitir faðir minn, segir hann, ok var Væseta son or Borgundarhólme, ok em ek dansk at kyne. Hverso gamall maðr ertu? segir Eiríkr. Ef ek lið yfir þenna vetrinn, segir hann, þá em ek 18 vetra gamall at aldri. En þú skalt

¹⁾ verri viðfanga, R.

ok yfirlíða vetrinn, segir Eiríkr, ef vèr megnum ráða, ok skal þik eigi drepa; ok tekr Eiríkr hann nú í frið, ok lætr hann nú vera í sveit með sér ok sínom mönnum. Ok er Hákon jarl sér þetta, þá tekr hann til orða ok mælti: eigi veit ek nú, segir hann, hversu þú ætlar til, ef þú villt þenna manninn undan þiggja, er oss hefir svá mikla skömm ok háðung gjörva, sem þessi enn unge maðr, er vèr höfum verst af honum hlotið, en þó kann ek eigi þat sjá, at ek mæna sökja eptir manninom í hendr þær, ok muntu nú ráða verða at sinne. Ok nú verðr svá búit at vera, sem Eiríkr vill. Ok nú mælti Hákon jarl við Þorkel leiro: högg enn mennina sýsliga, segir hann. Eiríkr svarar: eigi skal nú höggva mennina, segir hann, fyrr enn ek hefi aðr haft orð við þá, ok vil ek vita, hverr hvergi sè.

48. Þá er maðr enn leystur or strengin-om á því mælinu, ok hefir strenginn brugðizt lítt af fótum honum, svát festi nokkót. Þessi maðr er mikill vexti ok vænn, ungr at aldri ok enn vaskligsti. Þorkell spyr hann, hversu hann hygði til at deyja. Gott hygg ek til þess, segir hann, ef ek gæta aðr enda heitstrenging mína. Eiríkr jarl mælti: hvert er nafn þitt, segir hann, eða hver er sú heitstrenging þín, er þú vildir aðr einkum at framkoemi, aðr enn þú létir líf þitt? Hann svarar: Vagn heiti ek, segir hann, ok em ek son Áka Pálnatókasonar af

Fjöne, svá er mér til kennt. Hvers strengðir þú heit, Vagn! segir Eiríkr, þess, er þér kveðst þú þá þykkja gott at deyja, ef hún væri fram komin ok efnd eptir því sem þú vildir? Þess strengða ek heit, segir Vagn, at ek skylda komin í rekkjo Íngibjargar, dóttur Þorkels leiro, on hans ráði ok allra hennar frænda, [en dröpa sjálfan hann ¹⁾], ef ek kæmag í Noreg ²⁾, ok þyki mér mikit atskorta um mitt mál, ef ek skal þessu eigi framkoma, áðr enn ek deyja. Ek skal at því göra, segir Þorkell, at þú skalt þessu eigi framkoma áðr, ok hleypr at honum Vagni, ok höggr til hans báðum höndum; en Björn hinn brezki, fóstri hans, spyrndi til Vagns fæti sínum, ok hratt honum hart undan högginu. Þorkell höggr yfir Vagn, en sverðit kemr á strenginn, er Vagn er bundinn með, ok gekk hann í sundr, er Vagn nú lauss, en ekki sárr. Þorkell steyptist við, er hann misti mannsins, ok fellr hann, en sverðit rauk or hendi honum. Svá hafði Björn hart spyrrt til Vagns, at hann hafði fallit við, en eigi lá hann lengi, ok sprettr upp þegar skjótt; hann teyr sverðit, er Þorkell hafði haft, ok höggr Þorkel þegar banahögg. Nú hefi ek efnda aðra heitstrenging

¹⁾ þannig R; vantar í A.

²⁾ Hæðan frá er eptir ein blaðsída í A, næstum öll ólæsilig, en hitt vantar, og er tekið úr F, sem þykir næst koma A að orðutiltæki og frásagnar lengd; en R er styttri hæðan af, enn A þykir hafa verið.

mína, segir Vagn, ok uni ek nú þegar sýnu betr við, enn áðr. Hákon jarl mælti: láti þér hann nú eigi lausan viðleika lengi, ok drepi þér hann fyrst, þvíat hann hefir unnit oss mikinn skaða. Eigi skal hann drepa, segir Eiríkr, ef ek má ráða, fyrr enn oss, ok skal ek Vagn undan þiggja. Hákon jarl mælti: eigi þurfum vèr nú til at hlutast, einn viltu nú ráða, frændi! segir hann. Gott er mannkaup í Vagni, faðir! segir Eiríkr, ok sýnist mér því vel keypt, at vèr takim hann í virðingar ok metnað, sem haft hefir Þorkell; átti Þorkell þessa af von, sem nú hlaut hann, þvíat nú kemr at því, sem opt er mælt, at spá er spaks geta, en þú sátt þegar í dag feigðina á honum; ok nú tekr Eiríkr Vagn á sitt vald, ok er honum nú við öngvu hætt, ok þá mælti Vagn: því at eins þykki mér betra at þiggja grið af þér, Eiríkr! ef þeim öllum eru grið gefin, er eptir eru vorra félaga, ellegar munu vèr fara allir saman förina félagar. Eiríkr svarar: ek vil nú hafa orð við þessa félaga þína, en þó fyrirtek ek ekki þat, er þú beiðir; ok nú gengr Eiríkr til, þángat sem var Björn inn brezki, ok spyrr, hvern hann væri, eðr hvat er hann hëti. Hann svarar ok læzt Björn heita. Ertu sá Björn, er bezt sóttir eptir manningum í höll Sveins konungs. Eigi veit ek þat, segir Björn, at ek sækta bezt eptir, en þó kom ek þaðan manningum í brott. Hvát áttir þú at oss at sækja, segir Eiríkr, gamall maðr, er þú

hefir farit hingat, eða hvat rak þik til þessar ferðar, sköllóttan mann ok hvítan sem maskara ¹⁾? ok er þat satt, segir Eiríkr, at öll strá vildu oss stanga Noregs menn, síðan þér fórut hingat, jafnvel þeir menn, er komnir eru af fótum fram fyrir aldrs sökum, at berjast við oss, eða hvert vilt þú þiggja líf at mér? segir Eiríkr, þvíat mér þykir eigi at þér vígt, svá gömlum manni. Björn svarar: þiggja vil ek víst líf at þér, Eiríkr! segir hann, við þann kost, at Vagn fóstri minn hafi grið, ok allir þeir vorir menn, er eptir eru. Þat skal yör nú öllum veitt vera, ef ek má nú ráða, segir Eiríkr, en ek skal ráða; ok síðan gengr Eiríkr fyrir ²⁾ fœður sinn, ok biðr hann þess, at þeir hafi allir grið Jómsvíkingar, er eptir eru, ok þat veitir jarl honum; ok nú eru þeir allir leystir, Jómsvíkingar, ok þeim tryggðir veittar, ok í frið teknir. Ok nú er þann veg tilskipat af þeim Hákonu jarli ok Eiríki, at Björn hinn brezki ferr til bús þess, er átt hefir Hallsteinn kellingarbani. Þat er sagt at 5 felli lendir menn aðrir enn Hallsteinn. Vagn Ákason fór austr til Víkr at ráði Eiríks, ok mælti Eiríkr við Vagn, áðr þeir skildust, at hann skyldi svá breyta um brúðkaup við Íngihjörgu Þorkelsdóttur, sem hans væri vilí til sjálfs. Ok er

¹⁾ þannig *A*; hvítur sem maskari, *F*; hvítan sem hnjóskara, *B*. hvítan sem snjóskara, *afskriftin* 288 í 4. ²⁾ Hér er úti óú seinasta blaðsíða af *A*.

Vagn kemr austr í Vík, þá gengr hann í sæng hjá Íngibjörgu hinn sama aftan, dóttur Þorkels leiru, ok er Vagn þar um vetrinn; en um vorit eptir ferr Vagn í brött, ok hēlt hvern hlút vel, þann sem hann hafði heitit Eiríki; ok ferr Vagn til Danmerkr heim á Fjón til búa sinna, ok reð þar fyrir lengi síðan, ok þótti vera hinn mesti afreksmaðr, ok er mart stórmenni frá honum komit. Þat er sagt, at Vagn hafði Íngibjörgu heim með sér; en Björn hinn brezki ferr heim til Bretlands, ok reð þar fyrir meðan þeir lifðu, ok þótti vera hinn vaskasti drengr ¹⁾.

49. Nú er at segja frá Sigvalda, at þá er hann flýði úr bardaganum, nam hann eigi fyrr staðar, enn hann kom heim í Danmörk, ok var Ástriðr kona hans þar fyrir, er þeir koma heim, ok gördi hún veizlu í mót honum. Þeir segja tíðendin frá bardaganum ok frá förinni allri saman, síðan er þeir Jómsvíkingar fóru heiman or Danmörk, ok þótti mönnum þat mikil skemtan at heyra, er þeir sögðu frá þeim tíðendum; ok þess er viðgetit, at Ástriðr vildi fagna sem bezt Sigvalda jarli hvívetna, ok'sýna þat, at hún er fegin orðin hans heimkvomu. Hún lætr göra honum laug, biðr hann síðan fara í laugina: ok veit ek, segir Ástriðr, at leið

¹⁾ Hér segir F. nokkuð frá Sigmundi Brestissyni, er því sleppt hér, eins ok annarstaðar að undanfögnu, af því hans er hvergi getið í A.

svá lángri, sem er or Noregi, þá mun mál at lægja sárin, þau er þer fengut í bardaganum. Síðan ferr Sigvaldi í lauginá, ok hlítir Ástríðr ekki öðrum konum at því, at þjóna honum í lauginni, ok mælti síðan: verit get ek hafa nokkura í bardaganum í liði Jómsvíkínga, er þaðan munu hafa borit raufóttara belgina, enn svá, sem þú hefir borit, þvíat mér þykir sjá til þess bezt fallinn, at varðveita í hveitimjöl. Sigvaldi svarar: þat mætti verða minnar æfi, at þú ættir eigi slíkum sigri at hrósa, sagði hann, ok hygg þú at því, at þer líki þá betr; ok þá er ekki sagt frá þeirra viðtali lengra at sinni. Sigvaldi reð fyrir Sjálöndum nokkura stund síðan, ok þótti vera hinn vitrasti maðr, ok var eigi þar allr, sem hann var senn, ok eru mikil tölendi frá honum sögð í öðrum sögum¹⁾. En Hákon jarl reð skamma stund Noregi síðan, ok þótti hann verða hinn ágætasti allskonar af þessu öllu saman ok svá synir hans. Ekki er hér frá því sagt, hvat Sveinn Búason lagði fyrir sik, hvort hann var með Eiríki, eðr gjörði hann annat af sér. En Sigurðr kápa, bróðir Búa, fór til Danmerkr, ok tók við föðurleifð sinni eptir Veseta í Borgundarhólmi, ok bjó þar lánga æfi, ok þótti vera hinn beztu drengr, ok er mart manna frá honum komit ok þeim Tófu, ok voru samfarir þeirra góðar síðan. Þorkell hinn háfi, bróðir Sigvalda, þótti hinn

¹⁾ Sonr hans hét Gyrðr, ok var mikill víkingr, b. v. B.

vitrastí maðr, sem reyndist síðan í mörgum hlutum. En Skjaldmeyjar-Einarr fór til Íslands, ok druknaði á Breiðafirði, ok heita þar af því Skál-eyjar, at þar rak skálirnar á land, þær sem jarl gaf honum. En Þórðr örvönd fór heim í Dýrafjörð til Þorkels föður síns í Alviðru, ok verðr hér svá sagt; (at) þeir Þorleifr skúma ok Þórðr örvönd hafi bræðr verit, ok bjó Þórðr í Alviðru eptir föður sinn, ok er mart manna frá honum komit í Fjörðum vestr ¹⁾), ok sögðu þeir Einarr glöggvast frá þessum tíðendum út til Íslands. En þat er sögn manna síðar, at Búi hafi at ormi orðit ok lagizt á gullkistur sínar; en vèr hyggjum þat til þess haft vera, at þar hafi ormrinn sæzt á Hjörúngavogi, ok kann vera, at nokkur ill vættir hafi lagizt á fæt, ok sýnzt þar síðan; en eigi kunnum vèr at segja hvort heldr er, má ok vera, at hvorki sè satt, því at marga vega má sýnast ²⁾).

50. Sveinn konúgr Saumæsuson var nú heima í Danmörk. Knútr óx upp, son hans, ok var heima uppfæddr. Þorkell hinn hafi fóst-raði hann. Sveinn konúgr herjaði á ríki Aðalsráðs konúgs, ok gjörir hann landflotta suðr um haf. Sveinn konúgr setti þínga-mannalið í tveim stöðum; annat í Lundúna-borg; þar reð fyrir Eilífr Þorgilsson, bróðir

¹⁾ Hér endar B þannig: Vigfús Vígaflámsen fór ok til Íslands. ok sagði þar fyrstr manna þessi tíðindi til Íslands, ok lýkr hér Jómsvíkinga sögu. Geymi guð þann er ritaði ok sagði, ok alla þá, er hlýðu á, utan enda, amen. ²⁾ Hér endar R, þó orðatiltækið sè nokkuð öðruvísi.

Úlfs; hann hafði 60 skipa í Temps. Annat þíngamannalið var norðr í Slessvík; þar ræð fyrir Hemíngr jarl, bróðir Þorkels háfa; þar voru enn 60 skipa. Þíngamenn settu þau lög, at engi skyldi kvittr kveikjast, ok engi vera umnótt á brott. Þeir höfðu kyrkjusókn til Búr-akyrkju; þar var ein stór klukka; henni skyldi hringja, þá er þriðjungr lifði nætr, hverja nótt; þá skyldu allir til kyrkju ganga, ok eigi með vopnum; slík lög höfðu þeir í Slessvík. Þórr hét maðr ok Auðunn í liðinu.

51. Sá maðr hafði forráð í borginni, er Áltrekr Strjóna hét, bróðir Emmu Ríkgarðs dóttur jarls, föður Vilhjálms; hana átti Aðalráðr konúgr. Norðr ræð fyrir Englandi Úlfkell snillíngr; hann átti Úlfhildi dóttur Aðalráðs konúgs. Sveinn konúgr andaðist í Englandi, ok færðu Danir hann til Danmerkr, ok grófu hann í Hróiskeldu hjá föður sínum. Þá var Knútr 10 vetra. Mikit var ríki þíngamanna. Markaðr var þar tvo tíma á 12 mánaðum, í annat sinn um miðsumar, en annann tíma um miðsvetrar skeið. Eigi þykir enskum mönnum sýnt, at hægra sè öðru sinni at ráða af þíngamannalið, er Knútr var ungr, en Sveinn andaðr. Hvern vetr í mót jólum fóru vagnar til borgarinnar, ok var þar fjárhlutr sá, er menn voru vanir at hafa til markaðarins; svá var ok þenna vetr, ok tjaldat yfir öllum; þat var at ráðum, svikum ok vilja Ulfkels snillíngs ok

þeirra bræðra, Aðalráðssona. 7da dag jóla gekk Þórðr utan borgar til húsa konu, þeirrar er honum fylgði; hún bað hann vera þar um nóttina. Hví biðr þú þess, er víti liggr við? Því bið ek þessa, kvað hún, at mér þykir máli skipta. Við skulum kaupa saman, kvað hann, at ek mun hær vera, en þú seg mér, hvat tilberr, er þú biðr þessa. Þat sætir, segir hún, um bæn þessa, at ek veit ráðinn bana öllu þíngamanna liði. Hví máttu þat vita, kvað hann, er vèr vitum eigi? Þat er svá viðlátit, segir hún, at menn óku hringat vögnum í borgina, ok létu sem þeir færi með fjárlut, en þar var fjölmenni í hverjum vagni, en engi fjárlutr, ok svá hafa þeir ok gjört norðr í Slessvík. En þá er þriðjúngr, er af nótt, mun hringt í borginni, skulu þá hermenn búast um miðnætti; skulu menn búast annann veg í borginni. En þá er þriðjúngr lifir nætr, mun hringt af Búrákyrkju; þá munu þær ætla til kyrkju slippir, en þá mun sleginn hringr um kyrkju. Búit er við, kvað Þórðr, at vinsældir þínar sè miklar, ok mun ek segja Eilífi, þótt kvittr þyki vera; en bú þetta skaltu eiga. Þórðr gekk í borgina; hann fann Auðunn félaga sinn, gánga þeir ok segja Eilífi. Hann görir menn varavið; sumir trúðu, en sumir kvoðu fælingar. Heyra þeir hringingar eptir vana, ok hyggja margir, at prestur muni hringja. Þeir menn allir, er orðum Þórðar trúðu, gengu með vopnum en hinir allir slippir.

52. Þá er þeir koma í kyrkjugarð, var þar fjöldi liðs. Þeir máttu þá eigi ná vopnum sínum, þvíat þeir kvomust eigi til húsa sinna. Eilífr spyr þá ráða, en þeir látast eigi kunna. Eigi þyki mér vel ráðit, kvað Eilífr, at hlaupa í kyrkju, ef þat verður at öngu skjóli, en sýna sik í hræðslu. Þat kemr mér í hug, at vèr munum hlaupa á herðar þeim, er fyrir utan standa garðinn, ok vita ef vèr kæmimst með því undan til skipa, ok svá gera þeir. Þat varð mannfall mest, er við skip varð. Eilífr komst á burt með 3 skip, en öngir or Slessvik, ok þar fèll Hemíngr. Eilífr ferr til Danmerkr. Nokkuru eptir þetta var Játmundr til konúngs tekinn í Englandi; hann var konúngr 9 mánuðu. Á þeim tíma háði hann 5 orrostur við Knút Sveinsson. Álrekr strjóna, er sumir kölluðu Eirík, var fóstri Játmundar, bróðir Emmu, er átt hafði Aðalráðr Englakonúngr. Þorkell háfi hafði þá mest forráð fyrir Danmörk. Þeir áttu þíng um vorit eptir fall þíngamanna. Eilífr eggjaði at fara til hefnda, en Þorkell svarar: vèr höfum konúng úngan, en eigi hæfir at herja svá, at konúngs sè eigi viðgetit, en á þriggja vetra fresti væntir ek, at eigi muni konúng skorta harðfengi, en lið óvarast. Eilífr svarar: ósýnt er, at þeim sè minnisamt á þriggja vetra fresti, er nú þykkir einkis um vert. Eilífr, ferr út í Miklagarð, ok gjörðist

höfðingi fyrir Værlingjaliði, ok fëll þar um síðir. Á þriggja vetra fresti fór Knútr, Þorkell ok Eiríkr með 8 hundrat skipa til Englands. Þorkell hafði 30 skipa, ok drap Úlfkelsnilling, ok hefndi svà Hemíngs bróður síns, ok gekk at ega Úlfhildi, dóttur Aðalráðs konúgs, er Úlfkell hafði átta. Þar fëll með Úlfkatli hvert mannsbarn af 60 skipa; en Knútr konúgr vann Lundúnaborg. Þorkell fór með landi fram, ok fann Emmu drotningu á einu skipi; hann flytr hana heim í land með sèr, fýsir Knút konúgr at biðja heñnar, ok gekk Knútr konúgr at ega hana. Hún ól son um vetrinn, er Haraldr hèt, kenníngarson Knúts; Hörðaknútr var þeirra son. Sveinn var enn son Knúts ok Alffu; Gunnhildr hèt dóttir Knúts; hana átti Heinrekr keisari Konráðsson; með honum fór Knútr til Róms. Þat var miklu síðar, er Knútr konúgr var at boði hjá Þorkatli háfa, þá sá konúgr Úlfhildi, ok þótti hann hafa svikit sik í kvennaskipti, ok rëð Þorkeli fyrir þá sök bana. Þeir Knútr konúgr ok Játmundr áttu nokkurá bardaga. Eptir þat báðu hvorirtveggju, Danir ok Englismenn at þeir skyldu sættast, ok þeir gjörðu svà, ol skyldi hvorr taka land eptir annann, er leng lifði. Mánaði síðar var Játmundr veginn a fóstura sínum Álreki strjónu; eptir þat öðlaðis Knútr allt England, ok rëð því 4 vetr ok 20.

Jómsvíkingadrápa

Bjarna biskups.

1. **A**ungan kveð ek at óði
örum málma rýri
þó gat ek hróðr um hugðan
hljóðs at ferðar þerði ¹⁾;
fram mun ek fyrir öldum
Yggjar bjór um færa,
þó at einigir ýtar
ættgóðir mēr hlýði ²⁾.
2. Hendir enn sem aðra
úteitan mik sútar
mēr hefir harm á hendi
harðla ³⁾ fögur kona bundit;
þó em ek óð at auka
ærit gjarn at hváru,
mjök em ek at mēr orðinn
úgæfr um för vífa.
3. Dreng var dátt um syrra
dorgar vángs fyrir löngu,

¹⁾ er halfmáð i A, en B les fnúði. ²⁾ Hér er vísað inni i A
rekkar víðar, en sýnist þó vera hér ofaukið. ³⁾ er
óskýrt i A.

því hefir oss um únga
eldreið skapi haldit;
þó hefi ek ort um ítra
allfátt mjaðar þeHu,
vel samir enn um eina
ölseljo mér þylja.

4. Varkat ek firri ¹⁾ und forsum
fór ek aldrei at göldrum

. ²⁾
annat þarf at yrkja;
allstórum mun fleira
. . . ³⁾ greppr um snerto, ³⁾
þat berum upp fyrir ýta
óhljóð sögu kvæði.

5. . . . ²⁾ gu v sitja
seima guðr at Jómi,
fögur rænir mik flaumi,
fimm höfðingja snemma;
vel samir víst at telja
vinnar hreysti manna,
þar er um málmpings meiða
merkiliga at yrkja.

6. Hvervitna frá ek heyja
Harald bardaga stóra,
þeir ruðu bitra branda
böðgjarnastir niðjar;
sjá knáttu þar síðan
siðfornir glym járna

¹⁾ er máð i A; B les firir. ²⁾ það sem hér vantar, er
rifið af bladsíðuhorninu i skinnbókinni A. ³⁾ eða bjerto.

þótti þeim at efla
þörf Veseta arfa.

7. Geta skal hins hverr hvatra
höfðingi var drengja,
sá gat sigri at hrósa
snjallastr at gjörvöllu;
hverr var hótí minni
hreysti maðr at flestu
heldr í herðiraunum
hauklyndum syni Áka.

8. Sigvaldi hét seggja
snarfengra höfðingi,
ok ræð þar fyrir þegnum
Þorkell liði snjöllu;
Búi var at hverjum hjaldri
harðráðr með Sigurði,
frágum Vagn at væri
víst ofrhugi enn mesti.

9. Hældu dreyrgra darra
Danmarkar til sterkir ¹⁾,
þeim gafst rausn ok ríki,
rjóðendr skipum sínum ²⁾;
ok auðbrotar erfi
ógnrakkastir ³⁾ drukku,
þeim frá ek ýmsum aukast
annir, feðra sinna.

10. Enn vildu þá einkum
öldar ⁴⁾ menn at skyldo,

¹⁾ styrkir, O.

²⁾ síþan, O.

³⁾ ógnrakkir þar, O.

⁴⁾ öldur, O.

slíkt eru yrkis efni,
 ágæta sèr ¹⁾ leita;
 ok haukligar ²⁾ hefja
 heitstrengingar tóku ³⁾,
 eigi segik ⁴⁾ at ⁵⁾ ýta
 ölteiti var lítil.

11. Heitstrenging frá ek hefja
 heiptmildan Sigvalda,
 Búi var örr at efla ⁶⁾
 órækinn þrek ⁷⁾ slíkan;
 hētuzt þeir af hauðri
 Hákun reka fíkjom,
 grimm ⁸⁾ var frægra ⁹⁾ fyrða ¹⁰⁾
 fjón ¹¹⁾, eða lífi ræna.
12. Búi læzt barr at fylgja
 böðmildum Sigvalda
 til hjörþrymu harðrar
 hugprúðr vera síðan;
 hafa kvaðst Hávarð vilja
 hrannabryotr at gunni,
 sèr kvað hann eigi illa
 Áslák í för líka.
13. Vagn kvað hitt enn hrausti
 Hamðis gunnar tömdum
 sá læzt frækn at fylgja
 faldr úðr Búa skyldu;

¹⁾ ágætis síns, O.

²⁾ haukligast, O.

³⁾ gátu, O.

⁴⁾ frá ek, O.

⁵⁾ orð, O.

⁶⁾ auka, O.

⁷⁾ styr, O.

⁸⁾ gram, O.

⁹⁾ frækna, O.

¹⁰⁾ furða, O.

¹¹⁾ eða fion i A.

þá ræð heit til hvítrar
hríngameiðr ¹⁾ at strengja,
mér kemr harmr at hendi
hætt, Þorketils dóttor.

14. Einn drepr fyrir mér allri,
útrauðr á lög skeiðum
örr þengill bað ýta,
ftr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmu,
gekk herr á skip darra
hinn er kunni gný gutna ²⁾;
gæðings at mér stríði.

15. Sagt var at sunnan hældu
snyrtimenn um hrannir,
kaldr dreif marr á meiða
morð báls, skipa stóli;
lömðu heldir húfar
hríð kannaði lýðr
gnúði svalr á sýjo
sjár ísugar bárur.

16. [Sagt var at ³⁾ rauðra randa
reynendr flota sínum
jólanótt at Jaðri
Jómsvíkingar komo ⁴⁾;
váru heldr á harðan
hernat fírar gjarnir,
rjóðendr buðu ríki
randorm á ⁵⁾ Geirmundi.

¹⁾ hringameiðr, *er pennavilla í A.* ²⁾ gmma, *A.* ³⁾ segja, *O.*

⁴⁾ kvæmi, *O.* ⁵⁾ rand orma, *O.*

17. Þá buðu þeir á ¹⁾ móti
 þeim er sunnan komu ²⁾
 til geirhríðar greppum ³⁾
 görla Noregs jarlar;
 þar var mestr á mæli
 morðremmandi skömmu
 margr var at laufa leiki
 landherr saman ⁴⁾ fundinn.
18. Ein drepr fyrir mér allri,
 eldr gnauðaði víða
 elri skæðr um eyjar,
 ítr manns konan teiti;
 goðætt of kemr grimmo,
 gaus upp logi úr húsum
 griðum rænti sá gumna,
 gæðings at mér stríði.
19. Ok höfðingjar hraustir
 heyra menn at væri ⁵⁾,
 þat hefir þjóð at ⁶⁾ minnum,
 þrír með flokki hvárum;
 þar er hreggviðir hittust
 hjálmaskóðs á víðum,
 fundr þótti sá fyrðum ⁷⁾
 frægr ⁸⁾, Hjörúngavági.
20. Hauðr frá ek Hákon verja
 hart svâ at eigi skorti,
 Eirskr hefir eggjar

¹⁾ at, O. ²⁾ kvæmi, O. ³⁾ greiptum, O. ⁴⁾ er gleymt
 í A; tekit úr, O. ⁵⁾ voro, O. ⁶⁾ í, O. ⁷⁾ fyrða, O.
⁸⁾ á, b. u. O.

ótrauðr verit rjóða;
 ok sögðu þar ýtar
 Ármóð vera síðan,
 sá var greppr við gumna
 glaðr, höfðingja hinn þriðja.

21. Lögðu heiptar hvattir
 herði menn þar er börðust,
 herra var haudr at verja
 hundíngja, saman randir;
 ok víkingum váro
 varð raun at því einum
 þat kveða eigi árla
 ýtar fimm á móti.

22. [Ein drepr fyrir ¹⁾] mér allri
 atróðr mikinn grimðu

.
 [ítr manns konan teiti ¹⁾];
 goðætt of kemr grimmu;
 glygg magnaðist eggja

.
 gæðíngs at mér stríði.

23. Sigvaldi bað sína
 sóknstránga vel gánga,
 hann varat samr á sáttir,
 sveit Hákoní á móti;
 Haralds arfi klauf hjálma
 hildar örr ok skjöldu,

¹⁾ Þetta er hér tilsett, eins og það stendr annarstaðar, þó það
 sé ásamt þeim tveim línum, er í vísuna vanta, rífið af blað-
 inu í A.

fram gekk hann fyrir hlífar
hart nákkvara sinnum.

24. Þar gekk fram í fólki
fránlyndr Búi sínu,
þess kveða verða vissu
vânir, hart með sveina;
ok geirviðir gördðu
grimma, höggum rammir
gengu þeir at gunni,
geysta vápna brestu.

25. Klauf með Yggjar eldi
[ólmr Gullbúi ¹⁾] hjálma,
niðr lét hann í herðar
hríngserkja bøl gánga;
hart vann ²⁾ högg at stæra
Hávarðr liði fyrða,
við hefir illt ³⁾ at ega
Áslák ⁴⁾ verit fikjum.

26. Ein drepr fyrir mæri allri,
el gnúði mjök stála,
álmr spanni af sèr odda,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmur,
gripu þeir í bug snærum
gunnrakkastir gumnar,
gæðings at mæri stríði.

27. Þar frá ek vápnum verjast

¹⁾ álmr gall, Búi, O.
Áslákr, O.

²⁾ ræð, O.

³⁾ illr, O.

- Vagn feldi lið þegna,
hann klauf breiðra brúna
berg hundroðit mörgum;
grimmr var snarpra sverða
söngr, burgust vel drengir,
vann arf þegi Áka
ös, fèll blóð á kesjor.
28. Vagn hefir orðit ýtum
örfengr at böð strángri,
með fullhuga fræknum
framgengu vel drengir;
þar er ¹⁾ í Yggjar èli
Áka sunr hinn ríki
brátt frá ek hann at hlæði
hugprúðum Ármóði.
29. Hvervitna frá ek hölda,
herr æxti gný darra,
fyrir hreggviðum hjörva
hrökva gunnar rökkum ²⁾;
áðr í örva drífu
ýtum grimmr at blóta,
fram kom heipt hin harða,
Hákon þegar ³⁾ tæki.
30. Ein drepr fyrir mér allri,
ylgr gekk á ná bólginn
þar stóð úlfr í átu,
ítr manns konan teiti;
goð ætt of kemr grimmu,

¹⁾ þars, O. ²⁾ rekkum, O. ³⁾ syni, O.

gein vargr um sal mergjar
graðr þvarr gylðis jóða,
gæðings at mēr stríði.

31. Þá frá ek el hit illa
æða ¹⁾ Hölga brúði ²⁾,
glumði hagl á hlífum ³⁾,
harða grimt or norðri;
þar er ⁴⁾ í ormfrán augu
ýtum skýagrjóti,
þí knátti ben blasa,
barði hreggi keyrðu.
32. Þar ⁵⁾ var þörfum meiri
þrekförluðum jarli,
braut hygg ⁶⁾ ek hann at haldi,
hugraun, flota sínum;
snara bað segl við huna
Sigvaldi í ⁷⁾ byr köldum ⁸⁾,
[gnúði hörð á hlýrum ⁹⁾
hríð, fèll [byrr í viðir ¹⁰⁾.
33. Þar lét Vigfús verða
vegrækinn ¹¹⁾ Ásláki,
þann era þörf at inna ¹²⁾
þátt, helfarar veittar;
Þorleifr of vann þjökva ¹³⁾
þrekstærðum Hávarði

¹⁾ ædast, O. ²⁾ Hölga brúðar, O. ³⁾ hjálmum, O.

⁴⁾ þars, O. ⁵⁾ þá, O. ⁶⁾ frá, O. ⁷⁾ v. í O.

⁸⁾ köldu, O. ⁹⁾ glumdi hrönn á höfum, O. ¹⁰⁾ í

bug váða, O. ¹¹⁾ eða vegrækum í A. ¹²⁾ segja, O.

¹³⁾ þykkva, O.

hart lét ¹⁾ hann með kylfu
höggrammr brotit leggi.

34. Ein drepr fyrir mēr allri,
andat fólk at sundi
straumur dró út um eyjar,
ítr manns konan teiti;
goðætt of kemr grimmu,
gífrs hesta brá föstu
gný miklandi geira,
gæðings at mēr stríði.

35. Bað fyrir borð at skyldi
böðsvellandi allir,
áðr frá ek vâpnum verjast
Vagns lið, Búa þegnar;
ok hreggboði hjörva,
hraustr með þúngar kistur,
sá var illr af aurum,
útrauðr á kaf ræði.

36. Vann eldbroti Yggjar
ýgr fyrir borð at stíga,
út bar hann af húfum
hraustr, Gullbúi, kistur;
ok optliga eptir
úblauðir þar síðan
knegu lýðir líta
lángan orm á hríngum.

37. Skeið frá ek valt ²⁾ at verði
Vagn með sína þegna,

¹⁾ vá, O. ²⁾ víst, O,

öll vâro þá þeirra
 þunn skip hroðin önnur;
 upp náðu ¹⁾ þar eigi ²⁾
 [öðlíngs menn ³⁾ at gánga,
 ofan reðu þeir öfga ⁴⁾
 Eiríks vini ⁵⁾ keyra.

38. Upp stóðu þar eptir,
 úngra snyrti drengja,
 sveit fylgði vel Vagni
 væn, þrír tígir einir;
 alls önga frá ek aðra
 jafnmarga svá burgust,
 áðr létti dyn darra
 dreng menn hugum strángir.

39. Ræð með danska dólga
 drengr á land at gánga,
 roðinn frá ek dörr í dreyra,
 dauðr lá herr á skeiðum;
 Vagn kvað eigi ýtum
 undan ráð at skunda,
 saman görðu þeir sitja
 sáttir á einni náttu ⁶⁾

*

*

*

Þar lét Eiríkr öndu
 átján þegar týna

¹⁾ náði, O. ²⁾ þeigi, O. ³⁾ þengils maðr at gánga, O.

⁴⁾ ýgja, O. ⁵⁾ menn at, O. ⁶⁾ hér er drápan úti í

A og B, en vísurnar, sem eptir komu, eru teknar úr O.

heldr frágum þá þverra,
 þegna, lið fyrir Vagni;
 mæltu hraustar hetjur,
 haukligt var þat flkjum,
 þau hafa þjóðir uppi,
 þróttar orð með fyrðum.

* * *

Ok með Fjörnir fálu
 fór Þorketill-leira,
 þá er menbroti mælti
 mansaung um Gná hrínga;
 gerðist hann at höggva
 hauklyndan son Áka,
 Vagn gat heldr at hánun,
 heiptörr vegit furri.

* * *

Viltu, kvað hrínga hreitir
 hyggjugegn at Vagni,
 èlsvellandi yðvart
 Yggjar líf of þiggja?
 Eigi mun ek, nema efna,
 úngr þat er heit nam strengja,
 svá kvað Ullr at jarli
 egghníðar, fjör þiggja.

* * *

Grið lét örr ok aura
 Eiríkr gefit stórum,

mjök leyfa þat þjóðir,
þegnum tólf með Vagni.

*

*

*

Þá gekk Ullr at eiga
örlyndr þrymu randa,
menn fýstu þess, mæta,
margir, Íngibjörgu.

KNYTLÍNGASAGA.

DANSKAN SÖGUN.

M

Hér hefr upp Knytlíngasögu.

1. **H**araldr Gormsson var tekinn til konungs í Danmörk eptir föður sinn, hann var ríkr konúgr ok hermaðr mikill; hann eignaðist Holsetaland í Saxlandi, ok hafði hann mikit jarlsríki í Vindlandi; hann lét þar gjöra Jómsborg, ok setti þar herlið mikit, hann setti þeim mála ok rétt, en þeir unnu landit undir hann; [á sumrum láu þeir í hernaði, en sátu heima ¹⁾ á vetrum, þeir voru kallaðir Jómsvíkíngar. Haraldr konúgr Gormsson ræð svikum ok lífláti Haralds konungs Gunnhildarsonar, Noregs konungs, þá er hann féll at Hálsi í Limafirði ²⁾, sem ritað er í æfi Noregs konunga; en síðan fór Haraldr konúgr í Noreg með her sinn, ok lagði land allt undir sik, ok setti þar yfir höfðíngja Hákon jarl Sigurðarson, en Danakonúgr tók skatta af landi öllu. Á dögum Haralds konungs Gormssonar var keisari í Saxlandi Ottó hinn rauði, hann hafði ófrið við Danakonung, ok bauð Dönum kristni, en

¹⁾ v. í V. ²⁾ þannig leiðrætt, A hefir Linnaafirði alataðar.

Danakonúgr hafði þar úti her í móti, ok vildi með öngu móti við kristni taka. Haraldr konúgr Gormsson átti mikla orustu við Ottó keisara suðr við Danavirki, þá var þar Hákon jarl af Noregi með Danakonúgi; þar fékk keisarinn ósigr, en þó vann hann landit nokkru síðar, ok kom þeim þá á flótta Haraldi konúgi ok Hákon jarli til Limafjarðar, ok allt út í Mårsey. Síðan tók Haraldr konúgr við kristni, ok keisarinn veitti guðsifjar Sveini syni hans, ok gaf honum nafn sitt, ok var hann með því skírðr, at hann hét Ottó-Sveinn; var þá alkristin Danmörk, ok skildist keisarinn eigi fyrr við.

Fall Styrbjarnar ens sterka.

2. Á dögum Haralds konúgs Gormssonar var Styrbjörn enn sterki í hernaði í Austrveg. Styrbjörn var son Ólafs Bjarnarsonar, Svíakonúgs. Styrbjörn kom með her sinn í Danmörk, ok fékk handtekit Harald konúg; þá gipti Haraldr honum ¹⁾ Pyri dóttur sína, ok fór sjálfr til Svíþjóðar með Styrbirni. Styrbjörn brendi öll skip sín, áðr hann gengi á land upp; en er Haraldr konúgr verðr þess varr, at Styrbjörn er skipalauss, þá hæld hann skipum sínum út á Löginn ok síðan í braut, ok aptr til Danmerkr. Styrbjörn barðist á Fýrisvöllum við Eirík enn sigrsæla Svíakonúg, föðurbróður sinn; þar féll Styrbjörn ok mestr hluti liðs hans, en sumt flýði; þat kalla Svíar Fýriseltu.

¹⁾ konúgr. F.

Frá hernaði Haralds konungs.

3. Þá er Haraldr konúgr Gormsson hafði skírast látit, sem fyrr var sagt, þá nauðgaði hann Hákon jarli [Sigurðarsyni ¹⁾] at taka við trú, ok var hann skirðr ok allir menn, þeir sem þá voru með honum af Noregi; fèkk Haraldr konúgr honum þá presta ok aðra lærða menn, ok bauð honum at láta skíra allt fólk í Noregi, ok hèt Hákon jarl því með swardögum; en er þeir skildu konúgr ok jarl, þá fór Hákon til Noregs, en skaut enum vígðum mönnum á land at Hálsi í Limafirði, en hann kastaði kristni, ok efldi síðan hin mestu blót í Noregi ²⁾. En er Haraldr konúgr spurði þat, at Hákon hafði kastat kristni, ok þat annat, at hann hafði herjat land Danakonungs, þá fór Haraldr konúgr með her sinn til Noregs, ok eyddi land allt með sjá, svá at allt var brennt milli Lóðandisness ok Staðs, nema fimm bæir í Lœradal í Sogni, en fólk allt flýði á fjöll ok markir með allt lausafè, þat er komizt fèkk. Haraldr konúgr lá um hríð með her sinn í Sólundum, ok ætlaði þá að herja til Íslands með liði því, er hann hafði þar, ok vildi hann hefna níðs þess, er Íslendingar höfðu gjört um hann, ok níðdan hann. Haraldr konúgr bauð kúngum ³⁾ manni at fara í hamförum til Íslands, ok vita hvat hann kynni þaðan at segja konúgi;

¹⁾ sigræla, V. ²⁾ hér vantar í M mikinn kafla. ³⁾ kunnugum, V.

sá, fór í hvalslíki umhverfis landit, ok sagði síðan konúngi at margar kúngar óvættir byggja land þat, en haf svá mikít milli landanna, at þar var ekki fært lángskipum; ok er Haraldr konúgr varð þessa var, þá þóttist hann skilja, at þetta var en mesta ófœra, ok ekki mátti þessu til leiðar koma. Eptir hernat þenna, er Haraldr Gormsson hafði gjört í Noregi, þá snéri hann heim til Danmerkr með lið sitt, en Hákon jarl lét byggja land allt í Noregi, en galt önga skatta síðan Danakonúngi.

Fall Haralds konúgs.

4. Sveinn, son Haralds konúgs Gormssonar, beiddist ríkis nokkurs af Haraldi konúngi feðr sínum, en Haraldr konúgr unni honum líttit, þvíat hann var frilluson, ok vildi hann ekki ríki fá honum til forráða. En er Sveinn gjörðist fullkominn maðr, þá fèkk hann sèr skip ok lið, ok herjaði víða bæði utanlands ok innanlands; þá varð Haraldr konúgr reiðr honum, ok safnaði liði í móti honum; þá var kominn til liðs við Svein Pálnatóki fóstri hans, sem segir í sögu Jónsvíkinga, ok hældu þeir þá til Sjólands ok inn í Ísafjörð, þar var þá fyrir Haraldr konúgr með skipum sínum. Sveinn lagði þegar til orrostu við hann, varð þar bardagi mikill, dreif þá lið til Haralds konúgs, svá at Sveinn varð ofrliði borinn, ok flýði hann. Í þeirri orrostu, fèkk Haraldr konúgr banasár, ok var hann skotinn öru til bana, ok var hann

fyrstr Danakonunga grafinn í vígða jörð; þá hafði hann verit konúgr 80 vetra, 30 vetra at lifanda Gormi konúgi feðr sínum, 50 vetra síðan.

Frd Sveini konúgi.

5. Sveinn tók konúgdóm í Danmörk eptir Harald konúgr feðr sinn, hann var kall-
aðr Sveinn tjáguskegg, hann var ríkr konúgr. Á hans dægum fór Sigvaldi jarl ok aðrir lóms-
víkingar til Noregs, ok barðist við Hákon jarl á
Moeri á Hjörungavági, þar féll Búi digri, en
Sigvaldi jarl flýði. Eptir þat hvarf ríki í Nor-
egi undan Danakonungum, en litlu síðar kom
Ólafr Tryggvason til Noregs, ok tók ríki. Sveinn
konúgr átti Gunnhildi dóttur Búrizlafs Vinda-
konúgs, ok voru þeirra synir Knútr ok Har-
aldr. Síðan átti Sveinn konúgr Sigríði ena
stórráðu, dóttur Sköglartosta, móður Ólafs Svía-
konúgs; hana hafði fyrr átt Eiríkr hinn sigr-
sæli Svíakonúgr. Dóttir Sveins konúgs ok
Sigríðar var Ástríðr, er átti Ulfr jarl, son Þorgils
sprakaleggs. Sveinn ok Björn hétu synir þeirra.
Gyða hét enn ¹⁾ dóttir Sveins konúgs tjágu-
skeggs, hana átti Eiríkr jarl Hákonarson í Nor-
egi; þeirra son var Hákon jarl, er Ólafr hinn
helgi tók í Sauðúngs sundi. Sveinn konúgr
tjúguskegg var at falli Ólafs konúgs Tryggva-
sonar með þeim Ólafi scenska, stjúpsyni sínum,
ok Eiríki jarli, mági sínum; þeir börðust við

¹⁾ þannig V; ein A.

Svöldr; ok eptir fall Ólafs konungs Tryggvasonar eignuðust þeir þeir Noreg, Sveinn Danakonúgr einn þriðjung, annann Ólafr Sviakonúgr, enn þriðja Eiríkr jarl.

Enn helgi Játmundr drap Svein konung.

6. Sveinn konúgr var hermaðr mikill ok enn ríkasti konúgr; hann herjaði víða bæði um Austrveg ok suðr um Saxland; at lyktum fór hann með her sinn vestr til Englands, ok herjaði þar víða, ok átti þar margar orrostur; þar var þá Aðalráðr konúgr Játgeirsson. Þeir Sveinn konúgr áttu margar orrostur, ok höfðu ýmsir sigr. Sveinn konúgr vann mestan hlut Englands, var hann þá á Englandi marga vetr, ok herjaði víða landit ok brenndi, hann kölluðu þeir fjanda Engla. Í þessum ófrið (flýði) Aðalráðr konúgr landit fyrir Sveini konúgi, en Sveinn konúgr varð bráðdauðr um nótt í rekkju sinni, ok segja þat enskir menn, at Játmundr konúgr enn helgi hafi drepit hann með þeim hætti, sem hinn helgi Merkúríus drap Júlían um niðing.

Frá Þingamanna liði.

7. Eptir dauða Sveins konungs höldu Danahöfðingjar því ríki í Englandi, er þeir höfðu unnit af landinu; höfðust þá enn orrostur af nýju, þvíat þegar Sveinn konúgr var dauðr, fór Aðalráðr konúgr heim í landit, ok komst þá í ríki sitt með styrk Ólafs ens helga, svá sem sagt

er í sögu hans eptir orðum Óttars svarta skálds;
hann segir svá:

Komtu í land ok lendir.
láðvörð ¹⁾ Aðalráði
þín naut rekka rúni
ríski eflidr at slíku;
harðr var fundr sá er foerðut
friðlands á vit niðja ²⁾
rèð ættstuðill ³⁾ áðan
Játmundar þar grundu.

Í þann tíma settu Danir þíngamannalið í Eng-
landi, þar váru þá málamenn, ok var þat eð
fræknasta lið, ok hældu þíngamenn mjök upp
orrostu af hendi Dana við Englismenn.

Knútr konúgr lagði England (undir sik).

8. Knútr, son Sveins konúgs tjúguskeggs,
var 10 vetra, þá er faðir hans andaðist, var
hann þá til konúgs tekinn í Danmörk yfir allt
Danaveldi, þvíat Haraldr bróðir hans var and-
aðr. Danahöfðingjar, þeir er þá sátu í Eng-
landi, ok þar hældu landinu, því er Sveinn kon-
úgr hafði unnit, þá sendu þeir þau orð til
Danmerkr, at Knútr konúgr skyldi koma vestr
til Englands með Danaher til styrks við þá;
en með því at Knútr konúgr var þá á barns
aldri, ok var ekki vanr herstjórn, þá lögðu
vinir hans þat ráð fyrir hann, at hann skyldi
senda herlið til Englands, ok setja þar höfð-
ingja yfir, en fara eigi sjálf, meðan hann var

¹⁾ lávörðr, V. ²⁾ niðra, A. ³⁾ þannig leiðrætt; eðstuð-
ill A; ættstuðill, V.

eigi meirr á legg kominn, ok svá var gjört at konúngr sat 3 vetr í Danmörku, síðan hann tók konúngdóm; en at liðinni þeirri stundu bauð hann út herliði af Danmörku; hann sendi boð ok til Noregs Eiríski jarli mági sínum, at hann skyldi safna liði ok fara til Englands með honum, þvíat Eiríkr jarl var frægr mjök at hreysti ok at hernaði, er hann hafði borit sigr af þeim tveim orrostum, er frægstar hafa verit á Norðrlöndum: önnur var sú, er þeir Sveinn konúngr tjúguskegg ok Ólafr söenski Svíakonúngr ok Eiríkr jarl börðust við Ólaf Tryggvason við Svöldr; en önnur sú, er þeir Hákon jarl ok Eiríkr jarl börðust við Jómsvíkínga á Hjörúnga-vági. Knútr konúngr hélt her sínum vestr til Englands, ok höfðu allmikit lið. Svá sagði Óttar svartí í Knútsdrápu:

Hrestu lit ¹⁾ gamall lýtir
 lavgreiðar fram skeiðum
 fór-at fylkir æri
 fólk syeimaðr þær heiman;
 hilmir bjóttu ok hættir
 harðbrynjuð skip kynjum
 reiðr hafðir ²⁾ þú rauðar
 randir Knútr fyrir landi.

Ok enn segir hann svá:

At ³⁾ fylgðu þeir ⁴⁾ Jótar
 auðmildr flugar trauðir

¹⁾ hræstu lítu, V. ²⁾ kaðlyr, V. ³⁾ út, V. ⁴⁾ þær, V.

[skaut reina ¹⁾ bjó skreytir

Skánunga lið vánir;

vað blés of þær vísi

vestr settir þú flesta

kunnt gjörðir þú þenna

þitt nafn í haf stafna.

Knúti konúngi fylgðu margir höfðingjar til Englands; þar var fyrstr maðr Ulfr jarl Sprakalegsson, mágr hans, hann átti þá Ástríði Sveinsdóttur, systur Knúts konúngs; þar voru ok þeir bræðr, synir Strútharalds jarls, Hemíngr ok Þorkell háfi, ok margir höfðingjar aðrir. Knútr konúngr kom til Englands, ok sigldi utan at Englandi, þar sem Fljót heita. Svá segir Hallvarðr Háreksblesi í Knútsdrápu:

Knútr lèztu fram til Fljóta,

frægr leið vörðr ²⁾ um ægi

heipt snarr Hildar leiptra,

harðbrynjuð skip dynja;

Ullar lèztu við Ellu

ættleifð ok má reifðir

sverð manns snyrti gerðar

sund vigs flota bundit.

En þegar Knútr konúngr kom til Englands, gekk hann upp, ok herjaði landit, drap mannfólkit, en brendi byggð alla. Svá segir Óttar svarti:

Herskjöld bartu ok hælduð

hilmir ríkr af slíku

hykkað ek þengil þektust

¹⁾ skautrima, V. ²⁾ norðr, V.

þik kyrsetu mikla;
ætt drap Jóta drottinn
Játgeirs í för þeirri
þveit rakt ¹⁾ þrár er ²⁾ heitinn
þeim stillis kom ³⁾ illan.

Ok enn kvað hann svá:

Brunnu byggðir manna
buðlúng ⁴⁾ fyrir þær úngum
opt læztu hús ok heiptir ⁵⁾
her kall búendr gjörva.

Landsmenn drógu her saman, ok fóru í móti
Dönum, ok hældu upp orrostum. Svá sagði Þórðr
Kolbeinsson:

Gengu upp þeir er Englum
ár ramn gefendr váru
langa stund á landi
leiðir grund af skeiðum;
en í gegn þeir er gáðu
glaum skers bæi verja
galt hilmis lið hjalta
herferð ⁶⁾ búendr gjörðu.

Knútr konúngr átti ena fyrstu orrostu á Eng-
landi í Lindisey, ok varð þar mikit mannfall,
þá vann hann ok Hemíngaborg ⁷⁾ á Englandi,
ok drap þar mikið fólk. Svá segir Óttar:

Gunni læztu í grœnni
gramr Lindisey framda

¹⁾ á spáziunni í *A stendr* rakr. ²⁾ ert *V.* ³⁾ á spázi-
unni í *A stendr* konr. ⁴⁾ buðlúng, *V.* ⁵⁾ seipt-
ir, *V.* ⁶⁾ leiðrætt fyrir herferðr *A.* ⁷⁾ Helmingaborg, *V.*

beldu við því er vildu
 víkingar því ríki;
 bíða læztu í breiðri
 borg Hemínga ¹⁾ sorgar
 æst fyrir Usu vestan
 Engst fólk Svía þröngvir.

Því næst átti hann miklar orrostur á Norðimbra-
 landi við Tesu, drap hann þar mikit fólk, en
 sumt flýði, ok týndist þar sem voru fen nokkur
 eða diki; síðan flutti Knútr konúngr her sinn
 lengra suður á landit, ok lagði allt undir sik þar
 sem hann fór.

Knútr konúngr fékk Emmu.

9. Aðalráðr Englakonúngr varð sótt-
 dæðr þat sama haust eða sumar, er Knútr kon-
 úngr kom með her sinn til Englands; hann
 hafði þá verit konúngr í Englandi 18 vetr ok
 20; en Emma drottning, kona hans, bjóst þegar
 eptir andlát hans at fara af landi á bröt, hont
 ætlaði at fara vestr til Vallands ²⁾ á fund bræðra
 sinna, Vilhjálms ok Róberts, þeir voru jarlar í
 Vallandi. Faðir þeirra var Ríkarð Rúðujarl
 Ríkarðsson, Vilhjálmssonar lánaspjóts; hann
 var son Gönguhrólfs, þess er vann Normandi;
 hann var son Rögnvalds Möera jarls. Menn
 Knúts konúngs urðu varir við för Emmu drotn-
 íngar; þá er hon ok hennar voru búnir til hafs,
 þá komu þar menn Knúts konúngs, ok tóku skip-
 it ok allt þat er á var; fluttu þeir drotníngu á

¹⁾ Helmínga, V. ²⁾ Englands, V.

fund Knúts konúnga; ok var þat ráð höfðingja með konúnga, at Knútr konúgr skyldi fá Emmu drotníngar, ok svá var gjört.

Frá Játmundi konúnga.

10. Eptir andlát Aðalráðs konúnga voru til konúnga teknir synir hans ok Emmu drotníngar: Játmundr hinn sterki var elztr, annar Játgeirr; þriði var Játvígr; fjórði Játvarðr enn góði. Játmundr konúgr dró nú her saman mikinn, ok fór síðan í móti Knúti konúnga, ok varð fundr þeirra þar sem heitir at Skorsteini, ok var þat en frægsta orrosta, er í þann tíma hafði verit; varð þar eð mesta mannfall í hvárutveggja liði. Játmundr konúgr reið fram í miðjan Danaher, ok kom svá nær Knúti konúnga, mági sínum, at hann náði til hans með sverðshöggvi. Knútr konúgr skaut skildinum fram [yfir háls ¹⁾] hestinum, er hann sat á, en höggit kom á skjöldinn litlu fyrir neðan mundriðann, ok varð höggit svá mikit, at sundr tók skjöldinn, ok fyrir framan söðulinn klauf hann í sundr hestinn í bógunum, en þá sóttu Danir at honum svá fast, at Játmundr konúgr snéri aptr til sinna manna, ok hafði hann þá þó áðr drepit marga Dani, en konúgrinn varð lítt sárr eðr ekki. En er konúgrinn hafði framreiðit allt frá liði sínu, þá hugðu hans menn at hann mundi vera fallinn, er þeir sá hann hvergi, ok kom þá flótti í lið þeirra, en sumir

¹⁾ fyrir sik ok á háls, F.

sá at hann reið undan Dönüm; flýðu þá allir, þeir er þat sá, en kónúgr kallaði hátt, bað herinn aptr snúa ok berjast, en þá lét engi sem heyrði; flýði þá allr herinn, ok varð þá einna ákafast mannfallit, ok ráku Danir flóttann allt til nætr. Svá segir Óttar svartir:

Úngr fylkir læztu Engla
allnær Thesu falla
flæði djúpt of dauða
dík Norðinbra líkum;
svefn braut svörtum hrafni
sunnar havtuðr gunnjar
olli sókn enn snjalli
Sveins mögr at Skorsteini.

Frá Úlfi jarli.

11. Úlfr jarl var þá enn sem optar í fræmra lagi af mönnum Knúts kónúgs, ok fylgði lengst flóttamönnum; hann var þá kominn í skóg nokkurn svá þröngvan, at hann komst ekki or á allri nóttinni, fyrr enn lýsti; þá sá hann á völlum nokkurum fyrir sér at smali var rekinn, ok sveinn nokkur vel frumvaxta rak fæið. Úlfr jarl gekk at sveininum, ok heilsaði honum, ok spurði hann nafns. Hann svaraði: ek Keiti Guðini; eða ertu af Knúts mönnum? Úlfr jarl svarar: ek em einn víst af leiðángersmönnum hans; eða hversu langt er nú til skipa verra? Ekki veit ek, segir sveinninn, at þér Danir megit vænta af oss liðsinnis, ok hafi þér Danir

heldr til annars gjört. Ulfr jarl svarar: þiggja munda ek nú þó af þér, sveinn! ef þú vildir greiða ferð mína til skipa várra. Sveinninn svarar: þú hefir beint þvers farit frá skipunum, ok langt á land upp yfir eyðiskóga, en þér Knúts menn erut ekki hér mjög þokkaðir af landsmönnum, ok þikkir mönnum þó nokkur várkunn til þess, en nú er spurt í bygðina mannfall þat, er varð í gær at Skorsteini, ok muntu hvergi grið hafa, ok enginn annara Knútsmanna, ef boendr finna þik, ok svá ef nokkur helpr þér; en svá lizt mér á þik, sem gott mannkaup muni í þér vera, ok ætla ek þik annann mann, enn þú segir. Ulfr jarl tók þá gullhring af hendi sér ok segir: gefa vil ek þér hring þenna, ef þú vilt fylgja mér til várra manna. Guðini ¹⁾ sá upp á hann um stund, ok mælti seint: eigi vil ek þiggja hringinn, en freista mun ek nú, ef ek má koma þér til þinna manna, ok vil ek heldr eiga undir þér launin, ef ek fæ þér nokkvat viðhólpit, en ef þér verðr þetta at öngri liðveizlu, þá er öngra launa fyrir vert; skaltu nú fyrst fara heim til feðr míns með mér. Þeir gjörðu svá; en er þeir komu til bæjarins, gengu þeir til litlu stofu, ok lét Guðini setja þar borð, ok var þar gefinn góðr drykkur. Ulfr jarl sá, at þar var góðr húsabær ok vel búinn. Þá kom til þeirra bóndi ok húsfreyja, þau voru fríðir menn bæði ok vel

¹⁾ Guðni, V.

húin; fögnuðu þau vel gestnum, ok sat hann þar um daginn, ok var hann þar í enum bezta fagnaði; en í móti nótt voru þar búið tveir góðir hestar með enu bezta reiði. Þá mæltu ¹⁾ þau við Úlf: far þú nú vel, ok fæ ek þér t hendir son minn, þann einn er ek á; nú bið ek, ef þú kemr til konungsins, ok megir þín orð nákkvað standast, þá kom þú honum þar í þjónustu, því at ekki má hann með mér vera síðan, ef várir landsmenn spyrja, at hann hafi þér á bröt fylgt, hversu sem ek fæ undan stýrt. Úlfr jarl hét því at koma Guðina þar í sveit. Guðini var enn fríðasti maðr sýnum, ok vel at orði farinn. Bóndi nefndist Úlfnaðr. Þeir Úlfr jarl ríða þá nótt alla, en at morni, þá er ljóst var orðit, koma þeir til skipa Knúts konungs, ok voru menn á landi uppi; en er þeir sá jarl, ok kendu hann, þá hurfu menn þegar at honum allir, ok fögnuðu honum, ok þóttust hann or helju heimt hafa, þvíat hann var svá vinsæll, at allir menn unnu honum hugástum. Varð Guðini ²⁾ þá hið fyrsta viss, hverjum hann hafði fylgt. Jarl setti Guðina í háseti hjá sér, ok hélt hann at öllu sem sjálfan sik eða son sinn, ok er þat skjótast af at segja, at jarl gipti honum Gyðu systur sína, ok með framkvæmd Ulfs jarls ok liðveizlu, þá gaf Knútr konúgr Guðina jarldóm

¹⁾ þannig K. mælti, A.

²⁾ Guðni, V.

fyrir (sakir) Úlfs jarls mágs síns. Voru synir þeirra Guðina ok Gyðu: Haraldr Englakonúgr ok Tosti jarl, er kallaðr var trèspjót, Maurukári jarl ok Valþjófr jarl ok Sveinn jarl; þaðan er mart stórmenni komit í Englandi ok í Danmörku ok í Svíaríki ok austr í Garðaríki; eru þat konúngaættir í Danaríki. Gyða hét dóttir Haralds konúgs Guðinasonar, hana átti Valdamar konúgr í Hólmgarði; þeirra son var Haraldr konúgr, hann átti dóetr 2¹⁾, er enn skal frá segja síðar.

Frá Knúti konúgi.

12. Knútr konúgr átti aðra orustu við borg, þá er Brandfurða heitir, varð þar enn mikil orrosta, ok hafði Knútr konúgr sigr, en Aðalráðs synir flýðu, ok létu lið mikit, en Danir brutu borgina. Svá segir Óttar svarti:

Fjörlausá hýr 2) Frísi
fríðskerðir þeir gjörðu
hrauztu með bygðu setri
Brandfurðu þær randa;
Játmundar laút undir
ættniðr göfugr hættir
danskir her skaut þá dörum
drótt er 3) þú rakt flótta.

Knútr konúgr átti ena þriðju orrosta við Aðalráðs sonu, þar sem heita Assatún, varð þar enn mikil orrosta, þat er norðr frá Danaskógum. Svá segir Óttarr:

1) 3, V. 2) hýrr, V. hýk, M. 3) en, V.

Skjöldungr vantu und skildi
 skoeru verk enn sterki
 fékk blóðtrani bráðir
 brúnar Assatúnnum;
 vattu en valfall þótti
 verðung jöfurr sverði
 nær [norðan fyrir ¹⁾] stóru
 nafngnóg Danaskóga.

Knútr konúgr átti ena fjórðu orrosta við Játmund konúgr ok þá bræðr í Norðvík ²⁾), varð þar enn mikil orrosta ok mannfall mikit, ok fékk Knútr konúgr sigt, en Aðalráðs synir flýðu. Svá segir Óttarr svarti:

Bjóð ³⁾ vantu brynjur rauðar
 blíð ⁴⁾ stórgjafa síðan
 lætr þú önd áðr þrek þrjóti
 þinn fyrir Norðvík innan.

Frá Knúti konúgi.

13. Síðan heldr Knútr konúgr öllu liðinu til Tempsár, þvíat hann spurði at Játmundr konúgr ok þeir bræðr hefði flýið til Lundúnaborgar; en er Knútr konúgr kom til Tempsármeynnis, þá sigldi þar af hafi utan Eiríkr jarl Hákonarson, mágr hans, ok fundust þeir þar, ok lögðu síðan upp í ána með herinn. Svá segir Þórðr Kolbeinsson í Eiríksdrápu:

¹⁾ fyrir norðan, V.

²⁾ Norðvík, V.

³⁾ bjóðr, V.

⁴⁾ blíðr, V.

Ítr þrifust föfra hleti ¹⁾
 eggveðrs í favr seggja
 skeið hêlt mörg í móðu
 misslaung sem ek víssa;
 bládýrum hêlt báru
 brands [svá nær ²⁾ landi
 Ullr, at enska völlu
 áttstórr sjá knátti.

Ok enn kvað hann:

Enn at eyrar grunni
 endr ³⁾ skjöldúngum renndi
 sá er kjölslóðir kníði
 Knútr lángskipum utan;
 varð þar er vildu fyrðar
 varrláð koma báðir
 hjálmað ⁴⁾ jarls ok hilmis ⁵⁾
 hægr fundr á því dægri.

Útí ánni Temps var gjörr kastali mikill, ok settu
 þar í herra manns til landvarnar, at eigi skyldi
 skipaherra mega upp fara í ána. Knútr kon-
 úngr lagði þegar upp í ána, ok at kastalanum,
 ok barðist við þá, en enskir menn lögðu skipa-
 herra frá Lundúnum ok út eptir ánni, lögðu
 þeir til orrostu við Dani. Sva segir Óttar svarti:

Fram gekk enn þar er unnuð
 álmr gall hátt við málma
 knáttuð sæ þar er sóttuð
 sverð kastala verða;

¹⁾ hlæti, *V.* hlæti á spíxíummi í *A* ²⁾ nær svá, *V.*

³⁾ *V.* *K.* end, *A.* ⁴⁾ hjálmaðs, *V.* *K.* ⁵⁾ hilmir, *A.*

unnuð eigi minni.

Úlfs ¹⁾ gómr veit þat rómu
hnekkir ²⁾ hleypi blakka
hlunns á Tempsár grunni.

Atsókn. Knúts konúgs,

14. Knútr konúgr lagði öllum hernum
upp til Lundúnaborgar, ok setti þar um her-
búðir sínar; síðan veittu þeir atsókn til borgar-
innar, en borgarmenn vörðu. Svá segir í flokki
þeim, er þá var ortr af liðsmönnum:

Hvern ³⁾ morgin sér horna

Hlökk á Tempsár bakka

skala hánga má húngra

hræskóð lituð blóði;

hve sigrfíkin sækir

snarla borgarkarla,

dynr á brezkar brynjur

blóð-ís, Daná vísi.

Ok enn þetta:

Margr ⁴⁾ fer Ullr í illan

od-sennu dag þenna

frár þar fœddir várum

fornan serk um bornir;

en á enskra manna

ölum gjóð Hnikars ⁵⁾ blóði

œrt ⁶⁾ mun skáld í skyrtu

skœðazt hamri sœða.

¹⁾ V. K. Úlf, A. ²⁾ V. K. hekkir, A. ³⁾ V. K. hver, A.

⁴⁾ V. K. marg, A. ⁵⁾ þa þing V. hnikars, A. ⁶⁾ ort, V.

Knútr konúgr átti þar marga bardaga, ok fékk eigi unnit borgina.

Frá Birki jarli.

15. Eiríkr jarl fór með suman herinn upp á landit, ok fylgðu honum þingamenn í móti enskum her, er fyrir ræð Ulfkellsnillíng, mikill höfðingi, varð þar orrosta, ok hafði Eiríkr sigr, en Ulfkell flýði. Svá segir Þórðr Kolbeinsson í Eiríksdrápu:

Gullkennir lét gunni
græðis hests ¹⁾ fyrir vestan
Þundr vá ²⁾ leyfr til landa
Lundún saman bundit;
fékk regn þorinn rekka
rönn af þingamönnum
[œglig högg ³⁾ þar er eggjar
[Ulfkels blá skulfu ⁴⁾].

Aðra orrostu átti Eiríkr jarl á Hríngmaraheiði við enska menn. Svá segir Þórðr Kolbeinsson:

Hvatr vann Freyr á flotna
fólk stafns sá er gaf hrafni
sollit hold nè sjaldan
sverðs eggja spor leggi;
snjallr lét opt ok olli
Eiríkr bana þeirra
rauð Hríngmaraheiði
her Engla lið þverra ⁵⁾.

Þar hafði Eiríkr jarl sigr. Enn segir Þórðr

¹⁾ græðishest, V. ²⁾ na, V. ³⁾ ok högg, V. ⁴⁾ Ulfkell fékk blárskulfu, V. ⁵⁾ þvera, V.

Kolbeinsson fleira í Eiríksdrápu frá hernaði hans:

Gengu upp þeir er Englum
 ár hrafn gefendr váru
 lánga stund á landi
 leiðir upp frá skeiðum;
 en í gegn þeir er gáðu
 glaum skers bæi verja
 galt hjálmað lið hjalta
 herferð böendr gjörðu.

Sætt konunga.

16. Knútr konúgr sat um Luðúnaborg, en Játmundr konúgr ok þeir bræðr vörðu borgina; þá fóru menn á millum þeirra. Knútr konúgr átti Emmu drottningu, móður þeirra, ok kom svo, at gislar voru settir í millum þeirra, ok voru grið sett til tals ok umleitanar meiri sætta; ok á þeim stefnum var sætt gjör millum þeirra, svá at skipta skyldi í helmínga landi með þeim, ok hafa hálftríki hvár, meðan þeir lifði, en ef annarhvar andaðist barnlaus, þá skyldi sá taka allt tríki með frjálsu, er eptir lifði, ok var sú sætt eiðum bundin. Heiðrekr strjóna hét einn tríkr maðr, er fè tók til þess af Knúti konúgi, at hann sviki Játmund konúg, ok dræpi hann með morðvígi, ok þetta varð hans bani. Heiðrekr var þó fóstri Játmundar konúgs, ok trúði hann honum sem sjálfum sér. Síðan rak Knútr konúgr braut af Englandi alla syni Aðalráðs konúgs, ok urðu um þat

orrostu - slög mörg, en eigi fengu þeir styrk fjölmennis í móti Knúti konungi, síðan Játmundr konúgr var drepinn. Svá segir Sig-hvatr skáld í Knútsdrápu:

Ok senn sonu
sló hvern ok þó
Aðalráðs eða
út flæmdi ¹⁾ Knútr.

Synir Aðalráðs konúgs voru þá vestr í Vallandi í Normandi, ok voru þar lengi með móður-bræðrum sínum, Róðbert ok Vilhjálmi, svá sem sagt er í sögu Ólafs ens helga. Eiríkr jarl Hákonarson andaðist á Englandi, ok var hann þá búinn til Rómferðar; honum var skorinn úfr, ok varð eigi blóð stöðvað, fékk hann af því bana. Knútr konúgr ok Emma drotning áttu 3 börn: Haraldr var elztr, annar Hörða-Knútr; dóttir þeirra var Gunnhildr, er síðan var gipt Heinreki keisara enum milda, er hinn þriðl var sinna lángfeðga með því nafni. Sveinn hét enn þriðl son Knúts konúgs; hans móðir var Alfifa en ríka, dóttir Álfrúns jarls.

Sveinn konúgr kom í Noreg.

17. Í þann tíma er Knútr konúgr ræð Englandi ok Danmörk, þá ræð Ólafr Haraldsson fyrir Noregi. En er Ólafr konúgr kom þar til ríkis, þá stukku or landi fyrir honum Sveinn jarl Hákonarson ok Hákon jarl Eiríksson, systurson Knúts konúgs; hann fór til Englands á

¹⁾ rak, V.

fund Knúts konúgs frænda síns, ok tók hann vel við honum. Síðan ófriðaðist með þeim Ólafi konúngi ok Knúti konúngi. Knútr konúgr ok Hákon jarl komu í Noreg með her óvígjan, var þat óvarla á dögum Ólafs konúgs, ok lögðu þeir land allt undir sik. Knútr konúgr setti þá Hákon frænda sinn til ríkis í Nor-egi, en hann fór þaðan til Danmerkr, en Ólafr konúgr flýði þá landit, ok fór þá austr í Garðaríki, ok kom þá aptr í Noreg tveim vetrum síðarr, ok átti þá orrostu mikla á Stiklarstöðum við lenda menn sína, er þá höfðu gjörzt honum ótrúir, ok voru þá móttstöðumenn hans; þar féll Ólafr konúgr, sem alkunna er orðit, ok er hann heilagt, ok liggr í skríni í Níðarósi. Hákon jarl Eiríksson týndist í Englandshafi einum vetri áðr Ólafr konúgr enn helgi féll. Þá kom Sveinn, son Knúts konúgs ok Alfífu, í Noreg, ok var hann þá til konúgs tekinn yfir land allt at tilskipan Knúts konúgs föður síns. Knútr konúgr setti Hörða-Knútr son sinn yfir Danaveldi, ok skyldi hann þar konúgr vera. Knútr konúgr hafði ok til forráða mikinn hlut af Skotlandi, ok setti hann þar Harald, son sinn, konúgr yfir, en þó var Knútr konúgr yfirkonúgr allra þeirra; hann var kallaðr Knútr hinn ríki eða Knútr gamli, hann hefir verit ríkastr konúgr ok viðlendastr á danska túngu. Knútr konúgr byrjaði ferð sína af landi í bröt, ok

fór hann suðr til Rúms, ok hafði hann í þeirri ferð svá mikinn fækostnað, at engi maðr kunni markatal um ok varla pundatal; hann hafði of lausafjár af sínu ríki, en tók í keisarans fê at frjalsu, hvar sem hann vildi. Meðan Knútr konúngr var á Rúmavegi, þá þyrfti engi maðr sêr matar at biðja, sá er hans fundi mátti ná, so gaf hann öllum nóga skotpennínga. Knútr konúngr gekk af Flæmíngjalandi til Rómaborgar. Svá segir Sighvatr skáld:

Svá mun fár ferill
fetum suðr metinn
hríngdrifr ¹⁾ hafa
höfuð fremst ²⁾ jöfur.

Knútr konúngr setti spítala, þann er alla menn skyldi fœða um nótt, þá er þar koemi af danskri tungu; víða gaf hann ok til stórfê, þar sem voru klaustr eða aðrir stórir staðir.

Andlát Knúts.

18. En er Knútr konúngr kom aptr til Englands í ríki sitt, þá fêkk hann sjúkleik, ok var fyrst með því móti, sem gulusótt er köllut; hann lá lengi um sumarið, ok um haustið andaðist hann íðus Nóvembris, þat var í borg þeirri [er heitir ³⁾ í Mórstr, þat er mikill höfuðstaðr, ok er hann þar jarðaðr. Þá hafði hann at aldri 17 vetr ok 20, þá hafði hann verit konúngr yfir Danmörku 7 vetr ok 20, en ráðit fyrir Englandi

¹⁾ þannig M. hringdrifr A.
v. í hina.

²⁾ fremstr, V.

³⁾ þannig V.

4. vetr ok 20, en fyrir Noregi 7 vetr. Þat er allra manna mál, at Knútr konúgr hafi ríkastr verit ok víðlendastr konúnga á Norðrlöndum.

Frá Knúti konungi.

19. Knútr konúgr hefir verit örvastr konúnga á Norðrlöndum, þvíat þat er sannliga sagt, at eigi hafði hann þat miðr umfram aðra konúnga; hversu mikit fê hann veitti í vingjafir á hverju ári, heldr enn hitt, at hann tók miklu meira í skatta ok skuldir á hverju ári af 3 þjóðlöndum enn hvern sá annarra, er hafði eitt konúngsríki fyrir at ráða, ok þó þat með at England er auðgast at lausafê allra Norðrlanda. Þat var eitt märke um örleik hans, at maðr er nefndr Þórarinn loftúnga, íslenzkr, hann var skáld mikið, ok hafði hann bundizt á höndum konúngum ok ²⁾ ríkum mönnum lánga æfi, ok var þá gamall, er hann sótti til fundar við Knút konúng, ok hafði ort kvæði um hann, en þat var þá, er hann gekk fyrir konúnginn, ok kvaddi hann, ok spurði ef hann vildi hlýða til kvæðis, er hann hafði ort um hann; en þat var þá er konúgr sat yfir borðum, ok vist var upptekin; menn nokkurir stóðu fyrir borðinu, þeir er töluðu mál sitt, ok hlýddi konúgr þeim fyrst, en er þeir luku sinni ræðu, þá mælti Þórarinn, þvíat hann var maðr konúngdjarfr, ok hafði opt flutt mál sitt fyrir höfðingjum: herra! segir hann, enn vil ek biðja, at þer

¹⁾ öðrum b. b. V.

heyrið kvæði mitt, ok mun yðr þat skömm dvöl vera, þvíat þat eru fár vísur. Knútr svarar, ok leit til hans heldr reiðuliga: þat hefir engi maðr fyrr gjört enn þú, at yrkja um mik dræplinga, ok vittu þat víst, at á morgin at dögurðar ¹⁾ máli kom þú hér, ok flyt mæð þá þrituga drápu eða lengri, þá er þú hefir nú ort um mik á þessi stundu, en at öðrum kosti skaltu deya. Þá gekk Þórarinn í bröt, ok tók at yrkja drápu um Knút konúng, ok er sú drápa kölluð Höfuðlausn, ok nýtti hann allt úr flokkinum, þat er svâ mátti, ok eptir um daginn flutti hann kvæðit at konúngs borði, ok tókst honum eð bezta. Konúngr launaði honum kvæðit, ok gaf honum 50 marka skírra ²⁾. Síðan orti Þórarinn aðra drápu um Knút konúng, ok er þat kölluð Tugdrápa, þar segir svâ:

Gjöld hefi ek marka
málmðyns fyrir hlyn
fram fimm tigu
forvist borit;
þeirra er veitti.
v(ghagr ³⁾ brag
mæð morðstórir
mannbaldr er ek fann.

Knútr konúngr gaf Bersa Skáldtorfusyni tvâ gullhringa, er báðir stóðu mörk, ok þar með sverð gullbúit. Svâ segir Sighvatr skáld:

Knútr hefir okkr enn ítri

¹⁾ dögurðar, *V.*

²⁾ skíra, *V.*

³⁾ fyrir *b. v. M.*

[all-dáðgöfugr báðum ¹⁾
 hendr er hilmi [fundum ²⁾
 húns skrautliga búnar;
 þær gaf hann mörk eða meira
 margvitr ok hjör bitran
 gulls, ræðr gjörfa öllu
 gud sjálf, en mér hálfa.

Þá er Knútr konúgr andaðist í Englandi, end-
 ist sá hinn mikli höfðingskapr Danakonunga,
 er þeir lángeðgar höfðu haft, at hverr enn
 síðarri hafði meira ríki enn hans faðir.

Frá Knúti ok Sveini.

20. Knútr var manna-mestr vexti ok
 sterkr ³⁾ at afli, manna fríðastr, nema nef hans
 var þunt, ok eigi lágt, ok nákkvað bjúgt, hann
 var ljóslitaðr, fagrhárr ⁴⁾ ok mjök hærðr, hverj-
 um manni var hann betr eygðr, bæði fagreygðr
 ok snareygðr; hann var ör maðr, hermaðr mik-
 ill ok enn vápndjarfasti, sigrsæll, hamíngju-
 maðr mikill um alla hluti, þá er til ríkdóms
 heyrði; ekki var hann stórvitr maðr, ok svá
 Sveinn konúgr með sama hætti, ok enn áðr
 Haraldr ok Gormr, at þeir voru öngir spek-
 ingar at viti.

Frá Hörða-Knúti.

21. Hörða-Knútr, son gamla Knúts, tók
 ríki allt í Danmörku eptir föður sinn, en Har-
 aldr, annarr son gamla Knúts, tók ríki yfir Eng-

¹⁾ alldafugr báðum, *V.* báðum v. í *A.* ²⁾ fundu, *V.*

³⁾ sterkastr, *V.* ⁴⁾ fagrhærðr, *V.*

landi eptir föður sinn; þá kom til Englands Játvarðr enn góði Aðalráðsson, bróðir þeirra Haralds ok Hörða-Knúts, hafði hann í Englandi gott yfirlát, sem vert var. Tveim vetrum eptir andlát gamla Knúts andaðist Gunnhildr drottning í Saxlandi, dóttir Knúts konungs, er Heinrekr keisari hafði átt; en þrim vetrum síðarr andaðist Haraldr Knútsson Englakonungur, ok er hann jarðaðr hjá föður sínum í Morstr ¹⁾, tók þá Hörða-Knútr bróðir hans bæði ríkin, England ok Danmörk, en Magnús son Olafs ens helga, svarabróðir Hörða-Knúts, ræð þá Noregi, svá sem ritað er í æfi Noregs konunga; en tveim vetrum eptir andlát Haralds Knútssonar andaðist Hörða-Knútr, var hann ok jarðaðr í Morstr ²⁾ hjá gamla Knúti, feðr sínum. Eptir dauða Hörða-Knúts var aldauda en forna ætt Danakonunga. Þá var Játvarðr Aðalráðsson til konungs tekinn yfir Englandi, var hann þar lengi konungur, ok eignuðust Danakonungar aldregi England síðan. En þá tók Magnús, son Olafs ens helga, ríki í Danmörk, var hann þá þar konungur yfir, sem segir í æfi Noregs konunga; hann ræð einn Danmörk, áðr þar hófst til ríkis í móti honum Sveinn, sá er sagt er, Magnús hēti öðru nafni hann var son Ulfis jarls Þorgilssonar sprakaleggs. Móðir Sveins var Ástríðr, dóttir Sveins konungs

¹⁾ F. Mostr, A. ²⁾ F. Most, A.

tjúguskeggs, var hún systir Knúts konunga garhla, en móðir Ástríðar var Sigríðr hin stórráða, dóttir Sköglar-Tosta, hon var ok móðir Ólafs scenska.

Frá Dana konungi ¹⁾.

22. Sveinn Ulfsson tók jarldóm af Magnúsi konungi Ólafssyni, ok þar með Danaveldi til forráða ok yfirsóknar, þá er þeir fundust í Gautelfi ²⁾, ok batt Sveinn eiðum sætt þeirra, fór Magnús þá norðr í Noreg, en Sveinn til Danmerkr. Þat sama haust tóku Danir Svein Ulfsson til konúnga, ok lagði hann þá land allt undir sik, [ok gjörðist konúngr yfir ³⁾]; þat spurði Magnús konúngr, ok eptir um várið fór Magnús ⁴⁾ til Danmerkr með mikinn her. Þat sumar barðist Magnús konúngr á Vindlandi við Jómsborg, ok fékk sigr, brendi hann borgina ok víða annarstaðar landit. Aðra orrostu átti Magnús konúngr um haustið næsta dag fyrir Mikkjáls ⁵⁾ messu á Jótlandi, skamt norðr frá Heiðabœ á Hlýrskógsheiði ⁶⁾ við Skotborgará; þá barðist hann við Vindr, þar sigraði Magnús konúngr með heilagleik ok jarteiknagjörð Ólafs konúnga föður síns, ok drap þar ógrynni hers ⁷⁾ heiðinna manna. Þat er sögn sumra manna at Sveinn Ulfsson hafi verit í þeirri orrustu með

¹⁾ hér byrjar S. V. C. ²⁾ Elfinni, S. V. C. ³⁾ v. í S.

V. C. ⁴⁾ suðr, b. v. S. V. C. ⁵⁾ Michels, S. V. C.

⁶⁾ Lyrskógsheiði, S. V. C. ⁷⁾ v. í S. V. C.

Magnúsi konungi, ok sett þeirra hældist þá enn. Svá segir Þorleikr fagrí í flokki þeim, er hann orti um Svein Ulfsson:

Fur sendir vann ¹⁾ fjandum
fjörspell í gný hjörfa ²⁾
[bráð ³⁾ fèkk hrafn fyrir Heiða- ⁴⁾
hauk storða bæ norðan;
rákust Vindr ⁵⁾ en vakar.
vals ginu ⁶⁾ þeir um ⁷⁾ halsa,
dauðr lá herr á heiði
hund margr, [fáir undan ⁸⁾.

Þat sama haust áttu þeir orrostu á öndurðum vetri, Magnús konúgr ok Sveinn konúgr ⁹⁾ Ulfsson, við Erri ¹⁰⁾; þar hafði Magnúskonúgr sigr, en Sveinn flýði til Jótlands. Aðra orrostu áttu þeir litlu fyrir jól, fyrir Jótlandi fyrir sunnan Áróð; þar var hörð orrosta, ok mikið mannfall, þar flýði Sveinn konúgr, ok lét þar 7 skip, sem segir í sögu Magnús konúgs ens góða. Sveinn flýði fyrst til Sjólands, með [þat lið er undan hafði komizt, ok honum vildi fylgja ¹¹⁾, en Magnús konúgr sigldi þegar eptir honum, ok kom at Sveini, þar sem heitir í Höfn, lá hann þar fyrir fám skipum; varð þar skömm viðtaka, flýði Sveinn á land upp, fèll

¹⁾ S. V. C. var, A. ²⁾ jörfa, S. V. örfa C. ³⁾ bráð, S. V. ⁴⁾ herða, C. ⁵⁾ Vindar, C. ⁶⁾ gnýu, S. V. gum C. ⁷⁾ S. V. C. und, A. ⁸⁾ fá undir, C. ⁹⁾ v. í S. V. C. ¹⁰⁾ Eyri, S. V. ¹¹⁾ sínum mönnum, S. V. C.

þar enn mart lið hans. Sveinn flýði þá til Fjóns, en Magnús konúgr hēlt eptir honum, ok urðu [þar enn mörg slög veitt Sveins mönnum, ok voru þat ekki stórar orrostur, en þó ¹⁾ segir Arnór jarlaskáld í Magnúsardrápu:

Fjórar hefir þú [randa reyfir ²⁾

reyrar setrs á einum vetri

allvaldr ertu ofveg ³⁾ kallaðr

örva ⁴⁾ hriðir fræknum gjörvar ⁵⁾.

Sveinn konúgr gekk á skip, ok hēlt austr fyrir Skáni, ok fór þar upp á land, ok svá austr í Svíaveldi á fund Önundar konúgs Ólafssonar, frænda síns, ok dvaldist þar til várs. Magnús konúgr fór um vārið til Noregs, ok dvaldist þar lengi um sumarit, en er Sveinn spurði þat, fór hann þegar út í Danmörk, ok lagði land-undir sik; ok er Magnús konúgr spurði þat til Noregs, þá fór hann til Danmerkr [um haustið með her sinn, ok var ⁶⁾ fundr þeirra Sveins, þar sem heitir Helganes, þar varð allmikil orrosta, ok flýði Sveinn á land upp um síðir, ok lét öll skipin. [Svá segir Arnór í Magnúsdrápu:

Keppinn vantu, þat er ey mun uppi

Yggjar veðr, meðan heimrinn byggist,

¹⁾ þá mörg slög með Norðmönnum ok Dönum, svá, S. V. C.

²⁾ rímmur reyar, S. V. rímmur reyfir, C. ³⁾ ofvægr

S. V. C. ⁴⁾ avrferð, S. V. ⁵⁾ hriðir frægn af

gjörvann, S. V. C. ⁶⁾ varð, S. V. C.

valgammr skók í vǫpna rímmu
 við Helganes blóðugt síðri;
 yngvi féktu öll með hringum
 jarl vissi sik foldar missa
 þjóðkuðr en þú tókt síðan
 þeirra flaust við sigri meira ¹⁾).

Sveinn flýðr þá enn til Svíþjóðar, ok dvaldist þar annann vetr, en Magnús konúgr fór þá til Noregs. Haraldr Sigurðarson kom þat vár til Svíþjóðar austan or Garðaríki, mágr Sveins. Haraldr átti þá Ellisif, dóttur Jarizléifs konúgs or Hólmgarði ²⁾; móðir hennar var Íngigerðr, dóttir Olafs scenska, [en hann var móðurbróðir Sveins Úlfssonar ³⁾]. Sveinn ok Haraldr gjörðu félagskap sinn, ok drógu her saman, ok fóru síðan til Danmerkr, foru þar allt herskildi yfir, ok lögðu land allt undir sik. En er Magnús konúgr spurði þat, þá fór hann móti þeim með her or Noregi, þá fór Hallkell móðurbróðir þeirra Olafs ens helga ok Haraldar Sigurðarsonar af Magnúsar liði á fund Haralds Sigurðarsonar ⁴⁾, ok gjörði sætt á milli þeirra Magnús konúgs; fór þá Haraldr til Noregs, ok tók þar halft ríki af Magnúsi konúgi-frænda sínum, en Sveinn flýði þá enn til Svíþjóðar, ok fór þá aptr út í Danmörk, þegar er konúgarnir voru norðr farnir, var hann í Danmörk um vetrinn, en eptir ⁵⁾ um sumarit fór Magnús konúgr

¹⁾ frá [v. 1 S. F. C. ²⁾ Hólmgarðum, S. F. C. ³⁾ v. 1 S. F. C. ⁴⁾ frænda síns, S. F. C. ⁵⁾ hér byrjar E.

ok Haraldr til Danmerkr. Sveinn var þá [á Skáni ¹⁾. Þat haust varð Magnús konúgr sótt dauðr á Jótlandi, en allr Norðmannaherr fylgði líki hans norðr í Noreg; en Sveinn varð konúgr at Danmörk at frjálsu, ok reð því ríki lengi síðan; en Haraldr var þá konúgr í Noregi, ok stóð lengi ²⁾ ófriðr milli þeirra, ok herjaði Haraldr konúgr hvert sumar í Danmörk, ok eru um þat lángr frásagnir í sögu Haralds konúgs ³⁾. [Þá er Haraldr hafði verið 16 vetr yfir Noregi, áttu þeir Sveinn konúgr orrostu mikla fyrir Hallandi á Jöfnfirði ⁴⁾ fyrir Nizi, þar hafði Haraldr konúgr sigr, en Sveinn konúgr flýði; þrim vetrum síðar gjörðu þeir sætt sína Haraldr ok Sveinn ok ⁵⁾ frið millum landanna; einum vetri síðarr féll Haraldr konúgr á Englandi. Sveinn konúgr hafði ok ófrið við Steinkel Svíakonúgr, ok fór hann með herr sinn ⁶⁾ á hendr Sveini konúgi, ok vann ekki af landi hans. [Svá segir Þorleikr fagri:

Hætt hafa sèr þeir er sóttu
Sveins fundar til stundum
litt hefir þeir ⁷⁾ at þreyta

¹⁾ í Skaney, S. V. C. ²⁾ yfrið, b. v. E. ³⁾ Sigurðarsonar, S. V. C. E. ⁴⁾ Lofnfirði, M. ⁵⁾ en þó sættust þeir um síðir eptir því sem segir í æfisögu Noregs konunga ok settu þeir, S. V. C. E. ⁶⁾ í Danmörk, b. v. S. V. C. E. ⁷⁾ þeim, M.

þrimr bragníngum hagnað;
þó hefir höldvinr haldit
(hann er snjallr konúngr) allri
Jótagrund með endum
ógnsterkr ok Danmörku ¹⁾).

Frá börnum Sveins konúngs.

23. Sveinn konúngr Úlfsson átti Gunnhildi, dóttur Sveins jarls Hákonarsonar; þeirra sun hét Sveinn. Sveinn konúngr átti mörg frillubörn, hann átti 14 sonu, þá er or barn-æsku komust: Knútr hét enn elzti, hann andaðist at lifanda feðr sínum í Rúmferð; annarr hét Haraldr; þriðl Knútr enn helgi; 4ði Ólafr; 5ti Sveinn; 6ti Erikr enn góði; 7di Þorgils; 8di Sigurðr; 9di Benedikt; 10di Björn; 11ti Guttormr ²⁾; 12ti Eymundr ³⁾; 13di Nikulás; 14di Úlfr, er Ubbi var kallaðr. Þær voru døtr Sveins konúngs: Íngirðr, er síðan átti Ólafr kyrri Noregs konúngr Haraldsson; önnur var Ragnhildr, er átti Sveinn, son Áskels Erlíngssonar, þeirra son var Knútr á Sóla. Sveinn Úlfsson var ágætr konúngr ok vinsæll, svá at [eigi hefir einhverr ⁴⁾ Danakonúnga ástsælli verit af öllu landsfólkinu ⁵⁾], [hann var lengi konúngr yfir Danmörk ⁶⁾]. Þorgils, son Sveins konúngs, fór austr í Garðaríki, þar átti hann móðurætt göfga, fœddist hann þar upp, ok

¹⁾ frá [v. í S. V. C. E. ²⁾ Gutthormr, E. ³⁾ Eyvindr, V. G.

⁴⁾ engi hefir einn, S. V. C. E. ⁵⁾ Dana landsfólki, S.

K. C. E. ⁶⁾ v. í S. V. C. E.

var þar til konungs tekinn, ok kom ekki síðan til Danmerkr. Sigurðr, son Sveins konungs, fell á Vindlandi ¹⁾.

Frd Sveini konungi.

24. Þá er Sveinn konúgr hafði ráðit fyrir Danmörku 9 vetr ok 20, síðan Magnús konúgr enn góði andaðist, þá var hann staddr austr ²⁾ á Jótlandi; hann lét þá þíngs kveðja, ok var þar allfjölment; en er þíngð var sett, þá talaði ³⁾ Sveinn konúgr ok mælti: guð launi ok þakki yðr Dönum ást ok hlýðni, er þer hafit við mik lánga stund haft; vœnti ek at enn muni svá vera um þá hluti, er mér þíkkja miklu máli skipta; ek hefi haldit lög forn við yðr Dani, en nú ⁴⁾ er sá hlutr í málinu, er yðr man ek þíkkja taka um fram lögin, er þat ok svá; ek vil þess biðja, at þer látit mik kjósa konúng eptir mik, bið ek þess fyrir þá sök, at ek á marga sonu ok vel mannaða, vil ek heldr skipta ríki með þeim ok konúngdómi, enn þeir deilir með ófriði sín í milli, ok verði fyrir þat styrjöld í landinu ok hernaðr. [Konúgrinn talaði ekki langt ⁵⁾, en er hann hætti ræðunni, þá varð góðr rómr at máli hans, ok játuðu allir honum böen sína fyrir sakir vinsælda hans ok ástar, er allt fólk unni honum, var þat þá gjört lögtekit, ok átt vâpnatak at, at Sveinn konúgr skyldi kjósa þann af sonum sínum,

¹⁾ Vinlandi, E. ²⁾ vestr, S. ³⁾ þannig S. V. E.
svaraði, A. ⁴⁾ einn, V. ⁵⁾ v. í S. V. C. E.

sem hann vildi, til konúnga eptir sik í Danmörk. Þá tók Sveinn konúgr til máls ok sagði svá: Haraldr er elztr sona minna, sem þér vitist, at vetratali, en Knútr er [röskastr í skapi ok ¹⁾ bezt at íþróttum búinn allra sona minna, er hann nú ok reyndr at herstjórn ²⁾, ok þikki mér hann bzt til konúnga fállinn af sonum mínum ³⁾, vil ek hann til konúnga kjósa eptir mik. Var þá slitit þinginu.

Andlát Sveins.

25. Síðan fór Sveinn konúgr aþtr í þorpist, þar sem hann hafði áðr veizlu haft, þar heitir Suddaþorp. En er konúgr kom [til herbergis ⁴⁾, þá lét hann búa hvílu sína, ok lagðist í sótt, ok leiddi sú sótt hann til bana. Lík hans var flutt til Hríngstaða, [[ok var hann þar jarðaðr. Kálfr Mánason segir svá [í kvæði því, er hann orti um Knút enn helga, son Sveins konúnga ⁵⁾, at líkit Sveins konúnga var flutt á 13 dögum [sunnan af Jótlandi ok norðr ⁶⁾ til Hríngstaða með miklum prís ok virðulegri líkfylgju ⁷⁾. Sveinn konúgr andaðist þriðja Kal. Mají, þá hafði hann verit konúgr at Danmörku 9 vetr ok 20, síðan Magnús konúgr andaðist, en áðr 2 vetr í úfriði við Magnús konúng. Sveinn konúgr andaðist 10 vetrum

¹⁾ v. í S. V. C. E.

²⁾ hirðstjórn, S. V. C. E.

³⁾ hér

í Danmörk, b. v. S. V. C. E.

⁴⁾ í þorpist, S. V. C. E.

⁵⁾ v. í C. E.

⁶⁾ v. í C. E.

⁷⁾ frá [[v. í S. V.

eptir fall Haraldanna ¹⁾ á Englandi. Þá voru liðnir frá andláti gamla Knúts 40 vetrá. Sveinn konúgr var allra manna friðastr, hann var ok hverjum manni meiri ok sterkari, lítillátr ok blíðmæltr ²⁾, manna örvastr, snjállr í máli, stjórnsamr ok réttlátr ³⁾, þolinimóðr, enn hraustasti [ok enn vápndjarfasti ⁴⁾]; ekki var hann sigrsæll í orróstum, [svá sem hér er áðr sagt ⁵⁾]. Svá segir Steinn Herdísarson [í Nizar vísum ⁶⁾], er hann órti um Harald konúgr Sigurðarson:

Oss dugir hrafns ens hvassa
húngr-deyfi ⁷⁾ svá ⁸⁾ leyfa,
linns at lastim ⁹⁾ annan ¹⁰⁾
látrs ¹¹⁾ sveiganda ¹²⁾ eigi;
[aldregi kvöddust oddum,
annað hverjum manni
tál er um tiggja at mæla,
tveir fullhugar meiri.

Ok enn kvað hann:

Eigi mundi undan
allvaldr Dana halda,
oss dugir satt um snotran
sælinga kon mæla;
ef menn fyrir sjá sunnan
sverð reiddust ¹³⁾ at ferðir

¹⁾ Haralds konúgs, S. V. Hér byrjar F. ²⁾ blíðleytr, V.

³⁾ réttðæmr, S. V. C. E. F. ⁴⁾ í öllum manna-raun-

um, S. V. C. E. ⁵⁾ v. í C. E. F. ⁶⁾ v. í C. E. F.

⁷⁾ deup, C. E. F. ⁸⁾ fè, S. ⁹⁾ K. lastinn, A.

lastni, S. E. lastum, F. ¹⁰⁾ annat, S. C. E. ¹¹⁾ látur,

S. C. E. ¹²⁾ sveigandi, S. C. sveigan, F. ¹³⁾ v. frá

[í S. T. E.

þeir er ¹⁾ herskildi hældu
hrafn fæði ²⁾ vel tæði ³⁾.

Haraldr til konúnga tekinn.

26. Eptir andlát Sveins konúnga varð þegar sundrþykki mikit með sonum hans, ok dró hverr þeirra at sér vini sína, ok leitaði sér fulltínga ⁴⁾. Ásbjörn Eydana ⁵⁾ jarl ⁶⁾ hafði gípt dóttur sína Haraldi, syni Sveins konúnga, ok gekk hann at með enu mesta kappi, at halda Haraldi til konúnga, ok hurfu at því margir aðrir höfðingjar með honum; drógu þeir þat fram, sem forn lög voru, at enn elzti konúngsson skyldi konúngr vera, en hirtu ekki, hvat Sveinn konúngr hafði þarum mælt, eðr hverju þeir höfðu honum heitit. Knútr, son Sveins konúnga, hafði [aðr verit ⁷⁾] í hernaði í Austrveg, ok hafði hann lið mikit ok góðan skipakost. Svá segir Kálfr Mánason í kvæði sínu, at Knútr hafi sigrað 10 konúnga, þá er hann var í hernaði í Austrveg. Þeir báðir bræðr Knútr ok Haraldr sóttu nú til Jótlands, [þvíat þar skyldi ⁸⁾ konúng taka á Vebjarga þingi, var þar allmikit fjölmenni. En er þingit var sett, ok höfðingjar þar komnir, þeir sem ván var, þá talaði [þar annar ⁹⁾] at öðrum, ok birtist þá hverr hverjum [fulltíngði ¹⁰⁾]; fór svá

¹⁾ v. í F. ²⁾ hrafu fæðir, F. ³⁾ v. í V. frá [⁴⁾ við
b. v. C. án hvíldarmerkis. ⁵⁾ Eydanna, V. ⁶⁾ hann
b. v. C. ⁷⁾ þá verit um hrið, S. V. C. E. ⁸⁾ Dan-
ir skyldu sér, S. V. C. ⁹⁾ hvör, S. V. C. E. ¹⁰⁾ vildi
fylgja, S. V. C. E.

þann dag allan til nætr, [ok var ekki þá nær lyktinni ¹⁾ enn áðr; en annan dag; er menn komu á þingið, ok nokkurir menn höfðu talað, þá stóð upp einn maðr í bóndaliðinu, ok talaði ok mækti svá: vèr Jótarnir höfum lengi haft vald til þess, at kjósa konúng yfir Ðanaveldi, höfum vèr Ðanir verit jafnan konúngsælir, ok þessi konúngr, er nú var næstum; hafði alla hluti [þá með sér ²⁾, er konúng fríðr ³⁾, en þat er hérða ⁴⁾ ok stjórn at gæta landsins, þvíat land vart er mjök herskált af víkingum; þurfum vèr þann konúng, at áðr sè reyndr í bardögum ok at stjórn hersins ok þar með lands ok laga; [hafi hann ok bæði til ⁵⁾ vit ok vanda ⁶⁾ at vera höfðingi; konúngr þarf að vera snjallr í máli ⁷⁾ ok stiltr vel, ok þó harðr til rættra refsinga, örr af fè, þvíat hann tekr af mörgum, skal hann af því mikit gefa; þat er ok hans þryði, at hann sè fríðr ok fagr, ok sæmiligr í enum bezta búnaði; tókum þann til konúngs, er þessa hluti hefir einn alla, sem nú eru upptaldir, þvíat góðr konúngr er oss betri ok nytsamligri enn öll en fornu lög vár. . . Knútr einn hefir þetta með sér, er nú er upptalt, [hann viljum vèr til konúngs taka ⁸⁾; var ok

¹⁾ at ekki var nær; S. V. var þá ekki at nær heldr, C.

²⁾ til þá, S. V. C. E. ³⁾ þriðr, V. S. C. E.

⁴⁾ hræðsla, S. V. hræresla, C. E. ⁵⁾ hafi þartil, S. V.

⁶⁾ vilja, S. V. C. E. ⁷⁾ stjórnsamr, b. v. S. V. C. E.

⁸⁾ v. í S. V.

Sveinn konúgr svá heilráðr sínu landsfólki, at þat mun öllum balt gegna, at hafa hans forsjá um slíka hluti, er oss ligr svá stórt við. Þá varð at máli hans rómr mikill, ok þótti öllum vel mælt. Eyvindr bifra hét einn ríkr maðr, vinr mikill Ásbjarnar jarls, hann stóð þá upp, ok talaði, þegar hljóð fækst, ok tók svá til orðs: mikit vandamál egum vér [hér at kæra, en þó eigi at síðr heldr oss ¹⁾ nauðsyn til, at taka einn-hvern konúng yfir oss; allir megu ²⁾ þat sjá, at Knútr hefir flesta hluti til þess, að vera konúgr yfir Danmörk, þó at forn lög vár vísi heldr til annars, ok eigi vildum vér í móti honum mæla; en þó ef vér skulum lögin brjóta, þá hæfir þat, at allir landsstjórnarmenn ok höfðingjar gjaldi þar til jáyrði, ok verði allir á eitt sáttir; Björn konúgs bróðir er eigi hér á þínginu, er einn er ágætastr aflands ³⁾ mönnum [ok mest ráðandi, en þetta er ekki svá lít vandamál, ok sýnist oss ráð, at hafa hér við alla ena beztu menn, þá er nokkurs eru ráðandi, finnumst hér á morgin, ok tökum oss þá konúng at lögum, þó at Knútr sé nú líkastr til. Sleit svá ⁴⁾ þínginu, ok fór Knútr til skipa sinna. Á þeirri nótt áttu höfðingjar stefnu ok [tal sitt ⁵⁾], var þar Haraldr Sveinsson ok Ásbjörn jarl, mágr hans, Björn konúgs ⁶⁾ bróðir

¹⁾ Danir ok er þó, S. V. C. E. ²⁾ megu vér, S. V. C. E.

³⁾ vorum, S. V. C. E. ⁴⁾ en er Eyvindr hætti ræðu sinni, þá var ok slitið, S. V. C. E. ⁵⁾ ráðagjörðir, S. V. C. E.

⁶⁾ Knúts, S.

ok Eyvindr bifra ok margir aðrir [vinir þeirra ¹⁾, þeir er Harald vildu til konúngs taka. Þá talaði Eyvindr bifra, ok mælti svá: Þing áttum vér í dag við Knút, ok fór þar, sem ek sagða yðr áðr, at Knútr var mjök flytjandi síns máls, en hann hafði ólög ²⁾ at mæla, en þó kom hann svá sínu máli, at þat þótti öllum áheyriligt, bar til þess snild hans ok prettr [sá, er hann hafði skotit í munn manni þeim, er talaði í flokki várum, svá at allr múgr geystist fram með einu samþykki, at vilja Knút, hafa til konúngs, brá ek fyrir þá sök ³⁾ upp þinginu, mun oss ekki annat duga, ef vér viljum þó kapp á leggja, at Haraldr verði konúngr, [at fullna þat svá, at Knútr sè hvergi ⁴⁾ nær; skólum vér fá nú til menn at eiga þing við Knút, þá er snjallir sè ok slægir, en sumir skolu sitja meðan launþing, ok taka Harald þar til konúngs. Þetta ráð líkaði öllum vel, ok var svá gjört, var Eyvindr bifra sendr at þinga við Knút, ok með honum mikit bóndalið. En er þingið var sett, þá kom Knútr þar, hann stóð upp, ok talaði langt ⁵⁾ ok snjalt, ok beiddi boendr gefa sèr konúngsnafn, sem áðr var rætt. Þá svaraði Eyvindr bifra, [bað boendr bíða þess, er ⁶⁾ jarl eða aðrir höfðingjar kæmi til þingsins, þeir

¹⁾ höfðingjar, S. V. C. E. ²⁾ órétt, S. V. C. E. ³⁾ ok því brá, S. V. C. E. ⁴⁾ at láta Knút hvörgi vera nær, S. V. C. E. ⁵⁾ erindi, b. v. S. V. C. E. ⁶⁾ Ashjörn, b. v. F.

er þangat var væn, ok þíkkir oss þat meiri sœmd ¹⁾, at sem flestir sè við, [þeir er nokkurs sè ráðandi, enn vèr væntum at hær mæli engi í móti ²⁾. Síðan veik hann svá rœðunni, [at hann taldi upp mannkosti Knúts, talaði þar um langt ok snjalt ³⁾, at hann væri bazt til konúngs fallinn [af öllum sonum Sveins konúngs, fann hann til þess mörg sönn orð; hann talaði lengi ⁴⁾, en áðr hann hafði lokit tölunni, þá komu menn á þíngit, ok sögðu þau tíðindi, at Haraldr Sveinsson var til konúngs tekinn yfir öllu Danaveldi. En er Knútr heyrði þetta sagt, stóð hann þegar upp, ok gekk í braut ok til skipa sinna, en er hann kom á skipin, þá undruðust allir mefn, þeir er hann sá, hvíllkr hann var, sumir hugðu [hann sjúk-an ⁵⁾ orðinn, þvíat andlit hans var svá rautt sem blóð; hann settist niðr á hásætis kistuna, ok mælti ekki, engi þorði at krefja hann máls, ok var svá lánga stund dags. Eyvindr bifra fór þegar á fund [Haralds ok ⁶⁾ Áshjarnar jarls ok [annarra þeirra höfðíngja, er at þessu ráði höfðu horfit; hann ⁷⁾ sagði þeim þessi tíðindi, ok lét þat fylgja, at hann hugði þat, at vís

¹⁾ þess viljum vèr biðja at fleiri menn komi til þíngsins, þykkir oss Knúti í því mest sœmd, S. V. C. E. ²⁾ þvíat þessu má engi maðr í móti mæla, S. V. C. E. ³⁾ til Knúts ok lofaði hann í hvörju ok sagði, S. V. C. E. ⁴⁾ fyrir margra hluta sakir, S. V. C. E. ⁵⁾ þannig S. V. C. E. at hann væri sár A. ⁶⁾ v. í S. V. C. E. ⁷⁾ v. í S. V. C. E.

ván mun ófriðar í landi. Þeir segja at svá búit mun nú standa hljóta, at þeir munu þann konúng til lands halda, er þeir hafa þá tekit yfir sik. Eyvindr mælti: þat mundi þá vera mitt ráð, at bjóða Knúti sættir, þvát yðr mun ¹⁾ hann verða harðr í horn at taka, ef hann snýst til ófriðar. Jarl svaraði: kunnu vèr nú stórleika Knúts, at ekki mun hann gæla ²⁾ mega með sættarboðum. Eyvindr svarar: Knútr er grimmr ok skapstórr, vitr ³⁾ ok guðhræddr, mun hannsjá alla meinbugi þá, sem á eru þessu máli, at berjast við bróður sinn, [en ekki mun þurfa af at draga, nema konúngdóminn einn ef hlýða skal. Jarl svarar: hvað viltu bjóða láta? Eyvindr mælti: bjóði þèr honum jarldóm, ok þar með Sjólönd ok þar með swardaga af öllum Danahöfðingjum, at Knútr skal konúngr vera, ef hann lifir lengr enn Haraldr bróðir hans, hverir aðrir sem þá eru á lífi synir Sveins konúngs ⁴⁾. Jarl svarar: ekki mun Knútr anhað vilja, enn vera konúngr. Eyvindr svarar: eigi má þat vita, fyrr enn reynt er, mun ek enn fara til Knúts með þessum boðum, ef þèr villð ⁵⁾. Þessu játuðu þeir allir. Ferr Eyvindr á fund Knúts, ok fann hann á skipi, ok gekk fyrir hann, ok þar upp þetta erindi. Knútr svaraði seint, en er hann tók til máls,

¹⁾ má, S. ²⁾ gæfa, S. ³⁾ v. í S. V. C. E. ⁴⁾ v. í S. V. C. E. ⁵⁾ þessu játa mér b. v. S. V. C. E.

segir hann svá: þat mun ek kjósa ¹⁾, er yðr mun þikkja lítilmannlígra, at ek mun [þann kost upptaka, at ²⁾ leifa konúngsnafn ³⁾, heldr em berjast við Harald bróður minn til ríkis, ok skipti guð vár í milli. Síðan tók Eyvindr sætt þessa af Knúti, ok kysti á hönd honum, ok tók orlof af honum, at flytja svá búit til Haralds konúngs, gekk sú sætt saman, ok var eiðum bundin.

Andlát Haralds konúngs.

27. Haraldr konúgr Sveinsson tók konúngdóm í Danmörk eptir föður sinn, sem nú var sagt, var þá Knútr Sveinsson jarl yfir Sjólöndum, ok hēlzt vel sætt þeirra ok frændsemi, meðan þeir lifðu, en aðrir synir Sveins konúngs, þeir sem ekki ríki höfðu ⁴⁾ til forráða, undúillasínum hlut, ok var [órói mikill ⁵⁾ í landinu, svá sem hér segir:

Stundu ⁶⁾ vēr til stikka
 styrr vex í Danmörku
 er at Sveins synir sáttir
 at sinn föður dauðan;
 Haraldr skal vígi verja
 þá er vel tamiðr ⁷⁾ stiki
 jörð af ærnu ⁸⁾ magni
 fyrir ellifu bræðrum.

1) aftaka, S. V. E. meðtaka C. 2) v. i S. V. C. E. F. 3) at sinni b. v. S. C. V. 4) hér endar E. 5) óró mikil, S. V. F. orosta, C. 6) Stundum, S. V. skundum, C. F. 7) tamdr, S. V. taundr, C. 8) ýrnu, S. V. ýrum, C.

Haraldr konúgr var maðr kyrrlátr ok fálátr, ámalugr, ekki talaðr á þíngum, urðu aðrir mjök at hafa tungu fyrir honum; var hann ok lítill atkvæðamaðr um þá hluti er þurfa þótti, engi var hannhermaðr, kyrr ok hægr við fólkitt, ok stóð lítill stjórn af honum, fór nær slíku hverr fram í landinu, sem vildi. Danir kölluðu hann ¹⁾ Harald hein, en er hann hafði konúgr verit 4 vetr, þá varð hann sótttdauðr.

Knútr varð konúgr ²⁾.

28. Þá er Haraldr konúgr var andaðr, áttu Danir Vebjarga þíng; þar ³⁾ skulu Danir sèr konúgr taka jafnan á því þíngi, at ráði allra landsmanna yfir allt Danaveldi; var þá Knútr til konúngstekinn; hann gjörðist brátt ríkr maðr ok stjórnsamfr. Hann mælti svá á einu þíngi, er hann talaði: Þær Danir launuðut svá Haraldí bróður mínum góðvilja ok linleik, þann sem hann hafði við yðr, at þær kölluðut hann Harald hein, ok gjörðut þat til spóts við hann; en nú skal ek þat launa yðr, er þær kunnut þat illa at þiggja, þvíat nú skal ek vera yðr frekr harðsteinn. Knútr konúgr reið yfir landit ⁴⁾, en er hann kom í Halland, átti hann þar þíng, ok talar hann sjálfr á þínginu, ok bað bæendr játa sèr [reiðskjóta ⁵⁾], er hann færi yfir landit, þvíat hann hafði með skipum þángat

¹⁾ því, b. v. S. V. ²⁾ Hér byrjar skimbókinn B.

³⁾ þá

S. ⁴⁾ b. v. F. ⁵⁾ skjótt, S. V.

farit. Einn bóndi, sá er þar var snjallastr ¹⁾, stóð upp ok talaði, sagði at bændr vildi ekki hafa frekari álög af konúngi, enn forn lög stæði til; en er hann hætti ræðu sinni, þá gjörðu bændr mikinn róm at máli hans, [ok sögðust í aungu vilja láta pinta sik, meir enn lög stóðu til ²⁾. En er þessi kurr staðnaði, þá mælti konúngur: Þér hafit vel gjört, bændr! at þér segit, at ek skal hafa lög af yðr, en eigi frammar; veit ek ok þat, at þér munut láta mik ná lögum af yðr; vil ek þá hafa í frelsi eign mína fyrir yðr; ok því játuðu honum allir. Þá mælti konúngur: Þá vil ek banna yðr Hallandsföllum ³⁾ at neyta eða beita mörk þá, er ek á, ok hér liggur nær yðr, bæði svínum yðrum ok öðrum smala. Bændr urðu ókvæða við þetta, ok sáu at þeim dugði þat eigi, þvíat konúngsmörk liggur fyrir ofan allt Halland, en þeir hafa mikinn fjölda svína, er ganga í bækiskógi ok í eikiskógi. Taka bændr nú þat til ráðs, at jata konúngi þat allt, er hann beiddi. Var þat þá fest með þeim, þvíat bændr máttu eigi við hit húa ⁴⁾. Í þann tíma var drepinn bóndi sá, er [mest hafði í móti mælt konúngi. Fór konúngur þá til Skáni, ok ⁵⁾ átti

¹⁾ ok helzt var fyrir þeim, bóndunum, b. v. F. ²⁾ sögðu at þeir vildu svo gera, at taka engi álög né fjölskyldur af konúngi, F. ³⁾ Hallendingum, F. ⁴⁾ þannig F. synja, A. sæma S.V. C. ⁵⁾ svarað hafði konúngi. Síðan fór Knútr konúngur um Halland, eptir því sem hann hafði ætlat ok dæmdi mönnum landslög, en er Knútr konúngur kom út í Skáni, F.

hann þar fjölmennt þing við bændr, ok þótti bændum hann yfrit [frekt mæla ¹⁾] í kvöðunum; æpa bændr upp allir senn, ok neittu því er konúgr beiddi ²⁾. En er hljóð fækst, þá mælti konúgr: Þér Skánúngar eruð menn vitrir, skil ek þat á tiltæki yðru, at þér hafit spurt, hversu farit hafa skipti vár Hallendinga; hafit þér fundit miklu snjallara ráð enn þeir, at neita því, er ek [vil kraft ³⁾] hafa, þvíat hér má ek nú aungum einum gefa sök á svörunum; en þess vil ek nú beiða yðr, sem fyrr Hallendinga, at þér látið mik í frelsi ráða fyrir yðr minni eign; ok þessu játuðu þeir allir. Þá mælti konúgr: Þat megu nú allir menn vita hér í Danmörk, hvat hér er konúgs eign eða bænda eign, at konúgr á hér auðn alla í landi, eða hvort játit þér því? Allir játuðu því at svá væri ⁴⁾. Konúgr kallaði auðn sjóinn ok [aðr- ar óbygðir ⁵⁾]. Þá mælti konúgr: Þá köll- umst ek eiga Eyrarsund, vil ek þá banna yðr allt fiskifang ⁶⁾, þat sem þér hafit þar aðr haft, ef þér villt ekki [gjöra fyrir mín orð, ok ⁷⁾] stoða ekki ⁸⁾ mína nauðsyn. En er konúgr hafði þetta mælt, þá sáu allir, at þetta mátti þeim eigi hlýða, at bændr misti síldfiskis ⁹⁾ í Eyrarsundi. Var þat þá til ráðs tekit ¹⁰⁾, at

¹⁾ frekr, F. ²⁾ ok kváðust aldri vilja gera konúgi skat eða skyld, tramar enn lög voru til, b. v. F. ³⁾ vilda beidt, F. ⁴⁾ var, F. ⁵⁾ aðra óbygðan, S. V. ⁶⁾ fiskiver, F. ⁷⁾ v. í F. ⁸⁾ v. í F. ⁹⁾ sverð- fiski, S. ¹⁰⁾ sem Hallendingar höfðu gert, b. v. F.

lata konúng einn fyrir ráða, ok játuðu því allir, er hann beiddist; lauk svá því þingi.

Frá Knúti konúngi.

29. Knútr konúngur var mjök ¹⁾ ríkr maðr ok refsíngasamr, ok hegndi ²⁾ mjök ósiðu. En meðan Haraldr hein hafði verit konúngur yfir Danmörk ³⁾, þá höfðu litt verit hegndir ⁴⁾ ósiðir, bæði með innanlands mönnum ok víkingum, er þá herjuðu í Danmörk, bæði Kúrir ok aðrir Austrvegsmenn; en er Knútr var konúngur orðinn, þá varði hann landit harðfengiliga, ok rak alla heiðingja burt af Danaveldi, ok jafnvel af sjónum, svá at engi þorði úti at liggja fyrir Danmörk, fyrir sakir ríkis Knúts konúgs ok herskapar; hann lét drepa hvern þann mann, er sannr varð at þjófnaði, svá ok manndrápsmenn ok hernaðarmenn alla, hvort sem þeir voru útlenzkir eða innlenzkir; sá er manni hamláði á hendi eðr á fæti, eðr veitti önnur meiðsl, hina sömu refsíng tók hann á sjálfum sér. Svá mikil ógn stóð af honum ok ríki hans ok refsíngum, at engi þorði at stela í ríki hans. Svá mælti Knútr konúngur um þann mann, er gekk frá herbergi sínu [láslausu ⁵⁾], eða sá er hest átti fjötrlausan, ok væri stolit, ok hvers sem hann misti, svá at stolit væri frá honum, sá skyldi til hans ganga, ok

¹⁾ v. í F. ²⁾ þannig S. V. F. C; hengdi, B. ³⁾ hér endar fyrra brot af F. ⁴⁾ þannig S. V. hengdir, B.

⁵⁾ lausu, S.

taka þar fê sitt, en konúgr vill láta refsa, þeim er stólit hafði; jafnan dóm lét hann hafa ríkan sem óríkan, en þat varð mjök öfundsamt af þeim mönnum, er létu göfga frændr sína at dómi konúgs, þó at sakir væri sannar.

Kvænfáng Knúts.

30. Knútr konúgr setti Eirík bróður siun jarl yfir Sjalöndum, ok gaf honum þat ríki, sem hann hafði áðr haft; var þeirra frændsemi góð, meðan þeir lifðu. Benedikt bróðir hans var jafnan innan hirðar með hönum, hann var mikill maðr vexti, ok hverjum manni sterkari. Ólafr Sveinsson ¹⁾ var jafnaldri Knúts konúgs; hann var lítill maðr ok allófríðr ²⁾ sýnum, orðsnjallr, hermaðr mikill. Knútr konúgr átti Eðlu, dóttur Baldvina hertuga úr Flæmíngjalandi; Karl hét son þeirra.

Frá Knúti konúgi ok presti.

31. Þat var eitt sinn at Knútr konúgr fór at veizlum með hirð sinni, at hann kom til einnar virðuligrar veizku, ok hit fyrsta kveld veizlunnar sá konúgr þar eina fagra konu, svá at hann þóttist varla sêð hafa fríðari konu; hana átti einn ríkr prestur. Konúgr leit ástaraugum til hennar; hann kallaði til sín ræðismann sinn, ok sagði at hann skal svá um búa, at þessi kona sê í hvílu hjá konúginum um

¹⁾ þannig S. V. K; Sigurðarson, B. C.

²⁾ fríðr, V.

nóttina; engi maðr þorði at mæla í móti konungs vilja, en hálfu síðr gera; ok var svá gjört, sem konúngrinn mælti fyrir. Um kveldit, er konúngr kom til hvíflunnar, var þessi kona þar fyrir, ok er konúngr var afklæddr, stæ hann upp í sængina, ok er menn höfðu þjónat honum eptir vanda, þá gengu þeir í burt, en konúngr legst niðr, ok snýst at henni blíðliga. Hún mælti til hans: guð gæti yðvar nú ok jafnan; gjörit nú svá vel, sem yðvarri tign byrjar, vinn mér eigi grand en sjálfum yðr mein; svá vel ok sagrliga sem þér síðit yðra menn í þessu landi, þá samir yðr þó at hafa fegrsta síðu, þvíat þér eruð fyrir öllum mönnum hér í landi. Nú vil ek þess biðja, þá er þér komit fyrir þann konúng, sem allsvaldandi er, at hann sè yðr svá bæna ¹⁾, sem nú erut þér mér. Konúngr svarar: veita vil ek þér bæn þína, ok ek sè at þeim mun er betr, ok þú biðr þessa af svá miklum góðvilja, ok svá samir betr, sem þú vilt vera láta; en þó er nú at sinni nokkuð [athald í ²⁾] at gjöra eigi sinn vilja, er þó þetta lítit hjá stórum hlutum, er vor herra Jesús kristr hefir þolat fyrir vorar sakir. Síðan stóð konúngr upp, ok gekk í burt, ok fèkk sèr aðra hvílu um nóttina. Um morguninn kallar konúngr til sín prest, þann er þessa konu átti, ok mælti til hans: þú átt góða konu, prest! ok gjör vel til hennar, þvíat ek hygg at fáar munu

¹⁾ bæna hollr, S.²⁾ aðhald, S. F. at haldi, M.

finnast ¹⁾ jafn rökvar. Konúngr tók þá fingurgull af hendi sér, þat var bæði mikit ok gott; konúngr mælti þá: gull þetta skaltu þiggja í vina-gjöf af mér, prestur! ok þar með vináttu mína, ok ef nokkurir menn gjöra þér rángt, kom þá til mín, ok skal ek þat rétta. Prestur þakkaði konúngi með mörgum fögrum orðum gjöfina ok vináttumál ²⁾. Konúngr bað hann eigi þakka svá mjök, þvíat ek vilda í fyrstu óvingast við þik, en nú bið ek þik, at þú fyrirgefir mér þat. Prestur læt þat gjarna vilja gjöra. Síðan fór konúngr þaðan til annarrar veizlu.

Frá Landsskipan í Danmörk.

32. Danmörk er mikit ríki, ok liggr mjök sundrlaust; hinn mesti hlutr Danmerkr heitir Jótland, þat liggr hit syðra með hafinu; þar er hinn synzti ³⁾ biskupsstóll í Danmörk í Heiðabæ, ok er í þeim biskupsdóm hálftr fjórða hundrat kirkna, en 100 ok 30 skipa konúngi. Annarr biskupsstóll er á Jótlandi, þar er heitir í Rípum; í því biskupsríki eru 4 kirkjur ok 20 ok 300, en 11 tígir ⁴⁾ skipa konúngi til útboðs. Þriðr biskupsstóll er á Jótlandi, er heitir í Árósi, í því biskupsríki eru 200 kirkna ok 10, en konúngi 9 tígir skipa. Fjórðr biskupsstóll er á Jótlandi, er heitir á Vebjörgum, í því biskupsríki eru 200 kirkna ok 50, en konúngi 100 skipa. Limafjörðr heitir á Jótlandi, þat er mikill fjörðr, hann gengr af útnorðri ⁵⁾ til suðrs;

¹⁾ vöru landi, b. v. K. ²⁾ er fylgði, b. v. K. ³⁾ síðasti, S. V. ⁴⁾ S, V; 11 tígu, B; 12 tígir, K. ⁵⁾ norðri, K.

úr norðanverðum Limafirði er mjótt eið vestr til hafs, er heitir Haraldseið, þar lét Haraldr konúgr Sigurðarson draga yfir skip sín, þá er hann komst undan Sveini konúgi. Fyrir vestan Limafjörð er þat ríki, er heitir Vendelskagi, ok vkr til norðrættar, þar er hinn 5ti biskupsstóll i Danmörk í þeim stað er heitir í Jörungi ¹⁾; í því biskupsríki eru 100 kirkna ok 60 kirkna, en fimn tígir skipa konúgi. Jótlandssíða heitir allt vestan frá Vendilskaga ok suðr til Rípa. Millum Jótlands ok Fjóns gengr Meðalfararsund. Á Fjóni er hinn 6ti biskupsstóll i Danmörk í Óðinsey; í því biskupsríki eru 300 kirkna, en 10 tígir skipa konúgi. Milli Fjóns ok Sjólands gengr Béltissund. Í Sjólandi er hinn 7di biskupsstóll í Danmörk í Róskeldu ²⁾; í Sjólands biskupsdæmi eru 400 ok 11 kirkjur, en 100 ok 20 skip konúgi. Fyrir norðan Sjóland er Eyrarsund; en fyrir norðan Eyrarsund liggr Skáney [ok Halland. Á ³⁾ Skáney er erkibiskupsstóll í Lundi, sá er hinn 8di biskupsstóll í Danmörk; í því biskupsdæmi er hálft fjórða 100 kirkna ok 3 kirkjur, en hálft annat 100 skipa konúgi; sá er biskupsstóll ríkastr í Danmörk. Millum þessara landa Jótlands ok Skáni liggja mörg stór eylönd, þau er eigi eru áðr nefnd. Sámsey er undir Árósbiskup. Hlèsey undir Vebjarga biskup;

¹⁾ Norðungi, B. C.

²⁾ Róiskeldu, K.

³⁾ í Hallandi

á Skáney, S. V.

þær liggja vestr frá Fjóni. Alsey er undir Heiðabæ. Láland, Erri ¹⁾ Þjórslundr ²⁾, Alsey ³⁾ Lángaland ⁴⁾: þessar 5 eyjar eru undir biskup á Fjóni. Mön ok Falstr eru undir biskup á Sjólandi. Borghundarhólmr liggir austr í hafit frá Skáney, þat er mikit ríki ok liggir undir [biskup á Skáney ⁵⁾]; þar eru 12 konungsbú ok 14 kirkjur. Þessi lönd, er nú voru nefnd, liggja undir Danakonung, ok eru þau bæði víð ok fjölmenn. Voru þessi lönd at fornu margra konunga ríki.

Upphaf Blóð - Egils.

33. Ragnar hét maðr, hann var danskr, ok ættaðr suðr á Jótlandi, hann var ríkr maðr, ok bjó þar sem heita Ragnarsstaðir, þat er í Rípa biskupsríki; þar er ok vatn, þat er Ragnarssjór heitir. Ragnar hafði verit kær vin Sveins konungs, ok honum jafnan þjópat, meðan konungr var á lífi. Egill hét son Ragnars, hann var mikill atgjörvismaðr, manna mestr ok sterkastr, vígr hverjum manni betr, ok allmikill hermaðr.

Frá Egli.

34. Sá atburðr varð í Danmörk, at þar andaðist einn ríkr maðr í Borghundarhólmi, sá er Áki er nefndr, hann hafði þar ráðit fyrir 12 konungsbúum, er hann á í Borghundarhólmi; nú lá þar ríki autt ok höfðingjalaust; voru þá

¹⁾ Ereí, S. V; Eyri. C. ²⁾ Þjórslund, S. V. Þórslundr, M.

³⁾ v. í M. ⁴⁾ þunnig M; Konungaland, B. ⁵⁾ b. v. S. V.

menn sendir á fund Knúts konungs, at hann skyldi ráð fyrir gjöra, ok voru honum sögð þessi tíðindi, báðu þeir hann fá til annann yfir ríkit. Í þenna tíma kom til Knúts konungs Egill Ragnarsson, ok býðr at hann muni gjörast hans maðr, ok þjóna honum með trúnaði: hafa ok slíkt starf haft enir fyrri frændr mínir, segir hann, sem yðr er kunnigt. Konúngr svarar: mikill maðr ertu, Egill! ok fyrirmannligr, ok eigi mun þik karlmennska skorta, en eigi ertu með öllu gæfumannligr; en með því at þú ert mikill framkvæmdarmaðr, sem vèr viltum, þá mun ek fá þér ríki til forráða í Borghundarhólmi; skaltu ok skyldr til allra útgjörða ok konungs starfs, ok þó munum vèr aftaka 3 búin, þau er vèr eigum þar, en þá skaltu ráða fyrir öðrum. Egill tekr þenna kost, ok gjörist valdsmaðr yfir þessu ríki; gjörist hann brátt ríkr ok fjölmennr, ok hafði með sér mikla sveit; hann var örr af fè, lifði ríkmannliga, ok var jafnan í hernaði á sumrum, ok aflaði mikils fjár, ok lagði hann þat í kostnat fyrir menn sína á vetrum; hann var vinsæll af sínum mönnum; hann varði harðfengiliga ríkit; mjök gekk upp fèit fyrir honum í kostnaði, þeim er hann hafði, þvíat hann hèlt [litlar veizlur ¹⁾], hjá því er fyrr hafði verit, en ²⁾ hann hafði í kostnaðinum miklu meira. Þetta líkaði Knúti konungi lítt, ok bað Egil mánka

¹⁾ lagfært fyrir miklar v. B; miklar útgjörðir, S. V. ²⁾ K; þvíat, B.

fjölmenni sitt, ok sagðist af hafa tekit hernað innanlands,

Egill drakk blóð.

35. Þat var eitt sumar at Egill fór úr landi, ok hafði 18 skip, ok er hann kom til Vindlands, herjar hann. Vindar ¹⁾ safnast saman á móti Egli, ok er þeir finnast, verðr þar bardagi mikill, ok fellr mart af hvorumtveggjum. Egill barðist allhermannliga; þeir börðust á skipum, ok var þat næst Egils skipi, er á var höfðingi Vinda, ok er orrustan var sem áköfust, ok menn þóttust eigi skilja, hvorir hníga mundu, þá hljóp Egill af skipi sínu ok upp á Vindasnekkjuna, ok hjó til höfðingjans, ok veitti honum banasár, ok þegar hljóp Egill öfugr aptr á sitt skip, brestr þá flótti á Vindum, fær Egill þá ágætan sigr ok mikit fè; hann var svá móðr, at hann féll nær í óvit, ok er hann sat upp í skipi sínu, þá bað hann gefa sér drykk. Sveinn svarar: verit hefir þat hark hær í dag á skipinu, at brotnat hafa verplar vorir allir, ok er niðr hlaupinn drykk allr í kjöl á skipinu. Egill svarar: eigi mun ek at siðr drekka mega. Sveinn svarar: eigi, herra! segir hann, þvíat þat er meiri hlutr manna-dreyri ok blóð. Egill stóð þá upp, ok tók hjálminn af höfði sér, ok sökkr niðr í kjölinn, ok drekkkr þrjá drykki mikla; eptir þat ferr Egill heim með fögrum sigri til Borghundarhólms;

¹⁾ Vindlendr, S.

skortir nú eigi fè um vetrinn til framflutningar liði sínu. Þetta spýrst víða, ok þetta kom fyrir Knút konúng, ok margir lofuðu mjök afrek Egils, ok sigr þann sem hann vann. Konúngr varð fár við þat ¹⁾, er honum var sagt frá drykk Egils, ok af þessum atburð var Egill kallaðr Blóð-Egill síðan.

Frá Egli.

36. En er Egill hafði litla stund heima verit, þá fór hann á fund Knúts konúngs, ok fèkk Egill þar sæmiligar viðtökur. Konúngr spurði at um ferðir Egils, en hann sagði frá, þvíat honum var allt lætt hjalat um hernað þann, er hann hafði haft um sumarit. Síðan kallar konúngr hann á eintal, ok spyr ef þat væri satt, at hann hefði drukkit mannablóð. Egill segir at mikit væri til þess haft, en kveðst þó lítt hafa hugsað þetta fyrri. Því varð svá illa? segir konúngr. Egill svarar: Þosti svá mikill kom at mér ok mæði, at ek þóttumst varla þola mega, en drykkur var engi annar. Konúngr svarar: Þessi hlutr er harðla þúngligr ²⁾ vorðinn, ok mikit kristnispell í, ok þat er kallat at vèr sèum refsingasamr um smærri hluti; en með því at oss líkar vel þín þjónusta svá búit, þá munum vèr eigi svá stríðan dóm áfella at sinni, sem mörgum mun von þikja; vil ek þat ráð áleggja með þér, at þú bætir við guð ok segir sem fyrst kennumönnum, ok tak skriptir

¹⁾ þá, S.

²⁾ færligr, S; farliga, K.

fyrir; en þar sem vorr rættir hefir brotinn verit, þá viljum vèr þèr þat uppgefa, en eigi sýnist mér þetta minna vera, enn þó at þú hefir etit manna-hold soðit, er þú hefir drukkit blóð þeirra. Egill heitir konúngi at hann skal svá gjöra, ok áðr þeir skilja býðr. Egill konúngi til veizlu heim til sín: vænti ek, herra! segir hann, at mér sè þat heilla vænt, at þèr sækir hífýli mín. Konúngr heitir honum ferðinni, er á líðr vetrinn. Ferr Egill heim ok sitr heima í Borghundarhólmi um vetrinn.

Frá konúngi ok Agli.

37. Knútr konúngr bjó ferð sína um vorit til Borghundarhólms. Egill hafði þar fyrirbúið vegliga veizlu. Konúngr kemr við miklu liði. Þar var mikil stofa, sem konúngs höll væri, hún var alskiput skjöldum. Konúngr var þar 3 nætr at veizlunni, ok var harðla glaðr. Egill leiddi konúng út með stórmannligum gjöfum. Konúngr mælti þá við Egil: hvat er nú, Egill! segir hann, hefir þú nú gaum gefit at því, er ek minta þik á næstum, at þú hafir sagt kennimönnum til misverka þíns, ok sæzt við guð? Egill svarar: eigi er þat, herra! segir hann, gleymt hefi ek nú þessu. Konúngr bað hann eigi fresta lengr. Egill sagði svá vera skyldu, ok skiljast nú með vináttu. Egill fór í her-nað um sumarit, ok aflar em mikils fjár, ok kemr heim at hausti, ok ferr nú ekki á konúngs fund.

Frd Agli.

38. Knútr konúngr spurði þetta, at Egill hafði enn verit í hernaði um sumarit, ok líkaði konúngi þat illa, þvíat hann bannaði þat mönnum, at hafa rán ok óspekt. Konúngr sendi Egli orð, at hann kæmi á hans fund. Egill fór á fund Knúts konúngs, ok fagnar konúngr honum vel; tóku þeir Egill tal sín á millum; spurði konúngr Egil, hvort hann hefði herjat um sumarit. Egill segir at svá væri. Konúngr svarar: þar tekr þú sltt ráð upp, er þú gjörir þik at víkíngi, er þat heiðinna háttir, vil ek þat þér banna; mér er ok sagt, at þú hafir með þér fjölmenni mikit sem konúngr, ok haldir þik at öllu, sem þeirra er siðr til, ok eyðir þar upp nær öllum þínum peníngum, en takir þá til annara er þik skortir; koma þeir margir á vorn fund, er slíkt kæra; vil ek, segir konúngr, at þú mínkir fjölmenni þitt, ok gjör þik eigi stærra, enn þú átt kyn til; vil ek at þú sèrt hófsmaðr ¹⁾ um alla hluti, ef þú vilt oss þjóna; eða hvat er nú, Egill! segir konúngr, um þann hlut, er ek hefi nokkurum sinnum þik ámintan, ok þú mátt viðkannast, hefir þú þat nú til bóta borit? Egill segir þá heldr reiðuliga: þat væntir ²⁾ ek, herra! segir hann, þótt þér minnizt þess hlutar opt við mik, at sjálfum mér mun þó mest hugat ³⁾ um mitt.

¹⁾ þannig S. V. M. ljósmaðr, B. C.

²⁾ veit, S. V.

³⁾ vera, ó. u. S. V.

Þá svarar konúgr: nú er mér þess von, at þat komi fram, er ek sagða þér hið fyrsta sinn, er við fundumst, at þú mundir eigi vera með öllu gæfumaðr, nú ok svá mjök sem þú úrækir nauðsyn sjálfs þíns, þá vil ek fyrir aungvan mun hafa lengr þína þjónustu, ok eigi skaltu varðveita mína eigu heðan frá. Egill svarar: þér munuð ráða veizlum yðrum við mik, herra! en þat mun yðr þykja undarligt, segir hann, ef ek held mik eigi óríkmannlígar, þó at ek hafi mína kosti eina, skal ek ekki biðja yðr um þjónustu, meir enn yðr líkar. Konúgr svarar: ekki þarftu, Egill! at gjöra þik svo stóran, segir hann, beygt hefi ek svíra á feitari ¹⁾ búkum enn þú ert; ætla ek þér þat verr munu ²⁾ gegna enn mér, at okkra yináttu skill. Nú er þat mitt hugboð, segir konúgr, at nokkut hendi þik þat, er enn er stærra, enn þeir, er áðr eru berir vorðnir um hagi þína. Eptir þat skildu þeir konúgr ok Egill með aungri blíðu, fékk konúgr þá annan mann yfir ríkit í Borghundarhólmni. Egill minkaði ekki fjölmenni sitt, heldr hafði hann öllu meir rausn ok nokkuru mannfleira; sat hann nú heima í húsi sínu.

Skiptjón.

39. Í þenna tíma réð fyrir Noregi Ólafr kyrri Haraldsson, hann átti Ingiríði, dóttur Sveins konúgs, en systur Knúts konúgs; var þar

¹⁾ frekari, *V.* ²⁾ muni, *S. V.*

vinátta kær með þeim mágum. Þat var eitt sumar at skip nokkurt fór af Noregi bæði mikit ok auðigt; þat skip áttu kaupmenn; þeir sigldu suðr til Danmerkr, ok austr í gegnum Eyrarsund, ok svá austr til Borghundarhólms. Síðan hvarf skip þat, svá at ekki spurðist til, ok ekki fannst af því skipi, ok voro hær margar getur á, hvat af mundi orðit. Noregs konúngr sendi orð Danakonúngi, mági sínum, at hann skyldi láta leita eptir skipi þessu, hvat af mundi orðit; ok hann hét því.

Daði Egils.

40. Knútr konúngr fór einu sinni til Borghundarhólms með nokkurum skipum, þar var í ferð með honum Benedikt bróðir hans ok bræðr 2, hét annar Sveinn, en annar Ástráðr, þeir voru danskir menn, ríkir ok stórættaðir, ok voro kendir við móður sína, þeir voru kallaðir Þórgunnu synir. Þórgunna móðir þeirra var dóttir Vagns Ákasonar; þeir bræðr voro kærir Knúti konúngi. Knútr konúngr siglir nú til Borghundarhólms með lið sitt; var þat mest erindi konúngs, at vita ef hann mætti verða vís um skip, þat er týnt hafði af Noregi, þvíat Knútr konúngr bar hær mikla hugan fyrir, ok vildi gjarna vita, hvat af væri orðit; ok er þeir áttu skamt til Borghundarhólms, þá sigldu þeir hjá eyjum nokkurum, ok bað konúngr þar at leggja, ok svá gjörðu þeir. Síðan gengu þeir á land. Knútr konúngr gengr eptir fjör-

unni, ok var þar stórgrýtt mjök. Konúngr hugði at grjótinu, ok sá þar¹⁾ rautt allt. Konúngr spurði menn sína, því svá mundi vera? Þeir svara: Þér munuð þat bezt skynja, herra! Konúngr svarar: Þat mundi ek ætla, at hēr mundi um hríð hafa verit eldsneyti yfrit; mun vera at þat komi fram, er mēr sagði laungu hugr um, er tekr til okkar Egils; er nú ekki því at leyna, segir konúngr, at ek hygg at þat sè af manna völdum, en brátt mun þat reynast; munu²⁾ vēr nú ekki hēr lengr dveljast at sinni; ferr nú konúngr ok tekr veizlu skamt frá bæ Blóð - Egils. Egill hafði með sér mikit fjölmenni, ok mjök undruðust menn þat, er hann hēlt svá mikit lið, þar sem þá lágu engi brýn fēfaung fyrir, þvíat Egill hætti þá hernaði. Mart ræddu menn fyrir konúngi um siðu Egils ok manna hans, ok fanst þat á konúngi, at honum var lítt at skapi. Þetta hið sama kveld lét Knútr konúngr veita heimferð at Egli, var þar höfðingi fyrir Benedikt; ok þeir bræðr Sveinn ok Ástráðr, þeir voro saman hundrat manna. Þeir fóru þar til, er þeir komu til bæjar Egils um nóttina. Þeir Egill voro vanir at drekka til miðrar nætr; en er þeir Benedikt komu at bænum, þá gengu þeir at drykkjustofunni; þeir Egill sátu þá enn ok drukku. Þeir Benedikt slógu þá mannhríng um stofuna; en er þeir Egill urðu varir við ó-

¹⁾ at þat var, S. F.

²⁾ munum, S. F.

fríð, þá hlupu þeir til vopna sinna, ok ætluðu at verjast. Benedikt sagði at sá mundi þeirra kostur beztr, at gefast upp, ok er Egill vissi þat, at þeir höfðu her manns, þá gekk Egill út í hendr þeim. Síðan var hann handtekinn, ok fór Benedikt með hann á konúngs fund, en þeir bræðr Sveinn ok Ástráðr voro eptir með sína menn, ok skyldu geyma, at öngvir kæmist í burt af sveitúngum Egils. En er Egill kom á konúngs fund, þá mælti konúngr: langt hefir nú verit á millum funda vorra, Egill! vilda ek nú at sjá væri hinn síðasti. Egill svarar: þér munit nú hafa vald á því at sinni, herra! vænti ek þess, segir hann, at engi kalli þik at betra höfðingja nè at meira konúng, þótt þú látir drepa saklausa menn. Þá svarar Knútr konúngr allhógliga: ek mun nú verða, Egill! at bera ábyrgð fyrir hlut mínum; ef ek drep saklausa menn, þá verð ek því at svara við guð; en þó er nu, Egill! svá komit þínum hag, at ekki mun þér nú stoða, at fara með drambi nè stríðlæti, tekit höfum vèr þik nú svá í fángelsi, ok muntu nú segja verðaslíkt sem yfir hefir gengit, þó at eigi sè fagrt, sem mik varir; munu við nú nær gángast um eptirleitina; skaltu segja um skipssögn ¹⁾; þá er vèr hyggjum at þú ok menn þínir hafir ²⁾ myrða, en tekit fèit til þín; hefir þetta helzt til lengi leynt verit; höfum vèr ok þar komit,

¹⁾ þannig B. M. skipssögn, K. skipssögu, S. V. C. ²⁾ hafi S. V.

segir konúgr, ok í þann stað, at vèr hyggjum þat unnit hafa verit. Egill sá þá, at sá einn var kostur til, at segja eptir því sem var, ok farit hafði; þvíat hann vissi, at svá margir voru hans menn samvitandi þetta með honum, at til mundu verða nokkurir af þeim, ef fast væri eptir sótt. Egill svarar þá: þá er þetta skip, er nú spyrit þer eptir, lá undir þeirri sömu ey, er þer komut við, þá hældum vèr njósnum til um ferðir þeirra, þar er útgrunnt, en þat vissu þeir eigi, Norðmenn, þvíat þeim var ókunnigt, ok fjarði um nótt út undan skipinu, þá fórum vèr til, segir Egill, í nætrelding, ok var þar skammt viðrtal vort, vèr tókum menn alla, er á voru skipinu ok bundum, en ræntum fè öllu; leiddum síðan skipit uppá hellurnar, ok lögðum í eld, ok brendum upp alltsaman skip ok menn, svá at þess mætti eigi sjá merki, nema þetta eina, er grjótit var rautt eptir. En er Egill hafði þetta sagt, þá mælti Knútr konúgr: nú er sem mik varði, at þú ert ólífismaðr, lítið nú á, góðir höfðingjar! segir konúgr, hversu vèr skulum reisa slík niðingsverk. Þar voru margir frændr Egils viðstaddir, þeir er mikils voru virðir, ok buðu fè fyrir Egil. Konúgr svarar: eigi skal þat spyrjast, at ek niðumst svá á guði mínum, at ek taka fè til nokkurra manna vináttu, at dæma svá rángt; eru eigi slíkt ólífissakir, er þó væri svá at einn maðr væri myrðr, þarsem nú eru margir,

en fæðst síðan á því einu, er stólit er til? Nú var bæðiat íllt þótti til mót at mæla, enda þorði ok engi at mæla móti konúngi. Eptir þetta var farit með Egil til skógar, var þar reistr gálgi, ok var Egill uppfestr. Síðan fór konúngur til bæjar Egils, er hann hafði átt, ok lét þá sæta refsíngum menn Egils, suma lét hann drepa, en suma lét hann meiða, suma rak hann or landi burtu, en öngvan lét hann óhegndan, þann er nokkurn hlut hafði í átt í þessari ráðagjörð, ok eyddi hann svá þessum óaldarflokki. Þetta verk varð honum mjök öfundsamt, þvíat Egill var bæði frændmargr ok frændstór. Eptir þetta viku höfðingjar til sundrþykkis við konúnginn, ok tóku mjök at stirðna við hann, ok þar eptir gjörði alþýðan; þótti mönnum hann ríkr ok refsíngasamr, en þeir áðr [vanir sjálfraði ¹⁾].

Frá Ólafi konúngi ok Knúti konúngi.

41. Þat var eitt sumar, at þeir mæltu stefnu í millum sín, Knútr konúngur af Danmörk ok Ólafr konúngur af Noregi. Þeir fundust í Elfinni, ok fagnar hvorr þeirra öðrum vel; áttu þeir tal með sér. Þat var á einni stefnu at Knútr konúngur mælti svá til Ólafs Noregs konúnga: þat hefir ek hugsat, Ólafr mágr! segir hann, ef yðr sýnist þat eigi óvænt stefnt vera, at gjöra leiðánger úr landi, ok minnast þess ríkis, er [vèr frændr þikjumst ²⁾ mikla tiltölu ³⁾ eiga, en

¹⁾ voru sjálfráðir, S. 7. ²⁾ vorir frændr þikjast, S. ³⁾ til b. v. S.

þat er ríki í Englandi; hafa vorir frændr þar haft mikít vald, sem yðr er kunnigt, þar sem Knútr hinn ríki eignaðist allt England, frændi vorr, ok reð því ríki allt til dauðadags, ok synir hans eptir hann; nú vildum vèr, Olafr mágr! hafa þartil yðvarn styrk; munum vèr þar gjöra yðr kost á, at þèr gjörizt höfuðsmaðr yfir þessari ferð, þvíat þèr eiguð mikla harma at reka við Englands menn; viljum vèr þá veita yðr lið af voru ríki, ella mun ek gjörast formaðr ferðarinnar fyrir beggja okkra hönd, þó at þat sè miðr tilfengit, en taka [þá þar til ¹⁾] traust af yðr ok styrk fjölmennis. Þá svarar Olafr konúngr: þetta mál, er nú hafið þèr talat um hrið, Knútr konúngr! sýnist oss vænliga sett; er at því raun ²⁾ mikil, at þèr frændr hafit gæfu tilborit, at vinna þar mikinn sóma, er þat mjök sundrleitt eða um vora frændr, þvíat vèr höfum fengit þar þann mannskaða, er vèr biðum aldri bætr. Nú megum vèr þat sjá, ok kunnum skilja, at þá er Haraldr konúngr faðir minn fór úr landi, þá mælti þat alþýða, at aldrei hefði fræknara lið búizt af Noregi til einnar ferðar, voro þar allir hlutir betr tilfengnir enn nú sè kostr í landinu; nú fær eigimennina þvílíka, sem hann hafði með sèr, en hitt skilr þó miklu meira um höfðingjann, þann sem þá var fyrir ferðinni, er Haraldr konúngr var, eða þar sem ek em. Nú svá þúng

¹⁾ þar þó, S. F.

²⁾ gízkaf; rauns B. raun, S. F.

sem þá var ferðin, þá munum vér ekki ætla oss svá mikla hamíngju raun, at brjótast til ríkis í Englandi. En með því, Knútr konúgr! at þér leitið eigi minnr eptir nauðsyn minni í slíku enn yðvarri fýst, þá viljum vér fá yðr til þessar ferðar 60 stór skip, ok velja menn til af hirðsveitum mínum, alla þá er frækastir eru, ok skal at aungu nú minnr vanda hvorki skip nè menn, enn þó at ek væri sjálfr fyrir. Knútr konúgr svarar: Þetta er stórmannliga mælt ok boðit, sem von var at, ok þenna kost munum vér upptaka, en guð ráði hversu gefst. Marga hluti töluðu þeir um ríkin milli Noregs ok Danmerkr, ok fóru allar ræður vingjárnliga með þeim. Var nú þetta ráðit, at Knútr konúgr ætlaði að fara herferð til Englands, ok voro margar getur á um, hversu sú ferð mundi takast. Eptir þetta skildust konúngarnir með vináttu, ok skiptust gjöfum við, fór Ólafr norðr í Noreg, en Knútr konúgr suðr til Danmerkr.

Frd Knúti konúngi.

42. Knútr konúgr lét gánga herboð um allt sitt ríki, ok kvað á, hversu mikit lið fara skyldi úr hverju héraði, ok segir almenníngur skuli úti vera at liði ok skipum; var um vetrinn mikill viðrbúnaðr í Danmörk. Eirekr jarl bjóst til ferðar þessarar með Knúti konúngi, ok þarmeð aðrir ríkismenn. Snemma um vorit lét Knútr konúgr safna saman hernum, ok stefna öllu liðinu til Limafjarðar. Í þenna tíma

kom Norðmanna lið, sem Ólafr konúgr hafði heitit Knúti konúngi, ok var þat fólk hið hermannligasta ok at öllu vel búit. Nú dregst saman Danaher, ok var þat múgr manns. Knútr konúgr var þá enn eigi kominn, en þó sendi hann boð til þeirra, ok lét leiðángurs fólkit biða sín, ok segir at eigi mán þurfa lengi at biða. Liðu svá nú 7 nætr, at konúgr kom eigi, ok líkar Dönum nú illa, er hann kom eigi; en þat olli því, er konúgr kom eigi, at þeir menn komu á konúgs fund, er sögðu honum at Vindar höfðu her úti, ok þeir ætluðu um sumarit at herja til Danmerkr, at hefna þess ófriðar, er Blóð-Egill hafði veitt þeim. Knútr konúgr sendi menn til þeirra Vinda með sættarboðum, ok biðr þá eigi at herja í Danmörk; sagði þat ekki vera þeirra færi, at berjast við sik: en þó mun í því verða gjört margra manna mein ok ónáðir; vil ek at vèr setim grið ok frið millum landa, svá at hvorugir herji á aðra. Fóru nú sendimenn á fund Vinda, en konúgr sagðist mundu biða þeirra um 7 nætr, þvíat hann vildi eigi fara úr landi, nema þessi ófriðr stöðvaðist. Liðr nú vika þessi, ok koma eigi sendimenn aptr. Nú þikir Dönum langt at biða konúgs, þar er þeir liggja í safnaðinum, ok þikkir mönnum sèr mikill vanhagr í, at liggja í sama stað sèr at aungu nýtu; tala höfðingjar hær um lángrar tölur, kom þetta samt með þeim, at senda menn á konúgs fund, ok báðu þeir til þeirrar ferðar Ólaf konúgs bróður; hann

var ófús á at fara, kveðst þat hyggja, at konúngr mundi sjálf vilja ráða ferðum sínum: hvat sem þer Danir kurrit; get ek hann lítit gjöra fyrir mín orð, er konúngr óáhlýðinn, hvat sem mælt er fyrir honum, en mjök einráðr, en þer Danir opt ekki fastir á velli ok meðal-lagi trúlyndir. En þótt Ólafr talaði slíkt, þá lét hann þó at bæn vinnu sinna, ok hæt ferðinni, ok fór með nokkura menn á konúngs fund. En þegar Knútr konúngr sá Ólaf bróður sinn, þá mælti hann til sinna manna: takið þer Ólaf, segir hann, ok setið fjötr á fætr honum, ok gætið hans svá, at hann komist eigi á burt; þvíat ek vil ekki orð heyra, þat er hann talar. Þetta þótti mörgum undarligt, því konúngr lét þetta gjöra; en svá stóð mikil ógn af orðum konúngs, at engi þorði at brjóta boð hans. Annann dag eptir fær Knútr konúngr menn til, at flytja Ólaf vestr í Flæmingjaland til Baldvina hertuga mágs síns; bað Knútr konúngr svá segja Baldvina, at hann hefði Ólaf í varðhaldi ok gæzlu, ok lèti hann aldri komast út af því járn, er hann var í settr: nema ek sendi orð til. Margir menn svöruðu: þat lízt oss, herra konúngr! sem þessi dómr sè stríðr¹⁾, er þer dæmit þessum manni, þvíat vèr sjáum eigi at hann hafi svá brýnar sakir til, at koma í slíka þrísund. Konúngr segir: ekki ber ek sakir á

¹⁾ stríðr, S. V.

hendr Ólafi fyrir [alþýðu manns ¹⁾], en vita mun allsvaldandi guð, ef þær eru nokkurar; má ok vera, segir hann, at þær vitið gjörr enn ek, hverr maðr hann er, [en þat er ætlan mín, segir konúngr, at eigi mun langt líða, áðr at Ólafr sjálfr mun bera sér vitni, hverr maðr hann er ²⁾]. Þessir menn fóru með Ólaf vestr í Flæmingjaland, sem konúngr sagði fyrir, ok komu á fund Baldvina hertoga, ok sögðu honum orðsending Knúts konúngs ok jartegnir, þær er fylgðu viðtöku Ólafs. Hertoginn gjörði sem konúngr bauð, at hann setti Ólaf í einn turn háfan ok þar menn til geymslu, var þar ríkt varðhald; sitr Ólafr þar um hríð.

Frá liði Knúts.

43. Nú er at segja frá þeim mönnum, er Ólafi Sveinssyni höfðu fylgt á fund Knúts konúngs, þeir urðu hræddir mjök við ófarir þær, er þeir sáu at Ólafr hafði; þeir komust í burt með hlaupi, ok komu ³⁾ á fund leiðángersliðsins, ok sögðu mönnum þau tíðindi, er orðin voru; sögðu ok þat með, at Knútr konúngr mundi þar aldrei koma: hefir hann nú þat sýnt, segja þeir, hverr maðr hann er, hefir hann nú þat gjört ódæmaverk, at því er betr at fáheyrt er, hann tók nú bróður sinn saklausan ok vel til höfðingja fallinn, ok setti í járn; hyggjum vèr at honum gangi þat til, at hann hræðist þat, at

¹⁾ mönnum, S. V.

²⁾ v. í S. V.

³⁾ komust, S. V.

höfðingjar mundu heldr vilja hafa Ólaf fyrir konúng enn hann, ok þá mundi betr standa ríki í Danmörk, ok mundu menn eigi eiga undir slíkum ofsa at búa. Við þessa sögu brá mörgum mönnum mjök, ok áttu höfðingjar þing, ok töluðu um þessa tiltöku, er konúgr hafði haft, ok lagði þá hverr orð til sem sýndist. Voru þeir sumir höfðingjar, er þat mæltu berum orðum, at aldri mundi þrífast Danaríki, meðan Knútr væri konúgr, en hinir voru miklu fleiri, er eigi gengu á berhögg ¹⁾ um fjandskap [við konúng ²⁾], svá at alþýðan mætti þat reifa ³⁾, þótt þeir væri í jöfnum hug sem hinir. Var nú ráðagjörð mikil með hernum, hvat þeir skyldu upptaka; voru þeir sumir höfðingjar, er þat mæltu, at þeir mundu rjúfa leiðángrið, ok gefa mönnum heimleyfi. Bændamúgrinn hljóp upp með einu samþykki, ok báðu þann aldrei þrífast, er þar lægi lengr, sögðust þá ok margir hafa nauðugir [komit í þenna ⁴⁾] leiðángrið. Norðmenn báðu þá biða, ok þola vel, ok gjöra eigi at hægómamáli orðsending konúgs, ok sögðu hann brátt koma mundu. Danir æptu á móti því, ok báðu Norðmenn liggja í sultar kví ⁵⁾ þeirri, svo lengi sem þeir vildi. Eptir þat raufst leiðángrið, ok sigla allir Danir í burt ok heim, hverr til sinna hífýla; þikist sá beztr hafa, er fyrst kemr heim;

¹⁾ bráhögg, S. V. ²⁾ Knúts konúgs, S. V. ³⁾ reina, S. V.

⁴⁾ vorit hén í þetta leiðángrið, S. V. ⁵⁾ sultar kúr, S. V.

ok þegar at rofinn var leiðánggrinn, kom Knútr konúgr til Limálfjarðar, ok þar lá fyrir Norðmannaher; fóru þeir þegar á konúngs fund, ok fagna honum æfar vel. Konúgr var þá mjök reiðr Dönum, er þeir höfðu rofit leiðánggrinn, ok sagði svá: nú hafa Danir enn sýnt trúleik sinn, nær sem vèr fáum þeim goldit þetta. Konúgr var allmjök reiðr, en stilti vel orðum sínum, sem hann var jafnan vanr, þótt þeir hlutir bærisk at, er honum mislíkaði allmjök. Norðmenn buðu konúngi fylgð sína at fara þángat, sem honum líkaði. Konúgr sagði þeim vel fara ok drengiliga, ok þeir höfðu vel haldit boð síns herra ok höfðingja. Bað konúgr þá fara heim til Noregs, ok hafa mikla þökk fyrir sína þarkomu: en vèr Danir munum enn verða við at leikast. Síðan sigldu Norðmenn heim til Noregs. Knútr konúgr ferr þá til Sjólands, hann hafði þá fjölmenni mikit, þá komu til hans þeir menn, er hann hafði sent til Vindlands, ok sögðu honum þau tíðindi, at Vindar tóku þat með þökkum, at halda sátt ok frið við Knút konúng, ok þeir höfðu því haft her fyrir landi sínu, at heim þótti hann vera ótrúligr, er þeir spurðu at leiðánggr væri úti haför í Danmörk. Sendu þeir nú vináttumál til konúngs ok þar með gjafir sæmiligar, ok þótti Knúti konúngi þetta allgóð tíðindi.

Frd. Knúti konúngi.

44. Eptir þetta ferr Knútr konúgr suðr

til Fjóns, ok átti þar þing við bændr, ok veitti þeim stórar átölur fyrir þá svívirðing, er hann kallar at þeir hefðu gjört honum; segir hann at þar fyrir skuli þeir sæta ¹⁾ afarkostum af sér. Eirekr jarl flutti mál bænda við konúng; sagði þeim eigi svá mikinn illvilja til hafa gengit við konúng: er þat, sem yðr er kunnigt, herra ²⁾! segir hann, at alþýðan hlýdir því, er þá er talat, ok þikir þat vænast ráð, er þá er nýgjört; nú var þat ³⁾ flutt til þeirra, at þær mundit hvergi nær koma þeim her, er þar var sáms-ankominn. Talar jarl hér, um langt, ok flutti vel ok drengiliga fyrir bænda hönd. Konúngr var heldr styggr, ok var ekki hægt orðum við hann at koma; sagði at bændr skyldi ná sættum við sik, en hann vildi þó einn ráða þeirra á millum. Síðan festu bændr konúngi sjálf-dæmi, lagði konúngr stór gjöld á þá, er hann hafði mest sakir á hendi; létu margir hér stórfæ fyrir, ok þótti mönnum þetta mikill afarkostr, en þó þótti sá nú hinn bezti til, at láta konúng einn ráða þeirra á millum, sem þá var komit, en Knútr konúngr vægði þeim ekki, þvíat þann dóm lét hann hvern hafa, sem honum þótti þeir sakir til hafa, hvört sem hann var ríkr eðr óríkr; en þat þótti höfðingjum ofrausn, ok settu mjök hug sinn við, en þó bar engi traust til at mæla á móti Knúti konúngi.

¹⁾ mæta, S. F.²⁾ minn, b. v. S. F.³⁾ vel, b. v.

S. F.

Frá Knúti konungi.

45. Knútr konúgr fór þá suðr til Jótlands, ok kom þar mart lið til hans. Konúgr hefir þá miklu meira lið ¹⁾ enn hann var yarr, ok lét bjóða upp fyrir sér veizlur, þar sem hann vildi dveljast, ok lét bændr hafa þar allan kostnað fyrir. Í hverju héraði þingar hann við bændr, ok hefir þetta eð sama mál upp, ok berr þat á hendr bændum; kallar at þeir hafi gjört honum svívirðing, er þeir vildu eigi veita honum hlýðni: eptir því sem [þær voruð ²⁾] skyldir til. Konúgr talar langt ok snjalt ok stirt á hendr bændum, ok fanst þar mart í orðum hans, er til sakargipta var við þá. Bændr svörðu fyrir sik, ok færðust undan öllum sökum, en þó í annann stað sáu þeir, at þeir máttu eigi deila kappi við Knút konúgr, þvíat hann hafði mikinn styrk fjölmennis, þvíat hann hafði til sín boðit mörgum ³⁾ ríkismönnum. Þar var þá með Knúti konungi Eiríkr jarl, bróðir hans, [ok Benedikt ⁴⁾], Sveinn ok Ástráðr Þórgunnu synir; þar voru ok með konungi bræðr 2, hét annar Pálmar, en annar Blakkmar, þeir voru fóstbræðr Eðlu drotníngar, er Knútr konúgr átti; þeir voru miklir menn ok sterkir, ok höfðu gott yfirlát af konungi. Margir menn voru þeir með konunginum, er mikils voru verðir.

¹⁾ fjölmenní, S.²⁾ þeir voru, S. V.³⁾ öllum, S.⁴⁾ v. í S. V.

Frá Þórði skora ¹⁾:

46. Þórðr skori hēt maðr, en annarr Tólar verpill, þeir voru sýslumenn Knúts konungs vestr á Vendilskaga, þar sem heitir Hjarranda ²⁾ sýsla; þat er einn útskagi vestr af Jótlandi. Þetta ríki er fátækt hjá því sem annat ríki í Danmörk. Þaðan voru þeir ættaðir Ásbjörn jarl ok Eyvindr bifra; þar heita síðan Ásbjarnarbúðir ok Eyvindarbúðir, er þeir voru fæddir. Þeir Þórðr ok Tólar spurðu, at Knútr konúgr var á Jótlandi, ok þat með, hvar sem konúgr fór, átti hann þing við bændr ok stefnur, ok lagði á þá stór gjöld. Þeir spurðu ok at konúgr ætlaði þeim slíkan kost Vandilsbyggjum sem öðrum mönnum, ok við þessa frètt stefndi þing Þórðr við bændr, ok boðar þar til öllum sínum mönnum, sem helzt voru þar ráðsmenn ok nökkurs virðir, ok er þing var sett, var þángat komit mikit fjölmenni. Þá stóð Þórðr skori ³⁾ upp ok mælti svá: spurt munut þér hafa til konungs þessa, er hann ferr yfir landit með rán ok hrips; hefir hann ok safnat at sèr miklu Vendil ⁴⁾ fólki mörgum til óþurftar; er þó þess at vænta, at sjálfum honum gegni þó verst; þvíat hann hefir nær öngva dugandi menn með sèr, ok er þess von at fáir munu til verða at þjóna honum, þeir er manndómsmenn vilja vera ⁵⁾; þvíat hann er ótrúr maðr ok ágjarn, svá at hann kann ekki hóf, því

¹⁾ dorra *alstaðar*, M.²⁾ Hjeraða, S.³⁾ skjón,

S. V.

⁴⁾ vendis, S. V.⁵⁾ reynast, S. V.

má hann heldr kalla at réttu víking enn kon-
 úng, hefir hann nú suma höfðingja drepna, ok
 gjört at óbótamönnum, svá at frændrnir skulu
 önga sæmd fyrir taka, suma hefir hann af landi
 rekit fyrir öngvar tilgjörðir, en alla lagit í þján
 ok í þrælkan; mán þetta ófrelsi ok ánauð aldri
 afganga, meðan hann lifir, ok er þat furða, er
 menn þola honum hverja ¹⁾ óhæfu, er hann
 tekr til; nú mun ek birta minn vilja hêrum, at
 ek vil eigi hafa hans ofsa yfir mër; sè ek eigi
 mun duga sváfátæku fólki, sem hêr er með oss,
 at hafa slíkar pyndingar ²⁾ af honum, sem ann-
 arstaðar hefir nú viðgengizt; nú er hingat tor-
 færa mikil, sem þer vitið, fyrir sakir fena ok
 vatna, ok ef yör lízt sem mër, þá munum vër
 eigi biða heima þessa vanrêttar ³⁾. Nú vil ek
 at þer segið yðvarn vilja hêrum, eða hvört þer
 vilit því játa, sem ek vil upp taka, eða vilið
 þer taka yör annat ráð. Þeir kvoðust hans forsjá
 hlíta mundu um þetta vandkvæði, höfum vër
 þat reynt lengi, at þín forsjá hefir oss vel í hald
 komit. Þórr svarar: eigi vil ek til þessa ens
 mikla vandamáls, sem mër lízt þetta, einsam-
 an vera, heldr allir í einu jáyrði vera, þvíat
 mër kemr þat í hug, ef Knútr konúgr kemr hêr
 at vitja vor, ok eigi hann tal við yör, at hann
 flyti svá sitt mál, at yör þiki þat sannast, sem
 þá talar hann, þvíat hann er maðr orðsnjallr ok

¹⁾ slíka, S. V.

²⁾ fundingar, S. V.

³⁾ vanrêkturs,

S. V.

brögdóttir ok undirhyggjumaðr mikill; mun yðr hann vera slægvittr, ok vandsæð er við honum, ef þér hlýðit nokkut því, er hann mælir. Nú vil ek at þér festið með því trúnað yðvarn við mik, at hverr sá maðr, er nokkut er eigandi, fái mæð í hendr lausafé sín öll, ok vil ek þat varðveita, þar til er nokkur úrskurðr verðr þessa máls; en ef þér erut truir við mik, at halda þetta, sem nú höfum vèr mælt, þá skulu þér taka við fé yðru, en ef þér bregðizt mæð í trúnaðinum; þá mun auðsærr minn kost, ok verði konúngr vís þessarar ráðagjörðar, at þér munut fá af honum stórar refsingar, þótt þér haldit lífinu, ok min¹⁾ þó kallaðar nógar sakir til. Tólar verpill svarar: vitum vèr um þetta alþýðu vilja, at engi vill hær leggja sitt mál á konúngs vald, þótt hann gjöri sik svá stóran, at hann hyggist muni gánga með ófriði um allt þetta land; er þat vor vill, at nú taki menn nokkut skjótt ráð; viljum vèr, Þórðr! at þú sèr fyrir þessu liði öllu, þvíat þú ert vor vitrastr. Þá mælti Þórðr: hvört er þetta vill allra ok samþykki, þeirra sem nú eru hær samankomnir. Því játuðu þeir allir, er þar voru. Þat ráð vil ek furst gjöra, sagði Þórðr, at vèr haldim safnaðinum, svá at vèr látim öngvan í braut, er nú er hær kominn; heldr söfnum vèr við, förum síðan til ár þeirrar, er á veg Knúts konúngs er, ef hann vill hingat fara til vor; ok ef

¹⁾ væri, S. V.

Þeir vilja hingat leita til vor, þá skulum vér verja þeim vaðit. Eptir þetta var slitit þínginu, ok fóru þeir með allan þenna her, þar til er þeir koma til árinna. Þar spurðu þeir þau tíðindi at Knútr konúgr var eigi þaðan langt i burt at veizlu, þar sem heitir at Sævarenda, þat er í innanverðum Limafirði; gjörðu þeir þá frá sér njósnarmenn, ok létu vita um Knút konúng eða fjölmenni hans.

Frd Knúti kónungi.

47. ¹⁾ Knútr konúgr var á veizlu á Sævarenda, sem fyrr var sagt. Konúgr ætlaði at senda menn vestr til þeirra Vendilskaganna ²⁾ ok leggja gjald á þá. Knútr konúgr nefnir til þessarar ferðar Svein ok Ástráð Þórgunnu syni, þeir höfðu með sér 60 manna; ekki höfðu þeir spurt liðsafnaðinn þeirra Þórðar. Þeir bræðr fóru til þess, er þeir komu að einni mikilli á, öðrumegin árinna var her mikill með alvæpni, ok fylktu þegar á árbakkanum við vaðit, er þeir bræðr riðu at ánni. Þá mælti Sveinn Þórgunnu-son: Þessir ganga vel í móti at færa oss skattinn ok gjaldit, munu þeir ok vita at oss er ókunni-igt, hafa þeir miklu betr gjört enn margir ³⁾ hafa til getið, skulum vér þá vel flytja þeirra mál. Ástráð svarar: ekki veit ek þat, mæ þykkja þeir ekki vera svá trúligir. Þeir Þórðr heyrðu hvat þeir töluðu, ok þá svarar Tólar:

¹⁾ her byrjar fyrra blaðið af, G. ²⁾ Vendilskaga, G.

³⁾ þannig, G. vantar í B. aðrir b. v. S. vær höfum, V.

verpill: þér skulið eigi svá verða bráðfegnir, þvíat ek vænti þess at sama gjald hafit þér heðan, sem yðr er makligt; er þat hin mestu firn, at þér ætlit fyrir at leggja á allt fólk ánaðarok, er ok þess von at þér finnit sjálfa yðr fyrir; eru menn þess latari þó, en líkindi stæði til, munut þér ok yðrum ójafnaði annarsstaðar meirr framkoma enn hér, ok sækir at, ef þér þorit. Þá svarar Sveinn Þórgunnuson: þessir eru orðstórir, eða hvað lízt yðr ráð? skulu vèr ekki ráða til árinna? Ástráðr svarar: nú fór sem mik grunaði, að þeir mundu eigi færa oss neitt gjald, þat er konungi sè gagn í, ok ekki sýnist oss þat ráð at ríða á ána, þvíat þeir hafa her manns; en nú þarf ekki at dyljast við, hvat þeir vilja. Sveinn svarar: ekki mun konungi þikja rekit erindi sitt, er þat ok svá, ef vèr eigumst ekki fleira við, ok ekki er þat mitt ráð at vèr flýjum fyrir stóryrði ¹⁾ ein saman; skulum vèr víst herða áfram, ok svá gjöra þeir. Hinir skjóta þegar á þá ok grýta; geingr þeim seint framreiðin, hlifar þeirra lömdust af grjóti, en urðu sjálfir sárir af skotum. Þá mælti Ástráðr: snúum aptr, segir hann, ok hefði betra fyrr verit. Sveinn kvað þat aldrei vera skyldu, ok keyrði hestinn með sporum. Þá tók Ástráðr í beizlis ²⁾ taumané, ok snéri aptr hestinum undir honum, ok lét hann þessu eigi ráða, þvíat hann sá at þat var hin mesta ófæra. Hann var manna sterkastr,

¹⁾ faryrði, S. V.

²⁾ þannig, S. V. beils, B.

ok mátti Sveinn öngu um ráða; snúa þá ok aptr allir förunautar þeirra. Sveinn var nú hinn reiðasti, ok fór ¹⁾ aptr-til þess, er [hann fann ²⁾ Knút konúng, ok sögðu honum sín erindi. Konúgr var þá búinn af veizlunni á Sævarenda. Konúgr varð styggr við þessa ræðu. Sveinn var hinn óðasti, ok bað konúng senda eptir mönnum allavega, ok fara síðan til móts við þessa menn, ok berjast við þá, ok reka slíkar vanmennur ³⁾ af sér: eru þetta hin mestu firn, segir hann, er þeir hafa upphlaupit til ófriðar, ok gjört styrjöld á móti yðr, sem enskið eru verðir; skyldum vèr þeim þann ófagnað gjöra, er þeir mætti lengi ⁴⁾ muna. Konúgr svarar: óðr er Sveinn nú, ok ekki væri þeir þess ómakligir, en þó muhum vèr annat ráð hær fyrr gjöra; enn berjast við menn mína; munum vèr enn senda menn vora til þeirra, mun þá þessi ófriðr stöðvast, en ek mun fara norðr til Fjóns, sem ek hefi ætlat. Konúgr kallar þá til sín höfðingja, þann er Tóli hét, hann var kynstórr ok hinn kurteisasti maðr. Konúgr mælti til hans: þú skalt fara til móts við Vendilskagana ⁵⁾, ok seg þeim at þeir fari heim til hýbýla sinna, ok eyði flokki sínum, fari síðan á minn fund, ok semjum þá sættir vorar. Eptir þat ferr Knútr konúgr norðr til Fjóns, ok fór þar

¹⁾ fóru, S. ²⁾ þeir fundu, S. ³⁾ vanvirður, svívirður, V. ⁴⁾ lengr, S. V. ⁵⁾ Vandilskaga, G.

at veizlum. Tóli fór ok sinnarferðar, ok hafði 60 manna.

Fall Tóla.

48. Þat er að segja frá ferðum þeirra Þórðar skora ¹⁾, at þeir stefna þá ena sömu leið, sem þeir Þórgunnu symir höfðu undanfarit; gjöra þeir þat nú öllum mönnum kunnigt, at þeir ætli með her þenna á móti Knúti konúngi, ok fór þetta lið æst mjök; ok svá sem menn spurðu þessa nýjúng, þá hljóp þar hverr til, sem kominn var, ok áðr var staðdr, ok sögðust æ vilja í flokkinn; varð þetta brátt múgr mánns, ok hvar sem þeir komu, höfðu þeir þat sem þeir vildu. Þetta spurði Tóli ok hans menn, voru þeir þá komnir hjá þorpi einu, er þeir sáu herinn. Þeir Tóli gengu upp í staðinn, þvát menn eggjuðu þá þess, sögðust þat ætla at þeir mundu [fáss letjast at gera ²⁾], er höfðingjar voru fyrir liðinu. Tóli gengr upp í einn turn, ok nokkurir menn með honum, ok vildi sjá herinn, er þar færi hjá, vildi hann skynja sem gerst, hve mikit lið þetta væri; hann ætlaði ok at tala þaðan konúngs erindi. Þeir Þórðr höfðu spurt áðr, at konúngr hafði sent menn til móts við þá, ok svá hvar þeir væri nú komnir. Þeir fara nú fram hjá staðnum, ok stöðva þá herinn. Þórðr spurði hvört nokkurir konúngsmenn væri þar í staðnum. Honum

¹⁾ skorra, G.

²⁾ þannig G. eigi letjast, S. V; eigi leitast, B.

var sagt at þeir væri þar, ok vildu hann finna. Þórðr gekk þá upp í staðinn með mikla sveit manna, ok þángat til er Tóli stóð í turninum, ok spurði hvört erindi hann vildi flytja. Tóli mælti svá: hvert ætlið þér her þessum, er mörgum mönnum þar forvitni á, hví þér hafit þetta á hendr tekizt, at efna til ófriðar hér innanlands, ok muntu ok hafa einurð til at segja, hvat þér berizt fyrir. [Þórðr svarar ¹): rétt gaztu þar, Tóli! at ek skal hafa dreingskap til ok framkvæmd til þess, at segja þér þetta, þó at þú sèrt allmikill vin konúngsins: vèr ætlum þessi ferð eigi fyrr at lètta, enn vèr finnum konúnginn, ef hann þórir at bíða vor, ok ef svá ferr sem vèr vildum, þá mun Knútr konúngr eigi kunna at segja frá tíðindum. [Þá svarar Tóli ²): þessi ætlan er stórum óheppilig ²), ok mun yðr at illu verða, sem makligt er, ef þér haldið þessu fram; gjörið heldr, sem yðr samir, snúið sem skjótast frá þessu óráði, er þat með öllu ógjöranda, at hatast við svá dýran herra, sem vèr eigum. Þjónum heldr honum, sem vèr kuðnum bezt, þat er vor skylda, þvíat vèr eigum konúng ríkan ok stjórnsaman, trúan ok siðgóðan, vitran ok örlátan, ok at öllu betrumentan enn allir aðrir í þessu landi; mun þá raun ágefa um konúnginn, at munu sannorðari menn hans, er til hans mæla vel, enn hinir,

¹) v. í B. tekir af S. V. ²) óhæfilig, S. V.

er honum hallmæla ¹⁾). Nú er þat boð konungs-til allra þeirra manna, er undir hans ríki búa, ok hafa nokkut gjört aflaga við hann, at hann vill unna þeim sætta við sik; vill hann at menn leggi sitt mál á hans vald ok miskunn, sem vera á; vill hann ok halda við yðr Dani lög ok fornan landsrètt, en hafa þar á móti hlýðni ok trúliga fylgð. Lítið nú á, hvat yðr samir, en þótt þér hafit mikit fjölmenni nú, þá mun þó vera mikill hamíngjuskortr við Knút konúng, þvíat svá hefir þeim verit, er meiri stórbokkar ok ríkari hafa verit enn þér. • Gjörð nú fyrir guðs sakir, góðir drengir! segir hann, ok yðra nauðsyn, setið niðr þenna storm, ok víkizt til sætta við konúng yðvarn, mun yðr þat enn auðvelt vera, þegar hann sèr, at þér þikizt ofgjört hafa, þvíat hann líknar hvers manns máli, því meir sem stærra hefir afgjört verit við hann; skulum vèr ok flytja yðvart mál, sem vèr kunnum, ef þér villt þetta gjöra nú fyrir mín orð. En er Tóli lauk máli sínu, þá svarar Þórðr skori: þessi maðr hefir mart mælt um hríð ok flest ósatt; er hann raunar einn falsari, skuluð þér ekki hans orðum trúa; hefir konúngur sett hann til at tala mál sitt, ok ætlar at menn skuli trúnað á leggja á slíkt; nú gefum vèr öngvan gaum at því, er hann flytr! Mærgir menn mæltu, at Tóli hefði vel mælt ok sannliga, ok væri þat nú ráð at víkjast eptir

¹⁾ hér endur fyrra blaðið af G.

hans orðum, ok sættast við konúng. Þórðr tók þá spjót úr hendi manni, er stóð hjá honum, hann skaut spjótinu upp í turninn, þar er Tóli stóð, ok kom á hann miðjan, ok fèkk hann þegar bana; þótti þetta mörgum manni mikill skaði.

Frá Þórði skora.

49. Eptir þetta hældu þeir Þórðr fram ferðsinni, þartil er þeir komu til Sævarenda á veizlu, þar sem Knútr konúgr hafði verit¹⁾; þat var eitt ríkt konúngsbú, ok ræð þar fyrir ármaðr konúgs; þeir drápu ármanninn, en ræntu fè öllu; þeir spurðu at Knútr konúgr var farinn norðr til Fjóns, ok hafði lítit lið. Þeir sendu nú orð höfðingjum þeim, er þar voru næstir ok ríkuð bændum, ok létu segja þeim, í hvert efni komit var um þessa ráðagjörð; báðu þá nú minniga vera þeirra mótgjörða, er Knútr konúgr hafði veitt þeim. Þetta þikir öllum mönnum mikil undr, at þessir menn hafa gjörzt til svá mikils stórræðis, er nálíga voru með öngum merkjum. Nú kom þat fram, er fyrr var ritat, at margir höfðingjar voru mjök fjandskapaðir við Knút konúng, þvíat þeir þoldu honum eigi réttindi, voru því flestir fljótir til uppreistar í móti honum, ok þurftu litla frameggjan aðra. Bjóst nú svá hvern, sem spurði þessi tíðendi, var þar á fáum dögum svá mikill her samæn kominn at varla fèkst talit; voro þá ok í því liði margir stórir höfð-

¹⁾ á veizlu b. u. S. V.

íngjár. Þar var kominn Ásbjörn ¹⁾ Eydana jarl ok Eyvindr bifra, þvát þar voru áðr í liði með Þórði margir frændr þeirra ok vinir ok kunníngar, er komnir voro vestan af Vendilskaga. Tók þá Ásbjörn jarl alla stjórn á þessu liði. Fóru þeir þá með her þenna norðr í Randárós, ok dvöldust þar nokkrar nætr; kom þar enn mart lið til þeirra.

50. Knútr konúgr var norðr á Fjöni, þá er hann spurði dráp Tóla ok liðsdrátt bænda, ok þann er höfðingjar höfðu samandregit á móti honum, ok þat með at þeir höfðu óflýanda her, ok þat eina at þeir ætluðu at honum at stefna. Hann stefndi til sín liði þar af hærudum, ok lagði ríkt við, en þar höfðu allir ein svör fyrir sér, at hvorigum mundu þeir veita, konúgi nè bændum. Knútr konúgr sendi ok menn á fund Eðlu drotníngar, konu sinnar, ok bað hana fara af landi í brott sem fyrst, á fund Baldvina hertuga föður síns í Flæmíngjaland, ok hafa með sér Karl, son þeirra Knúts konúgs, ok allt lausafè, þat er hún mætti með komast, ok dýrgripi, þá er hún mætti vel með fara.

Frá bøndum.

51. Nú er at segja frá bændum ok her þeirra, at þeir voru í Randárósi, ok afla sér þar skipa, ok ætla at flytja herinn norðr yfir sundit. Þá kvæddi Ásbjörn jarl þíngs, ok talar

¹⁾ b. v. 6.

fyrir liðinu ok mælti svá: hverja ætlan hafi þér á um fund þenna, er þér skulið eiga við Knút konúng; nú þó at hann hafi lítit lið hjá her þeim enum mikla, er þér hafið, þá mun þó þurfa nokkut ráð annat fyrir at gjöra, ef hlýða skal, þvíat hann hefir einvala lið, ok kært í orrostu; mun yðr Knútr konúngr verða brögðóttir ok slægvittr, hefir hann fengit njósn af ferðvorri; þætti mér ráðligt at nokkur vittr maðr færi á konúngs fund af liði voru með sættarboðum, ok mætti þá skynja fjölmenni hans eðr ráðagjörð hans, hvat hann ætlast fyrir. Þetta þótti mönnum þjóðráð, en þó voru menn til þessar ferðar ófúsir. Þá mælti jarl: mun eigi þat ráð, at ek fara þessa ferð á fund konúngs, við höfum opt brögðum beizt. Síðan fór jarl á skip yfir sundit með nokkura menn, en annat liðit fluttist síðar yfir sundit. Eyvindr bifra var þá fyrir liðinu, ok var engi grimmari konúngi né verri í sínum tillögum, ok meiri hvatamaðr, at þetta skyldi sem fyrst framgengt verða. Var svá tilætlat at jarl skyldi koma aptr til liðsins, er hann hefði áðr fundit Knút konúng, ok skynjat liðsfjölda hans ok ráðagerðir. Ok er liðit bjóst til skipferðar or Randárdósi, þá mælti Þórðr skori við Tólar verpil félaga sinn: nú munum vér snúa aptr með vort lið, þvíat nú eru hér komnir svá margir ríkir menn ok stórir höfðingjar, at til vor mun nú þikja lítit ráðaskot, en þó höfum vér mikit á-

unnit í vorri ¹⁾ ferð; þvíat þess er nú mest von, at þessi herra stöðvist eigi fyrr, enn þat er [í-gert ²⁾], er öllum er mest nauðsyn í [ok happ ³⁾], at Knútr konúgr sè drepinn. Síðan skildust þeir úr hernum með sína menn, ok gaf engi maðr at því gaum, miklu var meiri þys ok kall um herinn allan.

Frá Ásbirni jarli.

52. Ábjörn jarl fór nú á fund Knúts konúgs með sínum mönnum; en er hann kemr á fund Knúts konúgs, gekk hann fyrir hann, ok heilsar uppá konúnginn. Konúgr tók ekki kveðju hans. Jarl mælti svá: spurt munuð þer hafa þau tíðindi, herra! at ófriðr er hafðr í móti yðr; er at þessu orðinn svá mikill mátt, at hér eru við [vafðir ⁴⁾] margir ríkismenn, sýnist oss þetta hið mesta vandræði ok niðingskapr, er þessir menn ætlast fyrir; ok eigi mun ek af mæð bera, herra! at eigi hafi ek í liði verit með þeim; er þetta fólk svá illt ok ært, at þeir vilja öngvan gaum at gefa, því er nýtt ⁵⁾ er; en fyrir þá sök fór ek [í flokkinn ⁶⁾], at ek vildi forvitnast, ok svá helzt vís verða, hvat þeir ⁷⁾ berast fyrir; en ek hugsaða þat með sjálfum mæð, sem mæð samir, ok ek veit at mín skylda er, at bregðast yðr aldri, ok fara þegar á yðvarn fund, ok gjöra yðr kunnigt, hversu

¹⁾ þessari, V.

²⁾ gört, S, V.

³⁾ v. í S, V.

⁴⁾ v.

í S, F.

⁵⁾ mælt, S, F.

⁶⁾ þaunig M; hingat,

B, S, F.

⁷⁾ þer, S, F.

háttat er, veita yör ok slíkt lið ok allt, sem ek em í færum um, ef þér þurfit manna við; sjáið þér nú fyrir, ok takit nokkuð gott ráð ok skjótt. Konúngr þakkaði honum, ok kvað hann ¹⁾ betr hafa farit í þessu máli, enn aðrir gátu til, eða hvað sýnist yör ráðligast, jarl ²⁾? legg nú til nokkut, þvíat þú ert vitr maðr, ef þú ert oss svá hollr, sem þú segir. Jarl svarar: eigi kann ek yör ráð at kenna, en skyldr em ek at tala þat hér um, sem mér sýnist ráðligast; þér hafit lítit lið ok vandat mjök, sýnist mér þat ráð at þér leitið undan við svá búit, þángat sem landsmegin er meira, ok munuð þér þá brátt fá meira lið; leitið síðan til fundar við bæendr, væri þá níðingar barðir ³⁾ til batnaðar. Þessu ráði samþykkti Eiríkr jarl ok margir aðrir höfðingjar. Þá svarar Benedikt konúngs bróðir: aldri viljum vèr á flóttu leggja fyrir Dönum; væri þat fyrst mitt ráð, at jarl þessi væri höndum tekinn, svá at hann kæmist eigi með lífi á burt, ok víst er þat undarligt, herra! er þér trúið orðum Ásbjarnar jarls, ok sè ek glöggt at hann er einn falsari ok drottins svikari. Konúngr svarar: þetta ráð skulum vèr hafa, Benedikt! at flýja eigi fund óvina vorra, ráði guð fyrir, hverr hann verðr; en þú, Ásbjörn jarl! far aptr sömu leið til bænda, ok seg þeim svá, at vèr viljum sættast; vil ek þat bjóða af minni hendi, at þeir hafi í hvern stað fullan

¹⁾ honum, S. C. ²⁾ segir hann, b. v. S. V. ³⁾ ráðir, S. V.

rött sinn, sem forn lög standa til hér í Danmörk, hafa svá gjört fyrri landshöfðingjar; en er ek þikjumst eiga saknæmt við þá, þá vil ek eiga þar dóm á, ok eigi vil ek at bændr dæmi mitt mál; skaltu nú þetta flytja við bændr, kom aptr snart, ef þeir vilja neita friðinum, ok ver oss nú trúr, þvíat þat er þín skylda, þvíat þú ert minn undirmaðr, ok heldr ríki af mér; en ef þú gjörir öðruvís, þá mun guð hefna þér, ok margir trúa þér illa; kom nú snart aptr á minn fund, þvíat ver munum hér bíða þín. Já, herra! segir hann, ek skal skjótt aptrkoma, ef þér villð ekki mínum, orðum hlýða; ok allir mínir menn, þvíat nú þurfit þér liðs við. Síðan laut hann konúnginum, ok gekk á burt til sinna manna. Þat var síð dags, er þeir skildu við konúnginn; þat var á Fjóni í þeim stað, er heitir í Óðinsve, þar var Knútr konúgr á veizlu með öllu liði sínu um nóttina.

Frá svikum.

53. Ásbjörn jarl fór nú til þess, er hann kom á fund bænda, var þá liðit komit yfir Meðalfararsund, ok komit af skipum sínum; spurðu menn þá at fjölmenni konúgs eða ¹⁾ um ráðagjörðir. Jarl sagði þá, hvers hann var vís orðinn, sagði at hann þóttist eigi vita, hversu at hans mál mundi snúast. Jarl segir, hvar konúgr er, eða hvar hann mundi yera um nóttina; kvað þat nú vera ráð at vitja hans, [ok

¹⁾ ok, S.

bað þá nú eigi dvelja ¹⁾); kveðst nú vænta, at nú mundi yfirtaka, ef auðna vildi til fallameð þeim. Voru þá ok bændr svá óðir, at þeir vildu þegar fara að konúnginum; þeir komu nú at á þeirri, er næst er staðnum í Óðinsve, þar sem Knútr konúgr [var á veizlu ²⁾]; þessi á heitir Kálfá; bændr komu þar snemma um morgunin, svá at sól var skamt farin. Ásbjörn jarl skaut þá á húspíngi, ok talaði fyrir fólkinu ok mælti svá: ek fór á fund Knúts konúgs, sem menn vissu, forvitnaðumst ek um ráðagjörðir hans ok um fjölmenni hans, er þat þar frá at segja, at ek talaða við konúng, ok fanst mér þá ³⁾ í orðum hans, at hann mundi augum manni rétts vilja unna, hæt hann ok yðr bændum hinum mestum afarkostum, þegar hann mætti viðkomast, hefir hann aldri verit orðstærri til yðar Dana, enn svá sem nú var hann. Nú er yðr þat at segja í annann stað, at ek hygg þat at konúgrinn sé feigr, svá lízt mér nú á hann, var hann nú með öllu ráðlaus, en þat hefir honum ekki orðit fyrr, þvíat hann er vitr maðr, hann hefir ok lítit lið, en þó hyggst hann einn munu öllu ⁴⁾ orka; nú mætti svá vel verða, at á þessu yrði skjótt endir, ok mætti þá vita, hvort hann væri sèr þá einn ærinn, er hann vill einskis manns mál meta; kalla ek nú yðr einsætt, at fresta ⁵⁾ eigi at veita kon-

¹⁾ v. / S. V. ²⁾ gisti, S. V. ³⁾ þat á S. V. ⁴⁾ ráða ok, b. v. S. ⁵⁾ freista, S. V.

únginum atgaungu, skal ek ok mínir menn fyrst atganga, þvíat þat kalla ek hið mesta nauðsynjaverk; [er sá nú ok ¹⁾ ekki at manni, er nökkut óttast í þessu verki, at drepa Knút konúng, eða hversu margir höfðingjar eru hér nú samankomnir, at hann hefir eigi stórar sakir viðgjört, drepit frændr þeirra eða mága, fét tekit upp fyrir sumum, eðr gjört aðra skömm ²⁾; nú mun yðr lítit stoða frameggjan orða, ef þér villð eigi slíkt minnast; munum vér hér í landi aldri fá frelsi vort, meðan Knútr konúgr er á lífi; hugsit nú ok, ef konúgr kemst undan, hverr kostur yðr er þá hugaðr, ef yðr þótti hann þá grimmr, er þér ³⁾ höfðut minna til gjört; segi ek yðr þat með sönnu, ef Knútr konúgr fær enn vald yfir Danmörk, at hann geldr ⁴⁾ grimmu nokkurum þeim, er nú efla þenna ófrið. Nú vildum vér gjarna eigi til þess hætta, viljum vér hafa þann konúng, at hann sè hófsmaðr um alla hluti, ok sè oss eigi of stór, eða fari eigi með svá mikilli frekju, sem konúgr þessi. En er jarl lauk tali sínu, þá mælti Eyvindr bifra: Þessa mauns máli höfum vér nú hlýtt um hríð, er bæði er vitr ok góðgjarn, ok er fyrirmaðr þessa hers, er mönnum nú ok einsætt at hafa hans heilræði, svá vel sem nú er til efnat, at þetta ráð mætti framkvæmt verða; hafa menn nú ok gjört sik svá bera í fjandskapnum við kon-

¹⁾ en sá mun, S.²⁾ akrám, S. V.³⁾ honum, S.⁴⁾ mun heldr launa, S.

únginn, at flit er nú at hætta á hans miskunn; er ok ekki at leyna yðr því, at ek ætla mér at bera vopn á konúnginn, ok meta þat ekki við aðra menn, ok er þat hugboð mitt, at mér verði þat ¹⁾ auðit. Ok er Eyvindr hætti sinni ræðu, stóð upp annarr af öðrum, ok töluðu langt erindi, en þó kom allt í einum stað niðr, þar sem jarl hafði fyrst talað, ok skorti Dani þá eigi stór orð, ok fýstu allir mjök at taka Knút konúng af lífi, ok með þessari ætlan knúðist fram alþýðan.

Frá Knúti konúngi.

54. Nú liðr svá fram deginum, at komit var at messumáli; gekk þá Knútr konúgr til kirkju, at hlýða messu; hann spurði þá, hvat menn sæi til bænda. Hans menn sögðu, at þeir þinguðu öðrum megin árinna. Konúgr mælti: ok eigi kemr Ásbjörn jarl, vinr vorr; segja mun hann oss, ef eigi er friðvænligt. Þá svarar Benedikt: hann mun aldri segja oss neina góða hluti, var þat hið ósnjallasta ráð, sem ek sagða yðr þá þegar, at láta hann lausan fara. Konúgr sagði at því mundi eigi vera misráðit, ok hann mun oss vel gefast. Síðan fór konúgr til messu; ok er súngin var messan, þá var konúgi sagt, at bænda herinn vár ²⁾ kominn yfir um ána, ok geystist upp at bænum. Þá mælti konúgr: hvert ráð skulum vèr, taka? nú mun eigi þurfa at dyljast við, at bændr munu vilja vitja vor með ófriði, ok er þat ok vel, er vèr höfum

¹⁾ þess, S. F.

²⁾ væri, S.

verit of ófriðsamir, er nú auðsèð, hvat þessir menn vilja. Eirekr jarl svarar: þat er mitt ráð, herra! at þér stígit á hest ok ríðit í burt, þvíat þat má enn vel takast, ef guð vill, er ok þá alls gætt, þegar yðar er. Konúngr svarar: nú þó at ek ¹⁾ frelsa svá líf mitt, þa munu ²⁾ þeir gjöra hér svá mikinn mannskaða, at seint mun ek bætr blíða, ok vil ek eigi þenna kost, ok miklu heldr vil ek einn gefast upp fyrir oss alla, þvíat ek veit þat, ef þeir ná lífi mínu auðvelliga, at þá munu grið hafa flestir menn mínir. Þá svarar Benedikt: sú skömm skal oss aldri henda, at vèr seljum yðr undir vopn óvina yðvarra, þó at vèr vissum oss vísan frið; hitt skulu heldr allar Danameyjar eiga til at spyrja ³⁾ at vèr kunnum at beita sverðunum í dag, ok vörn konúng at verja, þvíat víst eigi vil ek þat sjá, at þér sæuð högggnir fyrir augum mér, en ek standi hjá; hefi ek ok aldrei þat heyrt, at guði líki betr huglausir klækismenn enn hugfullir drengir ok hvatir; viljum vèr miklu heldr deyja með drengskap með yðr, enn lifa eptir yðr með klækisskap: ok bað þann ⁴⁾ aldrei með dugandi mönnum teljast, er nú óttaðist nokkut, eða hræddist, ok bað nú hvern sýna sik með hreysti ok drengskap: þvíat vèr eigum góðum höfðingja at fylgja. Allir menn rómuðu vel at máli hans, ok eggjaði hverr annann. Með

¹⁾ kynni, b. v. S.

²⁾ veit ek, S.

³⁾ segja, S.

⁴⁾ þá, S.

Knúti konúngi voro margir þeir menn, er mikils voro verðir ¹⁾: þar voro þeir fyrst Eirekr jarl ok Benedikt, Sveinn ok Ástráðr Þórgunnu synir; þeir voro ok þar Pálmar ok Blakkmar, ok margir aðrir góðir drengir; þeir bjuggust nú um í kirkjunni, ok ætluðu at verja dyrnar; þar var trækirkja mikil, ok á margir stórir glergluggar.

Frá Knúti konúngi.

55. Knútr konúngr var innar í saunghúsinu, ok lagðist til bænar fyrir altarinu, ok bað til guðs fyrir sér með tárum, at þat kæmi upp, sem honum gegndi bezt; en er hann reis upp af bæn sinni, þá fór hann af skarlats kyrtli, er hann hafði í verit, hann var búinn mjök; síðan kallar konúngr til sín prest þann, er þar saung, ok mælti: þú skalt eiga, prestr! kyrtil þenna, segir konúngr, vil ek at þú haldir upp bænum fyrir mönnum þeim, sem hér falla í dag, bæði fyrir mínum mönnum, ok svá eigi síðr fyrir þeim, er látast af bændum. - Síðan gekk konúngr til skriptar, ok játaði fyrir presti allar syndir sínar, ok fyrirgaf sínum óvinum þann mótgáng, er þeir veittu honum. Hann settist þá niðr hjá altarinu, ok lagði yfir herðarserskallatsmöttul, hann var undir í silkitreyju. Konúngr kallar þá til Svein Þórgunnuson, þá tók hann belti búit, er hann hafði um sik, var þat hinn bezt gripr, þar fylgði ok með búinn knífr,

¹⁾ virðir, S. V.

Þá mælti konúgr við Svein: belti þetta skaltu eiga, Sveinn! segir konúgr, ok lóga eigi, nema þú komir vel niðr; þvíat vant er nú at sjá, hvort þú þiggr fleiri gjafir af mér. Sveinn þakkaði konungi gjöfina, ok spenti þegar um sik beltinu, ok kvað hann þat skyldu gæta lífs síns í dag. Konúgr bað guð gæta lífs hans: en líkara þikir mér þat, Sveinn! at þú látist eigi á þessum fundi. Síðan tók konúgr saltara ok saung á.

Mannaskipan Knúts konungs.

56. Í þenna tíma kom bóndaliðit at kirkjunni, ok gengu þegar at með ópi ok kalli, ok spurðu, hvar hann væri guðs-reiðis-maðrinn, Knútr; báðu hann nú láta sjá sik ok felast eigi; mætti nú ok endir á verða. Þá svarar Benedikt: eigi þurfit þér bændr at vera svá orðstórir, þótt þér hafit nú lið mikit, eigi er yðr sigrinn vís, þvíat betra skal þeim þikja þorpurunum, er heiman hafa hlaupit frá kirnu-¹⁾ askinum, at vera þenna dag heima að beyrsta²⁾ korn, enn skipta höggum við oss konungsmennina. Benedikt var svo búinn, at hann var í rauðum skallatskyrtli, ok í brynju um utan, yzta hafði hann silki-³⁾ treyju ermalaus, gullroðinn hjálm, skjöld rauðan ok dreginn á riddari með gulli, sverð búit í hendi, ok var hann allra manna röskligastr; hann stóð í miðjum kirkjudyrum,

¹⁾ kjarn, S. V.

beysta, M.

²⁾ þannig, S. V. B. brursta, C.

³⁾ þannig, S. V. C. silge, B.

ok það bændr ganga inn í kirkjuna, ef þeir vildu konúnginn finna. Öðrum megin dyranna stóð Eirekr jarl, bróðir hans, ok þeir Þórgunnusynir, en öðrum megin Pálmar ok Blakkmar.

Hér hefir orrostu.

57. Eptir þetta sóttu bændr at kirkjunni, en konúngsmenn vörðust svá drengiliga, at þat var lánga hríð dags, at öngvir féllu af konúngs mönnum, en fjöldi manns af bændum, en ýmsir gengu til ómóðir til'atsóknar, þvíat þeir voro yfrið margir til. Þat var orðtæki þeirra bænda í bardaganum, er þeir sóttu at: nú launa ek þér kú, Knútr konúgr! nú launa ek þér úxa, nú launa ek þér hest; ok er þeim sóttist seint kirkjan, þá mælti Ásbjörn jarl: þetta er hin mesta skömm, hversu mönnum sækist hér í dag, þar sem fáir menn eru fyrir til varnar, en vèr höfum látit menn marga, en þeir öngvan, er þetta fólk heimskt ok ráðlaust; gangit þér nú at umhverfis kirkjuna, ok brjótit frá glergluggana ok skjótit þar inn á þá ok grýtit. Síðan var svá gjört, ok var þá borit inn á þá skot ok grjót, urðu þá margir sárir, en sumir lömdust af grjóti, en sumir fengu bana með öllu. Þá mælti Benedikt, at þeir skyldu leita innat í kórinn, ok verjast þaðan; meðan auðit yrði, [ok svá gjörðu þeir ¹⁾]. Síðan sóttu bændr inn í kirkjuna eptir þeim, en þeir Benedikt vörðu kórdyrnar

¹⁾ v. i 5:

með þrýði; sumir af bændum sóttu utan at kirkjunni, tókst nú orrostan í annat sinn, ok var hún nú miklu strángari enn hin fyrri hríðin; tekst nú mannfallið af konungsmönnum, en þó féll enn miklu fleira af bændum, ok svá segja menn at blóðit tæki í ökla í kirkjunni. Ásbjörn jarl gekk nú umhverfis kirkjuna ok mikil sveit manna með honum, ok eggjaði nú liðit til atsóknar, ok sagði fyrir, hvar at skyldi sækja. Benedikt stóð í miðjum kórðyrum, ok varðist alldjarfliga, varð hann margs manns bani, ok bað hann þá at sækja fast guðniðingana, ok þaréptir gjörðu allir hans menn, báðu þann aldrei þrífast, er nokkut hlífði bændum; ok er bardaginn var sem óðastr, þá fékk Knútr konúgr steinshögg inn í gegnum glugg einn, þat högg kom uppá brúnina, ok blæddi mjök, hann tók þá munnlaug, ok setti í knè sér, at eigi blæddi á klæðin, ok saung saltarann sem áðr; var nú bardaginn allmannskæðr, ok féllu mjök margir af konungsmönnum, ok leifðu þeir gott orð eptir sik; en heilir (voru) þá enn allir höfðingjar.

Fall Knúts konúgs.

58. Nú varð á hvíld nokkur á bardaganum, ok létu þá bændr atsókninni; konungsmenn tóku þá ok hvíld. Benedikt stóð í miðjum kórðyrum, ok studdist á skjöld sinn, hann var þá enn ekki sár, en ákafliga vígmóðr, þvíat þat segja allir einn veg frá, at engi vörn hafi röskligri verit af jafnfáum mönnum enn þessi, slíkt ofr-

effi sem tilkom, ok er þó engi meirr ágætrænn hann. Nú sjá þeir Benedikt, at maðr gengr inn í kirkjuna, ok hafði vafit at sér guðvefjar skikkju, hann var vopnlaus, þenna mann kendu þeir, ok var þat Eyvindr bifra, hann mælti svá: hvat munum vér nú þess mæla, er öllum mætti bezt gegna, þvíat nú væri til þess ærin nauðsyn, í svá mikit óefni sem komit er, ef nokkut mætti umbætast ¹⁾, hefir fólk þetta farit æst ok rasanda, en nú eru þeir nokkut orðnir tannsarir af vopnum yðrum, konungsmanna. Heyrit ²⁾ mér nú! bændr eru búnir nú til sætta at gánga við konúnginn; fór ek nú því þegar á yðvarn fund, Benedikt! segir hann, at mér er á þessu mikill fagnaðr, megu ok allir sjá, at þat er mest nauðsyn, at sættin mætti verða; er þat sem von er, at þeim muni mikill hamíngjuskortr verða við Knút konúng; nú þó at mikit sè at-orðit, góðir menn! segir hann, þá stendr þó til miklu meira geigs, ef konúnginum verðr nokkut, þvíat eigi má þat vita, þar sem margir koma saman, þeir sem lítt eru vandaðir, nema nokkurir ynni sèr glæps; hyggjum nú at allir saman, hvat bezt er af at gjöra, ok gefum á meðan ró reiðinni, þvíat engi sèr hið sanna, meðan hún fylgir. Nú bið ek yðr í guðs nafni, segir Eyvindr, at þér gefit mér gánga á konúnga fund, þvíat ek trúí því, at hann er síss til friðarins!

¹⁾ viðbætast, S.

²⁾ heyrir, S. F. M.

Benedikt svarar: þú skalt aldrei ganga á konungs fund, þvíat þat vita allir, at þú ert hverjum manni ótrúari, ok ef þú hefir nú eigi svá gengit á vort vald, þá skyldir þú fá fet heðan ganga, en nú þikkir mér skömm í at drepa þik, at ¹⁾ þú ert vopnlaus, en eigi ætla (ek) þat illt verk. Konúgr heyrði tal þeirra, ok mælti: látið hann ganga, sem honum líkar, opt hefir Eyvindr mér vel gefizt; hefi ek ok mínir frændr hafit hann til ríkis, mun hann oss þat vel launa, mun hann því þat erindi sækja á vorn fund, er gott er, ok þarft oss. Benedikt svarar: þér skulið þessu ráða, herra! en ekki kemr mér þat á óvart, at þessa iðrumst ek brátt. Gekk Eyvindr innar í saunghúsit hjá Benedikt, ok er Eyvindr kom fyrir konúnginn, þá mælti hann, ok hneigði ²⁾ honum: heill, herra! segir hann. Konúgr leit við honum, ok svarar aungu. Þá lét Eyvindr síga möttulinn aptr af herðum sér, hann hafði sverð brugðit undir klæðunum, þá lagði hann konúnginn í gegnum með sverðinu. Síðan hné konúgrinn upp at þilinu, ok bað guð gæta sín, fèkk konúgrinn þegar bana. Eyvindr hljóp þegar upp á altarit, þvíat uppi yfir altarinu var gluggr mikill, er frá var brotit glerit, ætlaði Eyvindr sér þar út at hlaupa. En er Benedikt sér þessi tíðindi, er orðin voru, þá hlupu þeir allir seinn innar í kórinn, ok var Pálmar skjótastr, hann hjó til Ey-

¹⁾ þar, S. V.

²⁾ þannig hinir; hniemdi, B.

vindar, er hann kom at altarinu, ok kom höggit á hrygginn, er hann ætlaði at smjúga út um glugginn. Eyvindr var í brynju, en svá var þó óslægliga til höggvit, at Eyvindr tók sundr í miðju, féll höfuðhlutrinn út úr glugginum en fótahlutrinn inn í kirkjuna. Eptir þetta var kurr mikill í liðinu, ok mæltu þat sumir, at menn skyldu leita undan, ok forða sér þannig sem helzt mætti, ok því samþykkti Eirekr jarl, ok leitaði hann út suðr-stúkuna, hann kallaði á Benedikt bróður sinn, ok bað hann fylgja sér, er aþungum harmr sinn át bættari, segir hann, at hér sè niðrdrepnir allir dugandi menn. Benedikt svarar; þat skulu nú gjöra hvorir sem betra þikkir; þeir megu ¹⁾ leita undan ²⁾, er betra þikkir enn at berjast, en þeir berjast, er þat er ljúfara ³⁾; far nú heill ok vel, bróðir! ok hittumst í himnaríki. Eiríkr jarl komst nú undan, ok nokkurir menn með honum; var þat bæði at lítill gaumr var gefinn at fáum mönnum, en þó at menn kendu Eirík jarl, þá var hann svá vingaðr af mörgum manni, at engi vildi honum grand gjöra.

Fall Benedikts.

59. Benedikt varð nú svá óðr, at hann hljóp út úr kórnum, ok kastaði skildinum, ok tók þá sverðit tveim höndum, ok hjó til beggja handa hvat sem fyrir varð, ok stökk allt undan, þat er

¹⁾ hér byrjar H. ²⁾ hér byrjar síðura blað af G. ³⁾ makara, G. H.

því kom við, en eigi at síðr hlutu þar margir eptir at liggja í kirkjunni; hann ruddi sér veg utar at kirkju- [hurðinni ok ¹⁾] dyrunum, svá at ekki hélt við; þeir fylgðu honum bræðr Pálmar ok Blakkmar, ok fóru ekki á hæl; en er þeir komu at kirkjudyrunum, þá nam þar við, gekk þá eigi lengra, þvíat þar var fyrir bóndamúgrinn, svá at hinir komust þá eigi út; var þá sótt at þeim Benedikt öllum megin. Nú þó at þeir væri kappar miklir, þá urðu þeir þó ofrliði bornir, ok kom þá at því, sem mælt er, at ekki má við margnum; féll þar nú Benedikt ok allir þeir með góðan orðstýr, svá at þeirra vörn ok hreysti er ágætt síðan. Stöðvaðist nú bardaginn, gengu þeir þá til griða konungsmennirnir, sem eptir voru; þeir bræðr voru eigi fallnir, Sveim ok Ástráðr Þórgunnusynir.

Frá Ásbirni jarli.

60. Þegar eptir bardagann bjuggust bændr í burt, þvíat mörgum var ant heim. Ásbjörn jarl bað menn vera vara um sik, þá sem mest höfðu atgjört, ok vita hvert ráð at Eiríkr jarl tæki eða aðrir konungsmenn: en eigi mæli ek þetta af því, segir hann, at ek kvíða mér nè mínum mönnum; ætla ek flesta þat munu mæla, at eigi mun annar maðr meira hlut í hafa átt enn ek, ok við því mun ek gánga, iðrumst ek eigi þess, þvíat eigi mun þat ofgjört; mun ek nú ok heim fara. Raufst þá ok safnaðrinn, ok

¹⁾ v. i G. H.

skildist liðit, ok fór hverr þann veg, sem heimili átti.

Dauði Ásbjarnar jarls ógrligr.

61. Ásbjörn jarl fór norðr til Eyrarsunds ¹⁾ þegar eptir fundinn, hann tók sér herbergi í þorpi einu, ok svaf í lopti einu um nokkura nótt. Þar varð ógrligr atburður, at þar komu inn mýs margar valskar, þær voru miklu stærri, enn menn höfðu fyrr séð, þær sóttu jarl svá ákafliga, at hann varð þegar upp at standa, ok verjast ²⁾ þeim, ok eigi því síðr sóttu þær hann; þar voru margir menn inni í loptinu, ok hirtu þær um aungan annarn; þá hljóp jarl út úr loptinu, ok þær þegar eptir honum, ok er hann kom út, þá sækja þær hann fastast; þá hljóp hann ofan til sjóvar, ok komst út á skip, ok lét frá landi; þær hlupu þegar á sjóinn út ok upp í skipit til hans, ok réðu þegar í andlit honum ok nasir, ok svá lauk at þær deyddu hann, ok þegar í stað hurfu þessir óvættir. Þessi undr spurðust víða, dauði Ásbjarnar jarls, ok varð mönnum at þessu ótti mikill, þeim er mestan mótgang höfðu veitt Knúti konungi; grunaði þá marga menn, at þetta verk mundi svá guðrætuligt, sem þeim hafði opt tjáð verit, er þeir höfðu drepit Knút konung; mæltu menn þá, at þessi hefnd mundi af guði send vera.

Dauði Þórðar.

62. Nú skal þar tiltaka, er fyrr var frá-

¹⁾ Eyrarsunds, G.

²⁾ þannig G. varðist, B.

horft, at þeir Þórðr skorri ¹⁾ ok Tólar verpill
[hurfu aptr með sínum mönnum ²⁾]; þeir komu
at á einni mikilli einn dag snemma, var þar
yfir vegr þeirra, þar var yfir ein mikil fjalabrú,
þá hleypti hverr yfir brúna, svá sem atkom; en
er flestir voru yfir komnir, mælti Þórðr skorri:
hér fara menn fólsliga, er þeir hleypa hér yfir,
sem á víðum velli. Þeir svöruðu, er yfir voru
komnir, ok báðu hann fast atráða ³⁾: þvát þú
hefir þann hest, er beztr er kallaðr, ok mun þér
endast, þar sem ⁴⁾ allir hafa nú ⁵⁾ yfir riðit;
sýnist oss þetta minni mánnraun, enn [at ber-
fast ⁶⁾ við Knút konúng; geta þess ok sumir
til, at þú mundir þér þetta eigi nær ætla.
Þórðr reiddist nú mjök, ok keyrði hestinn með
spotum, en hestrinn var óðr ok kornfeitr, ok
bregðr hann á leik, er hann kemr út á brúna, er
hlúnkaði mjök undir hófunum; ok rís nú upp
örðigr undir hönum á brúnni; fæll Þórðr þá
aptr úr söðlinum ok í ána, ok fékk þegar bana.
Förunautum Þórðar brá mjök undarliga við
þenna atburð, ok fóru heim við svá búit. En
þat segja sannfróðir menn, at Tólar verpill fún-
aði kvíkr í sundr, ok vall möðkum. Sýndi guð
þat í dauða þessara manna, hversu þetta verk
var rækt ⁷⁾ fyrir guði ok góðum mönnum.

¹⁾ skori, *S. V.* ²⁾ skildust frá fóru- . . . , dti konungi

ætludu til heimferðar; en er, *H.* ³⁾ atráða, *G.*

⁴⁾ nálíga, *H.* ⁵⁾ áðr, *b. v. G.* ⁶⁾ þat sem þú

ætlaðist um bríð fyrri at ganga til bardaga, *G. II.* ⁷⁾ ill,

S. V.

Gröptr Knúts konúnga.

63. Eptir þat er [bændaliðit var ¹⁾ á burtu af Fjóni, þá söfnuðust saman þeir menn, sem verit höfðu vinir Knúts konúnga í Óðinsve ²⁾, ok gengu þar til, sem var lík Knúts konúnga, voru þá sár hans gróin, var líkit hjart ok þekkiligt, var þar nú sæmiligr umbúnaðr, sem vera átti; lík Benedikts ³⁾ var þvegit ok umbúit, ok svá annarra manna, þeirra er þar höfðu látizt; síðan var kirkjan rudd, ok bornir út dauðir menn, ok veitt þeim gröptr. At líki Knúts konúnga var kista mjök vönduð gjör, [í aðra kistu var lagðr líkami Benedikts konúnga bróðurs ⁴⁾; var þessi líkferð gjör hin sæmiligsta; var Knútr konúngur jarðaðr í Óðinsve á Fjóni ok svá Benedikt bróðir hans. [Knútr konúngur féll ⁵⁾ á laugardaginn 6ta íðus júlís, sá dagr er 2 nóttum eptir Seljamaðnavöku ⁶⁾, þá hafði hann konúngur verit at Danmörk 7 7) vetr, hafði hann því ríki stýrt ok stjórnat með mikilli siðsæmd ok skörunáskap; þá var liðit frá holdgan vors herra Jesú krists 1000, 80 ok 7 vetr.

Frá Þórgunnusonum.

64. Eptir fall Knúts konúnga þóttust Danir þurfa at taka sér konúng, var þá næstr konúngdóminum Ólafr Sveinsson, sem forn lög stóðu til, at elzti son konúnga skyldi konúngur vera.

¹⁾ bændr voru, S. V. ²⁾ Óðinsvö, G. ³⁾ hans, S. V.

⁴⁾ v. í H. ⁵⁾ sá bardagi er var á Fjóni og Knútr konúngur féll ok lét líf sitt var, H. ⁶⁾ messu, S. V. ⁷⁾ 6, H.

Danir ¹⁾ töluðu ²⁾ jafnan um þetta vandmæli, var þat margra manna vill, at kalla Ólaf til konungdómsins, en þó þótti þetta eigi vera auðsóttligt, þar sem hann var kominn; væntu þeir lítillar vinganar af Baldvina hertuga, fyrir sakir þeirra atburða, er þá höfðu orðit fyrir skömmu. Síðan tóku menn ³⁾ þat til ráðs, at biðja til Þórgunnusyni, at þeir færi vestr í Flæmíngjaland á fund Baldvina hertuga, ok vita ef þeir næði Ólafi með nokkurri útlausn, ok þóttu þeir líkastir til at ná honum, þar sem þeir höfðu verið hinir kærustu vinir Knúts konungs. En þeir bræðr svöruðu svà: ekki erut þær Danir ⁴⁾ þess verðir, at vèr farim sendifarir yðrar, eða flytìm yður málskipti, en ekki er ferð þessi svà laung, at hún megi eigi vel framkomast, [væntum vèr okkr góðar viðtökur af hertoganum ⁵⁾]. En þó at þeir töluðu slikt, þá játuðu þeir þessu með vina sinna ráði, ok búast þeir til þessarar ferðar, ok fara þegar þeir voru búnir, ok koma fram í Flæmíngjalandi ⁶⁾ á fund Baldvins hertoga ok Eðlu drottningar, dóttur hans; var þeim þar vel fagnat, ok varð drottning þeim fegin, ok spurði þá eptir vandliga um þau tíðindi, er þá höfðu fyrir skömmu orðit í Danmörk. Þeir

¹⁾ áttu þá opt þing ok, b. v. H. ²⁾ hér endar síðara blað af G. ³⁾ hér endar H. og síðara brot af F. byrjar aptr.

⁴⁾ Dana höfðingjar flestir, F. ⁵⁾ fyrir þat, væntum vèr oss ok góðra viðtakna, þó at vèr komim í Flæmíngjaland, F. ⁶⁾ ok fara þegar, b. v. F.

sögu henni allt, sem hún spurði. Síðan báru þeir fyrir hertogann sín erindi, ok sögu honum orðsending Danahöfðingja, ok þar með alþýðunnar bæn: ef [þér vildit gefa Ólafi ¹⁾ orlof til heimferðar ²⁾; væntum vèr, segir Sveinn, at þér munið, herra! gjöra hér mikit ³⁾ at fyrir vora skuld ok orð. Hertogi svarar: þess væri Danir frá oss verðir, at þeim væri ⁴⁾ bæði skömm ok skaði, fyrir sakir þess nifðingsskapar, er þeir hafa með unnit; biðja þeim þar margir ⁵⁾ alls fyrir, sem vort er; en þó í annan stað væri þat eigi ómakligt, at þeir Danir hefði því líkan höfðingja yfir sér, sem Ólafr er; en þó er hann svá kominn undir mitt vald, at hann mun seint leysast, þvíat þat reyndist mér aldri fals, er Knútr konúngr sagði mér, en hann sendi mér þau orð síðast, at þenna mann skylda ek aldri lausan láta. Þá svara þeir bræðr báðir senn: þat mæla menn, herra! at þessi hlutr hafi konúnginum yfirgefizt helzt, ok jafnvel mæla þat vinir hans, ok þótti Ólafr honum með trúnaði þjóna; mundu ok til þess aungvir menn vera jafnskyldir sem við bræðr, at bæta um þat, ef konúnginum hafi yfirgefizt; viljum vèr bjóða allt fram fyrir vora hönd, sem yðr líkar, ok þér villt beitt hafa, til þess at vèr náum þessum

¹⁾ hann vildi gefa Ólafi Sveinssyni gaung ok, F. ²⁾ bjóða þeir ok til þess fê; at hann sé útleyst, svá mikit sem yðr líkar, b. v. F. ³⁾ nokkut, S. ⁴⁾ gjörð, S. ⁵⁾ allir, F.

manni, Ólafi, á brott hëðan. Hertoginn svar-
 ar: eigi væntir mik þess, at sú raun verði á,
 at þessu sè misráðit, at Ólafr sè í varðhaldi
 hafðr, eptir því sem Knútr konúngr sagði fyrir,
 en skil ek at ykk gengr gott til ¹⁾ ok ástúð við
 Knút konúng. Nú með því at ek hefi ykk
 reynt at góðum drengjum jafnan, ok ek (veit)
 til sanns, at þið hafið vel fylgt Knúti konúngi
 ok drengiliga ²⁾, þá skal ykk gjöra á þessu
 kost; Ólafr skal leysa sik út með 30 marka
 gulls, ok þó með þeim kosti, at þið skuluð hër
 sitja á meðan í járnum, þar til er Ólafr hefir
 útgreitt fèit, þat sem nú er ákveðit; vil ek at
 þið reynit (svá), hversu góðr drengr Ólafr er, eða
 hverir munu næst sèð hafa, hverr maðr hann
 er; megut þið ok [þat hugsa ³⁾], ef Ólafr vill
 eigi greiða fèit, eptir því sem skilið er; at þið
 komft aldri úr þessari þrísund ok varðhaldi;
 nú eigit þit mest í hættu, segir hann, en aung-
 van trúnað vil ek undir Ólafi elga, ok ekki vil
 ek þessa fýsa ykk til, segir hann. Ok er
 hertoginn hafði þenna kost uppsagðan, þá sögð-
 ust þeir bræðr vildu finna Ólaf. Síðan var
 þeim fylgt til dísblissunnar, þar sem hann sat
 í; þeir sögðu honum allt saman ok orðsending
 höfðingja í Danmörk, at þat væri vill þeirra, at
 hann væri þar til konúngs tekinn yfir allt Dana-
 veldi; höfum við nú ok þetta uppborit fyrir

¹⁾ þessarar eptirleitanar; F.

²⁾ ok hann vyrði ykk mik-

ils, b. v. F.

³⁾ svá hugsa ykkar mál, F.

hertoganum, ok setti hann þar þvert nei fyrir í fyrstu, en þó við bæn okkra þá vill hann unna þér útlausnar, ok þó þat með, at við bræðr setjumst í járnit, þat sama er nú sitr þú í, þar til er þetta er goldit út; munu þat ok flestir mæla, at við hættum mjök á þitt vald ok miskunn, ef vèr gjörum þetta; væntum við þess at okkr mun þat vel gefast, ok þú munir þat okkr góðu launa, svà mikit sem þér liggr hér við, [þvíat fáir get ek at þetta geri fyrir þínar sakir. Ólafr segir ¹⁾: þessi kostr þikir mér allgóðr, ok eigi beiði ek annars; ægir mér ekki þetta fægjald, ok ef ek fæ ríki í Danmörk, þá skal ek eigi hafa borit konúngsnafn um 3 nætr, áðr ek skal hafa tilgjört ok greitt fèit, ok þetta gjald skuluð þit hafa fyrir þann mánn-dóm, er þit sýnit mér nú, ok slíkt ²⁾ sem mér kaupist í; má enn vera at ykk verði þetta umbunat, ef vort vald verður nökkurt. Síðan gekk hertoginn til tals við þá, ok var nú þetta ráð algjört; segir Ólafr þat uppá trú sína, at hann skal þessa menn útleysa, svà sem fyrst má hann viðkomast; hann sver ok þat hertoganum, at greiða fèit, eptir því sem nú heit ³⁾ hann. Er nú Ólafr úrtekinn díblissunni við þenna kost, en þeir Sveinn ok Ástráðr voro þar í settir, ok látin járn á hendr þeirra ok fætr; þeir hófðu ok fæðslu, sem þeir máttu lifa við eð minzta.

¹⁾ b. v. F.
S. V.

²⁾ þannig S. V. F. skilt, B.
hét, K.

³⁾ heitir,

Ólafr tekinn til konúnga.

65. Ólafr ferr nú til Danmerkr, ok þegar hann kemr þar, þá safnast þar saman lið til hans. Hann fór til Jótlands, ok var þar stefnt Vebjarga þing, var Ólafr þar til konúnga tekinn yfir [alla Danmörk ¹⁾]; fékk hann sèr þá hirð, ok fór yfir landit, ok dæmdi um ²⁾ lög, ok stjórnaði konúngsmálum. Ekki er þess getit, at hann efnaði til um fægjaldir, er hann hafði heitit hertogenum til útlausnar sèr, en þá liðu eigi langar stundir, áðr menn urðu til áminningar við hann um þetta mál, at hann skyldi at þessu gaum gefa, voru þat frændr ok vinir þeirra Þórgunnusona. Konúngr svarar því styggiliga, ok bað slíkt ekki tala við sik: munu þeir bræðr hafa góða daga með Baldvina hertoga, sem vert er, þvíat þeir hafa lengi ³⁾ þjónað þeim mágum ⁴⁾, munu þeir nú ok taka makliga umbun þess. Fækst ekki af Ólafi konúngi meira um þetta mál.

Hér segir um heilagleik Knúts konúnga.

66. Þá er Ólafr konúngr for at veizlum á Fjóni, þá kom til hans prestur sá, er saung at kirkju þeirri, er Knútr konúngr hvíldi at. Prestur heimti hann á einmæli ⁵⁾, ok sagði honum í hljóði, at hann sæi opt um nætr mikit ljós til leiðis Knúts konúnga, bróður hans: ok mörg verða þar önnur tákn, segir hann, þau er oss

¹⁾ Danaveldi, F.

²⁾ mönnum, S. V.

³⁾ mjúkliga,

F. ⁴⁾ Knúti konúngi ok Baldvini hertoga, b. v. F.

⁵⁾ mál, F.

þikir mikils um vert; hyggjum vèr hann sann-
liga helgan mann vera; nú viljum vèr hafa þartil
yðra forsjá, herra! hvort þetta mál skal meirr
uppbæra ¹⁾svá búit. Konúngr svarar: vertu eigi
svá djarfr, at þú segir slíkt fals, þvíat ek vís-
sa þá marga hluti í fari Knúts konúngs, at enn
mundi ærinn til, at hann mætti ²⁾heilagr vera;
skaltu þat ok víst vita, at ef nokkur mælir þetta
í heyrn mér heðan í frá, at sá skal engu fyrir-
týna nema lífinu; varð prestur því feginn, at hann
feldi niðr þessa ræðu sem skjótast, svá þung-
liga sem konúngrinn tók á þessu, en þó hófst sú
umræða eigi at síðr í Danmörk, at Knútr kon-
úngr væri sannheilagr, en þó varð því ekki á
lopt borit, meðan Ólafr konúngr lifði, þvíat
engi treystist at mæla slíkt fyrir ofríki Ólafs
konúngs.

Frá Þórgunnusönnum.

67. Í þenna tíma sátu þeir Þórgunnusynir
í járnum ok varðhaldi vestr í Flæmingjalandi,
ok voru illa haldnir, þvíat Baldvini hertogi lét ³⁾
ekki hlífa þeim, þvíat honum var mjök í móti
skapi, at Óláfr Sveinsson var útleystur, þó at
hann gjörði þat fyrir bæn þeirra bræðra. Þetta
líkaði Eðlu drottningu illa, ok biðr hún jafnan
fyrir þeim, ok bað hertogann at þeir skyldu
njóta þess, er þeir höfðu verit með Knúti kon-
úngi, heldr enn gjalda ódrengskapar Ólafs kon-

¹⁾ eðr blíða, b. v. S. ²⁾ mundi, S. mundi ei, V. aldrei,
b. v. F. ³⁾ létst, S. V.

úngs. 'Hertogi svarar reiðuliga ok mælti svá : þeir skulu þess dags hær biða í Flæmingjalandi, er Ólafr, vinr þeirra, leysir þá út, eða biða hær bana ella; nú þó at hær frestist útlausn [hans við þá ¹⁾], þá er makligt at þeir gjaldi þess, þvfat þeir báðu þess þakksamliga, ok töldu þar marga hluti, þá er samdi eigi at neita þeim, munu þeir nú ok nokkuru gerr vita, til hvers þeir hafa starfat, er þeir lögðu alla stund á, at Ólafr væri laus látinn; hefir þetta farit eptir hugþokka mínum, at illt mundi at leita trúnaðar undir Ólaf ²⁾. Leið nú hinn næsti vetr eptir fall Knúts konúngs, at þeir bræðr sátu þar í járnum með Baldvina hertoga.

Jarteiknir Knúts konúngs.

68. ³⁾ Sá atburðr varð um vorit páskanóttina, þar sem þeir voru í díblissunni, Sveinn ok Ástráðr, þeir höfðu þá áðr haft nálíga öngva fæðslu, ok höfðu menn þá ekki komit (nýliga til þeirra, voru þeir þá) máttlitlir bæði af matleysi ok járnagangi, þvfat járnin [skoruðu þá mjök at beini, ok brann undir þeim ⁴⁾]; um nóttina eptir í óttu rann höfgi á Svein, hann þóttist heldr (vaka enn sofa; hann sá) at maðr kom inn, hann var virðuliga búinn, ok svá bjarttr at

¹⁾ þeirra, S. F.

²⁾ ok er hún sá at eigi tyði at flytja þetta mál lengra, þá hætti hún, bi. v. F.

³⁾ hær er hola á skinnblaðinu í B. þau innatrikuðu orð eru því tekin af F.

⁴⁾ þannig F. voru þa mjök komin . . . undir brann járnunum, B.

hann þóttist varla mega í gegn (sjó, hann þóttist) þar kenna Knút konúng; hann gekk at Sveini ok mælti: hart ertu nú leikinn, Sveinn fèlagi! ok er þat eigi at [verðleikum¹⁾]; nú mun ek leysa þik úr þessari þrísund, þú skalt ok segja Baldvina hertoga orð mín, til þess at hann líkni þínu máli heðan í frá. Hann tók þá til fjötrsins, er á fótum honum var, ok vatt²⁾ hann í sundr [sem muru³⁾], ok slíkt hið sama þann er [á höndunum⁴⁾] var. Þá mælti konúngur: nú ertu laus orðinn, skaltu nú segja þenna fyrirburð, er sem flestir eru hjá; vænti ek þess, at guð gefi mér þá miskunn, at hvar sem menn kalla á mitt nafn með góðvilja, at menn fái bót meina sinna. Honum sýndist ljós mikit í myrkvastofunni, ok þar kendi hann dýrligan ilm. Eptir þetta leið konúngur í frá honum at sýn, en Sveinn vaknaði⁵⁾, ef hann hefði sofít, voru þá af honum járnin. Hann sagði þá Ástráði, hvat fyrir hann hafði borit. Ástráðr svarar, ok kvað slíkt hið sama fyrir sik borit hafa, ok voru nú báðir lausir. Ástráðr bað þá þegar á burtu leita⁶⁾. Sveinn sagði, at þeir skyldu at aungum kosti fyrr í burt, enn hertoginn sæti yfir borðum um daginn, kvað þá mundu flesta við-

¹⁾ þannig F. K. útríft í B; vilja mínum, S. V. ²⁾ var, S. V. ³⁾ v. í S. V. ⁴⁾ þannig S. V. F. fótunum, B. ⁵⁾ þannig F. vakti; B. ⁶⁾ ef þeir mætti komast, F; K.

vera. Þeir gjöra svá, ok þá fóru þeir til hallarinnar, er hertoginn sat yfir borðum; þeir voru svá máttlitlir, at þeir skriðu heldr enn gengu. En er þeir komu inn í höllina, þá sá hertoginn þá, ok bað takabandíngjana, ok færa þá út [þeim mönnum ¹⁾], sem þeir höfðu áðr hjá ²⁾ verit. Sveinn mælti þá: eigi muntu þat gjöra vilja, herra! ef þú veizt, hverr okkr hefir leyst. Hertoginni kveðst ætla, at þeir mundu hafa illa geymt, er þat skyldu gjört hafa. Sveinn kvað eigi þeim at kenna, þvíat Knútr konúgr kom í nótt, ok vatt ³⁾ af okkr fjötrana; er þat til marks at vèr segjum satt, at í myrkvastofunni liggja fjötra-brotin. Hertoginn læt eigi vita, hvat þeir sögðu ⁴⁾. Þá mælti Eðla drottning: hafa munu þeir skulu frið um helgina, [herra! hversu sem lengr er ⁵⁾]; vildum vèr at þær forvitnaðist, hvárt þetta væri með sannleik, er þeir segja, væri oss mikill fögnuðr í at satt væri; kemr mér þetta eigi fyrir óvart, þvíat marga vísar ek þá siðu Knúts konúgs, at ólíkir voru flestra manna siðum ⁶⁾. Hertogi bað hana ráða. Síðan var þeim búin hæg hvíla, ok hægt þeim í öllu sem mátti. Sveinninn Karl, son þeirra Knúts konúgs ok Eðlu, kom til hvíslunnar, þar sem þeir lágu. Sveinn Þórgunnuson hafði spent af sèr beltinu, ok lagt upp á hægendit hjá sèr. Karl tekr upp beltit, er

¹⁾ þannig, *F.* þannug, *K.* ²⁾ v. i *F.*, *K.* ³⁾ braut, *F.* ⁴⁾ satt, b. v. *F.* ⁵⁾ ok hvíld, hvat sem þá liðr enn um þeirra mál síðar, *F.* ⁶⁾ háttum, *F.*

hann sèr fagrt, ok leikr sèr at. Sveinn mælti: hversu lízt þér á þenna grip, Karl! Vel, segir sveinninn. Viltu eiga beltit, segir Sveinn, ætla ek þat makligast, þvíat Knútr konúgr, faðir þinn, gaf mér, gjöri ek þá, sem faðir þinn mælti fyrir, at ek þikjumst vel selja mér af hendi. Karl fór þegar á fund hertoga, ok sýndi honum þessa gersemi, er honum var gefin, ok sagði at faðir hans hefði átt: vænti ek nú, frændi! segir Karl, at þér munit þat mér veita, at þessir menn fá sætt af yðr með nokkurumóti. Drottning lagði mörg orð til friðar þeim. (Hertoginn svarar): ervitt mun mér veita, at, gánga í móti ykkur báðum, munum vér fyrst talast við. Síðan gekk hertogi til máls við þá ¹⁾, ok spurði eptir um burtkvomu þeirra. Þeir sögðu honum allan atburð, ok þat með, at Knútr konúgr hafði honum þessi orð sent, at ²⁾ hann frelsti þá; ok þar með jarteignir þær, er hann mátti eigi við dyljast, [at sannar voru ³⁾]. Hertoginn hét þá at gjöra svá. Þórgunnusynir styrktust skjótt, var þá eigi minnr frá, at hertoginn gjörði vel til þeirra, ok lét alls í leita at hjúka þeim; ok er þeir voru herfærir menn, þá báðu þeir sèr orlofs til heimferðar. Hertoginn kvað svá vera skyldu; mun ek nú (segir hann) segja upp sætt vor í millum: þit skulið fyrst fara á fund

¹⁾ bræðr, *b. v. F.*
þeirra, *H, K.*

²⁾ er, *B.*

³⁾ at sönn var saga

Ólafs konúngs, ok biðja hann gjalda af höndum feit, þat sem hann hèt til útlausnar sèr, ok fái ykkir í hendr, skulið þit þat færa mèr; en ef hann vill eigi greiða feit, sem mik varir, þá skulið þið gjalda oss þetta fè, ok þartil skulið þit veita oss swardaga, at efna þetta; ok þessu játuðu þeir bræðr, búast síðan í burt úr Flæmíngjalandi ¹⁾, fèkk hertoginn þeim föruneysi. En er þeir komu til Danmerkr, fóru þeir á fund Ólafs konúngs, ok beiddu hann greiða sèr í hendr feit, þat er hann hafði heitið sèr til útlausnar: hafit þèr ekki, herra! gjört eptir því sem þèr hētuð, ok við hugðum til; munut þèr nú vilja gjöra því betr, segir Sveinn, ok gjöra nú góðan (greiðskap ²⁾) á ok fljótan; má okkr þat enn vel í þörf koma, þvíat við erum nú í heitum bundnir í því við Baldvín hertoga (at hann skal eigi) þessa fjár missa. Konúngr svarar: annars væri þeir Flæmíngjar verðir frá oss, enn vèr gyldum þeim (fè fyrir þá skömm) ok svívirðing, er þeir gjörðu oss, ok þat sama skulu þeir hafa, at þegar ek hefi [fengit trúnað höfðíngja hér í Danmörk ³⁾], þá skal ek bjóða út öllum her af ríki mínu, ok herja á hendr (Baldvína hertoga, ok gjöra þeim) öllum svá mikit illt, at þeir skulu aldrei þrífast. Síðan varð konúngrinn nú svá óðr ok (ýfinn, at ekki)

1) Flæmíngjalandi, F. 2) hér kemr holar á hinni síðunni, þat innstrikaða tekið af F. 3) þannig F; ... landi ok trúnað, B.

vetta mátti við hann koma. Varð Sveinn nú því fegnast, er hann komst í burt. , Eptir þetta fóru (þeir bræðr) heim til búa sinna, ok heimtu saman lausafé sín öll, sumt var þeim lánat af vinum eða frændum; þeir seldu ok jarðir sínar, en sumar veðsettu þeir; ok er þeir höfðu fengit svá mikit fé, sem ákveðit var, þá fóru þeir vestr í Flæmingjaland til Baldvina hertoga, ok fagnar hann þeim vel; ok er þeir hafa þar litla hrið dvalizt, þá greiða þeir af hendi fægjaldir, var allt í gulli ok í brendu silfri, ok þar með [gáfu þeir hertoga hina beztu gripi, þá ¹⁾ er fágætir voru í þeirra landi. Þá mælti hertoginn: þetta mál hefir ykkar farit vel ok drengilega, veit ek ok at þit erut ekki svá stórauðgir menn, at eigi ²⁾ muni hér kominn [hinn mesti ³⁾ hluti af eign ykkarri, ok er þó allmikit fé; vil ek nú þetta fé ⁴⁾ uppgefa, ok skulið þó hafa fyrir þökk ok vináttu mína, en gjafir þessar mun ek þiggja. Þeir þökkudu honum margfalliga sína stórmensku. Þeir dvöldust þar nú [skamma stund ⁵⁾, ok er þeir voru í burt búinir, gaf hertoginn þeim góðar gjafir, ok skildust kærir vinir. En er þeir bræðr komu heim í Danmörk, settust þeir at búum sínum um kyrt, ok þjonaðu ekki Ólafi konungi; þóttu þeir Þórgunnusynir jafnan vera hinir röskustu menn.

¹⁾ gjafir, besta góða ok hanka ok aðra þá Hluti, F. ²⁾ v. i S. V. ³⁾ mikill, F. ⁴⁾ ykkar, b. v. S. F. ⁵⁾ slíka stund sem þeim líkaði, F.

Andlát Ólafs konungs.

69. Ólafr Sveinsson átti Íngiríði, dóttur Haralds konungs Sigurðarsonar, Noregs konungs, systur Ólafs konungs kyrra. Ólafr Sveinsson var ríkr maðr ok grimmr ok óvinsæll, hann var ágjarn ok fægjarn; var um hans daga í Danmörk hallæri mikit ok lögleysur; mæltu þat þá margir menn, þeir er eigi höfðu verit í mótgáangi við Knút konúng, at því hefði óheppiliga verit umskipt, ok þeim hefði at illu reift: þviat konúngr þessi lætr öngvan mann frjálsan vera ¹⁾). Ólafr var konúngr 8 vetr í Danmörk; hann varð sótt dauðr, ok var hann ekki ²⁾ harmdauði Dönum ³⁾).

Frá Eiríki jarli Sveinssyni.

70. Eirekr jarl hafði haldit ríki sínu í Sjólandi um daga Ólafs konungs, því er Knútr bróðir hans hafði veitt honum. Eirekr var ríkr maðr ok vinsæll, hann hafði [jafnan fjölmenni um sik ⁴⁾], hann herjaði jafnan í Austrveg, ok herjaði á heiðingja, en lét alla kristna menn fara í friði [fyrir sér ⁵⁾] ok svá kaupmenn; við þessa hans meðferð varð hann frægr ok vinsæll um allan Austrveg ⁶⁾; hann fór allt austr í Garð-

¹⁾ lætr hann gánga með myklu meiri frekju, enn fyrr hafi verið; sönnuðu þat þá allir, b. v. F, A. ²⁾ lítt, F. ³⁾ alþýðu manns, F. ⁴⁾ löngum mikla hirð með sér, F. ⁵⁾ þann- og sem hverjum líkaði best, F. ⁶⁾ svá at hverr maðr, þá er nokkurs þótti verðr, kunni skyn á hans nafni, b. v. F.

aríki, ok sótti þar heim [marga höfðingja ágæta ¹⁾], ok tóku þeir honum allvel ok sæmíliga; þá hann þar gjafir margar af höfðingjum ²⁾. Svá segir Markús Skeggjason í Eiríksdrápu ³⁾:

Fæðir sótti fremdar ráða
foldar vörðu austr í Görðum ⁴⁾
auði gæddu allvald prúðan
ítrir menn ⁵⁾ er hneyki ⁶⁾ slíta;
stillir ⁷⁾ varð um Austrveg allan
einkar tíðr ⁸⁾ hinn mærdar blíði
hinn var engr ⁹⁾ er hans nafn kunnit ¹⁰⁾
heiðar ¹¹⁾ manns í lofi reiða.

Eiríkr jarl fór um öndvert vorit austan úr Görðum ¹²⁾, sigldi hann austan um öndvert sumar, ok heim til Danmörk í ríki sitt. Svá segir Markús:

Vor öndvert bjó Vinda rírir ¹³⁾
vegligt flaustr ¹⁴⁾ úr Görðum austan,
hlýrum skaut á hola báru
hílmíngs oddr í sumars broddi;
hlýðu ¹⁵⁾ studdi ¹⁶⁾ borðvið breiðan
bróðir Knúts í veðri óðu,

¹⁾ höfðingja ok ríkismenn, *F.* ²⁾ ríkismönnum, *F.* ³⁾ sinni drápu, *S. V.* ⁴⁾ Garða, *F. K.* ⁵⁾ þeir, *b. v. F.* ⁶⁾ hnöggvi, *F. K.* ⁷⁾ stillr, *F.* ⁸⁾ *F.*; tíðum, *B.* ⁹⁾ *K.*; honum varð engi, *B.* ¹⁰⁾ *F.* kunnigt, *B.* ¹¹⁾ herðar, *B.* ¹²⁾ ok lét setja fram skip sín, þegar ísa leysti, ok búa þau at öllu sem hann hafði bast efni til, *b. v. F.-K.* ¹³⁾ tírir, *B.* ¹⁴⁾ flaust, *F.*; veglig flaust, *A.* ¹⁵⁾ lýðum, *K.* í athugasreinunum. ¹⁶⁾ *F.*, *K.*; studdu, *B.*

síðan knáði ¹⁾ svik-fólks eyðir
snilli kendr við Danmörk lenda.

Eiríkr enn góði varð konúgr.

71. Eiríkr tók þá konúgdóm í Danmörk eptir Ólaf bróður sinn, sem lög stóðu til, þvíat hann var elztr sona Sveins konúgs, þeirra er þá voru á lífi ²⁾. En er Eiríkr var konúgr orðinn í Danmörk, þá reisti hann upp lög í landinu, ok leiðrætti síðu manna, þvíat margar óvenjur ok siðleysur hafði yfir landit gengit, meðan Ólafr lifði. Eiríkr konúgr síðaði vel fólk, ok gjörði sér alla kæra hina beztu menn í ríki sínu; hann var örr af fè, bæði við höfðingja ok [við vini sína ³⁾], ok veitti stórfè ⁴⁾ öllum þeim, er hans fund sóttu, ok þeim öllum mest, er lengst sóttu til hans, hann gaf ok mikit fátækum mönnum ⁵⁾; hann varð brátt vinsæll af Dönun; hann var kallaðr Eiríkr hinn góði, ok sögðu þat menn at honum væri þetta sannefni, þvíat allir þóttust gott af honum hljóta, þeir er til hans komu. Svá segir Markús: -

Drengir þágu auð af ⁶⁾ Ýngva,
örr fylkir gaf sverð ok knörru,
Eirekr veitti opt ok stórum
armleggjar röf dýrum ⁷⁾ seggjum;
hríngum eyddi harra ⁸⁾ slaungvir,

¹⁾ knátti, F. ²⁾ var þat þá vill ok samþykki allra höfðingja ok alþýðu í Danmörk, b. v. F. ³⁾ hirð sína, F.
⁴⁾ í vingjafir, b. v. F. ⁵⁾ ef þeir komu á fund hans b. v. F. ⁶⁾ at, S. F. ⁷⁾ dýrðar, F. ⁸⁾ herra, S. F.

hildar rammr enn stillir ¹⁾ framdi ²⁾

firða kyn ³⁾ at flestir urðu

Fróða stóls af honum góðir.

Um Eirík.

72. En er Eiríkr konúgr hafði skamma stund ráðit fyrir Danmörk, þá kom þar sá hinn sami prestur, er fyrr hafði tjáð helgi Knúts konúgs fyrir Ólafi konúgi; ok þegar er Eiríkr konúgr sá hann, þá heimti konúgr hann á eintak, ok spurði hvat hann kynni at segja honum frá táknum þeim, er yrði um helgi Knúts konúgs: var oss þess fyrir laungu von, segir konúgr, at þar mundi þau efni í vera, viljum vér vita þat sem gjörst, því öllum oss væri mestr fagnaðr í því, ef þat mætti með sannleik segja ⁴⁾. Prestur svarar: já, herra! segir hann, fagrt er þar frá at segja ok satt, þvíat þat er með sönnu at segja, ad öngvir kalla þeir með góðfýsi ⁵⁾ á hans nafn, at eigi fái þeir skjótt bót allra meina sinna, hvat sem þeim er [at ángri ⁶⁾]; ok þetta vissu margir með prestinum sannorðir menn; höfðu ⁷⁾ þá margir áheit við Knút konúng, ok urðu margar fagarar jarteignir at hans helgi; gjörðist þá kunnigt um helgi hans um alla Danmörk.

¹⁾ stíld, B. ²⁾ framí, S. V. ³⁾ svæ, b. v. F, K.

⁴⁾ enn gæti þó þess, er mest liggir við, at menn segi þat eigi fyrri, eun menn vita áðr sannleik á, hvat er marla skulu, b. v. F. ⁵⁾ nálíga, b. v. F. ⁶⁾ áðr at meini, F.

⁷⁾ hófu, F.

Frá Eiriki konungi.

75. Eiríkr konúgr gjörðist nú ríkr höfðingi ok ágætr, hann var allra konunga vinsælastr, hann hegndi mjök ósiðu manna, hann eyddi víkingum ok vöndum ¹⁾ mönnum, hann lét drepa þjófa ok ránsmenn, eða hamla á höndum eða á fótum, eða veita aðrar stórar refsingar, svá at engi mátti vöndra manna þrífast í Danmörk fyrir honum, hann var rættðæmr, ok hêlt ríkuliga guðs lög. Svá segir Markús:

Vörgum eyddi Vinda fergir,
víkingum hepti konúgr fíkjum,
þjófa hendr lét þengill stýfa,
þegnum kunni hann ósið hegna;
aldri fráttu ²⁾ at Eiríkr vildi
allrættligum dómi at ³⁾ halla,
hála ⁴⁾ kunni sér til sælu
sigrs valdara guðs lög halda.

Eiríkr konúgr var vitr maðr ok góðr klerkr, ok kunni margar túngur, manna minnigast ⁵⁾ ok snjallastr í máli. Svá segir Markús:

Hróðigr átti brynþíngs ⁶⁾ beiðir
bjartan auð ok fræklikt ⁷⁾ hjarta,
minni gnógt ok mannvit annat
mest, fylgðu því hvergi lestir;
alla hafði öðlingr snilli,
úngr nam hann margar túngur,

¹⁾ úændis, F. ²⁾ frást, K; fanstu, S, V; frétu, F. ³⁾ v. í F, K. ⁴⁾ F, K; haga, B. ⁵⁾ megnast, S, V; minnigast, F. ⁶⁾ F, K; byrðings, B. ⁷⁾ S, V, I. frækuligt, K; frægligt, B.

Eiríkr var, sá er ¹⁾ mátti meira,
mestr ofrhugi, jöfri ²⁾ flestum.

Brottfærð Eiríks.

74. Eiríkr konúgr bjó ferð sína af Danmörk, hann gjörði mönnum þat kunnigt, at hann ætlaði suðr til Róms ³⁾, hann hafði virðuligt föruneysi með sér; hann skipaði ríki sínu meðan í vald vana sinna til stjórnar; eigi hafði hann með sér mikit fjölmenni; hann gekk alla leið suðr til Róms. Svá segir Markús:

Lýst skal hitt er lofðúgr fýstist

lángan veg til Róms at gánga

fylkir sá þar friðland bálkat

Feneyjar hlið ⁴⁾ dýrð at nema ⁵⁾.

Síðan fór hann ⁶⁾ út í Fenedí ok í Bár, ok sótti heim marga helga staði, ok gekk jafnan. Svá segir Markús:

Bróðir gekk í Bár út síðan

bragnígr vildi guddóm magna

hylli guðs mun hlífa stilli ⁷⁾

höfuðskjöldunga fimm ⁸⁾ at gjöldum.

Eiríkr konúgr ⁹⁾ varði í þessari ferð stórfé, þar sem voru klaustr eða aðrir helgir staðir. Síðan snéri hann aptr ferð sinni, ok kom þá enn til Rómaborgar, er hann fór sunnan. Svá segir Markús:

¹⁾ eigi, S. V.

²⁾ í ófrið, S. V.

³⁾ Róma, B.

⁴⁾ lið, F.

⁵⁾ venja, F. K.

⁶⁾ þaðan, b. v. F.

⁷⁾ stillir, V.

⁸⁾ fimm, S. V.

⁹⁾ sóti heim marga

höfuðstaði, b. v. F.

Stóra sótti Haralds hlýri
 helga dóma út frá Rómi,
 hringum varði ¹⁾ áttkonr ²⁾ Ýngva
 auðig skrin ok ³⁾ gulli rauðu;
 mildíngr fór um múnkaveldi
 móðum fæti sál at bæta,
 sveitir [kníði allvaldr ⁴⁾ utan
 Eiríkr var til Róms í þeirri.

Eiríkr konúgr dvaldi nokkura stund í Róma-
 borg, ok gjörði sèr at vinum marga höfðingja
 þar í borginni ok víða annarsstaðar, ok kom
 sèr í hina mestu kærleika við þá; hann þurfti
 hvergi tulk fyrir sèr, þar sem hann kom. Í
 þenna tíma var Paskalis páfi í Róma, er annar
 hefir verit með því nafni; hann tók sæmiliga
 við Eiríki konungi, ok gjörði hann sèr kærán
 í vináttu. Eiríkr þá lof til þess af páfanum, at
 erkistóll ⁵⁾ skyldi vera í Danmörk, en áðr var
 engi norðar enn í Brimum ⁶⁾ í Saxlandi. Svá
 segir Markús:

Eiríkr náði utan at færa
 erkistól um Saxa merki,
 hljótum vèr þat er hag vorn bætir
 hingat norðr at ⁷⁾ skjöldúngs orðum.

Marga hluti aðra þá Eiríkr af páfanum, þá er
 nýtsamligir hafa verit á Norðrlöndum. Pávinn

¹⁾ þannig S. V; vandi; B; eyddi, F. ²⁾ þannig F.
 at kom, B. ³⁾ K. með, F. í, B. ⁴⁾ þannig F. kenda all-
 valds, B. ⁵⁾ erkibiskupsstóll, F. ok K. ⁶⁾ þannig F;
 Bremen, B. ⁷⁾ af, V.

leyfði honum at taka upp úr jörðu helgandóm Knúts konungs. Svá segir Markús:

Eyðist hitt at jafn stórt ráði ¹⁾

[annarr gramr ²⁾ til þurftar mönnum;

leyfði allt, sem konúgr krafði,

[Kristi unnandi pávi sunnan ³⁾].

Siðan skildu þeir pávinn ok Eiríkr með vináttu ok miklum kærleikum. Eiríkr konúgr snéri þá til heimferðar, en er hann kom til borgarinnar Placencia, þá setti hann spítala skamt frá borginni; en er hann kom til borgarinnar, er Lúka ⁴⁾ heitir, þá gaf hann þar fê til þess, at allir pslagrímar, þeir, er [á dönsku töluðu ⁵⁾], skyldu þar ókeypis nóg vín drekka, ok heimila gisting eiga ⁶⁾. Eptir þetta fór Eiríkr konúgr heim til Danmerkr í ríki sitt, varð hann allfrægr af för þessari.

Frá Heinreki keisara.

75. Nú var í þenna tíma keisari í Saxlandi Heinrekr, son Heinreks keisara hins milda, hann var ⁷⁾ hermaðr mikill, ok er hann spurði at Eiríkr konúgr var úr landi farinn, þá stefndi hann miklum her saman í ríki sínu, ok fór með her þann til Vindlands, ok vann þar mikinn hernað í ríki því, er Dana konungar höfðu átt þar lengi ⁸⁾; játaði þar allt fólk hlýðni keis-

¹⁾ F, K; jafnan stórræði, B. ²⁾ F, K; annan gram, B.

³⁾ v. í S. V.

⁴⁾ Líka, F.

⁵⁾ danska tungu

mælti, F. ⁶⁾ at þeim spítala, er hann hafði settan ok

áðr var frásagt, b. v. F. ⁷⁾ ríkr höfðingi ok, b. v. F.

⁸⁾ lagði keisarian undir sik ríkit ok, b. v. F.

aranum; heiðit var allt fólk í Vindlandi þá í þenna tíma. Keisarinn setti þar yfir marga höfðingja til gæzlu yfir ríki þat, er hann hafði unnit; einn af þeim hét Björn, sá var ríkastr. Björn mælti til keisara: við slíkt stórvirki, sem vér höfum unnit á ríki Danakonúngs, þá þurfum vér mjök yðvarn afla; vil ek nú þess beiða, at þér unnit oss teingda ¹⁾ við yðr; vil ek nú þess ok biðja ok hafa tilmæli, er frú Bóthildr ²⁾ er, systir yður ³⁾, þvíat mér sýnist þetta eigi hættulaust, at sitja hér fyrir Dönnum; er yðr ok kunnig ætt mín ok atferð. Keisari læzt mundi veita honum þetta ⁴⁾, ef hann vildi sík allan tilleggja, at verja þetta ríki fyrir Dönnum eðr öðrum þeim, er til vildi kalla. Síðan gipti keisari frú Bóthildi Birni ⁵⁾; þat er sagt frá hennar ætt, hún var systir keisara sammædd, en faðir hennar hét Þorgautr, hann var danskr at ætt, hann var hirðmaðr ⁶⁾ Sveins konúngs Ulfssonar, hann var manna fríðastr, hann kallaði Haraldr konúngr Sigurðarson fögrumskinna; faðir hans hét Ulfr, hann var jarl í Danmörk, hann var hermaðr mikill; hann fór í vestrvíking, ok vann [Galizuland ⁷⁾] ok eyddi, ok gjörði þar mikinn hernað, ok því var hann kallaðr Galizu-úlfr; hann átti Bóthildi, dóttur Hákonar jarls Eiríkssonar, var hún móðir Þorgauts fögr-

¹⁾ mægða, F. ²⁾ S, V; Bóthild, B. ³⁾ yðar, S. V.

⁴⁾ ok slíkar aðrar sændir, sém hann beiðdi, F. ⁵⁾ v. í B.

⁶⁾ hirðjarl, F. ⁷⁾ Vestr-Galicíalaut, B.

umrskinna. Keisari setti nú Björn mág sinn höfðingja yfir því ríki ¹⁾, sem hann hafði unnit í Vindlandi; en Heinrekr keisari snéri þá heim aptr í Saxland; en Björn settist í ríki Danakonúgs, ok hugðist halda mundu því ríki fyrir Dönüm. [Í þenna tíma kom Eiríkr konúgr sunnan frá Rómi, er Vindr höfðu gengit undan hlýðni við hann, ok gafst þeim svá sinn útrúnaðr, sem enn mun síðar verða frásagt ²⁾. Svá segir Markús:

Veldi þorðut ³⁾ Vindr ⁴⁾ at halda villan gjörðist þeim at illu sunnan kom þá svikdóms manna sátta rof, þat er buðlúngr átti ⁵⁾.

Frá Eiríki.

76. Þá er Eiríkr konúgr kom heim í ríki sitt, ok hann spurði þenna ófrið, er keisarinn hafði gjört í Vindlandi, þá átti hann þegar þing við höfðingja ok bændr, ok talaði hann svá: Öllum mönnum er kunnigr suðrmanna ágánger á ríki þau, er Danakonúgar, vórir frændr, hafa lengi átt í Vindlandi; nú skulu þat vita allir mínir menn; at vèr ætlum þessum ófriði af oss at ⁶⁾ hrinda, eða biða bana ella. Síðan sendi hann herboð um allt sitt ríki, ok

¹⁾ Dana konúgs, b. v. F. ²⁾ þannig F; Eiríkr konúgr kom svá fremi (su fregn S.) sunnan, er Vindar höfðu gengit andir hlýðni við Heinrek, sem enn mun sagt verða frá því, hversu þeim gafst þat, B. ³⁾ þorðu, S, V.

⁴⁾ Vindar, B. ⁵⁾ hér endur F. ⁶⁾ reka eða, b. v. B.

dró saman herlið mikit, aflaði sér síðan til skipa, ok sigldi með allan herinn til Vindlands. Svá segir Markús:

Yngvi hélt í óða straungum
öldugangi skipum ¹⁾ þangat;
hlýðan ²⁾ skalf, en ³⁾ hristi græðir
helug ⁴⁾ börð ⁵⁾, fyrir Vinda görðum ⁶⁾.

En er Vindahöfðingjar, þeir sem keisari hafði þar yfir skipat, spurðu at Danaher bjóst á hendr þeim, þá stefndu þeir liði saman, ok bjuggust til bardaga. Eiríkr spurði þat, at Vindar vildu verja honum ríki sitt, gekk hann þá á land með lið sitt, ok fylktu þá hvorir með sínu liði. Eiríkr konúgr fylkti svá sínu liði, at rani var á framan á fylkingunni, ok lukt allt utan með skjaldborg. Svá segir Markús:

Röndu lauk um rekka kindir
risnu maðr ⁷⁾, svá at hver tók aðra;
hamalt, knáttu þá hlífar glymja,
hildígr fylkti liði miklu.

Síðan lét Eiríkr konúgr bera fram merki sitt, tókst þar hin snarpasta orrosta. Eiríkr konúgr var framarliga í-orrostu, ok barðist alldjarfliga, hann var í brynju, ok hafði hjálm á höfði. Svá segir Markús:

Styrjöld óx um stilli örvan,
stengr báru fram vísis drengir ⁸⁾,

¹⁾ skíðum, S. F. ²⁾ M. K. hlundan, B. ³⁾ er, B.

⁴⁾ þannig M; herlug, B. ⁵⁾ horð, B. ⁶⁾ gerðum, B.

⁷⁾ mar, S. F. ⁸⁾ þannig S. F. K; drengi, B.

mildíngur gekk at miklum hjaldri
málmi skryddr ok faldinn hjálmi.

Síðan lögðust Vindar á flóttu, ok héldu sik á
fyrsumstöðum í borgum ok í kastölum, en Danir
sóttu eptir þeim, ok áttu við þá bardaga, ok
drápu mart af þeim. Svá segir Markús:

Hörga ¹⁾ varðist herra í borgum,
hjaldur ganga var snörr ²⁾ þangat,
[harðir kníðust ³⁾ menn at morði,
merki blés um hilm ⁴⁾ sterkan;
Eiríkr vakti odda skúrur,
eggjar týndu lífi seggja;
súngu járn, en svæfðust ⁵⁾ drengir,
sveiti féll á valköst heitan.

Blóðit dreif á randgarð rauðan,
rógs hegnir drap ótal þegna,
framdi sik; þar er fólkvopn glumdu,
fylkir úngr, en brynjur sprúngu.

Vindar sáu þann sinn kost beztan, at ganga til
handa Eiríki konungi, ok hætta nú til, hverja
miskunn hann vill gjöra þeim. Svá segir
Markús:

Heiðinn vildi herra um síðir
hömlu vigs úr porti gömlu,
urðu þeir, er virkit vörðu,
vángi næst á hönd at ganga.

¹⁾ hörða, B.

²⁾ snarut, B.

³⁾ harðir tindust,

S. V. harðar kindr, B.

⁴⁾ hilmir, S. V.

⁵⁾ þannig S. V. sæfðuz, K. svæfðumst, B.

Þar var orðit svá mikit mannfall, at engi kom tölum á, þar hafði ok fallit Björn, mágr keisarans, ok nær allt lið þat, er honum hafði fylgt; þar tók Eiríkr konúgr mikit herfáng, ok skipti því öllu með sínum mönnum, en hann sjálf vildi ekki af hafa. Eiríkr konúgr lét brenna bygðir víða um landit, ok varð fólk it svá hrætt, at flýði undan víðs vegar. Svá segir Markús:

Heiðin voru hjörtun lýða
hrygðafull í Vinda bygðum,
eldrinn sveif um ótalhölda,
Eiríkr brendi sali þeirra;
eisur kyndust hátt í húsum,
hallir náðu vítt at falla,
óttu leið, en uppi þóttu
elris grand í himni ¹⁾ standa.

Þat var ok, sem Markús sagði, at í þessum hernaði lét margr maðr sitt líf bæði fyrir eldi ok vopnum; fóru sumir Vindar þá á fund Eiríks konúgs. Konúgrinn lagði á þá stór fegjöld, ok taldi þatríki arftekna jörð sína, er Danakonungar höfðu átt í Vindlandi, síðan er Sveinn konúgr tjuguskegg lagði þat undir sik. Svá segir Markús:

Eiríkr var með uppreist harri,
undan flýðu Vindr af stundu,
gjöld festu ²⁾ þá grimmir höldar
gumnar voru sigri numnir ³⁾;
ýngvi taldi erfðir þangat,

¹⁾ himin, S. V. himnum, B.

²⁾ feldu, K.

³⁾ unnir, B.

alþýða varð stilli at hlýða,
 weldi reð því ástvinr ¹⁾ aldar,
 einatt lá þat fyrr und Sveini.

Eiríkr konúgr setti þar menn til gæzlu í Vindlandi, ok því ríki höldu þeir undir Danakonunga; síðan fór Eiríkr konúgr heim með sigri miklum til Danmerkr, kom hann fyrst við Eyland skipum sínum, er hann kom sunnan af Vindlandi, sem Markús segir:

Flaustum ²⁾ lukti [fólka treystir
 foldar síðu brimi kníða
 örr vísi bað oddum læsa
 úrga strönd ok svalri ³⁾ röndu;
 hlífum keyrði hersa, reifir
 harðla nýtr um landit ytra,
 hilmir lauk við hernað ólman
 hauðr [Eydana ⁴⁾ skjaldborg rauðri.

Eptir þetta settist Eiríkr konúgr um kyrt heima í ríki sínu, ok varð enn frægr ok ágætr af ferð þessari.

Upptekinn heilagur dómr Knúts konúgs.

77. Eiríkr konúgr lét kalla saman alla hina vitrustu menn í ríki sínu, lærða ok ólærða. Konúgrinn segir, at þat er hans vill, at leitat sé til graptar Knúts konúgs, ef þat væri eigi á móti vilja kennimanna, segir [þó á þeirra

¹⁾ astvin S. V. ²⁾ flaustinn S. V. ³⁾ snjalki S. V. snjallri, B. ⁴⁾ S. V. K; ey Dana, B.

forsjá vera skyldu ¹⁾). Allir báðu konúng fyrir at sjá; ok þá með samþykki biskupanna ok allrar alþýðu ok konúnga atkvæði fóru þeir til Fjóns með miklu fjölmenni, voru þar þá með konúgi allir hinir beztu menn í Danmörk. Síðan var leitat til leiðis Knúts konúnga, ok tekin upp kistan, ok var heilagur dómr hans borinn um kirkju með lofsaungum, en fyrir austan kirkju sat einn maðr, sá er lengi hafði kryplíngur verit, hann varð fyrir þeim mönnum, er helgan dómina báru, en er þeir báru fram yfir hann kistuna, þá stóð hann heill upp, ok gekk með öðrum mönnum um kirkjunna, lofandi guð ok hinn heilaga Knút konúng. Síðan var heilagur dómr borinn í kirkjunna, ok var settr á mitt kirkjugólf; eptir þat gekk konúngrinn til ok kennimenn, ok var upplokin kista Knúts konúnga, ok líkami hans var með heilu líki, sem hann væri þá nýandaðr, ok þótti öllum mönnum þetta mikils vert; þá var líkamiinn tekinn úr kistunni, ok lagðr á barar. Þá mæltu menn, at reyna skyldi helgan dóminn, ok viku þessu allir til konúnga atkvæða. Konúngr mælti: þess em ek fúsari, at reyndr sè, þvíat þat kann vera, ef eigi er reyndr, at þat sè mælt at þetta sè fals ok nýung vor, Dana; en vèr væntum þess, at guð muni þat ²⁾ veita fyrir verðleik síns þíníngarvotts, Knúts konúnga, at þá skuli öllum

¹⁾ svá at þeirra forsjá ráða skyldi S. V.
arg bro 1 af H.

²⁾ hér byrjar síð-

enn auðsærra vera ok ófanligra um hans helgi, er þar se meiri raun til gjör, svá at þá megi engi ífa um. Þá lét Eiríkr konúgr taka lèr-
ept óhreint ¹⁾ ok vefja saman í brúðu, til þess at þat var eigi meira ²⁾ nè skemra enn líkami Knúts konúgs; síðan var þessi brúða lögð ofan á líkamann, þá var tekinn vígðr eldr, ok lagðr í brúðuna, ok hún brann svá, at aska ein var eptir, en líkamr hins helga Knúts konúgs var óbrunninn ok svá alheill, at öngu hári var skatt, en líkamiñn var miklu bjartari enn áðr; hófu lærðir menn upp *Te deum*, ok lofaðu allir almatkan guð, ok þenna hans pín(ngar vott ³⁾; var þá þegar tekinn í mikit hald hans lífláts dagr, ok er um alla Danmörk hans messudagr haldinn, sem hinar hæstu hátíðir. Þá var úr jörðu tekinn líkkista Benedikts konúgsbróðurs, ok voru sár hans öll gróin, þau er horft höfðu at Knúti konúgi. Eiríkr konúgr lét gjöra virðuligt skríñ, var þar í lagðr heilagr dómr konúgs, var skrínit sett yfir altari. Í öðru skríni hvílir Benedikt í Óðinsve ⁴⁾ á Fjöni. Í þessi sömu kirkju, er nú er helgut Knúti konúgi, veitir guð fyrir hans bænir ok árnaðarorð mykla miskunn ok margar jarteignir: þar fá blindir mennsýn, haltir gánga, líkþráir hreinsast, djöflar flýja frá óðum mönnum; veitist þessi hjálp ok víða, þar sem á hann er heitit eða

¹⁾ hreint S. lín ósent K. K; lín óreint II.

²⁾ mjórra V. H.

³⁾ enn helga Knút konúg b. v. II.

⁴⁾ Óðinsey, H.

kallat með réttri trú, at samvinnanda drottni vorum Jesú Kristó, þeim er lifir ok ríkir einn guð at eilífu utan enda, amen.

Frá sonum Eiríks konungs.

78. Eiríkr konúgr hafði tekit at herfangi frú Bóthildi, systur Heinreks keisara, er átt hafði Björn, sem fyrr var ritat; fór hún til Danmerkr með Eiríski konúngi; við henni gat Eiríkr konúgr son; sá sveinn hét eptir Knúti hinum helga, bróður hans, hann var snemma vænligr ok fríðr sýnum; en er hann var úngr at aldri, þa sagði Eiríkr konúgr frú Bóthildi svá: nú hafa vistir þínar verit hér nokkurar stundir, en nú mun þat þrjóta, mun ek nú láta fylgja þér heim til frænda þinna. Hún svarar: ek ætla okkr lítt til ástarfunda auðit hafa vorðit, ok hafit þér meirr gert samlag við mik af heipt enn ást; munu þér þá, herra! unna mér þess, at Knútr, son okkar, fari með mér til hugganar ¹⁾. Konúgr svarar: ekki á ek svá gott at launa frændum þínum, at ek unna þeim þess, at þessi maðr vaxi þar upp, þvíat þat er hugboð mitt, at hann verði at sæmd sínum frændum ok mörgum öðrum. Síðan var henni fylgt heim til frænda sinna, fékk konúgr henni sæmiligt föruneysi ²⁾. En Knútr óx upp í hirð föður síns, hann var vinsæll ok vel mentr í alla staði; konúgrinn unni honum

¹⁾ hugganar H.

²⁾ Ók keisárin vel við henni ok svá aðrir frændr hennar b. v. H.

mikit ok þarmeð öll alþýða. Eiríkr konúgr átti 2 sonu aðra, þá er ellri voru, hét annarr Eiríkr ¹⁾, en annarr Haraldr kesja, þeir voru báðir efniligir menn. Eiríkr konúgr átti eina dóttur ²⁾, hún var gipt þeim manni, er hét Hákon hinn nærræni, hann var ok kallaðr Hákon Sunnifuson; Sunnifa var dóttir Hákonar jarls Ívars-sonar ok Ragnhildar, dóttur Magnúss konúgs hins góða. Sonr Hákonar hins norræna ok Ragnhildar, dóttur Eiríks konúgs, hét Eiríkr lamb, er enn mun síðar verða frá sagt, Eiríkr konúgr hafði laungum starfsamt í ríki sínu, á meðan hann ræði fyrir Danmörk; hann lagði mikla stund á stjórn bæði lands ok laga, hann hafði ok mikinn hug á at styðja staði þá, er niðr voro fallnir eða hrörnaðir; hann lét gjöra 5 steinkyrkjur af sjálfs síns kostnaði, ok lagði síðan fê til. Svá segir Markús:

Víða setti vísdóms ³⁾ græðir
virki skríddar ⁴⁾ höfuð kyrkjur,
gjöra ⁵⁾ lét [þar hollr um ⁶⁾ hêruð ⁷⁾
[hrein musteri fimm af steini ⁸⁾;
voru þau með trygðar tíri
tíða flaustr, er grámr lét smíða ⁹⁾

¹⁾ hér er stykki rift af H. til Ragnhildar. ²⁾ *puta*: Ragnhildar, á spítstunni í S. V. ³⁾ vísdóm, B.
⁴⁾ skrídd at, H. ⁵⁾ gerva, H. ⁶⁾ þannig, K. í athugasgr. þar hollr vinn, B. hann helzt um, S. V.
⁷⁾ herjat, H. ⁸⁾ H. K; af hreinum ok musteri steini, S. V. ok must. 5 af st. hreinum, B. ⁹⁾ H. K. síðan, B.

böðvar snjallr ok beztr at öllu
borði¹⁾ merkt²⁾ fyrir Saxa³⁾ norðan.

Jórsalaferð Eiríke konunga.

79. Þat var eitt sinn at Eiríkr konúgr
átti fjölment þíng, hann tók svá til orðs: guð
þakki yðr Dönum ást ok hlýðni ok marga góða
hluti, er þér hafit til mín gjört, meðan vort
samveldi hefir verit, en nú ætla ek mér ferð
úr landi til Jórsala, er þat eigi vist, hvort mér
verðr auðit aptrkomu⁴⁾, skal fara með mér Eir-
íkr son minn, ok þar með aðrir höfðingjar,
þeir er (ek) ræð til at nefna; Haraldr son minn
skal vera eptir til landstjórnar í Danmörk, með-
an ek em á braut. Knúti syni mínum vil ek
gefa hertogadóm, ok þar með Heiðabý ok þat
ríki, er þarfylgir; en þat er öllum mönnum kunn-
igt, at Nikulás bróðir minn er nærstr konung-
dóminum eptir minn dag fyrir laga sakir, vil
ek ok eigi reena hann sinni sæmd ok ríki, vænti
ek at hann muni mér þat vel launa; þikjumst
ek eiga at honum góða frændsemi, at hann veiti
Knúti syni mínum vináttu ok styrk, til at halda
ríki því, er ek fæ honum í hendr, þvíat hann er
sjálfr barn at aldri; [vildi ek⁵⁾ at þeir frændr
byggja⁶⁾ vel saman, vil ek ok þess biðja alla
mína vini, at þeir gjöri vel til sveinsins ok sæmi-

¹⁾ boði góða borði, H.

²⁾ merktr, B. merktu, H.

³⁾ Saxland, H. K.

⁴⁾ hingat til Danmerkr, b. v. H.

⁵⁾ ok þiki mér þat allmiklu máli s. ipta, H.

⁶⁾ bjuggu,

B.

liga. Síðan bjó Eiríkr konúgr ferð sína ¹⁾ með miklum kostnaði, ok spurðist víða þessi hans fyrirætlan, reðust ok margir ríkismenn til þessarar ferðar, bæði útlenzkir ok innlenzkir ²⁾. Í þenna tíma sendi Frakkakonúgr Eiríki konúgi sæmiligar gjafir, áðr hann fór úr landi. Þat er flestra manna sögn, at þá hafi verit gjör sátt í millum Heinreks keisara ok Eiríks Danakonúgs, svá at þeir sjálfir sendust gjöfum í millum. Keisarinna sendi Eiríki konúgi ³⁾ herliðmikit ⁴⁾ af sínu ríki ⁵⁾. Svá segir Márkús:

Blíðan ⁶⁾ gæddi björtum auði
Bjarnar hlýra Frakklands stýrir,
stórar lét sér [randgarðs rýrir ⁷⁾
ríks keisara gjafir líka;
honum lét til ⁸⁾ hervígs ⁹⁾ búna
harra spjalli [láð menn ¹⁰⁾ snjalla ¹¹⁾
alla ¹²⁾ leið, áðr öðlingr náði ¹³⁾
Jóta grundar Cesars fundi ¹⁴⁾.

Frd erkibiskupi.

80. Í þenna tíma var Özur, son Sveins Þórgunnusonar, biskup í Lund í Skáney, hann

¹⁾ í tómi, b. v. II. ²⁾ ok margir höfðingjar efðu hann með fégjöfum til þessarar ferðar, þeir er spurðu fyrirætlan hans, b. v. II. ³⁾ storgjafir ok fékk honum, b. v. II. ⁴⁾ ok láðmenn, b. v. II. ⁵⁾ alla leið út til Miklagarðs, b. v. II. ⁶⁾ hlíðum, B. hér byrjar síðara brot af G. ⁷⁾ randgarðs rýrir, S. V. randgríðs rýrir, H. ⁸⁾ hér endar H. ⁹⁾ hervígs, S. V. ¹⁰⁾ leiðmenn, V. ¹¹⁾ alla, B. ¹²⁾ snjalla, B. ¹³⁾ náði, G. ¹⁴⁾ fundi, B.

var ríkr ok stórættaðr, ok hinn mesti höfðingi, hann átti frændaafla mikinn, ok sýndist mörgum mönnum hann vel til erkibiskups fallinn, ok með forsjó Eiríks konúnga ok allra samþykki í Danmörk, þá var Özur kosinn til erkibiskups í Danmörk, ok skyldi erkistóll vera í Lundi, skyldu þar allir Danir til þjóna. Svá segir Markús:

Dróttum ¹⁾ lét í Danmörk settan
dögling ²⁾ grundar skamt frá Lundi
erkistól, þann er öll þjóð dýrkar,
eljun ³⁾ þúgr, á danska tungu;
hildingr framdi heilagt veldi,
hvar gegnan má Özur fregna
honum vísar hölda reynir
himna stig ⁴⁾, til biskups vígðan,
Frá Eiríki konungi.

81. Nú er Eiríkr konungur hafði búit lið sitt, sem honum líkaði, þá fór hann úr landi með fríðu ⁵⁾ föruneyti; hann hafði mikit riddaralið, ok marga fótgángandi menn. Svá segir Markús:

Lýst skal hitt er læknast fýstist
lið hraustr ⁶⁾ konungur [sár en iðri ⁷⁾;
[norðan fór með helmíng harðan ⁸⁾
hersa mæðir sál at græða;

¹⁾ Dróttinn, G. K.
elli mun, S. V.

²⁾ döglinga, G. K.
⁴⁾ stigr, B.

³⁾ M. K.
⁵⁾ miklu, S.

⁶⁾ harðr, S. ⁷⁾ fór sá norðan, B. ⁸⁾ hördum enn með hilmir vörðu, S. V. en með helmíng hördum vörðu, B.

harri bjóst til heims ins dýrra ¹⁾

hann gjörði för út at ²⁾ kanna,

böðlúngr vildi bjart líf þöðlast,

bygð Jórsala í ³⁾ friði tryggða.

Eiríkr konúgr fór ríkuliga ok með þris miklum;
ok í hverri borg, er hann kom, þá var hans sæmd
gjör, gengu kennimenn í móti honum með
prócessíone ok helgum dómi. Svá segir Markús:

Báru menn úr borgum stórum

bleyði skjars á móti harra ⁴⁾;

súngit var þá herr ⁵⁾ tók hringja,

hnossum göfgud skrín ok krossa ⁶⁾;

aldri fær ⁷⁾ í annars veldi

jöfra ríkr ⁸⁾ metnað slíkan,

eitt var sèr þat er jafnast mátti

engi maðr við Dana þengil.

Eiríkr konúgr fór til þess, er hann kom til
Miklagarðs, þá var Alexis Grikkjakonúgr, hann
tók vel við Eiríki konúgi, ok veitti honum
virðuliga veizlu. Alexis konúgr bauð Eiríki
konúgi, hvört hann vildi heldr þiggja af hon-
um hálfa lest gulls, eða lèti hann leika fyrir
honum þann leik, er Grikkjar kalla ⁹⁾ þaðreims
leik, ok konúgr er vanr at láta leika á það-
reimi ¹⁰⁾, í þeim stað er svá heitir, ok sögðu
allir at eigi kostaði konúginn minna leikrinn,

¹⁾ dýra, B; hýra, S. V. ²⁾ hér byrjar G. K. aptr. ³⁾ v. í G.

⁴⁾ herri, S. V. ⁵⁾ þannig, G. hér, B. ⁶⁾ krossar, S. V.

⁷⁾ fæst, S. V. ⁸⁾ ríkr, G. K. ⁹⁾ hér er stykki burtu

af G. ¹⁰⁾ þaðreimsleik, B; v. í V.

enn þetta gull, er hann bauð Eiríki konungi; en fyrir því at Eiríki konungi var kostnaðarsamt, er hann hélt fjölmenni mikit, ok eyddist mjök lausafé hans, en farvegr lángi fyrir hendi, þá kaus hann fyrir þá sök gullit. Þessi sami Alexis Grikkjakonungr bauð síðan Sigurði Norwegskonungi jórsalafara slíkan kost, en með því at Sigurðr fór þá heimleiðis, ok hafði þá lokit hinum mesta fækostnaði, þá kaus hann fyrir því leikinn, ok greinast menn á fyrir því, hvört höfðingligra þótti ¹⁾. Grikkjakonungr ²⁾ gaf Eiríki konungi tignarklæði sín, ok hann gaf honum 14 herskip, ok marga hluti veitti hann honum stórmannliga í fægjöfum. Svá segir Markús:

Hildungr þá við hæst ³⁾ lof aldar
höfgan auð [í gulli-rauðu ⁴⁾
hálfu lest af harra sjálfum
harða ⁵⁾ ríkr í Miklagarði;
áðan tók við allvalds skruði
Eiríkr, þó at gefit var fleira,
reynir veitti herskip honum
hersa máttar sex ok átta.

Skildu þeir Alexis ⁶⁾ konungr, ok Eiríkr konungr með allmikilli blíðu ok vináttu. Eiríkr sigldi þá frá Miklagarði með miklu líði, ok er hann kom við eyrna Kípr ⁷⁾, þá tók hann þar

¹⁾ væri, S. V. ²⁾ hér byrjar G. apr. ³⁾ hæðst, S. V.

⁴⁾ ok gullit rauða, S. V. ⁵⁾ harða, G. ⁶⁾ Alexius,

S. ⁷⁾ Cíprur, V. 9; Kípr, B.

sótt, þá er hann leiddi til bana; hann andaðist í borg þeirri, er Basta heitir, ok fëkk þat öllum hans mönnum mikillar hrygðar ok víða annarsstaðar, þar er menn spurðu þessi tíðindi. Svá segir Markús:

Andar krafði út í löndum
allsstýrandi konúng. ¹⁾ snjallan
elli beiðat ²⁾ ofvægr ³⁾ stillir ⁴⁾
aldr ⁵⁾ stríð, er frægt ⁶⁾ er víða;
síðan harma síklings ⁷⁾ dauða
snjallir menn um heimsbygð alla,
drúpir ⁸⁾ her ⁹⁾ [at dólga steypi ¹⁰⁾
dyggan, [þótti veröld hryggva ¹¹⁾.

Eiríkr konúngur var mjök harmdauði öllum þeim, er hann var kunnigr, svá at þat er sannliga sagt, at engi Danakonúngur hafi ástsælli verit af allri alþýðu í þann tíma; hann var 8 vetr konúngur í Danmörk, ok stýrði því veldi með miklum ríkdóm ok skörúngskap; öngvir höfðingjar gengu á ríki hans eðr hans sona, eða ríki þeirra minkaðist við þá; hann var grimmr óvinum sínum, ok stóð þeim því ótti af honum, hann var blíðr ok kátr við vini sína, varð hann af því vinsæll. Svá segir Markús:

Hvörgi stóðust hjörva borgar
hristi ¹²⁾ meiðar konúngs reiði

1) konúnginn, B. 2) beiðir, B. 3) hér er stykki burtu af G. 4) stilli, S. V. 5) aldret, S. V. 6) fregit, S. V. 7) síklíng, S. V. 8) draup, S. V. 9) heigr, B. 10) en dólguum styppi, B. 11) þat tær ver. hr. A; þótti ver. hryggja, S. V. 12) hreisti, S. V.

raunar ¹⁾ varðat rönd við hánun
reist, gjörðust þess jöfrar freista;
ógnin stóð af jarla meiði ²⁾,
engi þorði kapp at strengja,
flestir [ugðu foldvörð hraustan ³⁾,
fylkir snarr við Dana harra ⁴⁾.

Ættir í Danmörk.

82. Eptir þat er Eiríkr konúgr fór úr Danmörk, tók Haraldr kesja stjórn ok forráð ríkisins yfir öllu Danaveldi, eptir því sem Eiríkr konúgr hafði tilskipat; hann var þá fullkominn maðr fyrir aldrs sakir, hann var vinsæll af sínum mönnum, ok naut hann þó mest ynsælda föður síns. Haraldr kesja átti einn son, er Björn hét; ok var kallaðr járn-síða, hann átti dóttur Ínga Steinkelssonar Svíakonúgs, er Katrín hét; þeirra dóttir hét Kristín, er átti Eiríkr ⁵⁾ hinn helgi Játvarðsson Svíakonúgr, ok voro börn þeirra: Knútr Svíakonúgr ok Margrèt drottning, er átti Sverrir Noregs konúgr, ok Katrín er átti Nikulás blaka: þeirra dóttir var frú Kristín, er átti Hákon jarl gamli í Noregi, ok var þeirra sonr ⁶⁾ Knútr [jarl í Noregi ⁷⁾. Haraldr kesja átti Ragnhildi, dóttur Magnúss berfæts, Noregs konúgs; vero þeirra synir Magnús ok Ólafr,

¹⁾ rannar, *B.* ²⁾ heyni, *M.* ³⁾ hugðu foldná hraustann, *S. V.* ⁴⁾ hjara, *S. V.* ⁵⁾ hér endar *G.* en byrjar aptir *M.* ⁶⁾ Stunpa, *b. v. M.* ⁷⁾ v. í *B. S. V. C.* tekit af *M.*

er enn mun síðar frá sagt, ok ¹⁾ Haraldr ok Knútr.

Frá Nikolási konungi.

83. Níkulás Sveinsson tók nú konungdóm í Danmörk eptir Eiríks konúng, bróður sinn, þá voru andaðir allir synir Sveins konúgs. Á því sama sumri sendi Paskalis páfi pall'um Özuri erkibiskupi at bæn ok tilskipan Eiríks konúgs. Özur var lengi síðan erkibiskup í Lundi, hann var ríkr höfðingi. Níkolás konúgr gjörðist ok höfðingi mikill, hann fékk Margrétar Íngadóttur, er fyrr hafði átt Magnús konúgr berbeinn. Haraldr kesja ²⁾ var kær vin Níkoláss konúgs, frænda síns, ok var laungum innan hirðar með honum, stundum sat hann í Róiskeldu í Sjólandi, ok hélt þar mikla sveit manna, ok efldi þann stað mjök. Eiríkr, son Eiríks konúgs, var eigi jafnkær Níkolási konungi.

Upphaf Knúts lávarðar.

84. Knútr son Eiríks konúgs, hafði her-tugadæmi í Heiðabý, sem Eiríkr konúgr, faðir hans, hafði gefit honum; hann var allra manna vinsælastr ok örvastr af fê, ok bezt þokkaðr af alþýðu, þótt Níkolás konúgr eða Magnús son hans hefði ríki meira, því var hann kallaðr Knútr lávarðr. Þat bar mest til vinsælda hans, at hann lét öllum mönnum heimilt fê sitt, er hafa þurftu, en þeir gættu eigi hófs, er hafa vildu,

¹⁾ S. V.

²⁾ Eiríkason, b. v. M.

ok urðu framlögin minni í móti, enn nauðsyn krafði, ok gekk upp fyrir honum mjök lausaféit; ekki var mart um með þeim Nikolási konungi ok Knúti lávarði; öfundudu þeir feðgar ¹⁾ mjök vinsæld Knúts; var þat ok mjök rétt at segja, at hverr maðr í Danmörk vildi svá sitja ok standa sem Knútr vildi; var Magnús þó jafnan færri til hans. Nökkurum vetrum eptir andlát Eiríks konungs andaðist Heinrekr keisari í Saxlandi, var síðan keisari Heinrekr son hans; en er Knútr spurði þat, at Heinrekr, móðurbróðir hans, var andaðr, en Heinrekr son hans keisari orðinn, þá fýstist hann at finna frænda sinn, keisarann, ok fór hann með virðuligu föruneysi; ok er keisarinn spurði til frænda síns, þá lét hann búa virðuliga veizlu á móti honum, ok fagnaði honum með blíðu, er þeir fundust. Dvaldist Knútr með keisara um hríð í hinum mestum kærleikum ok pris.

Frá Knúti lávarði.

85. Þat var eitt sinn, er þeir töluðu Heinrekr keisari ok Knútr lávarðr, þá mælti hertoginn til keisara: herra! segir hann, ek hefi veitt yör heimsókn í minni tilkomu, at sækja at yör heil ráð fyrir frændsemsakir, vænti ek hér sæmdar, sem þér erut, ok at þér munit meira meta við mik frændsemi enn viðskipti minna fyrri frænda, en ríki mitt stendr mjök til auðnar, en hugr minn fýsist ad halda sæmdum,

¹⁾ vantar í B.

vilda ek eigi láta þat vald, er faðir minn fékk mér í hendr, vildum vér gjarna þar til hafa heil ráð af yðr, hversu með skal fara ¹⁾. Keisari svarar: ek hef spurt vinsæld yðra, ok at þér hafit hvers manns lof, ok er hja mesta nauðsyn, at þér fáið ríki yðru haldið ok sæmdum; nú er þat siðr vor, sagir keisarinn, þér í Saxlandi ok enn víða annarsstaðar at læsa hafnir fyrir landinu, ok taka þar toll af, ok láta aunga ná at leggja skipum öllum í höfnina, nema leigu leggi eptir; nú kann vera at þetta þikir hart, þar er menn eru óvanir þessu; en svá mikinn framgáng hefir yður sæmd áðr fengit, at mik væntir at hún mun ekki við þetta minkast; því at þat er ríkra manna siðr víða í löndum, at læsa hafnir fyrir landi sínu, ok taka menn þar stórfé eptir; en þat er þó gæzla mikil ríkinu við ófriði; þar með skal ek fá þér nokkut í fjármunum, svá at þú megir halda sóma þínum fyrir þessa sök. Hertoginn þakkaði keisaranum fyrir sín tillög, ok kallaði vel tilfallit í sínu landi, at læsa hafnir, ok kallaði syð háttat landinu, at þat væri auðvelt víða. Síðan fór hertoginn heim í ríki sitt með stórmannligum fægjöfum ok mörgum sæmiligum hlutum, er hann hafði þegit af keisara.

Læstar hafnir.

86. Þá var mjök herskátt í Danmörk af

¹⁾ en fjárabli minn gjörist nú ekki mikill, b. v. M.

heiðnum mönnum ¹⁾), þeim er laungum lágu í hernaði á sumrum, ok sæntu kaupmenn eða landsmenn. Ok er Knútr lávarðr hafði eigi lánga stund heima verit í ríki sínu, þá lét hann gjöra kástala 2 tveim megin Slesvíkur, þar sem mjóst var yfir sundit, er utan gengr at Heiðabý; síðan lét hann gjöra yfir sundit járnrekendr, en sumt af víðum, svá at læsa mátti sundit, settu síðan menn í katalann at gæta ²⁾), ok láta þau ein skip þar inn leggja, [er þeir tæki fê af hverju skipi ³⁾]. [Hertogiinn sat laungum í Heiðabý, var hann nú hirðr fyrir öllum ófriði; styrktist hann nú mjök að ⁴⁾ peningum, en hêlt þó öllum vinsældum, eptir því sem keisarinn hafði getit til ⁵⁾).

Frd Víðgauti.

87. Víðgautr ⁶⁾ hêtt maðr, hann var ætt-aðr af Sámlandi, hann var maðr heiðinn, hann var kaupmaðr, ok var stórauðigr ok vel mentrum marga hluti, hann sigldi jafnan kaupferðir í Austrveg. Þat var eitt sumar, er hann sigldi austan at Kúrlandi ⁷⁾), þá lágu Kúrir þar fyrir honum á herskipum, ok lögðu þegar at honum, ok vildu drepa hann ⁸⁾); en með því at hann

¹⁾ ok öðrum austrvegs mönnum, b. v. M. ²⁾ hans, b. v. S. V. ³⁾ er þeim líkaði, ok höfðu þó toll af hverju skipi, er þar lagði inn, M. ⁴⁾ öllum, b. v. V. ⁵⁾ frd [v. í M. ⁶⁾ Þjóðgautr smálendaki, á spaxiunni í M. ⁷⁾ Kyrlandi, B; v. í M. ok ætlaði þá heim at halda, at hann varð síðbúinn, ok hann kom austan at Kúrlandi, b. v. M. ⁸⁾ ok taka fê hans til sín, b. v. M.

var einskipa ¹⁾, þá sá hann sik aunga viðtöku mega hafa, ok setr upp segl, ok ætlar at sigla heim til Sámlands ²⁾. Kúrir sigldu þegar eptir; [ok komast í millum Sámlands ok hans ³⁾]; sér hann at hann hefir 2 kosti fyrir höndum: at hætta á fund þeirra, hver yrði, eða sigla á haf undan, ok snúa til kristinna landa, ok þótti honum hvorgi góðr. Tók hann þó þat til ráðs, at sigla á haf ok austan til Danmerkr; hann hafði haft spurn af Knúti lávarði, ok þat með at allir hlytu gott af honum, er á hans fund kæmi; vænti hann sér þar sóma, er margir fengu aðrir; ræð hann þá þataf, at sigla til Heiðabæjar, sigldi hann þá at sundinu, því er læst var, þá kallar hann á varðmennina, þá er í kastalanum voru, sagðist hann vildu leggja inn í höfnina ⁴⁾. Varðmaðrinn spur, hverr hann væri. Hann svarar: ek heiti Víðgautr. Varðmaðrinn svarar: ekki býðr Knútr lávarðr, at vèr lúkum upp hafnir fyrir mönnum, er vèr vitum eigi skyn á. Víðgautr svarar: láttu upp höfnina, góðr maðr! þvíat ek vil Knút finna, skal ek ok fyrir þik svara, ef hertogi vill þik nokkut um þetta kunna. Varðmaðrinn mælti: vel er til-mælt, segir hann. Luku þeir þá upp sundinu, ok lagði Víðgautr inn skipi sínu, ok fór síðan

¹⁾ en þeir Kúrir höfðu lið mikit, *ð. v. M.* ²⁾ Smálands, *leið-rætt til Sámlands, i V.* ³⁾ ok bægðu honum þegar frá landinu, ok vildu gjarna hafa líf hans ok fæ, *M.* ⁴⁾ sundin, *M.*

á fund hertoga. Knútr spurði: hverir þeir væri. Viðgautr sagði, at þeir væri af Sámlandi. Knútr svarar: heyrst hefi ek þín getit, ok er mér sagt, at þú munir vera heiðinn maðr. Viðgautr svarar: víst erum vðr heiðnir menn. Hertogi mælti: tveir eru kostir til, at þér takit við kristni, ok látið skírast, skuluð þér vera hér þá allir velkomnir, eða hætta til ella, hvat fyrir liggr. Viðgautr svarar: mun eigi einsætt, herra! at kjósa hinn betra sèr til handa, ef þess er kost; vil ek gjarna taka við trú, ok þiggja síðan sóma af yðr. Síðan voru þeir skírðir, ok voru með Knúti lávarði um vetrinn í góðu yfirlæti. Viðgautr var laungum á tali við hertoga, kunni hann frá mörgu at segja, þvíat hann var vitr maðr, ok hafði víða farit. Hertogi spurði hann margs úr Austrvegi, ok kunni hann þaðan mart at segja¹⁾.

Kvænfang Knúts lávarðar.

88. Haraldr var konúngr austr í Hólmgarði, son Valdimars konúngs Jarislaðssonar²⁾, Valdimarssonar³⁾. Móðir Haralds var Gyða, dóttir Haralds Englakonúngs, Guðinasonar. Haraldr átti Kristínu, dóttur Ínga Svíakonúngs, Steinkelssonar, systur Margrètar drottningar, er þá átti Nikolás Danakonúngr. Dætr Haralds ok Kristínar voru þær Málmfríðr, er átti Sigurðr konúngr jórsalafari, ok Íngibjörg⁴⁾. En er

¹⁾ Þat er hann vildi forvitnast, b. v. M.
sonar, M.

²⁾ Jarisleifs-

³⁾ fóstur Olafs konúngs Tryggvasonar
b. v. M.

⁴⁾ Engilborg, M. K. alnaðdr.

Víðgautr hafði verið einn vetr með Knúti lávarði í miklum kærleikum, þá beiddi hertogi at hann mundi fara sendiför hans austr til Hólmgarðs, ok biðja Íngibjargar, dóttur Haralds konúgs, til handa honum. Víðgautr svarar: herra! segir hann, einn hlutr er sá, er ¹⁾ek em tilfær yðvart erindi at flytja, at fè skortir mik eigi, en þó at ek sè fyrir margra hluta sakir vanfær til yðvart erindi at flytja, þá verð ek þó skyldr til at gjöra yðvarn vilja um allt, þat sem þér vilit mik til nýta. Hertogi þakkar honum, ok læzt því þetta mál við hann talat hafa, at honum þætti hann hezt tilfallinn, þeirra manna er í hans valdi voru, bæði fyrir (sakir) [vits ok framkvæmdar²⁾]. Síðan var búin ferð hans, ok áðr enn Víðgautr færi á burt, mælti hann til hertoga: herra! segir hann, þér hafit gjört til vor í vetr með miklum sóma, ok veitt oss stórmannliga, en launin munu vera minni af minni hendi enn vert væri; þér skulið þiggja af mér 40 serkja grárra skinna, en 5 timbr eru í serk hverjum, enn 40 ³⁾ skinna í timbr. Hertogi þakkaði honum gjöfina, ok kvaðst eigi betri gjöf þegit hafa. Víðgautr siglir nú í burt með sínu föruneyti, ok lætti eigi fyrr enn hann kemr austr í Hólmgarð á fund Haralds konúgs; heimti hann sik fram með fegjöfum við konúnginn. Konúngriðntók honum vel, þvíat Víðgautr var frægr maðr ok djarfr í

¹⁾ at, S. ²⁾ viturleiks ok sniklar; læzt honum hezt treystast at flytja þetta mál, M. ³⁾ 50, V.

máli, ok kunni margar tungur ¹⁾; hann bar framerindi sín við konúnginn, ok flutti kænliga, ok sagði svá frá Knúti lávarði, at allir mundu frá honum einnveg ²⁾ segja, at engi er hans jafníngi í Danmörk ok miklu víðara: ætt hans er yðr öllum kunnig ³⁾, ok er yðr öllum sómi í þessu. Konúgr svarar: mikit fulltíng veitir þú honum í orðum þínum, ok mán hér skjótt lykt falla á þetta mál, ef vér höfum þín ráð hér um. Já, herra! segir hann, í aungvan stað mun yðr reynast óframar, enn ek hefi frá sagt ⁴⁾, þvíat þat er almæli, at Knútr lávarðr er fyrirmaðr allra þeirra manna, er nú vaxa upp í Danmörk eða á Norðrlöndum. Konúgr svarar: með því at vér vitum þik sannorðan, ok þú ert oss at góðu einu kunnr, höfum vér ok áðr heyrt nokkut getit Knúts lávarðs, þá skulum vér máli þessu vel svara, en ríki þikir oss hann lítit hafa til forræðis, þótt hann hafi einn hertogadóm í Danmörk. Víðgautr svarar: þat hefir hann þarámót, er miklu er frægra. Hvat er þat? segir konúgr. Víðgautr svarar: mannkosti skal hann hafa umfram flesta menn aðra, ok er þat meira vert enn mikit fê eða ríki. Síðan átti konúgr tal við dóttur ⁵⁾ sína ok við annat ráðuneyti sitt, ok tjáði þetta mál fyrir þeim, en allir fýstu þessa ráðs, ok svá kom með samþykki

¹⁾ ok þurfi ekki túlk fyrir sér, b. v. M. ²⁾ eiit, S.

³⁾ sagir hann, b. v. S. F. ⁴⁾ þat er hann tekr þenda,

b. v. M. ⁵⁾ vini, S. F.

Íngibjargar, at hún skyldi giptast Knúti lávarði, ok fór Viðgautr með þessum erindum til Danmerkr, ok fann Knút hertoga, ok sagði frá sínum erindum. Knútr hertogi þakkaði honum sitt starf; efnaði hertogi til brúðlaups síns, en Haraldr konúgr sendi Íngibjörgu dóttur sína austan úr Hólmgarði at nefndri stundu með fríðu föruneyti; en er hún kom til Danmerkr, tók hertogi vel við henni ok þar með öll alþýða; síðan gjörði hann brúðlaup sitt til hennar með miklum fagnaði ¹⁾ ok sóma. Þau áttu nokkur börn, þau er enn munu síðar nefnd vera.

Frá Magnúsi Nikulássyni.

89. Magnús Nikulásson óx upp í hirð föður síns, ok var hann allra manna meistri í allri Danmörk, ok vel vinsæll, en þó var Knútr lávarðr allra vinsælastr ok bezt þokkaðr af alþýðu, þóat þeir Nikulás konúgr ok Magnús son hans hefði ríki meira; ok þat sama olli ²⁾ því, er nokkur fæð var í milli þeirra, at þeim feðgum óx öfund á vinsældum hans, ok þótti þeim hans vinir hölztí margir. Magnús Nikulásson fékk Ríkizu ³⁾, dóttur Búrizlafs Vindakonúgs. Þeirra synir voru þeir Knútr ok Nikulás. Magnús hafði jafnan með sér mikla sveit manna; var hann löngum innan hirðar með Nikulási konungi feðr sínum, en stundum var í sínum stað hvárr

¹⁾ Þær sleppir skinnbókin B. þat fylgjandi tekit af K. M

²⁾ völdi, K. ³⁾ Ríknu; C.

þeirra; hann var sterkr maðr ok bráðgjörri í öllu; hann var kallaðr Magnús sterki.

Frd Knúti lávarð.

90. Knútr-lávarðr bjó ferð sína úr landi í annat sinn, ok fór enn á fund Heinreks keisara, frænda síns; ok er keisarinn spurði til ferða hans, þá lét hann búa fyrir honum veizlu virðuliga, ok fagnaði honum vel. Keisarinn mælti eitt sinn til hertugans: gleðr mik þat, frændi! sagði hann, er allir sýngja yðr eitt lof, þvíat þik lofa allir, þeir er nokkut skynja, ok þíns nafns heyra getit, svá at engi maðr er jafn vinsæll sem þú. Hertuginn svarar: gæfu beru vèr til þess, herra! sagði hann, en ¹⁾ þèr hafið oss upphafit með yðrum styrk ok ráðum. Þá lét hertuginn frambera grávöruna, þá er Víðgautr hafði gefit honum, ok mælti til keisarans: þenna varning vil ek at þèr þiggið af mèr, herra! þó at smærri minningar ²⁾ sè gjörvar enn vera ætti. Keisarinn sá þessa gjöf, ok þakkaði honum, ok mælti: þegit hefi ek stærri ³⁾ gjafir, sagði hann, en fár þær, at mèr hafi betri þótt. Hertuginn dvaldist með keisaranum um hríð í góðu yfirlæti ok miklum kærleikum; ok er hertuginn bjóst til heimferðar, þá gaf keisarinn honum margar gjörsimar, ok sagði at hann skyldi eigi fè skorta, meðan þeir lifa báðir: en þær gjafir, er þèr færðut mèr, skal ek launa einar saman ⁴⁾; þèr

¹⁾ C. er, K. M.

²⁾ virðingir, C.

³⁾ stórar, K.

⁴⁾ þær einu samann, F.

skuluð þiggja af mér klæði, er eigi er víst at önnur sé slík í [yðru landi ¹⁾] eða víðara, ok þess vænti ek, ef þér eigið klæðin, at þar fylgi hamingja yður ok gipta ríkis yðar eptir; vil ek þess biðja yðr, frændi! segir hann, at þú lógir eigi klæðunum, en um þat em ek hræddr, ef þér lógið, at þá sé skömm unaðsbót at yðvarri sæmd. Þetta voru tignarklæði keisarans, ok voru þau öll gullsaumuð ok enar mestu gjörsimar. Hertuginn þakkaði honum gjafirnar ok allan þann sóma, er hann hafði til hans gjörvan. Síðan fór hertuginn heim í ríki sitt, ok þótti jafnan enn mesti ágætismaðr. Litlu síðarr andaðist keisarinn, ok segja menn, at sú náttúra fylgði tignarklæðunum, þeim er keisarinn gaf Knúti lávarði, frænda sínum, at flestir yrði skamlífir þaðan frá, er klæðunum hefði lógat. Síðan tók keisaradóm Ljóðgeirr, saxneskr hertogi, hann var síðan kallaðr Lótaríus.

Frá Knúti lávarð.

91. Knútr lávarðr var svá vinsæll, sem fyrr var sagt, at allir enir beztu menn í Danmörk voru hans vinir, eigi minni enn Nikoláss konúngs eða Magnúss sonar hans; en þat var, sem fyrr var sagt, at þeir feðgar kunnu því svá illa fyrir öfundar sakir, at fyrir þat sama lögðu þeir óþekt²⁾ til hertugans ok margra hans vina; ok er Knútr lávarðr fann þetta, leitaði hann sér ráðs ok þóttist vandliga saklaus við þá feðga. Þat

¹⁾ Danmörk, C. ²⁾ fæð ok úlfboð, C.

var eitt sinn at þeir Nikulás konúgr ok Magnús son hans voru suðr á Jótlandi, at Knútr lávarðr fór á fund þeirra með nokkura menn; ok er þeir fundust, fögnuðu þeir vel hertuganum. Knútr mælti þá: þat er örendi mitt hingat, at ek vil bjóða ykk, feðgum til veizlu: yilda ek at vèr ættim marga góða hluti saman, sem oss sómír fyrir frændsemi sakir, ok látum eigi rógsmenn spilla frændsemi várri fyrir öngva tilgjörninga. Þeir svöruðu ok sögðust þat gjarna vilja, ok sögðu önga hluti í milli þeirra vera, þá er eigi mætti þeirra frændsimi vel fara. Síðan reið Knútr lávarðr heim til Heiðabæjar, ok lét þar búa veizlu í móti Nikulási konúgi ok Magnúsi syni hans; en þeir komu til veizlunnar at ákveðinni stundu, ok var þar ágæt veizla; ok er sá dagr kom, er þeir skyldu í brott ríða, þá þakkaði hertuginn Nikulási konúgi þann sóma, er þeir höfðu honum gjörvan í þángatkvámu sinni, ok gaf konúnginum marga ágæta gripi. Síðan gekk hann til Magnúss, ok mælti: Magnús frændi! sagði hann, hær ero klæði þau, er Heinrekr keisari, frændi minn, gaf mér, en nú vil ek gefa yðr klæðin til vináttu ok heillar frændsimi; ok vil ek því gefa þér ena beztu gripi, er ek á til, at þér samir vel at bera, enda ann ek þér vel at njóta, þvíat þú munt mér þat góðu launa. Magnús fór þegar í klæðin, ok mæltu allir, er hann sá, at eigi mundi finnast honum vænni maðr eða tíguligri, ok sögðu, sem satt var, at þar

var stórsæmda fyrir vert. Nikulás konúgr ok Magnús son hans þökkðu hertuganum þá hluti, er hann hafði sæmiliga vil þeirra gjört í heimboði ok í stórmannligum gjöfum; ok áðr enn þeir skildu, buðu þeir honum til sín um vetrinn til jólaveizlu; hann tók því þakksamliga. Skildu þeir frændr þá með enum mesta kærleik.

Fall Knúts.

92. Þenna ¹⁾ vetr skyldi Nikulás konúgr taka jólaveizlu á Hríngstöðum norðr í Sjólandi, ok til þessar veizlu kom Knútr lávarðr, eptir því sem ætlat var, við nokkura menn, ok var hann með Nikulási konúngi um jólin, ok var þar ágætlig veizla, ok voru þar miklir kærleikar með þeim Nikulási konúngi ok Magnúsi syni hans ok Knúti lávarð frænda þeirra. En er sá dagr kom, er veizluna skyldi eyða, þá segir hertuginn, at hann vill þá búast til ferðar; þenna dag var veizlan allra áköfust, ok voru menn hertugans mjök druknir. Þá mælti Magnús til hertugans: herra! sagði hann, þó at yðr verði smærri gjafir veittar enn vert væri, þá vil ek þó minnast yðar: ek vil gefa yðr riddara 40 með öllum búnaði sínum, (en þat er sagt, at einn riddara kostar 8 merkr gulls sinn búnað). Hertuginn þakkar Magnúsi gjöfina, ok segir at þessi gjöf var bæði góð ok stórmannlig. Nú leið á daginn, ok kom eigi riddaraliðit, þat er Magnús skyldi gefa hertuganum, þvíat eigi var

¹⁾ Annan, S. V.

alla í einum stað upp at taka. Þá mælti hertuginn: Magnús frændi! sagði hann, nú munu vér ríða fyrir ok bíða svá liðsins ¹⁾, þar sem yðr þikkir fallit. Magnús svaraði: gjörum svá, sagði hann, ok skal ek ríða á leið með yðr, frændi! ok skiljast eigi fyrri við yðr, enn þat er efnat, er ek hefi heitit yðr. Já, herra! sagði hertuginn, allt mun þat svá efnast, sem þér hafið tilskipat, en jafnan þikkir oss sæmd at yðru föruneyti. Síðan mynntist Knútr lávarðr við Nikulás konúng frænda sinn ok aðra menn, þá er honum sýndist. Eptir þat stíga þeir á hesta sína, ok ríða í brott; þeir riðu um skóg nokkurn, ok komu í rjóðr eitt; þá bað Magnús þá stíga af baki, ok bíða riddaranna, ok lèzt vænta at þeir mundiskamma stund þurfa. Þeir gjörðu ná svá, at menn stigu af hestunum, ok settust niðr í rjóðrinu, ok sofnuðu þegar margir, er af baki voru farnir, þvíat þeir höfðu drukkit fast um daginn. Knútr lávarðr sat á lág einni, en Magnús frændi hans hjá honum, ok var hann Magnús í blárri kápu. Síðan sjá þeir, hvar maðr hljóp fram úr skóginum, þar sem þeir voru, ok er hann kom í rjóðrit, þar er þeir sátu, steypiti hann af sér kápunni, er hann var í, ok reif af ermina aðra; hann mælti ekki við þá, hljóp síðan aptr í skóginn. Hertuginn spurði Magnús: frændi! sagði hann, hvat ætlar þú slíkt vera, svá (er) sem þetta sè visbending nokkur? Ek

¹⁾ riddaraunná, C.

veit eigi, herra! sagði Magnús, lítit mark ætla ek at slíku, eðr hyggr þú, at hér búi nákkvat annat undir? Hertuginn svaraði: þat grunar mik, at þetta muni skolu vera njósn nokkur, þeim er nær oss eru, ok mun lið vera komit at oss í skóginum. Ekki mun þat vera, frændi! segir Magnús, þvíat þú ert svá vinsæll maðr, at engi vill yðr grand gjöra. Þá tók hertuginn hendi sinni á öxl Magnúsi, ok spurði: hví leiddir þú mik svá á götu, frændi! sagði hann, at þú vart í brynju? Magnús svaraði: þvíat ek em eigi jafn vinsæll sem þér eruð, frændi! Í þenna tíma, er þeir töluðust við, kváðu við lúðrar í skóginum alla vega braut frá þeim, ok þvínæst drifu menn at þeim úr mörkinni. Fyrir þessu liði reð sá maðr, er hét Heinrekr halti, hann var son Sveins, Sveinssonar konúgs, Úlfssonar, manni firnari enn bræðrúngr Knúts lávarðar; en þetta voru þó ráð þeirra feðga Nikuláss konúgs ok Magnúss sonar hans; ok er hertuginn sá, at liðit þusti fram or skóginum at þeim, ok hann sá at þetta voru ófriðarmenn, þá mælti hann: hvat er nú, Magnús frændi! sagði hann, ræðr þú nákkvat fyrir fjölmenni þessu? Magnús snaraðist við honum, ok mælti: öngvu skipir þik, hvern fyrir ræðr, at fullu skal þér nú vinna. Snérist hann þá í lið með Heinreki halta. Hertuginn mælti: guð fyrirgefi þér, frændi! sagði hann, ef nákkvat er ofgjört í þessu, ok fyrirgefa vil ek þér. Þeir Magnús

ok Heinrekr halti veittu þeim Knúti lávarði at-
göngu harða, en þeir hertuginn snérist til varn-
ar í móti; þar tókst hörð orrosta, ok var mjök
ójafnlig, þvíat margir voru þar um einn; voru
þeir ok ekki viðbúnir, þvíat þeir vissu sér einskis
ótta vânrir ne ófriðar á þeim degi; voru ok margir
svâ dauðadrukknir, at eigi vöknudú, fyrr enn spjót-
in dundu á þeim eða í gegnum þá, þeir er sofnat
höfðu. Þar féll Knútr lávarðr, ok er þat flestra
manna sögn, at Heinrekr halti bæri vâpn á hann,
ok veitti honum bana; þar féll ok mestr hluti
liðs hans hertugans, en hann sjálftr fékk þó
mælt fyrir sér, þat er honum var hjálpvænlig-
ast, áðr hann læzt, en fátt eðr ekki læzt af liði
þeirra Magnúss ok Heinreks. En er þessi tíð-
endi spurðust um Danmörk, þá harmaði hverr
maðr Knút lávarð, ok urðu þeir Nikulás ok
Magnús son hans stórilla þokkaðir af þessu
verki, svâ at nær [engi maðr í Danmörk bað
þeim góðs fyrir þetta ¹⁾], ok jafnvel þeir, er áðr
voru vinir þeirra, sögðu, svâ sem var, at þetta
var eð mesta niðingsverk, ok engi dugandi maðr
mundi til þeirra vilja þjóna upp frá því. Knútr
lávarðr var færðr til Hríngstaða, ok þar jarðaðr,
ok er sannheilagr maðr, ok gjörir margar fagrar
jarteignir ok dýrligar. Líflátsdagr hans er
einni nótt eptir enn 13 dag jóla, en nú er hon-
um haldinn messudagr um alla Danmörk enn
næsta dag eptir Jónsmessu ²⁾ baptista á sum-

¹⁾ bað þeim hvör

túnga öls fyrir, C.

²⁾ Jónsmessu, M.

arit, þvíat þá var upptekinn úr jörðu heilagur dómr hans; þar heitir nú Lávarðsskógr, er hann féll. Svá segja Danir, at í rjóðri því, er enn helgi Knútr lávarðr féll, sè jafnan síðan fagr-grænn völlr, hvárt sem er vetr eða sumar.

Frá börnum Knúts lávarðar.

93. Enn helgi Knútr lávarðr ok Íngibjörg ¹⁾ áttu dætr 3, Margrétu ok Kristínu ok Katrínu, hún var gipt í Austrveg; en Kristínu átti Magnús blindi, Noregs konúngr, son Sigurðar jórsalafara; Margrétu átti Stígr hvítaleðr ²⁾ á Skáni: þeirra börn voru þau Nikulás ok Kristín, er átti Karl Svíakonúngr Sörkvisson: þeirra son var Sörkvir Svíakonúngr, hann átti Íngigerði, dóttur Birgis jarls brosu: þeirra son var Jón Svíakonúngr. En er hinn heilagi Knútr lávarðr féll, var Íngibjörg kona hans með barni, hún var þenna vetr austr í Garðaríki með Haraldí konúngi feðr sínum, hún fæddi sveinbarn, ok hèt sá sveinn Valdimar, hann var fæddr 7 nóttum eptir líflát ens heilaga Knúts lávarðar feðr síns, hann var snemma bæði vænn ok mikill ok afbragðligr um flesta hluti, hann óx upp austr í Garðaríki með móðurfrændum sínum, meðan hann var í barnæsku, ok var brátt vinsæll af alþýðu manna.

Frá Eiríki.

94. Eiríkr, son Eiríks konúngs góða Sveinsonar var ekki innanlands, er hann spurði líflát

¹⁾ þannig C. Engilborg; M, K. alstaðar.

²⁾ hrutaleðr, S. F.

Knúts lávarðar bróður síns; en er hann frétti þessi tíðendi, þá safnar hann liði at sér, öllu því er hann fékk, ok honum vildi fylgja; hann fór síðan til Danmerkr; ok er hann kom í land, þá kráðði hann sér liðs, en með því at mörgum þótti hann mikils eiga at hefna við Nikulás konúng ok Magnús son hans, þá varð Eiríki fyrir því gott til liðs; naut hann at því ok mjök vinsælda Eiríks konúnga föður síns ok Knúts lávarðar bróður síns, ok söfnuðust þeir menn margir til Eiríks, er áðr höfðu verit vinir þeirra. En þegar hann fékk nokkurn styrk liðs, þá herjaði hann víða í Danmörk, ok gjörði mikinn hernað í ríki Nikuláss konúnga, ok veitti stór slög mönnum hans; ok varð af þessu mikill hernaðr innanlands. Nikulás konúngr setti menn til landvarnar í móti her þessum; voru þá ríkastir menn í ríki Nikuláss konúnga, Magnús son hans, Heinrekr halti, Haraldr kesja, bróðir Knúts ens helga lávarðar; hann var kær Nikulási konúngi frænda sínum ok Magnúsi syni hans; ok láu margir á hálsi honum um þat, ok fékk hann af því mikit ámæli; hann hafði ríki í Sjólandi, ok sat hann löngum í Róiskeldu til landvarnar fyrir her Eiríks bróður síns, ok hafði hann mikla sveit manna með sér, ok styrkti hann þann stað mjök; hann lét gjöra kastala mikinn ok sterkan, ok setti þar í margt lið til varnar, þá er hann var eigi við. Nikulás

konúgr hafði löngum fjölment með sér, síðan þessi ófriðr hófst.

Frá Nikulási konúgi ok Magnúsi.

95. Þat finnst ritat í fróðum ¹⁾ dönskum bókum, at þeir Nikulás konúgr ok Eiríkr hafi átt nokkurar orrostur, þær er vèr kunnum eigi frásagnir af, með hverjum tíðendum lyktast hafi. En svá er ritat, at á öðru ári eptir líflát hins heilaga Knúts lávarðar, bróður síns, áttu þeir Nikulás konúgr orrostu á Jalángsreiði ²⁾, ok því næst áttu þeir, eða menn þeirra, aðra orrostu í Fótvík ³⁾ á Skáni, þat er skamt frá Lundi. Tveim vetrum eptir fall ens heilaga Knúts lávarðar kom Eiríkr til Sjólands ok herjaði þar víða, ok þá vann hann kastalann Haralds kesju, bróður síns, í Róiskeldu, ok drap þar mart fólk; hann lét brjóta niðr allan kastalann, en Haraldr kesja var þá eigi í staðnum; ok á öðru ári eptir þá eyddi Eiríkr allan staðinn í Róiskeldu, ok þá gekk mart fólk til handa honum í Sjólandi, ok veitti honum hlýðni. Þaðan fór hann með mikit lið norðr á Skáni, ok gekk þá alit fólk undir hann, bæði á Skáni ok Hallandi, ok veitti honum hlýðni. Í þenna tíma var Özur erkibiskup í Lundi; hann tók vel ok sæmiliga við Eiríki, ok fékk honum allan þann styrk, er hann hafði fong á, [þvíat

¹⁾ fornur, C. ²⁾ Jalángsreiði, C. ³⁾ Pottvík, C. S.
V. alstaðar.

erkibiskup hafði verit enn mesti vinr Eiríks konungs ens góða föður hans ¹⁾; en þat var ok, sem fyrr var sagt, at þeir Nikulás konúgr ok Magnús son hans höfðu mikinn óþokka fengit af alþýðu manns í Danmörk af drápi Knúts lávarðar; ok því meir sem óx afli Eiríks, því meiri var óvinsæld þeirra Nikuláss konungs ok Magnúss, ok snérist þá margir menn til hlýðni ok þjónustu við Eirík. Nikulás konúgr fór með skipaher norðr á Skáni, ok hafði mikit lið, þar var í liði með honum Magnús son hans, Heinrekr halti ok Haraldr kesja ok margt annarra ríkismanna; þar voru í liði með honum 6 biskupar, ok var einn ofan af Svíþjóðu, annar af Sjólandi, enn [4 voru ²⁾ sunnan af Jótlandi, Pètr biskup af Róiskeldu af Sjólandi, Þórir biskup af Rípum, Ketill biskup af Vendli úr Jörúngi.

Tala konungs ok erkibiskups.

96. Eiríkr hafði liðsafnað mikinn fyrir á Skáni, ok hélt her sínum til Fótvíkr ³⁾, til móts við Nikulás konúgr, þat er suðr frá Lundi. Özur erkibiskup var í liði með Eiríki; þar var með honum mikill frændabálkr hans, ok svá annat lið, þat sem honum fylgði. Þar voru með Eiríki Skánúngar ok Hallendíngar, ok þat lið, er honum hafði fylgt or Sjólandi, ok margt annat fólk; var þar þá mikill herr manns; voru þar ok í liði

¹⁾ Þvíat Eiríkr hafði verit goðr vin föður hans, C. ²⁾ Þriðji,

C. S. V. ³⁾ Pottvíkr, alistaðar C.

margir höfðingjar. Þat var á hvítadögum, er herrinn kom allr saman í Fótvík, ok þá fylktu hváirtveggjuliði sínu, ok bjuggust til bardaga; með erkibiskupi var mikill fjöldi kennimanna. Erkibiskup mælti, er liðit bjóst til bardagans: taki lærðir menn viðbúnað, ok veiti mönnum skript, þvíat eigi er annars væn, enn fundr þessi verði með tíðendum miklum, svá at margr kunni ekki frá at segja, ok hugsu nú svá hverr sitt ráð, at eigi sé víst, at hann eigi kost hêðan frá, at jata syndir sínar fyrir neinum kennimanni. Nú er sú skript mín: at ek býð yðr í guðs nafni, at þér gangið fram karlmannliga, ok berízt djarfliga; hugsu þat, sem er, at guði þikja eigi betri huglausir menn, enn röskvir drengir, skal ok eitt sinn hverr deyja. Síðan talar Eiríkr fyrir sínum mönnum, ok mælti svá: öllum mönnum er kunnigt hér í landi nifðingsvíg ok skemdarverk, er þeir Nikulás konúgr ok Magnús son hans hafa unnit í drápi Knúts hertuga bróður míns, ok launat svá Eiríki konúngi feður mínum marga góða hluti, er hann héfir til þeirra gjört, má oss hugkvæmt vera hvers at hefna er. Hann eggjaði mjök liðit.

Fall Magnúss Nikulássonar.

97. Eptir þetta kváðu við lúðrar um allan herinn hvárratveggju. Sigurðr enn sterki hét maðr, hann var fóstbróðir Magnúss sterka konúngssonar, ok bar merki hans. Síðan tókst

þar mikil orrosta, ok urðu þar mikil stórtíðendi, þó at vèr kunnum óglöggt at segja frá falli tiginna manna. Þar féllu 6 biskupar af liði Nikuláss konúngs. Sigurðr enn sterki var jafnan þar fyrir, sem mest var atsótt, ok barðist alldjarfliga, svá at hans vörn er ágætt. Nikulás konúngr varð sár nakkvat í orrostúnni, ok eigi mjök, áðr hann flýði, ok svá Haraldr kesja; þá rauf hann þegar fylkingina, er hann sá, at konúngr flýði, hélt hann þá ok í brott. Síðan hældu þeir upp bardaganum Magnús ok Heinrekr halti með því liði, er eptir var; þá var fast atsótt merkjum Magnúss, var þá alstaðar los á fylkingunum í hernum. Magnús var í hringabrynju þeirri, er aldregi festi vopn á, ok barðist allhraustliga, ok bað menn standa vel við ok leggjast eigi á flóttu. En er Sigurðr enn sterki sá, at þyntist um merki Magnúss, ok eigi mundi duga svá búit, þá kastaði hann merkinu, en hann tók Magnús upp í fang sér, ok snéri til skipa; ok vildi á skip út. En er Eiríksmenn sá þetta, snèru þeir þegar eptir honum, ok ráku flóttann, þvíat þá snöru allir á flóttu Magnúss menn. Þeir Eiríkr komust milli þeirra Sigurðar ¹⁾ ok skipanna, ok varð þá at hrökkva við. Tókst þar orrosta í annat sinn, ok lauk svá, at þeir Magnús ok Sigurðr féllu þar báðir, ok flest lið, þat er þeim hafði fylgt, sumt flýði, þat er því kom við. Í Fótvík varð allmikitt

¹⁾ Magnúsar, C.

mannfall af liði þeirra Nikuláss konúgs ok Magnúss sonar hans; þar féll Heinrekr hálti ok mart annat ríkismanna, sem áðr var sagt; þá voru 4 vetr liðnir frá lífláti Knúts lávarðar.

Drepinn Nikulás konúgr.

98. Nikulás konúgr flýði or bardaganum í Fótvík, sem fyrr var sagt, hann komst á skip með nokkura menn, ok fór suðr til Jótlands; síðan fór hann til Heiðabæjar, ok var fámennr, en er hann reið at staðnum, þá heyrðu þeir húðragang ok þar með allskyns streingleik ok klukknaðhljóð. Þá mælti Nikulás konúgr: hér munu menn vel við oss taka ok tígugliga, er bæði er hríngt í móti oss ok svá streingleikar, ok mun hér ekki afsparat at veita oss allan aur-gata, þann er til er. Einn maðr svaraði konúnginum: lengi hefir þú ekki verið vitr maðr, ok þat sýnist ok í þessu, er þér ætlið hér til sómans, er fyrir eru ástvinir Knúts lávarðar, ok vænna þætti mér, at öðru mundir þú hér mæta. Þeir riðu þó í bæinn; þar var mikit fjölmenni fyrir í Heiðabæ; váru þar ok margir þeir menn, er verið höfðu vinir Knúts lávarðar. En er þeir spurðu, at Nikulás konúgr mundi koma til Heiðabæjar, þá beiddu þeir sèr liðveizlu alla þá menn, er í staðnum voru. Þá var þar Saxa-herr mikill. Ok með því at Nikulás konúgr gjörðist þá mörgum mjök óþokkaðr í Danmörk, þá veittu þeir honum þegar atgaungu, er hann kom í staðinn; var Nikulás konúgr þá höndum

tekinn, ok var hann látinn ná kennimanna fundi. Síðan var hann af lífi tekinn; þá hafði hann konúgr verit 30 vetra.

Eiríkr eymini tekinn til konúgs.

99. Eptir fall Nikuláss konúgs var Eiríkr Eiríksson til konúgs tekinn í Danmörk um allt land; var þat gjört með vild ok samþykki alþýðu. Hann var ríkr ok refsíngasamr við alla þá menn, er hann þóttist stórsakir við eiga, ok öllum þeim grimmastr, er mestir höfðu verit vinir Nikuláss konúgs eðr Magnúss sonar hans, svá at þeir þóttust varla mega búa undir ríki hans; ok með því at margir þóttust lángan aldr mundu minni eiga til at reka grimdar hans, þá var hann kallaðr Eiríkr eymini. Hann átti Málmfríði ¹⁾ drotníngu, dóttur Haralds konúgs Valdimarssonar, Jarisleifssonar ²⁾, austan úr Hólmgarði, systur Íngibjargar ³⁾, er átti Knútr lávarðr bróðir hans. Málmfríði hafði fyrr átta Sigurðr jórsalafari, Noregs konúgr.

Frá Noregs konúngum.

100. Í þenna tíma voru konúngar í Noregi: Magnús konúgr, son Sigurðar jórsalafara, ok Haraldr gilli, bróðir Sigurðar ⁴⁾ konúgs; þeir höfðu ófriðsamt ríki sín á milli, þeir börðust á Fyrileif ⁵⁾ þat sama sumar, er þeir voru drepnir í Danmörk Nikulás konúgr ok Magnús son hans. Þá flýði Haraldr gilli or orrostu

¹⁾ Málmfríði, S. ²⁾ Jarisleifssonar, C. S. V. ³⁾ þannig C. S. V.; Engilborgar, M. K. ⁴⁾ Sveius, S. V. ⁵⁾ Friðleik, S. V. Ferðleik, C.

þeirri suðr til Danmerkr á fund Eiríks konungs eymuna, en Magnús konúgr lagði þá undir sik ríki allt í Noregi. Eiríkr konúgr tók vel við Haraldi konúgi, ok bauð honum í ríki sínu þá hluti, er hann þyrfti at hafa til kostnaðar fyrir lið sitt, þvíat þeir Eiríkr konúgr ok Haraldr gilli [höfðu svarizt í bræðralag¹⁾]. Haraldr konúgr beiddi Eirík konúng fá sér lið ok afla nokkurn, at fara aptr til Noregs, ok vildi hann vinna undir sik ríki þat, er hann hafði látit um sumarit fyrir Magnúsi konúgi; en með því at Eiríkr konúgr var mjök nýkominn til ríkis í Danmörk, ok hafði þá enn lítt fengit trúnað af fólkinu, þá þóttist hann lítinn afla mega fá Haraldi konúgi af sínu ríki, en þó veitti hann honum Halland til yfirferðar, ok fékk honum nokkurn afla bæði liðs ok skipa; skildu konúgarnir með vináttu, ok hældu þat, meðan þeir lifðu. Síðan fór Haraldr aptr til Noregs þat sama haust með þat lið, er Eiríkr konúgr hafði fengit honum, ok þann vetr vann hann ríki allt undir sik í Noregi, en Magnús konúgr var blindaðr, ok sendr síðan í klaustr, sem segir í æfi Noregs konunga.

Herferð Eiríks konungs.

101. Eiríkr eymuni var harðr ok stíðr við fólk allt í Danmörk, þegar hann þóttist festast í ríkinu; hann lét drepa Harald kesju, bróður sinn, ok sonu hans 2, ok marga aðra

¹⁾ voru svarabæðr, O; svarbræðr, S.

vini Nikuláss konúnga; þat var einum vetri eptir fall Nikuláss konúnga, er Haraldr kesja var drepinn, en vetri síðar fór Eiríkr konúgr til Vindlands með her sinn, ok herjaði þar víða, ok vann þar mikit hervirki; hann vann þar þann stað, er Arkún heitir, þat fólk var heiðit, er þann stað bygði. Eiríkr konúgr fór svá þaðan, at þeir tóku áðr við kristni, er eigi voru drepnir af heiðnum mönnum, ok lét konúgr kristna allt fólk í staðnum; fór hann síðan heim til Danmerkr. En þegar konúgr var í brottu þaðan, þá köstuðu þeir aptr kristni, ok efldu síðan blót ok heiðin sið.

Frá Eiríki konungi.

102. Magnús, er blindaðr hafði verit, fór úr klaustri eptir dráp Haralds gilla, ok efldi síðan flokk í móti sonum Haralds konúnga, Ínga ok Sigurði, ok átti við þá nokkrar orrostur, ok fengu þeir jafnan sigr, en Magnús flýði. Síðan fór Magnús til Danmerkr á fund Eiríks eymuna, ok sótti hann at liðveizlu; sagði svá, at þat væri honum höfðingligt bragð, at fara til Noregs með her, ok vinna þar undir sik ríki; sagði hann, at þar voru konúngar börn at aldri, en þeir lendir menn, er þar voru til ráðuneytis teknir, voru allir ósáttir hverr við annann fyrir öfundar sakir; sagði hann svá höfðingjum, hvar sem hann kom, at ríkit í Noregi mundi laust fyrir liggja, ef nokkurir stórir höfðingjar vildi tilleita, ok eigi mundi einu skapti í móti þeim

skotit. En með því at Eiríkr konúgr var fúss sæmdarinnar ok tignar enn meiri, enn áðr hafði hann, þá fêlst honum þetta vel í skap, ok fór síðan með Danaher til Noregs af áeggjan Magnúss blinda, ok hafði allmikit lið; þar var ok Magnús blindi í ferð með þat lið, er honum hafði fylgt til Danmerkr; þeir komu í Víkina austr, ok fóru spakliga austanfjarðar, þvíat þar voro fyrir vinir Magnúss konúgs; en er þeir komu til Túnsbergs, þá spurðu þeir at Þjóstólfr Álason lendr maðr var í Osló, ok svá annat lið Ínga konúgs. Eiríkr konúgr sigldi þá til Oslóar, þegar byrgaf; en er bæjar-menn sá, at lið Eiríks konúgs sigldi utan at Höfuðey ¹⁾, þá vildu þeir bera skrín ens helga Hallvarðar upp úr bænum, ok gengu undir svá margir, sem flestir máttu at komast, en skrínit varð svá þúngt, at þeir máttu eigi bera lengra en utar á midt kirkjugólfið. Eiríkr konúgr lá um nóttina út við Höfuðey; en um morguninn, er ljóst var, lögðu þeir inn til bæjarins; þá gengu bæjarmenn til skrínsins, er herrinn sigldi til bæjarins, ok vildu eigi, at Danir tæki í brott skrínið, ok þá varð þat svá lætt, at 6 menn báru þat úr bænum ok allt uppá Raumaríki, ok var skrín ens helga Hallvarðar þar at Forsi ²⁾ 3 mánaði síðan. En konúgr brendi bæinn í Osló ok svá Hallvarðs kirkju; en Þjóstólfr safnaði liði í móti, ok reð til bardaga við

¹⁾ höfninni, C. S. V.²⁾ Fossi, S.

Þá, þvíat hann var þá mestr formaðr í Noregi allra lendra manna, en konúngarnir voru svá úngir, at Þjóstólfr bar Ínga konúng í kiltíng¹⁾ sèr í bardaganum, en Danir lögðu þegar undantil skipa, ok lögðu þegar í braut, ok fóru síðan til Danmerkr; ok er þat mál manna, at eigi hafi verri för fæin verit í annars konúngs ríki með jafnmiklu liði. Þótti Eiríski konúngi eigi sèr svá reynast, sem Magnús konúngr hafði sagt honum, at laust mundi liggja ríkit fyrir í Noregi, ok engi maðr mundi skapti skjóta í móti honum, ok læzt aldrei skyldi vera hans vin jafnmikill sem áðr. Svá mikit óx grimd ok ofríki Eiríks konúngs í Danmörku, at ríkismenn þóttust varla þola mega; en þó þorði engi í móti at mæla, því sem hann vildi vera láta; hèt hann þeim jafnan afarkostum, ef nokkurir voro, þeir er eigi vildu þegar samþykkja þat er hann vildi, ok líkaði þat mörgum landsmönnum illa, er þeir höfðu farit herför til Noregs, ok fengit þar enga sæmd af, en margir höfðu þá ferð nauðgir farit, ok sinn kostnað þar til gefit, en aflat einskis í ferðinni; en þótti Eiríkr konúngr enga þá hluti stunda vilja, er landsmönnum væri til nytsemdar eðr ríkinu til framkvæmdar.

103. Plógr hinn svartí hèt maðr, hann var einn ríkr maðr í Danmörk, hann var ættaðr af Jótlandi, þar sem heitir Plógssýsla, þat

¹⁾ kiltíng, C.

er í Rípa biskupsríki. Eiríkr konúgr lét drepa föður hans, ok eigi fyrir meiri tilgjörninga, enn hann mælti í móti honum á einu þingi. Plógr kunni þessu illa, en sá þó engan sinn kost annann, enn láta vera svá búit ok kyrt. Plógr var þá á unga aldri, er faðir hans var drepinn. Eiríkr konúgr lét hann eigi njóta þess, þótt hann hefði honum harm unnit. En er Eiríkr konúgr var suðr á Jótlandi, átti hann þing við bændr; ok er Plógr veit þetta, þá ferr hann á fund prests eins, ok biðr hann gefa sèr þjónustu. Prestrinn svarar: hví munda ek þat gjöra, mèr sýnist þú ósjúkr. Þá mælti Plógr: gjör sem ek mæli, ella mun ek drepa þik. Prestrinn svarar: fyrir hverja sök biðr þú þessa? Plógr læzt eigi mundi honum frá segja, sagði hann engu skipta. Síðan gaf prestr honum *corpus Christi*. Þá tók hann fingrgull af hendi sèr, ok gaf prestinum, ok bað hann fyrirgefa sèr, er hann hafði heitazt við hann. Eptir þat gekk Plógr á þingit, hann hafði spjót mikit í hendi, ok kefli mikit fram- an á spjótinu, hann snèri niðr oddinum; hann bað gefa sèr gáng á konúgs fund, ok læzt við hann eiga eyrendi. Hann hafði ekki fleira vápna enn spjótit, ok er hann nálgadist þángat, steig hann keflit af spjótsoddinum, síðan lagði hann spjótinu í gegnum konúnginn, ok veitti honum banasár. Plógr lagði svá öruggliga til, at konúgrinn féll áfram við lagit, er í gegn-

um gekk konúnginn. Þá varð þraung mikil, ok vissu menn úglöggt, hverr þetta verk hafði unnit, þvíat bráðan bar at. Eiríkr lamb ¹⁾ hét maðr, hann var sonr Hákonar ens norræna, Sunnifusonar, sem fyrr var ritat, ok dótturson Eiríks hins góða, en systurson Eiríks eymuna, hann var þar viðstaddr; hann ljóp upp, ok brá sverði á þínginu. Þá mælti Plógr: ver eigi svá óðr, Eiríkr lamb! fel sverð þitt; feitt flesk fell þér í ketil, ef þú kant at súpa. Því mælti Plógr svá, at honum þótti hann nær ²⁾ standa konúngdóminum, en maðrinn vinsæll, sem síðar reyndist. Á þínginu varð allmikil þröng, þvíat eigi varð skjótt víst, hverr drepit hafði konúnginn, ok raufst við þat þíngit. En Plógr forðaði lífi sínu lánga stund, ok var mikill maðr fyrir sèr. Eiríkr eymuni var 4 vetr konúngr yfir Danmörk.

104. Í þenna tíma voru þeir margir menn í Danmörk, er komnir voru af konúngaættum, ok voru allir nær börn at aldri, þóttust allir vera nær komnir konúngdóminum; en ríkismenn urðu eigi á eitt sáttir, sumir vildu þeim fulltíng veita, en sumir mæltu á móti, sem jafnan kann verða, at eigi verða allir á eitt sáttir. Valdimarr, sonr ³⁾ hins heilaga Knúts lávarðar, var þá kominn til Danmerkr, hann var þá 8 vetra gamall, er Eiríkr konúngr eymuni var

¹⁾ Lambi, C.
S. V.

²⁾ nærst. C. S. V.

³⁾ hertoga, b. v.

drepinn, föðurbróðir hans. Sveinn hét sonr Eiríks eymuna. Knútr hét son Magnúss sterka Nikulássonar; móðir Knúts var Ríkiza ¹⁾, dóttir Búrizlafs Vindakonúngs. Ólafr hét son Haralds kesju; móðir hans var Ragnhildr, dóttir Magnúss berfætts Noregs konúngs. Þetta voru allt úngir menn ok efniligir; en fyrir sakir úvinsælda ²⁾ Nikuláss konúngs ok svá Eiríks eymuna, þá voru menn úfúsir at þjóna þeirra afkvæmi; var þat flestra manna mál ok vill, at taka Valdimar Knútsson til konúngs, fyrir sakir vinsældar föður hans, en með því at hann var úngr, þá var þat gjört með ráði móður hans ok annarra vina þeirra, at Eiríkr lamb var til konúngs tekinn, skyldi hann varðveita ríkit honum til handa, þar til er hann kynni sjálfr fyrir at sjá. Eiríkr lamb var vitr maðr ok vinsæll af Dönum, hann var kallaðr Eiríkr hinn spaki.

105. Özur erkibiskup í Lundi andaðist einum vetri eptir fall Eiríks eymuna, hann var mörgum mönnum harmdauði, þá hafði hann erkibiskup verið 14. ³⁾ vetr ok 20. Áskell hét bróðurson Özurar, hann var þarnæst erkibiskup í Danmörk; hann var ok ríkr höfðingi ok vitr maðr, ok sat lengi at stóli sínum í Danmörk.

106. Ólafr, son Haralds kesju, hófst til ríkis í móti Eiríki hinum spaka, á hinu fyrsta ári

¹⁾ Ríkessa, *V. M.*

²⁾ óvildar, *C. S. V.*

³⁾ 17, *C.*

S. V.

ríkis Eiríks, ok á hinu 3ja ári áttu þeir Eiríkr kon-
 ungr ok Ólafr 8 orrostur, ok 3 á einum vetri ¹⁾,
 ok hafði Eiríkr sigr í öllum. Þeir voru 3 vetr
 höfðingjar í Danmörk báðir; en á enu 4da ²⁾
 ári áttu þeir enn orrostu, ok í þeirri orrostu
 féll Ólafr, son Haralds kesju. Eptir fall Ólafs
 Haraldssonar kesju reð Eiríkr enn spaki einn
 ríki í Danmörk með konúngsnafni; hann var
 ríkr konúngr innanlands ok friðsamr, hófust þá
 ok öngir höfðingjar í móti honum til ríkis. Hann
 sat löngum í Lundi, ok þann stað efldi hann mjök,
 svá at á hans dögum var engi annarr ríkarí í
 allri Danmörku; hann lét gjöra steinmúr um
 staðinn, svá at hann var einum múr ³⁾ allr utan
 luktr; hefir þat þar lengi síðan haldizt. Eiríkr
 enn spaki var 8 vetr konúngr at Danmörk.
 Hann skildi sik sjálf frá ríki, ok fór í klaustr,
 ok andaðist múnkr í Óðinsey, ok var mönnum
 mjök harmdauði.

Upphaf Sveins Eiríkssonar.

107, Sveinn, son Eiríks konúngs eyfuna,
 var til konúngs tekinn á Skáni eptir Eirík kon-
 úng enn spaka; en Jótar tóku til konúngs Knút,
 son Magnúss ens sterka Nikulássonar. Valda-
 marr Knútsson var þá 17 vetra gamall, hann var
 æðlingr ⁴⁾; hann var meir snúinn til vináttu
 við Svein konúng enn Knút konúng, þvíat
 Magnús, faðir Knúts, hafði svikit enn heilaga

¹⁾ málshættu degi.

²⁾ 9da, C.

³⁾ borgarvegg,

C. ⁴⁾ æðlingr, C. S. F.

Knút lávarð, föður Valdimars. Þeir Sveinn konúgr ok Knútr konúgr áttu mikinn ófrið sín á milli; þeir áttu ena fyrstu orrostu við Slángaþorp ¹⁾, ok hafði Sveinn konúgr sigr í þeim bardaga, en Knútr konúgr flýði til Jótlands.

Frd konúngum.

108. Í þenna tíma var unnin Jórsalaborg af heiðnum mönnum, ok komu þá sendiboð af Evgenío páfa, at menn skyldu krossast til Jór-salaferðar, ok berjast við heiðna menn; ok í þeirri ferð varð Konráðr keisari. En er þessi tíðendi komu til Danmerkr, þá vildi hvártveggi konúnganna vera í þeirri ferð, þvíat svá hafði páf-inn fyrir mælt, ok heitit því af guðs hálfu, at hverr maðr-skyldi laus af öllum sínum syndum, þeim er hann hafði til skripta borit, hvat sem hann hafði hendt, þegar hann var krossaðr til útferðar, ok fyrri skyldi önd hans í himinríki, enn [blóð hans ²⁾] væri kaldt á jörðu, ef hann létist í þeirri ferð. Konúngarnir mæltu nú til sætta á milli sín með enna beztu manna ráði, ok settu þeir gisla milli sín til trúnaðar; setti Sveinn konúgr Ólaf glugg, en Knútr konúgr Nikulás skata ³⁾; ok fara síðan báðir konúngarnir til Dubbin ⁴⁾, ok kom Knútr konúgr fyrri með sinn her í Vizmar höfn, en Sveinn konúgr kom með Fjónbúum ok Sjólendíngum ok Hal-lendíngum ok Skanúngum. Þar komu til þeirra

¹⁾ Stángaþorp, S. ²⁾ líkaminn, S. C. F. ³⁾ skara, C.

⁴⁾ Dúbím, F. Dubrín, S.

Suðrmenn, þeir er berjast vildu við heiðna menn fyrir guðs sakir. Sveinn konúgr hafði týnt skipi sínu einu ok öllu því sem á var, bæði mönnum ok fæ; þá bauð Knútr konúgr at gefa honum annat skip með öllum reiða, utan menn. Sveinn konúgr vildi þat eigi þiggja, ok raufst þá útferðin konúnganna, fóru þeir þá heim, þvíat hvargi vildi svá frá fara ríkinu, at annarr væri eptir, ok gengu þá aptr gislarnir. Sveinn konúgr var þá á Skáni, en Knútr konúgr fór af Jótlandi til Sjólands. Þá er Sveinn konúgr var á Skáni, tók hann Áskel erkibiskup með valdi, ok hafði í gislíngum um stund. En er Sveinn konúgr spurði, at Knútr konúgr var kominn til Sjólands með her, þá flutti hann her af Skáni til Sjólands í móti Knúti konúgi, ok fundust þeir við Þorsteinsþorp, ok börðust þar, ok fékk Sveinn konúgr sigr, en Knútr konúgr flýði til Jótlands. Valdimarr Knútsson var öðlíng, sem fyrr var sagt, ok hafði ríki á Jótlandi, hann kom til liðs með Sveini konúgi, ok kom hann eptir orrostu. Síðan fór Sveinn konúgr eptir Knúti konúgi til Fjöns, ok bauð honum sættir; en er hann kom til Óðinseyjar, þá andaðist þar ¹⁾ ráðgjafi hans, föðurbróðir Absalons, er síðan var erkibiskup; hvarf Sveinn konúgr þá aptr fyrir þær sakir, ok var þann vetr kyrr í Sjólandi. Eptir þat kom Rípa-Ulfr til ráðuneytis við Svein konúg ok Þétteleifr

¹⁾ líkliga Esh.

Eðlarson ok Yngvarr kveisa, ok óx mjök óvin-sæld hans við þat. Svá sögðu Danir, at Eiríkr konúgr eymuni heitaðist at gjöra Dönum allt hið illa, en Sveinn konúgr son hans lèti gjöra; hann kölluðu Danir Svein sviðanda, þvíat hann var við allt fólk harðr ok grimmr. Hann ræð Plóg svarta föðurbana sinn, en Yngvarr kveisa drap hann. Þenna tíma kom Einar prestur Skúlason til Danmerkr, hann orti kvæði um Svein konúgr, ok fèkk engi laun fyrir, þá kvað Einar vísu þessa:

Ekki hlaut af ítrum
Einar gjafa ¹⁾ Sveini,
öld lofar öðlings mildi
æðra stygs ²⁾, fyrir kvæði;
danskur harri metr dýrra,
dugir miðlung ³⁾ þat, fiðlur,
ræðr fyrir ræsis auði
Rípa-Ulfr, ok pípur.

Þá er Sveinn konúgr hafði verit um vetrinn á Sjólandi, sem fyrr var sagt, þá bauð hann her út um várit, ok fór til Jótlands á hendr Knúti konúgi. Valdimarr var þá með Sveini konúgi. Knútr konúgr var þá í Heiðabæ, ok safnaði liði um Jótland, þegar hann frètti til Sveins konúgs; þeir hittust við Vebjörg, ok varð þar orrosta, ok fengu þeir Sveinn konúgr sigr ok Valdimarr, en Knútr konúgr flýði til Álaborgar, ok þaðan

¹⁾ gjafir af, C. S. V. C. miðlaun, S. V.

²⁾ styrks, C. S. V.

³⁾ undlaun

norðr í Noreg til Konúngahellu, ok þaðan fór hann upp í Ljóðhús. Hann fann í Gautlandi Sörkvi Kolsson¹⁾ mág sinn, hann átti Ríkizu, móður Knúts konúnga, ok beiddi hann liðsafla. Sörkvir konúgr bauðat fá honum ríki í Svíþjóðu, þat er hanu mætti vel halda sik við; en hann kveðst mundu taka þat ríki, er Knútr konúgr átti í Danmörku; en Knútr konúgr vildi þat eigi. Síðan fór Knútr konúgr austr í Garðaríki, ok þaðan austan; hann fór þá suðr í Rauðstokk²⁾ til móðurbæðra sinna, ok vildu þeir eigi at hann væri þar, þvíat þeir ætluðu at hann mundi vilja hafa ríkit undan þeim. Síðan fór Knútr konúgr suðr í Brimmar³⁾ á fund Harðvígs erkibiskups, en hann fylgði honum í Brúnsvík á fund Heinreks her-toga, sonar Konráðs⁴⁾ keisara, ok tók han við Knúti konúgi; þá var Konráðr keisari andaðr, en Friðrekr var þá keisari. Knútr konúgr efldist at liði í Saxlandi, ok fór með Suðrmauna-her til Jótlands. En er Sveinn konúgr spurði þat ok þeir Ulfr, at Knútr konúgr var kominn til Jótlands, þá söfnuðu þeir her í móti, ok hittust við Geitsbekk⁵⁾; þar var mýrlendt, er þeir fundust, ok máttu þeir eigi nást til. Þar var Valdimar kunnigt, ok vissi hann vað eitt, ok reið þartil; þá runnu í móti honum 4 Suðrmenn, ok lögðu til hans allir senn; hestrinn viknaði við, er þeir lögðu tveir framan í brjóstit, þá lögðu

¹⁾ Karlsson, K. ²⁾ Rauðstork, F. Roðstokk, C. ³⁾ Brúns-vík, S. F. C. ⁴⁾ Kvonráðs, C. ⁵⁾ Getzbekk, C.

aðrir tveir í mót aptan í lendina, ok réttist þá upp hestrinn; þá komu at menn Valdimars ok svá fleiri Suðrmenn; þá hjó Valdimarr til Fólkráðs greifa, svá at hann fèll af hestinum; komu þá til menn Valdimars, ok drápu greifann. Eptir þat varð hörð orrosta ok eigi löng, áðr Knútr konúngr flýði, en þeir Sveinn konúngr ok Valdimarr fengu sigr. Knútr konúngr for þá aptr enn til Saxlands, ok dvaldist þar litla hríð, þá fór hann til Fríslands, ok gaf þar hverjum manni hálfa örtug vegna af því gjaldi, er þeir áttu at gjalda konúnginum í Danmörk, til þess at þeir hældi hann þar í móti Sveini konúngi, ok því jáðu þeir honum, ok gjörðu þar borg mikla við á, þá er Mildin ¹⁾ heitir, ok kölluðu hana Mildinborg. En er Sveinn konúngr spurði þetta, dró hann þegar her saman, ok fór til Heiðabæjar, hann hafði skipalið, ok dró þar skipin fra Slètti yfir til Hýlíngrstaða ²⁾ á Fríslandi; varð þar orrosta mikil, áðr hann fengi unnit Mildinborg; þar varð svá mikit mannfall, at menn gengu þurrum fótum yfir ána Mildin á mannabúkum. Sveinn konúngr fékk þar sigr, en Knútr konúngr flýði þá enn suðr í Saxland til Heinreks hertuga af Brúnsvík, ok dvaldist þar um stund.

Frá keisara ok Sveini konúngi.

109. Í þenna tíma sendi Friðrekr keisari Sveini konúngi orð, ok bauð honum til sín með vináttu. En er Sveinn konúngr kom til keisar-

¹⁾ Mild, C.

²⁾ Hilmíngstaða, S. V.

ans, þá rauf keisarinn trú sína við Svein kon-
úng, ok neyddi hann til at gjörastsér handgeng-
inn. Þá kom þar til keisarans Heínrekr her-
tugi ok Knútr konúgr; þá gjörðu þeir keisar-
inn ok hertuginn sætt með þeim Sveini kon-
úngi ok Knúti konúngi, ok skyldi Knútr kon-
úgr vera undirmaðr Sveins konúngs, ok hafa
Sjóland til forráða. Þá bað Sveinn konúgr, at
Valdimarr skyldi ganga í trúnað fyrir hann, at
þessi sætt hældist, þvíat Knútr konúgr hirði
ekki, hverju Sveinn konúgr hêt, ok kallaði hann
ekki efna mundu, þat er hann hêt, ok vildi kon-
úgr eigi sættast, nema Valdimarr gengi í trúnað
þenna fyrir Svein konúng. Þá mælti Valdimarr:
eigi vilda ek, at þú beiddir mik þessa, frændi!
þvíat ek em eigi vinr Knúts konúngs; en þó ef
þú heldr eigi þá sætt, er ek em viðbundinn, þá
mun mér mislíka, em ek þá ok þegar skildr
við þín mál. Sveinn konúgr bað hann ganga
í trú fyrir sik, ok sagðist allvel mundu sættina
halda, en kvað hann at heimilu skyldu skiljast
við sín mál, ef hann ryfi sættina. Síðan varð
þat at lyktum, at Valdimarr gekk í trúna með
Sveini konúngi, ok fóru síðan heim til Danmerkr.
En er þeir komu heim, þá rauf Sveinn konúgr
þegar sætt við Knút konúng, ok kallaði sína
eign öll þau konúngsbú, er voru í Sjólandi. Þá
krafsi Knútr konúgr Valdimar sinnar trúar, at
þat hældist, er mælt var. Valdimar bað Svein
konúng gjöra svâ vel, at hann hældi sætt þá, er

hann var í bundinn við Knút konúng; en Sveinn konúngur kvað þá sætt eigi mega haldast, ok bað at þeir skyldu þá gjöra aðra sætt, ok þat var gjört. Þá fékk Knútr konúngur Apa ¹⁾ sýslu á Jótlandi ok 6 hëruð ²⁾ í Sjólandi, ok 6 hëruð á Skáni; en Valdimar gekk þá enn í trú fyrir Svein konúng, þvíat Knútr konúngur kvað þessa sætt eigi mundu betr haldna af stundu enn ena fyrri. Sveinn konúngur bað þá enn Valdimar fbindast, ok kallaðist þessa sætt mundu halda, er við hans samþykki var gjör, en kvaðst mjök nauðugr hafa verit at jata öllu því, er keisarinn vildi vera láta: þá er ek stóð fyrir knjám honum. Gekk þá enn við þat saman sætt þeirra um síðir, at Valdimar skyldi skilðr við Svein konúng, ef hann ryfi enn þessa sætt. Þessi sættarfundr var í Vebjörgum. Eptir þetta gipti Knútr konúngur Valdimar ³⁾ Súffíu ⁴⁾ systur sína sam-mædda, hún var dóttir Valadars ⁵⁾ konúnga af Pol-fna ⁶⁾ landi; hërmeð gaf Knútr konúngur Valdimar þriðjúng af allri sinni eign til vináttu ok heilla sátta. Krístofórus hèt son Valdimars, hann var frilluson; Tófa hèt móðir hans.

Frá Sveini konungi.

110. Sveinn konúngur bauð út leiðángri enn næsta vetr eptir sætt þeirra Knúts konúnga ok Valdimars, ok vildi herja í Svíarski. Hann

¹⁾ aptr, S. V.
b. u. S.

²⁾ bú, S. V. ●

⁴⁾ Sophíu, C.

³⁾ Knútssyni,

⁵⁾ Valadraugs, S.

Valadraugs. C.

⁶⁾ Pólónia, C.

sendi boð þeim Knúti konungi ok Valdimar, at þeir færi með honum, en þeir vildu eigi fara, þvíat Sörkvir konúgr átti Ríkizu, móður þeirra Knúts konúgs ok Súffiu. Síðan fór Sveinn konúgr til Svíþjóðar, ok vann þat ríki af Svíakonúgs veldi, er heitir Verandi, þat eru 5 hëruð, en eitt biskupsríki; í því biskupsríki eru [6 kirkjur en 6ta tigar ¹⁾]. Ok annat ríki vann hann, þat er Finneiði heitir, þat eru 3 hëruð, er svá heita: Austbú, Suðrbú, Vestbú; þessi ríki ok hëruð liggja næst Danakonúgs veldi. Í þeirri ferð var drepinn Nikulás dotta ²⁾. Síðan fór Sveinn konúgr heim, en menn hans voru eptir í Hallandi í Farðhúsum, ok voru þar höfðingjar fyrir þeir Karl ok Knútr. En er þeir Gautar spurðu þetta, þá fóru þeir ok tóku hús á þeim, ok drápu þegar kertissveinana, þá er útkomust; síðan voru menn þar handteknir; þá hjuggu þeir Gautar vök á ísi, ok söktu þeim þar í; en friðr hélzt enn þann vetr með þeim Sveini konungi ok Knúti konungi. En at sumri fóru þeir Knútr konúgr ok Valdimar með skipaliði til Sjólands, ok láu við Sundbý ³⁾; en Sveinn konúgr var þá í Róiskeldu, ok líkaði honum eigi ferð þeirra, þvíat hann var faliðr fyrir; en þeir fóru at öllu sem spakligast, ok gjörðu sik til einskis ófriðar líkliga. Þá sendi Sveinn konúgr menn til þeirra, ok var

¹⁾ 10 úgukirkna, S. F. C. ²⁾ detta, S. F. C. ³⁾ Sundbú, S. F. C.

komit á stefnulagi, at þeirskyldu finnast. Reið Sveinn konúgr þá út til þeirra, ok festi þá enn trú sína ok sætt, þá sem fyrr hafði verit, ok skildust sáttir. Fóru þeir Knútr konúgr þann sama dag til Jótlands, en Sveinn konúgr fór aptr til Róiskeldu. Um morguninn eptir barðist Sveinn konúgr við Vindr við Kálflunda, ok fékk sigr, ok drap marga menn. En stóð sættin enn þat ár með þeim Sveini konúgi ok Knúti konúgi. Svein konúgr ágraði þat mjök, at þeir Knútr konúgr ok Valdimar voru svá vel sáttir, ok töluðu þeir Þéttleifr Eðlarson ok Rípa-Ulfr þat jafnan fyrir Sveini konúgi, at hann leitaði nokkurra bragða í, at taka þá báða senn af lífi með nokkurum svikræðum, ef hann fengi eigi náð þeim öðruvís, ok kölluðu hann svá fremi mundu stýra einn öllu Danaveldi í frelsi. Sveini konúgi féll þetta allvel í eyru. Ok eitt sinn spurði hann, at þeir voru báðir mágar í Rípum, Knútr konúgr ok Valdimar. Fór Sveinn konúgr þá skyndiliga af Skáni, ok hafði allmikit lið, en hann spurði at þeir voru fámennir fyrir, ok ætlaði nú at taka þá báða; en þeim kom njósn um ferðir hans ok fyrirætlun, ok skildust þeir. Fór Knútr konúgr þaðan til Vebjarga, en Valdimar til Heiðabæjar. En er Sveinn konúgr spurði þetta, þá vendi hann aptr sömu leið; ok þegar þeir spurðu at hann var aptr horfinn, þá buðu þeir út liði. Sveinn konúgr

safnaði ok liði í mót, þeim Skánúngum ok Sjalandsförum, er honum vildu fylgja, ok var hann þá í Róiskeldu, er þeir láu í Lýngbý í Valburs ¹⁾ héraði, ok láu þeir þar svâ 7 nætr, at þeir börðust eigi. Þá skildust Skánúngar við Svein konúng; ok er hann fann þat, at þeir flýðu frá honum, þá treystist hann eigi at standa í móti þeim Knúti konúngi ok Valdimar, ok flýði í braut um nótt, ok suðr til Falstrs, ok eigi nam hann fyrr stað, enn hann kom til Landesbergs ²⁾ til Konráðs margreifa mágs síns, ok var þar 3 mánuði.

Sætt konúnga.

111. En á þeirri stundu, er Sveinn konúgr var á brottu, þá lét Valdimar taka sik til konúgs, ok voru allir til þess búnir, þvfat hann var allvinsæll maðr. Þeir létu þá vígja sik báðir senn til konúnga, Valdimar ok Knútr konúgr mágr hans. Ok á þeirri stundu heimti Knútr konúgr festarmey sína ofan af Svíþjóðu, dóttur Sörkvis konúgs. En meðan Knútr konúgr var uppi í Svíþjóð, þá kom Sveinn konúgr í Dánmörk ok Heinrekr hertugi, ok voru 14 nætr í landinu; þeir komu svâ fram- arla í landit til Sumarstaða á Jótlandi. En er þat spurði Valdimarr konúgr, þá fór hann með þat fólk, er hann fèkk í Sjólandi, ok kom til Fjóns, ok fór yfir Fjón til Meðalfararsunds, en þar var illa fært yfir sunðið fyrir ísum, ok

¹⁾ Valby's, S. Valby's, C.

²⁾ Esbergs, C.

komst hann á báti yfir með 18da mann, ok fór hann þegar norðr á Jótland, ok safnaði liði. Sveinn konúgr ok Heinrekr hertugi fengu frètt til hans, ok vildu eigi biðja hans, ok flýðu, ok fóru þat 2 daga aptr, er þeir höfðu 14 ¹⁾ daga þángat farit. En er Valdimar konúgr spurði þat, lét hann lið sitt heim fara, en hann dvaldist á Jótlandi um vetrinn, ok beið svá Knúts konúgs. En er Sveinn konúgr hafði skamma hrið verit á Saxlandi, þá leiddist honum þat, ok fór hann þaðan til Vindlands, ok gaf Vindum fè til þess, at þeir flytti hann til Fjóns. En er þeir Knútr konúgr ok Valdimar spurðu þat, þá buðu þeir þegar út leiðángri ok hældu til Fjóns. Fjónbúar flýðu frá Sveini konúgi, ok vildu eigi fylgja honum, ok fóru þegar til þeirra Knúts konúgs ok Valdimars með öllu fè sínu ok konum ok börnum, þvíat áðr höfðu allir nauðgir geingit undir Svein konúg. Sá þá Sveinn konúgr öngan sinn kost vænna, enn at leita sætta við þá konúngana, ok sendi hann þá menn til þeirra, ok beiddist griða til tals ok sætta umleitanar. Varð þá komit á stefnulagi með þeim; á þeirri stefnu bað Sveinn konúgr, at Valdimar konúgr skyldi einn gjöra með þeim, þannig sem hann vildi, ok kvaðst því skyldu vel una, sem hann vildi vera láta, ok kveðst góðs eina at honum vænta, ok bað hann skipta landinu með þeim, sem honum líkaði. En Valdimar konúgr kveðst

¹⁾ 12, S. V. C.

vildu eiga ráð um þetta við ena vitrustu menn ok ena beztu, er til væri í landinu, en hann læzt ekki mundu svá skjótt grípa á slíku, en það Svein konúng bláa á meðan á Falstr. Sveinn konúngr spurði, hvert ráð gjöra skyldi fyrir lidi hans meðan, kveðst eigi mega fæða fólkið á svá litlu landi, ok bauð þeim konúngunum, at þeir skyldi taka við mönnum hans, ok halda, þartil er sættin yrði samið; ok því játuðu þeir. En Sveinn konúngr hét því við guðs vitni ok manna, at hann skyldi eigi koma á braut af Falstr á þeirri stundu, fyrr enn sættin væri samið ok uppsögð milli þeirra, ok öngva menn til sín taka, fyrr enn þeir væri sáttir.

Landsskipti.

112. Nú stefndu þeir Valdimarr konúngr ok Knútr konúngr til sín öllum þeim mönnum, sem vitrastir ¹⁾ voru í Danmörk, til umráða um landskiptið. En þegar Valdimarr konúngr ok Sveinn konúngr höfðu skilit, þá sóttu þegar til Sveins konúngs allir menn hans, ok þegar hann fekk traust af þeim, ok hann þóttist hafa nokkurn afla, þá var hann ófljótari til sættarstefnu, sem mælt var, ok var Sveinn konúngr þá tregr at láta þá sætt vera, er fyrr hafði hann beitt, en þó sá hann at hann mátti enn eigi annað gjöra, enn láta svá vera, sem þeir vildu, fyrir liðsafla sakir; var þat þá samit, at Valdimarr skyldi skipta með þeim landinu, ok svá kjosa,

¹⁾ mestir, C. S. V.

ok þvíjátuðu þeir Knútr konúgr ok Sveinn konúgr. Valdimar lagði í einn hlut Jótland ok útlönd, þau er þar liggja til; þá lagði hann í annann stað Skáni ok Halland, Bleikíng ¹⁾ ok Borgundarhólm ²⁾; í þriðja stað lagði hann Sjóland ok Fjón, Erri ³⁾ ok Falstr, ok þau lönd er þar liggja til. Valdimar kaus Jótland ⁴⁾, en Sveinn konúgr hlaut Skáni ok þau lönd, er þar voru tilnefnd; en Knútr konúgr hlaut Sjóland ⁵⁾ ok Fjón; ok þótti öllum Valdimarr konúgr sýna enn mikinn drengskap við Svein konúng í þessari sættargjörð, þvíat mönnum þótti Sveinn konúgr hafa fyrirgjört landi ok láði. Síðan lögðu þeir Valdimar konúgr ok Knútr konúgr saman sín lönd; en þeir svörðu allir konúngarnir við guð ok allan helgan dóm, at þessi sætt skyldi haldast, ok sá skyldi í banni af pávanum ok öllum biskupum ok lærðum mönnum, er þessa sætt ryfi.

Sett grið með konúngunum.

113. Eptir þessa sætt konúnganna bauð Knútr konúgr Sveini konúngi heim með sér til Róiskeldu, ok Sveinn konúgr þá heimboðit, ok mæltu þeir konúngarnir allir með sér til ens bezta vinfengis. Þeir Valdimarr konúgr ok Knútr konúgr riðu fyrir báðir, ok bjöggu veizluna í móti Sveini konúngi; en svá var mælt, at þeir skyldu riða í móti Sveini

¹⁾ Bleikíng, S. F. C. ²⁾ Borghólm, S. F. C. ³⁾ Eiri, S. F. C. ⁴⁾ Sjóland, C. ⁵⁾ Jótland, C.

konúingi til Hríngstaða, ok skyldu þeir þar finnast allir konúngarnir; ok nú mælti Valdimarr konúngr til Knúts konúngs, at þeir mundu ríða í móti Sveini konúingi, ok bjóða honum til veizlunnar, er fyrir var búin. Knútr konúngr svaraði ok kvað þat eigi sitt ráð, at þeir færi báðir á fund Sveins konúngs, svá at hann ætti vald á þeim, ok sagði at honum var grunr enn á, hversu trúr Sveinn konúngr mundi vera: eru þeir nú ok þar með honum ráðgjafar hans, er jafnan fýsa hann ens verra, Þéttleifr Eðlarsen ok Rípa-Ulfr ok Yngvar kvésa ¹⁾, ok vilda ek lítinn trúnað eiga undir honum, ætla ek at honum líki sættin illa, ok muni hann eigi halda þessa betr enn þær, sem hann hefir fyrrum rofit. Gef ek þat ráð til; segir Knútr konúngr, at þú ríðir í mót honum, ok menn með þér, en ek mun [ríða til meðan ²⁾], ok halda saman liði til varúðar ³⁾, ok vænti ek at þá hlýði, at eigi muni Sveinn konúngr því treystast, at taka annann okkarn svá at lífi, at annarr sè eptir til hefnda; mun hann heldr hins á leita at ná okkur báðum senn. Valdimarr svaraði: eigi mun Sveinn konúngr frændi svá vandr maðr vilja vera, at búa um nein svikræði við okkr, ok gremja svá guð at sèr ok alla góða menn, ok mun hann at vísu vel halda þessa sætt, ok svíkja öngán mann í griðum þessum ok sverdögum,

¹⁾ kveisa, C.
veizlu, C.

²⁾ reiða til borðs á meðan, C.

³⁾ varð-

sem yfirstanda; en þó skulu þér þessu ráða, mágr! sem yðr líkar; ok svá gjörðu þeir, at Valdimarr konúgr reið í móti Sveini konúgi; ok er hann kom til Hríngstaða, var Sveinn konúgr þar fyrir, ok hafði fjölmenni mikit, voru hans menn allir brynjaðir ok svá járnaðir, sem á eina ísmöl sæi; hafði Sveinn konúgr gjört ráð sitt, ok ætlaði at drepa þá báða, ef hvártveggi hefði komit. Ok er Valdimarr sá, hversu fyrir var búit, þá kom honum í hug, at Knútr konúgr mundi eigi þessu fjærri getit hafa, bað menn sína þá ríða at fram djarfliga, ok láta ekki finna ótta á sér. Ok er þeir fundust, spurði Valdimarr, hví þeir væri svá brynjaðir. Sveinn konúgr sagði, at hann hefði spurt, at þeir Knútr konúgr vildi eigi um heilt búa við hann: eðr hví er hann nú eigi hér? Vilda ek ok svá gæta lífs míns ok minna manna, ef þér byggist um [nokkurn skoll ¹⁾] við oss. Valdimarr svaraði: eigi munum vér svíkja þik, frændi! en gæti hvern sín, at hvern búi um heilt við annann, þvíat miklu heldr vil ek láta líf mitt enn rjúfa svardaga mína, slíka sem viðliggja, ok vér bundum með oss. Sveinn konúgr kvað svá vera mundu, kveðst ok ekki öðru vildu trúa, þótt honum hefði annat sagt verit. Síðan riðu þeir til Róiskeldu báðir, er Knútr konúgr var þar fyrir, ok var þar veizla en virðuligsta, ok voru þeir allir konúngarnir um nóttina í góðum

¹⁾ nokkur svik, C.

fagnaði, ok var þá eð blíðasta með þeim. Sveinn konúgr hafði þangat fjölmenni mikit, ok voru þeir þar þá allir ráðgjafar hans.

Frá svikum.

114. Annann dag eptir drukku þeir allir konúgarnir í einu herbergi, ok voru kátir. Menn Sveins konúgs höfðu torg ok skemtan, ok leika úti hjá herbergjunum, ok drifu menn þangat til or herbergjunum, er áleið daginn, ok þótti mönnum þat kátara, enn at sitja einart við drykkinn; var þá fátt manna í herberginu, nema þeir konúgarnir; þá komu þar inn menn Sveins konúgs, Þèttleifr Eðlarsson ok nokkurir menn aðrir, ok báknuðu ¹⁾ til Sveins konúgs. Hann stóð upp í móti þeim, ok töl-uðust þeir við litla hríð ok þó leyniliga; síðan gekk Sveinn konúgr út með þeim, hann gekk í hús eitt, ok byrgði sik þar, en Þèttleifr ok Tóli Hemíngsson ²⁾ ok Ýngvar kveisa ok aðrir virktamenn Sveins konúgs snæru þá aptr til herbergissins, þar er þeir Valdimarr konúgr sátu fyrir ok Knútr konúgr. Valdimarr konúgr læk at skáktafli við annann mann, en Knútr konúgr sat í pallinum hjá honum; ok er þeir Þèttleifr gengu í dyrnar, laut Knútr konúgr til Valdimars konúgs, ok kysti hann. Valdimarr konúgr sá eigi af taflinu, ok spurði: hví ertu nú svá blíðr, mágr! Knútr konúgr svaraði: vita muntu þat brátt. Sveins menn þustu

¹⁾ vönkuðu, C.

²⁾ Hemíngssynir, S.

Þá inn hverr at öðrum ok allir alvápnaðir, þeir brugðu þegar sverðunum. En er Valdimarr konúgr sá þat, hljóp hann upp, ok vafði skikkjunni um hönd sér, er hann hafði yfir sér, þvíat þeir voru vâpnlausir inni, þvíat engi vissi ófriðar vâ. Valdimarr konúgr hljóp upp ok fram á gólfít fyrst allra manna sinna; hann stiklaði svá hart upp á Þéttleif, at þeir fellu báðir utar fyrir dyrnar; þá hjó Tóli Hemíngsson til Valdimars konúgs, ok kom þat högg á lærit, ok var þat svöðusár ok ekki hættligt; hann varð ok sár á þumalfíngri. Ok er menn Valdimars konúgs sá, at hann var fallinn, þá lögðust þeir á hann ofan, ok voru þar saxaðir, en Valdimarr konúgr komst við þetta undan. Þá komst Þéttleifr á fætr, ok hjó þegar öfgri hendi til Knúts konúgs, ok varð þat högg svá mikit, at hann klauf allt höfuðit til háls, ok var þat hans banasár. Annarr maðr veitti ok Knúti konúgi áverka, sá er Hjálmsviðarr ¹⁾ hét. Knútr konúgr féll í einn skorstein; segja Danir hann helgan.

115. En Absalon, er síðan var erkibiskup, hafði eigi verit í herberginu, þá er þessi tíðindi urðu, en hann var maðr Valdimars konúgs, ok honum kærastr allra manna. Absalon var allra manna hvatastr ok vâpndjarfastr. En er þessi tíðindi spurðust, þá leitaði hverr sér hælís þángat, sem vænast þótti, þeirra manna,

¹⁾ Hjálmsviðr; S. Hjálmsviðar, C.

er verit höfðu með þeim konúngunum, þvíat þat var fyrst ætlan manna, at konúngarnir hefðu látizt. Absalon vildi eigi undan leita, þvíat hann hugði at Valdimar konúgr væri fallinn, en hann vildi eigi við hann skilja; hann gekk þá inn í herbergið, voru þeir Þétteleifr þá í brottu, ok vildi hann vita, ef hann fyndi nokkut konúnginn Valdimar annadhvært lífs eða dauðan, en Valdimar konúgr var þá í brottu; hann tók þá skinn sín, er hann hafði á herðum sér, ok lagði undir höfuð Knúti konúgi, þar sem hann lá á gólfinu, ok spurði ef konúgr væri lífvænn, ok sagði at hann mátti þá undan komast, en hann mátti þá ekki mæla, ok andaðist í knjám honum. Konstantín hét einn ríkr maðr af liði þeirra Valdimars konúgs ok Knúts konúgs, hann var þar inni í herberginu, hann bað Absalon hjálpa sér, ef hann mætti. Absalon svarar: hvat má ek þér hjálpa meir enn þú mæst? Þá bað Absalon Konstantín ganga til þeirra dyranna, er ekki var fólkit fyrir úti, ok skolu við nú ganga út jafnsnemma. Svá gjörðu þeir, ok gekk Absalon þar út, sem flestir voru menn-fyrir Sveins konúgs, ok stóðu allir með brúðnum sverðum fyrir dyrunum, ok ætluðu at drepa hann; en Asley ¹⁾ frændi hans var þar úti fyrir, ok er hann kendi hann, þá mælti hann, at jafnskjótt sem nokkurir gjörði honum grand, kveðst hann þann skyldu höggva;

¹⁾ Asgeir, S. V. Asleyr, C.

Hann var maðr Sveins konúgs, ok komst Absalon í bræt við þetta. Þeir þertleifr þektu, er Konstantín hljóp út, ok þeir fóru þegar eptir honum, ok drápu hann. Pètr þenja hét sá maðr, er at mestu liði kom Valdímar konúgi eptir líflát Knúts konúgs, hann fékk þeim hesta, ok riðu þeir til Ramsjóvar ¹⁾, ok var Absalon þar fyrir ok Pètr mágr hans, ok varð þar enn mesti fagnafundr; riðu þeir þaðan allir samt til Búaþorps, ok fundu þar enn nokkura sína menn; þaðan riðu þeir til Freysmosa ²⁾, þar kom í móti þeim Ásbjörn snara, bróðir Absalons, ok tók hann allvel við þeim, ok bauð þeim styrk slíkan, sem hann mátti veita þeim; hann fékk þeim skip at Víkingavöðum, ok fóru þeir þar yfir sundit, ok fengu allmikinn storm, ok komust þó með heilu til lands; en þat sama kveld fórust 600 Vindaskipa við Jóluhólma ³⁾.

Frá Valdimari konúgi.

116. Valdimarr konúgr var nú kominn til Jótlands, ok kærði sín vandræði á Vebjarga þingi, ok þat morð, er Sveinn konúgr hafði gjört á Knúti konúgi; hann sýndi þar ok sár sín, at honum var slíkr kostur sætlaðr, ef eigi hefði guð bannat; hann krafði sér liðs, ok tjáði mönnum, hver nauðsyn honum var á höndum; en allr lýðr hljóp upp með kalli, ok sögðust

¹⁾ Bramsjóvar, S. V. Hramsjóvar, C. ²⁾ þreysmosa, C.

³⁾ Jólhólma, C.

allir honum fylgja vilja, ok töldu þetta eð versta verk, sem var, er Sveinn konúgr hafði vinna látit. Síðan bauð Valdimarr konúgr út leið-ángri, ok hafði mikit lið; hann lét þá skipin, ok safnaði þá liði á landi. Sveinn konúgr fór þá til Vebjarga, ok bað sèr þar liðs, ok ætlaði hann at taka þar Valdimarr konúg höndum, en hann var þá í Randárósi, ok beið þar liðs síns. Þá reið Ásbjörn snara eptir Sveins mönnum, er hann frétti til ferða þeirra, ok mætti þeim er undan riðu, ok tók af þeim þriggja manna væpn, en drengirnir komust undan, ok fundu Svein konúg við Kornúngar ¹⁾, ok sögðu honum lát sitt, ok kölluðust eltir hafa verit, ok komi-izt nauðuliga undan. Konúgr lét illa yfir því, ok dvaldist þar þá nótt, ok ármælti mjök mönnum sínum; sagði at þeir þyrði öngra skamma at reka, þótt þeir væri barðir eða eltir, ok kveðst þar vanda menn á mat ala, er þeir væru. Ásbjörn snara reið á fund Valdimars konúgs, ok sagði honum at Sveinn konúgr lá við Kornúng ²⁾. Valdimarr konúgr fór þá yfir Randáróssbrú, ok vildi þá enn eigi berjast, þvíat hann beið þá enn liðs þess, er honum var væn til sín. En er Sveinn konúgr kom til Randáróss, þá hafði Valdimarr konúgr látit skjóta af brúnni, ok mátti þá eigi yfir ána komast, ok varð því ekki af orrostunni.

¹⁾ Kornveg, S. V. Kornúg, C.²⁾ Kornveg, S. V.

117. Þetta eð sama haust eptir Mikjálsmessu ¹⁾ kom Valdimarr konúgr liði sínu þar sem heitir Graðarheiðr ²⁾, þat er skamt suðr frá Vebjörgum; vissi hann þá at Sveins konúgs var þangat væn með miklu herliði, ok brátt mundi fundr þeirra verða með einhverju móti; hafði þá hvártveggi fritt lið ok mikit. Valdimarr konúgr tók þeim orrostustað, ok skutu ³⁾ þar landtjöldum sínum; eptir þat snæddu menn ok hvíldu sik, ok lagðist Valdimarr konúgr til svefns, ok er hann var sofnaðr, dreymdi hann, at hann þóttist sjá enn helga Knút lávarð föður sinn, ok mælti við hann: hér ligg þú, son minn! sagði hann, ok ert mjök óttafullr um skipti ykkar Sveins konúgs, hvern veg fara munu; ver hraustr enn, sagði hann, þvíat þú hefir góð málefni í ykkrum deilum; hygg at nú vandliga, hvat ek segi þér, son minn! þvíat þetta er ekki fals, er fyrir þik ber: þá er þú vaknar, muntu sjá hvar hrafnn einn flýgr, ok þat skaltu vandliga hugsa, hvar hann sezt, þvíat þar skaltu skipa fylking þína, sem hrafnninn nemr stað, ok mun guð þér sigr gefa.

118. Eptir þetta vaknar Valdimarr konúgr, ok stóð upp, ok hugsaði draum sinn; hann sá hvar hrafnn einn flaug, svá sem honum hafði verit tilvísat. Stöðan skipaði Valdimarr konúgr

¹⁾ Michaelismessu, C.
S. F. alstaðar.

²⁾ Grandar heiðr, C. Grundarheiðr.

³⁾ þannig C. slúngu, M. K.

þar hermönnum sínum, ok setti þar fylking, ok bjóst til orrostu. Þá sá þeir ok, hvar fór lið Sveins konúgs, hann hafði þá ok mikit lið, ok sótti þangat á heiðina til þeirra, ok fylkti hann ok sínu liði. Rípa-Ulfr bar merki fyrir Sveini konúgi; ok er þeir voru búnir til bardaga, þá æptu hváirtveggju heróp; eptir þat gengu saman fylkingar, ok tókst þar bardagi, ok varð hörð orrosta ok laung; var þat lengi at ósýnt var, hvárir sigr mundi fá. Valdimarr konúgr var á hesti, ok barðist alldjarfliga; hann reið þar at með mikla sveit manna, er fyrir var merki Sveins konúgs, ok varð þar allhörð orrosta, áðr Rípa-Ulfr féll, ok merkit varð niðr-höggvit. Eptir þat kom flótti í lið Sveins konúgs, en fjöldi féll þar á vígvellinum. Sveinn konúgr reið undan, ok skipti búningi við klerk einn, ok fékk honum hestinn ok vápnin, ok bað hann ríða undan, sem mætti hann, ok hestrinn gæti farit, en konúgrinn dvaldist eptir, ok varð fánginn í runni einum. Þètr þenjakendi hann, ok mælti: hví fari þèr nú svá lágt, herra? Þá hljóp at Gvenmarr ¹⁾Ketilsson, ok drap hann, ok féll þar Sveinn konúgr svíðandi. Í þessi orrostu féll Yngvar kvésa, er drepit hafði Plóg svarta. Eptir þat lét Valdimarr konúgr taka Þèttleif Eðlarson, ok brjóta í hjóli. Þat sagði Atli Sveinsson, at hann sæi meiðingar manns þess, hann var þar þá í Danmörk.

¹⁾ Kveinar, C

119. Eptir orrostu þessa þá fékk Valdimarr konúgr einvald yfir öllu Danaveldi; var þat þá gjört með ráði allra landshöfðingja; hann var enn vinsælasti konúgr; þá voro 9 vetr liðnir frá andláti Eiríks konúgs ens spaka, en einn vetr frá drápi Knúts konúgs eymuna ¹⁾ Magnússonar. Í þenna tíma andaðist Özur biskup ²⁾, en Absalon, bróðir Ásbjarnar snöru, var vígðr til biskups í stað hans, þvíat Absalon var enn bezt klerkr ok vitr maðr, ok varð hann síðan hinn mesti höfðingi. Valdimarr konúgr sendi orð um allt land sitt hinn næsta vetr eptir orrostu á Graðarheiði, at leiðánger skal úti vera at vâri, ok hann ætlar at fara til Vindlands at kristna landit, ef guð vill þess auðit láta verða. Til þessar ferðar réðust með konúginum margir höfðingjar; þar var enn fyrsti maðr Áskell ³⁾ erkibiskup ok Absalon ⁴⁾ biskup af Róiskeldu, er mestr hermaðr hefir fæddr verit einhverr í Danaveldi; þar var Kristofórus, son Valdimars konúgs; Gvenmarr ⁵⁾ Ketilsson, Pètr þenja, Ásbjörn snara, bróðir Absalons biskups, ok Íngimarr ⁶⁾. Þessi her kom allr saman undir ey þeirri, er Mön ⁷⁾ heitir suðr frá Sjólandi ⁸⁾, þar fengu þeir andviðri mikit, ok lágu því þar til þess, at eigi var meirr eptir enn 7 náttu vist öllum hêrnum. Þá kallaði

¹⁾ tekitt af C.

²⁾ erkibiskup, C. sem bætir þessu við:

en Áskell varð erkibiskup eptir hann. ³⁾ Ábsalon, S.

⁴⁾ Ásbjörn, S. ⁵⁾ Gnemar, C. Gveinar, F. ⁶⁾ Ing-

unnar, C. ⁷⁾ Möm, C. ⁸⁾ Jótlandi, C.

Valdimarr konúgr saman ráðgjafasína, ok leitaði ráðs við þá, hvat upp skal taka. Absalon biskup svaraði ræðu hans: Í gær var færiveðr, ok svá hinn fyrri dag var fullgott veðr at fara, ok lágut þér þá, ok vildut hvergi fara; en ef þér skulut kyrrir vera, þá fært er, eðr fara þá at eins, er yðr þykkir blíðast, þá er yðr ekki hent í slíkum starfa at vera, ok er þá at snúa heim leiðangri þessum. Konúgr reiddist við þetta frýjuorð, ok sagði svá: at eigi skal hann aptrsnúa, meðan hann fær vist til at fæða herinn. Um morguninn eptir sagði konúgr, at í brottskyldi leggja; reyru þeir þá allmikinn storm, ok var konúgr á skeið med Áskeli ¹⁾ erkibiskupi, ok losnaði hún í sundr í storminum, en Valdimarr konúgr fleygði sér á skip Íngimars, ok með sverði ok merki, ok þótti þat allvel farit; þar varð borgit mönnum, en fé týndist. Þeir fóru til Heðinseyjar ²⁾. Þá gekk konúgr á skip Absalons biskups, ok lagðist niðr ok svaf; en Gvenmar ³⁾ Ketilsson sendi hann á njósn um kveldit til lands, ok fékk hann tekit njósnarmenn Vinda, fór síðan aptr, ok mætti konúgi suðr frá Heðinsey þar á firðinum. Gvenmar sagði konúgi, at hann hefði náð njósnarmönnum Vinda. Síðan tóku þeir Vindland ⁴⁾, ok var þar móða ein; þeir skiptu liðinu til landgaungu, fór konúgr upp öðrum megin árinna, en Absalon biskup

¹⁾ Absalon, V.
Gveimar, C.

²⁾ Heðinseyjar, C.
⁴⁾ Kurland, C. M.

³⁾ Gvenmar, S.

öðrum megin, ok vissu hvárigir til annara; brendu þeir þá bygðir víða hvárumtveggja megin árinna, ok fóru svá til skipa sinna, ok hlóðu 60 skipa af fè, er þeir höfðu fengit at herfángi. Eptir þat fór Valdimarr konúgr heim í ríki sitt, ok sat heima þann vetr eptir. En um vârit sendi Ingi konúgr af Noregi Valdimar konúgi dreka einn fríðan. Þat sumar fór Valdimarr konúgr enn til Vindlands, ok í þeirri ferð lesti hann drekan, en konúgr fór upp at Guðakursá ¹⁾, ok átti þar orrostu við Vindahöfðingja, þann er Mjúklátr hét. Friðleifr hét son hans, hann varð fánginn af Dönum í hinum fyrra leiðangri, ok var hann nú með konúgi ok var kristinn. Þeir þörðust við borg þá, er Urk heitir, Valdimarr konúgr fékk þar sigr, en Mjúklátr flýði, ok féll síðan. Danir tóku höfuð hans, ok stegldu við trè eitt þar hjá borginni; fór Valdimarr konúgr þá til skipa sinna. Þá spurði hann, hverr höfðingja hefði hraustleik til at ríða í Brúnsvík, ok beraeyrendi sitt til Heinreks hertuga, sonar Konráðs keisara; hann átti dóttur Heinreks Englakonúgs, ok voru þeirra synir Ottó keisari ok Heinrekr valdsgreifi ok Vilhjálmr digri, en Geirþrúðr dóttir. Þeirrar ferðar voru menn ófúsir, þvíat þar varð til at fara um Vindland í hendr fjandmönnum sínum. Absalon biskup bauð konúgi at fara þessa ferð. Konúgr játar því. Biskup fór við 60 manna, ok

¹⁾ Gundarkursá, S.

Friðleifr Mjúklátssón með honum til leiðsagnar; þeir riðu nú þar hjá borginni, er höfuð Mjúkláts var á staurnum, þá feldi Friðleifr tát, er hann sá þat, ok sagði at honum væri þess væn at svá tækist, er hann vildi eigi sönnum guði þjóna. Þeir komu þá til Heinreks hertuga ¹⁾, ok var þeim þar vel fagnat; dvöldust þeir þar um stund, ok luku eyrendum sínum, ok er þeir fóru í brott, bauð hertoginn þeim lið til fylgðar. Biskup kvað eigi mundu þess þurfa. Riðu þeir af Brúnsvík snemma dags, ok voru allir herklæddir; þeir riðu svá fram um völlu nokkura; þeir höfðu grun á, at liðsafnaðr mundi vera um bygðina. Þá mælti Friðleifr ok sagði, at þar hefði faðir hans verit drepinn: ok ef þær verðit teknir, þá farit þær Danir slíka för, sem þær létuð hann fara, ok er þat nú hverjum manni bezt, at selja sik sem dýrast. Biskup þakkaði honum sín orð, ok sagði slíkt mælt drengiliga. Þeir riðu um bygðina kveðandi um daginn, ok létu ekki mjök finna á sér ótta. En sem landsmenn sáu ferð þeirra, hugðu þeir at hertugans menn væri, er svá riðu glaðliga. Komu þeir biskup til skipa með heilu ok höldnu; sat Valdimarr konúgr þá ok las saltara, ok varð feginn biskupi ok hans mönnum.

120. Um morguninn sigldi konúgr austr fyrir Vindland til Svöldrar, þar lágu fyrir Vindr með miklu liði; þeir flýðu þegar, er þeir sáu

¹⁾ keisara, C.

segl Danakonúnga¹⁾; lagðist þá á²⁾ byr; konúgr sendi Kristofórum son sinn til at brenna héraðit á Vindlandi, er Valúng heitir, ok það þá eigi fyrr uppríða, enn allr herinn kvæmi upp í landit. Þeir Kristofórus voru heldr fljóttir í brennunni. Ok er Vindr sáu brennuna, þeir er á skipunum voru, ok áðr höfðu flúit, reru þeir sem skjótast til, ok ætluðu at koma á úvart Dönum, ok í því sáu þeir, hvar Valdimarr konúgr fór með suman herinn, viku þeir þá enn undan sem skjótast, svá at Danir gátu eigi [náð þeim³⁾]; lögðu Danir síðan til hafnar ok tjölduðu; ok er tjaldat var konúngsskipit, kom þar Áskell⁴⁾ erkibiskup ok sagði svá: allsðvirkir eru þér, Danir! er [þér grafið⁵⁾ þá, fyrr enn þeir eru dauðir. Konúgr spýrr, hví hann mælti svá? Erkibiskup svarar: þvíat ek sé að vèr liggjum hér lengi um eyjar ok útsker, áðr vèr vinnum hér jafnmikinn sigr, sem vèr lètum í þessu bráðræði, ok fylgir sjaldan ráð rasi. Síðan fóru þeir til skipa af áeggjan erkibiskups, ok reru yfir móðu nokkura, er þar var, ok hleyptu þar upp á land hestum, ok brendu þar allt fylki, þat er þar liggir fyrir ofan Strælu, ok láu þar um nóttina; en um morguninn eptir fóru þeir á Falongi, ok brendu héraðit, ok ætluðu heim eptir þat. En á enni næstu nótt eptir komu Rængjar eptir

¹⁾ C. konúgr, K. með hvíldarmerki á undan, en engi á eptir.

²⁾ C. við K.

³⁾ C. farit þá, A.

⁴⁾ C. S. F.

Áskell, K.

⁵⁾ C. S. F. þeir grafa, K.

þeim við Masnes, þeir byggja þat hérað á Vindlandi, er Re heitir, þat er mikit hérað ok ríki. Dómaburr hét höfðingi þeirra, hann talaði um sættir við Dani, en erkibiskup beiddi þá ganga til handa Valdimar konungi, ok setja honum gisla. Þá ræð Dómaburr erki-biskupi ráð, ok sagði svá: þú ert ungr maðr, ok veizt óglögt, hvat verit hefir; kref oss eigi gisla, ok herja eigi land vârt; far heldr heim, ok halt jafnan frið við oss, þar til er yður lönd eru jafnvel byggð, sem nú eru vâr lönd, þvíat yður lönd liggja mörg auð ok óbyggð; hæfir yðr því betr at hafa frið enn ófrið. Þá svaraði erki-biskup: ek veit at Valdimarr konúngr vill gjarna hafa þitt ráð, ok þat er mër vel at skapi; far nú heim, segir erkibiskup, ok seg svá Rængjum, at vër beiðum þá eigi fyrri gisla, enn þeir bjóða oss. Síðan fór Dómaburr heim, en Valdimarr konúngr lagði her sínum til hafnar þeirrar á Re, er Skaparödd heitir, ok gengu upp með öllu liðinu til þess staðar, er Arkún heitir, þann stað hafði unnit Eiríkr eymoni, sem fyrr er ritát í bókinni; þar komu Rængar í móti Valdimar konungi með ógryn timer, ok höldu við hann orrostu; í þeirri orrostu fékk Valdimarr konúngr sigr, en af Rængum féllu 300 þúsunda, en þeir flýðu, er eptirlifðu. Danir fóru þá til Hæðinseyjar, ok er þeir voru þar, komu Rængar til þeirra, ok settu þeim 4¹⁾ gisla,

¹⁾ 7, c. 5. F.

ok játuðu því öllu, er þeir beiddu. Eptir sigr þenna fór Valdimarr konúgr heim í ríki sitt. En enn næsta leiðágr, er Valdimarr konúgr röri ¹⁾ eptir þenna, þá hélt hann til Strælu; þá reið Absalon biskup á land upp, ok átti þing við bændr, bauð biskup þeim at fara til Valagust ²⁾ með konúgi ok veita honum lið, ok Rængar gjörðu sem hann bauð, ok fóru með konúgi, ok höfðu mikit lið, ok lögðust í Kúaviz ³⁾. Þar komu þeir af Valagust í móti þeim, ok settu konúgi gisla, ok játuðu honum hlýðni, ok fór herinn heim aptr síðan. En ena næstu ferð, er Valdimarr konúgr átti, fór hann til Grænasunds, þvíat Rængar vildu þá rjúfa sætt, þá er fyrr var gjör við Valdimar konúg; en þat bar til þess, at þeir höfðu á þeirri stundu gengit undir Heinrek hertuga af Brúnsvik, ok sett honum gisla, þvíat Heinrekr kallaði sitt ríki allt um Valagust, hann hafði ok herjat á Rænga. En er Rængar spurðu at Valdimarr konúgr var kominn til Grænasunds, ok ætlaði at herja á þá, þá fóru þeir til konúgs fundar, ok gáfust þá af nýju upp á hans vald, ok fór Valdimarr konúgr við þat heim. En er þetta spurði Heinrekr hertogi, gaf hann konúgi sakir á, er hann hafði tekit gisla af Valagust ok herjat á Rænga, þvíat hann kallaði þá sína menn. Sendi hann þá sína menn á fund Vald-

¹⁾ gjörði, C.

Kvausz, C.

²⁾ Valagaut, C.³⁾ Knaur, S. 7;

imars konúnga, ok bað hann bæta þat, er hann hafði herjat land hans, en at öðrum kosti læt hann mundu hefna, ok fara með her til Danmerkr. En meðan sendimenn voru í ferðinni, þá höfðu Austrvindr úti her óvísan, ok fóru á þat ríki, er hertuginn átti í Vindlandi, ok brendu þat, en fólk allt var drepit. Heinrekr hertugi kendi þessi ráð Absalon biskupi, en hann var þó þess óvaldr; en er hertuginn vissi þetta til sanns, þá sendi hann þegar menn í annat sinn norðr í Danmörk á fund Valdimars konúnga, ok bað hann þá sætta, ok þat, með at hann skyldi herja með honum til Vindlands. Valdimarr konúgr jataði þessu, þvíat þeir af Valagust höfðu þá enn rofið sættina við hann. Þetta vor eptir buðu þeir út leiðángri, Valdimarr konúgr af Danmörk ok Heinrekr Hertugi af Saxlandi, ok herjuðu í Vindland, ok kom hertuginn með her sinn þar, sem heitir á Dím-in ¹⁾, ok settist þar um borg eina, en landsmenn söfnuðust saman, ok vildu verja land sitt, ok riðu eina nótt á menn hertugans, ok drápu þar um nóttina 2 greifa af hertuganum, hét annar Aðalbrikt, en annar Heinrekr, ok marga aðra göfga menn; þar féll hálft 5ta hundrað manna af liði hertugans, en margt varð sárt, en allt annat fólk flýði, þat er því kom við. Vindr ráku skamt flóttann, ok [lögðust á ²⁾ valinn, ok raufuðu, ok flettu menn bæði vápnum

¹⁾ Dunvi, C.²⁾ ráku, C. flottu, S. F.

ok klæðum. En er lýsa tók, ok Suðrmenn sjá, hvat Vindr höfðust at, þá riðu þeir aptr, ok börðust við þá, ok komu þeim á flóttu. Eptir þat vann Heinrekr hertugi borgina, ok drap þar ótalligt fólk af Vindum. Valdimarr konúgr fór í annan stað með her sinn til Valagust, ok settist þar um borgina, en Vindr báðu þá konúnginn sætta, ok gáfust á hans vald, ok settu honum gisla, ok um nóttina eptir flýðu þeir af borginni, svá at konúgr varð eigi var við. En er Valdimarr konúgr vissi þat, þá skipaði hann borgina sínum mönnum, ok fór síðan út að á nokkurri, ok til brúar þeirrar á ánni, er heitir Dunzarbrú ¹⁾. Um morguninn eptir kom Heinrekr hertugi frá Grozum, ok fór hann þegar á skip með Valdimar konúgi, ok undraðist hertuginn hvi þeir konúnginn máttu svá mikit sigla. Þá fór allt með þeim með blíðu, ok þá mælti Valdimarr konúgr til mægðar við hertugann fyrir hönd sonar síns, ok því játti hertuginn; þá gáfu þeir saman börn sín, er þá lágu í vöggu, hét sveinninn Knútr, son Valdimars konúgs, en mærin frú Geirprúðr. Um morguninn eptir röri Valdimarr konúgr til Stólps, en Heinrekr fór til Dímin ²⁾, ok braut niðr alla borgina ok bréndi. Þá fór Valdimarr konúgr aptr til brúarinnar, þar kom til hans Kassamar, er þá var herra á Vindlandi, ok setti honum gisla, ok gjörðist hans maðr; en Valdi-

¹⁾ Dímabráur, S. F.²⁾ Dímum, S. F. Dunum, C.

marr konúgr fèkk honum 2 hluti af Valagust at gæta, en þriðjúng fèkk hann Rængum. Síðan fór konúgr til Strælu, ok átti þar tal við lið sitt; þá gaf hann Knúti syni sínum konúngsnafn með ráði Absalons biskups ok annarra höfðíngja, hann var þá vetrgamall. Hann¹⁾ fór þá heim til Danmerkr. [En enn næsta leiðágr er Valdimarr konúgr róri, þá fór hann fyrst til Rænga, ok þá var brendt Analöng; varð þá enn Absalon biskup skjótastr ok Eylendingar, svá at þeir biðu konúngsins 7 nætr við Hedinsey, ok fóru þaðan heim.

121. En er vetrinn leið af, bauð Valdimarr konúgr enn út leiðágr, ok fór til Rænga, ok lögðu upp á Strælu við blótlund einn, er heitir Böku²⁾, ok brendu þar allt ok bældu, en tóku fólk ok fè, ok fóru til skípa með; ok þá lögðu þeir upp á annann veg á Valúng, ok brendu þar, ok foru þaðan til Víkr, ok brendu landid allt til torgs þeirra. Þaðan reru þeir til Hedinseyjar, ok lágu þar 2 nætr ok hvíldust. Þá bað konúgr Absalon biskup fyrri fara, en konúgr ok Jotar lögðust þá upp við Strælu; en er rökkva tók, róri biskup upp með sínu liði fram um konúnginn til Parez³⁾, ok reið síðan upp til borgar þeirrar,

1) Valdimarr konúgr, C. S. V. 2) Í þessum leiðágr höfðu Danir í burtu verið í 3 vetr, ok höfðu brendt Analaung; var þá enn Absalon biskup fremstr sem jafnan, ok þeir Eylendingar með honum. Kap. En er 2 vetr voru liðnir frá leiðágr þeim, er nú hefir verit frá sagt, fór Valdimarr konúgr til Strælu, ok kóm í blótlund einn, er heitir Böku, C. 3) Paris, S. V.

er heitir Garðs ¹⁾, enn þar komu Vindr í móti þeim, ok réðu þegar til orrostu við biskup, ok börðust við vatn eitt; þar varð mikil orrosta ok mannfall mikit, ok hafði biskup sigr, enn þar féll af Vindum 1100 ²⁾ manna, en einn maðr af biskupi, en tveir menn fórnst á kaf af biskupsaðmum, er reyndu sund með sér fyrir kappsakir. Síðan reið biskup út til skipa sinna, en er þeir hleyptu hestunum út á skipin, þá kom Valdimarr konúgr þar, ok spurði hvat þeir hefði sýslat, en biskup sagði honum. Konúgr þakkaði fögrum orðum sigr þenna, ok fara síðan allir samt til Strælu. Eylandíngar höfðu nú fengit hlutskipti mikit, en Jótar lögðu þar öfund á, ok sögðu at Eylandíngar fengu alls, en Jótar mistu, er þeir þorðu þó eigi at mæla þetta, svá at konúgr heyrði. Eptir þat fór konúgr með herinn til Ásund, ok herjaði þar; þar drápu þeir höfðíngja þann, er Dalemarr hét, ok tóku þar fólk allt ok fæ, ok fóru síðan til Hæðinseyjar. Þar komu Ræingar til móts við konúg, ok báðu sér myskunnar, ok settu honum gisla, ok gáfu honum skatta slíka, sem hann kvad á, ok játuðu konúngi hlýðni. Fór konúgr heim til Danmerkr eptir þetta.

122. Valdimarr konúgr gaf Kristóforó syni sínum ríki á Jótlandi; hafði hann hertugadóm í Heiðabæ ok þat ríki sem þar fylgir; hann var ríkr maðr. Valdimarr konúgr hafði jafnan starfsamt, meðan hann ræð ríkinu; hann hafði

1) Gaz, C. 2) 500, C.

8 leiðangra til Rænga, áðr hann vann landit. Einn vetr um föstu fór Kristofórus hertugi ok Absalon biskup til Svölðrs ¹⁾, ok brendu þar allt upp til Tribuzis, svá at þat lá auðt marga vetr síðan; þá lágu þeir 20 nætr veðrfastir í ánni Svölðr ²⁾ í óveðri miklu, ok fengu síðan byr, ok fóru heim. Eptir þetta stóð kyrt 3 ³⁾ vetr, áðr Ræingar rufu enn sætt, þá sem fyrr var gjör. Þá bauð Valdimarr konúgr enn út leiðangri, ok fór til Ræinga, ok kom þar at hvítasunnudegi ⁴⁾ ok vann borgina Arkún, er fyrr var nefnd. Þá kom til Valdimars konúgs Tetizlafr ⁵⁾, er var konúgr þeirra, ok Jaromar ⁶⁾ bróðir hans, ok allir hinir beztu menn af Ræingum, ok gáfu þá landit ok sjálfa sik í vald Valdimars konúgs, ok báðu hann gjöra af slíkt, er hann vildi. Þá bauð konúgr þeim at taka við kristni, þvíat þar var jafnan heiðit, síðan þeir köstuðu aptr kristni, þá er Eiríkr konúgr eymini lét skíra þá, þá er hann vann borgina Arkún, sem fyrr var sagt, þeir sögðust nú gjöra vilja, sem konúgr beiddi ok Absalon biskup. Þá kvaddi konúgr til Sóna Ebbason ok menn með honum, at ganga í borgina Arkún, ok til hofs þess, er þar var, ok bað hann höggva niðr goðit, er Svantaviz ⁷⁾ hét, ok draga þat út af borginni, en ræna hofit öllu, því er fémætt var; en þeir er fyrir váru í borg-

¹⁾ Svaulands, V. Svavllands, S. ²⁾ Sölðr, C. ³⁾ 7, C.

⁴⁾ hvítadrottinsdag, C. S. V. ⁵⁾ Tetizlafr, S. V.

Terizlafr, C. ⁶⁾ Farnarr, C. ⁷⁾ Svantaviz, C.

inni þorðu ekki at draga hann út, ok hræddust þeir mjök reiði hans. Þá gekk til Sveinn biskup ok Sóni Ebbason, ok hjuggu niðr goðit; síðan lögðu þeir reip um háls honum, ok neyddu Rænga sjálfa at draga hann út; en er hann kom út, undruðust allir heiðingjar, er hann mátti þá ekki hjálpa sjálfum sér, ok trúðu minnr á hann enn fyrr. Þá gengu menn til, ok klufu hann í sundr, ok brendu hann undir kötlum sínum; sáu þá Ræingar at þeir voru sviknir, ok trúðu ekki á hann síðan. En Absalon biskup ok allir lærðir menn kristnuðu fólkit, ok skírðu 1300¹⁾ einn dag, ok fóru svá þaðan, at þeir játuðu konungi hlýðni ok svá biskupi. En um morguninn eptir fóru þeir konúngr til þess staðar, er Karenz²⁾ heitir, ok lét hann þar höggva niðr 3³⁾ skurðgoð, er svá hétu: Rinvit⁴⁾, Turupið⁵⁾, ok Puruvit⁶⁾; en skurðgoð þessi gjörðu svá mikil undr, at þegar ef nokkr maðr átti samlag við konu innan borgar, þá lóddu þau saman sem hundar, ok eigi losnuðu þau, fyrr enn þau komu út af borginni. En þann dag, er þessi skurðgoð voru brend, þá kristnuðu þeir 900⁷⁾, ok vígðu 11 kirkjugarða. Þar tóku þeir mikit fê af goðunum, gull ok silfr, silki ok pell ok guðvef, hjálma ok sverð, brynjur ok allskonar vopn.

1) 1600, C. S. V. 2) Karenz, C. 3) 6, M. S. V.

4) Rutvit, C. S. V. 5) Turtuput, S. V. Turtupit, C.

6) Prímút, S. V. Prúvit, C. 7) 1095, C.

Eð 5ta ¹⁾ goð hét Pizamarr, hann var á Ásund, svá heitir einn staðr, hann var ok brendr. Þá hét ok Tjarnaglófi, hann var sigrgoð ²⁾ þeirra, ok fór hann í herfarar með þeim; hann hafði kanpa af silfri, hann hēlt lengst við, en þó fengu þeir hann á 3ja vetri þareptir; en þeir kristnuðu alls á landinu 5 þúsundir í þeirri ferð. Eptir þat fór Valdimarr konúgr heim ok Absalon biskup, ok allr herrinn.

123. Meðan Valdimarr konúgr lifði, þá voru reistar 11 kirkjur [á Ræng ³⁾, ok vígði Absalon biskup þær. Þar er nú biskupsstóll í þeim stað, er Usna heitir, ok eru [nú í því biskupsríki ⁴⁾ 30 kirkna ok 100. En síðan er Ræing var kristnað, þá kom Valdimarr konúgr ekki í leiðánger. En fyrir fē þat, er Valdimarr konúgr tók af Ræing, varð úsætt milli Danakonúgs ok Heinreks hertuga, þvíat hann kallaði Ræing sitt land vera, ok hann kallaðist fēð eiga. Bauð hann þá Austrvindum at herja á Danmörk. En er Valdimarr konúgr spurði þat, þá bauð hann Kristóforó syni sínum ok Absalóni biskupi, at þeir skyldu verja landit, en þeir vildu eigi á landinu viðtaka, ok buðu þeir út leiðángri, einu skipi or hverju héraði í Danmörk. En er þeir voru úti á herskipunum, þá spurðu þeir, at Kúrir höfðu her úti, ok herjuðu á Bleikíng; þeir vissu þó eigi víst, hvárt

¹⁾ fjórða, S. V. ²⁾ háfuðgoð, C. S. V. ³⁾ við Reingar. V. á Rænga, C. ⁴⁾ þ biskupsríki ok í einu, C. S. V.

Þetta var með sannleik, ok þótti þeim hér þurfa ráð við at gjöra, ok gjörðu þeir þat ráð, at Kristóforus ok Absalon biskup ok Ásbjörn fóru þángat, ok sigldu til Eylands; þar tóku þeir fè mikit ok svá menn; en er þeir komu til skipa sinna, þá spurðu þeir at Kúrir voru [fyrir innan ¹⁾], þá létu þeir laust þat fólk, er þeir höfðu þar tekit, ok hældu þegar þángat, sem þeir voru, ok fundu þá við eina höfn, er heitir Járnloka. En er Kúrir vissu at her fór at þeim, drógu þeir upp skip sín, ok bjuggust við vörn á landi, ok ætluðu at Svíar væri. Einn maðr af Kúrum gamall sagði, at þat voru Danir: ok er ekki ráð at bíða, segir hann. Þá röri sá enn gamli maðr braut sínu skipi, en aðrir Kúrir lágu eptir á 9 skipum. Þá komu þeir Kristóforus með sínum her, ok reðu þegar til bardaga við þá, ok fèllu þar allir Kúrir, svá at ekki manns barn komst undan, en 2 menn fèllu af Dönum. Síðan tóku Danir þar skip þeirra ok fè, ok fóru heim með, ok höfðu nú fengit mikinn sigr.

Tekinn or jörðu enn heilagi Knútr.

124. Þetta sumar, at miðju sumri, var upptekinn úr jörðu enn heilagi Knútr lávarðr á Hríngstöðum, faðir Valdimars konúngs, ok urðu þá enn fagrar jarteignir at hans heilagleik. En Knútr konúngr, son Valdimars konúngs, var þá vígðr til konúngs með ráði feðr

¹⁾ þannig C. S. V. við Mön, K.

síns ok samþykki allrar alþýðu í Danmörku; þá var hann fárra vetra gamall. Þá var ok gjör sætt milli Valdimars konúgs ¹⁾ ok Magnúss Erlíngssonar, Noregs konúgs. Kom þá til Danmerkr Erlíngr skakki, faðir Magnúss konúgs, ok fann Valdimar konúg í Randárósi, ok töluðu þeir margt um mál Noregs konúgs ok Danakonúgs; þóttist Valdimarr konúgr eiga at telja til ríkis í Víkinni í Noregi, þvíat þat höfðu verið einkamál þeirra Valdimars ok Erlíngs, þá er Valdimarr konúgr veitti þeim feðgum styrk til Noregs af sínu ríki, at hann skyldi eignast Víkina austr; en frændsemi var mikil með þeim Magnúsi konúgi ok Valdimar konúgi. Móðir Valdimars konúgs var Íngibjörg ²⁾; dóttir Haralds konúgs Valdimarssonar, sem fyrr var sagt, en systir hennar var Málmfriðr ³⁾, er átti Sigurðr konúgr jórsala-fari, ok var þeirra dóttir Kristín, móðir Magnúss konúgs Erlíngssonar, ok er sagt frá skiptum þeirra Valdimars konúgs ok Noregs manna í sögum Noregs konunga. En nú er Erlíngr kom til Danmerkr á fund Valdimars konúgs, þá gaf Valdimarr konúgr Erlíngi jarldóm ok [þat ríki með ⁴⁾ til forráða, er hann þóttist eiga tiltölu til í Noregi; skildu þeir þá með sætt ok vináttu, ok hældu þat vel, meðan þeir lifðu. Þetta haust bauð Valdimarr konúgr út leið-

¹⁾ ok Heinreks hertuga, b. v. C. S. V. ²⁾ C. S. V. Engilborg, K. ³⁾ Málfríðr, S. ⁴⁾ Víkina, C. S. V.

ángri, ok fór til Jómsborgar ok til Steinborgar ¹⁾), þat er austarliga á Vindlandi. Konúngr fór í eitt sund lítit, ok ætlaði þar út at komast, þá sögðu Danir, at þeir þóttust komnir í einn sekk, ok sögðu at þetta var enn forsjá Absalons biskups ok ráðagjörð, ok kölluðu hann hafa komit sér í einn sekk ok í þann stað, er engi þeirra mundi braut komast: þvíat nú er herra á landi hjá oss, en skipaherra fyrir utan; hefir þetta þó eigi fyrri framkomit enn líkindi væri á, er þú hyggst at öngu öðru enn ákafa einum ok ágæti, ok þikki þér æ sem alla vega muni hlýða; en þóat þú sèrt bardagamaðr mikill ok kenpa, þá er þó eigi víst, hvárt þú mátt sjálfum þér allt ætla en ekki öðrum, þótt þér hafi svá gengit um hríð. Þá svaraði Absalon biskup allhægliga: með því at ek hefi komit yðr í vandan stað, þá skal ek ok frelsa yðr frá vandanum; en slík ummæli vil ek eigi optar heyra; þvíat vèr skyldim hafa karlmanns hjarta enn eigi konu, ok egum vèr fyrir því at vera ókvíðnir, ok mælast eigi illa um, þótt eigi þikki jafnan blítt eitt fyrir liggja; nú mun ek fyrst fara ok mitt lið, ok mínu ráði skolu þér enn fylgja; en ef þér sjáið, at vèr komust út um sundið, þá skulu þér bregða við skjótt, ok hleypa upp hestum á landit, ok ríða með fylktu liði at landhernum, ok sjám hvað atgjörist ²⁾); ok svá var gjört, sem biskup gaf ráð til. Vindr höfðu

¹⁾ Steinsborgar, C.²⁾ C. athafi, M. K.

mikinn her manns fyrir bæði á landi ok á skipum; en fyrr enn skipaherr Vinda var viðbúinn, þá röri biskup út at þeim, ok æpti þegar heróp ¹⁾, en allr skipaherrinn flýði, sá er fyrir lá, ok þorðu eigi at berjast við hann; en þeir er á hestunum voru, riðu til borgarinnar, ok fundu Vindr þar fyrir, ok reðu til bardaga við þá; kom þá ok til fulltings við þá Absalon biskup, er hann fékk önga viðtöku af skipahernum; snóri þá skjótt mannfalli uppá Vindr, svá at á lítilli stundudrápu þeir 60 ²⁾ hundraða manna, en annat flýði; þeir tóku þar margt folk, ok fluttu til skipa sinna. En um morguninn eptir kom einn maðr riðandi til þeirra af landi ofan, ok lét vildu leita um sættir fyrir hönd landsmanna, en hann fór raunar með falsi ok svikræðum, ok lét Absalon biskup taka hann, ok hafði af honum sannar sögur; síðan var hann í varðhaldi biskups 4 nætr, en þá leysti [son hans hann út ³⁾ 100 mörkum silfurs. Eptir þat fóru Danir heim, ok er Absalon biskup sigldi norðr til Eyrarsunds, lá hann í Hyljumynni ⁴⁾ með 6 skipum; þat var 7 nóttum fyrir allra heilagra messu; þeir biskup láu 3 skipum við mynnit, en önnur 3 voru uppi fjörut; en í óttu; meðan biskup las óttusaung, þá komu þar at þeim 9 Vindaskip, ok öll ærið stór, ok reðu þegar til bardaga við þá, ok er þeir höfðu

¹⁾ átti við þá vopna skipi, C. S. V. ²⁾ réttara mun 9, nsl. IX fyrir LX. ³⁾ hann sik, C. ⁴⁾ Hylju hinu miani, S. V. C.

litla hríð barizt, lögðu Vindr á flóttu, tóku Danir af þeim eitt skip, en 8 komust undan. Síðan fór biskup heim, ok kom heim 7 nóttum síðar. En at sumri-æptir var enn leiðángri útboðit, ok skyldi liðit hittast at Grænasundi; þar kom Áskell erkibiskup með Skánúngum, ok þar kom Absalon biskup með Sjólendíngum, ok Kristóforus með sitt lið; þeir fóru síðan til Bramnes ¹⁾, ok brendu þar allt; þar kom í móti þeim greifi einn, er Hlyrníngur ²⁾ hét, til bardaga við þá, ok hafði lið mikit, ok var mikill bardagamaðr, en þó kom hann brátt á flóttu, ok var margt drepit af honum, en sumt handtekit. Síðan fóru Danir til skipa, ok fundu Valdimar konúng við Geitisey, ok sögðu honum frá ferðum sínum; þá öfunduðu Jótar þetta, ok sögðu at Sjólendíngar fengu fè allt, en þeir þóttust missa. Þá fór konúngur til Strælu með lið sitt, ok [reið þar upp til Tribúzis ok Atripíð-en ³⁾ ok brendu víða landit, ok unnu borgina, en drápu fólkið, tóku þar fè, ok fóru heim síðan.

Frá Valdimari konúngi.

125. Í þenná tíma bjó Heinrekr hertugi af Brúnsvík ferð sína af landi út til Jórsala; en áðr hann færi, þá sendi hann orð Absalóni biskupi, at hann skyldi fara í móti frú Geirþrúði dóttur hans, er Knútr, son Valdimars konúnga, skyldi fá, en Absalon biskup var þá sjúkr, ok

¹⁾ Brúnes, C. S. V. ²⁾ Hlyrngr, S. Hlyrngr, V. ³⁾ réðu þartil, C. S. V.

mátti eigi fara, ok þótti hertuganum þat illa. En um vetrinn móti jólum sendi Heinrekr hertugi hana til Heiðabæjar, ok sendi bréf Absalóni biskupi, ok sagði svá, at öngvum manni í Danmörk treystist hann betr enn honum. Síðan sendi Valdimarr konúgr menn í móti henni, ok tók við henni sæmiliga. En Heinrekr hertugi fór út til Jórsala, ok heim úr þeirri ferð. En er sá vetr leið af, bauð Valdimarr konúgr enn liði út, ok fór til Vindlands ok inn á Plazmynni að Gorgasjám, ok brendi þar allt. Eptir þat fór Valdimarr konúgr til Burstaborgar, ok sat þar um lengi; en þar lauk svá, at borgarmenn gáfust í konúgs vald, ok gáfu honum fè til sátta, ok settu honum gisla. Fór konúgr heim eptir þetta í ríki sitt. Stóð þá kyrt nokkura hríð. Þenna vetr eptir fékk Knútr konúgr frú Geirþrúðar, dóttur Heinreks hertuga; ok í þenna tíma andaðist Kristóforus, son Valdimars konúgs; ok í þann tíma gaf Áskell erkebiskup upp sitt ríki, ok bað Absalon biskup taka við erkibiskupsdæminu; en hann vildi fyrir öngan mun við taka; en síðan tóku þeir Valdimarr konúgr ok Áskell ¹⁾ erkibiskup hann með valdi, ok settu hann nær hálf nauðgan í sæti erkibiskups, ok gáfu honum erkibiskups nafn. En um várit eptir í föstu þá fór Áskell erkibiskup í þann stað, er Klerivás ²⁾ heitir, þat er eitt ríkt múnkaklaustr, hann andaðist múnkr;

¹⁾ Eskell, K.²⁾ Klermas, S. V. Klerivás C.

hann sat nokkura vetr at stóli í Lundi. Valdimarr konúgr spurði þat, at Vindr gjörðu borgir 2 í Flatzmynni ¹⁾, meðan þeir voru sáttir, ok friðr stóð með þeim, þetta ángraði mjök konúnginn ok alla Dani, þvfat þeir þóttust þá skilja, at Vindr vildu þá enn rjúfa sættina. Fóru þá sendimenn millum þeirra Valdimars konúgs ok Heinreks hertuga af Brúnsvík, at þeir skyldu hafa her úti, ok fara til Vindlands, ok finnast þar; fór hertuginn með sinn her til Dímin ²⁾. Valdimarr konúgr bauð enn liði út af Danmörk, ok fór um Valagúst til Fúznon, ok herjaði, en fólkið flýði allt undan; en hann brendi 3 borgir Fúznon ok Vinborg ³⁾ ok Fúir ⁴⁾. Þá fóru enn sendimenn í millum Valdimars konúgs ok Heinreks hertuga, at þeir skyldi finnast á Grozvin ⁵⁾, þar kom Valdimarr konúgr, ok hēlt stefnustað, þann er þeir höfðu mælt með sēr, en hertuginn kom eigi. Síðan lagðist Valdimarr konúgr um borgina, er heitir Kotskógaborg ⁶⁾, hann lá um borgina um nóttina, en brendi hana um nóttina eptir, ok fór síðan til skipa sinna, ok skildist þar við ófrið. Síðan fór Valdimarr konúgr til Flatzmynnis, ok fór þar út. En borgir þær 2, er Vindr höfðu gjört, þá hafði flóð tekit þær um

¹⁾ Plazminni, C. ²⁾ Dímun, S. Dúnum, C. ³⁾ Vindborg, C. F. Vindberg, S. ⁴⁾ Fúer, C. ⁵⁾ Gásun, C, S, F. ⁶⁾ Kotskógr, C, S, F.

vetrinn, ok brotið allar. Fór konúgr heim eptir þetta.

Orðsending páfa.

126. Þenna vetr eptir sendir Alexander pávi Absalóni erkibiskupi *pallium* ok *legationem* yfir Danmörk ok Svíþjóð ok yfir allt Gautland hvárttveggja, kom honum þat fyrir utan fè, en öngum kom fyrr, ok var hann vígðr um föstu. En er sá vetr var liðinn, þá bauð Valdimarr konúgr leiðángri út af allri Danmörk, ok kom liðið saman í Grænasundi. Þá vildi Valdimarr konúgr eigi fara lengra sjálf, en bauð liðinu, at menn skyldi vera hlýðnir Knúti konúngi, syni hans ok, Absalóni erkibiskupi, ok setti þá höfðingja yfir herinn, en hann vildi eigi or landi fara. Síðan fóru þeir til Valagust, ok brendu þar allt upp; þaðan fóru þeir til Usnu, ok brendu þar allt upp, ok svá borgina sjálfa ok allt, þat er bygt var; þá komu þeir Búrizleifr ¹⁾ ok Kassamarr ²⁾, er [hertugi var ³⁾ austr á Vindlandi, á fund þeirra Knúts konúngs ok Absalons erkibiskups, ok báðu þá miskunnar, ok settu þeim gisla af öllum sínum löndum, ok gáfu konúngi 1500 marka ⁴⁾, en biskupi 500 marka ⁴⁾ til þess, at sú sætt skyldi standa, er fyrr var gjör við Vindr af hendi Valdimars konúngs, ok Vindr höfðu síðan sjálfir rofit; játuðu þeir þá friði öllum löndum þeim, er konúgr vildi eigi at

¹⁾ Búrizlafr, C.

²⁾ Kasabar, C.

³⁾ hertugar voru, C.

⁴⁾ gulle, b. v. C. S. F.

þeir herjaði; ok komu aptr á gða degi, frá því er þeir höfðu á brott farit, [ok fundu konúng á Mön. Hann undraði því þeir hefði svá skjótt farit ¹⁾; en þeir sögðu honum þau tíðendi, er gjörzt höfðu í þeirra ferð, ok færðu honum fè heim ok gisla; en konúngr þakkaði þeim sína ferð.

Andlát Valdimars.

127. Eptir þetta liðu 5 ²⁾ vetr, svá at leiðángri var eigi útboðit; en í þeim friði, er þá var, gjörðu Vindr borgir ok kastala, ok gjörðu mörg virki í landi sínu, þau er til landvarnar þyrfti. En er Valdimarr konúngr spurði þetta, þá vissi hann, at Vindr vildu eigi betr haldá þessa sætt enn enar fyrri, bauð hann þá út leiðángri snemma um vârit; en er liðit kom saman í Grænasundi, þá tók Valdimarr konúngr sótt, hann átti þá tal við lið sitt, ok bauð þeim at halda fram ferðinni sem áðr, ok setti enn Knút konúng, son sinn, höfðingja yfir herinn ok Absalon erkibiskup, en þeir vildu eigi við hann skiljast, fyrr enn þeir vissu, hversu sótt hans skipaðist. Gaf Knútr konúngr þá heimleyfi öllu liðinu með ráði Absalons erkibiskups. Valdimarr konúngr andaðist af sótt þessi 2 nónas maji ³⁾, hann var færðr til Hríngstaða; ok þar jarðaðr, ok var mjök harmdauði alþýðu um alla Danmörk. Þá hafði hann verit einvaldskon-

¹⁾ C. S. V. v. í M. K. - ²⁾ líkliga réttara 3. - ³⁾ mán-
aðar, C.

únger að allri Danmörk 6 vetr ok 20, en hann hafði [átt 8 ok 20 ¹⁾] orrostur, á heiðnum löndum, ok brauzt æ við heiðinn lýð meðan hann lifði, ok vildi efla guðs kristni. Börn Valdimars konungs ok Súffiu ²⁾ drotningar voru þau Knútr konúnger ok Valdimarr gamli, er síðan var konúnger í Danmörk, er einnhverr hefir verit ágætastr konúnger hingat á Norðr-lönd; með honum var Ólafr Þórðarson, ok nam at honum marga fræði, ok hafði hann margar ágætligar frásagnir frá honum. Engilborg ³⁾ var ok dóttir Valdimars konungs Knúts-sonar, er átti Filippus Frakkakonúnger, faðir Löðves ⁴⁾ Frakkakonungs, er vann Damlað. Önnur dóttir Valdimars konungs var Ríkiz ⁵⁾, er átti Eiríkr Svíakonúnger Knútsson: þeirra börn voru Eiríkr Svíakonúnger ok Engilborg ⁶⁾, er átti Birgir jarl í Svíþjóðu: þeirra börn voru þau Valdimarr Svíakonúnger ok Eiríkr ok Ríkiz, er átti Hokon úngi Noregs konúnger. Þriðju dóttur Valdimars konungs átti Vilhjálmr ⁷⁾ digri, son Heinreks hertuga af Brúnsvík, bróðir Öttu keisara. Kristóforus hertugi var ok son Valdimars konungs ok Tófu, sem fyrr var sagt, hann var laungetinn; hann andaðist 10 vetrum fyrr enn Valdimarr konúnger faðir hans.

1) 8, C. 2) Söphíu, C. 3) Ingibjörg, C. 4) Hlöðvers, C. S. V. 5) Ríkiza, V. Ríkiz, S. 6) Ingibjörg, C. 7) Valdimarr, leiðrétit í V. fyrir Hákon.

Knútr tók konúngdóm.

128. Eptir andlát Valdimars konúnga Knútssonar tók Knútr son hans ríki yfir allt Danaveldi, ok þjónuðu honum allir Danir. En er Friðrekr keisari spurði andlát Valdimars konúnga, þá sendi hann þegar menn til Knúts konúnga, bað hann vera sinn mann, ok halda af honum Danaríki. Þá ræddi Knútr konúgr þetta við Absalon erkibiskup, hverju hann skyldi um svara, ok við aðra ráðgjafa sína; en þeir réðu honum, at hann skyldi svara vægiliga, ok segja svá: at keisarinn mætti vel gefa honum svá mikit vald, at hann yrði hans maðr, en fyrir Danmörk þyrfti hann ekki hans maðr at verða. Fóru þá sendimenn keisarans heim með þessum svörum Knúts konúnga. En meðan þessir menn voru í ferðinni, þá sendi Búrizláfr af Vindlandi sinn mann, er Friða ¹⁾ hét, til keisarans, ok sagði honum kveðju sína, ok sagði, at hann mundi þat skjótt gjöra, at Knútr konúgr af Danmörk yrði maðr keisarans, eigi síðar enn fyrir jafn leingð. Keisarinn þakkaði honum orð sín, ok kysti sendimann, ok gaf honum hest góðan ok brynju, skjöld ok hjálm, ok öll vönduð hervápn; hann gaf honum skinn góð, ok klæddi hann vel, lét hann síðan heim fara, ok bað hann segja hertuga Búrizláf, sínum enum kærasta manni, at hann haldi þat vel, sem hann hafði heitit keisaranum. Eptir þetta bauð Búrizláfr út her mik-

¹⁾ Friða, C. S. V.

lum, ok vildi fara til Ræinga, ok vinna þat ríki undir sik. En er Rængar spyrja þetta, þá sendi Jarizmarr menn til Absalons erkibiskups, at segja honum, at Austrvindr voru úti með her miklum, ok biðu Vestrvinda, ok ætluðu at herja á þá; bað hann erkibiskup hjálpa þeim, ef hann vildi halda landinu. Erkibiskup bað þá verða við hraustliga, ok sagðist koma mundu at veita þeim. Eptir þetta bauð erkibiskup út liði ¹⁾, ok sigldi til Vindlands í mót Búrizláfi. Búrizleifr hafði 500 skipa, ok beið þá enn Vestrvinda. En er erkibiskup kom til móts við Búrizleif, tókst þar harðr bardagi, ok lauk svá, at Búrizleifr flýði undan með 50 skipa, en þeir erkibiskup tóku öll önnur, en sumt liðit komst á land, en sumt druknaði, en mestr hluti var drepinn. Þessi bardagi var um værit um Piskis ²⁾ daga. Síðan skiptu Danir fê því öllu, er þeir höfðu fengit, ok fóru heim.

Frd leiðangri Knúts.

129. Þetta hit sama sumar bauð Knútr konúngr út leiðangri af Danmörk, ok fór fyrst til Ræinga, ok bauð þeim at fara með þeim ³⁾ til Valagust; þaðan hafði Knútr konúngr lið mikit, ok fór síðan til Valagust, ok herjaði þar, ok lét þar brenna allt. Þeir lágu lengi um borgina; Absalon erkibiskup fór á land upp með sitt lið; hann brendi 2 borgir, þær er settar voru við veginn þeirra í Flatsmynni ⁴⁾; en er

¹⁾ leiðangri, K. ²⁾ Pintz, C. S. V. ³⁾ ér, C. ⁴⁾ Flatsminni, S. V.

Þær voru brendar, þá fór hann aptr til konúngs. Þá kom Búrizleifr á landit; hann sendi menn til erkibiskups ok lagði við hann stefnu, þá var erkibiskup á skipum, en Búrizleifr ætlaði at svíkja erkibiskup á þessi stefnu, ok þótti þá unnit allt, ef hann yrði afráðinn; hann bað erkibiskup fara á land upp, ok talast þar við, ok kallaðist mjök mundu hans forsjá hlíta um sætt þeirra Knúts konúngs; en erkibiskup vildi eigi á land gánga, þvíat hann grunaði þat, sém var, at Búrizleifr mundi um svik búa, ok varð ekki tal þeirra. En Búrizleifr hafði svá hólpit borginni, at hann lét flytja til vist, meðan stefnan stóð við Dani. Þétsmessudag sótti Knútr konúngr at borginni, ok barðist, ok fékk eigi þar unnit hana, ok lá þar síðan 6 daga kyrr, en fór síðan í braut, þvíat þá var mjök lokit vistum; en Víndr lögðu eptir, ok drápu 60 manna af Dönum. Síðan fór Knútr konúngr heim með allt lið sitt. Þetta haust bauð Knútr konúngr út leiðángri, 7 nóttum fyrir Mikjálsmessu, ok fór til Rænga, ok hafði þaðan lið mikit, ok fór þaðan til Tribuðiz¹⁾ ok svá upp á Tripipen²⁾, ok herjaði þar, ok brendi landit allt, hann reið til kaupstaðar þeirra ok brendi hann. Þá mættist þar allt lið Knúts konúngs, ok láu þar 3 nætr, en skip þeirra láu við Strælu; en um morguninn eptir fóru þeir til Tíkareyjar³⁾, ok vildu brenna upp Voztrósu, en veðr var í móti, ok máttu þeir því eigi

¹⁾ Tribuzis, C. Búris, S.

Tíkareyjar, C.

²⁾ Tæhipen, C., Bipen, S. F.

brenna. Búrizleifr spurði þetta, ok fór til með skipum, ok vildi gjöra sætt við Knút konúng, en þar þjuggu raunar svik undir. Þá hafði Knútr konúngr eigi víst til at fæða lið sitt, ok fór síðan heim til Danmerkr. En at vâri bauð Knútr konúngr út leiðángri af Danmörku, þar var þá enn í liði Absalon erkibiskup ok Ásbjörn biskup ok margir aðrir ríkir menn; þeir höfðu mikinn her, ok fóru til Valagust, ok brendu tveimmegin árinna¹⁾, ok fóru svâ fram til Steinþorgar, ok brendu landit allt; en Búrizleifr komst nauðuliga undan; hann kastaði sér af hestsbaki yfir einn garð, ok komst svâ í borgina; þá kom at riðandi Knútr konúngr ok Absalon erkibiskup, en Búrizleifr báknaði þá til þeirra, ok bað sér friðar, ok beiddist at tala við þá, en þeir báðu hann senda menn til þeirra með eyrindum sínum, slíkum sem hann vildi flytja láta. Ok er sendimenn hans komu til Ásbjarnar biskups, báðu þeir hann flytja mál Búrizleifs við konúng ok erkibiskup, at þeir gæfi honum leyfi til at gánga út af borginni at tala við þá; þeir sögðust vildu tala við hann með trú, ok sögðust eigi vera svâ ótrúir sem hann. Búrizleifr segir, at hann vill gjarna halda trú við þá, ok bað taka stefnu meðal konúngs ok hans, ok kveðst mundu koma á 3ja nátta fresti á fund Knúts konúngs. Knútr konúngr sagði, at hann vill þá stefnu setja honum, en þó vill hann brenna landit á

¹⁾ Rín, b. v. C. S. 7.

meðan, eptir því sem hann hefir áðrætlat, ok bæ þann, er stóð fyrir borginni. Búrizláfr bað konúng brenna þat, er hann vildi, en hann sagðist þó vilja koma á konúngs fund, en bað konúng gefa frið bæjum¹⁾ þeirra ok musturum, þeim er þar voru. Þá komu konur af bæjum, ok féllu til fóta konúnginum, ok báðu at hann lėti eigi brenna bæina, ok þat veitti konúngr þeim. Eptir þetta fór konúngr á land upp at brenna, ok var á landi uppi um nóttina, ok brendi þar víða; en um morguninn eptir fór konúngr til skipa; þá kom Búrizláfr á fund Knúts konúngs ok erkibiskups, ok bað þá miskunnar, ok setti þá konúngi gisla, enna beztu manna sonu, er á voru landinu, ok gaf konúngi 300 marka, en erkibiskupi 800 marka. Tók þá Kríútr konúngr vald ok gæzlu yfir öllu Vindlandi, ok fór síðan heim til Danmerke.

Andlát Búrizláfs.

130. En um vârit [fyrir páska, þá²⁾ kom Búrizláfr á fund Knúts konúngs í Róiskeldu, ok var með honum um páskana í allmiklum kærleikum, ok bar sverð fyrir konúnginum. En er Búrizláfr fór heim, gaf Knútr konúngr honum góðar gjafir; skildu þeir með vináttu. En annat vâ eptir [um föstu³⁾ tók Búrizláfr sótt, þá sendi hann orð ráðgjöfum sínum, ok átti tal við þá, ok sagði, ef hann risi upp úr þeirri sótt, at hann vildi finna Knút konúng, en ef þess yrði

¹⁾ konum, C. ²⁾ eptir, C, S, V. ³⁾ páska, C.

eigi auðit, þá bað hann konúnginn skipa ¹⁾ landinu, eptir því sem hann vildi; hann bað ok konúnginn fyrir guðs sakir veita börnum sínum vináttu, ok skipta öllu þeirra í millum, eptir því sem hann vill, þvíat hann sá at Jarizmarr bróðir ²⁾ hans hafði þess atnotit, at hann var jafnan trúr Knúti konúngi. Af þessi sömu sótt andaðist Búrizláfr hertugi um föstu. Eptir þetta fóru menn Búrizláfs á fund Knúts konúgs, ok sögðu honum andlát Búrizláfs, ok þær orðsendingar, er hann hafði sendt til Knúts konúgs, ok báðu konúng hjálpa sonum hans, ok skipta svá öllu þeirra í milli, sem hann vildi. Síðan tóku þeir stefnum í milli sín við Vorðungaborg ³⁾, kom þar þá Nikulás ok Heinrekr, synir Búrizláfs, ok skipti Knútr konúgr þá landinu meðal þeirra, ok setti til gæzlu menn með þeim. Hafði nú Knútr konúgr sett sína gæzlu ok forsjá yfir allt Vindland með ráði Absalons erkibiskups, ok er nú landit allt undir þeirra valdi. En í þeim bardögum öllum, er þeir áttu við Vindr, síðan Valdimarr konúgr Knútsson læzt, þá var Absalon erkibiskup formaðr ok ráðgjafi Knúts konúgs, ok eigi hefði þeir þvílíkan sigr unnit, ef eigi hefði hann við varit ⁴⁾, þvíat hann hefir mestr hermaðr verit nálíga ok bardagamaðr hingað á Norðrlönd. Nú lýkr hér at segja frá Danakonúngum.

¹⁾ skipta, G. ²⁾ móður bróðir, C. ³⁾ S. V. C. Norðungaborg.

⁴⁾ með verit, G.

SÖGUBROT

OK

ÞÆTTIR

VIÐKOMANDI DANMERKR SÖGU.

C c 2

Fyrsta brot.

1 *). Svá er sagt, at Arnúlfus hét einn heilaðr maðr, hann var fyrst jarl á Saxlandi, enn síðan erkibiskup. Hans son var Angenses her-togi á Frakklandi, hann átti Beggam Pippíns-dóttur: Pippín hét þeirra son. Hans son var Karlamagnús keisari. Karlamagnús var konúngr yfir Frakklandi fjögr ár hins fjórða tigar; enn síðan var hann keisari 12 ár. Á hans dögum voru þeir stólkonungar, Mikk-ael, Nízofórus ok Leo. Karlamagnús átti Hildigarðen drotningu; þeirra son var Hlödver, er ríki tók eptir föður sinn, ok var keisari 7 ár ok 20. Hann læk aldri nè hló. Á þeim tíma er Karlamagnús ríkti, var sá konúngr, er Góðefríðus hét, hann drap Hrærek Frísa-höfðingja, ok skattgildi Frísi; síðan fór Karla-magnús-mót Góðefríðó; þá var Góðefríðus drepinn af sjálfs sins liði, en Hemíngr bróð-ir hans tekinn til konúngs, ok hélt hann fram liði til móts við Karlamagnús konúng, þar til þeir fundust við á, þá er Egðera heitir, þar sættust þeir; en Hemíngr andaðist vetri síðar.

*) Spá Ol. Tryggv. 1, 60.

Þá gerðust konúngar á Jótlandi Sigröðr frænði Góðefríði, en annar hét Hríngr. Þeir drógu lið at sér báðir, ok áttu mikla orrostu, ok lauk svá, at hvártveggi féll. Í þeirri orrostu fellu 10 þúsundir ok 8 hundrut ok 60 manna. Þá tók konúngdóm sá maðr, er Hárekr ¹⁾ hét. Hann var 5 vetr konúngr, áðr hann barðist við Reinfríðum, son Góðofríði. Í þeirri orrostu hét Hárekr því til sigrs sér, ef hann kæmist or þeirri orrostu, at takaskírn með öllu skuldaliði sínu. Í þeim bardaga fékk hann sigr, ok fór litlu síðar með konu sína ok Hárek bróðursinn ok mikit Danialíð til móts við Hlöðvi konúng, son-Karlamagnúss, er þá var keisari; var Hárekr þá skírðr ok hans menn í Meginzuborg á dögum Paskalis páfa. Fór þá Hárekr aptr í Danmörk, ok með honum Ansgaríus biskup, ok skírði hann þar mart manna. Hárekr ¹⁾ varð sóttdataðr, en Hárekr frænði hans tók konúngdóm, ok ræð fyrir Jótlandi, þar til at Guttormr móðurbróðir hans barðist við hann; þá var liðit frá hollgan vdrs herra Jesú kristi 8 hundruð ára ok 60 ok 2 ár. Í þeirri sókn fellu þeir báðir, ok allt konúngakyn, þat er með þeim var, nema einn sveinn lifði eptir, sá er Hárekr hét, ok varð hann konúngr síðan. Ansgaríus biskup fór þá enn til Danmerkr á fund Háreks, ok skírði hann. Hárekr lét gera kyrkju í Rípum, en Hárekr ¹⁾ háðði áðr látit gera í Heiðarbý. Ans-

¹⁾ Haraldr, *Ol. Tryggss. allstaðar*.

garfus biskup andaðist 3 vetrum eptir bardag-
ann þeirra Háreks ok Guttorms. Þá er sagt at
Hárekr kastaði kristni, ok dó litlu síðar.

Eptir þat voru konúngar heiðnir Sigfredr
ok Hálfðán. Rimbertus var biskup eptir Ans-
garium. Á 12ta ári hans biskupsdóms andað-
ist Hlöðver keisari, son Karlamagnúss. Hann
átti 4 sonu, er svà hétu: Lótarius, Hlöðver,
Karl, Pippín. Þeir skiptu ríki með sér at jafn-
aði, ok hafði Lótarius Rómarríki, Borgúndíam
ok Lótaríngíam; en Hlöðvir hafði Frakkland
ok konúnga nafn; Karl Valland; Pippín Eqví-
tanníam. Þá er Rimbertus hafði verit 12 ár bisk-
up, herjuðu Danir ok Norðmenn á þat land,
er kallat er Kerlíngaland; en at móti þeim gerði
Hlöðver Hlöðversson úngi, hann drap af her-
mönnum 13 þúsundir; enn 5 vetrum síðar anda-
ðist Hlöðver. Á því ári leituðu Danir ok Norð-
menn at hefnað; þeir fóru upp eptir ánni Rín,
ok brendu þar allar borgir ok kyrkjur, ok (höfðu)
hina æztu kyrkju at hrossahúsi í borg þeirri, er
Aquisgranum heitir. Þeir brendu Kolni ok all-
ar borgir upp með Rín til Meginzu. Þá gerði
Karl bróðir Lótarii lið móti þeim; þeir fund-
ust við á, þá er Mosa hét. Í Danalíði voru
þeir konúngar Sigfredr ok Guðfredr ok synir
Ragnars loðbrókar. Þeir sættust við keisarann,
ok létu skírast. En litlu síðar rufu þeir alle
sáttmálið, ok herjuðu á Vestr-Frakkland allt
til Parísborgar, ok brendu hana. Þá kom móti

þeim með miklum her Arnaldr, er þá var keisari; ok drap af þeim 9 hundruð manna. Eptir þat stöðvaðist Danáher. Þá var liðit frá higatburð várs herra 9 hundruð vetra. (Enn 17) vetrum síðar var Húnó vígðr biskup í Brimum á Saxlandi. Á 12ta ári þaðan frá fór Heinnrekr, er fyrstr var keisari með því nafni, í Danmörk, ok færði Dani til kristni bæði með blóðmælum ok ógnarorðum, ok létti eigi fyrr, enn þeir játtuðu at taka trú rétta. Síðan fór Húnó biskup til fundar við Fróða konúng, er þá ríkti á Jótlandi, ok skírði hann þá ok alþýðu. Voru þá gervar upp kyrkjur, er eyðst höfðu í Heiðabæ ok Rípum. Þá var ok í Árósi. Eptir þat sendi Fróði konúngr menn til Rómaborgar, ok lét vígja 3 biskupa til Jótlands at ráði Agapítí papa. Var Hereðus vígðr til Heiðabæjar, en Líbedagus til Rípa, en Rímbrondus til Áróss. Þat var 900 ok 40 vetra ok 8 árum eptir holdgan várs herra Jesú kristi, á 12ta ári konúngdóms Ottónis mikla. Þar var fráhorfit konúngatali, er þeir réðu fyrir Danmörk Sigfræðr ok Háldán. Eptir þat réð sá konúngr fyrir Dönum, er Helgi hét, hann átti bardaga við Ólaf Svíakonúng, ok féll Helgi þar; enn Ólafr réð síðan leiingi fyrir Danmörk ok Svíþjóð, ok varð sótt-dauðr. Eptir þat tóku ríki í Danmörku Gyrðr ok Knútr.

2*). Hlöðver keisari Hlöðversson, sonarson

*) Sjá Ol. Trygs. 1, 65.

Karlamagnúss keisara, ríkti með bræðrum sínum 16 ár ok 20. Eptir þat ríkti Karl son hans með bræðrum sínum 11 ár; hét annar Karlamagnús ¹⁾, en annar Hlöðver. Í þann tíma byggðist Ísland. Þá ræð fyrir Danmörk Gormr hinn gamli, en fyrir Noregi Haraldr hinn hárfagri. Eptir Karl Hlöðversson ríkti Arnaldr, son Karlamagnúss ²⁾, 12 ár; þá Hlöðver son Arnalds 12 ár; þá Konráðr Konráðsson 12 ³⁾ ár, hann var fyrstr keisari af þeim mönnum, sem ekki voru at lángfeðgatali komnir frá Karlamagnúsi keisara. Eptir Konráðr ríkti Heinrekr 18 ár; þá Ottó hinn mikli son hans 30 ára ok 8 ár; þá Ottó hinn raudi son hans 9 ár ⁴⁾. Í þann tíma var Haraldr Gormsson konúgr at Danmörku ok Noregi; Hákon Hlaðajarl hélt af honum ríki í Noregi, sem fyrr er sagt; var þá vinátta þeirra góð. Sendi Hákon jarl Haraldi konúngi á einu sumri 60 hauka, en galt öngva skatta, þvíat Haraldr konúgr gaf honum upp alla skatta í Noregi til starfs ok kostnaðar, ok hafði til at verja landit fyrir Gunnhildar sonum.

3*). Svá segir heilagr prestur Beða í aldarfarsbók þeirri, er hann gerði um landskipan í heiminum, at eyland þat, er Thíle er kallað í bókum, liggi svá langt í norðrhálfu heimsins, at þar komi eigi dagr á vetrinn, þá nótt er

¹⁾ Karlómannus, *Ol. Tryggss.* ²⁾ Karlómanní, *Ol. Tryggss.* ³⁾ 7, *Ol. Tryggss.* ⁴⁾ þá Ottó hin úngi, son Ottu hins rauða, 18 ár, b. v. *Ol. Tryggss.* *) *Sjá Ol. Tryggss.* 1, 110. fg.

leingst, en eigi nótt á sumar, þá dagr er leingstr. Fyrir því ætla menn, at Ísland sé Thíle kallað, at þat er víða á því landi, at sól sæst eigi á vetrinn, þá dagr er skemstr mikinn hluta vetrar, ok mikinn hluta sumars skín sól víða á landinu bæði nótt ok dag. En Beða prestur andaðist 800 ¹⁾ ok 35 ára eptir holdgan vārš herra Jesú kristí, meir en 100 ára fyrr enn Ísland byggðist af Norðmönnum. En fyrr höfðu þar verit þeir menn, er Norðmenn kalla Papa; þeir hafa verit kristnir, þvíat fundust eptir þeim írskar bækr, bjöllur ok baglar, ok enn fleiri hlutir, þeir er þaðan mátti skilja, at þeir höfðu kristnir verit, ok komnir til vestan um haf; vísa ok svá til enskar bækr, at í þann tíma hafi verit farit milli landanna.

4. Þá er Ísland fannst ok byggðist, var í Rómaborg Adrianus papa, en eptir hann Jóhannes papa, sá er hinn 5 var með því nafni í postuliga sæti; en Hlöðver Hlöðversson keisari fyrir norðan fjall; en Leo ok Alexander son hans fyrir Miklagarði; þá var Haraldr hárfagri konúngr yfir Noregi, en Eirekr Eyvindarson ²⁾ yfir Svíþjóð ok Björn son hans; Gormr hinn gamli at Danmörk; Elfráðr konúngr á Einglandi ok Játvarðr son hans; Kjarlfall at Dýflinni á Írlandi; en Sigurðr jarl ríki at Orkneyjum, bróðir Rögnvalds Mærajarls.

5 ³⁾. Svá segja ok fróðir menn, at frá

¹⁾ 700, *Ol. Tryggs. rættara.*

²⁾ Eymundarson, *Ol. Tryggs.*

³⁾ *Ol. Tryggs. f, 112. Rímbeðla 3, 2.*

Staði se 7 dægra sigling til Horns á austanverðu Íslandi; en frá Snæfellsnesi, þar sem skemst er til Grænlands, 4 dægra haf í vestr at sigla; en ef siglt er or Björgvín til Hvarfsins á Grænlandi í vestr fullt, þá mun siglt verða tylft fyrir sunnan Ísland. Frá Reykjanesi á sunnanverðu Íslandi er 5 dægra haf til Ölduhlaups á Írlandi í suður fullt; en frá Lánganesi á norðanverðu Íslandi 4 dægra til Svalbarða við hafsbotn.

Hér segir hversu Ísland hefir fyrst fundizt.

6. Svá segist, at menn skyldu fara af Noregi til Færeyja; nefna menn þar til víking einn, er Naðr hét; þá rak langt vestr í haf; þeir fundu þar land mikit; komu þeir austan at landinu, ok gengu þar uppá land á fjall eitt hátt; þeir sá eingi líkendi til þess, at þetta land væri bygt. - Þeir fóru aptr til Færeyja um haustit. Hann gaf landinu nafn, ok kallaði Snjóland.

7. Maðr hét Garðarr Svavarsson, svenskr at ætt, hann fór at leita Snjólands eptir tilvísan móður sinnar framvísar. Hon kom at landinu fyrir austan Horn ið eystra, þar var þá höfn góð. Garðarr sigldi umhverfum landit; vissi hann af því at þat var eyland. Hann hélt inn á fjörð þann, er heitir Skjálfandi; hann lagði til hafnar fyrir austan fjörðinn, ok var þar um vetrinn, ok gerði sér hús, ok því heitir þar Húsavík. Garðarr fór til Noregs, ok lofaði mjög landit; var þat þá kallat Garðarshólmi.

Garðarr var faðir Una, föður Hróa Túngu-
goða.

8. Flóki Vígvarðarson hét víkingr mikill, hann leitaði Garðarshólma; hann flutti með sér 5 hrafna. Hann kom at í Vazfirði; honum var geingið upp á fjall eitt hátt, ok sá norðr yfir fjöllin fjörð fullan af hafisum, því kölluðu þeir landit Ísland, sem síðan hefir heitið. Eirekr rauðr Þorvaldsson, þeir voru landnáma menn fyrir sunnan. Nefndr Eiríkr fann Grænland at tilvísan Öndóttis kráku, ok til þess at menn væri fúsari til þar at byggja, gaf hann þat nafn landinu, sem síðan hefir haldizt, (at þat skyldi heita Grænland). Hans son var Leifr hinn hepni; var hann því svá kallaðr, at hann barg skipshöfn í miðju hafi. Liggja þessi lönd Ísland ok Grænland vestust, svá at menn viti, at byggð se í þessum þriðjungi heims.

9*). Upphaf allra frásagna í norrænni túngu, þeirra er sannindi fylgja, hófst þá er Tyrkir ok Asíamenn byggðu norðrit; því er þat með sönnu at segja, at túngan kom með þeim norðr higat, er vör köllum norrænu, ok gekk sú túnga um Saxland, Danmörk ok Svíþjóð, Noreg ok um nokkurn hluta Einglands. Höfuðmaðr þessa fólks var Óðin, son Þórs, hann átti marga sonu. Til Óðins telja margir menn ættir sínar. Hann skipaði sonum sínum til landa, ok gerði höfðingja. Einn af sonum hans er nefndr Skjöldr,

*) *Sjá Rímbergu* 3, 1.

sá er land tók sér, þat er nú heitir Danmörk. En þá voru þessi lönd, er Aslamenn bygðu, kölluð Goðlönd, en fólkið Goðjóð. Þar voru sett endimörk milli Skjaldar ok Íngifreyrs, bróður hans, er þat ríki bygði, er nú kalla menn Svíaríki. Óðin ok hans synir voru stórum vitrir ok fjölkunnigir, fagrir at álitum ok sterkir at afli. Margir aðrir í þeirra ætt voru miklir afburðarmenn með ýmisligum algerleik, ok nokkura af þeim tóku menn til at blóta ok trúa á, ok kölluðu goð sín. Skjöldr var mjög ágætr, ok hafði undir sik mikit ríki. Í hans ríki var ár mikit ok friðr góðr. Hann átti einn son, er Leifr het, þvíat hann leifði honum land ok lausafé; á hans dögum var svá góðr friðr, að í hans ríki varð ekki víg, ok fyrir því var hann kallaðr Friðleifr; hann var hinn mesti spekingr. Hans son var Fróði; hann var svá vitr ok margkunnigr, at af hans nafni er hver sá fróðr kallaðr, er margkunnigr er. Á dögum Fróða var svá mikill friðr, að eingi vildi mann drepa, þó að sæi fyrir sér bundinn föðurbana sinn eða bróður. Þá lögðust niðr rán ok stuldir, svá at gullhríngr lá marga vetr á Þjóðleið á Jalángrs heiði. Þat er ætlan manna, þá er Fróðafriðr var, at í þann tíma væri í Rómaborg Ágústus keisari, sá er frið setti um allan heim; þá var Krístr borinn. Þá er, Friðfróði ræð ríkinu, var ár svá mikit, at akrar vorðu sjálfsáðir, ok þurfti eigi við vetri at bú-

ast. Þá fannst í jörðu allskonar málmr. Þat var á einu ári, þá er Fróði var gamall, at reiðarþrumur komu stórar ok eldíngr; þá hvarf sól af himni, ok skalf jörð, svá at björg hrutu or stað; þá komu björg or jörðu upp, ok viltust allir spádómar.

10 *). Hæðan skulu vèr víkja austr í Asíam, ok þaðan í vestr, ok segja hversu lönd hafa byggzt í fyrstu. Egyptaland bygði fyrstr Mesraím, sonr Kams Nóasonar. Til norðrættar frá Indíalandi er Kvennaland, þar er eingi karlmaðr; vísar svá til, at konur hafi þar tyenna getnaðarlimu. Þar nær er Albaníaland, þar eru menn bornir svá hvítir sem snjór, en þeir sortna, svá sem þeir eldast; þar eru ok svá stórir hundar ok sterkir, at þeir bana bæði yxnum ok hinum börgum dýrum. Parcíaland stendr enn í Asía, þar bygði Assúr, sonr Sems Nóasonar. Þar er ok Persíðaland, þar bygði Elím, annar Sems son. Alls eru talin í Asía-þriðjúngi 400 ok 6 þjóðlönd; en þar ero túngur 7 ok 20.

11. Í Eyropa er austast Cithía, þat köllum vèr Svíþjóð hina miklu; þar præðikaði Filíppus postuli. Garðaríki, þar stendr Palteskja, ok Kænugarðar. Þar bygði fyrst Magogg, sonr Jafets Nóasonar. Þar er ok Kúrland ok Kirjálaland, Sámland, Ermland; Vindland er vestast næst Danmörku. En austr frá Polen er Reiðgotaland, ok þá Húnaland, Saxónia eða

*) Sjá Rímbeila 3, 9.

Germanía, þat kallast nú Saxland. Áin hin mikla, Danúbíus, fellr milli Saxlands ok Griklands. Tracia þat er allt eitt ok Grikland, þar byggði fyrst Tíras, son Jafets Nóasonar; frá honum er kominn þjóð, sú er Tyrkir heita. Hjá Tracia stendr Úngaraland ok Bolgaraland. Á Griklandi stendr fjall, þat er Olympus heitir, þat tekr or skýum upp; þar getr stein, er abeston heitir, sá má eigi kólna, ef hann er heitr gjörr um sinn. Apúlealand er fyrir vestan Grikland, þar er borgin Bár, er Nikolás hvílir, ok Montakassín, er dýrkast Benediktus ábóti; þar er ok Mikkaels hellir. Hjá Ítalía stendr Lángbarðaland, þar hvílir hinn mikli Ágústínus, hvern þangað flutti or eyjunni Sardínía Liðbrandr konúgr. Vestraf Púl er Kampanía. Vestr þaðan liggja Spánlönd, þar liggir hjá ey, er Gaðis heitir; þangat til tekr Evrópa, en þaðan frá Afríka.

12. Hér næst skulu vér telja lönd í Afríka, fyrst Serkland, sem fyrr segir, þar byggði fyrst kyn Kams Nóasonar. Þat er greinanda, at mörg lönd eru þau, at tvenn nöfn eiga, svá sem er Serkland ok Kaldea. Arabia, þat köllum vér Rabítaland, þar byggði fyrst Kanán son Kams. Á Rabítalandi stendr fjall, þat er Sýna heitir; þar gaf guð lög Móyse, þau er síðan hétu Móyses lög. Kartago heitir borg, sú er æðst er á allri Afríka. Á Númídía er sú borg, er Yppon heitir, þar var

Ágústínus hinn mikli. Á Gjetúlía er sú þjóð, er eigi sakar eittr.

13. Nú skal enn aptr hverfa til Evrópam, ok taka þar til, er vèr gengum brott um stundar sakir, at í þá ey, sem vèr nefndum fyrr, ok Gaðis heitir, kom Erkúleus, hann fór víða at kanna heiminn, ok kallaðist hann kominn þá til heims enda; hann gerði þar 2 stólpa til marks, hvar hann kom framast, ok heita þat Erkúles stólp-ar, þar standa þeir enn. Á Yspanía stendr Galicía, þar hvílir Jakóbus postuli, bróðir Jóhannis. Næst Vallandi er Flæmingjaland, en þar næst Frisland. Mundúsfjall gengr frá Feneyja botnum austan ok vestr á Spánland. Hjá Saxlandi liggr Holtsetaland, en þar næst Danmörk. Brútus er maðr nefndr, hinn fjórði af Enea, er kominn var af Trójumönnum, skipt var nafni Brúti, ok kallaðr Brittó; af hans nafni tók nafn Brittannía, þat heitir nú England, en fyrrum Bretland. Á Einglandi er Lundúnaborg. Suðreyjar liggja nærri Írlandi; 10 eru byggðar Suðreyjar. Orkneyjar eru byggðar 25; þar er biskupsstóll, er heitir í Kyrkjuvågi, þar hvílir hinn heilagi Magnús jarl. Hjaltland er næst Orkneyjum, þar er erkidjákn; þar nær Færeyjar, þær ero 18 alls; þar er biskupsstóll, er heitir í Kyrkjubæi.

Annat brot.

1. Svá segir í Hamborgar istoría, ok kallast sá meistari, er gjört hefir bókina, flest allt hafa ritat eptir fyrirsögn Sveins Úlfssonar af tíðendum Dana ok Svía, at Otta keisari hinn rauði, er fyrstr var með því namni, þá er hann hafði aptr unnit öll þau ríki undir keisaradóminn, er undan höfðu gengit, síðan Karlamagnús keisari andaðist, fór hann með her sinn uppá Dani á tólfta ári ríkis síns; ok þegar hann kom norðr um Slesvík, þar sem Danaríki tók til, eptir því sem þeir höfðu löndum skipt, Hejnrekr keisari faðir hans ok Gormr konúngr gamli í sætt sinni, eyddi hann landit með eldi ok járnum, hvar sem hann kom, allt þar til er hann kom þar, sem síðan heita Ottusund. Síðan snérist hann suðr aptr, ok þá er hann kom til Slesvíkr, kom í móti honum Haraldr Gormsson, ok hélt orrostu við hann, ok varð sigraðr, ok flýði til skipa. Eptir þat gaf hann sik í keis-

arans vald, ok fékk keisarinn honum apta ríki sitt, ok hét Haraldr at láta skírast, ok at kristna alla Danmörk. Var þá Haraldr konúgr skírör ok kona hans Gunnhildr drotníng, ok sun hennar úngr, er keisarinn veitti guðsifjar, ok lét kalla Svein-Ottó. Þá var skipt Jótlandi í þrjó biskupsríki, ok vígði Aðaldagr Brima-erkibiskup fyrst 3 biskupa til ráðinna biskupstóla: Harald í Slesvík, Leifdag til Rípa, Reginbrand til Áróss. Haraldr konúgr blátönn hélt vel trú, meðan hann lifði.

2. Hér segir ok svá, at Haraldr konúgr sendi sun sinn til Englands, þann er Hríngr hét, með her, þvíat Danir höfðu haft þar jafnan vald of 100 vetra, síðan er Guðröðr vann eyrna ¹⁾, ok er Hríngr hafði unnit eyrna ²⁾, var hann svikinn ok drepinn af Norðimbrum. Þess er ok getið þar, at Haraldr konúgr kom Hákon [Noregs höfðingja til ríkis ³⁾], er áðr var í brottrekinn, ok gerði hann sáttan við kristna menn.

En þá er Haraldr tók at eldast, vildi Sveinn sun hans taka ríki af feðr sínum, ok styrktu hann til þess þeir höfðingjar, er Haraldr hafði nauðgat til kristni; tóko þeir Svein til konúgs, en köstuðu kristni. Þeir lögðu bardaga við Harald konúg. Haraldr konúgr fór til orrostu nauðigr í móti syni sínum, svá sem Davíð í móti Absalóni. Or þessi orrostu flýði Haraldr

¹⁾ England, F.
ríkis, F.

²⁾ landit, F.

³⁾ blótjarli til Noregs

konúngr sárr til Vindlands, ok andaðist við Jómsborg allra heilagra messudag. Lík hans var flutt til Róiskeldu, ok jarðat at Kristskirkju, þeirri er hann sjálf lét gjöra. Hann var konúngr 50 ára.

3. Eptir Harald konúng blátönn tók ríki Sveinn sun hans, ok hélt illa kristni. Hann var hertekinn tysvar af Vindum, ok leystur út stórmiklu fê. Eptir þetta fór Eiríkr hinn sigrsæli, Svíakonúngr, út í Danmörk með allmikinn her, ok barðist við Svein margar orrostur á skipum, þar til er minkaði styrk Dana, svá at Sveinn varð landflótti, ok flýði fyrst til Noregs, ok vildu Norðmenn ekki við honum taka; fór hann þaðan til Englands, ok vildi Aðalráðr konúngr hann ekki þar, fyrir sakir úfriðar þess, er Danir höfðu jamnan þar gert. Eptir þat fór hann til Skotlands, ok tók Skotakonúngr hann vel; var hann þar til dauða Eiríks konúngs, ok hefir Sveinn konúngr svá sagt Úlfssun, at móðurfaðir hans tæki makliga hefnd fyrir þat, er hann hafnaði réttum guði, er faðir hans hafði tignat.

4. Eiríkr konúngr ræð nú bæði Svíum ok Dönum, ok var heiðinn ok úvin kristinna manna. Svá stendr þar í bókinni, at Ottó keisari hinn þriðl með því namni hafi herjat í Danmörk, ok sigrað Eirík konúng. En frá því segir glögliga, at keisari ok erkibiskup af Brimum hafi sendt til Eiríks konúngs Poppó biskup af Slesvík, at

boða honum kristni, [ok veita keisaranum þvílíka lýðni, sem Haraldr Gormssun hafði veitt hinum fyrra Ottó¹⁾]. Eiríkr konúgr bað biskup sýna sér nokkurn mátt guðs síns. Þá bar biskup glóanda járn í hendi sér, ok sýndi konúnginum úbrunna hönd sína; ok áðr allan grun tæki af heiðnum mönnum, lét biskup vexa kyrtil sinn, ok fór í, lét síðan slá í eldi, ok stóð hann heill, þá er kyrtillinn var brunninn. Eptir þat lét Eiríkr konúgr skírast ok mörg þúsundrat²⁾ manna. Voro þá ok sendir menn til Sviðjóðar at boða kristni. En Sveinn konúgr Úlfssun segir svá, at Eiríkr konúgr hafi kastat kristni ok dáið heiðinn. Í þessum úfriðl hyggjum vér verit hafa Hákon jarl, ok barizt við Ottó keisara, sem segir í Vellheklu, ok veitt lið Eiríki konúngi vin sínum eða mági.

5. Eptir dauða Eiríks konúgs tók ríki Ólafr sun hans í Sviðjóð, en Sveinn kom þá áptr í Danmörk. Sveinn skildi þá, at guð var honum þá reiðr, ok hæt at snúast til kristni, ok boða fólkinu rétta trú. Eptir þat sættust þeir Ólafr konúgr ok Sveinn konúgr; svá at Sveinn konúgr skyldi hafa ríki sitt, ok fá Sigríðar hinnar stórráðu, móður Ólafs konúgs; síðan skyldu þeir báðir láta kristna lönd sín. Þá er fullkomin var sætt konúnganna, eggjaði Sigríð drotning hin stórráða, at þeir skyldi ráða³⁾ Ólaf Tryggvasun Norðmannakon.

¹⁾ v. í F.

²⁾ þúsundir, F.

³⁾ frá löndum, ð. v. F.

úng, er Danir kölluðu ¹⁾ krakabein; [ok nokk-
uru síðar héldu þeir við hann hina snörpustu
orrostu suðr undir Vindlandi, ok þar féll
Ólafr Noregs konúgr, at sögn-Dana ok flest-
ra manna annarra ²⁾; skiptu þeir þá Noregi
með sér, þrír höfðingjar: Ólafr sænski, Sveinn
konúgr, Eiríkr jarl Hákonarsun.

¹⁾ Krakalegg'edr, b. v. F.

²⁾ sem þeir gerðu síðan, F.

Söguþáttur

af

Hákonni Hárekssyni.

1. Kapítuli.

Í Noregs konungs ríki austr í Víkinni var einn ríkr bóndi, Hárekr at nafni, svá auðigr at hann átti 12 búgarða fyrir utan þann höfuðbæ, er hann sat á sjálfr; á sjónum hafði hann mikinn fjárafla, svá at hans kaupferðir rákust til allra landa í Austrveg ok Þýzkaland, Flandr ok England. At því skapi var ríksdómr hans í dýrgripum ok lausafé. Þrjár höfuðveizlur hélt hann á hverju ári, jólaboð ok miðsvetrar ok at páskum. Svá var hann maðr vinsæll af sínum frjálsleik, at allar bygðir lofuðu hann. Sun átti hann einn, er Hákon hét, hann var vænn maðr ok vel fallinn. Nú líðr svá dögum, at Hárekr bóndi gengr fram til frænda sinna, leifir hann þá syni sínum eingetnum alla fullsælu eptir sik. Ok sem Hákon hefir ísezt erfðina, kvângast hann með ráði frænda sinna, ok fær góðan kost af göfgri ætt; ok er þeirra brúðkaup er umgört, sèr húsfreya brátt, at mikit æskumót

er á framferði bónda hennar, þvíat hann vill halda rausn alla eptir föður sinn, enn aðdrættir ok útvegar Háreks ero foknir, þvíat Hákon hugsar meir uppá leik ok lausúng með dagligan kost ok máldrykkjur enn fèbrögð ok geymslu. Húsfrú tegr hann orðum, því hon var roskin kona ok forsýn, ef hon nokkru ræði. Hon spyr, hversu hann ætli til; því góðsi þínu dugir þat ekki, þótt þat standi á mörgum fótum, at þú tærir út tveim höndum, en vanrækir allan umgáninginn, ok væri þat mitt ráð, at þú legðir af þrjár höfuðveizlurnar, þvíat engi skylda mán á vera, at þú haldir þeim eptir föður þínum. Enn þó hon talaði um þetta, þá lét hann sem hann heyrði ekki, ok sagðist eigi nenna at affeðrast svá mikit, at kasta niðr stórmensku hans. Þú mánt ráða, segir hon, en eptir ár liðit skal ek segja þér, hvat þú spennir, því ek skal tilhugsa. Heldr hann nú fram sama með vinsemdum miklum, seldi hann svá góðs sitt, at hann tók orðlof í móti. Enn eptir ár liðit spyr húsfreyja, hvat hann hugsir um góðs sitt? Hann segist þar lítit tilleggja. Þá kann ek segja þér, segir hon, at öll þau för með kaupeyri, er faðir þinn leyfði þér, ero svá strokin, at eigi áttu rúm í einu skipi. Hákon svarar at ekki mán hindra. Liðr enn nú ár. Þá segir húsfreyja, at allir þeir 12 búgarðar eru eyddir ok etnir, ok segir nú nauðsyn, þótt seint sè, at minka veizlurnar. Hákon segir, at enn vel

duga myndi: því við eigum úgrynni fjár í gripum ok gersemum, bæði mundar þíns ok erfðar minnar. Húsfreya segir: ef þú heldr hit sama fram, er fè allt uppgengit eptir ár liðit. Heldr Hákon rausn sinni, ok er þar kemr tíma, at búast skal til páskaveizlunnar, segir Hákon húsfreyu, at þessa veizlu vill hann með allri mekt gjöra láta, ok eingan lut tilspara. Húsfreyu fanst fátt um, enn þó gjörir hon, sem honum líkar, sákir þeirrar ástar, sem hon hafði til hans. Var þat boð svá fjölmennt, sem aldrei hafði fyrr verit, ok með miklu kappi, at stóð í staunginni. Ok affarakveld veizlunnar, sem frá skal ríða um myrginian eptir, er drukkit lengi á nótt fram; en er þat þraut, gánga menn ölgaðir at sofa. Svaf Hákon í lokhvílu. Ok er þau hjón koma í sæng, talar hann svá til hennar: maklig ertu, sæti mín! segir hann, at ek gefi þér fögr orð með sannri elsku fyrir svá góða hlýðni ok eptirlæti, sem þú hefir mér veitt í okkar samvist; en ek legg þar í móti meingjörðir, fyrst einræði mitt, enn nú þó þat á ofan, er því meir ángrar þitt augabragð, frænda minna ok fóstbræðra; vil ek með eingu móti vera hér í mínu landi, ok því berst ek þat fyrir, at leynast brott einmani rétt á þessari nóttu, ráði guð hvat ek tek við! enn tveggja hluta bið ek þik, þat annat, at þú látir seint upp lokhvílu á myrgin, þvíat því lengr fæ ek stundir at friast, þó mín sé leitast; sú er bæn önnur, at þú bíðir mín af

Þeirri dygð, sem þú kys þér til handa. Við þessa ræðu grætr hon stórliga ok sárliga, ok eptir tárblendinn koss skilja þau nær at miðri nóttu, gengr hann út lágliga af bænum, ok þegar fram í mörkina, er nærri stóð, fer hann allt til dags, en, felr síð síðan.

2. Nú er til attaka í bænum, at þjónostumenn ok margir af bóndum bíða langt á myrgin fram fyrir lokhvílu Hákonar, því húsfreyja lætr eigi heyra til sín. Í því hvíslast þeir, at Hákon máni sofa sakir lángrar náttsetu; ok er þeim þykkir or hófi ganga, sem til borðs vildu ok riða brott síðan, klappa þeir á sængina, ok spyrja, hvat um er? Húsfreyja spyr, hvat tídt er? Þeir segja bónda mál at klæðast. Hon segir, at bóndi væri þar ekki. Nú er gengit í kjallara ok öll hús, þau er hans var von; en er hann fanst ekki í bænum, snýst þessi hátíð í sūt ok grát, hlaup ok hark aptr ok fram í allar ættir frá bænum, allt fram til middags eðr meir, ok svá mikinn harm báru hær margir menn af, at þeim bættist seint. Nú er at víkja til Hákonar, at hann vendir sínum vegi austr til landsenda, bar honum svá til, at þokur dimmar geymdu hans, þar til at einn myrgin ber hann fram or mörkinni ok myrkrunum, er hann þá kominn fram at sjó á höfða nokkurn, ok svá brátt sér hann, at búza nokkur leggr upp á þat sama lægi, ok var skip þat mikit stórt, ok sem þeir hafa lægt segl sín, kallar Hákon á skipit, ok

biðr sèr flutnings út þannig; ok sem þat veittist, gengr hann fyrir skipherrann, er Gyrðr hèt, hann var maðr danskr, ok einn af hirð Sveins konúnga Úlfssunar, er þá røð fyrir Danaveldi, hefir hann gert kaupferð til Englands með konúngsins varnað, ok er nú aptr kváminn, með hlöðnu skipi. Hákon skiptir nú um nafn, ok segist Vigfús heita, biðr formanninn fars ok kostar á fund Danakonúnga, segist maðr felaus en góðrar ættar or Noregi, segir ok þat hug sinn, ef hann skal giptu fá, at hann mun hana hjá Danakonúngi upptaka. Nú veitist honum þetta, því maðrinn var vænn til liðs, en Danir vissu örleik ok góðvilja konúnga. Litlu síðar fellr til fagrt leiði, ok sigla þeir til Sjólands, því þeir spyrja, at Danakonúngr sitr þar; ok sem fyrst mega þeir, sækir Gyrðr á fund konúnga ok Vigfús hinn norræni með honum. Þeir koma svá til bæarins, at konúngr sitr yfir borðum, ok gánga fyrir hann. Konúngr tekr Gyrði harðla blíðt, ok spyr at Englandsferðum. Hann lætr vel yfir; ok sem þat er úti, spyr konúngr, hverr sá sè hinn úngi maðr? Vigfús nefndi sik, ok biðr konúng þarmeð nokkrar ásjár. Konúngr spyr, hvat hann hefði til at þjóna höfðingjum? hvert hann væri hagr eða listvanr í nokkru? Hann segist eingan lut til lista hafa, at þjóna konúngi: utan hugboð mitt, at hjá yðr min ek gæfu fá. Konúngr segir sèr því vandara um.

3. Síðan lætr konúgr kalla einn járnsmið, þann er beztr var í garðinum, ok segir honum svá: hēr er einn úngr maðr, er þú skalt meðtaka, ok kenna honum járnsmíð, ef hann fær numit; geym ok þess, at þú sèrt vel við hann, ok öfunda hann ekki, þótt guð gefi honum skilníngr, sem oss þykkir góð ván í. Smiðrinn játar hēr um konúngs vilja, ok fara þeir báðir samt í smiðju, ok er fljótt til frásagnar, at nám þetta gengr fram svá greiðt með góðum skilníngr, at eptir 6 mánuði er lærisveinn líkr meistara sínum, en því framar sem áleið, svá at Vigfús er nú orðinn formentr á járnsmíð yfir alla menn í Danaveldi. Eptir ár liðit koma þeir báðir samt fyrir konúng, segir þá hinn gamli smiðr, hvar kvámit er. Konúgr gefr honum góða þökk, ok kallar nú silfrsmið, ok leggr Vigfús honum í vald. Er hann nú fljóttækari á þá list, heldr enn þá, sem hann hafði fyrr, svá at eptir 6 mánuði segist meistarinn ekki til hafa at kenna honum, ok þat sama segir hann konúngi. Konúgr skipar þá Vigfúsi í þriðja skóla til gullsmiðar, at grafa, steinsetja ok amalera; ok eptir átta mánaði kemr meistarinn fyrir konúng, ok segir sik á enda at læra þann mann, því svá klókan ok kænann til alls hagleiks með málmi at vinna segist hann aldrei sèð hafa, kveðst ok þat hyggja, at hverja list, er hann legði fyrir sik, mundi hann fá umfram aðra menn numit. Konúgr varð nú glaðr við, ok skipar

Vigfúsi í fjórða skóla til steinsmiðar, at sníða, líma ok niðrsetja eptir steinmeistara reglu; er þessi list úti eptir ár liðit, svá hér um fer sem um aðrar greinir; er hann frábær öðrum mönnum bæði um fljótaleik ok fagrleik. Er þat liðit, at hann sè lærisveinn; fer hann til, eptir konúngs skipan, at gjöra með járni þau hnossasmíði, sem konúngr vill hafa til sæmdar ríkínu; gekk þat um eitt ár. Þakkar konúngr honum störfun, ok býðr honum leigu sína. Vigfús segir því valda gæfu konúngs, at hann kann nokkut, ok kallast hann eingrar leigu makligr. Konúngr lætr sèr mikla, er hann vill til eingis vinna. Vigfús mælti: þat skal eigi vera, mán ek þat kjósa, segir hann, er mèr sýnist fegrst, ok mèr mán at beztu verða: ek bið yðr, at þèr gefit mèr heilræði nokkut. Konúngr segir: þú þykkir mèr undarligr maðr, neitar peníngum, en [beiðist slíks; eðr hverr segir þèr, at ek sè forspár eða spekingr? Vigfús svarar, ok kvaðst hafa þat á sjálfum sèr reynt, at hann er bæði spakr ok forspár. Hér kemir þá um síðir, at konúngr svarar: þat er mitt ráð, at þú trúir aldrei lágu manni ok rauðskeggjuðum. Vigfús þakkar framlægit sem hina vænstu gjöf. Nú fer hann til annatár, ok smíðar konúngi gull ok gersemjar með svá fásenum ¹⁾

¹⁾ *Frú merkinu vantar í S, a. hvar orðinu hefir er innsmeygt í staðinn; en í tveimr af þeim fylgjandi brotum í S. finnst þat.*

hagleik, sem allir dást at. Eptir þat ár liðit fór öll orðræða með þeim Vigfúsi ok konungi á sömu leið, sem fyrr var talit. Konúngr býr fè, en Vigfús krefr enn heilræði, ok þar kemr enn þófinu, at konúngr lætr til, ok mælti svá: hver fjölskylda sem þik stendr, þá geym þess, at þú gakk eigi frá messuembættinu, fyrr enn þat er lukt, ef þú ert innan kyrkju staddr. Vigfús þakkar heilræðit, ok tekr nú næsta ár stein-smíði, ok gjörir Danakonungi höll svá væna, sem aldrei sást önnur jafnvæn í því landi.

4. Enn eptir smíðaða höllina finnast þeir um vart konúngr ok Vigfús, sem menn taka at búa kaupferðir sínar; þakkar konúngr honum þá enn starfit, ok spyr, hvát honum er þá skapfellast at taka í aðra hönd. Vigfús segir: þat er heilræði, konúngr! Sveinn konúngr talar þá: hví mân hinn sami maðr svá fallinn, vitr ok fráberrar greinar, en í öðru lagi svá fyrir-látr ¹⁾, sem vèr þættumst mega til háðs virða, en þó mántu enn ráða. Þat ráðum vèr þèr, ef þú verðr allreiðr með víghug til nokkurs manns, at þú haldir þik í minning guðs, ok lesir helga bæn, *pater noster*, í nafni guðs föðurs; ok ef eigi rennr af við þetta, skaltu lesa aðra *pater noster* í nafni guðs sunar; ok ef eigi linast enn við þetta, skaltu lesa þriðju *pater noster* í minning heilags anda; ok ef enn lystir þik sama verks, mántu vinna, nema guð banni, ok leggi til nokkra líkn. Vigfús þakkar heilræðit eptir vanda, ok

¹⁾ flatr S, a.

spyr, hvat nú skal hann gjöra framleiðis? Konúngr segir, at þat skal hann gjöra, spázera með honum litla stund. En þá konúngr er af staðnum farinn á bryggju, flýtr þar fyrir einn knörr hlaðinn til hafs, tjaldaðr ok albuinn. Þá segir konúngr: störf þín, Vigfús! eru mikils verð, þótt vèr leggjum lítit fram; knör þenna til Englandsferðar skaltu albuinn eiga, höfum vèr þat hugsat, at þú munir fara á knerinum til Englands, ok dveljast þar í vetr, þvíat þar liggr afli fyrir, ef Englakonúngr lætr þik smíða, sem mík varir, því at hallir í Englandi eru á fyrnsku hátt; haga svà góðsinu, sem vèr leggjum til, halt því fram til áváxtar, þvíat tíð' er góð í Englandi, en farmr á knerinum mun þèr eigi bregðast ¹⁾); skipmenn þínir eru í þínu valdi, þætti oss ráð, sem þú kæmir fram, at þú hlífðir þínum kosti, ok fengir þeim [byrðing nokkurn ²⁾] aptr hín gat, því at eigi mán þik menn skorta at vðari, ef þú vilt til Noregs fara at vitja ættjarðar þinnar, sem oss þykkir vðan. Vigfús þakkaði konúngi allan sóma, fyrst mentina, þar með fjár útlátin, ok síðan heilræðin, ok segist því launa skyldu, at frægja hann yfir alla konúnga.

5. Síðan tekr hann orðlof af konúnginum til brottferðar, stígr síðan á skip sitt, ok siglir þegar í haf, ok kemr fram til Englands með heilu ok höldnu, ok fer svà með öllu, sem Danakonúngr hafði tillagt. Vigfús sendir aptr menn, en skipar upp góðsit, var þar hverr peníngur val-

¹⁾ rjúfast S, a.

²⁾ létibyrðing S, c. 554, h.

inn í, [ok er um mest mátti velja ¹⁾] í Englandi. Brátt býðr konúngr honum á sinn fund, því honum var brátt flutt, hver maðr hann var í meistaradómi, hvat sem kjósa vill. En sem þeir finnast, spyr konúngr, ef hann vill smíða nokkut, segist hafa forna höll til niðrtöku. Vigfús segir: er þat eigi ráð Danakonúngs, at ek vinni þat, fyrir mik er lagt, ok mēr er möguligt þenna næsta vetr? En svá fer þat til efnis, sakir þraungleika tímans, at konúngr skipar tveimr meisturum at smíða höllina, er sá annarr enskr, en Vigfús annarr, skal sínum megin smíða hverr þeirra með tilskipuðum starfsveinum, því konúngr vildi sjá, hverr hagari var, eða hverr fljótari var; en þar er jafnaðr ²⁾ tilbúnaðr eptir konúngs skipan; sá enski meistari hefir 12 ³⁾ fylgðarmenn, en Vigfús 7 ⁴⁾. Fara þeir til, skipa niðr grundvöll, ok reisa síðan. Hefir hinn enski þat starf fyrirfram, at hann riðr þar til, er grjót var valit, ok segir fyrir, hverr þar skuli telgja eðr tilbúa ⁵⁾; líðr nú svá smíðinni. Konúngr undraðist mjök, at Vigfúsi gekk miklu fljóttara, þótt hann væri miklu liðfærri; konúngi miklar þat með sjálfum sér, at hinn útlendi skal yfirbera þann, er enskir kalla meistara, þvíat sá er orðrómr í öðru lagi, at fegrð á smíðinni beri eigi minnr af enn fljótvirki.

6. Svá bar til eitt kveld, sem smiðirnir hafa úti sitt dagsverk, at konúngr kallar hinn

²⁾ er mest mátti umvelta S, a. b. ²⁾ ei jafnari S, a.

³⁾ 20 S, a. ⁴⁾ 5 S, a. ⁵⁾ snikka S. c. 554, h.

enska smið, ok leggr honum stórar ávítur, at einn danskr skal fyrir sitja hans kunnáttu, ok svá máni hann tapa sínu lofi, at þat fáist aldrei síðan. Hinn enski segir: herra minn! mér þykkir vãn, at yðr virðist svá, ok því nauðgast ek til, at segja yðr þat, þær vitit eigi áðr, þó mér þykki mikið fyrir upp at kveða: efni eru eigi betri um þenna danska mann, enn smiðir hans flytjast ok fegrast með því fulltíngi, sem eingi góðr maðr skyldi hafa; mínum lagsmönnum er þat kunnigt, at vèr höfum mælt ok mindat vegginn viðr þat sjálft, er hann fór til húss at kveldi, en at morgni er hann miklu hærri, ok því er þat eigi mitt at keppast þar við. Konúngr segir, at eigi má þetta satt vera. Hinn enski segir, at hann skuli láta kalla á þá kompána, svá þeir komi þar, ok heyra, hvat þeir segja. Sem þeir kvámu, eru þessi mál borin fyrir þá, bjóða þeir eið sinn, at þat sé hvert orð satt, sem meistarinn sagði hér um, ok svá fer fram, at þeir sverja bókareið hér um, at Vigfús er fordæðumaðr. Eptir eiðinn unninn gengu þeir út, en konúngr fer í ráð með meistararum enska, hvat fram skal fara, segir sèr eigi vera þat þekkt, at svá bölvuð smiði sè yfir sínu höfði, því hann segist eigi vita, hverr voði í megi vera: en hverinn skulum vèr hann af dögum ráða, svá oss verði ámælislaust? því eigi sýnist þessi maðr lögliga drepinn, ef vèr látum hann drepa ekki utan fyrir smiðina, svá mikla frægð sem hann hafði með Dönum. Meistar-

inn segir: þar finnst ráð til; þér skulut nú í stað fá mér glófa yðar, með þeim boðskap til Vigfúss; at þér lofit mjök hans meistaradóm, ok skipi þér honum frá þessari stundu alla forsögn ok skipan verksins, ok því bjóði þér með jartégn glófans, at árla á myrgin fyrir sól skal hann riða fram til þræla, at fylla þat starf, er ek hefí áðr haft. Þegar ek hefí borit honum þetta yðar boð, skal ek riða fram til þrælanna, ok segja þeim þar hans tilkomu snimma á myrgin, ok þar með yðar vilja, at þeir brenni hann á báli, hverja mind sem hann hefí tekít á sik, sakir sinnar fjölkýngi. Þessi ráð samþykkti konúngr. Fer þá meistarinn, ok ber Vigfúsi glófann með öllum orðum, sem fyrr var talat, fær sér þegar hesta, ok riðr í mörkina, ok býðr þrælum danska smið at brenna at morgni, hvert álit sem hefði. En Vigfús hugleiðir hit fyrsta heilræði Sveins konúngs, því þat stóð ¹⁾ uppá þenna sama sendiboða: at hann skyldi eigi trúa lágum manni rauðskeggjuðum; því at meistarinn átti þetta, því hann var bæði lágr ok rauðskeggjaðr. Héráfr leiðir honum svá mikít ángr, at hann vakir út alla ²⁾ náttina, því honum er brjóstfast at geyma heilræðit, en í öðru lagi sýnist honum fáríligt, at hlýða eigi konúngs boði; en þetta ræðr hann af, at þegar í óttu riðr hann fram á veginn,

¹⁾ hlýddi S, c. 544, h.

²⁾ af ígegnum S, a.

ok sem kvámit er sólarroð, verðr fyrir honum eitt þorp sæmiligt, ok þegar sem hann kemr inn í þorpit beinan veg um strætit, heyrir hann at annann veg út við múrinn er hríngt til messu. Þar yfkr Vigfús at kapellu, ok stígr af hesti sínum, gengr inn ok litast um, sêr hann at þar er gamall prestr mjök úskygn ok seinfær, ok því þykkir honum sakir sinnar farfýsi, at hann máni aldrei framkvámast, ef hann bíðr. Til minnis kwam honum annat heilræði Sveins konúngs, at hann bauð honum at hlýða messunni, en eigi að heldr þolir hann kyrr; stökkur hann upp, ok stígr á hest sinn, ok reið sinn veg; en sem hann ætlar rétt út at ríða annars vegar af þorpinu, klíngir í kapellu nokkurri rétt við hliðit, hann stígr nú af baki, ok hugsar, sem var, at hêr máni klíngja til upphafs ¹⁾; hann gengr inn, ok fellr fram, ok sem guðs líkami var útdeildr, þá hugsar Vigfús at bæta úhlýðni sína við Svein konúng, ok bíða blessanar eptir messuna, hvat sem tíma líðr, ok svâ gjörir hann. Skýtr nú sólunni hátt ok vel á lopt, því dvalir þessar drógo tímann. Stígr hann nú á bak, ok ríðr ákafliga, ok lættir eigi fyrr, enn hann kemr fram.

7. Nú skal greina hvat hinn enski meistari hafðist at; hann vakir nú um tíma yfir þeirri gleði, at Vigfús máni snímma af lífi tek-

¹⁾ upphalds *S*, a. uppihalds seinna lagfart til upphafs *S*, b. messu upphafs *S*, c. 544, h.

inn þann dag, ok því ríðr hann sem fyrst lýsti af degi, því messur dvöldu hann hvergi, kemr hann fram í mörkina, ok vill segja konungi sem greiniligast frá, hvat gjörzt hafi; ok svá fljótt sem hann ber at fram, umkríngja þrælarnir hann, grípa hann, ok draga grimmliga at bálinu, er þeir höfðu áðr ákafliga ¹⁾ uppgeyst ²⁾. Harin kallar ok spyr, hví þeir kvæli hann? em ek enskr maðr ok vin konungs. Þeir svara: hygg þú, bölvuð fordæðal at vēr vitum eigi ílsku þína, at hverjum ham sem þér líkar máttu kasta yfir þik, sem hinn enski maðr sagði oss í nátt, ok því skal eldr gleypa þik. Læto þeir hann svá strax fram á bálit; ok þar brennr hann til kola, íllr maðr ok svikafullr, er sēr beó sjálfir gróf þá, er hann í fell með réttum dómi guðs. En er þrælarnir standa yfir eldinum, ok tala með sēr, hversu íllmenni þetta fór af heiminum, reið Vigfús fram at þeim, ok spyr hví þeir sèu iðjulausir? Þeir segjast unnit hafa hit þarfasta myrginverk í aftöku þess galdramanns, er kvam af Danmörk í haust. Vigfús þagnar þá, ok sá hvat honum var ætlat, ok hve málit var umturnat, skilr nú at messan dróg hann undan dauða, en sá fékk víti, er tilvann. Miklar þakkir gjörði Vigfús guði með sjálfum sēr, segir nú þrælunum fyrir um verk, ok ríðr síðan heim til smíða sinna. Er nú svá

- ¹⁾ uppætt eðr b. v. S, a.

²⁾ upptendrað S, c. 554, h.

skipat um daginn, sem konúngr kemr at sjást um at vana: Vigfús stendr á smíð sinni, enn audt er annann veg til móts. Konúng-undrar þetta ok þegir, því skipan er völdin, eigi¹⁾ sem hann hugði til. Vigfús talar þá: guð vissi gjörr enn þér, konúngr! hvat rétt er ok satt, því þér urðut svíknir með falsi at dæma rángan dóm á saklausan, því tók illr maðr ránglæti sitt, má mér því Sveinn konúngr hugkvæmr vera, ok mánot þér konúngarnir vera því ulíkari, sem meir er at reynt; ok svá lýkr ræðu þeirra, því konúngr gengr frá, af því hann sèr sik [offara orðinn²⁾]. Ok litlu síðar talar hann til Vigfúss, ok snýr³⁾ til blíðu, ok segist bæta skyldu, áðr þeir skilja, hvat honum hefir yfirsèzt af rógi ok meinsæri vondra manna, ok biðr konúngr Vigfús nú, at hann taki niðr til grundvallar allt þat verk, er hinn enski meistari hafði gjört, ok láti allt smíðit verða með einu formi. Vigfús gjörir nú svá, ok verðr höllin alsníðut, áðr skip gánga brott af Englandi um sumarit. Konúngr gjörir þá veizlu stóra, [sem hann drekkir Vigfúsi sakir⁴⁾ hallarinnar. Lofa Englismenn mjök smíðit, sem verðugt var. At þeirri veizlu liðinni⁵⁾ gefr konúngr Vigfúsi 2 skip hlaðin vænum kosti, ok þar með gefr hann honum blídt orðlof. Byrjar nú Vigfús ferð sína til Noregs, hefir

¹⁾ v. í S, a. ²⁾ Ófara, hafa orðit, S, e. 554, h. ³⁾ snýst S, e. 554, h. ⁴⁾ a. h. drekki hóf 554, h, S, e.; er h. drechur, handsal S, b. ⁵⁾ v. í S, b. S, e. 554, h.

hann knörinn Sveinsnaut ok þar til annat skip jafnmikit, er hann keypti í Englandi; þetta hleðr hann hvártveggja með ávinning fjár þess, er Danakonúgr gaf honum. Þessi 4 skip býr hann forkunnarliga vel með hagleik sínum, fèkk þar til gylta veðrvita ok stöfuð segl með ýms-um litum.

8. Síðan leggr hann út af Englandi, ok fær góða byri, kemr hann eitt kveld undir Noreg rétt í sitt ættland í Víkinni; hann leggr skipunum í eitt leyni, en stígr í bát með nokkra menn, ok rær upp lágliga fyrir þann bæ, er hann hafði forð-um fráhorfit; hann gengr einn á land ok upp í bæinn, lízt honum þar illa á, svá at mikil reiði fyllir hann þegar, því bærinn er víða bættr ok nýbræddr, ok því þykkir honum víst, at sú kona, er hann átti, máni hafa fengit sér nýan bónda, gengr hann upp í herbergi þau, er hon-um vāru kunnig, ok fer leitandi hvar húsfrú máni sofa; þvíat lókhvíla, er fyrr var getit, var vanrækt. Upp kemr hann í lopt nokkut, þar er sæng ein, þar sér hann liggja húsfreyu sína, ok fagran mann í faðmi henni, þykkir honum nú at sýnu gānga, at hann hafi rétt hugsat, ok svá dauðligt hatr fylði hans hjarta, at þessa manns líf vill hann í stað brott taka; ok með guðs vilja kemr honum til hugar hit þriðja heil-ræði Sveins konúgs, at honum er bannat at vega svá fljótt, sem hann fýsir. Hann gengr nú brott frá sænginni, sem lengst mátti ann

innan húss, ok ætlar þar at standa, meðan hann les *pater noster*; þat fer eigi svá, því reiðin hafði raðat honum mjök at sænginni, þá er úti var. Hann hopar annat sinn, ok hugsar með sér, hvat er hann þolir, þá skuli hann launa lífgjöfina í Englandi ok halda heilræði; fer nú rétt sömu leið ok fyrr. Frá dregr hann sik þriðja sinn, ok sem bænin er úti, er hann kvámminn at sænginni með brugðnu sverði, þrífir í hárit á hinum unga manni, ok ætlar at rykkja höfðinu fram á stökkinn, því hann lá ofar í sænginni. Við þenna rykk vaknar húsfrið, ber þegar skyn yfir, hvat um er, ok kallar svá: sonr okkar, Hákon minn! segir hún. Hann kastar sverðinu, ok biðr guð gæta sín. Verðr þar síðan svá mikill fagnaðarfundr, at eigi er auðvelt at greina, því þau glöddust bæði fyrir önd ok líkama af því er guð hafði nú þeim veitt. Þá segir hún, at þenna pilt bar hún í kviði, er þau skildu: ok heitir hann Hárekr eptir föður þinn. Spyr síðan hvert þeirra annat af sínum farsældum ok framferðum. Segir hún at frændr hans ok félagar hafi sýnt henni svá mikinn manndóm, at hún hefir haft alla luti nóga síðan hann fór burt, bæði til kostar ok uppsmíðis. Hann segir at svá sem morgnar máni hún sjá mega hans fararblóma. Skilja þau síðan. Fer hann til skipa, ok lætr heimta út á rétta rúm¹⁾. Um myrgininn sem sól rýðr fjöll, fær hann

¹⁾ raun S, a. árar í rúm S, c. 554, h.

fagrt kul at landinu. Hans sigling var svá væn, at hvert mannsbarn fór at sjá, ok margir hugðu, at þar mundi sigla einn konúngr; svá siglir hann at landi, lægir seglin, hleypir akkèrum, ok lætr bryggjur á land upp. Þá þekkja landsmenn, at þar er kváminn Hákon, ok verðr nú mikill fagnaðr í öllum þeim bý, er umbergis lá, efflist þar ok sama dag en bezta veizla. Segir hann þá frá ferðum sínum, ok þakkar frændum ok vinum alla þeirra dygð. Hvat höfum vèr lengr frásögu þessa manns, en alla sína lífdaga upp hëðan hëlt hann sínum sæmdum, því þá heill ok hoskleik hafði hann fengit í fundi Danakonúngs með hagleik ok frábærum meist-aradómi, at aldrei kunni hans góðs á grunn at gánga, heldr keypti hann aptr allar þær jarðir, er áðr [lèt hann fyrir glutr ok vangeymslu, ok beó síðan um nægtir. Ok höfum vèr eigi fleira frá honum at segja, lýkr hër svá þessa sögu Hákonar ens norska.

*) höfðu glytrast S, c. 554, h.

Af ágirnd Absalons erkibiskups ok af einum bónda ¹⁾).

Svá er lesit, at ²⁾ í Danmörku sát einn erki-
biskup Absalon at nafni, í nafnfrægum stað, er
Lund hét ³⁾; hann var merkiligr maðr ok mik-
ill skörungr í mörgu lagi, en mjög ágjarn til
fjár, sem lýsist í sögunni. Hann hafði eft ok af
grundvelli uppreist [eitt svartmúnkaklaustr með
föðurleifð sinni ⁴⁾ með ríkum próventum ⁵⁾ ok
vænum herbergjum ⁶⁾. Er þat þessu nærst
segjanda, at ákr einn harla ⁷⁾ góðr lá til kyrk-
junnar ⁸⁾ í Lund, var þat en mesta gersemi;
átti kyrkjan hálfan, en bóndi einn hálfan; [óx
þar et bezta aldini ⁹⁾. Biskupinn falaði marg-
an dag at bónda hans hluta í garðinum ¹⁰⁾, sagði

¹⁾ þannig B; vantar í A. ²⁾ v. í B. ³⁾ heitir, B.

⁴⁾ einn svartmúka lifnað, B. ⁵⁾ presentum, B. ⁶⁾ þat

klaustr kallaði hann Saram (Soram), var þat ekki nærri erki-

stólnum í Lund, heldr svá sem stór dagferð, b. v. B. ⁷⁾ vænn

ok, b. v. B. ⁸⁾ eigna, b. v. B. ⁹⁾ ok brást aldrei, B.

¹⁰⁾ akrinum, B.

honum vera miklu hentara lausa góð eða sú jörð, sem hann ætti einn alla aftekt af. En á hverjum árgangi var þat vani millum kyrkjunnar ok bóndans, at skipta ávextinum með mælum, var þat beggja gagn eða skaði, hvert ábati eða brestr í varð. Nú svá opt sem biskup falaði, svá opt synjar bóndi sölunnar, ok segir þat forna eign sinna lángfeðga, ok því vill hann eigi afganga. Ok sem þat er alreynt, ferr erkebiskup í fors mikit; ok einn tíma, er þeir talast við, segir hann, at heilög kyrkja skal frá þeim degi aungvan hlut ¹⁾ við hann eiga, heldr skal á nefndum degi skipta akrinum bæði til jarðar ok aftektar. Bóndi lætr sér [þetta líka ²⁾], þvíat honum þikir harðna sambúðin í hverju. Liðr nú þar til at hvorirtveggju koma til akrskiptis; er þat sumartími, ok akrinn sem fegrstr ok fýsiligastr ágjörnum manni. Erkebiskup vill hafa þann hátt á skiptinu, at vaðr sè dreginn yfir þveran akrinn ³⁾; hann vill ok öngum tilhlíta ⁴⁾ utan sér, at halda öðrumegin ⁵⁾ við bónda; ok nú þann tíma, [sem jörðin lægist millum hálsanna, leitar vaðrinn at jörðinni, ok berr eigi svá skírt eða merkiliga, hverja hann ⁶⁾ gjörir yfir þveran akrinn. Erkebiskup kallar

¹⁾ reikning eða mæling, B. ²⁾ vel líka, at hafa bitt frjálst, þótt skipti þetta væri nýjung erkebiskups, B. ³⁾ réttýnis, b. v. B. ⁴⁾ athlýða, B. ⁵⁾ vaðinn annann veg til móts, B. ⁶⁾ er lengist vaðrinn milli hálsanna færliga, leitar bugrinn jarðar optir náttúru ok herr' að svá skírt ok, merkiliga, at glægglega sér hverja rígu, B.

þá; rétt ¹⁾ betr ²⁾, bóndi! segir hann. Bóndi hugsar svá gjöra; en sakir þess, at svá fallinn strengr, sem kunnigt er, þarf örugt átak, áðr hann lyptir sér, nýtr bóndi afls, ok kippir röskliga vaðnum, þvíat hann hugði haldið annann veg eigi bila. En þat fór annann veg, þvíat erkibiskup hrapar ³⁾ við rykkinn, ok fellr áfram, svá ófímliga ⁴⁾, at jarðfastr steinn [var í akrinum fyrir ⁵⁾ honum; ok þar kemr hann á, svá at blæðir; stendr upp síðan, ok kastar vaðnum, segir at fullskipt sè akrinum, síðan hann er skemdr med öfund; þarf eigi hér langt um (at tala) utan á engu stendr öðru, enn bóndi sè fallinn í herra pávans bann fyrir öfundarþátt ok áverka ⁶⁾; ok yfir hann skal lýsast þat sama bann um alla *próvincíam*, utan hann gefist á dóm heilagrar kyrkju ok skipan erkibiskups. Sá verðr endir á þessu, at bóndi vill heldr lúta, enn láta kristiligt samneyti, þvíat hann kennir herða mun, en væntir at þetta mál komi undir annann dóm um síðir, ok gengr til ⁷⁾ lausnar. En dóm uppsagðan í milli sín oc kyrkjunnar heyrir hann þann tíma, sem erkibiskup hefir sik fyrirhugsat; en þat er fljótt í úrskurðinum, at þann halfan part, sem bóndi átti í akrinum,

¹⁾ hertu, B. ²⁾ vaðinn, b. v. B. ³⁾ reikar, B. ⁴⁾ óvarlíga, B. ⁵⁾ í akrlandinu verðr undir, B. ⁶⁾ viljanliga veltan meðr undirhyggju, b. v. B. ⁷⁾ fortu ok, b. v. B.

skal hann leggja til kyrkjunnar, kallar hann þetta minningar-hót ¹⁾, en [aungvan dóm ²⁾ fyrir svá stórt afbrot. Bóndi lætr sér fátt um finnast, þvíat nú lýkr upp fyrir honum, hvern veg lagit var þetta mál, herra þó allt eins hraustliga sinn skaða, ok veitir erkibiskupisömu lýðskýlðu, sem fyrr[hafði verit ³⁾. Liðanú þaðan tímar, þar til at sami bóndi tekr banasótt, ok kallar til sín heimugligan klerk, at gjöra sína nauðsyn, ok þiggja tilskipat sakramentum af heilagri kyrkju, ok í millum annara greina ⁴⁾ seigir hann svá til prestsins: sèra minn! segir hann, ek veit, at þú ert röskr maðr ok einarðr, því vil ek gefa þér þann beztu hest, er þú kys af minni eign [ok þar með þýzkan söðul ok bitill ⁵⁾, til þess at þann tíma er ek em andaðr, herra þú erindi mit Absalóni erkibiskupi, svá fallit, at ek stefni honum fyrir dómstól himnakonungsins, at svara mér þar um akrinn ok þær greinir fleiri, sem þar til lúta. Prestrinn [jatar gjöfinni ⁶⁾, því hún var fögr, en þikir þó [á skafit ⁷⁾ nokkut. Gjörir bóndi litlu síðar [sinn enda ⁸⁾, ok fèkk fagrt andlát fyrir manna øgum. En prestrinn gjörir, sem hann hafði jatað, skundar á fund erkibiskups ok kemr svá í staðinn, at hann sitr yfir borðum

¹⁾ lagfært fyrir hat A, hót, B. ²⁾ aungva hót, B. ³⁾ án umlestra fyrir nokkrum manni, B. ⁴⁾ í sinni skipau, b. v. B. ⁵⁾ með þvílíkan söðul ok beizl, B. ⁶⁾ þakkar gjöfina, B. ⁷⁾ óskafereð, B. ⁸⁾ sin erendi, B.

fyrri ¹⁾ máltíð, gengr inn í höllina fram fyrir hásætið, ok heilsar uppá erkibiskup, ok segir svá síðan: sá bóndi, er hann nefndi eignarnafni, er nú farinn fram af veröldinni, segir hann, ok bað mik bera yðr þau orð, herra! af sinni álfu, at hann stefndi yðr fyrir hásæti himnakonungsins, at svara honum þar fyrir akrskiptið forðum. En á sama augabragði ok prestrinn hafði úti sitt mál, hné erkibiskup aptr at dýnunum ²⁾ örendr í stað. Aflaði þetta mikils ótta um allt ríkit, sem enn mun síðar getit verða. En nú skal fyrst víkja til þess klaustrs ³⁾, er fyrr nefndum vör; þat gekk svá til sama dag, sem erkibiskup var bráðlátinn, at eptir *completorium* síð um kveld, sem bræðr hugðust at fara til svefns, ok þeir höfðu enn eigi spurt af hans annláti, þá kom hryggilig rödd [af altarishorninu ⁴⁾], svá talandi með lágri ok mæðiligri raust: [*Sora! Sora* ⁵⁾! *pro me supplex ora!* Þat er skilníngr þessara orða, at röddin biðr lífnaðinn ⁶⁾ mjúkliga minnast sín í augliti guðs. Birtist enn í þessu [sæt myskun ⁷⁾ al máttigs guðs, þóat erkibiskupinn yrði brotligr í sínu lífi fékk hann ⁸⁾ orlof framliðinn at vitja þángat til hjálpar ok huggunar, sem hann hafði ⁹⁾

¹⁾ hina fyrri, B.

²⁾ stólnum, B.

³⁾ Saram, b. v. B.

⁴⁾ upp við altarið, B.

⁵⁾ Sara! Sara, B.

⁶⁾ biðja

fyrir sér ok, b. v. B.

⁷⁾ réttlætisdómur, B.

⁸⁾ eigi

heldr, b. v. B.

⁹⁾ þú, b. v. B.

mestu verskuldát ¹⁾, því [at síðan bræðr frétu dagstætt andlát erkibiskups, tók af þeim allan efa, at hans önd hafi þá krafist bænafulltíngs ²⁾. En nú er þar nærst at víkja með fljótu máli til þess efnis, hver ótti var um ríkit af þessum hlut. Þat gjörist lítlu síðar, at einn illvirki var gripinn af valdsmanni, járnaðr ok í dýflizu settr; hann var svá [baldinn ok gráligr í ³⁾ sinni illsku, at hann varði með lygðum ok mein-
særum allar sínar ⁴⁾ sakir; ok svá sem hann sat í járnnum dag ok nátt, hafði hann heyrt fagnaðarlaus hvað framfór í millum erkibiskups ok bóndans; því smíðar hann sér ráð, ok fær komit þeirri flugu í munn eins skiptíngs, at bera stefnu hans þeim herra-manni, sem hann hafði fángat, en ⁵⁾ sú stefnan var á nokkut líkan hátt ok en fyrri, utan þat bar í meðal [sem vān var ⁶⁾, at sjá stefnir til ens neðra höfðingjans, er öngum dæmir gott. Fór hēr svá at, með miklum klókskap þessa óvinar ⁷⁾, at rēttar-maðr ⁸⁾ treystist eigi fram at halda við hann lögligri kvöl, ok lēt hlaupa [undan ribbalda ⁹⁾, hvért er honum líkaði. Af fyrra efni gefr vel at skilja, hversu formanni ¹⁰⁾ kyrkjunnar [er þat

¹⁾ verðskuldán í B. ²⁾ þó bræðr væru honum um gott skyldugir, stóðaði honum ekki framlíðnum kraptr þeirra bæna, því úr helvíti er engin endrlausn, B. ³⁾ lagfart fyrir griottligt í A. vandrok óguðligt af, B. ⁴⁾ illsku þ; v. B. ⁵⁾ þvíst, B. ⁶⁾ v. í. B. ⁷⁾ illmennis, B. ⁸⁾ valdsmaðrinn, B. ⁹⁾ lausan, B. ¹⁰⁾ formenn, B.

geymanda, at auðga ¹⁾ hvorki sik nè sína kyrkju með rángfengnum fjárlut, þvíat reynd er ráðvendni drottins þar um, at eigi vill hann' þat þiggja, sem [eigi er lögliga ²⁾ aflat. Amen.

¹⁾ eru gjarnir at auðga sik af kyrkjunnar eignum, ok mega þeir taka sér þetta æfintýr til viðvörunar at eigna; *B.* ²⁾ með röngu er, *B.*

Re g i s t r

yfir

öllum manna ok þjóða nöfn, sem finnast
í þessu bindi.

Absalon Davíðss. 418.

Absalon erkibiskup, 352.
367-69. 373-402. 440-
446.

Aðalbrikt greifi, 380.

Aðaldagr biskup, 418.

Aðalráðr Englakonúgr,
Játgeirsson, 109. 158-
61. 184-85. 189-90.
194. 199-200. 419.

Aðrianus páfi, 410.

Agapítus páfi, 408.

Ágústínus, 415-16.

Ágústus keis., 413.

Áki, 231.

- Pálnatókason, 55. 68.
76. 77. 90. 91. 152. 165.
171. 175.

Áki Tókason, 43-50.

Alexander páfi, 394.

Alexander stólkonúgr,
410.

Alexis konúgr, 315-16.

Alfifa Álfrúns dóttir jarls,
162. 200. 201.

Álfrún jarl, 200.

Álrekr eða Eiríkr strjóna,
159. 161-62.

Angises hertogi, 405.

Ansgarínus biskup, 406-7.

Ármóðr, 126. 169. 171.

Arnaldr, 408.

Arnaldus Karlamagnúss.
409.

Arnfinnr jarl, 1.

Árni Ármóðsson, 126.

Arnoddr kertasveinn, 71.

Arnór jarlaskáld, 209.

Arnúlfr helgi, 405.

Ásbjörn Eydanajarl, 216-
221. 252. 262-79.

- snara, 369-70. 373. 387.
400.

Asiumenn, 412-413.

Áskell erkibiskup, 349. 352.
373-74. 377. 391-92.

- Erlingsson, 212.

Áslákr hólmस्कalli, 115-16.
132-33. 166. 170-72.

Ásley, 368.

Assúr, 414.

Ástráðr Þorgunnusson, 238-

40. 251. 255-59. 271-

72. 278. 282-93.

Ástriðr Búrizlafsdóttir, 99.

100. 104-7. 112-15.

156-75.

- Sveinsdóttir, kona Úlfa jarls, 183. 187. 206.

Atli svartí, bóndi, 52. 55.

- Sveinss. 372.

Auðun, 159-60.

Austrvegsmenn, 226.

Anstr-Vindr, 380.386.398.

Baldvini hertogi, 227.

246-47. 262. 282-93.

Beða prestr, 409-10.

Begga Pippínsd. 405.

Benedikt Sveinsson, 212.

227. 238-40. 251. 265.

269-78. 309.

- ábóti, 415.

Bersi Skáldtorfusson, 204.

Birgir bryti, 42.

- jarl brosa, 335. 396.

Bjarni biskup, 163.

- Sviakonúngr, 180.

Björn, 302-4.

- brezki, 50. 51. 68. 70-

73. 93. 98. 111-12. 126-

27. 143. 153-56.

- Eiríksson, 410.

- járnsíða Haraldss. kesju, 183.

Björn Sveinsson, 212. 218.

- Úlfsson jarls, 183.

Blakkmarrr, 251. 271-73.

278.

Blóð-Egill, *sja* Egill Ragnarsson.

Bóthildr Hákonard. 302.

- frú Þorgautsd. 302. 310.

Bretar, 70.

Brimiskjarr jarl, 26. 29.

31. 41.

Brittó, 416.

Brútns, 416.

Búi-digri Vesetason, 77-

78. 82-92. 110. 115-16.

119. 126. 130-31. 136.

139-41. 144-45. 151.

157-58. 165-66. 170.

173. 183.

Búrizlafr konúngr, 73-74.

97-100 104-7. 183. 327.

394. 397-401.

Dalemarr, 383.

Davíð konúngr, 418.

Dómaburr, 378.

Eðla drotning Baldvinad.

227. 251. 262. 282. 287.

290.

Egill Ragnarss. 231-42. 245.

Einar litli, 127.

- prestr Skúlason, 353.

- Skálaglam, 127-30 144.

158.

Eiríkr Byrgiss. 396.

- Eiríkss. Sviakon. 396.

Egill (Blóð - Egill) Ragnarsson, 231-42. 245.

Eilífr Þorgilsson, 158. 160-61.

Eiríkr jarl Hákonarson, 118-19. 121-22. 125-30. 131-5. 144. 151-57. 168. 174-75. 183-84. 186. 195. 198. 200. 421.

Eymundars. 410.
eymuni Danak. 311-12. 319. 335-49. 353. 378. 384.

konúngr góði Sveinsson, 212. 227. 244. 250-51. 265. 270-71. 273. 277-78. 294-320. 338. 348.

helgi Játvarðsson Svíakonúngr, 318.

konúngr lamb Hákonarson, 311. 348-50. 373.

Svíakonúngr sigrsæli, 180. 419-20.

Þorvaldss. 412.

Elfráðr konúngr, 410.

Elím Semss. 414.

Elle, 187.

Ellisif Jarisleifsd. 210.

Emma Rikgarðsd. drottning. Aðalráðs ok Knúts, 159. 161-62. 189-90. 199-200.

DANSKAR SÖGUR.

Eneas, 416.

Engilborg Eiríksdóttir, 396.

Engilborg eða Ingibjörg Haraldsd. konúngs. 324-27. 335. 342. 388.

- Valdimarsd. Knúts. 396.

Erlingr Hákonarson, 135.

- skakki, 388.

- af Skugga, 118-20. 126.

Evgeníus páfi, 351.

Eyjólfur Valgerðarson, 42-43.

Eylendingar, 882-83.

Eymundur Sveinsson, 212.

Eyvindr bifra, 218-22. 252. 262-63. 268-69. 275-77.

Filippus postuli, 414.

Filippus Frakkakonúngr, 396.

Fjónbúar, 67. 351.

Fjölunir Tókason, 43-46. 55. 64-65. 70-72.

Flóki Vígvarðss. 412.

Flæmingjar, 292.

Fólkráðr greifi, 355.

Friðleifr Mjúklátss. 375-376.

- Skjaldars. 413.

Friðrekr keisari, 354-56. 397.

F I

Frísir, 405.

Fróði konúgr, 408.

Fróði Friðleifss. 413-14.

Fýriselta, 180.

Garðar Svavars. 411-12.

Gautar, 358.

Geira Búrizláfss. 99.

Geirmundr, 167.

Geirprúðr, Heinreksd. hert.

375. 381. 391-92.

Góðefriðus konúgr,

405-6.

Goðjóð, 413.

Gormr konúgr barnlaus,

1. 2. 3.

- konúgr heimski eða
gamlr, 3-18. 67. 183.

205. 409-10. 417.

Grikkjar, 315.

Guðbrandr úr Dölum, 126.

142.

- hvíti, 120. 144-45.

Guðfreðr, 407.

Gúðini jarl, 191-94.

Guðröðr, 418.

Gullharaldr Knútsson, 19-
25.

Gunnhildr Búrizláfss. 99.

104-7. 183. 418.

- Knútsdóttir, 162. 200.
206.

- konúngamóðir, 18. 21-
26. 409.

Gunnhildr Sveinsd. jarls

Hákonars. 212.

Guttormr Sveinsson, 212.

- móðurbróðir Háreks,
406-7.

Gvenmarr Ketilss. 372-74.

Gyða Haraldsd. konúgs

Gúðinas. 194. 324.

- Sveinsd. konúgs, 183.

- systir Úlfs jarls, 193-94.

Gyrðr Danakonúgr, 408.

- skipherra, 426.

Gönguhrólfr, 189.

Hákon jarl Eiríksson, 183.

200-1. 302.

- jarl Ivarsson, 311.

- norræni Sunnifuson, 311.
348.

- jarl Sigurðarson, Hlaða-

jarls, 18-32. 35-43. 110.

113-37. 142-57. 165.

168-71. 179-83. 186.

318. 409. 418. 420.

- úngi, Noregs kgr. 396.

- Háreks. 422-39.

Háleygir, 42.

Hálfðán konúgr, 407-8.

Hallendingar, 224-25. 338.

351.

Hallkell, móðnrbróðir

Ólafs helga, 210.

Hallsteinn kerlingarbani,

126. 155.

Hallvarðr, 1.

- af Flyðrunesi, 127.

- háreksblesi, 187.

- helgi, 345.

Haraldr *sjá* Strút-Haraldr.

- gilli, 342-44.

- biskup, 418.

- Gormason, 8. 14-32. 35-39. 41-43. 45-49. 51-67. 164. 179-83. 205. 409. 417-420.

- gráfeldr, 18. 20-25.

- Guðinason Englakonúgr, 194. 324.

- hárfagri, 409-10.

- Gunnhildarson, 179.

- Haraldss. kesju, 318.

- hein Sveinsson, 212. 214. 216-23. 226.

- kesja Eiríksson, 311-12. 318-19. 336-40. 343.

- jarl *sjá* Klakk-Haraldr.

- kenningarson Knúts, 162.

- Knútsson, 200-1. 205-6.

- konúgr Sigurðars. 210-11. 215. 230. 243. 294. 302.

- Sveinsson, 183. 185.

- konúgr Valdimarsson, 194. 324-27. 335. 388.

Harðvígr erkibiskup, 354.

Hárekr konúgr, 406.

Hárekr konúgr, 406-7.

- - 406.

- bóndi, 422.

- Hákonars. 438.

Haukr, 16.

Hávarðr höggvandi, 115-16. 136-37. 145. 165. 170. 172.

- uppsjá, 127.

Heiðrekr strjóna, 199.

Heiðrekr 1ti keisari, 408.

- Búrizláfsson, 402.

- halti Sveinsson, 333-41.

- 3ti keisari mildi Konráðss. 162. 200. 409.

- valdsgreifi Heinrekss. 375. 380.

- keisari Heinrekss. keis. milda, 301-6. 310. 313. 320.

- Englakonúgr, 375.

- Heinrekss. keisara, 320-21. 328-29.

- hertogi Konráðss. 354-56. 360-1. 375-76. 379-81. 386. 391-93.

Helgi Danakonúgr, 408.

Hemígr Strútharaldss. 107. 159. 161-62. 187.

- 405.

Hereðus biskup, 408.

Hildigarðis drotn. 405.

F f 2

Hildigunnr kona Veteta, 77.

Hlöðver Arnaldíson, 409.

- Hlöðverss. 407-10.

- Karlamagnúss. 405-7.

Hríng, 416.

- Haralds. 418.

Hrói tungugoði, 412.

Hrærekr Frisahöfðingi, 405.

Húnó biskup, 408.

Hyrningr greifi, 391.

Hörðaknútr Knútsson, 162.
200-1. 205-6.

Íngi Haraldss. gilla, 344-
45. 375.

- Steinkells. Sviak. 318.

Íngibjörg Ottarad. 47-49.

- Þorkeled. 111. 153. 155-
56. 167. 176.

Íngifreyr, 413.

Íngigerðr Ólafsd. sænska,
210.

- kona Strútharalds, 77.

- Birgisdóttir, 335.

Íngimarr, 373-74.

Íngiriðr Haraldsd. 294.

- Sveinsd. 212. 237.

Íngvar kyeisa, 353. 364.
366. 372.

Irpa, 135-37. 142.

Íslendingar, 181.

Jafet Nóas. 414-15.

Jakóbus postuli, 416.

Jarisláfr, eða Jarizléifr
Valdimarsson, 210. 324.

Jarizmarr, 398. 402.

Jarmar, 384.

Játgeirr Aðalráðsson, 190.
194-95.

- faðir Aðalráðs, 184.

Játmundur Aðalráðss. 161-
62. 190. 194-5. 199-200.

- konungur helgi, 184-85.

Játvarðr enn góði Aðal-
ráðss. 190. 194-95. 206.

- Elfráðss. 410.

Játvígr Aðalráðss. 190.
194-95.

Jóhannes páfi, 410.

- guðspjallamaðr, 416.

Jómsvíkingar, 76-81. 88-
125. 134-58. 179. 183.
186.

Jón Sörkviss. Sviak. 335.

Jótar, 382-83. 391.

Júliannus niðingr, 184.

Kálfr Mánason, 214. 216.

Kam Nóas. 414-15.

Kanán, 415.

Karl, 358.

- Hlöðverss. 407.

- Hlöðverss. 409.

- Knúts. helga, 227. 262.
290.

- Sviakgr. Sörkviss. 305.

Karlamagnús Hlöðverss.
409.

Karlamagnús, 1.405-7.417.

Kassamarr, 381. 394.

Katrín Eiríksdóttir, 318.

- Íngadóttir, 318.

- Knútsdóttir lávarðar, 335.

Ketill biskup, 338.

Kjarfall konúgr, 410.

Klakk-Haraldr jarl, 3-14.

Knútr, 2. 3.

- 358.

- Eiríkss. Svíakgr. 318.

- Danakonúgr, 408.

- lávarðr Eiríksson, 310.

312. 319-42. 350. 371.

387.

- Gormsson, 8. 14-19.

- jarl Hákonarson, 318.

- Haraldss. kesju, 318.

- Magnúss. Nikuláss. 327.

349-69. 373.

- Sveinsson, himn ríki eða

gamli, 158-62. 183-207.

215. 243.

- Sveinsson, 212.

- helgi Sveinsson, 212.

214-81. 297. 307-9.

- Sveinsson Áskelas. eða

Knútr á Sóla, 212.

- Valdimarss. 381-402.

Konráðr keisari, 162. 351.

354. 375. 409.

- markgreifi, 360.

Konstantín, 368.

Kristín Björnsd. járnsiðu, 318.

- Íngadóttir Svíakonúngs, 324.

- Knútsd. lávarðar, 335.

- Nikulásdóttir, 318.

- Sigurðard. jórsalafara, 388.

- Stígsdóttir, 335.

Kristóforus Valdimarss.

357. 373-96.

Kúrír, 226. 322-23. 386-87.

Leó stólkonúgr, 405.

Leifdagr biskup, 418.

Leifr Eiríkss. 412.

Libedagus biskup, 408.

Liðbrandr konúgr, 415.

Lótariús eða Ljóðgeirr

keisari, 329. 407.

Löðver Frakkakgr. 396.

Magnús konúgr berfætti,

318. 349.

- blindi Noregs konúgr

Sigurðars. 335. 342-46.

- konúgr góði Ólafsson

helga, 206-14. 311.

- Erlíngss. 388.

- Haralds. kesju, 318.

- sterki Nikuláss. 319-20.

327-42. 350.

- jarl, 416.

Magogg, 414.

- Málmfriðr Haraldsd. kon-
 únga, 324. 342. 388.
 Margrét Eiríksd. 318.
 - Ingadóttir, 319. 324.
 - Knútsd. lávarðar, 335.
 Markús Skeggjason, 295-
 317.
 Maurukári jarl Guðinas.
 194.
 Merkúrius, 184.
 Mesraim, 414.
 Mikkael stólkonúgr, 405.
 Mjúklátr, 375-76.
 Móyses, 415.
 Naðr, víkingr, 411.
 Naumdælir, 42.
 Nikulás blaka, 318.
 - Búrizláfss. 402.
 - Magnúss. Nikulás. 327.
 - 415.
 - skata, 351.
 - konúgr Sveinss. 242.
 312. 319-20. 324. 327-
 32. 336-42. 344. 349.
 - Stigason, 335.
 - detta, 358.
 Nizótórus stólkonúgr,
 405.
 Norðimbrar, 418.
 Óðin, 412-13.
 Ólafr Bjarnason konúgs,
 180.
 Ólafr helgi Haraldss. 183-
 84. 200-1. 207.
 - kyrri Haraldsson, 212.
 237. 242-45. 294.
 - Haraldsson kesju, 318.
 349-50.
 - glugg, 351.
 - Sveinsson, 212. 227.
 245-48. 281-88. 292-
 96.
 - sænskí, Svíakonúgr, 183-
 84. 186. 207. 408. 420-
 421.
 - Tryggvason, 32-39. 99.
 183-84. 186. 420-21.
 - Þórðarson, 396.
 Ólöf Stefnisd. 50-1. 55. 73.
 Otta keisari enn rauði, 26-
 29. 31-39. 179-80. 409.
 417. 420.
 - Heinrekss. 375. 396.
 Ottar jarl, 40. 45-49.
 - svartí skáld, 185-91,
 194-96.
 Ottó - Sveinn sja: Sveinn
 Haraldss. tjúguskegg.
 Ottó mikli keis, 408. 409.
 Ottó 3ði keisari, 419-20.
 Pálmarr, 251. 271. 273.
 276. 278.
 Pálnatóki Pálnirss. 49-80,
 88-99. 107. 111. 182.
 Pálnir Tókason, 43-50,

- Paskalis páfi, 300. 310.
 406.
 Pètr biskup, 338.
 - þenja, 369. 372-73.
 - mágr Absalons biskups,
 369.
 Pippín Arnúlfss, 405.
 - Hlöðverss, 407.
 Píamarr, goð, 386.
 Plógr svarti, 346-48. 353.
 372.
 Poppó biskup, 37-8. 419.
 Priða, 397.
 Purvit, goð, 385.
 Ragnar, faðir Blóð-Egils,
 231.
 - loðbrók, 407.
 Ragnhildr Eiríksd. 311.
 - Magnúsd. þerfætts, 318,
 349.
 - Magnúsd. góða, 311.
 - Sveinsdóttir, 212.
 Raumdælir, 42.
 Reginbrandus biskup, 318.
 Reinfriðus son Góðefriði,
 406.
 Ríkarðr Rúðjarl, 159.
 189.
 - Vilhjálms, 189.
 Ríkiz Valdimarsd. 396.
 - Birgisd. jarl, 396.
 Ríkiza Búrizláfsd, 327.
 349. 354. 358.
 Rimbertus biskup, 407.
 Rimbrondus biskup, 408.
 Rinvit, goð, 385.
 Rípa-Ulfr, 352-74. 359.
 364. 372.
 Róbert jarl Vilhjálmsson,
 189. 200.
 Rængar, 377-85. 398.
 Rögnvaldr Mærajarl, 189.
 410.
 Saumæsa Atlad. 52-56.
 Saumæsu - Sveinn sjá:
 Sveinn Haraldsson tjúgu-
 skegg.
 Sem Nóason, 414.
 Sigfreðr, 407-8.
 Sighvatr skáld, 200. 202.
 204.
 Sigríðr stórráða, d. Sköglar-
 tosta, 183. 207. 420.
 Sigröðr, 406.
 Sigurðr fóstbróðir Tóka-
 sona, 47-48.
 - Haraldss. gilla, 344-45.
 - Hlaðajarl, 18.
 - jarl ríki, 410.
 - konúgr jórsalafari, 316.
 324. 335. 342. 388.
 - kápa Væsetason, 77-78.
 82-88. 91. 111. 115. 126.
 141-42. 157.
 - steiklingr, 126.
 - sterki, 339-40.

Sigurðr Sveinsson, 212-13.
 Sigvaldi Strútharaldsson,
 77-81. 88-115. 119.
 124. 126-31. 135-41.
 143. 156-57. 165-66.
 169. 172. 183.

Sjólendingar, 351. 360.
 391.

Skánúngar, 225. 338. 351.
 360. 391.

Skjaldmeyar - Einar *sjá*:
 Einar skálaglam.

Skjöldr Oðins. 412-13.

Skopti-Karkr þræll, 135.
 147.

Sköglar-Tosti, 183. 207.

Sóna Ebbason, 384-85.

Stefnir jarl, 50-1. 62. 67-8.

Steinkell Sviakgr. 211.

Steinn Herðisarson, 215.

Stígr hvítaleðr, 335.

Strút-Haraldr jarl, 77. 79.

81-88. 92-93. 107-8.

115. 187.

Styrbjörn stærki Ólafsson,
 180.

Styrkarr af Gimsum, 126.

Suðrmenn, 352-55. 381.

Súffia Valaðarsd. 357. 396.

Sunnifa Hákonard. 311.

348.

Svantaviz, goð, 384

Sveinn Askellsson, 212.

Sveinn biskup, 385.

- Búason, 151. 157.

- Eiríkason eymuna 349-
 72.

- jarl Guðinas. 194.

- jarl Hákonarson, 120-
 22. 125-26. 130-31.
 135. 145. 200. 212.

- Haraldss.tjúguskegg, 53-
 73. 76-77. 81-115. 154.
 158-59. 180-86. 205-6.
 306. 418-21.

- Knútt. ok Alfifu, 162.
 200-1.

- Sveinss. konúnga Úlfs-
 sonar, 212. 333.

- Sveinsson, 212.

- konúgr Úlfsson jarls,
 183. 206-220. 222. 330.
 296. 302. 333. 417. 419-
 20. 426-30. 433-37.

- Þórgunnuson, 238. 239-
 40. 251. 255-57. 271-
 73. 278. 282-93. 313.

Sverrir Noregs konúgr,
 318.

Sörkvir Karlsson Sviakon-
 úngr, 335.

- konúgr Kolss. 354. 358.
 360.

Tetizláfr konúgr, 384.

Tíras Jafetss. 415.

Tjarnaglófi, goð, 386.

Tófa Strútharalds. 77. 87.

88. 115. 157.

π móðir Kristófers Valdimarss. 357. 396.

Tóki, 43-44.

Tólar verpill, 252-55. 263. 270. 280.

Tóli, 257-62.

- Hemingsson, 366.

Tosti jarl Guðinason, 194.

Trójumenn, 416.

Tryggvi, 36.

Turupíð, goð, 385.

Tyrkir, 412. 415.

Úlfhildr Aðalráðs. 159. 162.

Úlfkell snillíngur, 159. 162. 198.

Úlfnaðr bóndi, 193.

Úlfr, 123-24. 159.

- ubbi Sveinsson, 212.

- jarl Þorgilsson sprakaleggs, 183. 187. 191-93. 206.

Uni Garðars. 412.

Urgupríótr jarl, 26. 29. 31. 41.

Vagn Ákason, 77-112.

116-19. 122-24. 126.

131-33. 139-46. 152-

56. 165-66. 171-76. 238.

Valaðar konúgr, 357.

Valdimar Birgiss. jarl, 396.

- konúgr Jarizláfsson, 194. 324. 342.

- Knúts. lávarðar, 335. 348-402.

- gamli Valdimarss. 396.

Valþjófr jarl Guðinas. 194.

Vendilbyggjar, 252.

Veseti, 77-90. 157.

Vestr-Vindr, 398.

Viðgantr, 322-27.

Víaghlúmr, 129-32.

Vígfús norræni 426-37.

- Víaghlúmas. 129-30. 133. 172.

Vilhjálmr digri Heinrekss. 375. 396.

- lánaspjót, 189.

- Rikgarðss. 159. 189. 200.

Vindr, 207-8. 233. 245.

249. 303-7. 374. 376-

7. 380-83. 389-99. 402.

Væringjar, 162.

Yrjarskeggi, 126.

Þétteleifr Eðlason, 352-

53. 359. 364. 366. 368-

79. 372.

Þingamannalið, 158. 184-

85.

Þjóstólfr Alas. 345-46.

Þór, 412.

Þóra Skagadóttir, 150.

Þórariinn loftunga, 203-4.

Þórðr, 159-60.

- Kolbeinsson, 188. 195-199.

- skori, 252-63. 279-80.

- Örvahönd; 129-30. 158.

Þorgautr fögrumskinna
Úlfsson, 302.

Þorgerðr hörðatröll eða
hölgabrúð eða hörðabrúð, 134-37. 142. 172.

Þorgils sprakalegg, 183, 187. 206.

- Sveinsson, 212.

Þorgunna Vagnsdóttir, 238.

- Vesetadóttir, 77.

Þórir biskup, 338.

- hjörtr, 126.

Þorkell auðgi, 129, 158.

- háfi Strútharaldsson, 77-81. 88. 91. 107-10. 126.

141-42. 157-59. 161-62. 165. 187.

Þorkell leira, 111. 126. 145-53. 175.

- miðláng, 121. 126. 139-40.

Þorleifr skúma, 129-30. 133. 144-45. 158. 172.

Þorleikr fagri, 208. 211.

Þorvör kona Tóka, 43-44.

Þrændir, 42.

Þyri Haraldsd. kona Styrbjarnar, 180.

- Klakk-Haraldsd. danmarkarbót, 3-8. 11. 16-17.

Æsa sjá: Saumasa.

Ögmundur hvíti, 116-19. 126.

Öndóttir kráka 412.

Önundur Ólafsson Svíakon-úngr, 209.

Özur erkibiskup, 313-14. 319. 337-39. 349. 373.

Re g i s t r

yfir

öll landa, staða ok fljóta nöfn, sem finnast
í þessu bindi ¹⁾,

Afrika, 415.	Beltissund, 230.
Alaborg, 353.	Björgvín, 411.
Albaníaland, 414.	Bleikíng, 363. 386.
Alsey, 231.	Bólgaraland, 415.
Alviðra, 129. 158.	Borgúnðarhólmr, 63. 77-9.
Analöng, 382.	83. 88. 140. 151. 157.
Apasýsla, 357.	231-33. 235. 237-8. 363.
Apúlealand, 415.	Borgundía, 407.
Arabía, 415.	Bramnes, 391.
Arkúu, 344 378. 384.	Brandfurða, 194.
Aqvisgranum, 407.	Breiðafjörðr, 158.
Árós, 229-30. 408. 418.	Bretland, 50-1. 62-3. 68-9.
Ásbjarnarþúðir, 252.	73. 93. 98. 111. 156.
Asía, 414.	Brimar, 300. 354. 408.
Assatún, 194-95.	418-19.
Asund, 383. 386.	Brittannía, 416.
Atripíðen, 391.	Brúnsvík, 354-55. 375-76.
Austbú, 358.	379. 393. 396.
Austrlönd, 14.	Búaporp, 369.
Austrvegr, 39. 180. 184.	Burstaborg, 392.
216. 294. 322. 324. 335.	Burakyrkja, 159-60.
422.	Böku, 382.
Bár, 299. 415.	Dalir, 126. 142.
Basta, 317.	Damíað, 396.

¹⁾ Ur registrinu er viljandi slept *Danmörk*, *Norveg* ok *Svíþjóð*, vegna þess þau nöfn komu svá oft fyrir í sögunni að mikils til of langt yrði upp að telja.

- Danaskógar, 194-95.
 Danavirki, 28. 32-35.
 Danúbíus, 415.
 Dímin, 380-81. 393.
 Dúbbjñ, 351.
 Dunzarbrú, 381.
 Dýflin, 410.
 Dýrafjörðr, 129. 158.
 Egðera, 405.
 Egiptaland, 414.
 England, 159. 161. 184-
 89. 194. 199. 200. 202-
 3. 205-6. 243-44. 410.
 412. 416. 418-19. 422.
 426. 430-31. 436-37.
 -Erkúlesstólpar, 416.
 Ermland, 414.
 Erri, 208. 231. 363.
 Eqvítanía, 407.
 Evrópa, 414-16.
 Eyland, 307. 387.
 Eyrarsund, 225. 230. 238.
 279. 390.
 Eystrasalt, 15.
 Eyvindarbúðir, 252.
 Falong, 377.
 Falstr, 231. 360. 362-63.
 Farðhús, 358.
 Fencði, 299.
 Feneyabotu, 416.
 Finneiði, 358.
 Firðir, 158.
 Fjón, 43. 47-49. 51. 53. 55.
 58-62. 77. 90-91. 153.
 156. 209-31. 250. 257.
 261-62. 266. 281. 286.
 308-9. 352. 360-61. 363.
 Flandr, 422.
 Flatsmynni, 393. 398.
 Fors, 345.
 Fljót, 187.
 Flyðrunes, 127.
 Flæmingjaland, 202. 227.
 246-47. 262. 282. 287-
 88. 292-93. 416.
 Fótvik, 337-40.
 Frakkland, 313. 405. 407.
 Freysmosi, 369.
 Frisland, 355. 416.
 Fúir, 393.
 Fúznón, 393.
 Fýrileif, 342.
 Fýrisvellir, 180.
 Færeyjar, 411. 416.
 Gaðisey, 415-16.
 Galizuland, 302.
 Galicia, 416.
 Gandvik, 43.
 Garðarshólmi, 411-12.
 Garðaríki, 194. 201. 210.
 212. 294-95. 335. 354.
 414.
 Garðsborg, 383.
 Gautelfi, 207. 240.
 Gautland, 39. 40. 45. 47.
 49. 354. 394.

- Geitisey, 391.
 Geitsbekk, 354.
 Germanía, 415.
 Gjetúlla, 416.
 Goðlönd, 413.
 Gorgaía, 392.
 Graðarheiðr, 371.
 Grikkland, 415.
 Groz, 381.
 Grozvin, 393.
 Guðakrsá, 375.
 Gunnhildarmýri, 26.
 Grænasund, 379. 39f.
 394-95.
 Grænland, 411-12.
 Halland, 59. 211. 222.
 224. 230. 337. 343. 358.
 363.
 Hálogaland, 126.
 Hálá, 22. 179. 181.
 Hamrasund, 121.
 Haraldseið, 230.
 Harund, 125.
 Harundarfjörðr, 125.
 Heðinsey, 374. 378. 382-3.
 Heiðabær, 207. 229. 312.
 319. 322. 330. 341. 353.
 355. 359. 383. 392. 406.
 408.
 Helganes, 209.
 Hemíngaborg, 188.
 Hereyjar, 122. 124.
 Hjaltland, 416.
 Hjarrandasýsla, 252.
 Hjörúngar, 125.
 Hjörúngavágr, 122-25. 158.
 168. 183. 186.
 Hlaðir, 120.
 Hlæsey, 230.
 Hlýrskógshéiði, 207.
 Hólmgarðr, 194. 210.
 325-27.
 Holtætaland, 3. 5. 9. 14.
 179. 416.
 Horn, 411.
 Hríngmaraheiði, 198.
 Hríngstaðir, 214. 331. 334.
 364-65. 387. 395.
 Húnaland, 414.
 Húsavík, 411.
 Hýlingstaðir, 355.
 Hyljumynni, 390.
 Höfn, 208.
 Höð, ey, 122-23.
 Höfuðey, 345.
 Indíaland, 414.
 Írland, 32. 73. 410. 416.
 Ísafjörðr, 182.
 Íseyri, 84.
 Ísland, 42. 58. 181. 409-12.
 Ítalía, 415.
 Jaðar, 164.
 Jalángerheiði, 337. 413.
 Járnloka, 387.
 Jólnhólmar, 369.
 Jóm, 74.

Jómsborg, 74-75. 79-80. 88-
97. 100-8 116. 179.
207. 389. 419

Jórsalaborg, 351.

Jórsalir, 312. 291-92.

Jótland, 207-8. 211-14.
229-31. 251-52. 286.
330. 338. 341. 346. 351-
60. 363. 369. 383. 406.
408. 417.

Jótlandsaíða, 230.

Jöfnufjörðr, 211.

Jörúgr, 230. 338.

Kaldea, 415.

Kálfá, 267.

Kálflundi, 359.

Kampanía, 415.

Karenz, 385.

Kartagó, 415.

Kerlingaland, 407.

Kipr, 316.

Kirjálaland, 414.

Kleivás, 392.

Koln, 407.

Konúngahella, 354.

Kornúng, 370.

Kotškógaþorg, 393.

Kúaviz, 379.

Kúrland, 322. 414.

Kvennaland, 414.

Kyrkjubær, 416.

Kyrkjuvogr, 416.

Kænugarðr, 414.

Láland, 231.

Landesberg, 360.

Lángaland, 231.

Lángbarðaland, 415.

Lávarðsskógr, 335.

Líðandisnes, 41. 181.

Ljóðhús, 354.

Límafjörðr, 9. 10. 13. 14.

22. 179-87. 229-30. 244
249. 255.

Línðisey, 188.

Lótaringia, 407.

Lúka, 301.

Lundúnaborg, 158. 162
195.-99.

Lundr, erkibiskupssetr,
230. 313-14. 319. 337-

38. 349-50. 393. 440.

Lýngbýr, 360.

Læradalt, 41. 181.

Lögrinn, 180.

Marsey, 180.

Másnes, 378.

Meðalfararsund, 230. 266.
360.

Meginzuborg, 406-7.

Mikkaelshellir, 415.

Mikligarðr, 161. 315-16
410.

Mildin, á, 355.

Mildinborg, 355.

Montakassín, 415.

Mosa, á, 407.

- Morstr, 202. 206.
 Mundínufjall, 416.
 Mæri, 183.
 Mön, 231. 373. 395.
 Naumudalr, 121.
 Niðarós, 201.
 Nizi, 211.
 Norðimbraland, 189. 191.
 Normandi 189. 200.
 Norðmæri, 120.
 Norðvík, 195.
 Númiðía, 415.
 Óðinsey, 230. 266-7. 281.
 309. 350. 352.
 Ólimpus, 415.
 Orkneyjar, 410. 416.
 Ottustund, 417.
 Osló, 345.
 Palteskja, 414.
 Parcialand, 414.
 Parež, 382.
 Parísborg, 407.
 Peitulönd, 26.
 Persiðaland, 414.
 Placentía, 301.
 Platsmynni, 392.
 Plógasýsla, 346.
 Polinaland, 357.
 Primsigð, 125. 134.
 Púl, 415.
 Rabítaland, 415.
 Ragnarsstaðir, 231.
 Ramsjór, 369.
 Randárós, 262-3. 370. 388.
 Rauðstokk, 354.
 Raumaríki, 345.
 Raumsdalr, 120.
 Re, hérað, 378.
 Reiðgotaland, 414.
 Reykjanes, 411.
 Rín, 407.
 Rípar, 229-31. 338. 347.
 359. 406. 408. 418.
 Rogaland, 120.
 Róiskelda, 67. 159. 230.
 319. 336-38. 858-60.
 363. 365. 373. 401. 419.
 Róm, 162. 202. 299. 300.
 408. 410. 413.
 Rómaríki, 407.
 Ræng, 386.
 Sámiland, 322-23. 414.
 Sámsey, 230.
 Sardinía, 415.
 Sauðúngesund, 183.
 Saxland, 1. 14. 26. 28. 39.
 179. 184. 206. 300-3.
 320-21. 354-55. 380.
 Serkland, 415.
 Sjóland, 46. 59. 77. 83.
 101. 108. 157. 182. 208.
 221-22. 227. 230-1. 249.
 319. 331. 336. 352-53.
 356-63. 373. 405. 408.
 412. 414-16. 426.
 Skáleyjar, 158.

Skáney, 209. 211. 224 230-
31. 313. 335-38. 350.
352. 363.

Skapaðodd, 378.

Skjálfandi, 411.

Skotborgará, 207.

Skotland, 73. 201. 419.

Skuggi, 118. 126.

Slángaþorp, 351.

Slesdyr, 31-32.

Slesmynni, 28.

Slesvík, 159-61. 322.
417-19.

Slétta, 355.

Snjóland, 411.

Snæfellsnes, 411.

Sogn, 42. 181.

Sóla, 212.

Sólund, 42. 181.

Spánlönd, 415-16.

Stað eða Staðr í Norvegi,
42. 122. 181.

Steinborg, 389. 400.

Stiklarstaðir, 201.

Stólp, 381.

Stræla, 377. 379. 382-83.
391. 399.

Suddaþorp, 214.

Suðrbú, 358.

Suðreyjar, 416.

Suðrlönd, 24.

Sumarstaðir, 360.

Sundbýr, 358.

Sunnmæri, 122.

Svalbarði, 411.

Svöldr, 184. 376. 384.

Sýna, 415.

Sævarenði, 255. 257. 261.

Tempa, 159. 195-97.

Tesa, 189. 491.

Thile, 409-10.

Tíkarey, 399.

Tracia, 415.

Tribúðiz, 399.

Tribúzis, 384. 391.

Tripípen, 399.

Túnsberg, 116. 345.

Úlfasund, 122.

Úngaraland, 415.

Urk, 375.

Usa, 189.

Usna, 386. 394.

Valagust, 379-82. 393-94.
398. 400.

Valbúrhérað, 360.

Valland, 189. 200. 407.
416.

Valúng, 377. 382.

Vazfjörðr, 412.

Vebjörg, 216. 223. 229-
30. 286. 353. 357. 359.
369. 370-71.

Vendill, 338.

Vendilakagi, 230. 252. 282.

Verandi, hérað, 358.

Vestr-Frakkland, 407.

Vestbú, 358.

Vík, 382.

Víkin í Norvegi, 41. 111.

116. 118. 155-56. 345.

388. 422. 437.

Víkingavöð, 369.

Vínborg, 393.

Vindland, 73. 106-7. 179.

207. 213. 233. 249. 201.

7. 344. 363, 373-81.

389. 392-94. 397-98.

401-2. 414. 418. 421.

Vizmarhöfn, 351.

Vorðungaborg, 402.

Voztrosa, 399.

Yppon, 415.

Yspanía, 416.

Þjórslungur, 231.

Þorsteinsborg, 352.

Þrándheimur, 120.

Þýzkaland, 422.

Ægisdyr, 28. 31.

Önundarfjörður, 126.

Prentvillur:

Bla. 28 *L.* 16 *les:* Danmörk eða elle.

— 29 — 3 — nakkvars.

— 43 — 19 *fyrir þorvor les:* þorvor

— 68 — 5 *les:* erfisgerðin.

— 185 — 5 — runi.

— 396 — 17 *fyrir Firkr les:* Eirkr.

þor þi magar linc' & goll' ym' & þa .j. goll'ar gaur' ap' kinn' al'ic' n' h' r' i
þbrat' & þi' h' m' m' p'ce'u' l'ic' þar' t' e' h' k'et' h'et' l'ne' m'gelo' l'if'ar
þa þor' h'ar' .j. l'of'ia' l'aw'd' & k'o'j' l'ar'd' & tok' þ' k'ri' l'ne' & k'o' alld' s'ip'ar
t' u'las' l'inf'

Ny' e' þar' t' mall' at' taka' e' þeo' þe' þgar' h'ar' & G'k' at' þ' y' t' þo
o' l'amb' þok' þeg' e' h'ar' h'ap'þ' n'occe'u' k'rap'ta' alld' l'inf'. þa tok'
G'k' þ' rap' at' h' þe'ce' h'iu' l'ep' n'occe'u' & l'ey'd' h' s' j' br'at'. h'ar' þ' h' y'n
y'et' j' d'au'ð' k'y' & h'ap'þ' þar' þa' þ' l'ed' & e' þ' h'ap'þ' þ' m' þar' y'm' h'et' þ'
þa' e' þ' l' at' h'ar' b'eiddi' þes' G'k' s' p'ap' l'. at' h' l'ey'd' i' þa' h'iu' l'ic'ar
f'ig'yr' & t'uk' e' g'aur'ar' & þ'ora' þia' l'eg' k'lac'h'ar' ap'e' h' h'ap'þ' þ' m'it'
kuy'te' euf' þe'ce' h' e' ap' p'of' l'ino' e' h' b'eiddi' þa' þ' e' þ' l'ag't' at' þ' þor'
lu' u'ull' l'ag' þ' a' j' m'ulle' þa' b'ro' þ'ra' kuy't' & h'ar' & þ'or'ce' h'ar' þa'
g'o'r' m'ik'm' l'lin' þ' n' j' h'p'p'ec'na' & g'p'na'þ' at' e' m'ud' l'if'ar' m'ij'e'. þes'
e' & þ' g'et' i' þ' h'p'e' l'iu' at' & h'olt' eo' h'ar' e' t' d'ano'þ'k' l'eg' h'ar' i' þa' i' þa'
t' at' h'ar' a' þar' þe'ce' l'ey'd' & h'ap'þ' h' h'ap'þ' o' h'p'it' & al't'r' l'aw'd'. l'u'
j'ar'are' l'ogn' e' þes' g'et' i' at' G'k' l'et' h'it' m' t' h'oll' l'ey' t' d' at' b'io'
þa' kuy'te' h'p'ne' t' l'iu' at' j'oh' y'm' & u'p' e' at' þ' k'om'. þa' þ' kuy'te'
h'e'm'an' & h' þ'or' u' & h'ap'þ' h' m' l'ey' euf' h'ap'þ' h' t' æ't' y'm' þ' p'i'
na' at' h' k'o'j' l'ima' þ'or'þ' at' þa' y' l' d' j'ola' & h'ip' d'ag' l'inf'. O' þ' l'ao'ja'
k'p'ell'd' k'et' þar' h'ar' b'ro'þ' h' m' u' l'ey' o'. t'x' h' þ' k'om' y' o' a' y'
l't'r'a' l'alt'r' & h'ap'þ' h' þar' l'eg' i' þ'uk' y' þ' h'p'it'. H'v' þ' h'ar' y'ar'
þ' at' þar' þ' kuy'te' þ' b'ro'þ' h' m' l'ey' o' & m'ij'e' u'p' a' þ'ock'a' þ' i'
allan' e' g'x'k' h'ap'þ' m'ulle' þa' b'ro' þ'ra'. O' b'ip'r' u'p' m' l'ina' h' k'lac'h'ar'
& b'e'io'ta' y' p'ap'n' l'iu' & l'uy' l'eg' h' t' l'earar' l'ey' i' þa' m' o'k' k' b'ro'þ'
m'ino' k' p'þ' & y'ar' þ' t' e' k'uo' h'ar'. b. l' & þ' æ't' & y'ill' h' þ'ia' & þ'or'
þ' h'ep'þ' l'ip' m'ij'a' taka' þ' y'ap'n' l'iu' & b'p'ax' t' þ'ar' u' & e' b'ia' k' l'ip'

lit

FORNMANNA SÖGUR.

EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

ÚTGEFNAR

AÐ TILHLUTUN HINS

KONÚNGLIGA

NORRÆNA FORNFRÆÐA FÉLAGS.

Urðar orði

kveðr engi maðr.

Fjölsvinnsmál.

TÓLFTA BINDI.

Ríkisár Noregs og Dana-konunga; áratál mark-
verðustu viðburða; vísur færðar til réttis máls;
registr yfir staðanöfn, hluti og efni og
yfir sjaldgæf orð.

Reipmannahöfn, 1837.

Prentaðar í S. L. MÖLLERS prentsmiðju.

FORMÁLI.

Að lokinni útgáfu vorri af þessum Norðrlandanna FORNMANNA SÖGUM höfum vér álitib nauðsynlegt það láta hið tólfta bindi fylgja þeim undanfögnu, til nauðsynlegrar útskríngar og leiðarvísis námfúsum lesurum, og hefir það þannig þessa aukaritlinga og registr að innihalda:

1. a) Ríkisár Noregs-konunga frá Haraldi hárfagra til Magnúsar lagabætis og
b) Danakonunga frá Gormi gamla til Eiríks Kristóferssonar.
c) Áratál markverbustu viðburða á Norðrlöndum frá 851 til 1273. Allt samib af fornritadeildarinnar meðlim Abjúnktus Sveinbirni Egilssyni.
2. Vísur í öllum þessum sögum, færðar til rétts máls, af sama höfundi.
3. Registr yfir landa-, staða-, þjóða- og fjóta nöfn í sömu sögum, í öndverðu samantekið, og að nokkru leiti lagab eptir deildarinnar meðlims Registrator N. M. Petersens á Dönsku samda frumriti sama efnis í OLDNORDISKE SAGAER 12TA BINDI, af Hra. Stepháni Eiríkssyni, sem, því miðr, áðr enn hann hafði því fullkomlega lokið, lagðist af þúngum sjúkdómi, var lengi rúmfastr og andaðist á næstliðnu vori. Var það síðan, til prentunar, hreinskrifað af tveimr höfunduins hér stúderandi landsmönnum og loksins gegnumseð af Prófessor Finni Magnússyni.
4. Annab registr yfir hluti og efni, — og loks
5. hið þriðja yfir sjaldgæf orð eðr orðstiltæki í sjálfum sögunum, bæði samín af Abjúnktus Sveinbirni Egilssyni.

Lector við háskólann í Christíaníu Herra P. A. Munch, sem mjög hefir stundað Noregs sagnafræði og líka í nokkr ár með mikilli kostgæfni yðkað gegnumlestr gamallra norrænnra lögbóka og skinnbréfa, hefir, eptir bón vorri, látið oss fá nokkrar athugasemdir viðvíkjandi þeim af oss við útgáfu 8da, 9da og 10da bindins brúkuðu skinnbókum, og mannanafna registrinu yfir þau öll. Útlagðar á Íslensku fylgja þær nærveranda bindi.

Þeim námgjörnu Íslendingum er með athygli lesa þennan, Noregi, Danmörk og Svíaríki mest viðvíkjandi, söguflokk, verður það því auðveldara að ná svo fullkominni þekking sem orðið getr um nám og ástand sinnar egin fóstrjarðar á fyrri öldum, sem að miklu leiti orsökubust eðr smámsaman lögubust af þeim helztu viðburðum er skeðu í meginlandsins nálægu ríkjum. Þannig var ofríki Haralds, hárfagra í Noregi aðalorsök til Íslands byggingar, en uppreist og sigrvinnugar Birkibelna í konungsríkinu leiddu loks til landsins undirokunar af Hákoní gamla; án herfara Þýzkalands keisara til Danmerkur, og inntöku Englands af Danakonungum, mundi kristnin vart svo snemma hafa fest fót í Noregi eðr Íslandi. Þannig ryðr útlend sagnafræði ljósastan veg til hinnar innlendu, — og nú virðist þessvegna, Félagi voru tækr tími kominn til að láta sjálfar ÍSLENDINGA SÖGUR, þessum næst, á prent útgánga, að loknum þeim undirbúníngi til þess starfs er mjög mikils ómaks og aðgætnis krefr. Vèr vonum staðfastlega að þessi og önnur vor viðleitni virðist af góðfúsúsum lesendum á hægra veg, og óskum loksins Íslandi af öllu hjarta þess heiðrs og heilla er það að fornu og nýu verðskuldað hefir.

Kaupmannahöfn, þann 29da Sept. 1837.

RÍKISÁR NOREGSKONÚNGA

FRÁ HARALDI HÁRFAGRA TIL MAGNÚSAR LAGABÆTIS.

H ARALDR hárfagri	-	ríkti 70 ¹ ár,	hóf að ríkja 861.
Eiríkr blóðöx	- - - -	4 ²	931.
Hákon Adalsteinsfóstri	-	26	935.
Haraldr gráfeldr	- - -	15 ³	961.
Hákon jarl Sigurðarson	-	19 ⁴	976.
Ólafr Tryggvason	- - -	5	995.
Eiríkr jarl Hákonarson	-	12	1000.
Sveinn Hákonarson	- -	3	1012.
Ólafr helgi Haraldsson	-	15	1015.
Sveinn Alfríðsson	- - -	5	1030.
Magnús góði Ólafsson	- -	12	1035.
Haraldr Sigurðarson	- -	19	1047.
Ólafr kyrrí Haraldsson	-	27	1066.
Magnús berfætti	- - -	10	1093.
Sigurðr jórsalafari	- - -	27	1103.
Haraldr gilli	- - -	6	1130.
Íngi Haraldsson	- - -	25	1136.
Hákon herðabreiðr	- -	1	1161.
Magnús Erlíngsson	- -	22 ⁵	1162.
Sverrir	- - - -	18	1184.
Hákon Sverrisson	- - -	1	1202.
Guttormr Sigurðarson	-	$\frac{1}{2}$	1203.

¹⁾ *Noregs konúngatal* (10. B.), 73, nl. til dauða Haralds.

²⁾ *Nkt.*, 5, nl. frá því Haraldr lét af landstjórn, og til þess Eiríkr stókk úr landi 936. ³⁾ *Nkt.*, 9, og telur þá ei Haraldi þá 6 seinustu vetr (1. B. bls. 89). ⁴⁾ *Nkt.*, 33, nl. frá því hann varð jarl. ⁵⁾ *Nkt.*, 17, nl. til 1179, þá Erlíngur féll, og Magnús hófst ei framur við í Nidarósi.

Íngi Bárðarson	- -	ríkti 13½ ár,	hóf að ríkja	1203½.
Hákon gamli Hákonarson	- 46	- - - -	- -	1217.
Magnús lagabætur	- - - 17	- - - -	- -	1263.

RIKISÁR DANAKONUNGA

FRÁ GORMI GAMLA TIL EIRÍKS KRISTÓFERS- SONAR.

GORMR gamli	- -	ríkti 70 ár,	hóf að ríkja	842.
Haraldr Gormsson	- - - 80	- - - -	- -	912.
Sveinn tjúguskegg	- - - 16	- - - -	- -	992.
Knútr ríki	- - - - 27	- - - -	- -	1008.
Hörðaknútr	- - - - 7	- - - -	- -	1035.
Magnús góði, Nor. kon.,	- 5	- - - -	- -	1042.
Sveinn Ulfsson	- - - 29	- - - -	- -	1047.
Haraldr hein Sveinsson	- 4	- - - -	- -	1076.
Knútr helgi Sveinsson	- 6	- - - -	- -	1080.
Ólefr húngr Sveinsson	- 8 (9)	- - - -	- -	1086.
Eiríkr góði Sveinsson	- 8	- - - -	- -	1095.
Nikulás Sveinsson	- - - 30 (31)	- - - -	- -	1103.
Eiríkr eymoni Eiríksson	4	- - - -	- -	1134.
Eiríkr spaki Hákonarson	8	- - - -	- -	1138.
Sveinn svíðandi Eiríksson	} 12	- - - -		1146.
eymuna - - - -				
Knútr Magnússon sterka				
Nikulássonar - - -				
Valdimar Knútsson lávarðar	26	- - - -	- -	1158.
Knútr Valdimarsson	- 18	- - - -	- -	1184.
Valdimargamli Valdimarsson	39	- - - -	- -	1202.
Eiríkr (helgi) Valdimarsson	9	- - - -	- -	1241.
Abel Valdimarsson	- 2	- - - -	- -	1250.
Kristófer Valdimarsson	- 7	- - - -	- -	1252.
Eiríkr Kristófersson	- - 27	- - - -	- -	1259.

Á R A T A L.

- 851 fæddr Haraldr hárfagri.
872. Hafurefjarðar orusta, 1, 239.
874. Íngólfr Arnarson fór að byggja Ísland, 1, 239. 276.
- 911 gaf Haraldr hárfagri konúnganöfn sonum sínum, 1, 5.
- 920 fæddr Hákon góði, 1, 14.
- 925 tók konúngdóm Abalsteinn Englakonúgr, 1, 15.
926. Hákon góði sendr Abalsteini til fósturs, 1, 15-16.
- 931 lét Haraldr hárfagri af ríkisstjórn, 1, 17-18.
- 933 dó Hálfðán svartí Haraldsson, 1, 18.
- 934 dó Haraldr hárfagri.
935. Eiríkr blóðöx felldi bræðr sína. Hákon Abalsteinsfóstri tekinn til konúngs 15 vetra gamall, 1, 20-21.
936. Eiríkr blóðöx stökk úr landi.
- 937 fæddr Hákon jarl Sigurðarson, 1, 31. 219.
- 940 dó Abalsteinn Englakonúgr, 1, 23.
955. Hákon góði bardist við Eiríkssyni á Rastarkálfi, 1, 39-40.
961. Bardagi í Storb: dó Hákon góði. Haraldr gráfeldr tók ríki.
963. Sigurðr Hlabajarl brendr inni af Haraldí gráfeld. Deilur með Hákoní jarli og Gunnhildarsonum 3 ár.
966. Sætt Hákonar Hlabajarls og Gunnhildarsona: Hákon sitr um kyrt 3 vetr.
- 967 fæddr Sigmundr Brestisson, 2, 92. 97.
968. Samband Hákonar jarls við konúngana Tryggva Ólafsson og Guðröð Bjarnarson, 1, 58.

969. Fall Tryggva Ólafssonar og Guðröðar Bjarnarsonar: Haraldr grænski flýr til Upplanda, og er þar 2 vetr, til 971. Fæddr Ólafr Tryggvason, 1, 67. Ófriðr milli Hákonar jarls og Gunnhildarsona í 6 ár til 975, 1, 89.
970. Ólafr Tryggvason fer til Svíþjóðar, og er þar 2 vetr til 972.
971. Haraldr grænski fór til Svíþjóðar, og var þar 5 vetr, 1, 61.
972. Ólafr Tryggvason hertekinn, er 6 vetr á Eistlandi, 1, 78.
975. Haraldr gráfeldr rak Hákon jarl úr landi, 1, 64. Vèlraði Hákonar jarls í Danmörk, 1, 82.
976. Fall Haraldar gráfelds og Gullharalds, 1, 87-88. Hákon jarl og Haraldr grænski taka Noreg í lèn af Haraldi Gormssyni, 1, 89-90. Dráp Brestis og Beinís í Færeynum, 2, 97.
977. Sigmundr Brestisson kom til Víkurinnar, og var þar 2 vetr.
978. Orusta Hákonar jarls við Ragnfred Gunnhildarson, 1, 95. Ólafr Tryggvason kom til Garða, og var þar 9 vetr, 1, 81.
979. Sigmundr Brestisson kemr til Úlfs, og er hjá honum 6 vetr.
- 981 kom Friðrekr biskup til Íslands að boða trú, 1, 276.
985. Eiríkr raudi fann Grænland, 2, 215. Sigmundr Brestisson kom til Hákonar jarls, og var með honum 4 vetr, 2, 107.
- 986 fór Friðrekr biskup og Þorvaldr Kóbránsson frá Íslandi.
987. Ólafr Tryggvason fór frá Garðarski til Vindlands, og fékk Geiru Burislafs dóttur, og var á Vindlandi 3 ár, 1, 101-103.
988. Ottó keisari og Ólafr Tryggvason unnu Danavirki.

989. Sigmundr Brestisson fór til Færeyra, og kúgaði þránd til sætta.
990. dó Geira Burislafsdóttir: Ólafr Tryggvason fór frá Vindlandi, og var 4 ár í vestrvíking, 1, 145. Hákon jarl sættir þá Sigmund Brestisson og þránd í Götu.
992. Haraldr Gormsson féll: Sveinn tjúguskegg tók ríki, 1, 164.
993. Ólafr Tryggvason skírðr í Syllíngum, 1, 148. 164.
994. Sveinn tjúguskegg drakk erfi Haralds föbur síns að vetrnóttum: heilstreingingar Jónsvíkinga að fara herför til Noregs, 1, 164; þeir komu á Jadar jólanótt, 1, 166.
995. Jónsvíkinga orusta á Hjörúngavögi um miðs- vetrarskeið (10, 257). Hákon jarl sendir þóri klökku til Írlands: Ólafr Tryggvason fer frá Írlandi til Orkneya, og þáðan til Noregs. Uppreist bænda móti Hákon jarli. Hákon jarl drepinn um vetrinn (ís var á Gaul, 1, 215). Ólafr Tryggvason tekinn til konúngs.
996. Erlíngr Skjálgsson kvongast. Stefnir sendr til Íslands, gerðr útlægr á alþingi. Kjartan, Bolli og Halfréðr skírðir. Þrændir kristnaðir.
997. sendr þángbrandr til Íslands, var þar 2 vetr. Skírðr Sigmundr Brestisson, 2, 123.
998. Sigmundr Brestisson kristnar Færeyar, 2, 125. Kristnað Hríngaríki. Ólafr Haraldsson (helgi) skírðr þreutr, 2, 129. Ólafr Tryggvason fær þyri Haraldsdóttur, 2, 131. Þorvaldr tasaldi í Noregi, 2, 144.
999. þángbrandr kemr frá Íslandi til Noregs. Gissr hvíti og Hjalte Skeggjason fara utan.
1000. Kristni lögtekin á Íslandi. Svoldarorusta, Ólafr Tryggvason hvarf; Elríkr og Sveinn Hákonar-synir taka ríki í Noregi.

1001. Sigurðr sýr fær Ástu, móður Ólafs helga.
1007. Ólafr helgi, 12 vetra, fer í hernað, herjar í Svíaríki og Gotlandi.
1008. Ólafr helgi herjar í Eysýslu, Finnlandi og Fríslaudi; veitir líb Abalráði Englakonungi móti Dönum í 3 ár.
1012. dó Abalráðr konúgr í Englandi. Knútr ríkti herjar á England. Eiríkr jarl fer til Englands með her, og setr eptir Hákon son sinn til landgæzlu. Hernaðr Ólafs helga í Hríngsfirði, Gislupollum, Fetlafirði, Seljupollum, Karlsám, Peitu, 2 sumur og einn vetr.
1013. dó Eiríkr jarl Hákonarson.
1014. Ólafr helgi kom til Noregs og handtók Hákon Eiríksson.
1015. fæddr Haraldr Sigurðarson (harbráði). Nesjarusta: Sveinn jarl Hákonarson flýr til Svíþjóðar, og deyr þar.
1016. Hjalti Skeggjason kemr til Noregs. Sætt Ólafs konúgs og Erlíngs Skjálgssonar. Ólafr konúgr byggir Sarpborg.
1017. Björn stallari og Hjalti Skeggjason sendir til Svíþjóðar til fríðgerðar. Ólafr helgi sigrar 5 konúnga á Upplöndum.
1018. Sigurðr sýr dó. Þorgnýr lögmadr þreyngir Ólaf Svíakonúng til að gera fríð við Noregsmenn á Uppsalaþingi. Hrærekr konúgr sendr til Íslands. Hjalti Skeggjason fer til Íslands. Sig-hvatr skáld sendr til Gautlands.
1019. Ólafr konúgr fær Ástríðar, dóttur Ólafs Svíakonúgs. Sættafundr í Konúngahellu. Víg Eyvindar úrarhorns.
1020. Víg Einarsjarls í Orkneyum. Hallæri í þrándheimi.
1021. Ólafr konúgr skiptir ríki í Orkneyum. Dráp Ölvis á Eggju. Skírðr Dala-Guðbrandr.

- 1022 dó Ólafr Svíakonúgr. Sætt Ólafs helga við Erlíng Skjálgason og Einar þambaskelfi. Selþórir rænir Ásbjörn Selsbana.
1023. Víg Selþóris. Einar þambaskelfir fer Rómför. Dó Hrærekr konúgr á Kálfskinni.
- 1024 fæddr Magnús góðl. Víg Ásbjarnar selsbana. Þórarinn Nefjólfsson sendr til Íslands. Dó Guðmundr ríki á Möðruvöllum.
1025. Steinn Skaptason, Þóroddr Snorrason, Gellir Þorkelsson, Egill Síðuhallsson koma til Noregs. Sendiménn Knúts ríka koma í Noreg. Ólafr helgi gerir samband við Önund Svíakonúng.
1026. Bjarmalandsferð Karla. Víg Þórálfs úr Dímon. Sighvatr skáld fer kaupferð til Rúðuborgar. Flótti Steins Skaptasonar. Þóroddr Snorrason sendr til Jamtalands, Gellir Þorkelsson til Íslands.
1027. Steinn Skaptason fer til Englands til Knúts ríka. Þórir hundr fer á fund Knúts. Víg Karla mærska. Ólafr helgi og Önundr konúgr herja á Sælandi og Skáney. Íslendingar neita skattgjöfum við Noregskonúng á alþingi. Bardagi í Ánni helgu. Víg Úlfs jarls. Gellir kemr til Noregs frá Íslandi. Knútr ríki svíkr höfðingja undan Ólafi konúngi með fægjöfum.
1028. Raubúlfe þáttr. Knútr ríki leggr undir sig Noreg. Fall Erlíngs Skjálgasonar. Ólafr helgi flýr til Svíaríkis.
1029. Ólafr helgi fer til Garðaríkis. Sighvatr fer til Róms. Kálfr Árnason býðst til uppreistar móti Ólafi konúngi.
1030. Stiklastabardagi: fèll Ólafr helgi. Sveinn Alfífuson tekr ríki.
1033. Sveinn Alfífuson fellir Tryggva Ólafsson við Bókn.
1034. Einar þambaskelfir og Kálfr Árnason fara til

- Hólmgarðs eptir Magnúsi góða Ólafssyni. Karl vesæli sendr til Noregs.
1035. Magnús góði tekinn til konúnga í Noregi; Sveinn Alfífuson fer til Danmerkr. Dó Knútr ríki.
1036. dó Sveinn Alfífuson. Fundr í Elfi: fríðr settir milli Magnúsar góða og Hörðaknúts.
1040. dó Haraldr Knútsson í Englandi.
1042. dó Hörðaknútr. Játvarðr góði varð konúngr í Englandi. Magnús góði tekinn til konúnga í Danmörk á Vebjargapíngi.
1043. Sveinn Úlfsson verðr jarl.
1044. Sveinn Úlfsson lætr taka sig til konúnga yfir Danmörk. Magnús góði fer herfór til Danmerkur; herjar á Jómi, Re; berst við Vindr á Hlýr-skógsheiði; berst við Svein við Erri og Áróð. Haraldr Sigurðarson fer frá Miklagarði til Hólmgarðs, og fær Ellisifjar Jarisleifs dóttur.
1045. Magnús rekr Svein af Sjálandi og Fjóni; bardagi við Helganes; hernaðr á Skáney, Falstri og Fjóni. Magnús góði gerir tilkall til Englands við Játvarð góða. Haraldr Sigurðarson fer frá Hólmgarði til Svíþjóðar, hittir Svein Úlfsson í Sigtúnum, og gerir við hann samband.
1046. Sveinn Úlfsson og Haraldr Sigurðarson herja á Sælandi og Fjóni. Haraldr bregðr vináttu við Svein, og gerir félagaskap við Magnús góða og geingr til ríkis með honum. Hreiðar heimski kom til Noregs.
1047. Arnór jarlaskáld flytr drápur sínar þeim Magnúsi og Haraldi konúngum. Hernaðr konúnga í Danaveldi. Magnús góði verðr sáttlaundr 25. octóber. Haraldr fær Þóru Þorbergsdóttur.
1048. Haldór Snorrason fer til Íslands. Haraldr Sigurðarson herjar á Jótlandi, brennir bæ þorkels geysu, berst við þjólarnes.

1049. Haraldr konúgr herjar um vorib í Danmörk. Haldór Snorraron kemr aptr frá Íslandi.
1050. Stríð Haldórs Snorrasonar við Harald konúg. Sveinn Úlfsson og Haraldr Sigurðarson mæla sér mót í Elfi.
1051. Haldór Snorrason geingr úr þjónustu Haralds, og siglir til Íslands. Þorleikr fagri kemr frá Íslandi, og yrkir drápu um Svein Úlfsson. Haraldr fer til Elfar, herjar í Danmörk, brennir Heitabæ, verðr fyrir flota Sveins hjá Hlèsey, og kemst nauðulega undan.
1052. Dráp Einars þambaskelfis.
1053. Finnur Árnason sættir þrændi og Hákon Ívarsson við Harald; Hákon Ívarsson fer til Danmerkur. Kálfr Árnason kemr í land aptr.
1054. Haraldr herjar á Fjöni. Fall Kálfs Árnasonar.
1055. Finnur Árnason fer til Sveins Úlfssonar.
1058. Haraldr effir kaupstað í Oslu.
1060. Hákon Ívarsson kemr aptr til Noregs, fær Ragnhildar Magnúsdóttur góða, og fær jarlsnafn.
1061. Haraldr konúgr herjar á Jótlandi, verðr kvíadr inni Limafirði, og dregr skip sín yfir Lús-breið. Herbúnadr í Noregi.
1062. Nizarorusta, 10. ágúst; Haraldr vinnr sigr. Auðun vestfirzki finnr Harald í Oslu.
1063. Haraldr veltir aðför Hákoní Ívarssyni; Hákon flýr til Svíþjóðar.
1064. Friðr settir milli Sveins Úlfssonar og Haralds Sigurðarsonar. Haraldr berst við Hákon Ívarsson í Gautlandi og vinnr sigr; víg Halls Kobránsbana.
1065. Haraldr konúgr kúgar bæendr á Raumarfki, Heiðmörk og Haðalandi, og herjar á þá 3 misseri.
1066. Haraldr Godvinsson verð konúgr í Englandi eptir Játvarð góða. Tosti Godvinsson kemr til

Noregs, og bíðr Harald líbveizlu. Dó Úlfr stallari Óspaksson. Haraldr fór herför til Englands með Tosta, þeir falla bátir í bardaga við Stafnfartubryggju 25. september. Haraldr Godvinsson fellr í bardaga móti Vilhjálmi bastarð 14 octób.

- 1067. Ólafr kyrri og Magnús Haraldssynir verða konungar í Noregi. Endrunýaðr friðr við Danmörk.
- 1069. dó Magnús konúgr Haraldsson. Fæddr Hákon Magnússon Þórisfóstri.
- 1073. fæddr Magnús berfætti.
- 1076. dó Sveinn Úlfsson Danakonúgr.
- 1080. dó Haraldr hein Danakonúgr.
- 1086. dó Knútr helgi Danakonúgr.
- 1089. fæddr Eystein Magnússon Noregs konúgr.
- 1090. fæddr Sigurðr Jórsalafari Noregs konúgr.
- 1093. dó Ólafr kyrri N. k.; konungar Magnús berfætti og Hákon Magnússon Þórisfóstri.
- 1095. dó Hákon konúgr Magnússon Þórisfóstri. Magnús k. berfætti herjar í Hallandi. Uppreisn Steigar-Þóris. Gísl Illingason kemr til Noregs. Dó Ólafr húngr Danakonúgr.
- 1096. Víg Gjafalds. Sveinki rekinn af eignum sínum í Elfi. Hákon Pálson kemr til Noregs. Rúðin herför til Sudreya.
- 1097. hernaðr Magnúsar berfættis í Sudreyum.
- 1098. fæddr Ólafr Magnússon Noregs konúgr.
- 1099. Ágreintíngur um landamerki Noregs og Svíarskis: Magnús herjar á Gautland, gerir virki í Kvaddingsey í Væni.
- 1100. Ingi Steinkelsson vinnr borgina í Kvaddingsey um vetrinn. Magnús konúgr berst við Gauta um vorid hjá Foxerni, og hefir ósigr. Seiuna berst hann aptr hjá Foxerni, og fær sigr.
- 1101. Friðarfundur í Elfi milli Inga Steinkelssonar

Svíakonúnga, Magnúsar berfætts N. k. og Eiríks Sveinssonar D. k. Magnús fær Margretar, dóttur Ínga konúnga.

1102. Skopti Ögmundarson fer úr landi og dó í Róma-borgarlandi. Magnús konúngur fer herför til Írlands.
1103. Fall Magnúsar konúnga berfætts á Írlandi. Synir hans, Sigurðr, Eysteinn, Ólafr, verða konúngar í Noregi.
1105. Hákon Pálsson verður jarl yfir Orkneyum.
1107. hefst Jórsalaferð Sigurðar konúnga Magnússonar; hann er í Englandi um vetrinn.
1108. Sigurðr konúngur siglir til Vallands, og er í Gallizíulandi um vetrinn.
1109. Orusta Sigurðar við Lissabon, Alkassi, hernaðr í Forminteru, Ivizu og Manork; hann kemr um vorið til Sikileyar, siglir um sumarið til Jórsala-lands, og er þar um vetrinn.
1110. Sigurðr jórsalafari vinnr Sætt (Sídon), kemr til Kípurs, Miklagarðs, fer þaðan landveg til Dan-merkur, og þaðan til Noregs.
1113. Mannjafnabr Sigurðar og Eysteins konúnga. Veizla á Mærinni í Þrándheimi: upphaf deilu þeirra Sigurðar konúnga og Sigurðar Hranasonar. Ívar af Fljóðum sendr til Írlands.
1114. Þing í Kepssey, Niðarósi, Þrándarnesi. Ívar af Fljóðum kemr frá Írlandi.
1115. Þing á Frostu, sætt Sigurðar Hranasonar og Sigurðar konúnga. Litlu síðar (22 december) dó Ólafr konúngur Magnússon.
1121. dó Eysteinn Magnússon Noregs konúngur.
1123. Herför Sigurðar jórsalafara til Smálands.
1124. fæddr Jón Leptason. Stór sólarformyrkvun, 7, 152.
1130. veginn Knútr lávarðr 7. janúar, 11, 311;

- fæddr Valdimar Knútsson D. k., 14. janúar. 11, 335. 348. Dó Sigurðr jórsalaferi N. k. Magnús Sigurðarson blindi og Haraldr gilli taka ríki.
1134. Bardagi á Fyrirleif: Haraldr gilli flýr til Danmerkur, fær Halland í lén af Eiríki eyrnna, kemr með her til Björgvínar áffangadag jóla. Bardagi í Fótvík, fell Magnús sterki Nikulásson.
- 1135, Magnús konúgr Sigurðarson verðr kvíadr í Björgvínarvogi, handtekinn, blindadr og settir í klaustr í Níðarholmi. Konúngahella rænd af Vindum, 10 ágúst. Fall Haraldar kejsa, 11, 344.
1136. Eiríkr eyrnna vann Arkún á Vindlandi, 11, 344. Sigurðr slembir drap Harald gilla í Björgvín, 14 decemb. Sigurðr munnr og Ingi Haraldssynir gilla taka ríki í Noregi.
1137. Sigurðr slembir tekr Magnús blinda úr klaustri. Bardagi við Mynni, á Krókaskági. Herför Eiríks eyrnna í Noreg. Sigurðr slembir herjar við Erri, Mön, í Elfi, Konúngahellu, kemst undan við Portyrju, og er um vetrinn í Álaborg.
1138. Dráp Beinteins. Ingi konúgr elti Sigurð slembi norðr á Hálogaland.
1139. Magnús blindi og Sigurðr slembir vinna mörg manndráp í Noregi. Bardagi við Hólminn-grá, 13. nóvember, Magnús blindi fellr, Sigurðr slembir pínðr til danda. Dó Össar erkibiskup í Lundi, Askell varð erkibiskup, 11, 349.
- 1142, Eysteinn Haraldsson gilla kem í Noreg, og varð konúgr með bræðrum sínum. Fall Ólafs Haraldssonar kejsa, 11, 350.
- 1147, fæddr Hákon herðabreiðr. Krossför til Jórsala, 11, 351. Bardagi við Þorsteinsþorp: Sveinn svíftandi vann sigr yfir Knúti Magnússyni, 11, 352.

1148. Orusta við Vebjörg, 11, 358.
- 1151, fæddr Sverrir Noregs konúgr. -
- 1152, Nikulás kardínáli kom í Noreg, 7, 240. Konrábr keisari dó, Fridrekr varð keisari; orusta við Geitsbekk, 11, 354.
- 1154, sættarstefna á Upplöndum með Eysteini og Sigurði Noregs konúgi.
- 1155, Sigurðr munur drepinn af Ínga í Björgvin, 10. júní.
- 1156, Sætt milli Ínga konúgs og Eysteins í Seleyum. Fæddr Magnús Erlíngsson Noregs konúgr. Sverrir fer til Færeya.
- 1157, Íngi og Eysteinn Haraldssynir fundust í Grænfasundi, Eysteinn fláði austr í Vík, og var þar drepinn. Sveinn svíbandi D. k. sveik Knút Magnússon, en Valdimar Knútsson komst undan og tók konúngsnafa, 11, 367. Hákon herðabreiðr tekinn til konúgs.
- 1158, Gregoríus Dagsson fór frægðarför til Konúngahellu, 7, 253. Bardagi á Grabarheiði, fall Sveins svíbanda D. k.; Absalon varð biskup, 11, 371-3.
- 1159, Íngi konúgr vann sigr yfir Hákon herðabreið í Elfi.
- 1160, Bardagar milli manna Ínga konúgs í Björgvin; árásir Gregoríus og Hákonar herðabreiðs, 7, 270-1.
- 1161, Gregoríus féll, 3 janúar. Íngi konúgr féll í Oslu, 3 febr. Magnús Erlíngsson tekinn til konúgs. Erlíngur skakki gerir samband við Valdimar Knútsson D. k., og stökkvir Hákon herðabreið úr Túnsbergi. Eysteinn erkibiskup vígðr, 7, 299.
- 1162, Bardagi við Sekk, féll Hákon herðabreiði. Upplendingar taka til konúgs Sigurð Sigurðarson munns.

1163. Sigurðr jarl fyrirðæmðr í Túsbergi. Bardagi á Re, Sigurðr jarl féll. Sigurðr konúgr og Markús fóstri hans drepinn.
1164. Magnús Erlíngsson vígðr undir kórónu af Eysteiní erkibiskupi í Björgvin. Kröfum Valdimars D. k. er neitað á Borgarþingi.
1165. Ófriðr milli Danmerkur og Noregs. Valdimar D. k. fer herför til Noregs.
1166. hefjast Hettusveinar á Upplöndum og í Vík, og taka Ólaf ógæfu Guðbrandsson til konúgs.
1167. Bardagi á Ryðjökli, Erlíngur kemst naumlega undan: féll Ari Þorgeirsson, fæðir Guðmundar biskups góða.
1168. Bardagi á Staungum, Ólafr ógæfa flýr til Danmerkur.
1169. Ólafr ógæfa deyr í Álaborg. Kristín konúgsdóttir, kona Erlíngs skakka, fer á fund Valdimars D. k. að semja um frið milli lauda.
1170. Erlíngur semr sætt við Valdimar D. k. í Raub-árósi, og tekr Víkina í lén af honum og jarls-nafn.
1173. Áskell erkibiskup gekk í klaustr; Absalon biskup varð erkibiskup, 11, 392.
1174. hófust Birkibeinar; Eysteinn meyla, forlagi þeirra, er 2 vetr í Vík.
1176. Eysteinn meyla siglir til Þrándheims, og er þar tekinn til konúgs. Sverrir kemr í Noreg, er í Selju, Túsbergi, Konúgahellu; fer til Gautlands á fund Birgis jarls brosu.
1177. Magnús konúgr Erlíngsson berst við Birkibeina á Re: Eysteinn meyla drepinn á flóttu; Birkibeinar tvístrast. Sverrir fer frá Gautlandi í Vermaland, er þar tekinn til fyrirliða af Birkibeinum; fer þaðan til Víkur, og er honum þar gefið konúgsnafn af flokksmönnum; þaðan fer

hann aptr á Vermaland, og þáðan með Eystra Salti gegnum Járnbæraland og Jamtaland ofan í Níðarósi; er tekinn til konúnga á Eyraþingi, 8, 15-59.

1178. Sverrir sigrar Magnús Erlíngsson við Hirtubru, 8, 59-82.
1179. Bardagi í Níðarósi, Erlíngur jarl fellr; Magnús Erlíngsson flýr til Björgvinar, 8, 82-109.
1180. Bardagi á Iluvöllum; Heklungar flýa, Magnús Erlíngsson fer til Valdimars D. k., og er með honum um vetrinn, 8, 109-122.
1181. Bardagi við Norðnes, Magnús konúngur verðr sár, Heklungar flýa. Sverrir tekr við frændsemi Eiríks bróður síns. Magnús konúngur tekr skip Sverris í Níðarósi, en brennir sam, meðan Sverrir er í Vfk austr, 8, 123-168.
1182. Magnús konúngur hrekr Birkibeina í Níðarósi. Sverrir lætr víggirða bæinn í Níðarósi, 8, 169-180.
1183. Sverrir fer að Magnúsi í Björgvin, rekr hann á flóttu, tekr allan skipastól hans og vígeluskrúð allt. Magnús fer til Danmerkur á fund Valdimars D. k. 8, 181-197.
1184. Bardagi í Sogni, Magnús konúngur Erlíngsson fellr, 8, 198-244.
1185. Sverrir fékk Margretar, dóttur Eiríks Svíakonúnga. Kúflúnger hefjast og haldast til 1188.
1188. Eysteinn erkibiskup andast; Eiríkur biskup, nefndr til erkibiskups, fór til Róms. Jón kúflúnger drepinn af Birkibeinum, 8, 258-265.
1189. Fall Sigurðar brennis. Eiríkur erkibiskup kemr í land. Nikulás Arnason verðr biskup í Oslu, 8, 266-269.
1190. Varbelgir hefjast og falla. Eiríkur jarl Sigurðarson andast, 8, 273-275.
1191. Þorleifr breiðskeggr drepinn. Eiríkur erkibiskup

- stökkur úr landi og fer til Absalons erkibiskups, 8, 276-280.
1192. Upphaf Eyarskeggja, 8, 280.
1193. Eyarskeggjar koma í Noreg: Sigurðr Magnússon tekinn til konunga í Tunsbergí; þeir fara í víking til Danmerkur, og eru í Björgvin um vetrinn, 8, 281-284. Dó þorlákr biskup helgi, 8, 297.
1194. Bardagi í Flóruvogum: féll Sigurðr Magnússon, sigrabir Eyarskeggjar, 8, 284-292. Sverrir vísar burt legíta páfans; lætr vígja sig undir kórónu í Björgvin. Páll Jónsson Loptssonar, kosinn biskup til Skálholts, kemr til Níbaróss, 8, 284-297.
1195. Páll biskup vígðr af Absalon erkibiskupi. Biskupafundur í Björgvin. Sætt Haralds Orkneyíngarjarls og Sverris konunga. Kirisíax (Alexius Angelus Comnenus) Grikkjakonúngr sendir Sverri gullbóluskrá. Dó Knútr Svíakonúngr, en Sörkvir Karlsson kom til ríkis. Sendimenn frá Róm urðu bráðdaubir, 8, 297-303.
1196. Nikulás biskup reisti Baglaflökk; Sverrir átti í orustum og ófriði við þá til dauðadags, 8, 303-443.
1202. dó Sverrir konúngr, Knútr Valdimarsson D. k., Byrgir jarl brosa, en Jón Sörkviðsson varð konúngr í Svíaríki, 8, 448. Hákon Sverrisson varð konúngr í Noregi. Ingi Baglakonúngr drepinn í Mjör, 9, 1. 2. 217. Guðmundr Arason biskupsefni kom til Noregs, 9, 3. Hákon konúngr sitr í Níbarósi um vetrinn, 9, 67. 217. (í Björgvin, 9, 3, rángt).
1203. Hákon konúngr fór um sumarib austr í Vfk, en um haustið til Björgvínar, tekr sótt að jólum. Erlíngi steinvegg botið vald af Norðmönnum, 9, 4.

1204. Hákon Sverrisson andast 1. jandár; Guttormr Sigurðsson lávarðar tekian til konúgs. Baglar taka Erlúg steinvegg til konúgs og Filippus Símonarson til jarla með ráði Nikulásar biskups og Valdimars D. k., 9, 6. 7. Guttormr konúgr andast eptir Jónsmessu um sumarið; Íngi Bárðarson tekiun til konúgs, Hákon galni gefið jarlsnafn. Fæddr Hákon Hákonarson (N. k.) í Borgarsýslu, 9, 232.
1205. Erlúgr steinvegg er tekinn til konúgs, og Filippus til jarls á Eyraþingi. Íngi konúgr sitr í Niðarósi, Hákon í Björgvin.
1206. Hákon Hákonarson kemr til Ínga konúgs. Baglar fara að Ínga konúgi í Niðarósi; Íngi kemst undan, 9, 17-27. Dó Haraldr Maddaðarson Orkneyíngajarl, en Jón og Davíð urðu jarlar, 9, 193.
1207. Erlúgr steinvegg andast, Filippus tekinn til konúgs á Eyraþingi, 9, 48.
1208. Sætt Bagla og Birkibeina í Hvítíngsey: Filippus konúgr, fastnar Kristínu Sverrisdóttur konúgs. Sörkvir konúgr og Eiríkr konúgr, börðust, 9, 56. Bjarni biskup sendr til Noregs af Orkneyíngajörlum, 9, 193.
1209. Brúðkaup Filippuss Baglakonúgs og Kristínar Sverrisdóttur. Faríð í víking úr Noregi til Sudreya. Pètr steypir og Hreiðar sendimaðr fara til Jórsala, og koma ei aptr.
1210. Jón og Davíð Orkneyíngajarlar og Bjarni biskup sættast við Ínga konúg, 9, 195.
1213. Skúli Bárðarson drap Pál dróttseta, 9, 207.
- 1214, dó Hákon jarl galinn þegar eptir jól, 9, 207. 245. Dó Þórir erkibiskup um sumarið, Guttormr varð erkibiskup, 9, 209. Íngi konúgr bartist við þrændi við Vogsbrú (Vogsbrúar sumar) 9, 247-48.

- 1217, dó Íngi konúgr Bárðarson, 23. apríl; Skúli varð jarl, 9, 250. Hákoní Hákonarsoni gefið konúgs-nafn 13 vetra. Dó Filippus Baglakonúgr, 9, 267. Jórsalaferð Hróars konúgsfrænda, 9, 270. Hófast Slittúgar, 9, 271. Sæmundr Jónsson í Odda rændi norræna menn á Eyrum, 9, 276.
1218. Baglar berjast við Slittúnga hjá Gunnarsbæ, 9, 272. Slittúgar ræna í Oslu. Inga ber járn til fæðnis Hákoní konúgi, 9, 283. Baglar gerast handgeingnir Hákoní konúgi og leggja niðr flokksnafnið, 9, 286. Slittúgar flýa austr á Markir, 9, 287. Víg Orms Jónssonar, bróðir Sæmundar í Odda; Snorri Sturluson kemr til Noregs, 9, 292.
1219. Trúlofan Hákonar konúgs og Margretar Skúla-dóttur, 9, 292. Um vetrinn hófast Ribbúgar, 9, 293.
- 1220, ráðin herför til Íslands af Skúla jarli; Snorra Sturlusyni gefið lenda manns nafn; Snorri fer til Íslands, 9, 294-95.
1221. Víg Björns Þorvaldssonar á Breiðabólstað, Snorri sendir Jón (murt) til Noregs, 9, 206. Slittúgar sameina sig við Ribbúnga, 9, 298. Hákon konúgr eltir Ribbúnga af skipum við Vörnu, 9, 298-302. Skúli jarl felldi Gunnar Ásuson og 90 Ribbúnga, 9, 311.
1222. Guðmundr biskup góði kom til Noregs. Bardagi í Grímsæy, 9, 317. Herferð til Bjarmalands, 9, 319.
1223. Sigurðr Ribbúgr geingr á vald Skúla jarls, og gefr upp flokkinn; friðr um allan Noreg, 9, 323. Skúli jarl fer til Kaupmannahafnar; Heinrekr greiðir handtók Valdimar gamla D. k., 9, 323-24. Hlöftungjafundur í Björgvin: dæmt Hákoní konúgi laud af lögmönnum og erkibiskupi, 9, 324-36.

1224. Guttormr erkibiskup endast; Pètr fór til páfa, 9, 337-38. Sigurðr Ribbúngr hefr flokkinn að nýu.
1225. Hernaðr Hákonar konúnga í Vermalandi og ströð við Ribbúnga, 9, 344-71. Brullup Hákonar konúnga og Margrètar Skúladóttur, 9, 372. Pètr erkibiskup kom í land, 9, 375. Dó Nikulás biskup Árnason, 9, 383.
- 1226, dó Sigurðr Ribbúngr, Knútr Hákonarson gerist konúngr Ribbúnga, 9, 390-91. Dó Pètr erkibiskup, kosinn Þórir Þrænzki, 9, 412.
1227. Ribbúnga öld endast, Knútr Hákonarson fer á vald konúnga, 9, 408. Fæddr Ólafr Hákonarson; dó Hónóríus páfi (annar), varð páfi Gregoríus (nífundi), 9, 412.
1228. Þórir erkibiskup kom frá Rómi, 9, 413. Skúli fór til Kaupmannshafnar og fékk hálf Halland í lèn af D. k., 9, 415.
1229. Andrès skjaldarband hvarf í Jórsalaferð, 9, 417.
- 1230, dó Þórir erkibiskup, kosinn Sigurðr; herför Norðmanna til Sudreya, 9, 418-28.
1231. Sigurðr erkibiskup kom í land, 9, 428. Dráp Jóns jarls í Orkneyum, 9, 424.
- 1232, fæddr Hákon Hákonarson úngi, 9, 428.
1233. Sáttafundur í Björgvin milli Hákonar konúnga og Skúla jarls. Sturla Sighvatsson fer utan til páfa. Ófriðr á Íslandi, 9, 435.
- 1234, fædd Kristín Hákonardóttir konúnga, 9, 433. Inga konúnga móðir deyr, 9, 434. Sturla Sighvatsson hófar að koma Íslandi undir konúng, 9, 435.
1235. Samnúgr með Hákonu konúngi og Skúla jarli. Sturla Sighvatsson fer til Íslands.
1236. Sighvatr og Sturla reka Snorra Sturluson frá

- Reykjaholti. Órækja fór utan. Bardagi í Bæ í Borgarfirði, 9, 435-36. Varbelgir hófust, 9, 443-44.
1237. Sættargjörð Hákonar og Skúla. Þorleifr í Görtum, Snorri Sturluson, Þórðr kakali og Ólafr hvítaskáld fara til Noregs. Skúla gefið hertoganafn, 9, 449.
- 1238, fæddr Magnús Hákonarson (lagabættir), 9, 454. Snorri Sturluson er með Skúla hertoga. Bardagi á Örlygstöðum í Skagafirði, 9, 456.
1239. Snorri Sturluson, Órækja, Þorleifr fara til Íslands í óleyfi Hákonar konungs. Skúli hertogi lætr gefa sér konungsnafn á Eyrum, og hefr upp ófrið móti Hákonu konungi.
1240. Knúti Hákonarsyni gefið jarlsnafn, 9, 483. Bardagi á Láku milli Birkibeina og Varhelgja, 9, 490. Gefið Hákonu unga konungsnafn. Bardagi í Oslu. Fall Skúla hertoga.
- 1241, dó Valdimar gamli, D. k.; andaðist Gregoríus páfi (níundi), kom aptr Innócentíus (fjórði). Veginn Snorri Sturluson. Hákon konungur fer til Konungahellu að finna Eirík Svíakonung. Sendimenn koma í Noreg frá Friðreki keisara, 10, 3.
1242. Órækja Snorrason, utan rekinn af Kolbeini og Gissuri, sættist við Hákon konung, 10, 3-4.
1244. Gissr Þorvaldsson kemr til Noregs, 10, 5. Þórðr kakali fer til Íslands og á deilur við Kolbein unga, 10, 5. Hákon konungur fékk blessunarfullt bréf frá páfa, 10, 6.
1246. Gissr og Þórðr kakali komu til Noregs; bardagi Þórðar kakala við Brand Kolbeinsson (Haugsnessfundr), 10, 8.
1347. Vilhjálmr kardínall kom í Noreg: Hákon konungur vígðr undir kórónu í Björgvin. Stríð Dana við Lybikumenn. Heinrekr Kársson vígðr til

- biskups að Hólum á Íslandi, og fer með þórði kakala til Íslands.
1248. Haraldr Manarkonúgr fækk Cecilíu konungs-dóttur, og týndist í hafi. Bæarbruni í Björgvin.
1249. Andlát Alexanders Skotakonúgs. Fundr Birgis jarls Magnússonar og Hákonar konúgs: Ríkiza, dóttir jarls, fest Hákonu konúngi únga. Heinrekr Hólabiskup kom til Noregs af Íslandi.
- 1250, dó Eiríkr Eiríksson Svíakonúgr; Valdimar Birgisson jarls verðr konúgr. Abel hertogi drap Eirík Danakonung Valdimarsson bróður sinn, og lét taka sig til konúgs. Sigurðr biskup og þórðr kakali koma af Íslandi til Noregs. Dó Friðrekr keisari, 10, 48.
1251. Friðr settir milli Garðaríkis og Noregs. Tattarar herja á Hólmgarð. Sigurðr biskup, þórðr kakali og Jón Sturluson eru í Noregi; Heinrekr biskup, Gissr og Þorgils skarði verða aptreka til Noregs; skip Sæmundarsona týndist, 10, 45. Ófriðr í Svíþjóð: fundr við Heitnaðrsbrú, Birgir jarl lét handtaka og hálshöggva mótstöðumenn sína, 10, 46. 47. Brúðkaup Hákonar konúgs únga og Ríkizu Birgisdóttur, 10, 46.
- 1252, dó Sigurðr erkibiskup; Sörli kórsbróðir kosinn í hans stað, 10, 50. Ráðin herför af Hákonu konúngi og Birgi jarli á hendr Dönum. Heinrekr biskup, Gissr og Þorgils skarði fara til Íslands. Þórðr kakali fær sýslu í Gaulardal, en sendir Kolbein grön til Íslands. Abel D. k. átti stríð við Frísi, og féll: Kristófer varð konúgr, 10, 52.
1253. Flugumýrar brenna, 10, 59. Herför Hákonar konúgs og Birgis jarls til Danmerkur, og sætt við Dani, 10, 52-57.
1254. Sörli erkibiskup dó; kosinn Einar smjörbakr,

- 10, 58. Hákon og Kristófer konúngar og Birgir jarl finnast í Elfi, og skilja konúngar ósáttir, 10, 58. Dó Sigurðr Hákonarson konúnga, 10, 59. Ófriðr á Íslandi; Sigurðr biskup sendr til Íslands; Gissr Þorvaldsson fer utan, 10, 59-60.
1255. Binar erkibiskup kom í land. Dráp Odds Þórarínssonar í Geldingaholti; bardagi á Þveráreyrum, féll Eyólfur (ófi). Ívar Englason sendr til Íslands; Gissuri Þorvaldssyni skipuð sýsla í Þrándheimi, en Þórði kakala austr á Skóðu. Hákon sendi gjafir konúngi af Kastel í Spaníu, 10, 60-62.
1256. Skagfirðingar og Eyfirðingar og meistr hluti Norðlendinga játa skatti, 10, 61. Hákon konúngr herjar í Danmörk, og leggur fegjald á Dani, 10, 63-70. Sendimenn frá Spaníu koma í Noreg, 10, 69.
1257. Hákon konúngr úngi fer á fund Birgis jarls, 10, 71-72, og andast, 73. Send frá Kristín Hákonardóttir til Spaníu, 10, 75. Absalon sendr frá Danakonúngi til Hákonar konúnga, 10, 76. Magnús Hákonarson tekinn til konúnga, 10, 80. Hákon konúngr siglir með her til Kaupmannahafnar, 10, 81-82. Kristófer konúngr og Hákon konúngr sættast, 10, 83-84.
1258. Jarmar og Álfssynir gera ófrið í Danmörk. Fundr Birgis jarls og Hákonar konúnga í Elfi. Bæarbruni í Túnsbergi. Hákon konúngr gaf Gissuri Þorvaldssyni jarlsnafn og sendi hann til Íslands, 10, 93-94. Víg Þorgils skarða, 10, 94.
1259. dó Kristófer D. k. Hákon konúngr fór til Kaupmannahafnar til hjálpar Dönum; sætt Dana við Álfssyni, 10, 94-95.
1260. Ívar og Páll sendir af Hákonni konúngi til Íslands; Sunnlendingar neita skatti við Noregskon-

- úng, 10, 97. Hákon konúgr og Birgir jarl flunnast í Elfi, 10, 97. Dó Helurekr biskup, 10, 98. Deila Hákonar konúgs og Einars erkibiskups, 10, 98-99. Sendir meun til Saxlands um bónerð Magnúsar konúgs, 10, 100.
1261. Íngilborg, dóttir Eiríks helga Valdimarssonar, sótt til Danmerkur af Norðmönnum; trúlofan, brúkaup og vígsla þeirra Magnúsar konúgs Hákonarsonar, 10, 101-111. Andlát Knúts jarls; Grænlendingar ganga undir skatt, 10, 111. Hallvarðr gullskór sendr til Íslands, 10, 112.
1262. Íslendingar sóru skatt Hákonu konúgi, 10, 112-114. Sendiför til Danmerkur um eignir Eiríksdætra, 10, 115. 117. Sendir menn með gjafir til Soldáns af Túnis, 10, 116. Hallvarðr gullskór kom frá Íslandi, og Sighvatr Böðvarsson, Sturla Rafnsson, Brandr Jónsson ábóti, 10, 116. Fæddr Ólafr Magnússon, 10, 117. Yfirgáugr Skota í Suðreyum, 10, 117.
1263. Brandr ábóti Jónsson vígðr biskup til Hóla á Íslandi. Hákon konúgr fer herferð til Skotlands, 10, 118-126. Sólarformyrkvan, 10, 125. Hernaðr á Skotlandi, 10, 126-45. Hákon konúgr verðr sjúkr í Kirkjuvogi og andast 15. december, 10, 145-50. Dó Einar erkibiskup; valinn Birgir ábóti af Tötru, 10, 155.
1264. Lík Hákonar konúgs flutt til Noregs, og jarðað í Björgvin, 10, 150-51. Friðar umleitun milli Skotakonúgs og Magnúsar Hákonarsonar N. k., 10, 155-56. Hallvarðr gullskór kemr frá Íslandi; þorvarðr Þórarinnsson gekk á vald Magnúss konúgs; allir Íslendingar geinguir undir hlýðni við Noregs konúg, 10, 156-57.
1265. Magnús konúgr sendir sendimenn til Skotakonúgs um frið, 10, 158. Skotar herja í Suðr-

- eyum, 10, 159. Stríð í Englandi, felldr Símon misfort, 10, 158. Saman sett saga Hákonar konungs Hákonarsonar, 10, 49.
1272. Vígbir Gregorius páfi; dó Hinrik (388) Engla-
konúgr, 10, 159 Magnús konúgr sættir Valdi-
mar Svíakonúgr Birgisson við bræðr sína, 10,
160-61. Árni biskup af Skálholti er í Noregi,
10, 161.
1273. Ófriðr í Danmörk við þýzka menn; Eiríkr D. k.
leitar vináttu Magnúsar konungs, 10, 161. Magn-
ús konúgr gefr Eiríki syni sínum konungs-
nafn, en Hákon (hálegg) öðrum syni sínum
hertoganafn, 10, 163.
-

V Í S U R

Í FORNMANNA SÖGUNUM

FÆRÐAR TIL RÆTTS MÁLS.

FYRSTA BINDI.

Bls. 7.

ÞORBJÖRN hornklofi: Inn kynstóri konúgr, er tók dönsku konuna, hafnabi Hólmrýgjum¹ ok Hlörða meyjum, hvárri enni heinversku² ok Hölga ættar³.

1) þeim sem bjuggu á eyjunum við Rogaland í Noregi. 2) þeir sem bjuggu á Heiðmörk, köllubust *Heinir*; þaraf *heinverskr*. 3) *Hölga ætt*, Háleygir, þeir sem bjuggu á Hálogalandi.

Bls. 10.

Vitgeirr: Þat er lítil vá¹, at vèr, börn karla ok kerlinga, seiðim: er Rögnvaldr réttillbeini, hróðmögr² Haralds, seiðir á Haðalandi.

1) les *vo*, þ. e. undr. 2) nafnfrægr sonr.

Bls. 13.

Jórunn skáldmær: Ek frá Hálfðán spurja herði-bröð¹ Haralds ens hárfagra, en lögtis reyni² sýnist seá³ bragr⁴ svartleitr⁵.

1) hreystibröð, nl. lífsdrátt hans. 2) sverðs reyni, mannskenning, nl. honum Hálfðáni. 3) sá. 4) tiltæki Haralds. 5) iskyggilegt, hættulegt; sjá 4. b. 12 bls.

Bls. 25, 1.

Glúmr Geirason: Ferju-fróðr¹ bakka-blakkrjóðandi² hafði barnúngr farna góða för þaðan³ til Skáneyjar. Ræsir rógeisu⁴ vann seggja kindar⁵ á Skotlandi; randullr⁶ sendi Gauti⁷ sverðbautiun⁸ her.

1) vanr ferðalagi, víðförull. 2) mk., nl. Haraldr gráfeldr: *bakka* (strandar) *blakkr* (hestr) er skip. 3) líkl. frá Noregi. 4) kastandi skotvopna, nl. Haraldr. 5) menn. 6) mk. 7) Óðni. 8) vopnbúttun.

Bls. 25, 2.

Glimr Geirason: Guinna vinr¹ rak dólgeisu² at gamni dísar gjóðum³; mörg drótt írskrar þjóðar kom á flóttu. Freyr sverðfoldar⁴ raud mækis⁵ eggjar í manna dreyra, ok felldi seggi; sigr var of-orðinn.

1) konúgrinn. 2) hernað. 3) þ. e. hræfuglum; *dís*, valkyrja, *gjóðr*, fugl (kannski s. s. kjó), 4) skjaldar Freyr, mk. 5) sverðs.

Bls. 27, 1.

Guttormr sindri: Konúgr trað bláröst bekkjar¹ bifrokuum² árum; mætr mildíngi hlöð³ ýtum í dröfu Mistar nifs⁴. Jálfadar svangœðir⁵ rak sðan skjótt⁶ flóttu at mun⁷ sínaum; hylja⁸ hrafnavíns geljaðar⁹ hrot¹⁰.

1) bláan veg skipsins, þ. e. sjoinn. 2) særoknun. 3) drap. 4) í orustunni; *Mistar* (valkyrja) *nifr* (hniðr), sverð, þess *drífa*, bardagi. 5) hermaðr; *Jálfadar* (Óðins) *svanr*, hrafn. 6) þannig Hk. 7) eptir vild sinni. 8) s. s. hula, þ. e. hlíf. 9) hermannsins; sem lokkar hrafninn með drykk; *geljaðr* (eða *giljaðr*, Skb. E. Hk.), sá sem lokkar; *gyljaðr*, sá sem gleðr; *vin* er hér drykk. 10) s. s. *kröt*, *kraut*, þ. e. brast, eins og *bröt*, *bræt*, *braut*.

Bls. 27, 2.

Sami: Álmdrósar eisu elrunnr¹ fór sunnan einum tveim tíngls mörum² á gröna selmeina trjónu³; þá er allreiðr vandar valsendir⁴ raud⁵ allar ellifu skeiðar Dana, vðfrægr sðan at þat⁶.

1) mk., Hákon konúgr; *álmdrós*, ör, *álmdrósar eisa*, örva drífa, hennar *el*, bardagi. 2) skipum; *tíngl*, ennisspænicr framan á skipum til prýðis; *marr*, hestr. 3) líklega Helsingjaeyri (syrrum Hsleyri); má vera, að þar hafi verið selveði, og kallist eyrin því *Selmeina trjóna*. 4) mk., *vals vöndr*, sverð. 5) hraub, cyddi. 6) af því.

Bls. 28, 1.

Sami: Þá náði sókuheggr¹ sðan leggja und sik Sælund ok frelsi Vinda vals² við Skáneyjar sðo³.

1) hermk., Hákon konúgr; *sókn*, bardagi, *heggr*, tré. 2) *Vinda val* (ekki *valr*), vindverskir hermenn, þeirra *frelsi*, her-skip eða virki. 3) þannig Hk.

Bls. 28, 2.

Sami: Skaut-jálfaðar skyldir¹ vann² Gauta skattgilda: gjöfnastr gullskýflir³ vann⁴ geirveðr⁵ í þeirri för.

1) hermk., sem hlífir sér með skildi; *jálfaðar skaut*, Óðins tjald, skjöldr. 2) gerði. 3) mk., ör af gulli. 4) haði. 5) orustu.

Bls. 29.

Sami: Ok sóknhátar svellrjóðr¹ setti hraustan² geðbæti³ austr at því eiki-grœnu⁴ Ónars fljóði⁵: þann er áðr of kom líbl þangat frá Írum (á) svanfánga sköðum⁶, itvandr Sveigðis salbrigðandi⁷.

1) hermk., Hákon konungur; *sóknhöttir*, hjalmr, hans *svell*, sverð. 2) þannig Hk. 3) s. s. Tryggva: sú grein, er Skálda kallar ofljóst. 4) þannig Hk. 5) landi, nl. Vikinni. 6) skipum; *svanfánger*, s. s. *svanvænger*, sjór. 7) hermk. nl. Tryggvi; *Sveigðir* (*Svegðir*, *Svigðir*, *Sigðir*), Óðins heiti, en mjög sjaldgæft; hér er *Sveigðis salr* skjaldborg, hennar *brigðandi*, *sá sem bregðir skjaldborginni*, *rýfr hana*.

Bls. 30.

Glámr Geirason: Undir austrlöndum¹ fæsk² mörgum gunnhörga slög³; allvaldr⁴, sá er gaf skáldum, hann fékk gagn⁵ at gunni⁶. Gramr lét gullvarpaðar⁷ slóftúngur⁸ syngja, sendi snarpar sverðlelks reginfeðrar⁹ at grundu.

1) í austrvegi við Eyrstrasalt. 2) þannig Hk., þ. e. feingu margir. 3) högg á skildi. 4) konungur. 5) sigr. 6) í bardaga. 7) gullbúnar. 8) sverð (eiginl. brandrinn á sverðinu). 9) stóra herflokkar.

Bls. 38.

Guttormr sindri: Gildir valþögnar¹ lét vígnestr² bresta saman of höfðum (á) vegnum handar nafs³ hlymmildíngum⁴. Njörðr víðra sunda landa⁵ gekk þar af vopnundudum Níðil nadds hámana raddar valbrands⁶.

1) hermk., Hákon konungur; *valþögn*, valkyrja (hér, bardagi), *gildir*, sá sem eykr. 2) skildi. 3) þannig Hk. 4) herkonungum, nl. Eiríkssonum; *handar naf*, (hjólnöf), skjöldr, hans *hlymr*, orusta. 5) Hákon Noregs konungur; Noregr er mjög vogskorid og eyðit land, og kallast hér því *sunda lönd*, eins og *fljóð-jörð*, 2,

328, 1. 6) hermk., nl. Gutto mi Eiríkssyni; *raddr*, skjaldarnagli, hans *kúmání*, hár skjöldr, hans *rödd*, bardagi, hans *valbrandr* (eldr), sverð: þetta er rekð.

Bls. 39.

Sami: Barma öld¹ álmdrögar ægis² varð optsiun vita ríkis³ firir bensíks baldri⁴: ek minnumst þess. Flætu-bríkar böðsækir⁵ hēlt snekkjum⁶ á haf, ok rak undan allar kindir⁷ Eirekks⁸ bræðr⁹ síns.

- 1) s. s. *barmar*, bræðr, hér broðursynir, eins og bls. 29. l. 1.
 2) hermk., nl. Hakonar konungs: *álmdrög*, ör. 3) varð opt ab kenna á ofríki. 4) hermk., Hakoni; *síkr*, eldr, *bensíkr*, þ. e. sverð. 5) hermk., Hakon konúgr; *flætu-brík*, skip, *böð*, bardagi. 6) þann. Hk. 7) syni. 8) þann. Hk., s. s. Eiríks. 9) broður.

Bls. 40.

Sami: Hjörva raddar¹ herra fór hræddr súf málúa þverri²: ráðsterkr ræsir rógeisu³ gekk framarr merkjum. Gramr, hinn er gat⁴ yfrinn Óðs kvánnar jöfra múnna byr⁵, gerra⁶ hlífa sèr í snerru geirvífa⁷.

- 1) stríðs. 2) mk., Hakoni konúgi. 3) *sjá* bls. 25, 1, *skgr.* 4. 4) fíkt, áttí. 5) mikð gull; Óðs *kvan*, Freya: *jöfri* (s. s. *öfri*, *efri*) augabrunn, *jöfra múní*, auga, þess *byr* (hér s. s. þeyr), tár: Freyju tár er gull. 6) þ. e. gerir eigi. 7) *geir víf*, valkyrja, hennar *snerra*, bardagi.

Bls. 41.

Eyvindr skáldaspillir: Tjá¹ hefnendr² Blóðöxar beiða ens hvassa fetilstínga brynþíngs³: setu efni gjörast⁴ oss hnept. Heldr er vant, (at) segja drotni herra sögu, en ek vilda veg þínn, konúgr; sáms⁵ stjótt til fornra vopna!

- 1) menn segja. 2) syni. 3) orustu; *fetilstíng*, sverð, þess *brynþíng* (harðr fundr), bardagi. 4) þannig Hk. 5) tókum.

Bls. 42.

Sami: Njörðr¹ naddregns! samira² hvötum þegni (at) færa borðnærar ske³ enn norðar; vèr getum at bölva bili⁴. Nú er þat, er Haraldr rökkr⁵ breiðan flota á rakna rymleð⁶ suunnan; grípum vèr guunborð⁷ í greipar⁸.

1) þann. Hk.; hermk. 2) sæmir eigi. 3) skipit; *borðmæð*, borða land þ. e. sjór, hans *sker* (hestr), skip. 4) ver viljum ei fresta bardaganum, *sjá bls. 56, 1. skgr. 2.* 5) hrökk, hrekr. 6) á hafit, sjokonungsins rymjandi leit. 7) þann. Hk., þ. e. skjöld. 8) þann. Hk.

Bls. 44.

Þórðr Sjáreksson: Herr gekk lyst¹ til hjörva hnits, þar er bötharðir landa bands jódraugar² börðust á Fitjum í Storb. Ok nausta blakks hlémána gífis drífu gimslöngvir³ þorði ganga hit næsta Norðmanna gram.

1) fus. 2) nk.; *landa bands*, (sjóar) jór, skip. 3) hermk., nl. þorálfr; *nausta blakkr*, skip, þess *hlémáni*, skjöldr, hans *gífr* (tröllkona), öxi, hennar *drífa*, bardagi, hans *gim* (eldr), sverð; rekið til fimtu kenningar.

Bls. 45.

Eyvindr skáldaspillir: Ek veit, at enn bitri ben-vöndr, or báðum konunga höndum, beit meðal-dygguan byggving búlka skíts¹. Úfælinu ála galtar eldraugr², grandrátr³ Dena, klauf skarar⁴ hauga⁵ gullhjaltaðum brandi.

1) mk.; *búlki*, vörublaði, h. skíð, skip, þ. *byggvingr*, skip-verji, víkingr, hér *Álfr askmaðr*. 2) þannig Hk.; hermk., Hákon konungr; *ála* (sjokonungs) *galtar* (skipa) *el*, bardagi. 3) sá sem vinnr skaba. 4) þannig Hk. 5) höfud, *skór*, höfuðhár.

Bls. 46, 1.

Þórðr Sjáreksson: Víga myrtir¹ varði vítt öndvert fólk²: svá skal slíta frið³; vildo⁴ þann jöfur eldast á löndum. Starf hófst upp, þá er arfi Gunnhildar sunnan, vaur ótta gulls⁵, kom á flóttu, er gramr var fallinn.

1) sem eytir vígaferlum, konungr; hér Hákon. 2) s. s. fylki, hér *merkist* sá hluti Hörðalands, er veit til hafs, þar er bardaginn stöð í Storb. 3) heyr bardaga. 4) menn vildu. 5) vaur örlæti; örlátr.

Bls. 46, 2.

Sami: þrot¹ var sýnt², þá er úfár sárir bænder settust við sinn stinnan róðrs³ þröm⁴; maðr lét önd ok annar. þat veit⁵ afreks, er allríkr göndlar vjörðr⁶,

sá er gerði huglins drekku⁷, gekk næst jöfri⁸ í slíkum styr.

1) þróttleysi. 2) auðsynilegt. 3) þannig Hk. 4) keip eða hástökk. 5) er merki til. 6) hermk., nl. þórolfr. 7) gaf hrafninum að drekka, feldi óvinina. 8) Hákon konungi.

Bls. 48, 1.

Glámr Geirason: Haraldr hefir vel hefnat Gamla, en berdraugar¹ hjörs hafna² fjörvi; fólkrakkr fylkir vann framligt, er dólghands dökkvalir³ drekka dreyra Hákonar; ek frá reyrra rauðra benja⁴ roðin fur handan ver⁵.

1) þannig Hk., A og Fagrsk., mk. s. s. sverðberendr. 2) uðaskipti, fyrir höfnuðu, mistu. 3) svartir hrafnar; dólghand, líkl. Óbinn eða valkyrja. 4) sverð. 5) í Stort, hinumegin Hábángarsfjarðar.

Bls. 48, 2.

Eyvindr skuldaspillir: Flugvarr¹ konúgr² rauð fyrr sparra Fenris varra³ í blóði Gamla (málmhríðar meiðum⁴ svall móðr⁵), þá er ústirfinn⁶ of-rak alla Eiríks arfa á sjá; nú tregar grams fall gætigauta geira⁷.

1) óflottagjarn. 2) nl. Hákon konúgr. 3) sverð, gómsparri, Fenris. 4) mk. 5) þannig Hk. 6) Hákon góði. 7) mk.

Bls. 49.

Sami: Landvörðr Hörða! lítt kváðu (menn) þik láta geð fálma¹, er benja hagi² brast á brynjum, álmar bugust³: þá er ófólgin⁴ fullegg⁵ fetla svell⁶ gullu endr⁷ or þinni hendi, Haraldr, til ylgjar⁸ fyllar.

1) hug bila. 2) blót. 3) bogar svignuðu. 4) nakin. 5) líttr. 6) sverð. 7) fyrr meir. 8) ulfs.

Bls. 50, 1.

Sami: Ullr ímunlauks¹! bárum Fýrisvalla fræ² á hauka fjöllum³ of alla æfi Hákonar; nú hefir fólkeströir⁴ of fólgit melder fjölglyjðra Fróða þýja⁵ í holdi móðar mellu dólgs⁶.

1) sverða, mk. 2) gull. 3) höndum, handleggjum. 4) óvinnar þjófbarinnar. 5) gull, mjöl ambáttanna Menju og Fenju; fjöl-

gýjjaðr, mjög gláðr. 1) móðir mellu dólgis (tröllkonu óvinar, þórs), jörð.

Bls. 50, 2.

Sami: Fullar brávallar fallsól¹ skein á Ullar kjöla fjöllum² skáldum of allan aldr Ilákonar; nú er elsar álfröbull³ of fólgiun í líki móður jótna dólgis⁴; ráð rammarar þjóðar eru rík.

1) gull, höfubband Fullu; brávellr, höfub, fallsól, faldsól; gullbú kallaast hér solin á höfubduki Fullu. 2) höndum; Ullar kjölr (skip), skjöldr, h. fjöll, hendr. 3) gullbú. 4) í jörðu.

Bls. 50, 3.

Sami: Dýrr jöfurr, hefig áttan elun drottinn fyrri en þik; ek bið mēr ei hins þriðja: bragníngur, elli bellr¹. Ek var trúr dýrum tiggja; ek leik aldri tveim skjöldum; ek fylli þinn flokk, stillir! elli sellr á hönd² mēr.

1) þannig Hk., þ. e. mēr, þ. e. stígr yfir mig. 2) þannig Hk.

Bls. 51.

Sami: Skerja foldar sköðrennandi¹! ek skylda um síðir finna þinn góðan þursa bæis byr², fyrir³ þvísa⁴ er verðum selja þér, valjarðar⁵ mens veljandi, þat lýngva látr⁶, er fadír minn átti lengi.

1) Mk., skerja foldar (sjóar) sköð, skip. 2) þursa bæis byr, vindr, sem kemr frá trölla býlum; en með því að hærmed teiknast hugr, vindr tröllkvænna, þá má vera, að orðið, bæis, sé hér eigi hið rétta. 3) þannig Hk. 4) því. 5) hand-mens, armbaugs. 6) orms' bol, gull.

Bls. 52.

Glúmr Geirason: Hallinskíða tanna ógnarstafr¹, sá er tíðum sótti fram, kunni tólf of-jöfra² íþróttir.

1) Mk., nl. Haraldr gráfeldr; Hallinskíða (Heimdalla) tennur, gull, þ. ógnarstafr, aubugr eða örlátr maðr, sjá bls. 46, 1. skgr. 5. 2) konúnglegar íþróttir.

Bls. 56, 1.

Kínar skólaglamm: Ok eiðrandr oddneytir¹ hafði átti breiðan flota; gláðr gramr svaðði bil² í Göndlar veðrum³. Ok Hæðins bóga raudmána⁴ reynir upp hóf rógsegl⁵ (af) kappi, at setja etjulund⁶ jöfra⁷.

- 1) hermk., Hákon jarl. 2) frestati ei, *sjá bls. 42. skgr. 4.*
 3) bardögum. 4) skjaldar. 5) bra upp skildi, þ. e. lagði til orustu.
 6) lægja kappgími. 7) þ. e. Gunnhildarsona.

Bls. 56, 2.

Sami: Sverða sverrifjarðar svanglýjandi¹ var-at at frýja of byrjar örva² í drifu odda vífs³. Brakrögnir⁴ skók rakliga⁵ bogna⁶ hagi⁷ or Hlakkar segli⁸; óþyrmir hjörs⁹ bargi¹⁰ varga¹¹ fjörvi.

- 1) mk., nl. Hákon; *sverrifjörðr* (þungr straumur) *sverða*, blöð, þ. *svanr*, hrafn, h. glýjadr, sá sem glebr (setr) hræfugla.
 2) þat þurftu ekki að frija honum skothrðar (segja, að hann hefði ei verið í skothrðinni). 3) í bardaganum. 4) hermk., þ. e. Hákon. 5) rakklega, hraustliga. 6) þannig Hk. og Sn. Edda, þ. e. boga. 7) örvar. 8) skildinum. 9) hermk., sá sem hlífir ei sverðinu. 10) bjargabi. 11) ulfa.

Bls. 56, 3.

Sami: Mart ála el¹ varð af ríki², áðr randarlauks rækilundr³ of tæki austrlönd⁴ at mun banda⁵.

- 1) bardagi; *dli*, sjokonungur. 2) afli. 3) hermk., nl. Hákon jarl; sá sem rækir (elskar) *randar lauk* (sverð). 4) *sjá bls. 30. skgr. 1.* 5) gobanna, *sjá bls. 27. skgr. 7.*

Bls. 56, 4.

Sami: Ek ber hljóms lof fyrir¹ þá hefnd síns föður, er vörðr hranna hræfna² vauu; þat nam at vinna toginn skjóma³.

- 1) þannig Hk. 2) skipa, mk., Hákon. 3) brugðib sverð, nl. þat kostabi bardaga.

Bls. 57.

Sami: Meel-regni¹ hjörs-hrðremmis² rigndi víða á fjör hersa; þrymlyndr³ of⁴-jók þundi þegns guótt⁵. Ok haffaxa hjaldviðurr⁶ lét vaxa líffköld⁷ laufa-veðr⁸ at lífum⁹ Hárs-drifu-hölda¹⁰.

- 1) járnregni, skothrð. 2) hermk., nl. Hákonar. 3) hermk., hann Hákon. 4) þannig Hk. 5) hann jók tölu Einherjanna í Valhöll. 6) hermk.; *haffaxi*, skip, þ. *hjaldr*, sjóorasta; *viðurr*, Óðins heiti. 7) mannhætt. 8) orusta. 9) hlífum. 10) hermannanna.

Bls. 63.

Glúmr Geirason: Orðrakkur jöfra þrýstir¹ raub brennanda brand austr, fyrir norðan bý², þar er (hann) lét bjarmskar kindir³ renna⁴. Ungum öðlingi fékkst geirveðr⁵ í þeirri för: gumna sættir⁶ laut⁷ gott orð á Vínu bordi⁸.

1) mótstöðumaðr; Haraldr gráfeldr. 2) bygðina. 3) Bjarma. 4) flýa. 5) orusta. 6) konungr. 7) hlaut. 8) bakka.

Bls. 65.

Einar skálaglamm: Harðr¹ hjálmfeldinn hilmir vann barða fjandr sína: því kom vöxtr í vínu Lópts vinar vinheims². Þat fær þróttar snytri³ tírar⁴, at þrír forenjallir jarls synir fëllu í skúrum þundar furs⁵.

1) þannig Hk. 2) því fjölgubú Einherjar í Valhöll; *Lopt*, Loki, *Lopta viur*, Óðinn, h. *vinheimr* (kæri bústaðr), Valhöll, h. *vinir*, Einherjar. 3) hermk., sá sem prýðir bardagann. 4) orðs-tírs. 5) í Óðins elda (sverða) *skúrum*, bardaga.

Bls. 88, 1.

Glúmr Geirason: Mætra hjalta málmóðinn¹, sá er þorði rjóða þjóðum völl, mælti þróttarorð²: víðlendr Haraldr of bað verðúng³ vinda⁴ sverðum at morði; þat fylkis orð þótti flotnum⁵ frægt.

1) hermk., *hjalta málmr*, sverð. 2) hreystiorð. 3) hirtína. 4) bregða. 5) mönnum.

Bls. 88, 2.

Sami: Gætir gamla sóta garðs¹, hollr viggjum², varð at liggja á víðu bordi³ Eylimaðfjarðar. Sendir sævar báls⁴ féll á sandi at Hálsi; orðheppinn jöfra spjalli⁵ olli því morði.

1) hermk., *gamla* (s. s. *glamma*, sjökönungs) *sóti* (hestr), skip, þ. *garðr*, skjöldr. 2) skipum. 3) strönd. 4) nk., Haraldr. 5) vinr konunga, nl. Gullharaldr.

Bls. 91, 1.

Einar skálaglamm: Grandvarr geymir brúna-grund-ar silkis-síma¹ kom und sik sjau fylkjum; þat var landi suúnaðr².

1) mk., Hákon jarl; hann er hér kendr við búning sinn, silki-
hlæð, er úgnir menn höfðu um höfub sér. 2) gipta, hamingja.

Bls. 91, 2.

Sami: Enn svinni¹ lét senn of herjod hofsland Ein-
riða² ok öll sönnu banda ve³, hverjum mönunum kuan:
aðr geira garðs Hlóríði⁴, þeim goð stýra, farði⁵ úr⁶-
jötna valfalls vitni⁷ of allan sjó.

1) nl. Haraldr gráfeldr. 2) þórs. 3) helgistadr goðanna.
4) hermkr., Hákon jarl; *geira garðr*, skjöldr, h. *Hlóríði* (þór),
mk. 5) þannig Hk. þ. e. fluttu. 6) þannig Skb. E. Hk. 7) skip
sitt; *úrjötunar* (*A þejötunar*, kannske sama), hinir elatu jötunar,
Hrimþursar, þeirra *valfall* (bani), ýmisblöð, sjór, h. *vítair* (vargr),
skip.

Bls. 91, 3.

Sami: Nú liggir allt fyrir norðan Vsk und jarli;
ríki Hákonar, ímunaborðs vebgæðis¹, stendr víða.

1) hermkr.; *ímunborð*, skjöldr, h. *veðr*, bardagi, h. *gæðir*,
hermaðr.

Bls. 92.

Glúmr Geirason: Hálf auðvæn fèllumk¹, þá er
hjörðrífa² brá lífi hilmis: dauði Haralds³ ræðat⁴ oss
til auðar⁵. En ek veit, at hvaðartveggi⁶ hans bróðir
hefir heitit mér góðu; seggfjöld⁷ getr sjá þar til sælu.

1) brást mér. 2) orusta. 3) gráfelda. 4) varð ei. 5) lukku.
6) hvurtveggi. 7) margir menn.

Bls. 94, 1.

Kinar skálaglamm: Hitt var meir¹, er morðffkinn²
Mæra fólkverjandi³ lét um görva för fyrva⁴ norðan til
Sogns. Freyr Hèðins byrjar⁵ ýtti allri yrþjóð⁶ af fjór-
um fóklöndum; Ullr branda⁷ sá stob⁸ af því.

1) enn fremr. 2) hergjarn. 3) verjandi Mæra fylkis, Hákon
jarl. 4) mannför, þ. e. leibánger. 5) hermkr., Hákon. 6) (ekki
yrþjóð) s. s. *verþjóð*, menn. 7) ruk., hann (Hákon). 8) styrk.

Bls. 94, 2.

Sami: Allr Noregr glumdi, þá er Ullar Hèðins
veggjar¹ fóro saman (til) eggþings²; gnótt nús flaut

fyrir nesjum. Ok sjau landrekar³ þorðo⁴ fram⁵ til móts með randa svarfa⁶ svörgæli⁷ á mjúkhurðum Meita⁸.

1) hermk., *Héðins veggir*, skjöldr. 2) orustu. 3) jarlar. 4) s. s. þurðu þ. e. þustu. 5) þannig Hk. 6) þannig Hk. 7) hermk., Hákon jarl; *randa svarf*, bardagi, h. *svörr* (fugl), hrafn, h. *gælir*, *sá sem gleðr hræfuglinn*. 8) Meita (sjakonungs) hurð er skjöldr, þá er á s. s. með.

Bls. 95, 1.

Sami: Gramr¹ varð fyrir víga myrði² við annan styr, en síðan gjörðist mest víðfrægt mannfall at morði³. Hlífarslagðs hlunnarfi⁴ bað hverfa at landi, ok lagði öndurvörp jáls⁵ við⁶ öndvert fylki.

1) nl. Ragnfreðr. 2) Hákon jarl. 3) í bardaganum. 4) hermk., Hákon jarl; *hlífar slagð*, öxi, h. *hlunnr*, skjöldr. h. *arfi* (jötun), hermaðr. 5) skildina; *jálkr*, Óðinn, h. *öndurvarp*, það sem hann bregðr fyrir sig, hans hlif, skjöldr; her skiljast skjöldub skip. 6) þannig Hk.

Bls. 95, 2.

Sami: Guðr¹ varð strauung, áðr gunnar lunda² þröngvimeidr³ of⁴ þryngvi⁵ þrimr hundruðum und hramma náss gammi⁶. Fólkeflandi fangsæll⁷ fylkir⁸ knátti gánga þatan⁹ at¹⁰ höfðum hafs-bragna¹¹; þat var hagnaðr.

1) orustan. 2) hermanna. 3) sá sem rekr á flotta, nl. Hákon jarl. 4) þannig Hk. 5) þannig Hk., þ. e. þreyngði, ræki. 6) á hræfuglinum. 7) sigrsæll. 8) nl. Hákon. 9) þadan. 10) þannig Hk., þ. e. á manna höfðum. 11) Ragnfreðar manna, sem komnir voru vestan um haf.

Bls. 100.

Hallarsteinn: Vegmildr vörðr víðrar foldar¹ þá fóstr í Gördum; vellbjóðr², sá er gekk hæst manna, vann vísa dádír. Þróttarela blikrøðr³! Ólafr ræð brátt allprútt brigðamiklum skipastóli, þeims⁴ hann átti.

1) konungr, nl. Ólafr Tryggvason. 2) gulls bjóðr, mk. 3) maðr, *þróttar* (Óðins) *ela* (bardaga) *blik*, sverð; *røðr*, sá sem rjóðar. 4) þeim er.

Bls. 101.

Hallfreðr vandræðaskáld: Hilmir lét hörð hræskóð¹ roðin blóði at Hólmi² ok austr í Görðum; hvat of dyldi höldar³ þess?

- 1) sverð; *skóð* er skaðaverkfæri, vöð. 2) Borgundarholmi. 3) þannig Hk.; hvi skyldu menn dylja þess?

Bls. 105.

Hallarsteinn: Vargholtr Ólafr rak allfljótt vestr mestan hernað allra jöfra, ok ræð brjóta Vinda borgir. Hraelinns hljómváttandi¹, sannfróðr svöluis dóms², mátti hverju sinni ráða sigri í rómu.

- 1) hermk.; *hrælinns* (sverbs) *hljómr*, bardagi. 2) *svöluis* (Óðins) *dómr*, orusta.

Bls. 122.

Einar skálaglamm: Hitt var ok, er ærborðs eykir¹ runnu² norðan und sviunum sigrunni³ sunnr á vit⁴ Danmarkar. En Dofra drottinn⁵, valdr hölda, of-faldinn hólmsfjötrs hjálmi⁶, of-sótti fund danskra jöfra.

- 1) skip; *aurborð*, annað borð frá kjöl. 2) þannig Hk. 3) hermk.; *sig*, bardagi. 4) til að vitja. 5) Hakon jarl, kallaðr svo af bygð nokkurri í Noregi nálægt *Dofraffalli*, sú bygð hét Dofrar. 6) ægis-hjálmi, því *hólmsfjotr* (eyja band, sjór) er s. s. ægir; faldinn ægis-hjálmi heiur sá, er öllum stendr ötti af.

Bls. 123, 1.

Sami: Ok fémildr konúgr¹ vildi at-freista þess myrk²-markar hlóðynjar álfs³, er kom norðan, við morðfrost⁴: þá er gramr¹ bað stirðan⁵ valserkjar veðr-hirði⁶ varða⁷ virki⁸ fyrir Hagbarða-hurðar hlunn-njörðum⁹.

- 1) Haraldr Gormsson. 2) þannig Hk. 3) Hakonar jarls; *myrkmarkar* (skógar) *hlóðyn* (land), Noregr, h. *álfr*, Noregs raðandi. 4) í bardaga. 5) harðan, hraustan. 6) í staðinn fyrir *val-veðr* (orustu) *-erkjar* (brynju) *hirði*, hermk., Hakon jarl. 7) verja. 8) Danavirki. 9) hermönnum; *Hagbarða* (sjokonungs) *-hurðar* (skjaldar) *hlunnr*, sverð.

Bls. 123, 2.

Sami: Var-at gengiligt¹ at gánga í gegn her² þeirra³, þó at geirrásar garðröknir⁴ gjörði harðan styr; þá er gunnviður⁵ fór sunnan með fylki Frísa, Frakka ok Vinda; vágslakkríði⁶ kvaddi vígs⁷.

1) árenniligt. 2) þannig Ilk. 3) nl. Norðmanna. 4) hermk., keisari Otto; *geirrásar* (skotsþjota) *garðr*, skjöldr; *röknir* s. s. *rögnir*, Óðinn. 5) hermk., Otto. 6) mk., Otto; sá sem ríðr sjoar hesti (skipi). 7) eggjafi til orustu.

Bls. 124.

Sami: Þrymr þriðja logs¹ varð², er odda³ leikmiðjúngar⁴ lögðu saman randir; arngreddir⁵ varð andvígr. Sækiþróttr sundfara⁶ kom Söxum á flótta; þar er svá, at gramr⁷ með gumnum varði óþjóðum garð.

1) þriðja (Óðins) *log*, sverð, þ. þrymr, bardagi. 2) þann Ilk. 3) þann Ilk. 4) hermenn. 5) hermk., sá sem gerir örninn grátugan, hér Hákon jarl. 6) mk., Hákon; *sundfari*, sjoar hestr, *skip*, *sækiþróttr*, sá sem sækir. 7) hér Hákon jarl.

Bls. 125.

Hallfreðr: Vegrimmr¹ allvaldr lét endr Jamta ok Vinda kindir falla í styr; hann vandist snimma á þat. Hjördjarfr hersa drottinn var hættr Gota fjörvi; ek frá gullskerði² gjörðo geirþey³ á Skáneyju.

1) hernadargjarn, af *ve*, gríð, eða grimmr við heiðna helgistabi (*ve*). 2) mk., Ólafr konungr. 3) bardaga.

Bls. 130.

Sami: Hleypimeidr hlunnviggja¹ hjó böðserkjar birki² barklaust³ í Danmörku fyrir sunnan Heiðaby.

1) mk., sá sem ræðr herskipum, hér Ól. Tryggvason. 2) hermenn, af *böðserkr*, brynja, *birki*, tré. 3) þ. e. svo að þeir urðu hlífarlausir.

Bls. 131.

Einar Skálaglamm: Fellingjörðr flótta¹ gekk til fréttar á velli; draugr Hèðins váða² gat dagrað dólga saga³; ok hildar haldboði⁴ sá ramma hrægamma⁵, sá týr týra⁶ teinlaptar⁷ vildi⁸ fjör Gauta.

1) hermk., sá sem fellir (leggir að velli) flýandi óvini, hér Hákon jarl. 2) hermk. 3) *dagráð*, (hæfiligr og heillavænligr tími), *dólga saga* (til bardaga); *dólga saga* (ekki *sága*), orusta, eins og *dólga senna*. 4) hermk., hann Hákon. 5) hrafna. 6) gízk- að; allar bækr, sem eg hefi séð, hafa hér *týna*. 7) í staðinn fyrir *týr týra lautar teins*, mk. s. s. *sverða týr*, af *týra* (sverða) *lautar* (skjaldar) *teinn*, sverð. 8) nfl. hafa.

Bls. 132.

Sami: Jarl hábi þíng hjörtautar hyrjar¹, þars² aungr maðr áðan³ kom und sörva skýranni⁴ at herja. Maðr bar-a randir, lýngs-barða loptvarðaðar⁵, enn lengra frá sea; gramr vann um-gengit allt Gautland.

1) sverða þíng, orusta; *hjörtaut*, skjöldr, h. *hyrr*, sverð. 2) þar er. 3) áðr. 4) undir skildi; *sörva* (sjokkonungs) *skýran* (himin), skjöldr. 5) gull-lagðar; *lýngs barði* (fiskr), ormar, h. *lopt*, gull; *varðaðar*, s. s. *varinn*, umkringðr.

Bls. 133.

Hallfreðr: Tiggi, sonr Tryggva, lét tðhöggvit ljótvaðin hræ Saxa fur styggvan leiknar hest¹, á lesti². Vinhróðigr³ vísi gaf víða blökku kveldriðu stóti⁴ at drekka brúnt blóð mægra Frísa.

1) ulf, af *leikn*, *tröllkona*. 2) að síðustu. 3) vinsæll. 4) ulfum, af *kveldriða*, tröllkona.

Bls. 134.

Sami: Ríkr lægir róga rekka¹ brá líki valkera²; herstefnir³ lét goldit hröfnum hold Flæmingja.

1) konungr, sá sem drepr niðr óeirðar seggjum. 2) sverðslitrunum, þ. e. brá sverði; *valkeri*, sverð, þ. líki (hamr) slíðrar. 3) herforingi.

Bls. 143, 1.

Hallarsteinn: Hermörg snekkju borð hildíngs, hála torgut¹, runnu sðan öll senn or Gördum und mildum gram. Aldyggr Ólafr, arfi Tryggva, røð herjat Vestrlönd, ok klauf vírða kindir stálum.

1) fagrlega skjölduð.

Bls. 143, 2.

Sami: Blóðugr brandr bragníngs þjóðar gall á Englandi; ek frá oddrjóð¹ valda aldrspelli² euskra lýða.

1) hermk. 2) aldrjóði.

Bls. 143, 3.

Sami: Skjaldfróðr¹ of²-nam rjóða Skotland sköfn-um³ brandi; ódeigr oddr beit feiga Skota; úlfar söddust.

1) sá sem kann að fara með skjöld, hermadr. 2) þannig Rekstelsja. 3) fögrum.

Bls. 144, 1.

Sami: Ókvíðinn Ullar kjöla elfreyr¹ ræð síðan ugglaust endr brendar fíkula² Íra byggðir víða.

1) hermk., sjá bls. 50, 2, skgr. 2. 2) akafliga.

Bls. 144, 1.

Hallfreðr vandræðaskáld: Úngr ofsvægr¹ konúgr gjörðist bægja við Engla; nærir naddskúrar² ræð því morði Norðimbra. Ógnblítr úlfa greddir³ eyddi Skotum víða; skerðir seims⁴ gjörði sverbleik í Mön með sverði.

1) óvæginn, eða harðr víðreignar. 2) hermk., naddskúr, orusta. 3) hermk., sjá bls. 124, skgr. 5. 4) gulls, mk.

Bls. 144, 3.

Sami: Ægir ýdrauga¹ lét eyverskan her² ok Íra deyja; týr dýra³ fjörva⁴ var tírargjarn. Tíggi barði byggendr brezkrrar jarðar, ok hjó valskar þjóðir; gráðr⁵ þvarr gjóði geira-hríðar⁶.

1) hermk., sjá bls. 39, skgr. 2. 2) innbúar Orkneya og Subreya. 3) ss. dýrra. 4) sverða, mk. 5) græðgi. 6) hræfuglinum, bls. 25, 2, skgr. 3.

Bls. 161.

Bjarni biskup: Styrkir rjóðendr dreyrgra darra¹ hældu síðan skipum til Danmarkar; þeim gafst rausn ok ríki. Ok ógnrakkir anðbrotar² drukknu þar erfi febra sinna; ek frá þeim ýmsum aukast annir.

1) skotsþjóta, hermk., nl. Jónsvíkingar. 2) mk.

Bls. 162.

Sami: En einkum vildu þá öldurmenn¹ leita sfnus ágætis, at skyldu²; slíkt ero yrkisefni; ok gátu hauklíkast³ hefja heitstrengingar; ek frá, at⁴ ölteiti ýta var eigi lítil.

1) höfðingjar. 2) sem þeim bar. 3) hraustlíkast. 4) þannig Fm. S. 11, 166.

Bls. 163.

Sami: Ek frá heiptmildan Sigvalda hefja heitstrenging; órækin¹ Búi var örr at auka slíkan styr. Þeir hētust fíkjum² reka Hákon af hauðri, eða ræna lífi; fjón³ frækura furða⁴ var gram⁵.

1) sem ei verðr rekinn á flötta. 2) akafliga. 3) hatr. 4) fyrðar, manna. 5) ss. grüm.

Bls. 164, 1.

Þorkell Gíslason: Báru sverð ok herklæði á vali víska¹; ek frá þeim seggjum líka vel snerreiti².

1) á skipin. 2) ss. snarræði.

Bls. 164, 2.

Þórðr Kolbeinsson: Ok sannliga fóru stór-hersögur of stála meiða¹ vítt sunnan; ítrir bæendr sást² stríð. Sveiða-váangs viggmeiðr³ frá súðlaungum Dana skeiðum sunnr of þrúngit á vatn af drögnum⁴ hlunni.

1) hermk., um Jömsvíkinga. 2) öttuðust. 3) hermk., líkl. Eiríkr jarl: sveiða (sjakonungs) vángr, sjor, h. vigg, skip. 4) ss. dregnum, þ. e. mábum, slitnum.

Bls. 165, 1.

Sami: Skjaldhlynr¹ lét mjök margar snekkjur ok knörru ok skeiðar dynja á brim; mærdar örr óðr skálds vex; mörg lind² var fyrir landi, [þá er ólítil oddherðir³ fat⁴ gerða⁵ utan land síns föður random⁶].

1) hermk., Eiríkr jarl. 2) skjöldr. 3) hermk. 4) ss. reð. 5) umkringja. 6) skjöldum; frá [er tekið úr Fagrskinnu, því sum orðatiltæki í Fm. S. og Hk. á þessum stað þykja framkomin af misskilningi og leiðréttingum skrifaranna.

Bls. 165, 2.

Þorkell Gíslason: Harða¹ hvast hregg² knúði á hefils³ völlum⁴, marir barða⁵ hljópu á humra fjöllum⁶. Blá hrönn þvó⁷ hlýrum⁸: hin sviðkalda uðr⁹ hraut af brimdyrum¹⁰: æst alda skaut kili.

1) njög. 2) stormr. 3) stendr hér í staðinn fyrir *heflis*, af *heflir*, sjokonungur. 4) á sjönun; eða *pöllum*, á skipunum. 5) skipin, af *mar*, hestr, *barð* (á skipum, lkt og kempr á kinnungum baðumegin stefnis). 6) öldunum, af *humar*, stór krabbi. 7) þvöð. 8) kinnungum. 9) alda. 10) skipum.

Bls. 165, 3.

Sami: Rökn rasta¹ báru geðfasta rekka til ræsis² landa; þröng at randa rym³. Vitr Noregr nam við mörgum skipstöfnum; vopn eru grimm törgum⁴; hirðfuum gafst⁵ nýtt⁵ nest.

1) skip, af *röst*, straumur, og *rökn*, dýr. 2) Hákonar jarls. 3) það leið að bardaganum. 4) skjöldum. 5) þannig B.

Bls. 166.

Bjarni biskup: Reynendr rauðra randa¹ segju, at Jómsvíkingar kvæmi flota sínum at Jaðri jólanótt. Fírar voro heldr gjarnir á hartan hernat; rjóðendr randorma² buðu Geirmundi ríki³.

1) menn. 2) sverða, hermik. 3) ofríki.

Bls. 167.

Þórðr Kolbeinsson: Ógnfróðr jarl, sá er atti hrefnis stóði¹ hót² á lög, setti háfa³ stafna á móti Sigvalda. Margr hlumr skálf; en huggendr³ sárgamms⁴, þeir er gátu slíta seá árablötum, ugðu hvergi bana.

1) skipum, af *hrefni*, fuma umfar frá kjöl. 2) þ. e. hatt, langt ut. 3) þannig Hk. 4) hrafn, hermik,

Bls. 169.

Bjarni biskup: Þeir Noregs jarlar buðu þá þeim greppum, er sunnan kvæmi at móti, gerla til geirhrðar¹. Þar var mestr landherr fundinn samau á skömmu mæli²; margr morðremmandi³ var at laufa leiki⁴.

1) bardaga. 2) mali, tíma. 3) hermaðr. 4) orustu.

Bls. 170, 1.

Sami: Ok menn heyra, at þrír hraustir höfðingjar voru með hvárum flokki: þjóð hefir þat í minnum: þær er hjálmaskóts hreggviðir¹ hittast á vísu Hljörunga vági; sá fundr fyrða var frægr.

1) hermk., *hjálm* sköt, svert, þ. *hregg*, bardagi.

Bls. 170, 2.

Þórðr Kolbeinsson: Leiðánger rendi langt með laudi, en glæheims mævar¹ skriðu at gunni í gegn Dana skeiðum, þær er jarl hrauð flestar á Mæri und árum ærins gulls²; barmr vigg³ rak und vörnum⁴ valkesti.

1) skipin, af *glæheimr*, sjór, *mær*, ss. *már*. mæfr. 2) mk., *ærr gulls*. 3) skip, af *barmr*, borðstokkr, og *vigg*, cykr. 4) þann. Hk.

Bls. 171, 1.

Þorkell Gíslason: Herr bar hátt merki: grimt eggja el kom á Hamðis serki¹; lið seggja gekk at. Grjót ok skotbroddar meiddu fjör flotna, flest hlíf varð brotna; gráir oddar glumdu.

1) herklæði, brynjur.

Bls. 171, 2.

Sami: Bæði höfuð ok hendr manna hrutu fyrir borð; herklæði brustu; vargr nam kanna hræ.

Bls. 171, 3.

Bjarni biskup: [Ólmr Gullbúi¹ klauf hjálma með yggjar eldi²; hann lét hríngserkja böl³ ganga niðr í herðar. Hávarðr ræð at stæra hart högg liði fyrða; Áslákr hefir verit fskjum⁴ illr at eiga viðr.

1) þannig Fm. S. 11, 170; *ólmr gall* spillir bragarhættinum. 2) sverbi. 3) sverb. 4) mjög.

Bls. 172, 1.

Sami: Vagn hefir orðit örfengr¹ ýtum at strángri böð; drengir gengu vel fram með fræknum fullhuga; þars ek frá at hann Ákasonr hinn ríki hlæði² brátt hugprúðum Armóði í yggjar eli³.

1) harðfengr. 2) felldi. 3) orustu.

Bl. 172, 2.

Þorkell Gíslason: Herr neytti handa; branda hróð var snörp; randa fár¹ var fúst til fjörnis² landa. Fleinbörvar fëllu, örvar flugu af streng; hjörvar súngu hátt við gjörvar³ hlífar.

- 1) sverðib. 2) þannig B, C; *fjörnis* '(hjálm)s land, höfub. 3) sterkar.

Bl. 173, 1.

Tindr Hallkelsson: Sæng¹, sem gims gerðr² gjörði jarli (með) herða bjúglimum³, varða farlig⁴; gnýr fjölris fura⁵ vóx: þá er viðurr⁶ brynju varð at kasta hringfám⁷ hánga hrynserk⁸; róða-rastar ríðmarar⁹ hrubust.

- 1) saumur, sú saumaða brynja. 2) kvk., af *gím*, eldr. 3) *bjúgir* *limir* 'herðanna, handleggir, hendir. 4) fallig. 5) gnýr sverða, bardagi. 6) þannig Hk., hermk., Hákon jarl. 7) þannig Hk. 8) brynju, hringlandi serk *Hánga* (Óðins). 9) skipin, róða (sjókonungs) rastar (vegar, sjóar) ríðmarar (veltandi hestar).

Bl. 173, 2.

Sami: þars¹ hringofinn sörla serk² blès³ í sundr fyrir jarli á sandi; seggja sessi⁴ hefir merki þess.

- 1) þannig Hk. 2) brynju. 3) þannig Hk. 4) Hákon jarl.

Bl. 173, 3.

Þorkell Gíslason: Hræss haukar¹ gullu; hvassir benlaukar² skýftu³ leggi liðs; grjót lamdi seggi. Gráir málmar gnustu í fjörnis stöllum⁴, hjálmar gengu sundr; en hauks fjöllum⁵ var-at friðr.

- 1) hrafnar. 2) svert. 3) skáru sundr. 4) höfðum. 5) *hauks fjöll*, hendir og axlir.

Bl. 174.

Bjarni biskup: Herr ægeti¹ darra gný². Ek frá hölda hvarvetna hrökkva fur gunnar-rekkum³ hjörva hreggviðum⁴: áðr Hákon, ýtum grimmr, tæki at blóta syni í örva drífu; en harða heipt kom fram.

- 1) lét vaxa. 2) bardagann. 3) s. s. *rökkum*, þ. e. vopndjörfum. 4) hermönnnum.

Bl. 175, 1.

Þorkell Gíslason: Ek frá Búa gánga greitt gegnum lið þeirra: geira göll¹ var vökt; hánga svaur² gladdist.

1) spjota hljómr, bardagi. 2) hræfuglinn; *kúngi*, sá sem hangir, eða er heingtr.

Bls. 175, 2.

Bjarni biskup: Ek frá þá hit illa el Hölga brúðar ætast or norðri; harða¹ grímt hagi glumdi á hjálmum: þars skýja grjóti², hreggi keyrðu, barði í ormsfráu³ augu ýtum; því náði ben blása⁴.

1) s. s. harla. 2) hagi. 3) snör og hörð, sem í höggormi. 4) þessvegna þaut í undinni.

Bls. 175, 3.

Þorkell Gíslason: Hvert hagi vá¹ eyri; dreyri hirauf á lög or sárum bragna; blóð því² árum bens³. Valr féll þar víða; (menn) sá gyld⁴ vè⁵ ríða⁶; sveit barðist snarla á snekkjum jarla.

1) vög. 2) þvíði. 3) sverðunum. 4) gullbúin. 5) merki, hermerki. 6) fara aðfluga.

Bls. 176, 1.

Sami: Hit forljóta flagð ræð skjóta snörpum örum af fingrum sèr; slíkt er raun görpum. Hregg ok loptdrífa gerðist fíkjum¹ grímt at ríkjum² gumnum: hlífa guýrr var hár.

1) akafliga. 2) s. s. ríkjum, völdugum.

Bls. 176, 2.

Bjarni biskup: Þá var þrekförluðum jarli þörfum meiri hugraun; ek frá, at hann hældi braut flota sínum. Sigvaldi bað snara segl við húna í köldum byr¹; hrönn² glumdi á húfum³; hröð fell í bug váða⁴.

1) þann. Fm. S. 11, 172. 2) bylgja. 3) súðunum. 4) voða, segla.

Bls. 177.

Sami: Þar lét vegrækinn¹ Vígfús helfarar² verða veittar Áslaki; er-at þörf at segja þann þátt³. Högg-rammr þorleifr of vann brotit þrekstærðum Hávarði þykkva leggi; hann vá hart með kylfu.

1) virðingagjarn. 2) bana. 3) þá sögu.

Bls. 178.

Þorkell Gíslason: Einn þrekfesti gæðir guunskára¹

steig fyrir húf² hrófs hesti³; naðr sára⁴ gladdist. Bens⁵ bára kom niðr; frækn Búi nam kistu í hvára hönd sér; hykk ferð⁶ mistu⁷ friðar.

1) hermk., gunnskári (orustu máfr), hrafn. 2) borð. 3) á skipinu. 4) hræfuglinn. 5) gízkab; þ. e. blot. 6) hygg eg menn. 7) hafa mist.

Bls. 179, 1.

Bjarni biskup: Ek frá víst, at Vagn verði skeið með sína þegna; þá voru hroðin öll önnur skip þeirra. Þengils maðr náði þar þeygi at gánga upp; þeir ræðu at keyra ýgja¹ Eiríks menn ofan.

1) óttaliga.

Bls. 179, 2.

Þorkell Gíslason: Vagn felldi virða; en hvassleiti hrafn valdi of stírða ná; sveiti hrundi á borð. Þá ræð Eiríkr dala hrjóða skip þess unnglóða eyðis¹; þrymr stála var hár.

1) mk., nl. *Vagns*.

Bls. 180.

Bjarni biskup: Eiríkr lét þar átjan þegar týna öndu; frágum þá þegna lið heldr þverra fyrir Vagni. Hraustar hetjur mæltu þróttar orð¹ með fyrðum (þat var síkjum haukligt²), þau hafa þjóðir uppi.

1) hreystirði. 2) mjög hraustligt.

Bls. 181, 1.

Sami: Ok þorketill leira fór með fjörnis fálu¹, þá er menbroti² mælti mansaung³ um hrínga gná⁴. Hann gjörðist at höggva hauklyndan son Áka; heiptörr Vagn gat heldr vegit furri at hanum.

1) öxi, tröllkonu hjálms. 2) mk. 3) ástarorð. 4) kvk.

Bls. 181, 2.

Sami: Hyggjugegn hrínga hreytir kvað at¹ Vagni: yggjar elavellandi², viltu of þiggja yðvart líf? Ullr egghríðar³ kvað svá at¹ jarli: eigi mun ek þiggja fjör, nema (ek) efna þat heit, er nam strengja úngr.

1) sagði til. 2) hermk. 3) hermk.

Bls. 182.

Sami: Örr Eiríkr lét gefit gríð ok aura 12 stórum þegnum með Vagni; þjóðir leyfa¹ þat mjök.

1) lofa.

Bls. 183, 1.

Tindr Hallkelsson: Hugins ferðar verðbjóðr² vann leggja sverðs eggja spor² á Vinda sinni³ (seilar sól-gagarr⁴ beit), áðr hjörmeiðar mætti hrjóða hálfan þriðja tög lángra skipa leibar⁵ liðs; þat var hættíng⁶.

1) hermk., Hákon jarl; sá sem býtr hrafna flokkum verð.

2) sár. 3) herliði. 4) sverðið, af *seil*, skjaldarband, þ. *sól*, skjöldur, h. *gagarr* (hundr), sverð. 5) leiðangrs. 6) hætta.

Bls. 183, 2.

Bjarni biskup: Örlyndr Ullr randa þrymu¹ gekk þá at eiga mæta Ingibjörgu; margir menn fýstu þess.

1) hermk., *Vagn*.

Bls. 187.

Einar Skálaglamm: Hvar viti öld, hjarl ok¹ sextán jarla liggja svá und einum jarðbyggvi²? þat skyli herr³ of hugsa.

1) þ. Hk. 2) þ. Hk.; þ. e. höfðíngja. 3) landsfolk.

Bls. 194.

Þorbjörn hornklofi: Margspakr menfergir¹ bar margar randir² í sandmens bý³ (lundr⁴ niðar varga⁵ vann sókn á sandi), áðr allr herr lögbis læbrautar seiðs⁶ varð flæja⁷ af láti fyrir⁸ eljunprúðum⁹ Skota þverri¹⁰.

1) cyðir gulls, mk., Haraldr hárfagri. 2) skjöldu. 3) sjóarbyggð, nl. Mön. 4) þ. Hk. 5) lundr skípa, mk., konunginn. 6) *herr lögbis* (sverðs) *læbrautar* (— hættuligs (háls) vegar, skjaldar), *seiðs* (— saungs, bardaga), herfolk. 7) flýja. 8) þ. Hk. 9) þrautgöðum, fræknum; hér við mætti hka taka saman *lögbis læbrautar seiðs*. 10) óvini Skota, Haraldr konungi.

Bls. 197.

Torfeinar: Margr seggr með fögru skeggi verðr sekr um saubi¹, en ek at falli únga allvalds sonar í²

eyjum. Höldar segja mér hætt við hugfullan stilli; hefið höggvit skarð í skildi Haralds: skal-at³ ugga þat.

1) fyrir saubátöku. 2) þann. Hk. 3) þann. Hk.

Bls. 218.

Þorleifr Rauðfeldarson (jarlsskáld): Hákon! vitum hvergi þér fremra jarl und mána ferli; ránar fólk-runnr¹ hefir hafist af gunni.

1) hermk., Hákon jarl, af ránar fólk, sjóorusta; eða fólk-(orustu) runnr hefir hafist af ránar gunni (sjóorustu, Jónsvíkinga bardaga), þann. J. Ólafsson í *Nordens gamle Digtekunst. bla.* 163.

Bls. 224.

Þórðr Kolbeinsson: Rennir meinvarga¹ ljóða læ² brá litlu síðar æfi Hákonar; sköp fýsa margs. En, þá er herra fór vestan, hygg ek son Tryggva komu til þess lands, er lindar láðstafr³ hafði vegit⁴.

1) sem rekr óaldarflokkar úr landi, Eiríkr jarl, er sigrábi Jónsvíkinga. 2) svik landsmanna. 3) hermaðr, af lindar (sverðs) láð (-land, skjöldr), nl. Hákon jarl. 4) unnð með hernabi.

Bls. 232.

Sami: Eiríkr hafði meira í hug sér við¹ særi auðs², en upp of kvæði³; slíks var ván at hánúm. Reiðr þrænskr jarl sótti sænskan gram at ráðum; því rann eingi manna. Þrændum gafst þrályndi.

1) móti. 2) mk., Ólaf Tryggvason. 3) en hann gerði upp-skátt.

Bls. 267.

Þorvaldr Koðránsson: Ek fór með enn dýra dóm¹; engi drengur hlýddi mér; gátum varliga² góðan hróðr frá hríngs hreyti³. En aldin⁴ rygr⁵ gall við⁶ skáldi með enga svinnu of⁷ heiðnum stalli⁸; guð greypi⁹ þá gyðju¹⁰.

1) nl. kristnibóð. 2) valla. 3) mk., nl. Skeggja Þórarinssyni. 4) gömul. 5) kona, þ. e. Friðgerðr. 6) kallabi, sendi mér tóninn. 7) þann. Húngurv., þ. e. hjá. 8) blótstalli, altari eða bekkur í hofum heiðingja. 9) leiki hart, hegni henni. 10) hofgyðju.

Bls. 283.

Hallarsteinn: Fðmildr fylkir vildi láta brenna firna mörg blóthús ok hörða¹; hann bað meíða heiðin goð. Síðan kendi síðvandr herlundr² góða trú sannfróðum hólða kindum³; hann er ríkstr konúngmanna.

1) blotstaði. 2) mk., eða s.s. *herlundab*, hergjarn. 3) sonum, þ. e. mönnum.

Bls. 286.

Nú hefir fjallrænt fellivedr brotit allan stafnvalinn¹ Stefni; straumr af fjalli ferr um hol knerri. Á geisar með ísi: ek kveð heldr víst, at ásríki² valdi alfkum gný; bönd³ munu vera í landi.

1) skipið. 2) máttur goðanna. 3) goðin.

ANNAD BINDI.

Bls. 9.

HALLFREÐR vandræðaskáld: Reiði allheiðins saunnarga sökkuvis margra troga¹ verðr mér svá nökku² ægilig³ fyrir augum, sem úlfstíll gamall búrhundur stúri⁴ úti, alla mest⁵ við för gesta; ek stæri brag fyrir búi⁶.

1) ill mk., sá sem leggtr trog í bleyti. 2) nokkuð, nokkut. 3) þannig Flat. 4) gjammi. 5) einkanliga. 6) fyrir framan dýngjuna.

Bls. 17, 1.

Sami: Færum festar vorar! særoka ferr at knerri. Svörð¹ tekr heldr at herða. Hvar er Akkerisfrakki?

1) streingr ur rostungshúðum.

Bls. 17, 2.

Ólafur Tryggvason: Ek fékk enn¹ dreng í grænni ólpu til strengja, þann er hnykkir hnakkmiðum². Hér er Akkerisfrakki.

1) einn. 2) akkeris dublum.

Bls. 40.

Hallfreðr vandræðaskáld: Ek hlaut þann guðfödur,

er var vorðinn einna æðstr manna norðr und Norðra niðbyrði¹; ek sanna þat.

1) undir norðr-heimsskauti, á Norðrlöndum; *Norðra niðr*, dvergr, h. *byrðr*, himin.

Bls. 52, 1.

Sami: Ek veit, at víðlendr konúgr sendi vísu-skreyti¹ nökkðan² brand³; nú ák⁴ dýra Sýrar mey⁵ at⁶ nökkvi⁷. Hjólt verða skrautlig fyrir skavlvíngs⁸ herði⁹, þá ek skjálga¹⁰ konúgs nauti¹¹; höfum framdan¹² kera¹³, gramr.

1) mér, skáldinu. 2) nakinn. 3) sverð. 4) á eg. 5) hnoss, gersæmi, grip. 6) getg. 7) að nokkuru leiti. 8) sverða. 9) mk., þ. e. mér. 10) veifa. 11) sverðinu, er konúgr gaf mér. 12) framman réttan, eða prýddan, fallegan. 13) brand, sverðblað.

Bls. 52, 2.

Sami: Hitt var fyrr, er ek gat vel blóta sjálfan geðskjótan Hlíðskjálfar harra¹; skipt² er á giptu gumna³.

1) Óðin. 2) umskipti. 3) manna.

Bls. 52, 3.

Sami: Öll átt aldar¹ hefir skipat ljóðum² til hylli Óðins; ek man allgilda iðju váttra niðja³. En, þvát vald Víðris⁴ hugnaðist skáldi vel, legg ek traubr fjón⁵ á frumver Friggjar⁶, þvát þjónum Kristi.

1) allir menn. 2) kveðit. 3) forfeðra. 4) Óðins. 5) hatr. 6) Óðin.

Bls. 53, 1.

Sami: Hölda reifnir¹! höfnum goða nafni Hrafn-blóts², þess er öl³ lóm⁴ í heilðnum dómi við lof lýta.

1) konúgr, sem reisir menn þína gjöfum! 2) Óðins. 3) öl. 4) svik.

Bls. 53, 2.

Sami: Freyr ok Freyja, ok enn rammi þórr við Grimni¹, skyli² mér gröm; ek læt fjarð³ aðul⁴ Njarðar; líknist gramr! Ek vil kveðja Krist einn ok gub allrar ástar; reiði sonar erumk⁵ leið: (hapu) á frægt vald foldar und feðr.

1) með Óbni. 2) nfi. vera, séu. 3) eg firrist, hafna. 4) börn, þann. Hallsfreðar þáttir. 5) er mér.

Bls. 53, 3.

Sami: Sás¹ síðr með Sygna ræsi², at blót eru kvíðjut³; verðum at forðast flest fornhaldin skaup⁴ Norna. Allir ýtar láta ætt Óbins⁵ fyrir-roða⁶; ek verð neyddr at biðja Krist, frá Njarðar niðjum⁷.

1) sá er. 2) Noregskonungi. 3) bönnuð. 4) hégóma. 5) Æsi og strúnað þeirra. 6) slá hendinni af, yfirgefa hana. 7) en sleppa Frey og Freyu.

Bls. 56.

Sami: Eitt er þat sverð sverða, er gerði mik sverð-aubgan; nú mun verða sverðótt fyrir sverða svipnjörð-um¹; mun-at verða vansverbat, ef jarbarmens² umgjörð yrði at því sverði; ek em verðr þriggja sverða.

1) hermk. 2) steind, maluð.

Bls. 83.

Sami: Ek ól þar hrafnvíns¹ hyrjar² njót³ á mínu hvítu fê⁴, en⁵ aldri vildag væla⁶ auðgildanda⁷. Ek vann, sem ek kunna, til góðs fyrir gunnmárs⁸ grenni⁹, en hjörva forskerðir¹⁰ færði at mér fjörtál.

1) bloðs. 2) — elds, sverðs. 3) mk., þ. e. Önund. 4) sítfri. 5) getg. 6) væla, svikja. 7) mk., hann. 8) hrafn. 9) mk., hann Önund. 10) s. s. gullskerðir, mk.

Bls. 86.

Sami: Hnigbaldr baugs¹! erum² svipt³ at svegi sárlinnas⁴ hefk rekið svá hermila⁵ harma minna í gný skjalda, at ek lét lofhnugginn⁶ Auðgislbana⁷ liggja dauðan í gunnar dyn⁸ sunnr⁹; ekk¹⁰ um hefnda okkar svá.

1) mk. 2) mér er. 3) eptirsjá. 4) sverta, mk., þ. e. Auðgisli. 5) grimmliga. 6) lofi sviptan, ofrægan. 7) Önund. 8) bardaga. 9) fyrir sunnan, þ. e. á Gautlandi. 10) eg.

Bls. 87.

Sami: Ek brá hundgeðjatum ölna¹ skeiðs² elda³ stökkvi⁴ undir: ek lagða hendir at hundi af reiði. Sá

hlökkar⁵ skíða⁶ els⁷ sendir⁸ stendr eigi síðan á vélum fyrir þjóð; ek rand Yggjar⁹ el¹⁰ bál¹¹.

- 1) fiska. 2) sjóar. 3) gulls. 4) þ. e. manni, honum Ömundi.
5) valkyrju. 6) sverða. 7) -drifu. 8) þ. e. maðr. 9) Óðins.
10) hardaga. 11) sverð.

Bls. 148.

Bárðr upplenzki: Hitt hugða ek, at ek hefða harðhendit þat¹ stundum, at ek skylda einn of halda skotskum skálprana².

- 1) tekð so fast á. 2) hirtmanni.

Bls. 181, 1.

Nökkvamaðr: Dökk Ormr brunar at nökkva; minn hárr¹ errinn² hlýri³ með stóra hyggju ok vinnr⁴ stendr of fjarri. Ef værim hér bábir tveir hárir bræðr, synir Harðráðs, þá nè⁵ flæðim⁶ við; snákr⁷ skríðr, þar er brim blikir⁸.

- 1) gráhætti. 2) vaski. 3) broðir. 4) afrek. 5) ekki. 6) fljó-
um. 7) Ormrinn lángi. 8) er hvitt.

Bls. 181, 2.

Sami: Sextigi ára leika fyrir þér einum á borði barðs¹ byrhreins²: fárr gramr mun fremri á fólðu. Einn ok annarr³ öldu sveipr⁴ leikr í greipum mér á borðs barðs⁵: því verð ek, bægiun, vægja fyrir.

- 1) s. s. barðs, sjá bls. 310. 2) skips. 3) þ. e. tvær. 4) árar.
5) nökkvanum.

Bls. 202.

Reynir randa ryðfjónar¹ suðr á landi² gat halda í sig³ tölum⁴ bænar smíðju⁵ beðs⁶ baldrs⁷. Hjaldre snjallr síðreynir⁸ lét síðan⁹ morðhamar¹⁰ gjalla í hattar haubrs¹¹ stebja Vetrliða skáldi.

- 1) sverðs. 2) þ. e. Vetrliði. 3) í taumi, stöð í móti. 4) ræð-
um. 5) kirkju. 6) þ. e. knébeðs. 7) þ. Njál., þ. e. prestsins,
þángbrands. 8) þángbr. prestr. 9) þ. Njál. 10) sverðið. 11) höfuðs.

Bls. 203, 1.

Þorvaldr veiti: Ek mun senda úlf Yggs bjálba¹,

D 2

eyni Uggæ, einhendis² bœð (mér er stygglaust við stála stýri), at hann fyrir reki³ geitis⁴ guý⁵-feta⁶, argan guðs varg, þann er of regnir við⁷ rögn⁸, en ek annan.

1) (hjálfa) — brynju, mk. 2) gagngjört. 3) fyrirfari. 4) jötun. 5) — máls, gulls. 6) mk. 7) stendr móti. 8) gobunum.

Bls. 203, 2.

Úlfr Uggason: Ek tekkat¹ við tanna-hvarfs² hleypiskarfi³ vea⁴ fjarðar⁵ harðbarðs⁶. Raung mál eru á gáangi; ek sé við miklu meini. Erat⁷ mínlíkt⁸, ráfaka⁹ ræki¹⁰, gína at flugu¹¹.

1) tek ekki. 2) munns. 3) flugu. 4) guða. 5) skáldskapar. 6) Óðins, þ. e. skáldsins, þorvalds veila. 7) það er ekki. 8) mér líkt, eptir mér. 9) skipa. 10) mk. 11) að vera eggjunarfull annara.

Bls. 204.

Steinunn: Þórr brá or stað laungu þvinnils¹ dýri² þáנגbrands, hristi ok beysti borð barðs³, ok laust við jörðu. Skíð atals⁴ grundar⁵ mun-at síðan sundfært um seað, þvíat hart hregg, kent hánun⁶, tók leggja⁷ í spánu.

1) þ. Njal., þ. e. sjökonungs. 2) skipi. 3) skipsins. 4) sjökonungs. 5) þ. e. skipið. 6) þór. 7) nfl. þæð.

Bls. 205.

Sama: Mellu¹ mög fellandi² braut allan móstalls³ vísund⁴ fyrir bjöllu gæti⁵ bönd⁶ ráku strandar val⁷. Kristr hlífði-t málfeta⁸ varrar⁹, þá er¹⁰ kneyfði¹¹ knörr; ek hygg, at guð gætti gylfa hreins¹² at einu¹³ lítt.

1) trüllkonu. 2) þór. 3) sjóar. 4) — uxa, skipið. 5) þáנגbrandi. 6) gobin. 7) skipið. 8) hesti. 9) — sjóar, skipinu. 10) þ. e. þór. 11) lesti. 12) skipsins. 13) einungis, heldr.

Bls. 248.

Hallfreðr vandræðaskáld: Varr lundr víggs¹ lautar² hefir hætt til spranda. Ek hirði lítt, þótt ek verða höggvinnu í höndum svarra, ef ek næða sofa lauss meðal arma slænu karms³ Sif⁴. Ek máttkat⁵ bindast of ræktar⁶ við ljósa lind⁷.

- 1) skips. 2) — jarðar, sjóar, msk.; eg. 3) fatabúrs. 4) kk.
5) matti ekki. 6) ástar. 7) kk.

Bls. 249, 1.

Sami: Ást rennumst¹ til ilma² uunar dags³. Ek veitkat⁴ hitt, hvat Móta verglóðar⁵ skal verða á munni, ef fjölgegnir fagnendr jötuns sagna⁶ fregna, hvat mik teitir. Ek fló geitbelg af gyltar grísi.

- 1) rennr mér. 2) gylta. 3) — gulls, þ. e. kvenna. 4) veit ekki. 5) — gulls, msk.; mér. 6) gulls, msk.

Bls. 249, 2.

Sami: Allar slöttfjallabár¹ hirði-naumur sæfar báls² koma heim or seljum; góðr hams er á stjódum. Nú sel ek af ábyrgð mína, þótt ölbekkjar Syn³ ýfist nökkut; hverr seggr taki við sínum svarra.

- 1) hörundsmjúkar. 2) konur. 3) kk.

Bls. 250.

Griss Semingsson: Námskord¹! nú þikkir mér vera orðinu nökkur sveimr², meðan ek var heiman; ek lít, hve³ sumar muu sæta. Gestir hafa gerva hér fjandsliga slaug⁴: kona gengr út þrutin, sjáligr svarri þerri augu.

- 1) kk. 2) ófridr. 3) hverju. 4) slag, þ. e. ágang.

Bls. 258, 1.

Hallarsteinn: Hjaldr-ríkr hilmir sáði hofglóð¹, ok gaf skjaldu, vápn ok skikkjur: veitti stött-hrings² stöfum³ stikka⁴. Stórráðr stillir fèkk steinda⁵ knörru, en ekki⁶ hæfti⁷ mikli hildings⁸. Hlaui er ríkstr konungmannu —

- 1) gulli. 2) gulls. 3) msk. 4) yrkiscfni 5) malaba. 6) ekkert. 7) jafnaðist við. 8) konungs.

Bls. 258, 2.

Sami: Hirðmenn konungs knáttu spenna gyl¹ horn hverja hús² nótt³; vísi, glaðr græðis mældrar⁴, drakk þaðra⁵. Vítfrægr allvaldr tæði velja⁶ víu sínum einkar mildum hirðmönuum. Ólafr und vegsólar —

- 1) gylt. 2) bjarnar. 3) þ. e. vetr. 4) gulls. 5) þar. 6) valdi.

Bls. 259.

Sami: Móðþrútion¹ morðlinns² hvessi-meidr³ bjó mörgu sinni úti á skeiðum⁴; húfr⁵ svall⁶, hrannir⁷ fellu. Gunnfskinn⁸ herruðr⁹ lét gylt hlýr¹⁰ blikja¹¹ fjarri höfnum; skoltar¹² gnöptu¹³. — höll ok fremstr at öllu¹⁴.

1) hugdjarfr. 2) sverbs. 3) eggjandi, hermk. 4) herskipum. 5) skips borðin. 6) þrútnuð af vætu. 7) hárur. 8) hergjarn. 9) hermk. 10) kinnunga. 11) skína. 12) dreka höfubin. 13) göptu. 14) Þetta visuorð, svo og þau tvö síðustu í tveim næstundanfarandi vísnum, eru stef í drápunni, þau skal so upp taka: *hann Ólafr er ríkstr konungmanna ok fremstr at öllu und vegsólur* (veg-ligrar solar) *höllt* (þ. e. himni).

Bls. 274.

Hallarsteinn: Ek tel vinur¹ tiggja. Gramr fremdi tvær íþróttir senn, þær ek veit færi² gunnelds³ geymirunna⁴. Hnigbaldr hvítra skjalda⁵, frárr flestra dáða, læk vandla handsöxum, ok gekk á árum, fleinrjóðr⁶!

1) íþróttir. 2) færi. 3) sverbs. 4) menn, nl. framíð hafa. 5) hermk., konunggrinn. 6) mk.

Bls. 275.

Sami: Viti menn, at ek frá tvenna konúngs hirtmeðr¹ vætki² valstafns³ rofna⁴ veðja manns haus (og) ljósum hríngi. Hværr hjörva snyrtir⁵ grams læzt öðrum færri⁶ í hamri. Styrremdr⁷ stillir framdi hermart⁸ stærra.

1) hirtmenn. 2) ekki. 3) handar, þann. Rekstefja. 4) þann. Rekst., þ. e. oknáa. 5) mabr. 6) færari. 7) öflugr í stríði. 8) mjög mart.

Bls. 276.

Sami: Síðan ræð annar öðlungs manna ókvæðinn at gánga í berg; stígr varð stránger stála sveigi¹. Ólna foldar² eldruðr³ máttli hværki klífa⁴ hátt fjall upp eða niðr frá miðju; hans líf var þrotit.

1) manningum. 2) sjóar. 3) = gulle runnar, mabr. 4) klífra.

Bls. 277.

Sami: Ek frá hilding¹ gánga hratt í bratta gnípu; rábvaðr hilmir rendi² ríp³; hann ræð⁴ prúdt⁵ eptir mauni. Þrekleyfðr⁶ þengill hafði sinn dreug und hendi, stillir bar svá sigrþoll⁷ ok gekk lengra; þat var endr⁸.

- 1) konung. 2) hljöp upp. 3) bergit. 4) sötti. 5) hraustliga.
6) lofadr fyrir hreysti. 7) manniinn. 8) fyrrum.

Bls. 279.

Sami: Ek fet inna¹ hin fjórðu dáðstyrk dýrðarmerki dólgmunnigs² Sköglar borðs³ skelfihrífðar⁴ skýbjóðs⁵. Stórtlyndr skyndir stíðra branda⁶ storms⁷ nam hrinda hvatlyndum þorkatli hart fur borð á Ormi.

- 1) eg inni. 2) þess bergjarna. 3) skjaldar. 4) orustu.
5) skjaldar bjóðs hermanns, þ. e. konungsins. 6) sverða. 7) orustu, hermk.

Bls. 280.

Sami: Mikill meingarðr¹ margra jarða² vann spell dýrðligri skikkju spjótrunn³; stillir sparðit⁴ skaða bótir. Guðvefr ok grán⁵ skinn und hánum gjörðist síðan jöfri, eina svipstund, jafn-sjónfagr eða fríðri.

- 1) hjálparmaðr. 2) konunginn. 3) mk., þorkels. 4) sparði ekki. 5) grá.

Bls. 282.

Sami: Dimmt dverg¹ regn² magnat³. Örrjóðr⁴ gat⁵ hjartar jarteinir⁶ allra dýrðar dáða í hit fimta sinn. Sigrgjarn, dygðar fúss döglingr var senn⁶ prýddr, sólu fegri, í húsi með skryddum drottins englum.

- 1) þann. Rekst. 2) þ. e. nú eykst yrkis efluð. 3) hermk., konungr. 4) fékk. 5) merki. 6) seðr.

Bls. 288, 1.

Bandadrápa: Jöfur vann meir síðan miklu fleiri málmhrífðir¹; frágum² aðra þat³ áðr (Eiríkr und sík geira — *); þá er gerði⁴ vala⁵ garð⁶ virvils⁷ strandar⁸ vala⁹ of¹⁰ víðt herjat Gotland. (Vedrmildr ok semr hildi — *).

1) orustur. 2) eg spurti. 3) að því. 4) hafi. 5) herkonungs. 6) veðr, þ. e. orustu. 7) sjukonungs. 8) jarðar, sjóar. 9) haka, þ. e. skipa, þ. e. skipa orustu, sjóorustu. 10) um.

*) Þessi tvö vísurð, so og 4. og 8. vísurð í næstu visu, eru stefjaorð drápunnar, en þau hánga af einu stefsorði, sem Snorra-
edda til færir, *dregr land at mun banda*, og skal þau so upp
taka: *getra-veðrmíldr* (hergjarn) *Eiríkr dregr land und sik at*
mun (eptir vilja) *banda* (göðanna), *og semr hildi gunnbliðr* (kátur
í orustum), *ok ræð síðan hjarli* (landi): *göð vörðu jarl*.

Bls. 288, 2.

Sama: Stórir¹ stafnigg² lét höfuð gumna liggja
at Stauri; gramr vælti³ svá. Unda márr⁴ sleit svörð⁵
víkinga á eyri, at hörðu sverða móti⁶.

1) þ. e. stýrir. 2) skips, Eiríkr jarl. 3) þ. e. velti, bjó so um.
4) hrafn. 5) höfuð. 6) Um stefið sjá bls. 288, 1, *.

Bls. 289.

Sama: Lægis¹ log² fágandi³ fór síðan eyða Valda-
mars land oddhríðar brandi⁴; hríð óx af því. Ægir
gumna⁵! þú brauzt Aldegju: sú hildr⁶ var hörð: komt⁷
austr í Garða með höldum. Oss numrast skil⁸.

1) sjóar. 2) gulls. 3) mk., Eiríkr jarl. 4) orustu eldi, þ. e.
með sverbi. 5) mk., þú Eiríkr. 6) orusta. 7) þú komst. 8) eg
veit deili á því.

Bls. 294.

Haldór ókristni: Gunnbliks¹-el²-móðr³ jöfra hneit-
ir⁴ bauð út miklu liði af Svíþjóðu; gramr hēlt sunnr⁵
til gunnar. Hraegitunga⁶ feitir⁷! hverr⁸ hólða vildi
þá fylgja Eiríki. Sára mār⁹ fékk sylg¹⁰ á sjá.

1) sverts. 2) stríðs. 3) — hugaðr. 4) hnekkir, þ. e. Eiríkr
jarl. 5) suðr. 6) hrafn. 7) mk. 8) þannig Hk. 9) hrafn.
10) drykk.

Bls. 297.

Sami: Konúgr fór sunnan sjav tigum skelða ok
einu¹; mætr unnvigg² meidr³ rauð sverð at ona⁴ mordi⁵,
þá er jarl⁶ hafði of kraffa hún-hreina⁷ Skánunga⁸ lagar
fundar; sætt seggja ættar gekk sundr.

- 1) þ. e. skipi. 2) skips. 3) mk., konúgr. 4) sverða. 5) orustu.
6) Sigvaldi. 7) skip. 8) þ. e. til.

Bls. 299.

Hallarsteinn: Avrrjóðr¹ þorði beita átta ok þrinn-
um² skeiðum efsta³ sinn at Svölðrar mynni; brýnn
byrr varð. Ormr hinn lángi skreið ölua vág⁴, þrúð
hird knúði árar, hilmir stýrði.

- 1) hermk., Ólafr konúgr. 2) þrem. 3) síðasta. 4) hafð.

Bls. 305.

Hallfreðr: Frægr flugþverrir¹ nam aldregi vægja
furri, heldr lét hauka² skyldir³ hugrekki þekka sér.

- 1) flótta stöðvandi, hermk. 2) hermanna. 3) hermk.

Bls. 306.

Sami: Geta skal þess máls, er dólga fangs menn¹
kváðu dáðöflgan gram mæla við dreugi at vápna sennu².
Hertr ygðar³ hnekkir⁴ bað-a sína rekka hyggja á flótta;
þróttar⁵ orð þess þjóðar sessa⁶ lífa.

- 1) hermenn. 2) í orustunni. 3) ötta. 4) konúgr. 5) hreysti-
6) — vinar, konúgs.

Bls. 307.

Sami: Hlykk¹ gram, þann er framdi gunni, mistu²
þar víst til³ mjök gengis þrænzkra drengja; mörg
drótt kom á flótta. Næfr⁴ allvaldr⁵ vá⁶ einn við tvá
snjalla jöfra ok jarl inn þriðja; frægr síðr er at segja
til slíks.

- 1) eg hygg. 2) hafa mist. 3) of. 4) knár. 5) konúgr.
6) barðist.

Bls. 311, 1.

Skúli Þorsteinsson: Ek fylgða Frísa dólgi¹ ok
Sigvalda; úngr fèkk ek aldrbót², þar er spjör³ súngu;
(nú finnr öld⁴, at ek eldumst) þar er bárum roðinn
sárlauk⁵ til móts við málmþíngs-mætan⁶ sunnr fur
Svölðrar mynni.

- 1) Eiríki jarli. 2) fé og frægt. 3) spjót. 4) menn. 5) sverð.
6) kappann Ólaf Tryggvason.

Bls. 311, 2.

Hallfreðr: Öryr líðu gjörva fram á lopti; brodda flaug¹ var lítt hept, áðr brjótendr bauga² skyti spjótum. Hitt var orð mest, at minn hvarkunnr³ drottinn sótti harðast fram í málma gnaustan⁴ fyr sunnan lög.

1) flug. 2) menn. 3) alþektr. 4) orustunni.

Bls. 312, 1.

Hallarsteinn: Avrbragðs¹ ærir² lögðu annat sinn sex tígum flauta³ at linna⁴; Göndlar borða⁵ gnaust varð grímt. Mörg drótt lúð, þar er danskr herra sótti dýran harra; hird fèll, hrafuar gullu⁶.

1) orustu. 2) þjónar, þ. e. hermenn. 3) skipa. 4) Orminum. 5) skjalda. 6) krúnkubú.

Bls. 312, 2.

Sami: Sterklig stöng jöfurs merkis reið¹, stálin sýngu, gramr skaut, rimmu gángur gerðist á Orminn lángr. Nýtr nærr² her orðþrúðs Noregs gætiss³ var-
trauðr at særa Jóta ferðir⁴.

1) fór öðfluga. 2) kúar. 3) Ólafs konungs. 4) líð. Stefib, sjá bls. 259.

Bls. 313, 1.

Hallfreðr: Hundmargr¹ herra sótti drasil² sunda³, þar er harðfengr hilmir hætti⁴, En varði Dönum hjálm-spjótum⁵. Þar fèllu meirr fleiri höllvinir mínir með þeim geyma⁶ skævaðar⁷ þolli⁸; ek hlaut mein af því.

1) mjög margr. 2) hest. 3) skipið, Orminn. 4) þ. e. sér. 5) skotvopnum. 6) sjóar. 7) — heits, skips. 8) msk., konungi.

Bls. 313, 2.

Sami: Herskerðir¹ klauf kunnum eldvíðum² hartan svarðar stofu³ með sverði; hann gekk reiðr of skeiðar. Gramr kuuni rásárka⁴ barkað⁵ hold at gunni; margr gunnsþings heggr⁶ lá of höggvinn á þunnum hjör.

1) líðsforingi. 2) = sverðvíðum, mönnum. 3) höfub. 4) særa til skemda. 5) brynjað. 6) hermk.

Bls. 314, 1.

Hallarsteinn: Sveini gekk meinilla myrkt mækis

eggja hregg¹; ek frá sár dreyra drengjum; Danir skunduðu undan.

1) bardagi.

Bls. 314, 2.

Hallfreðr: Rammr vígstýrs¹ rymr varð um Vinda myrði² und randa himni³; spjör⁴ knáttu glymja. Varg-hollr hirðir víðias⁵ velti-reyðar⁶ með fjöld seggja stóðst marga þrimu⁷ við harðan hnitvegg⁸.

1) réttara vígskýs, skjaldar. 2) Ólaf konung. 3) skildinum. 4) vopn. 5) sjoar. 6) veltandi kerru, þ. e. skips, hermk. 7) ahlaup. 8) skjöld.

Bls. 315, 1.

Hallarsteinn: Fjörnis¹ mána² fleýendr³ rendu fimtán útiblökkum ekkils⁴ at gram.

1) hjálms. 2) sverðs. 3) hermenn. 4) skipum.

Bls. 315, 2.

Hallfreðr: Hlifa gálku¹, guóg til gumna feigðar, sögðu upp lög² við randar báiku³; líf lagðisk⁴ sírum skjótt.

1) sverð. 2) kvaðu hátt. 3) skildina. 4) getg.

Bls. 315, 3.

Sami: Hygg, leifa¹ brautar² lognárúngum³ vāru leitt⁴, at eiga gelgrþing⁵ geirs⁶ við gumna stjóra⁷: þā er fræknir fákhlæðendr farlegs⁸ húfs⁹ gingu meðr hamri þæftar¹⁰ hrings skytr¹¹ at¹² vin jarla¹³.

1) sjokonungs. 2) sjoar. 3) mönnum. 4) getg. 5) óttaligt þing. 6) bardaga. 7) konunginn. 8) fallegs. 9) menn, kappar Ólafs konungs. 10) slegnar. 11) brynjur. 12) með. 13) konunginum.

Bls. 316, 1.

Hallarsteinn: Tveir nafuar¹ gjörðu drifu²: brandr³ gall við slög randa⁴: grár tröllmarr⁵, sollinn trýni, reif jafnan hræ. Svenskr herr var þorrinn⁶ sigri: sverð beit, en peita⁷ fló; hrít óx, höldar flýðo.

1) báðir Ólafar. 2) hörtust. 3) sverðit. 4) skjaldanna. 5) ulfr. 6) sviptir. 7) valskt spjót.

Bls. 316, 2.

Sami: Ræsir mátti at líta raunskjótt¹ tvenna² döglínga senn; var-a friðr; sól Svölnis³ jela⁴ rauð⁵ rit⁶.

1) mjög skjótt. 2) tvo. 3) Óðins. 4) sverðib. 5) = hraud, ónýtti. 6) skjöldinn.

Bls. 317.

Sami: Tandr¹ Sköglar² flaug; tiggi rendi³ tveim döglíngum; hans vegr hófat með sigri.

1) eldr. 2) valkyrju, þ. e. sverð. 3) rak á flötta.

Bls. 318, 1.

Haldór ókristni: Snarpra sverða gánger gerðist um Orminn lánga; drengir slitu frið² lengi, þar er gollin³ spjör⁴ gullu. (Menn) kváðu svenska mennu ok danska runna frans⁵ leggbita⁶ fylgja honum⁷ sunnr⁸ at dólgis sennu⁹.

1) glaumr. 2) hörðust. 3) gullig, gytt. 4) spjót. 5) fagr. 6) sverða, mk. 7) Eiriki jarli. 8) fyrir sunnan, þ. e. við Svoldr. 9) í orustunni.

Bls. 318, 2.

Hallarsteinn: Ítr¹ jarl rendi endr² fimm skipum þriðja sinni at Ormi þremja³ storms⁴ þrekmauns⁵.

1) ágætr. 2) aptr. 3) sverða. 4) bardaga. 5) hraustmennis, þ. e. þess hrausta hermanns, Ólafs Tryggvas.

Bls. 318, 3.

Haldór ókristni: Ormrinn lángi kom í heldr hartan fjörð¹: túngl tígla tångar² skárust þar: reyr dreyra³ hitto⁴ saman. Þá er brynflagd⁵ reginn⁶ lagði börtmikið barða⁷ við sifu Fáfniss⁸; jarl vann⁹ hjálms hríð¹⁰ at hólmi¹¹.

1) þ. e. mikinn háska. 2) skjaldrimar túngl, skildir. 3) sverð. 4) eða knitu, skullu. 5) axar. 6) mk., Eiríkr jarl. 7) Járnhartann. 8) Ormsins lánga. 9) háði. 10) orustu. 11) við Svoldr.

Bls. 319.

Hallfreðr: Verkendr¹ Hlèðins baugs-serkjar² gjörðu-t vægjast við í naddfárs böð³, sukkú sárir niðr af naðri⁴. Þó at aldýrr konúnger stýri Ormi, mun Ormr lengi vandr⁵ slíkra drengja, þars⁶ hann skrítr með lið lýta.

1) litendr. 2) brynju, þ. e. hermenn. 3) í þeirri hættuligu orustu. 4) Orminum. 5) án vera. 6) þar er.

Bls. 321.

Hallfreðr: Þeir ýtar, er víða nenna¹, látast enn eigi of síuna fremra mann fólkreifum² Óleifi³.

1) fara. 2) glöðum í bardaga. 3) Ólafi.

Bls. 322, 1.

Sami: Bleyði firðr Breta strfir¹, sá er varði víð lönd, firðist vættr² við bráðan Hæðins bekkdóm³ rekka. Hann lét mæ⁴ skóð⁵ verða roðin blóði of⁶ sanna sök; þar óx sverðjálmr⁷ fur⁸ Skylja⁹; ek frá skilit¹⁰.

1) Ólafi konungur. 2) alls ekki. 3) leik, þ. e. orustu. 4) sögr. 5) vopn. 6) fyrir. 7) sverða glam. 8) fyrir. 9) konungi. 10) eg hefi þarum sanna sögu.

Bls. 322, 2.

Sami: Hverr maðr und sólar-jabri¹ var hræddr við örvan hugdyggan son Tryggva; málmpings² meib-ar³ óðust⁴.

1) himni, þ. e. á jörðu. 2) bardaga. 3) menn. 4) s. s. óðust, voru smeikir.

Bls. 323, 1.

Sami: Þjóð mundi-t varliga¹ hrjóða² hit lánga lúg³ und læsks⁴ rísum gram, blóð kom á þíðan þróm⁵, meðan verðung⁶ ítrs⁷ jöfurs varði atu⁸ vin⁹ sverðum innanborðs; sú gerðist vel¹⁰ at morði.

1) valla. 2) eyða. 3) skip. 4) gulla. 5) bortstökk. 6) hirt. 7) ágæts. 8) orustu. 9) kappann, konunginn. 10) gekk vel fram.

Bls. 323, 2.

Hallarsteinn: Ýtar börðust; Hyrningr lét bens víða heiptar gjörnum brynksíða¹ víðum².

1) sverbs. 2) mönnum.

Bls. 324.

Þórðr Kolbeinsson: Þar var herjat blám hjörvi við dreyrgar tóptir hjálmads Hropts¹; enn gerði² grams

vörr³ fékk gott orð. Hyrningr! höll herra sjalla⁴ bilar, átr þat fyrnist⁵.

1) Óðins, þ. e. við bloðuga skjöldu. 2) gervi, hrausti. 3) varnarmadr, þ. e. Hyrningr. 4) himininn. 5) gleymist.

Bls. 328, 1.

Haldór ókristni: Hykkat ek vægb at vígi; drótt¹ sparðit sik²; jarl vann sóttan óguharðan jöfur, (ok) komat at fjörð-jörðu³; lítt var sævar sótti⁴ svágr, þá er færtot, fjardmývils⁵ fólkharr⁶! barða⁷ á mið⁸ við Orminn lánga.

1) hirðin. 2) hlíði sér ekki. 3) því fjörðotta landi, Noregi, samant. 1, 38. 4) skipið; Fagrskinna hefir Sifjar sóti, ulfr. 5) skips. 6) þ. e. harðr í skipa orustu. 7) Jarnharrdenn. 8) borð.

Bls. 328, 2.

Hallarsteinn: Styrr¹ þreifsk². Stránger rógsvellir³ bæð ránefks⁴ stærj aska⁵ fella remmilauka⁶ á Orminn lánga. Ættstórr Eiríkr mátti ella aldri vinna of-linn⁷ í geira dyn⁸.

1) orustan. 2) óx. 3) hermk., Eiríkr jarl. 4) gulla. 5) menn sína. 6) stórtre. 7) Orminn. 8) orustu.

Bls. 329.

Haldór ókristni: Þjóð stökk aptr um þópitr með Óleifi¹. Hugreifr² þengill hét á sína heiptarnýta drengi: þá er³ höfðu lokit hafvita⁴ um eujallau Halllands⁵ grem⁶; vápneiðr⁷ varð fur Vinda myrði⁸.

1) til Ólafs konungs. 2) huggladr. 3) menn. 4) skipum. 5) hér Hattalands. 6) Noregs konung. 7) vörn með vopnum. 8) Olafi konungi.

Bls. 330.

Hallarsteinn: Sóknstránger hildíng¹ skaut hvast² or lyptíngu; hlífar brustu. Síðan nam drekiinn lángi sýnt³ eyðast.

1) konungur. 2) hart. 3) auðsjáanliga.

ÞRÍÐJA BINDI.

Bl. 3, 1.

HALLFREÐR vandræðaskáld: Gunnr¹ vóx fur sunnan haf: sverð bitu fjörrönn² feigra firða; gott er mönnum at frétta gerva³ at því, hvern rekka randláðs⁴ víðir⁵ kváðu fylgja Ólafi rakkligast⁶. Ek vinn sléttan⁷ Surta ættar⁸ sylg⁹.

- 1) orusta. 2) brjóst. 3) vandliga. 4) skjaldar. 5) menn. 6) vaskligast. 7) og vanda. 8) jötna. 9) — drykk, skáldskapinn.

Bl. 3, 2.

Sami: Ógræðir armgrjóts¹ sá Trönu fjóta auða ok báða Nadra²; hann rauð glaðr geir at gunni: áðr hjaldrþorinn³ hugframr þorketill⁴, snotr sunds⁵, hældi undan or ramri böð⁶ á snæris vitni⁷.

- 1) mk., mildr af gulli; hér þorkell nefsja. 2) Orminn lánga og skamma. 3) vopndjarfr. 4) þorkell. 5) syndr vel. 6) orusta. 7) skipinu.

Bl. 4.

Sami: Vinda skeiðr¹ drógu víðt at vígi, ok þunn gálkn² þríðja³ haudra⁴ vasit⁵ gíndu munnum á þjóðir⁶ Sverða gnýr varð á sjó; örn sleit gera⁷ beitu⁸; dýrr drengja stjóri⁹ vá¹⁰; mörg drótt kom á flóttu.

- 1) skip. 2) vargar. 3) Óðins. 4) — hlifar, skjaldar, þ. e. sverðin. 5) með jární vöfðum sköptum. 6) þ. e. þeir Sigvaldi höfðu sverðin á lopti, er þeir reru til bardagans. 7) ulfs. 8) hræ. 9) konungr. 10) barðist.

Bl. 5.

Sami: Veitkat ek¹ hitt, hvárt ek skat leyfa² heita³ dýr⁴-bliks⁵ dyn⁶-sæðinga⁷ húngrdeyfi⁸ dauðan eða þó⁹ kvikvan: alls¹⁰ seggir segja mér hvárttveggja sannliga; at hváru¹¹ mun gramr sárr; hætt er at frétta til hans.

- 1) eg veit ekki. 2) losa. 3) sjokonungs. 4) skips. 5) skjaldar. 6) orustu. 7) — máfa, þ. e. hrafna. 8) hermk., Ólaf konung. 9) þá. 10) með því að. 11) samt sem átr.

Bls. 6.

Sami: Landvörðr¹ var sagðr mér firðr lýðum ok láði fur handan sjá; en munum-a² of bída meira stríð³. Þó at ærir⁴ hauka-háklifs⁵ elds⁶ belldi⁷ þeim svikum, væri oss heila líkn⁸, ef jöfr lifði.

1) konunginn. 2) jeg mun ekki. 3) harm. 4) þjónar. 5) handar. 6) gulls, þ. e. menn. 7) hefðu í frammi. 8) hífub-líkn, huggun.

Bls. 7.

Sami: Hinn, er þab sagði, at lofða gramr lífti, var um æfi samr¹ oddbragðs² árr³ læstyggja⁴ sonar Tryggva⁵. Öld kveðr Ólaf vera kominn or stála eli⁶; menn geta ferri⁷ sönnu máli, mjök er verr en svá⁸.

1) stöðugr. 2) stríðs. 3) þjón, þ. e. stríðsmátr. 4) þess hrekkjalausa, goða. 5) Ólafs. 6) bardaganum. 7) sjærri. 8) því er nú miðr.

Bls. 8, 1.

Sami: Er þegnar sóttu þróttharðan gram með líði lýða, (sem) ek frá, mundu-t landherðar¹ verða þess sköp², at margdýrr mundjökuls³ rýrir⁴ myndi koma or slík-um styr; mér þikkja-t gotnar⁵ geta glíklígs⁶.

1) þ. e. landher þar. 2) auðna. 3) silfra. 4) mk., Ólafr konungr. 5) menn. 6) líklíga.

Bls. 8, 2.

Sami: Enn segir sumr seggr auðar kenni¹ fra sár-um tiggja eðr braut of komnum or málma gnaustan² austr³. Nú hefk sannfregit morð síklíngs sunnan or miklum styr; ek kann (eigi) margt við⁴ veifanar orði⁵ manna.

1) mk., þ. e. mér. 2) bardaganum. 3) á Vindlandi. 4) á móti. 5) óvissum sögnum.

Bls. 9, 1.

Sami: Íllt var þats¹ ek stóð sjærri úlfa sultar þverri², þar er málmar brustu mest³, þó at opt sè smátt undir einum⁴. Ek em skiliðr⁵ við Skylja⁶, skálma-

öld⁷ hefir valdit því. Ek vætti⁸ virða drottins⁹; flestum er mest vil ok dul¹⁰.

1) það, að. 2) kappanum, Ólafi. 3) í bardaganum. 4) nfi. komið. 5) skilinn. 6) konunginn. 7) stríð, bardaginn. 8) vænti. 9) konungsins. 10) flestir óska margs, en fara duldir hins sanna.

Bls. 9, 2.

Sami: Týr Hèðins meyjar¹ vígþeys² lét (*með*) harðgjörvum hjörri verða sverða vind³ á vstu hólms⁴ sundi. Mörg bitr benkneif⁵ óð í blóði fyrir Óleifi, áðr en Eiríkr næði Ormi eða meira hlut⁶.

1) Hildar. 2) hermuk., Ólafi konungur. 3) orustu. 4) Svoldrar. 5) vopn. 6) sigri.

Bls. 10, 1.

Hallfreðr: Ek hef guðföður, þanns¹ var vorðinn² ríski hverjum heiptfíknun³ jöfri norðr und niðburði Norðra⁴. Ek mun aldregi bíta bótir þess mækis mót⁵ margaukanda⁶ er vann skarðan⁷ breiðan bardmána⁸.

1) þann er. 2) = var. 3) hergjörnum. 4) sjá 2, 40. 5) bardaga. 6) þ. e. þess hermanns, þ. e. Ólafs konungs. 7) sundr hjó. 8) skjöld.

Bls. 10, 2.

Sami: Fyrr mun heimr ok himnar bresta í tvau, áðr en gæðingr muni fæðast, glíkr hugreifum Óleifi at góðu; hans var mest gott¹ menskra manna. Enn hreini Krístr hafi önd kæns konungs ofarr löndum.

1) hann var bezt.

Bls. 12, 1.

Haldór ókrístni: Ormrinn lángi bar hjálmfaldinn hilmi þangat af¹ miklu hríngs² þingi; þjóðir glæstu³ þá skeiðr⁴. En jarl tók glaðr við nabri sunnr at gnygunnar; ótrauðr Hemíngs bróðir varð áðr at rjóða egg⁵.

1) kannske: at. 2) sverðs. 3) prýddu. 4) herskipin. 5) berjast.

Bls. 12, 2.

Hallfreðr: Orðsæll jöfr. ræð ítrfermdum¹ ormi
FORNMANNA SÖGUR. 12. BINDI. E

norðan á móti Elríki; snörp sverða snót² varð at³ þat. En hefnir Hákonar⁴ stýrði þeim hýjöfnum⁵ hlýra gota⁶ sunnan; áðr vóð gunnr um góðan gram.

1) velhlöðnum. 2) orusta. 3) eptir. 4) Eiríkr jarl. 5) kannske = *húfjöfnum*, jafnbyrdum. 6) skipi.

Bls. 14.

Þórðr Kolbeinsson: Ek veit, at flestir herar, fur utan Erlíng, váru ár¹ vinir jarla; (menn) lofa farlanda² fasta³ Tý⁴. En eptir víg⁵ lagðist land [und gram⁶ norðan frá Veigo⁶, eða stundu⁷ lengra, (og) suðr til Agða. Ek vel orð.

1) forðum. 2) sjóar. 3) — elds, gulls. 4) mk., Erlíng. 5) Svoldar orustu. 6) gízkab eptir Fagrskinnu, sem hefir „um gram“. 7) ey á Hálogalandi. 8) nokkuð.

Bls. 15.

Sami: Aldir¹ nutu allvalds², vel líkar³ una síku; hann læzt skyldr at halda hendi of⁴ Noregsmönnum; en Sveinn konúngr sunnan⁵, er sagðr dauðr: fátt fár flestra ýta bilar. En hans⁶ bæir váro auðir⁷.

1) menn. 2) Eiríks jarls. 3) mönnum ab. 4) yfir. 5) frá Danmörk. 6) Sveins. 7) höfðingjalausir.

Bls. 16.

Sighvatr skáld: Svà var, at Erlíng, mágr aldygga Ólafa Tryggvasonar, ægði¹ jarla átt², er skjöldúngr máttit³. Snarr búþegna harri⁴ gaf næst Rögnvaldi⁵ aðra systur sína⁶, [en þat var yðr aldrgipta⁷.

1) þannig Hk. 2) ætt jarlanna, þ. e. jörlunum, þeim bræðrum, Eiríki og Sveini, Hákonar sonum. 3) mátti ekki (*ægja*). 4) Ólafr konúngr. 5) jarli í Gautlandi. 6) nfnl. Íngibjörgu Tryggvadóttur. 7) Hk. hefir hér: þat var Úlfs feðr aldrgipta, þ. e. það varð söður Úlfs (Rögnvaldi jarli, sjá Fm. S. 4, 198), að láni; og þykir þetta réttara.

Bls. 17.

Sami: Engi annarr lendra manna varð sá, er stöðþorrinn¹ átti örr² fleiri orrostur Erlíngi. Mildr seggr bar sinn þrek við sókuir³, þvíat (hann) gekk mest⁴ fúrst innan í marga hildi, en or á lesti⁵.

1) sviptir veizlum sínum, af stöð, stytta og þverra; aðrir: sú sem djarflega heldur stöðu sinni í orustu, af stöð = stöð, stöða, og þorinn. 2) þann. Hk. 3) beitti hreysti sinni í bardögum. 4) optast. 5) síðast gekk hann úr orustunni.

Bls. 20, er ljóst.

Bls. 23.

Hallfræðr vandræðaskáld: Ek hef fengið auðs all-drengila¹. Gramr ok jarl hefir illrar tíðar² framdan³ mik gjöllnu⁴ gulli, ef ek skal, gjálfr-teigs⁵ mörk⁶, gjalda matvísium Grísi fur minstan verka⁷, en hefk elgi glap-skuldir⁸.

1) alldrengiliga. 2) óheppiliga. 3) gæddan. 4) hringlandi. 5) sjóar. 6) kona! 7) kveðskap. 8) án þess mér sé gefið að sök, að eg hef átt vingott við Kólfinnu.

Bls. 24, mismgr. 2.

Sami: Öll ættlönd eru um orðin auð um¹ dauðan grám; allr friðr² glepst af falli flugstyggis³ Tryggvasonar.

1) vegna. 2) gleði. 3) þann. Fagrsk., þ. e. óflottagjarn, hugrakkr.

Bls. 26.

Sami: Iljald-rörr¹, (þú) ert bærr at heyra hróðr, görvan um þik.

1) hermadr!

Bls. 27, 1.

Sami: Hreggblásin útr¹ hnauð² ási við hjarta stöu mér, hefir at öðru³ mjök aflat báru skafi⁴. Marr skotar⁵ mínum knerri af nökkvi⁶; ek er mjök vátr. Mun-at úrpvegln⁷ aldan eira⁸ skáldi sínu?

1) bára. 2) rak. 3) endrarnær. 4) storsjóum; aðrar bækir hafa: *Hreggblásnum ási hnauð* (ásinn rakst) við hjarta stöu mér; varla hefir áfall tekit yðr svá at öðru. 5) kastar. 6) einhvörs vegna. 7) vot. 8) vægja.

Bls. 27, 2.

Sami: Fjölerri¹ hördúks Rind² mun þerra sér um mjúka brá (með) hvíttri hendi: sljóð gat³ fremdar

E 2

æði⁴: ef morðheggs⁵ meiðar⁶ skulu leggja mik dauðan út um borð; ek var áðr úngu fjóði at sítum.

- 1) sú ötula. 2) kona. 3) öðlabist. 4) ágætt skaplyndi. 5) sverðs. 6) menn.

Bls. 28.

Sami: Ek munda nú andast sorglaust, ef ek víska borgit sálu minni. Ungur var ek senn¹ harðr í tungu. Dauðr verðr hverr; valdi² guð, hvar aldri skal slíta; ek veit, at of sýtig vætki³, nema⁴ hræðumat heilvíti.

- 1) seðr. 2) ráði. 3) eg óttast auðgvan hlut. 4) en.

Bls. 30.

Þórðr Kolbeinsson: Enn hefð¹ leyfð¹, þar er ek frá lofkenda lofða² sendu boð at³ hjálmsömum⁴ jarli, hilmir hjarlis drottna⁵: at Eiríkr skyldi skuldligast⁶ koma endr at þeirra ástafundi; ek skil hvat grámr man vilja.

- 1) lof, drápu. 2) nafnfræga menn, Knútr ríka og hans ráðaneyti. 3) til. 4) hergjörnum. 5) lendra manna. 6) nauðsynliga, endiliga.

Bls. 31.

Sami: Gullkennir¹ lét saman bundit gunni² fur vestan Lundún; leyfðr³ lundr græðis hests⁴ vá⁵ til landa. Rönn-regn-þorinn⁶ Úlfkell fékk ygglig⁷ högg af þingamönnum, þar er blár⁸ eggjar rekka skulfu.

- 1) mk., Eiríkr jarl. 2) lagði til orustu. 3) frægr. 4) mk. 5) bardist. 6) herdjáfr. 7) óttalig. 8) bláar.

Bls. 54.

Tryggvaflókkur: Tíreggjadr¹ Tryggvi fór norðan, en Sveinn konungur (með) sinni ferð² sunnan, at gunni; morð³ tókst af því. Ek var nærr þavsum⁴ þeirra; þar bar harða⁵ skjótt at móti; herr týndi þar fjörvi; þat var hjörgöll⁶.

- 1) frægðar gjarn. 2) herliði. 3) bardagi. 4) atgengi, orustu. 5) harla. 6) það var bardagi að marki.

Bls. 55.

Sama kvæði: Svanni, var-a sunnudag, sem mæri bæri manni lauk eðr öl. Margr seggr huð und eggjar

þann morgin, er Sveinn konúgr bað sína drengi tengja saman skeiðarstafna; hrafnur gafst at slíta hrátt hold.

Bls. 68-69.

Þessar vísur eru so óljósar, að ei verða færðar til réttis máls.

Bls. 86.

Þorkell klyppr: bjór-ranns¹ Nanna², ek hygg eigi byggva³ beð hjá þér, nè svá⁴ dýnu, ok (ek) drekk eigi mēr þekkja⁵ vallar dáða⁶, áðr rjóðum bengjóti⁷ nef í blóði dauðs braguðs.

1) ölvera. 2) kona! 3) byggja. 4) nè heldr. 5) ljuffeinga. 6) öl. 7) hræfugli.

Bls. 92.

Þorleifr jarlaskáld: Svarri¹, hugar minn hrollir illa; drengur hefir fengit skada báts ok knarrar; ek sér² á sléttri eyri. Ilverr veit, nema hinn, er ræð brenna upp öldu fól³ fyrir skáldi, kaldfýsi mik at gjalda kol knarrar⁴.

1) kona! 2) merki þess. 3) skipið. 4) hefna skipsbrennunnar.

Bls. 93.

Sami: Hinn ítri Jóta gramr¹ (hefir) opt roðit Englandi branda² með ærnri giptu öðlings himins röðla³.

1) Dana konúgr. 2) herjaf á England. 3) gubs.

Bls. 97.

Sami: Þoku dregr upp hit ytra, ei festist hit vestra; mökkur naðrbíngs náms¹ mun kominn hingat at nökkvi².

1) mökkurinn af því brenda fé. 2) af einhvörri orsök.

Bls. 99.

Sveinn konúgr tjúguskegg: Þorleifr greindi drengjum hroð¹ þrænda þengils; ýtar hafa víða borit frá² ólítið jarls nób. Njörðr³ ræð færa virðum vellstæri⁴ vestan brag, (ok) galt lands gæti grálíga brot ljóns báru⁵.

1) rán. 2) út borið. 3) nok. 4) jarlinum. 5) skipsins.

Bls. 101.

Þorleifr jarlaskáld: Hinn hildar djarni, vígdjarfr

villumadr reflatíga¹ hvarf á velli; hvat varð af þor-
garði? Enn fjölkunni gautr gunnelds² hefir farit at
grjóti stund ok mflu³; síðan mun hann hvílast í helju.

1) öræfa, firninda. 2) maðr. 3) leingi og um langan veg.

Bls. 103.

Draummaðr: Hér liggr þat skáld, er var meistr
skörúngr skálda at flestu; ek frá nýtan naddveiti smísta
uð Hákoni. Engr annara manna gat áðr nè síðan lokit'
hánum svá fêrán: þat hefir orðit fyrðum frægt.

1) goldit, hefnt.

Bls. 147.

Hrómundr haltí: Ek heyri út bláfjallaðan¹ svan
sáraþorns² sveita³ gjalla, er mornar; bráð vegr borgin-
móða⁴. Svá gól gunnar⁵ haukr⁶ fyrr, er gaukar⁷ sögðu
spá Gauts⁸ bragða⁹, þá er fólknárúngar¹⁰ váru feigir.

1) svartan. 2) sverðs. 3) svan blöts, hrafn. 4) hrafninn.
5) þann. Landnáma. 6) þann. Landn., hrafninn. 7) þann. Landn.
8) Óðins. 9) spáðu fyrir bardögum. 10) höfðingjar.

Bls. 148.

Sami: Márr valkaster báru¹, stokkinn hagli, hlakk-
ar, er kemr at hræs sævi², krefr móðr morginbráðar.
Svá gól hræfa gaukr³ endr at fornum métti, þá er eids
haukar⁴ vildu unda mjöð⁵ hildínga⁶.

1) hrafn. 2) bloði. 3) örn. 4) samsvarnir h. 5) blöð.
6) konunga.

Bls. 149.

Sami: Draugr flatvallar bauga¹, búumst við ilmar
jálmi²! Varat mér áðr ofráðinn dauði í dag, nè görr³.
Ek ræki líttr, þó litvöndr Hèðins fitjar⁴ leiki við rauða
skjöldu; oss var áðr ofmarkaðr aldr.

1) — skjaldar, mk. 2) orustu. 3) gær. 4) sverðit.

FJORDA BINDI.

Bls. 10.

VITGEIRR: Þat er lítil vá¹, þótt vèr börn karla ok kerlinga seiðim², er Rögnvaldr rættilbeini, hróðmögr³ Haralds, siftr⁴ á Haðalandi.

- 1) furða. 2) fremjuna seið. 3) frægr sonr. 4) fremr seið.

Bls. 12.

Jórun skúldmær: Ek frá Hálfðán spyrja herði-brögð¹ Haralds ens hárfagra; en lögbiss² reyni³ sýnist sjá⁴ bragr⁵ svartleitr⁶.

- 1) snarræði, þ. e. liðsdrátt. 2) sverts. 3) mk., honum Hálfðáni. 4) sá. 5) tiltæki Haralds. 6) iskyggiligt.

Bls. 12, mismgr.

Sama: Þvíat ríkr kónúgr hófst, at fagna rekka dreyra, þá er morðs magnendr¹ þorðu merkja² undlagar³ reyr⁴.

- 1) hermenn. 2) líta. 3) blöðs. 4) sverðin.

Bls. 13, mismgr. 1.

Sama: Hvar vita einka örvir jöfrar vegmeira frama gervan örveðrs¹ túngla² tíngl³-rýrondum⁴, en tveir geðharðir⁵ landrekar⁶ gerðu gulls þollum fyri lof Sindra⁷ ? Óblindr áugr Ýngva⁸ um hófst upp.

- 1) orustu. 2) skjalda. 3) sverða. 4) mönnum. 5) hraustir. 6) kónungar. 7) Guttorms. 8) orustu.

Bls. 13, mismgr. 2.

Hróðr¹ hríngastréðis² vann framkveðinn³ rammen harm; Gøðormr laut⁴ góð laun kveðins óðar af Gauti⁵. Runnr gunnar⁶ brá raunframla⁷ rímmu skjöldunga: herr tveggja döglinga bjóst áðr til hjörva hreggs.

- 1) hreyðstíbragð. 2) Hálfðáns. 3) kom til leðar. 4) hlaut. 5) Óðni. 6) mk., Guttormr. 7) snilliliga.

Bls. 20.

Þjóðólfr hvínverski: Víða frægr Ólafr ræð forðum Ofsa ok Vestmari unz sötverkr náði um-víða¹ vírða

vin² við foldar þröm. Nú liggr gunndjarfr herkonúgr vorpinn haugi á Geirstöðum³.

1) vinna, buga. 2) konunginn. 3) sjá 10. B. bls. 209.

Bls. 39.

Óttar svartí: Vígrakkr konúgr! úngr hratt þú vængis¹ dreyra² blakki³ á vit⁴ Danmarkar; þú hefir vandan⁵ þik dýrum þrek⁶. Förr þín, konúgr, varð nýtlígst⁷; nú ert ríkr af slíkri hvöt⁸; ek frá gjörva til þess, er fóruð norðan.

1) vallar. 2) vatns. 3) skipi. 4) til. 5) vanið. 6) ágætri hreysti. 7) afreksmikil. 8) röskleik.

Bls. 40, 1.

Sami: Landvörðr! Öttuð skreyttum flaustum¹ austr í salt² með árum, (ok) báruð randir³ á skip land⁴ af landi. Neyttuð segls, ok settuð sundvarpaði⁵: stundum sleit mörg mjök róin ár mikla báru und þér.

1) skipum. 2) í eystra salt. 3) skjöldu. 4) þann. Hk. 5) stýri, þ. e. og stýrbúð.

Bls. 40, 2.

Sami: Dóglíuna¹ svaðbræðir², drótt varð drjúg-
ligr ótti at þinni förr; sðan namtu hrjóða³ Svíþjóðar nes.

1) þann. Hk., dóglíunnr, ormr orustu, spjót, dóglíunn svaðr, hrafn, hans bræðir, sá sem gefr hrafn hræð, hermadr. 2) hermadr, Ólafr konúgr! 3) eyða.

Bls. 41.

Sighvatr skáld: Sæmeiðr¹ har hinn unga jöfra kund lángt út at sundi; þjóð ugði æðr sðan konúngs reiði. En hann, æðr manna, rauð fursta sinni úlfs sótt² við Sótasker, fur austan; ek kann³ minni til margs.

1) skip. 2) átti hina fyrstu orustu. 3) þann. Hk.

Bls. 42.

Óttar: Gildir flotna¹, þú komt gotneskum her² at gjaldi³; firar⁴ þorðut⁵ at varða⁶ þér þjóðland (með) brandi. Eysýslu lið rann; ek frá húngr varga þegja austr; en margr maðr⁷ býr um of-miuna þrek, en yngri⁸.

1) sá sem geldr mönnum mæla, eða leggð gjöld á herjað land,

herkonungr. 2) lýt. 3) lagðir gjald á Gauta. 4) menn. 5) þorðu eigi. 6) verja. 7) fann. Hk. 8) konungrinn.

Bls. 43.

Sighvatr: Þat var enn, er unnuð: Ólafr gekk heyja odda hríb¹ í auðri Eyaýslu; nè svik fálust. Allvaldr! bændr, þeir er undan runnu, áttu enn fjör sitt fótum gjalda²; fár beið sára or stað.

1) orustu. 2) launa.

Bls. 44.

Sami: Hin þriðja stáls hríb¹ fylkis niðs varð straung, at fundi Finnlandíngu, í stríðri Herdala gaungu. En leið² leysti³ vskínga skeiðar austr við lá⁴, Balagarðs síða lá at barði⁵ brimskíðum⁶.

1) orusta. 2) sjór. 3) lysti, skall á. 4) í eystra salti. 5) fyrir stafni. 6) skipum.

Bls. 45, 1.

Sami: (Menn) kváðu gram enn valda upphöfum gunnar galdra¹ fjórða sinni; ek frá dýrð² vinnast þelm, er vel varðist: þá er ólítill friðr gekk sundr³ á miðli jöfra liðs í sláðri⁴ Suðrvík, Dönum kubri⁵.

1) orustu. 2) frægh. 3) þá mikil orusta varð. 4) lángrí öða mjörri. 5) kunnugri.

Bls. 45, 2.

Sami: Hlenna¹ hneigir²! vanntu hið fimta höldum grímt víg; hlýr³ þoldu hríb fur hárrí Kinnulma esðu: þá er herr reið ofan at ræsis skelðum, en hilmis lið gekk við rausn⁴ ígegn rekkum at gunni⁵.

1) ræningja. 2) hnekkir, konungr. 3) kinnungar skipanna. 4) hermannliga. 5) til orustu.

Bls. 50, 1.

Óttar: Þoriinn kennir yggveðra¹ ela²! þú brauzt eun Lundúna bryggjur; þér hefir snúnat³ at vinna liðs lönd⁴.

1) orustu. 2) hermaðr. 3) heppnast. 4) gull.

Bls. 50, 2.

Sami: Láðvörðr, eflidr ríki! komtu í land, ok lendir Aðalráði¹; rekka reynir² naut þín at slíku. Harðr var

sá fundr, er færðub niðja Eátmundar á vit³ fríðlands;
ættstubbill ræð þar áðan⁴ grundu.

- 1) komst honum aptr til ríkis. 2) Áðalr. konúgr. 3) til.
4) áðr. 1

Bls. 51, 1.

Sighvatr: Rætt er, at hin sætta sókn¹ (var), þar
er Ólafr sótti Lundúnar bryggjur; snarr þengill baud
Englum yggs att². Völsk sverð bitu, en lið víkinga
varði dski; sumt lið átti búðir í slættu Subvirki.

- 1) orusta. 2) orustu.

Bls. 51, 2.

Sami: Enn lét Ólafr endr¹ sverðþing verða háit
sjöunda sinni, á Úlfkels landi, sem ek fer málum. Ellu
kiud² stóð (um) alla Hríngmaraheiti; þar var herfall;
en arfvörðr³ Haralds olli starfi.

- 1) að nýu. 2) enskir menn, af Ellu, enskum konungi.
3) sonr.

Bls. 51, 3.

Óttar: þengill! ek frá, at þinn herra hlóð þunga
valköstu, ferri¹ skipum, (ok) rauð Hríngmaraheiti blóti.
Landsfólk laut ótt fur yðr á jörðu í branda gný, en
mörg Engla ferð² á flóttu, áðr lætti.

- 1) fjærri. 2) lið.

Bls. 52, 1.

Sami: Ýngvi, vantu ætt síklínga mikla atgaungu;
blíðr hilmir, tóktu breiða Kantaraborg of morgin. Eldr
ok reykr læk við rönn af rski¹; þú ræð gagni², konr
bragna! ek frá, at um beildir aldri aldar³.

- 1) geysiliga. 2) sigri. 3) að þú styttr mönnum aldr.

Bls. 52, 2.

Sighvatr: Ek veit, at víga mætir¹, hættir Vindum,
gerði enn átta styr²; styrkr vörðr verðungar³ gekk at
virki. Greifar máttot banna Óleifi sinn bæ, Kantara-
borg; prúðum Þörtum fékkst margt sorgar port⁴.

- 1) hermadr. 2) bardaga. 3) hirtmanna konúgr. 4) Partar.
folk frá Skotlandi, sellu njög, er þeir leitubu undankomu úr borg-
inni.

Bls. 53, 1.

Sami: Úngr konúgr vann ótrauðr Englum rauðar skarar¹; brúnt blóð kom endr á branda í Nýjamóðu. Danskr herr féll, er dörrum² dreif mest at Óleifi. Nú hefik taldar nú orrostur, ógnvaldr austan³!

1) höfuð: gerði Englum rauð höfuð, þ. e. feldi Engla í bardaganum. 2) spjötum. 3) Norðmanna kappi.

Bls. 53, 2.

Sami: Öld enskrar ættar¹ máttnt bægjast við þér, víðfrægr vísi, þar er tókt við vægðarlausum gjöldum. Gunnar þollar² guldut³ sjaldan döglíngi gólt⁴; ek frá, stór þíng⁵ fóru stundum ofan til strandar.

1) enskir menn. 2) menn. 3) guldu ei. 4) gull. 5) gripir.

Bls. 54, 1.

Sami: Tögr¹ var fylldr fólkvæggs² drifa-hreggi³ í fögrum Hríngsfirði; líð hēlt þíngat⁴, sem hilmir mælti. Hann lét brotna hátt ból⁵ á Hóli, (er) víkingar áttu; þeir báðut⁶ sēr slíks skotnaðar⁷ sðan.

1) tugr. 2) skjaldar-. 3) orustu, þ. e. tíunda orustan var það. 4) þíngað. 5) kastalann. 6) báðu ei. 7) slíkrar útreiðar.

Bls. 54, 2.

Sami: Ólafr, vantu ellifsta styr, þar er jöfrar fēllu í Gislupolla; úngr komtu af því þíngi, þollr¹. Ek frá þat víg, snarla háit fur bæ Viljálms, tryggs jarls, víttu² hjálma; tale mín er (at) telja þat.

1) mk. 2) hafa skaddað.

Bls. 55, 1.

Sami: Tírfylgjandi¹ rauð ylgjar² tönn³ tólfta siuni; mönnum verð lagit fjörbann⁴ í Fetlafirði.

1) hinn frægðarfusi konúgr. 2) ulfs. 3) átti orustu. 4) ætlaðr dauði.

Bls. 55, 2.

Sami: Snjallr þrænda drottinn! (þú) vant þrettánda kunnan styr sunnarla í Seljupollum; þat var flótta ból¹. Gramr, genginn gjörva² upp í gamla Gunnvaldsborg um morgin, lét of fenginn³ jarl: sá lét Geirfirr.

1) tjon flottamanna. 2) skjött. 3) handtok.

Bls. 58.

Óttar: Úngr óguteitr¹ jöfurr! náðut at eyða Peitu;
ræsir! reynduð stekuda² rönd³ á Túskalandi.

1) glaðr í bardaga. 2) málaðan. 3) skjöld.

Bls. 59.

Sighvatr: Mæra hlímir, málms munurjóðr¹, er
komt sunnan, vann gáng² upp at Leiru, þar er gamlir
geirar³ sprungu. Varrandi (svá heitir bær á bygðu
Peitulandi fjarri sjó) varð brendr fur⁴ víga njörðum⁵.

1) sá sem gerir sverðseggina rauða, hermaðr. 2) gekk. 3) sverð.
4) af. 5) hermun.

Bls. 60.

Híldr: (þér) hafnit¹ nafna Neffju², rekit nú horsk-
an hólða barma³ gand⁴ or landi; hvi bellit því⁵, stillir?
Íllt er at ýlfast⁶ við slíkan úlf Yggs valbrskar⁷; muna⁸
hógr⁹ við hjarðir hlíms, er hann gengr til skógar¹⁰.

1) rekið burt. 2) Hrólf. 3) höfðingja. 4) varg, utlægga.
5) hvi farir þú slíku fram. 6) fjandskapast. 7) Úlf skjaldar, her-
serk. 8) hann mun ei verða. 9) vægr. 10) fer í utlegð.

Bls. 62, 1.

Þórðr Kolbeinsson: sjá 3. B. 30. bls.

Bls. 62, 2.

Sami: sjá 3. B. 31. bls.

Bls. 63.

Sighvatr: Ok Knútr sló Aðalráðs sonu senn, eða
ok útlæmði þó hvern.

Bls. 66, 1.

Óttar: Valfasta¹ veðr-örr²! þú bjótt³ tvá knörru
vestan; þópti⁴ skjöldunga! er⁵ hafit opt hætt í ótta⁶.
Stráugr straumur á unnum⁷ náði⁸ ángra kaupskipum, ef
verra erringar lið⁹ stæði¹⁰ innan bords.

1) sverðs. 2) þú hergjarni konungur. 3) bjóst. 4) vinr.
5) þér. 6) gengir í háska. 7) höfum. 8) hefði náð. 9) oknárra
lið. 10) hefði stæðið.

Bls. 66, 2.

Sami: Eigi hræddust (þér) ægi, er fórut (um)

stóran sjá; engi allvaldr aldar¹ of-getr² nýtri drengi. Niðjúngr³ Haralds! opt var neytt fars⁴, en flaut hratt af sér brattum forsi⁵, áðr hittut miðjan Noreg.

1) konúngr. 2) far. 3) niðji. 4) reynt á skipið. 5) öldum.

Bls. 69, 1.

Sighvatr: sjá 3. B. 16. bls.

Bls. 69, 2.

Sami: sjá 3. B. 17. bls.

Bls. 72.

Óttar: Bræðir¹ bengjálfs² blágjóða³, gnægðr skatti⁴! tóktu skeið Hákonar með skreyttu reiði, ok þá⁵ sjálfa. Þróttar⁶ þings⁷ mágrennir⁸! Úngr sóttir þú hingat áttlönd, þau er áttuð; máttit jarl standa fur því.

1) sá sem gefr bræð. 2) bloðs. 3) svarta kjóa, þ. e. hrafna. 4) sá sem hefir gnægð af fé. 5) mennina. 6) Óðins. 7) orustu. 8) sem seðr hrafn, hermaðr.

Bls. 73.

Sighvatr: Ríkr, frægðargjarn konúngr kvað sér nauðir¹ at sækja fund Hákonar í fornu Saudúngs sundi. Stránger úngr þengill hitti þar þann jarl, er var sunar æztr ok gat² bezta ætt á danska túngu³.

1) nauðýn á vera. 2) átti. 3) á Norðrlöndum.

Bls. 89.

Sami: Eltr fiskr¹ gekk oss at óskum, sem vèr höfum leitit at teygja leygjjar² orm³ or lýngvi lýsu vángs⁴. Atrennir⁵ lét aungulgripinn⁶ annan hánga agngálga⁷; mèn hefir hagnat⁸ vel at egna⁹ örriða¹⁰.

1) all. 2) sjoar. 3) ál. 4) úr vatninu. 5) fiskimaðr. 6) tok með aungli, veiddi. 7) fisk; hángi, sá sem hángir, agngálgi, aungull. 8) tekist. 9) veida. 10) sjá 5. B. 233. bls.

Bls. 90, 1.

Sami: Alltígin meitir myrkblakka tjalda drasils¹, hlýð mínum brag, því ek kann yrkja; þú mátt eiga eitt skáld. Þótt (þèr) öllúngis² nítit³ lofun⁴ annarra skálda, fæ ek þèr, allvaldr, hróðrs hlíf⁵ at hværu⁶.

- 1) *tjelda drasill* (bestr), skip, þess meidir, herkonungr.
 2) öldungis. 3) neiðr. 4) lofi, lofkaðum. 5) nægiligt lof.
 6) samt.

Bls. 90, 2.

Sami: Sóknað njörtr¹! ek tók lyster² við þínu sverði: sá er minn vísi; nè ek lasta (þat) sðen: þat var leyfð³ itn. þollr linns blóða látrs⁴, höfum báðir ráðit vel: fékkta hollan húskarl, en ek lánað drottinn, góðan mæð.

- 1) herkonungr. 2) fús. 3) heidarlig. 4) *linns blóði*, orms broðir, ormr, h. látr, gull, mk.

Bls. 90, 3.

Sami: Ek mun heitinn¹ gjörbænn² gunnað gamms teitandum³, ef ek bið nú felde⁴; vèr þágum áðr ægis eld⁵. Engjar lýra látþverrandi⁶, veit þú enn hálfu landaura afganga af kuerri; ek hefi sjálfr kraft⁷.

- 1) kalladr. 2) þræbænninn. 3) af mönnum. 4) um vararfeldina, landaurana. 5) gull. 6) þú örláti konungr; *engjar lýra* (lúra), ormr, h. létu, gull. 7) kraft.

Bls. 94.

Hálfgjörri inni¹ allvalds brunnu við sjálfa Nið; hykk² at eldr felldi sal; eimr³ skaut hrími⁴ á her.

- 1) hús. 2) eg hygg. 3) eldr. 4) eisu.

Bls. 97, 1.

Sighvatr: Siklíngur veitti fírum mikla sókn, þar er (hann) sótti í höfn at Sveini; rautt blóð féll á róða rein¹. Snjallr konungur, sá er olli þeirra faudi, hélt sínum (skipum) eirlaust² at, en Sveins líðar³ bundu saman líð⁴.

- 1) skipið. 2) vægðarlaust. 3) menn. 4) skip sín.

Bls. 97, 2.

Sami: þat er of-kunnt¹, hve nær jarli kennir eggja frosts² lét of-lagðan Karlhöfta fur austan Agðir.

- 1) kunnugt. 2) orustu, herkonungr.

Bls. 98, 1.

Sami: Vara¹ svinninglum² gunn-gjóðs reifum³,

Sveini nè Óleifi, at frýja gildirar hvítar svertagnýs⁴; þvíat hvárirtveggju seggir áttu sín⁵ kvistíngar kostu⁶, þar er sóttuast; herra komat í verra stað.

1) ekki var. 2) hraustum. 3) hermönnum. 4) orustu. 5) sér. 6) komust í höggfæri.

Bls. 98, 2.

Sami: Teitr sá ek svalar brynjur falla okkr um herbar í ítru allvalda líði; þá var harðr hjördynr. En mín svört skör¹ falsk² und hinn valska hjálm, at fleiua flug³; sessi⁴! ek vissa okkr svá gjörva⁵ við her⁶.

1) hár. 2) fólst. 3) í orustunni. 4) felagi. 5) búna. 6) í flokkinum.

Bls. 99, 1.

Sami: Gylt staung óð, þar er greiðendr göndlar serks gnyss¹ gengu und merkjum reiðir í böð² með göfgum ræsi. Þeygi³ vas⁴ á þessum strengjar jó⁵, fur málma kveðjur⁶, sem mæri bæri mjöð heiðþægum⁷ hilmis.

1) liðsmenn. 2) orustu. 3) ekki. 4) var. 5) skipi. 6) bardagana. 7) hildmönnum.

Bls. 99, 2.

Sami: Vèr drifum reiðir hvatt upp á skeiðir; roðnið brandar klufu rönd, en heyra mátti hátt. vápnabrák. En sárir bændr gengu fur borð, þar er börðust ört: úfár nár flaut við eyri: búin skip fengust.

Bls. 100, 1.

Sami: Öld vann¹ ossa² skjöldu rauða, þá er komu þíngat³ hvítir: þat var auðsætt hríng-hljóm-miðludum⁴. Hlykk úngan gram gerðu gánga⁵ þar upp í skip, en vèr fylgdum; gunn-svörr⁶ fékk blóð-sylg⁷, þar er sterð slæðust⁸.

1) þannig Hk.; gerði. 2) vora. 3) þángað. 4) mönnum. 5) þann. Hk. 6) hrafn. 7) drykk. 8) urðu sljof.

Bls. 100, 2.

Sami: Sjálfr Sveinn bað harðliga skeina¹ svartar kylfr²; áðr var hánúum nærr róit í ora auðran³: þá er

- 1) *tjalda drasill* (hestur), skip, þess meidir, herkonungur.
 2) öldungis. 3) neitit. 4) lofi, lofsæðum. 5) nægiligt lof.
 6) samt.

Bls. 90, 2.

Sami: Sóknar njörðr! ek tók lyster við þíu sverði: sá er minn vífi; nè ek lasta (þat) sðau: þat var leyfð³ itn. þollr linns blóða látrs⁴, höfum báðir ráðit vel: fækkta hollan húskarl, en ek lánar drottinn, góðan mæ.

- 1) herkonungur. 2) sú. 3) heiðarlig. 4) *linns blóði*, orms broðir, ormr, h. látr, gull, mk.

Bls. 90, 3.

Sami: Ek mun heitinn¹ gjörbænn² gunnar gamms teitandum³, ef ek bið nú felda⁴; vèr þágum ábr ægis eld⁵. Engjar lýru láðþverrandi⁶, veit þú enn hálfa landaura afganga af kuerri; ek hefi sjálfr kraft⁷.

- 1) kalladr. 2) þræbænninn. 3) af mönnum. 4) um vararfeldina, landaurana. 5) gull. 6) þú örláti konungur; engjar lýra (lura), ormr, h. láð, gull. 7) kraft.

Bls. 94.

Hálfgjörri inni¹ allvalds brunnu við sjálfa Nið; hykk² at eldr felldi sal; eimr³ skaut hrími⁴ á her.

- 1) hús. 2) eg hygg. 3) eldr. 4) eisu.

Bls. 97, 1.

Sighvatr: Siklíngr veitti sírum mikla sókn, þar er (hann) sótti í höfn at Sveini; rautt blóð fell á róða rein¹. Snjallr konungur, sá er olli þeirra fundi, hèlt sínum (skipum) eirlaust² at, en Sveins líðar³ bundu saman líð⁴.

- 1) skipit. 2) vægðarlaust. 3) menn. 4) skip sín.

Bls. 97, 2.

Sami: þat er of-kunnt¹, hve nær jarli kennir eggja frosts² lét of-lagðan Karlhöfta fur austan Agðir.

- 1) kunnugt. 2) orustu, herkonungur.

Bls. 98, 1.

Sami: Vara¹ svinuhluglum² gunn-gjóðs reifum³,

Sveini nð Óleifi, at frýja giklrar hrítar svertagnýs⁴; þvíat hvárirtveggju seggir áttu sín⁵ kvistíngar kostu⁶, þar er sóttuast; herra komat í verra stað.

1) ekki var. 2) hraustum. 3) hermönnum. 4) orustu. 5) sér. 6) komust í höggfæri.

Bls. 98, 2.

Sami: Teitr sá ek svalar brynjur falla okkr um herbar í ítru allvalda líði; þá var harðr hjördynr. En mín svört skör¹ falsk² und hinn valska hjálm, at fleiua flug³; sessi⁴! ek vissu okkr svá gjörva⁵ við her⁶.

1) hár. 2) fólst. 3) í orustunni. 4) felagi. 5) búna. 6) í flokkinum.

Bls. 99, 1.

Sami: Gylt staung óð, þar er greiðendr göndlar serks guýss¹ gengu und merkjum reibir í böð² með göfgum ræsi. Þeygi³ vas⁴ á þessum strengjar jó⁵, fur málma kveðjur⁶, sem mæri bæri mjöð heiðþægum⁷ hilmis.

1) lítsmenn. 2) orustu. 3) ekki. 4) var. 5) skipi. 6) bardaganna. 7) hirtmönnum.

Bls. 99, 2.

Sami: Vèr drifum reibir hvatt upp á skeitir; roðnir brandar klufu rönd, en heyra mátti hátt.vápnabrák. En sárir bændr gengu fur borð, þar er börðust ört: úfár nár flaut við eyri: búin skip fengust.

Bls. 100, 1.

Sami: Öld vann¹ ossa² skjöldu rauða, þá er komu þíngat³ hvítir: þat var auðsættí hríng-hljóm-miðluðum⁴. Hlykk úngan gram gerðu gánga⁵ þar upp í skip, en vèr fylgðum; gunn-svörr⁶ fékk blöð-sylg⁷, þar er sterð slæðust⁸.

1) þannig Hk.; gerti. 2) vora. 3) þángað. 4) mönnum. 5) þann Hk. 6) hrafn. 7) drykk. 8) urðu sljof.

Bls. 100, 2.

Sami: . Sjálfr Sveinn bað harðliga skeina¹ svartar kylfr²; áðr var hánú nærr róit í ora auðrau³: þá er

fengum gjört hrafni til góðs, en herra lét höggvit hrae svörtum yggs gjóði⁴ of skeiðar stafna.

1) höggva. 2) stefni, hnýfla. 3) þá var komið í óefni fyrir honum. 4) hrafni.

Bls. 101.

Bersi Sköldtorfuson: Snarreki gunnar¹ heð þenna hróðrs haggkennanda² líta³ heilan, en vèr unnu svarat⁴ slíku⁵. Trauðir hapt⁶, seldum (vèr) kuarrar úthauðra⁷ elda⁸ bóða⁹ þau orð kynstórs¹⁰, er ek keypta at brynju við¹¹.

1) hermaðr, Ólafr konúgr. 2) skáldið, mig. 3) fara, sigla. 4) svörubum. 5) hinu sama. 6) með því eg vildi ei láta hepta förmma. 7) sjóar. 8) gulls. 9) Ól. konúgi. 10) nl. konúgsins. 11) nl. konúgi. Meining sítara víshelmíngs er hin sama sem í fyrra helmíngi: eg svarabi konúgi hinum sömu orðum, sem hann svarpabi mig.

Bls. 102, 1.

Sami: Ek hefi sènar stórar raunir Sveins; við voru saman, þar er hjartar svaltúngur reknínga¹ súngu snart. Ek mun elgi síðan fylgja út manni, helz at hvárum kosti dýrra hranna elgs hríðbóða².

1) sverbs oddar. 2) hranna elgr, skip, h. hríð, sjóorusta, h. bóði, hermaðr (Sveinn konúgr), nfl. ágætara, en þessi herkonúgr er.

Bls. 102, 2.

Sami: Sveigir sára linns¹! ek krýp þèr eigi svà til handa (báum í ári ólíttinn atá andr²), at ek úngr heibmíldr³ herstefnir, hafna, nè ek þá leiðumst hollvíni mína; ek kunna þar þinn þraungvi⁴.

1) sverbs. 2) í ár bý eg úti á stóru skipi, þ. e. eg er á her-skipi (Ólafs konúgs í fjötrum). 3) fægjöfull. 4) mótsöðumana.

Bls. 104, 1.

Sighvatr: Ek get þess meirr¹, at harða margr mórðarr², sá er fórn norðan, missi heimkvámu í þeima³ hörðum styr⁴. Margr sunða sunnu⁵ ver⁶ sök til grunna af samknúta blakki⁷; satt var, at (vèr) mættum Sveini úti.

- 1) enn fremr. 2) líðsmatr. 3) þessum. 4) bardaga. 5) gulls.
6) matr. 7) skipi.

Bls. 104, 2.

Sami: Snotr inþrænzkr mærr frýrr¹ oss eigi í ári², þó at líð konúnga væri minna; ek hugða gjört snertu svá³. Heldr mun brúðr hafa þá drótt at háði, ef aðratveggju skyldi, er sótti fram skeggi⁴; (vèr) ruðum skers fold⁵.

- 1) bregðr. 2) í ár. 3) so harða hrif. 4) hneig í gras.
5) sjoinn.

Bls. 104, 3.

Sami: Afli konúnga vex, þar er Upplendíngar vilja efla þenna þilblakks¹ sendi²; Sveinn, (þèr) funnut³ þat. Rann er hins, at Heinir megu vinna fleira, en drekka öl fólkrekks⁴; þeir æxta⁵ hrællans fors⁶.

- 1) skips. 2) Ólaf konung. 3) fundub. 4) þann Hk.; konúnga.
5) þann Hk.; auka. 6) blöð, þ. e. þeir eru hraustir bardagamenn.

Bls. 109.

Sami: Unnar eykja loptbyggvir¹, (þú) mátt leggja² þann landrètt, er skal standast í miðli allra manna líbs.

- 1) unnar eykr, skip, h. lopt, lypting, h. byggvir, sá sem er í lypting skipsins, hér, herkonungr. 2) setja.

Bls. 135, 1.

Sami: Áðr hefi ek átt gott við alla góða stallara ógndjarfa grams, þá er hvarfa¹ fur knè orum drottni. Björn, þú átt opt at árna mèr góðs at² vísa³; gunnús-rjóðr⁴, meguð of-ráða gott, þvíat kunnið vel.

- 1) ganga. 2) hjá. 3) konungi. 4) mk.

Bls. 135, 2.

Sami: Ek var opt kátr í vási, þá er örbígt veðr skóf vindblásin segl vísa¹ á Strindar fjörðum. Kafs hegr² óð á kostum³; kilir ristur haf Lista, þá er lètum skeiðr eisa undan út á sundi.

- 1) konúnga. 2) skipið. 3) skeiði.

Bls. 136, 1.

Sami: (Vèr) lètum skip snjalls skjöldúngs skella¹ tjöldut við ey, öndverdt súmar, úti fur ágætu landi. En í haust, þá et² hagþorns hestar³ sporna á ekkils mó⁴, hlýt ek at ríða; fékk⁵ ýmissar⁶ iðir⁷.

1) fljóta. 2) eð, er. 3) skipin. 4) sjeinn. 5) eg legg fyrir mig. 6) ýmsar. 7) iðnir.

Bls. 136, 2.

Sami: Allsvánger jór renn¹ lánger götur til hallar (um) aptanskæru²: hófr kná slíta³ völl; höfum lítið dag. Nú er þat er blakkr berr mik um bekki⁴, ferri⁵ Dönum; fákr drengs lapst fæti í dski; nú mættast dægr.

1) rennr. 2) í rökkrinu. 3) sktr. 4) læk. 5) sjærvi.

Bls. 136, 3.

Sami: Þrúðar ekkjur¹ munu líta út; fljóð sjá reykt², hvar rðum allsnúðula³ í gegnum Rögnvalds bý. Keyrum hross, svá at hugvinnu konan heyrir innan or húsum harða hesta rás lángt at garði.

1) konur. 2) jöreyk. 3) allhart.

Bls. 151, 1.

Óttar: Lýtandi¹ ifla² folds³ branda⁴ hefir um goldit ljótum landráðandum allar umstillíngar⁵. Her-skorðandi⁶, þú lèst forðum Heiðska jöfra hafa mund-ánga⁷ laun, þá er sættu meinum við þik.

1) eyðandi. 2) hauka. 3) handar. 4) — elda, gulla, 5) vél-ræði. 6) hermk. 7) mätulig.

Bls. 151, 2.

Sami: Böðvar¹ þreytir², (þèr) hafib rekna braut döglínga or landi; branda rjóðr³, þinn þrekr⁴ fannst meirr enn þeirra. Hverr stökk ferri⁵ þèr, konúgr, sem þjóð of-þekkti⁶; en eptir heptub jer⁷ orðreyr⁸ þess, er sat norðast.

1) orustu. 2) hermk. 3) hermk. 4) þrek. 5) sjærri. 6) vissi. 7) þèr. 8) tungu.

Bls. 152.

Sami: Nú ræðr þú fur þeirri sold, er fimn þragu-

íngar hældu forðum; guð remmir² þik miklu gigni². Breið ættlönd austr til Eiba eru und þér; aungr³ göndlar elda⁴ slöngvir⁵ sat áðr at slíku láði.

- 1) styrkir. 2) sigri. 3) einginn. 4) sverba. 5) hermk.

Bls. 185, 1.

Sighvatr: Sit þú nú heill mála, Ólafr konúgr, unds¹ flunumst hér meirr: en ek kem aptr (að) vitja haltar þinnar. Skáld bíðr hins, at hjálmdrífu² stafr³ haldi lífi ok þvísa⁴ landi; endist leyfð⁵: ek lýk nú vísu.

- 1) uns. 2) orustu. 3) hermk. 4) þessu. 5) lof.

Bls. 185, 2.

Sami: Ná eru mælt þau orð, konúgr, er of-varða oss alls mest flestra mála; en kunnum skil meir fleiri². Gebharðr konúgr, guð láti þik gæta þinnar jarðar, þvíat þú ert til borinn; víst hefig þann vilja.

- 1) nñ. mála.

Bls. 185, 3.

Sami: Vatr lét ek dreginn valtan karfa² til Eiba; óðumst aptrhvarf², þvíat vèr stiltum svá til glæps³ á báti. Taki hauga herr⁴ hlægi-skip⁵; sákat ek⁶ verra far. Ek lét hætt til á hafs hrúti⁷: betr fór, en ek vætta⁸.

- 1) ferjubát. 2) eg var orðinn hræddr, að eg mundi ekki komast heim aptr. 3) hættum oss svo. 4) tröll. 5) þann hlægiliga bát. 6) eg sá ekki. 7) bátnum. 8) bjóst við.

Bls. 186, 1.

Sami: Vara furst reifr¹, er ek raan tólf raestir² ok eina um skóg frá Eibum; maðr³ velt, at ek mæti⁴ meini. Hykk⁵, gengum þó hvatt á fót þíngat⁶ þann dag; en sár féll flekkum⁷ á hvára il⁸ konúnga manna.

- 1) gisting. 2) málr. 3) þann. Hk. 4) mætti. 5) eg hygg. 6) þágang. 7) í flekkjum. 8) bátar iljar.

Bls. 186, 2.

Sami: Ek reð menninn¹ at hæfa² til Hofs; hurð var aptr: ek setta niðrlútr inn nef, en ek spurðumst³

F 2

fur utan. Ek gat⁴ fæst orð af fyrðum; heilðnir rekkar hnektumst⁵, en þau sögðu heilagt; ek bað flögð deila við þau.

1) kappsamr. 2) rata, koma. 3) kvaddi dyra. 4) fekk. 5) hnektu mér.

Bls. 187, 1.

Sami: Ekkja¹ kvab: gakkattu² inn lengra, hinn armi drengur! við erum heilðin, ek hræðumst við reiði Óðins. Ótvin³! óþekk rýgr⁴, sú er hnekkði mér sem úlf, kvatst eiga álfa blót inni á bæ sínum.

1) konan. 2) gaktu ekki. 3) sama sem *ottvin*, *dttoin*, *ættvin*, þ. e. vinur manna, *konungur*, samanb. bls. 190, 1. 4) kona.

Bls. 187, 2.

Sami: Ná hafa þeir samnafnar hnekkð (mér); þeir heinflets¹ þollar², er settu hnakka við mér, bella þeigi tíri³. Sjáms⁴ þó hitt⁴, at hverr hafskíðs hlæðir⁵, er heitir Ölver, muni síðan alls mest reka út geati.

1) sverðs. 2) menn. 3) leita eigi sæmdar sinnar. 4) þó er og hræddur um. 5) mabr.

Bls. 187, 3.

Sami: Síðan fór ek at finna þann báru bliks brjót¹, er bragnar létu² miklu vildastan³; ek vætta⁴ mér friða. Gerstr⁵ grafs⁶ gætir⁷ leit laust við mér; þá er hinn versti illr, ef stj⁸ er hinn baxti⁹; lítt reiði ek¹⁰ lof lýða.

1) mann. 2) kvæðu. 3) beztan. 4) vænti. 5) sá sannfæði. 6) pála. 7) bóndi. 8) þessi. 9) bezt. 10) held eg á lepti.

Bls. 188, 1.

Sami: Ek mista¹ Ástu burs² á leiðum fur augtan Eilbaskóg, þá er æstag³ ókristinn hal vistar. Ek fanka⁴ son ríks Saxa⁵; ek var eitt kveld heitinn út⁶ fjórum sinnum; þaðra⁷ var aungur saðr⁸ fur inni.

1) saknadi. 2) sonar, Ólafs konungs. 3) ek bað. 4) sann ei. 5) Ragnvald Úlfsson. 6) mér var vísað út. 7) þar. 8) sanngirni.

Bls. 188, 2.

Sami: Sendimenn Sygna grams¹, þeir er sóttu²

með sagnir¹ siktinga, hafa átt sér mikla för fur hendi. Spörðumst fæst⁴, en faung⁵ furða⁶ eru stór við gaung⁷; nýtr vörðr Noregs ræð því, er fórum þinnig norðan.

1) Noregs konungs. 2) fóru. 3) erindi. 4) vér hlífum oss eigi. 5) erfðismunir. 6) fyrta. 7) í ferðalagi.

Bls. 188, 3.

Sami: Drengjum varð drjúggengit á leiðum Eiða-skógs austr til jöfra þrýstis¹; drengr magnar lof þengils. Skyldit² mér huekkt af hlunns bekkjar³ runnum⁴ (ens) dýrliga hilmis⁵, áðr ek kom finna minn mildan drottinn.

1) jarls. 2) skyldi ekki. 3) skips. 4) mönnum. 5) jarls.

Bls. 189, 1.

Sami: Konan! þessi hia svörtu íslenzk augun hafa vísat oss brattan stíg langt at hjörtum baugi. Mjóðnannan¹! sá minn fótr hefir fulldrengila² geugit á fœrnar brautir, ókunnar þínum manni.

1) kona. 2) -giliga.

Bls. 189, 2.

Sami: Hirðmenn, þeir er grenna¹ bens svan², búa hilmis sal hjálmum ok brynjum; hér sè ek beggja kost á veggjum. Þvíat eingi úngr konúgr á hrósa dyggra húsbánadi; hölt er dýr með ölfu.

1) fæða. 2) hrafn.

Bls. 190, 1.

Sami: Hresslyndr¹ jöfur! ek bið hugstóra verðung² heyra, hve ek þolda vás; gerðag þessar vísur um för. Ek var sendr í hausti upp af svanfánga³ öndrum⁴ í lánga för austr til Svíþjóðar: sðan svaf ek fátt.

1) hugrakkr. 2) hirð. 3) svanfánga, sjoar. 4) skipum.

Bls. 190, 2.

Sami: Hinn ítri Ólafr! ek lét haldit málum við yðr hugat¹ ok rétt; konúgr, hittag ríkan Rögnvald. Ek deilda harða mörg mál hins milda málma vörðs², er ek heyrða greiðar tölur³ heiðmanns⁴ í Gördum⁵.

1) trúliga. 2) Ólafs konungs. 3) ræðr. 4) hirðmanns. 5) frá Garðaríki.

Bla. 190, 3.

Sami: Rínar sólar¹ sökkvir²! jarla nefi³ bað þik halda vel hvern sinn húskarl, þann er hínagat árnar⁴. En þat er jafnvíst, (at) hverr þinna drengja, Lista þengill, er vill sinna⁵ austr, á þar held und Rögnvaldi.

1) gulla. 2) óvinr, Ólafr konúgr. 3) nðji, Rögnvaldr jarl. 4) ferðast. 5) fara.

Bla. 191, 1.

Sami: Fylkir! er ek kom vestan, ræð¹ flest fólk, sem Eiríks sett² áðr um hvattí³ þeirra svika við sik. En ek kvað yðr eins stóðust⁴ bróður-lið Úlfs frænda⁵, at því er (þér) náðut jörð jarla⁶, þá er tókt af Sveini⁷.

1) aleit. 2) Ólafr Eiríksson, Sviakonúgr. 3) hefði verið upphafsmadr. 4) ríða á. 5) Rögnvalds jarls Úlfssonar. 6) Noregi. 7) jarli Hákonarsyni.

Bla. 191, 2.

Sami: Spakr Úlfr¹ lét tekit sætta málum meðal ykkar beggja; fengum þau svör: leggit þit sakar. Rögnvaldr, rýrir þjófa aldar, lét þér gefit, sem þar væri reknar eingar heiptir² riptar³.

1) fadir Rögnvalds jarls. 2) að augvar hefndir kæmu fram. 3) fyrir fríðrofið.

Bla. 193.

Sami: Ríkr konúgr! skaltu halda fast sáttum við ríkan Rögnvald nátt og dag; hann er þýðr af þínu þörf¹. Þínga kennir²! ek veit þik elga þann vin miklu bestan á Austrvegu allt með rauða salti³.

1) er þér velviljadr í nauðsyn. 2) konúgr. 3) þeim djupa sjá, eystra salti.

Bla. 195.

Ólafr konúgr hetgi: Ek stóð ok ság á sprakka af haugi, meðan fagr blakkr bar brúði; augfögr kona lét oss missa yndia. Góðlát vala alóðar¹ Gefn², snarlig

konan keyrði eyk³ or garði; en eitt meim sækir hveru jarl⁴.

- 1) handar. 2) kvk. 3) hestinn. 4) mann.

Bls. 214.

Arnór jarlaskáld: Aungur mann¹ und skýranui², sri³ Elnars hlýra⁴, læzt⁵ gjörr geðfrækn⁶ at verja grund ok til sækja.

- 1) maðr. 2) himni, á jörðu. 3) yngri. 4) broður Elnars, þorfinni. 5) var alitunn. 6) hraustari.

Bls. 241.

Sighvatr: Jálsk¹ bríktöpuðr²! ek víska einn annan líkan þær, sá hét Guðbrandr; gumna gætir³ ræð víðt landi. Ormlábs⁴ hati! ek kveð ykk þykkja báða jafna; hinn linnsetrs⁵ lægir⁶ lýgr, er telst⁷ betri at sèr.

- 1) jálsk (Óðins) brtk, skjöldr. 2) hermk., Erlingr. 3) sá höfðingi. 4) gulls. 5) gulls. 6) maðr. 7) segist vera.

Bls. 273.

Arnór jarlaskáld: Þat gengr í ætt¹, er Ýngvi², sá er fremstr er manna, brendi rann Upplendínga; þjóð galt ræsis reiði. Öflgar aldir³ vildut⁴ hlýða gagu-prýðanda⁵, áðr stýrt var til váða: gálgi fekkst grams dólgu.

- 1) það mun verða víðfrægt. 2) konúgr. 3) menn. 4) vildu ei. 5) konúnginum.

Bls. 282.

Einar þverætngr: Erumst¹ trautt², at láta Gríns-ey lausa; gramr er gjarn at arna³ um⁴ flejja tröð⁵; reiði konúnga er oss leið. Höldum vèr hólmgærðar⁶ nagla⁷ fur hildar stýri⁸! hann er dýrr konúgr: hilmir fremst⁹ peitu¹⁰ hagli¹¹.

- 1) mér er. 2) naubugt. 3) fara. 4) getg., fyrir und. 5) sjoinn. 6) sjóar. 7) eyum. 8) konúnginum. 9) er frægr af. 10) spjóts; getg. fyrir pettu. 11) bardögum.

Bls. 292.

Sighvatr skáld: Hún¹! hinn ítri alldæðgöfugr Knútr hefir skrautliga búnar báðum okkr hendr, er

fundum hilmí. Hann gaf þér mörk gulls, eðr meira, ok bitran hjör, en mér hálfa. Margvitr guð ræðr sjálfr öllu gjörva.

1) Bersi.

Bls. 293.

Sami: Allframir jöfrar hafa færð Knúti út höfuð sín norðan or miðju Fífi: þat var friðkaup. Hann Ólafr seldi aldri engum¹ manni svá haus í þvísa² heimi; hinn digri³ vðr opt sigr.

1) nokkrum. 2) þessum. 3) Ólafr konúngur,

Bls. 349.

Sami: Lýngs fiskr¹ flugstyggja Tryggvasonar bar gelnar², roðnar mölnu gulli³, til fengjar; guð vildi svá. Ólafr hinn digri lét annan Vísund, hálá⁴ búinu, sporua á unnir; lögr þó⁵ drjúgt dýrshorn.

1) ormr, dreki. 2) granir, skolta. 3) gullbúnar. 4) vegliga. 5) þvði.

Bls. 350.

Orðsæll Ólafr knýr Vísund norðan und árum; annar gramr sunnan brýtr unnheim¹ dreka úti.

1) sjoínn.

Bls. 351, 1.

Sighvatr: Knútr var und himnum¹. Ek hugg, at frètt, hug duga vel ætt Haralds² í her. Ólafr, ársæll jöfurr, lét lið³ fara lýrgötu⁴ suðr or Nið.

1) stef, sem á saman við: höfuðfremstr jöfurr; sjá bls. 358. 2) Ólafr helga Haraldssyni. 3) skip sín. 4) um sjoínn.

Bls. 351, 2.

Sami: Svalir kilir þurðu¹ með gram norðan til elétts Silunds²; þat namst³. En Önundr ferr með annan her Sænskan at há⁴ á hendr Dönum.

1) skundubu. 2) Sælunds. 3) var kunnugt. 4) í orustu.

Bls. 352.

Sami: Bergr! (við) höfum minnst margan morgun, hve ek lét börð¹ fest við hinn vestra arm Rúðu-borgar í för fyrða.

1) skipstafna.

Bls. 353, 1.

Sami: Ek varð spyrjast fyrir utan, áðr ek fékk annspilli¹ Jóta stillis²; herr³ sá mæld⁴ húsdýrr fyrir höldi⁵. En áttúgr⁶ Gorme⁷ kuátti lúka vel oru⁸ eyrindi í sal; ek ber opt járnstókr⁹ á armi.

1) að tala við. 2) Knút konung. 3) menn. 4) læst. 5) mér. 6) ættingi. 7) Knútr. 8) voru. 9) brynermar.

Bls. 353, 2.

Sami: Örr Knútr, sá er alt hefir úti, ok Hákon tegast¹ gjörva² Ólaf fjörvaltan³; ek mun kvíða konungs dauða. Haldist vörðr⁴, þó at Knútr ok jarlar vildit varla. Ef hann kemst sjálfr undan, (þat) er dælla fundi⁵ first á fjalli.

1) tjást, segjast. 2) gera. 3) feigan. 4) konúngurinn. 5) getgáta; meiningin er: það feingi mér meiri gleði, en þó jeg mætti vin minum á öræfum uppi.

Bls. 353, 3.

Sami: Átti allframr jarl¹ at sætta Ólaf ok gamla bændr, þá er optast tóku af því máli²? Þeir³ hafa fyrr keypt höftum⁴, en Hákon (hafi) bundit saman heiptir at meira fári; kyn Eiríks⁵ er framt⁶.

1) Hákon. 2) vildu eingum sáttum taka. 3) bændurnir. 4) skipt um höfðingja, tekið Knút fyrir Ólaf. 5) Hákon jarl Eiríksson. 6) ágætt.

Bls. 354.

Sami: Knútr var und himnum. Herr ferr austan frðfr fráneygr¹ niðr Dana fylkis². Viðr³ skreið vestan; sá (viðr) var glæstr, er bar andskota⁴ Atalráða⁵ út þáðan.

1) snareygðr. 2) Knútr. 3) skipin. 4) mótstöðumann. 5) Knút konung.

Bls. 355.

Sami: Ok drekar landreka¹ báru blá segl við rá í byr; för döglíngs var dýr. En þeir killir², er komu vestan, liðu um brimleð til Limafjarðar.

1) konungsim. 2) skip.

Bls. 358.

Sami: Snarir drottinnar gátut¹ spanit² Danmörk undir sik sökum herfarar. Þá lét hlöðr Dana³ Skáney skarpla⁴ herjaða. Höfuðfremstr jöfurr⁵.

1) gátu ei. 2) dregið. 3) Ólafr konungur. 4) harðliga. 5) stef, sja bls. 351, 1.

Bls. 359.

Sami: Ílendr Jótlands jöfurr létat¹ etast af²; ætt manna³ fannst at⁴ því⁵. Illífskjöldr Dana vildi hafa sæst rán foldar. Höfuðfremstr jöfurr.

1) lét ekki. 2) þann. Hk. og Fagrskinna; *etast af*, taka frá sér arfleifið sína, Danaveldi. 3) mönnum. 4) þann. Hk. og Fagrsk. 5) þótti mikið koma til þess.

Bls. 362.

Óttar svarti: Sökna örr síklíngur! Þú hnekkir Svíum, en ylgr¹ fekk mikla úlfs beitu², þar er heitir áin helga. Ygr³ ógnar stafr⁴! heltu láði við kyn beima fyrir tveimr jöfrum, þar er hrafn nè svalta⁵; hvat-ráðr ertu.

1) vargr. 2) bráð. 3) ógrligr. 4) hermaðr. 5) svalt ekki.

Bls. 363.

Þórðr svartaskáld (Sjðreksson): Ólafr Egða drottinn, átti þrimu stála¹ viðr ágætinn Jóta öðling, þann er klauf hrínga. Nær² Skánúnga gramr³ skaut skarpt á móti hánun; sonr Sveins varat slær⁴ at reyna; úlfr þent of hræð.

1) orusta. 2) knár. 3) Knútr. 4) sljóar.

Bls. 371.

Hárekr or Þjóttu: Rínleygs¹ láð²! ek hefi ráðit at ríða heðan mínum laungum leiðar³ dýmari⁴, heldr en gánga, þótt Knútr, leggfjötrs⁵ lundr⁶, liggi herskipum úti í Eyrarsundi; þjóð kann⁷ kerski⁸ minni.

1) gulls. 2) kona. 3) sjóar. 4) langeskipi. 5) armbrings. 6) mk. 7) þekkir. 8) vaskkik.

Bls. 373.

Sami: Skjótum eik¹ fyrir utan læ cybaugs²; lækkat

ek³ Lunder ekkjur⁴ hlæja at því, iðla⁵ flausta⁶ jörð⁷ !
at ek þyrða ei á hausti fara aptr vali krapta⁸ á Fróða
flatslóðar⁹.

1) skipinu. 2) sjóar lána, brimlána. 3) ek læt ekki. 4) kon-
urnar í Lundi. 5) hauks. 6) handar. 7) kona. 8) innviða þ. e.
skipi minu. 9) sjó.

Bls. 374.

Sighvatr: (Vèr) stallarar þínir erum komnir hingat
heim; hygg at, jöfurr skatna: menu nemi mín mál,
sem ek inni. Þjóðkonúgr, seg þú, hvar luanan hafið
hugðan mér sess. Allr þinn skáli með selms þollum¹
er þekkr beimum.

1) hirðmönnum.

Bls. 375.

Sami: Knútr, mildr mætra hríngs, spurði mik, ef
ek vilda (vera) hánun hendilágr¹, sem hugreifum Óleifi.
Ek kvað einn drottinn sæma mér senn; ek þóttumst
svara at sönnu; hverjum guma er gjör gnóg dæmi.

1) gerast hans maðr.

Bls. 375, mismgr. 5.

Sami: Auðar mildr! látaþú¹ einn eið verða² alla
jarðar ýta³, þótt ek vera³ seinni, en ek vilda. Era
gengit fyrir þat mál⁴, er þú lætr vandan her⁵ mæla;
flestum gram mun laung mannförf; ek var gestr Knúts.

1) láttu ekki. 2) getgáta; meiningin mun vera: hugsadu ekki,
að mér fari sem öðrum, er hafa brugðizt þér, þó eg kæmi selma
til þín, en eg hafi settab. 3) væri. 4) þat mál er ekki fullbætt-
að. 5) menn.

Bls. 376.

Sami: Fjandr þengils gánga þar með lausa sjóða;
þjóð býðr opt höfsgan málm¹ fyrir ófalan hilmis haus.
Hverr veit sik innan í svörtu helvíti, ef selr sinn holl-
an harra við golli²; alúks er (þat) vert.

1) gull. 2) gulli.

Bls. 377, 1.

Sami: Kaup varð dapurt á himnum, þar þeir, er

belldu drottlnrækt svikum¹, of-sóttu djúpan heim hás elds².

1) er svíkt sinn lánardrottinn. 2) fóru í logandi helvíti.

Bls. 377, 2.

Sami: Húskarlar Hörða hilmis¹ gerðust þá of-vægir² jarli, er þægi³ fè við fjörvi Ólafs. Hans há-leit hirð nam at verða fyrir því máli. Oss er dælla⁴, ef vèr erum allir skírir um svik.

1) Noregs konunga, Ólafs. 2) of-audsveipir. 3) er þeir skyldu þiggja. 4) væri betra.

Bls. 378.

Sami: Þar standa sverð, búin gulli; vær leyfum¹ árar sárs sunda²: hylli herstillis³ verðr hollust. All-valdr! ek tæka við, ef þú vildir gefa skáldi eitthvert; sendir víka elds⁴, ek var endr⁵ með þèr.

1) lofum, hrosum. 2) árar blöðs, sverðin. 3) konungsins. 4) gulls, mk. 5) fyrrum.

FIMTA BINDI.

Bls. 1.

SIGHVATR: Allvaldr Englands¹ býðr út sveitum, en vær fengum færra lið ok smærri skip; ek sè loftúng óttast lítt. Ráb eru ljót, ef landsmenn láta þennu kon-úng verða liðþrota; fè lætr ferð firða einorð².

1) Knútr. 2) fegjafir firra menn einorð og hollustu.

Bls. 2.

Sami: Flýja getr¹ enn; fjandr allvalds leggr oss frýju til handa, en gjalda fè²; ek verð fyrir æðru orði. Hverr þegn skal hafa sik miklu lengst, þótt gengi³ þverri; svik þengils vína hvelfa (þeim) sjálfum upp⁴.

1) má. 2) draga lið undan Ólafi með fegjöfum. 3) aðstöt annara. 4) sýna, hvílkir þeir eru.

Bls. 5.

Pórarinn loftunga: Knútr verr grund, sem gætir Grikklands' himinríki.

1) gub.

Bls. 6, 1.

Sami: Knútr er und sólar¹. Minn siðnæmr² vinur fór þinnig³ með mjök mikit lið. Fimr gramr færði ólúttinn otrheims⁴ flota út or Limafirði.

1) upphaf stefis. 2) siðlát. 3) þágang, til Noregs. 4) sjóar.

Bls. 6, 2.

Sami: Mjök sökkrámmir¹ Egðir ygðu² för örbeibis sigrsvans³ lana⁴. Allt grams lið⁵ var framit⁶ gulli: sjón alks var sögu rískari.

1) harðir í orustu. 2) ygðu. 3) hrafns. 4) — valkasta, þ. e. hermannsins, Knúts. 5) skip. 6) prýtt.

Bls. 6, 3.

Sami: Ok kolsvartir víðir hágjálbrs¹ liðu hart fram um haf fyrir Lista. Allt Eykunda sund suðr var bygt innan sæskíðum brimgalta².

1) hafs-skipin. 2) skipa.

Bls. 7, 1.

Sami: Ok gríðfastir¹ fríðmenn² liðu hvast³ fyrir fornan hang Hjörnagla. Varat för örbeibis⁴ eyðilig, þá er stafnklífs⁵ stóð⁶ drifu fyrir Stað.

1) húsfastir, heimilisfastir. 2) hirmmenn. 3) fljótt. 4) hermk. 5) öldu. 6) skipaflotinn.

Bls. 7, 2.

Sami: Byrrömm¹ brimdrif² knáttu bera mjök langar svánga súðir³ fyrir Stim. Svalheims⁴ valir⁵ liðu svá sunnan, at nýtr herflýttir⁶ kom norðr í Nið.

1) þannig Hk. 2) bjúgar súðir, skip. 3) þann. Hk.; sjóar. 4) skipin. 5) hermk. 6) hermk.

Bls. 7, 3.

Sami: Þá gaf snjallr njótr veg-Jóta¹ allan Noreg nefa² sínum³; ok megi⁴ sínum⁵ gaf. (hann) Danmörk svana dals⁶ dökksalar⁷.

1) Jótlands, Knútr konúgr. 2) systersyni. 3) Hakoni Eiriks-syni. 4) syni. 5) Hörðaknúti. 6) sjóar. 7) land; eða *Danmörk*, *dal svana djúpsala* (sjáfar dal).

Bls. 9.

Hallvarðr háreksblevi: Bónar nökkva barkrjóðr¹, hæðrakkr ýngvi², ræð einn Englandi ok Danmörku; friðr hófet at³ beinni⁴. Odda leiknar⁵ jálmfreyr⁶ hefir ok þrúngit⁷ und sik Noregi; málma hjaldrórr⁸ þverrir haukum húngr.

1) *bónar nökkvi* (skip), brjóst, þ. *börkr*, brynja, h. *krjóðr*, sá sem gjörir rauba (rjóðar), eða skítur (*krjóðr*) brynjuna, hermadr. hermk. 2) konúgr. 3) þess. 4) greiðari. 5) valkyrju. 6) hermk. 7) þreyngt. 8) sá hergjarni konúgr.

Bls. 11.

Sighvatr skald: Erlíngr, sá er raub enn bleika arnar fót (íflaust er þat), ræð skjóta út eik¹ í móti jöfri. Skeið hans lá svá síðan síbyrð við skip siklíngs í miklum her; snarir fyrðar börðust þar sverbum.

1) skipi.

Bls. 12, 1.

Sami: Rakkr þengill hjó rekka; hann gekk reiðr of skeiðir; valr lá þraungt á þiljum; þúng sókn var fyrir Túngum. Bragningr raub breiðan borðvöll¹ fyrir norðan Jaðar; varmt blóð kom á vðan ægi; frægr konúgr vá².

1) sjó. 2) bardist.

Bls. 12, 2.

Sami: Öll skipsókn Erlíngs var fallin við þróm¹ Bókna; ungr skjöldúngr vann² auba skeið fyrir norðan Túngur. Snarr lætrauðr³ sonr Skjálgs⁴ stóð lengi einn, fjarri vinum, í lyptíngu á sínu aubu skipi.

1) strönd. 2) gerði. 3) svikalaus. 4) Erlíngur.

Bls. 13, 1.

Sami: Gebstírr Skjálgs hefnir¹ ræð eigi nefna sèr gríð, þó at skúrir skógs gýgjar² væxi³. Verðar geira⁴!

enn meiri ofrugi kemr nè sðan á glyggs varðkers⁵ víðbotn⁵, leyððan⁶ gjálfri⁷.

1) sonr, Erlíngur. 2) axar, vopna hrðir. 3) yxi. 4) hermenn.
5) getgata: *glyggs* (vinds) *varðker* (geymelu ílát, lopt, himin),
h. *víðbotn* (viðr botn), *jörðin*. 6) umflotinn. 7) sjó.

Bls. 13, 2.

Sami: Lystir Erlíngur, sá er lengi geymdi vel jarðar
(nè lamdist landvörn), það örnu klóast öndverða: þá
er sá jallr Ólafr oftók hann sönnuð málum, at sig¹ við
Útstein; sá var áðr búinn illra ráða.

1) í bardaga.

Bls. 15, 1.

Sami: Erlíngur fèll: betri konr¹ bðrat² ðauða;
en allrskr tapaðr bragnínga³ olli sífku gagni⁴. Ek veit
eigi allhrátt annan mann, þann er einn kunni at halda
fullara⁵ allan aldr at fjörláti⁶.

1) maðr. 2) bíðr ei. 3) Ólafr konúngur. 4) vann þann sigr.
5) halda betr upp virðingu sinni. 6) til dauðadaga.

Bls. 15, 2.

Sami: Vörðr Hörða foldar¹ er drepinn; Áslákr
hefir aukit frændsekju²: fálr skyldu vekja styr svá.
Eigi má hann níta³ ættvígi; bornir frændr skyli bind-
ast bræði; þar bitast fornu málin um⁴.

1) Erlíngur. 2) vegið frændvig. 3) neita. 4) það er gamall
málsháttur.

Bls. 16, 1.

Ólafr konúngur helgi: Lítt mun herr gláðr í nátt
fyrir Jaðri; vær unnum enn hættu gunnar gný¹, hrafn
sleit beitu af ná. Ættgóðr Erlíngur beib andráu til
árla². Verstillir³ hefir illa getit⁴ hánuð um-rof sætta.

1) bardaga. 2) of snemma. 3) konúngur. 4) goldið.

Bls. 16, 2.

Sami: Halrinn hvíti mun lítt gláðr í nátt fyrir
Jaðri; vær unnum gunnar gný; hrafn etr af getnum¹
ná. Svá hefir mitt rán getit² hánuð öllúngis illa; ek
gekk reiðr of skeiðar; jörð veldr manna morði³.

1) feingnum. 2) gefzt. 3) jörðin þolir lengi, þó menn séu drepnir.

Bls. 17, 1.

Bjarni gullbróðrakáld: Kálfr! vastu¹ austr við sjálfa Bókn, þar er vígdjarfr arfi Haralds² það kosta vígs³; þitt kapp kynnist mönnum. Gátu⁴ grófar sóta⁵ gólig⁶ faung til jóla; þú vart⁷ kendr fyrstr at fundi flettu-grjóts ok spjóta⁸.

1) þú varst. 2) Ólafir konúgr. 3) herða orustu. 4) feingub. 5) ulfi. 6) gób. 7) varst. 8) í bardaganum.

Bls. 17, 2.

Sami: Öld fékk sltt or deildum¹; Erlíngur var fengiun² þar; bleik borð óðu í blóði fyrir norðan Útstein. Ljós raun er, at ræsir var ráðinn³ frá láði; lönd lögdust und Egða: ek frá þeirra líb meira.

1) býtum. 2) handtekinn. 3) svikinn.

Bls. 26.

Sighvatr: Þeir, er ollu úthlaupum¹ buðu opt ríklinduðum gram rautt gull, (til at) kaupast undan, en ræsir níttri². Hann lét hnefsa³ skör⁴ með hjörvi: ráns rekka⁵ biðu sýna refsíng; konúgr skal svá verja herland⁶.

1) ránum. 2) neitabi. 3) smíða. 4) höfub. 5) ræningjar. 6) þjóðland.

Bls. 27, 1.

Sami: Margdýrr konúgr, sá er mest fæddi varga, meiddi ætt hvinna ok hlenna¹; hann skýfði² svá þýftir³. Þýðr konúgr lét hvern ernan þjóf þerflast⁴ bæði fóta ok handa; hann bætti svá frið lands fylkis⁵.

1) ræningja. 2) aflok. 3) þjófnab, Hk. 4) missa. 5) landsfólks.

Bls. 27, 2.

Sami: Þat vissi helzt¹ ríkis², er grundar vörðr lét skorna skör hundmörgum³ víkingum með hvassum vörpum. Mildr Magnúss fabir⁴ hefir valdit mörgu gagni; ek kveð flestan sigr frömdu⁵ fremd Ólafs hins dýgra.

1) var helst merki til. 2) harðatjörnar konunga. 3) allmörgum. 4) Ólafr konungur. 5) hafa framíð.

Bls. 29, 1.

Jökull Bárðarson: Ek hlaut¹ stýra skipi frá Sult, því er Óleifr hinn dígri átti; ván erum² hreggs at hlýrvánga hreini³, en sæta⁴ síðfregn⁵, at ek kvíða. Kleifar vala óstrætis⁶! sjálfr gramr var ræntur sigri á sumri.

1) mér hlotnadið. 2) er mér. 3) á þessu skipi. 4) kona. 5) mun seint fregna. 6) konur.

Bls. 29, 2.

Sami: Sár sviða af mæði, hefik opt setit við betra; und er á oss, sú er ótraud sprændi raubum legi. Mær býss¹ blóð or þessi² ben; ek tæ venjast³ við þrek; hjálmgófugr heiðsær⁴ hilmir verpr á mik reiði.

1) bunar. 2) þessari. 3) eg vonst. 4) mildr af fé.

Bls. 31.

Bjarni gullbráðraskuld: Allvaldr ræð ótála¹ rista haf stáli² austr; vígmóðr³ Haralds bróðir⁴ varð at vitja Garða. En, at⁵ skilnað ykkarn, læzt þú skjótt of-sóttan Knút: ek emka⁶ tamr at samna skrökkvi⁷ um iðnir manna.

1) eflaust. 2) með skipstafninum. 3) herðjarfr. 4) Ólafr konungur. 5) eptir. 6) em eigi. 7) ósönnu.

Bls. 32.

Sami: Ógnrakkr jarls niðr (Kálfr)! þú átt þakka gjafir Englands drottni¹; ótála² komtu vel yðru máli. Lundúnu-gramr³ lét fundit⁴ þær fold, áðr færir vestan; frest urðu þess. þitt líf era⁵ lítit.

1) Knúti konungi. 2) sannliga. 3) Knútr. 4) veitti. 5) er ekki.

Bls. 54.

Þormóðr kolbrúnarskuld: Brennum öll inni¹, þau at² vèr finnum fyrir innan Herbjörg; skulum hverr³ verja lönd fyrir gram með hjörvi. Ýss⁴ ángr⁵ skal

FORNMANNA SÖGUR. 12. BINDI.

G

kveikt í klúngri⁶; ef ek má valda⁷, hafi Innþrændir köld kol allra húsa sinna.

- 1) býli. 2) er. 3) sérhver af oss skal. 4) víðar. 5) eldr. 6) viðnum, húsunum. 7) ráða.

Bls. 57, 1.

Gísur gullbrúarskáld: Búist við þraung á borða¹ þíngi! fregni (menn) þau orð: þegus dóttir skala ifa² fregna mik ógláðan, þó at svinnir sigrunnar³ segi vām Hèðins kvámar⁴. Verum bragningi traustir austr í óla eli⁵.

- 1) skjalda. 2) skal aldrei. 3) hermenn. 4) orustu. 5) bardaga.

Bls. 57, 2.

Þorfinnr munnr: Rökr¹ at miklu regni hins harða randa garða²; líb Verdæla vill berjast við snjallan vísa. Verjum örvan allvald, ölum sveita má³ teitan, fellum þrændr í þundar hreggi⁴; (vèr) eggjum þess nú.

- 1) syrtir. 2) orustu. 3) hrafn. 4) bardaga.

Bls. 58.

Þormóðr Kolbrúnarskáld: Örstiklandi¹! þraung² at miklu ála eli³; skálmöld⁴ vex nú; höldar skyldu eigi fálma⁵ skelknir. Búumst við sókn, er (vèr) gaungum at geirþíngi með Óleifi, en guunreifr⁶ seggr skyli⁷ um-forðast slækni-orð⁸.

- 1) hermaðr. 2) það líðr. 3) orustu. 4) ófriðr. 5) æðrast. 6) hergjarn. 7) skal. 8) æðru-orð.

Bls. 59-60.

Bjarkamál: Dagr er uppkominn, hana fjaðrirdýnja¹; vílmögum² er mál at vinna erfði. Vaki æ, ok vaki vana höfuð³, allir hinir æðstu ofsinnar Abils⁴, hinn harðgreipi⁵ Hár, Hrólfr skjótandi, ættgóðir menn, þeir er ekki flýja! Vekat ek⁶ yðr at víni, nè at vífs rún-um⁷, heldr vek ek yðr at hörðum Hildar leiki.

- 1) æðr en haninn gelfr, slær hann vængjunum. 2) þrælum, af vífl, erfði, og mögr, maðr. 3) þ.e. vinir vorir. 4) fylgðarmenn Abils, so kallast kappar Hrólfs Kraka, af því þeir veittu Abils

fylgd móti Ála konungi. 1) hartfeingi. 2) eg vek ekki. 3) til að tala við meyar.

Bls. 61.

Þormóðr Kolbrúnarskáld: Þingdjarfr allvaldr! ek mun enn hvarfa¹ fyrir knè þér, uns náir öðrum skáldum; nær vættir² þú þeirra? Þótt (vèr) veitim valtafn³ frekum⁴ hrafni, komumst vèr brott eða liggjum hér; þat vízt⁵ eigi, vága víggrunnr⁶!

1) gánga. 2) væntir. 3) bráð. 4) grábugum. 5) bregst. 6) mk.

Bls. 62.

Haraldr konungr Sigurdarson: Ek mun þora verja þann arm, er ek hlýt standa; vèr rjóðum rönd af reiði; þat er nokkr ekkju munr¹. Hinn úngi gunnblíðr² greppr³ gengrat⁴ á hæl fyrir spjótum, þar er slög⁵ ríða⁶; menn herða mót⁷ at morði.

1) gleði fyrir kvennfólkið. 2) glaðr í bardaga. 3) maðr. 4) geingr ei. 5) vopn. 6) fljúga. 7) skunda.

Bls. 64.

Sighvatr skáld: Ek frá þórb þat sinn herða gjört¹ víg geirum² með Óleifi; sókn þreifst; þar fóru saman góð hjörtu. Framlundar bróðir Ögmundar³ vann fullt, bar hátt fagla gylta staung fyrir hjaldrmóðum⁴ Hrínga gram⁵.

1) mikið. 2) með sverðum. 3) þórðr. 4) hergjörnum. 5) Ólafi konungi.

Bls. 65.

Sami: Ólafur hinn digri vann fellda öld, sóknþorinn synjur¹ gekk fram í brynju, (at) sækja öflgan sigr. En Svíar, þeir er nenna² austan með mildum gram, óðu í hjarta blóðröst; hildir óx; segig mart bert.

1) konungur. 2) fóru.

Bls. 76.

Sami: Erumz¹ ólmr sá harmr, er hilmir hafði aflfátt austan; sá jöfr kreisti gulli vafðan meðalkafla.

Ek frá, þegar fengu því gagn², at þeir væru hálfu fleiri; þat tældi hyárungi³ hvötuð hildar⁴.

1) mér er. 2) sigr. 3) að nokkuru leiti. 4) hærnk., konunginn.

Bls. 78, 1.

Sami: Fold varð¹ at dynja vítt und fótum, þá brynjat fólk ræð í bráða böð; þat var mönnum friðbann. Mikill stálgustr² varð á Stiklastað, þá er ærir álms³ þustu árliga⁴ ofan með hjarta hjálma.

1) getgáta. 2) bardagi. 3) hermenn. 4) snemma.

Bls. 78, 2.

Sami: Merki fór fram í miðri fylking þeirra; snarir þrændir fundust þar; búendr íðrast nú þess verka.

Bls. 79, 1.

Sami: Ek frá minn drottinn ganga fram næstan sínum merkjum; mest staung óð fyrir gram; þar var gnógr styr fyrir.

Bls. 79, 2.

Sami: Ek bygg voru¹ grimmligt geirs lögreytundum² (at) líta í hvassar ljóns sjónir gunnreifum Óleifi. Þrænskir virðar þorðut sjá í ormfraun³ augu hánum; hersa drottinn⁴ þótti ógrligr.

1) verið hafa. 2) hermm., þannig lík.; *geirs lögr*, blöð, þ. reytandi (hreytandi) hermaðr. 3) snör sem í ormi. 4) konungurinn.

Bls. 79, 3.

Sami: Þjóðkonungr, rönd með höndum¹, rauð dreyrug sverð í rekka blóði, þar er drótt gumna sótti dýran². Ok grámr, rækin at járna leiki³, lét rauð-brúnan hjör finnast í reikar tún⁴ Innþrændum⁵.

1) með skjöld í hendi. 2) konunginn. 3) kappsamr í orustu. 4) höfðum. 5) eða: *Ok rækin gram lét Innþrændum finnast at járna leiki* (finnast til bardagans), *rauð brúnan hjör í reikar tún*.

Bls. 80.

Hofgarða Refr: Stála regudjarfr¹ rimmu-askr² háti³ einu gunnar guý⁴ við tvá rökva þegna; bál Illás⁵

gall. Árstrauma dalsteypir⁶ hjó draupnis döggfrey⁷ banahöggvi, en vann annan sáran; hann rauð járn.

1) herdjarfr. 2) hermk. 3) þann. Hk. 4) orustu. 5) sverð.
6) hermk.; *dalr*, bogi, *dals árstraumr*, örva drífa. 7) mann.

Bls. 81.

Sighvatr: Ýtar láta þat eigi smátt undr, er skýlauss röðull máttit¹ hlýja skorðu skenjörðungum²? Drjúg furða varð á því dægri: dagr náðit fögrum lit. Ek frá austan atburð konúngs orrostu.

1) mátti ei. 2) mönnum; *skorðu sker*, skip, þ. *njörðungr*, maðr.

Bls. 82, 1.

Sami: Sjálfir mildr gramr fann gjörst, hve meginrammir galdrar fjöllkunnigra Finna barg¹ fullstórum þóri: þá er huna hyrsendir² laust gulli bána sverði um herðar Hundi³; slætt⁴ røð sízt at bíta.

1) hjálpuðu. 2) konúngr. 3) þóri. 4) það sljofa sverð.

Bls. 82, 2.

Sami: þollr seims¹, sá er frýr þóri², dylr sannrar snilli hugstórs Hunds³; en ek veit þat heiman. Hverr sè⁴ stærri verk? er þróttir gunnranus þvergarða glyggs⁵, hian er sótti fram, þorti at höggva í gegn konúngmanni.

1) maðr. 2) telr hann huglúnn. 3) þóris. 4) mun sjá.
5) hermk., þórir; *gunnranr*, skjöldr, *gunnranns þvergarðar*, skjaldborg, h. *glyggr* (stormr) orrusta, h. *þróttir* (Óðin), hermaðr.

Bls. 83-84.

Bjarni gullbrðrskáld: Vígrelfr røttu¹ at varða² jörð vígi fyrir Óleifi; brauztu bág³ við nýztan bragning; ek kveð mik frágu⁴ þat. Stórverkr⁵ gekkst þú á Stiklastað, en merki óð fyrr⁶; satt er, at (þú) ofveittir sókn, unz enjallr gramr var fallinn.

1) røðstu. 2) verja. 3) þú gerðir mótstöðu. 4) hafa spurt.
5) þann. Hk. 6) fyrir þer.

Bls. 84.

Sighvatr: Ek frá auk¹, at Björn kendi endr, hve

ernum² stallarum dugði halda drottin-hug³; hann sótti fram; hann féll í her at höfði hróðraudígs hilmis; sá daubi er leyfð⁴ með hollum verðungar⁵ mönnum.

1) einnig. 2) vöskum. 3) trygð við herra sinn. 4) lofð. 5) hirt-.

Bls. 88, 1.

Haraldr konúgr Sigurðarson: Nú læt ek skreiðast lítla heiðar¹ skóg af skógi; hverr veit, nema ek verða um síðir víða frægr?

1) frægðarkitill.

Bls. 88, 2.

Þjóðólfr Arnórsson: Ek frá hvast hlíf-el drífa á gram (hið) næsta Haugi; en Bolgara brennir¹ tæði² vel bræðr³ sínum. Hann, tiggí, tólf ok þriggja vetra gamall, skíldist traubr við Ólaf dauban, ok huldi hjálmsetr⁴.

1) Haraldr. 2) hjálpaði. 3) bróður. 4) höfuð, þ. e. fór huldu höfði.

Bls. 89, 1.

Bölverkr: Mildíngur, þú straukt¹ um mækis muar er læt af gunni; þú vant hrafn um-fyllidan hrás holds; úlfr þaut í ási. En næsta árit komt þú, ördíglundur gramr, austr í Garða, nè ek frá friðskerðir² verða þær fremra.

1) annaðhvert, þerræðir sverðseggina, eða, kvattir sverð, til þess að fara í nýan hernað. 2) nokkurn hermanna.

Bls. 89, 2.

Arnór jarlaskáld: Svá deildist af aldri¹, at gunn-bráðr gönnular njörðr² háði tíu el grafninga³ þelar⁴ í Görðum.

1) tíma. 2) hermk., Rögnvaldr. 3) skjalda. 4) þjalar, þ. e. sverðs.

Bls. 91, 1.

Þormóðr Kolbrúnarskáld: Hjarta Ólafs var ört gramr óð fram í blóði; rekin stál¹ bitu á Stiklastöðum; líð kvaddist böðvar². Ek sá alla Jálfoða³ elþolla⁴,

nema sjálfan gram, hlífa sér; flestr¹ var reyndr í fastri fleinadrifu.

- 1) buin sverð. 2) orustu. 3) Óðins. 4) hermenn. 5) maðr.

Bls. 91, 2.

Sami: Emka ek¹ rjóðr, en hin hvíta grönn Skögul haukasetr² ræðr rauðum manni³; fár hyggr um mik sáran. Fenju melderar⁴ morðvenjandi⁵! hitt veldr, at mér svíða djúp spor Dagshríðar ok danskra vápna.

- 1) eg er ekki. 2) — handar, kona. 3) á rjóðan mann. 4) gulls. 5) mk.

Bls. 92.

Sami: Eik öglis¹ landa² undrast, hví vèr sém³ bleikir: ek fann örva drif, svanni; fár verðr fagr af sárum. Hinn dökkvi málmr, keyrðr magni, fló ígegnun mik; hvast hættligt járn beit hjartað næsta⁴, er ek vætti⁵.

- 1) hauks. 2) handar, kona. 3) sém. 4) ið næsta hjartanu. 5) held.

Bls. 94, 1.

Sighvatr: Hörð auðn¹ er at Engla stríði², sízt hermenn gjörðu konúng sjúkan lífi³; ómjúk hlíf raufst fyrir gram. Fylkir fólks⁴ gekk (á) odda fund, þar er herra klauf skjöldu; ör öld brá fjörvi Ólafs, en Dagr hëlt undan.

- 1) missir. 2) óvin, Ólafi konungi. 3) örendan. 4) konúngur.

Bls. 94, 2.

Sami: Þjóð rëð danda þengils. Meðar ógnar skers¹ vita eigi áðr þann styrk búandmanna eðr hersa, er² sárelðs³ viðir⁴ felldi⁵ slíkan gram (í) sóknum, sem Ólafur þótti; mörg dýr drótt lá í dreyra.

- 1) skjaldar, þ. e. menn. 2) að. 3) sverbs. 4) hermk. 5) skyldu geta fellt.

Bls. 100.

Þórarinn loftunga: Þat var duklaust¹, hve dyggva för Danir gerðu með döglingi²; þar var fyrst jarl³ at

upphafi, ok hverr maðr, er fylgði honum, annar drengr öðrum betri.

- 1) kunnugt. 2) Sveini. 3) Haraldr.

Bls. 107.

Sighvatr: Ek lýg, nema Ólafr egi ýfs áru¹, sem kykvir² tífar³; ek gæði⁴ helzt hárvöxt konunga í hróbri. Einn helzt svörðr⁵ þeim, er seldi⁶ þann son, er vóx í Görðum⁷. Hann Valdamar fékk læs⁸ lausn⁹ af ljós-um hausi.

- 1) neglr. 2) lifandi. 3) menn. 4) lofa. 5) hár, 6) lét af hendi. 7) nfi. Magnús. 8) meina. 9) lækning.

Bls. 108, 1.

Þórarinn loftunga: Nú hefir þjóðkonúgr¹ hagat sér til sess² í þrándheimi; þar vill bauga brjótr³ æfi sína.

- 1) Sveinn Alfífuson. 2) setst að. 3) búa.

Bls. 108, 2.

Sami: Ólafr bygði þar áðan¹, áðr hann hvarf til himinríkis; ok þar varð, sem allir vítu, kykkva-sattr² af konúngmanni.

- 1) áðr. 2) skrinlagðr maðr.

Bls. 108, 3.

Sami: Haralds sonr¹ hafði harðla ráðit sér til himinríkis, áðr hoddbrjótr² fór af heimi, ok sitr nú með syni drottins.

- 1) Ólafr helgi. 2) hann.

Bls. 109, 1.

Sami: þar svá hann hreinn lofsæll gramr liggir með heilu líki sínu, svá at þar kuá honum vaxa hár ok negl¹, sem á kvikum manni.

- 1) neglr.

Bls. 109, 2.

Sami: þar knegu¹ bjöllr hringjast sjálfar yfir hans borðvegs sæng², ok þjóðir heyra hvern dag klökkna³ hljóð yfir konúngmanni.

- 1) mega. 2) tréskrini. 3) klukkna.

Bls. 109, 3.

Sami: En þar brenna kerti, Kristi þæg, upp af altari; syndalauss Ólafur hefir svá um-borgit sál, áðr hann andaðist.

Bls. 110, 1.

Sami: Þar kemr herr, er sjálfr heilagr konungur er, krýpr at gagni; ok blundir beiðendr þjóðar máls (menn) sækja¹ en² heilir þáðau.

1) fara þángað. 2) nfi. fara aptr.

Bls. 110, 2.

Sami: Bið þú Ólaf, at hann árnei¹ þér grunder sínar² (hann er gudsmæðr); hann of-getr³ öllum mönn-um ár ok fríð af sjálfum guði.

1) unni. 2) Noregs. 3) útvegur.

Bls. 110, 3.

Sami: Þá er þú rekr¹ bænar þínar fyrir regin-nagla bókamáls².

1) þylr. 2) kennimanni.

Bls. 114, 1.

Sighvatr: Ólafur ræð landi fulla fimtán vetr, áðr andprútt höfuð¹ félli ið efra² á því lán³. Hverr land-reki⁴, fremri hans⁵, hafi kendan sér⁶ enn norðra⁷ heims enda? Skjöldungur hælzt skemr en skyldi.

1) sá ágæti maðr. 2) í þrándheimi. 3) lénta ríki. 4) konungur. 5) honum. 6) eignað sér, haft til umráða. 7) norðra.

Bls. 114, 2.

Sami: Sumir gummar trúðu á guð; grein var í miðli liðs; framráðr fylkir háði tigu¹ fólkorustur. Frægr bæð hann kristit lið standa á hægri hönd; ek bið guð drottinn fagna flóttskjörrum² Magnús feðr³.

1) tíu. 2) hugrökkum. 3) föður.

Bls. 116, 1. 2.

Arnór: Sjá 3. B. bls. 54. 55.

Bls. 118, 1.

Sami: Sjá 6. B. bls. 21.

Bls. 118, 2.

Sami: Sjá 6. B. bls. 22, 1.

Bls. 119, 1.

Sami: Sjá 6. B. bls. 23, 2.

Bls. 119, 2.

Sami: Sjá 6. B. bls. 24.

Bls. 120.

Sighvatr: þeim, er þar gott hjarta, er gjört gull-skrín at sínum veg¹; ek hrósa helgi ræsis; hann sótti guð drottinn². Margr hríngs meitr³, er kom þíngat blindr, gengr þar með heilar sjónir frá mæru⁴ leiði þess hreins konúngs.

1) eins og honum sómdi. 2) fór til guðs drottins. 3) meitr. 4) frægu.

Bls. 121, 1.

Sami: Oss dugir¹ fagna messu Ólafa, föður Magnús, meinalaust² í mínu húsi³; guð magnar jöfurr. Ek em skyldr at halda skoll-laust⁴ helgi þess harmdaða skilfíngs, er bjó mér handar tjálgr⁵ rauðu gulli.

1) ber. 2) forfallalaust. 3) þannig Hk. 4) svikalaust, trúliga 5) fingr.

Bls. 121, 2.

Sami: Ek lét heima gjallar vönd¹, gulli vafðan, þann er konúgr gaf mér, ok hēlt hermöðr² á góðri Rómsför. Þá er sverð-viðir³ þverðu ylgjar⁴ sult⁵, lögðum vēr dýrt vopn, hjaltat silfri, en fylgðum vígð-um staf.

1) sverð. 2) þreytt af herförum. 3) hermenn. 4) ulfs. 5) börðust.

Bls. 122, 1.

Sami: Ek stóð á Mont¹ nær borgum um morgin, ok mintumst hvar sundr brast mörg breið tjarga ok síðar brynjur. Ek munda þann konúng, er forðum undi löndum öndverðan brum². Þorrvæðr³ faðir minn var þá þenna⁴.

1) Alþafjöllum. 2) fyrri hluta ríkis síns. 3) þorðr. 4) þar, með Ólafi konungi.

Bls. 122, 2.

Sami: (Sá) maðr, er missir meyjara faðms, læzt fúss at deyja; keypt¹ er ást, ef gráta skal eptir of-látinn². En flóttstyggir fullhuginn, sá er ann drottinn, fellir vígtár; konungs árum³ lízt vart torrek⁴ verri.

1) fulldýr. 2) þann burðana ástvin. 3) mönnum. 4) missir.

Bls. 123, 1.

Sami: Hvítakristr láti mik hafa heitan eld at víti¹, ef ek vilda firrast Ólaf; ek em skírr um þat. Ek vask² til Róms, í háska annara; hefik vatnærin³ vitni þar manna; ek leyni öld því aldri.

1) hegningu. 2) fór. 3) fullnóg.

Bls. 123, 2.

Bjarni gullbráðrskáld: þú læzt únga jöfra hafa erfð, sem til ræð hverfa¹; satt er, at Sveinn knátti sitja at einni Danmörk. Kálfr, kendut² kappfúsum Magnúsi til landa or Gördum; þér ollu, at stillir of-fékk jörð.

1) sem hverjum bar. 2) þér vísubúð.

Bls. 127.

Sami: Þorbergs hlýri¹! ek frá Haralds bróðurson² góðan þér: þér gjörðuzt þess verðir; því hœlt, unz hann of-spilti. Ófundmenn ykkir vöktu íbula róg í miðli; mér lízt Ólafs arfa óþörf³ í þeim málum.

1) Kálfr. 2) Magnús góða. 3) óhagr, skabi.

Bls. 128, 1.

Sighvatr: Ek fregni at¹ súðr með Sygnum. Sighvatr hefir lattan gram, at freista fólkorrustu; ferr þó, ef skulum berjast. Föllum í vopn, vel lystir til þess fundar, ok verjum konung hríngum²; hve lengi skal haus grund tvíst³?

1) uppreisn. 2) með sverbum. 3) tvídrægt, ófriðr innanlands.

Bls. 128, 2.

Sami: Sjá 6. B. bls. 39, 3.

Bls. 129, 1.

Sami: Sjá 6. B. bls. 40, 1.

Bls. 129, 2.

Sami: Sjá 6. B. bls. 41, 2.

Bls. 129, 3.

Sami: Sjá 6. B. bls. 43, 2.

Bls. 130, 1.

Sami: Sjá 6. B. bls. 42, 2.

Bls. 130, 2.

Sami: Sjá 6. B. bls. 42, 1.

Bls. 130, 3.

Sami: Sjá 6. B. bls. 43, 1.

Bls. 131.

Sami: Sjá 6. B. bls. 43, 3.

Bls. 134, 1.

Arnór: Sjá 6. B. bls. 65.

Bls. 134, 2.

Þjóðólfr: Sjá 6. B. bls. 67.

Bls. 141.

Bjarni gullbráðrskáld: Kálfr! (vèr) frágum, hve (þer) fylgðuð mági Finns¹ um dylgjur², ok þú læst snarla lagt snekkjur at jarli á sjá. Álfuss³ hlæðiruðr⁴! þú vant eyða áræði syni Brusa, en hlæðuð⁵ heiptminnigum þorfinni.

1) þorfinni jarli. 2) í orustum. 3) gulla, getgáta: *álfsurr* (eldr vatns) gull, þ. *hlæðiruðr* (*hlæðirunnur*), sá sem hlæðir, hleðr, safnar gulli. 4) mk., Kálfr. 5) þann. Orkn. S., þ. e. veittuð hjálþ.

Bls. 142.

Draummaðr: Sjá 6. B. bls. 404.

Bls. 149.

Einar Skúlason: Sjá Geisla v. 34.

Bls. 170.

Sighvatr: Veitir ós-neista¹ fékk Upplönd til enda², ok reisti þar kristnihald, þat er hverr sverðs beita³ hældu. Áðr fyrr stýrðu því⁴ ellifu eyðar hella mildíngs⁵ máls⁶, en menn guldu vísliga gisla.

1) gulls, mk. 2) öll Uppl. 3) manna. 4) landi. 5) jötuns. 6) gulls, nfl. konungar.

Bls. 174.

Óttar svartí: Manngöfugr allvaldr! hlýð myrkþals minni¹, þvíat ek kann yrkja; (vèr) finnum yðr ok annann konúng² fallinn³. Dýr þengill! þat tel ek mik lengi⁴ at dýrka⁵ verk döglíngs⁶, ok⁷ mistag gauta glæðsíst- anda⁸ grams.

1) kvæði minn. 2) n. Ólaf Eiríksson Sviakonung. 3) verðan lofs. 4) lángr eptir. 5) viðfrægja. 6) þín. 7) heldr vildi eg: síst, síðan. 8) gauta glæðr (hestr sjokonungs), herskip, h. síst-andi, sá sem útbýr herskip.

Bls. 176, 1.

Sighvatr: Hinn mæri þjóðkonungr sendi mér hnetr¹; sjá² þengill man drengi; síðan mun ek heldr snytrast³ at hróbri. Opt enda mál, en manndjarfr drottinn bað okkr Óttar skipta í tvá, sem mundum föðurarf.

1) nytur. 2) sá. 3) vanda mig.

Bls. 176, 2.

Óttar: Týr handleggjar branda¹ sendi mér hingat hnetr handan; þat ár² var, er ek man jöfri mín þing meiri. Stjóri markar Íslands vibráttu³! mjór er mikils vísir; sjákk⁴ oss þar meir til fleira í öðru⁵.

1) gulls, konungr. 2) sú tíð. 3) Íslands vibrátta (veðráttta), stormr, h. mörk, sjór, h. stjóri, herkonungr. 4) ek sè. 5) eg vona þú glebjir okkr betr í annan tíma.

Bls. 177, 1.

Sighvatr: Drottinn, þinn víð er dýr; hjálptu þeim, er hóf heim úr heiðnum dómi¹, ok gaf nafn Tófa dóttur minni. Hinn vítri móðrakkr Haralds bróð- ir² hélt barni mínu und vottr³; ek varð harða feginna þeim morni.

1) kristnabi lönd. 2) Ólafr helgi. 3) vatn, skirn.

Bls. 177, 2.

Sami: Hæðan or helli sè ek reykt um skærur¹, er rönn rjúka yfir fiskimönnum; skellibróðr skálds eru stór. Nú frýrat mér nenníngar² þenna dag; ek hlíti³ nýrrar⁴ hornstraums naumu⁵ fyrir hvítan dögurð⁶.

- 1) birtinguna. 2) nú sinnr einginn að því, að eg sé latr.
 3) læt mér nægja. 4) úngur. 5) konu. 6) morgunskattinn.

Bls. 178, 1.

Ólafr helgi: Segit þat Karla, nýtum þegni fyrir norðan haf, er hann kemr hingat, at fleira skal vinna í förum, en hylða¹ hval (með) hvössum knífi.

- 1) skera.

Bls. 178, 2.

Sami: Ek lít innar til kvíana; segðu mér hver snót er láti svo mjök! nær er sem löga bregði upp úr elsu. Ek gekk um gólf at drekka; gramr ok brattir hamrar¹ hefir mest á skömmu fresti sýkinn² mik máli.

- 1) Íngibjörg, af Íngi, konúgr, björg, brattir hamrar.
 2) sviptan.

Bls. 180.

Sighvatr: Ítrmenni! ert þraungvist um þennan úngan gram; öld bægist, svá at eigi náig máli Ólafs. Mær varð auðsótt orð at orum frömmum drottui, þá er (vèr) óðum mjök móðir mjöll á Dofraffjöllum.

- 1) þér.

Bls. 200, 1.

Ólafr konúgr helgi: Blakkr, er bar brúði, stóð á haugi; mér sýndist sprakki fagr; augfögr kona lét oss missa yndis. Góðlát gerðr vala slóbar¹ keyrði eyk² or Görðum; en ein glöp³ sækir hvern jarl, snjallar⁴ konur.

- 1) kona. 2) hest. 3) einhver skyssan. 4) getg. fyrir allar.

Bls. 200, 2.

Sami: En dýra eik stóð ár¹ hvat² missari harðla græn með blómi, sem hörðar jarladóms³ vissu. Nú hefir trè bliknat brátt⁴ laufi; bekkjar lind⁵ í Görðum hefir bundit línujörð⁶ Marðallar gráti⁷.

- 1) forðum. 2) hvert. 3) jarlar. 4) nl. at. 5) konan. 6) höfuð sitt. 7) gulli.

Bls. 208.

Sighvatr: Ek geng¹ um þvert frá leiki verðungarrekka² þengils; þýngð vex: mér þróast ekki³ í brjósti.

Ek minnumst opt, hve vær ok minn orðsæll¹ drottinn
læk á óbalstöptum síuna manna forðum.

1) þann. Hk. 2) hirtmanna. 3) harmr.

Bls. 209, 1.

Sami: þeir, er kunna mestar skynjar¹ Dáins mun-
viggs², munu síðr finna braglöstu á hróðri svínus Sig-
hvats. Hverr haldorðr boði skjaldar els³, er hnekkir
því, er allir mæls, vill íflaust gjöra sik at fíflí.

1) hafa best vit á. 2) skaldskap. 3) mætr.

Bls. 209, 2.

Sami: Úngr drengr mun lengi muna æfi Alfífu,
þá er átum uxamat inni, sem hafrar skaf¹. Annat var,
þá er ógnbráðr Ólafr um ræð lábi; þá átti hverr hjálm-
þorn² hrósa freku³ korni.

1) börk. 2) mætr. 3) nógu.

Bls. 211.

Sami: Mær þikki sókndjarfr arfi Haralds seinn
sunnan konúnga morgin; laung¹ lífs sorg er at lýða
þengil. Heiðis² hýrtælandi³! hvatki er⁴ dvelr sælan,
bið ek hans í Selju; hefik vætt⁵ gotna drottins⁶ nú
í dag.

1) kannske lesa ætti *lángur*, og taka so upp: *mær þikki sókndj*.
a. *Har. seinn sunnan: lángur er konúnga morgin* (málsháttur?);
lífs sorg (nfl. er) *at lýða þengil*. 2) skjaldar. 3) rak. 4) hvað
sem. 5) vænt. 6) konúngsins.

Bls. 219.

Sami: Sjá bls. 209, 2.

Bls. 226.

Ólafr konúngur helgi: þat er böl, er lind landrifs¹,
merkd gulli skal fölna við² grjótolnis³ galla⁴ í landi
fyrir handan ver. Ek munda vilja þann valklífs⁵ við⁶
standa algrænan, meðan ek lifða; bands björk⁷ erumk⁸
alin at bölvi⁹.

1) kona. 2) hjá. 3) gulla. 4) mk., þorvarði galla. 5) handar.
6) kvk. 7) Steinvör, 8) er mér. 9) til meins.

Bls. 227, 1.

Sami: Gaungum upp, áðr málmregns stafar¹ ok miklar morðs ferðir² fregni ættlönd Engla farin röndu³. Verum hugrakkir, hristum Hlakkar spjót⁴, ok skjótum; gnótt⁵ Engla leggr á flótta fyrir orum⁶ eggjum.

1) hermenn. 2) herflokkar. 3) herskildi. 4) sverð. 5) fjöldi. 6) vorum.

Bls. 227, 2.

Sami: margr frárr oddsennu¹ Ullr² ferr þenna dag í illan fornan serk³, þar er⁴ vorum fæddir ok bornir. Enn vart skáld mun skæðast⁵ í skyrtu, sæða⁶ hamri⁷; (vèr) ölum Hnikars gjóð⁸ á blóði enskra manna.

1) þannig Knytl. 2) hermaðr. 3) skyrtu. 4) nsl. vèr. 5) þann. Knytl.; klæðast. 6) þann. Knytl.; saumaba, tilbuna með. 7) þ. e. í jarnbrynju. 8) hrafn.

Bls. 227, 3.

Sami: Ræðinu þollr¹, gjarn glaums², sá er fæðir mey³, mun sðarla arna⁴ at rjóða randar skóð⁵. Sá sveigir sára lauks⁶ berr eigi á ári⁷ reiðr rönd upp á Englandi til Rínar glóða⁸.

1) mk., þorvarðr galli. 2) málsamr. 3) Steinvöru. 4) fara. 5) vopn. 6) maðr. 7) í ár. 8) til að afla sér fjár.

Bls. 228, 1.

Sami: Mèr þóttub¹ líðar² þorkels dvelja at gánga í fólk³, er ek þátta⁴; þeir sást⁵ eigi sverða saung. Vèr hlutum áðan vopna skúrlr, er víkingar knéðu harða⁶; fylglibi⁷ varð hörð hrið á heiði.

1) þóttu ei. 2) menn. 3) orustu. 4) kveð um. 5) óttubust. 6) geingu hart fram. 7) getgáta; folklíði, herlíði.

Bls. 228, 2.

Sami: Hinn jarl þikki mèr hár¹, er brá snarla föstu ara hlýra²; vitr mærr spýrr valköst, ef væri. En þekkjondum blás þunn-meginásar³ þikkir sú hrið hörð, er hilmir gerði á Temsár eftu⁴.

1) frægr. 2) saddi hrafn. 3) þess bláa sverðs. 4) bakka.

Bls. 228, 3.

Sami: Úlfkell lét einráðit áðan at bíða víkínga; hörð hríð hildargarða¹ óx, þar er spjör² gullu. Ok síðan sáttu³, hve slíðrhugabr⁴ mátti; tveir hugir⁵ runnu⁶ á oss við⁷ bítran skeggja brunna⁸ bygga⁹.

1) skjalda. 2) vopn. 3) sástu. 4) getgáta; harðfeingr, kappinn. 5) tvær grimur. 6) getg. 7) getg. 8) sjóar. 9) eyarskeggja.

Bls. 228, 4.

Sami: Ríkr Knútr ræð, ok bað alla Dani bíða; röskr haugstalla¹ lundr² gekk und randir: herr vá við dýkl. Sýn-elds kennir³, þar er sóttum með hjálm ok brynju, var nær, sem sveit hældi ólmum rennanda elg.

1) skjaldar. 2) hermk. 3) þá er sýn tekib fyrir brynju, einsog þýðsýn; annars mátti taka saman: elds (sverbs) kennir (hermk), og sveit, sýn (skrautbuin) með hjálm ok brynju.

Bls. 229, 1.

Sami: Hrein vopn glóa á lopti of hjálmtömum hilmí; ekkjan¹, sú er býr í steini² mun opt líta út, hve snarla sigríðskinn Dana vísi sækir borgar karla; blóðis³ dýr á bretskum brynjum.

1) konan. 2) steinhúsi. 3) sverð.

Bls. 229, 2.

Sami: Horna hlökk¹ sèr hvern morgin hjálmskóð² roðin blóði á Temeár bakka; hánaga má³ skalat⁴ húngra. Sá svegir gunnborðs⁵, hinn er gætir Grjóttvarar⁶ fyrir norðan Stað, rýðr eigi sara lauk⁷ í ári.

1) kona. 2) vopn. 3) hrafninn. 4) þannig Knytlínga. 5) skjaldar, hermk. 6) Steinvarar. 7) sverðib.

Bls. 229, 3.

Sami: Ilmr¹! þat ár, er vorum úti í för með hilmí, var þat hvern dag, er hurð Höгна² nam rjóðbast blóði. Fit fyllar³ dags⁴! sízt⁵ hörðum vígum varð ný-lokit, knegum vèr sitja í fögrum Lundúnum.

1) kona. 2) skjöldur. 3) sjóar. 4) gulls, kona. 5) síðan að.

Bls. 231.

Sami: Mikla vandfærri¹ er fyrir Stab til eyjar verrar, en forðum var; ek þrey vár örborða² bliks³ um aldr. Ná er grjóti geirþorps⁴ boba⁵ vorpit fyrir þá höfu, er⁶ ek má æfa⁷ hafna sæfar hlun⁸, gunn hvítunga⁹!

1) torfærara, 2) skjaldar. 3) gulls, Steinvöru. 4) skjaldar. 5) mk., nfl. þorvarbar galla. 6) að, se að. 7) aldrei. 8) lenda þar skipi mánu. 9) koma.

Bls. 232, 1.

Sighvatr: Eltra fiskr gekk oss at óskum, sem vör höfum leitt at teygja leygjjar orm er lyngvi lýsuvángi¹. Atrennir² lét aungulgriplinn³ annan hánga agugálga⁴; mör hefir hagnat vel at egna⁵ örriða.

1) sjoar. 2) fiskimaðr. 3) veiddi. 4) fisk. 5) veiða.

Bls. 233, 2.

Bersi Skáldtorfuson: Sverð, rauðbúin gulli, standa hér höll; vör leyfum árar sára sunds¹; ek þarf hylli herstillis. Kennir víka elds²! ek tæka viðr, ef þú vildir gefa skáldi eitthvert; ek vil enn³ með þér, allvaldr!

1) sverðin. 2) gulls, mk. 3) nfl. fara.

Bls. 234, 1.

Þorfinnr munnr: Gunnar geisli¹ stendr til munna jarðar grindar²; blóð fell³ ofan á báðar benskeiðr, en gramr reibist. Hjörð hrystist í brjósti hríngi grænna lýngva⁴, en fólkþorinn fylkir ferr at leika við steik.

1) sverðið. 2) ormsins. 3) fellr. 4) orminum.

Bls. 234, 2.

Ólafur helgi: Sjá 5.B. bls. 16-17.

Bls. 235.

Sighvatr: Ek drakk eigi allglæðr drekkju¹ at jólum, þann dag, er (menn) sögðu mör tál² Erlíngs, þess er ræð Jæðri. Hans dráp, dýrmennis, mun kenna mör um

drúpa³; þat var hart mótð; þá⁴ forðum höfuð hæfna.

1) drykk. 2) satl. 3) að berá nýrri höfuð. 4) þó.

Bls. 246.

Finngeirr: Hjaldre hildr stendr hverjan myrgin undir rauðum skildi: sigrmeyar hafa nú settan Dönnu harðan sverðleik².

1) Síðari visuhelmingr er oljós.

Bls. 247.

Danir: Jótar vildu eigi eiba¹ gjald til skeiða, áðr strandar dýr² Styrbjarnar stæði á landi. Nú er drottinn Danmarkar, vanr³ lýða ok landa, genginn í líb drængja; hann lifir ánaðr atðar⁴.

1) getgáta, imna. 2) skip. 3) án. 4) ánaðugt undir forlögin.

Bls. 248.

(*Óðinn*): Styrbjörn, lýtir líðband¹; sá er grandar frið, lætr mik eigi vera kyrran; ek er reiðr stála stýri. Þat mun um sítir kenna sigrnennur² her sab³, at binda sár; hndi⁴ leysira löfsa eru roðin.

1) bringa. 2) sigrgjörnum. 3) sanáinn. 4) getgáta, skyldir.

Bls. 249.

Þorvaldr Hjaltason: Hveyr kveldriðu¹ hesta², er húngrar! farit vestr til Fýrisvallar at virkie gæði fétke tængis³ verðar⁴. Þar hefir Eiríkr höggvit hræðöggvar⁵ fyrir ulfa í dýn geira; sclar elfar skins⁶! þat er hóllaust.

1) tröllkonu. 2) ulfa. 3) skjaldar. 4) getgáta, varðar, harmh. Eiríks konungs. 5) getg. 6) galla, konur.

Bls. 251.

Sami: Elfar fjalla¹ auðkveðjundum² varð síðan illr³ sveimr⁴ víkinga heiman til beðjar⁵ Svíþjóðar. Þat eitt lifir þeirra, er rann undan⁶; þeir höfðu fleira líb; gott var at henda⁷ her hundings⁸.

1) Rinar. 2) mk., víkingunum sjálfum. 3) getgáta. 4) áhlaup. 5) strandar. 6) getg. 7) getg. 8) víkingsins.

H 2

Bl. 307.

Eindriði Einarsson: Freyr mundar fura¹ segja fátt hit rétta; mér kom allt meýjar hold fjarri í eyju, nema varrar². En sá er vill kenna oss fleira af því, segi hann allvesall; sjá³ atgeirs Baldr⁴ mun þegja til⁵ sjaldan.

1) gulls, mk. 2) varir hennar. 3) sá. 4) maðr. 5) of.

Geisli (eða Ólafsdrápa),

kveðinn af *Einari Skúlasyni*,

fluttur í Kristskirkju í Niðarósi 1152 (*Fm. S. 7. 355*).

1. Eins má kenna mér bæni ok orð. Sá er vel fróðr, er getr¹ góða þrenning hins snjalla allsráðanda guðs. Ek býð ítrum Ólafi ágaetan brag. Gunnuöfligr² Geisli³ bobar göfugt ljós miskunnar sólar⁴.

1) þekkir. 2) alstyrkr. 3) Ólafr helgi. 4) kristu.

2. Þeirrar er brá húms myrkur í þeima¹ heimi, ok kallabist ljós heims, meðan var vísi veðrhallar². Sá röðull lét bert berast (sem) maðr frá bjartri-stjörnu; frægr förnuðr³ stóð af því und flæðar ský-jadri⁴.

1) þessum. 2) konungur himina. 3) hamingja. 4) undir hirani, á jörðu.

3. Síðar brá ljósi heilags sólar setrs¹: þat var auðfinnendum² fyrir (ljósi) annars ómjóss röðuls. Æstr þrifnuðr³ ræð efnast oss, þá er líf allra jarðar firðar⁴ tók ónaubigr dauða á krossi.

1) himins. 2) mönnum. 3) hamingja. 4) krístr.

4. Íðvandr Krístr, kunnr réttlætis sunnu, rann¹ upp á þriðja dag með hæstum krapti allrar skepnu. Ek veit, at mildr meginfjöldi hölda reis með hánun frá moldu; þat má íflaust² efla ossa³ ván.

1) reis. 2) eflaust. 3) vora.

5. Auðarmildr sonr allsráðanda, jöfra bestr, stó upp frá hautri með yndi í æztar hallir. Lofaðr dag-

bóls¹ konúgr sitr, englum efri, á dýrum stóli; hirt
öðlinga döglinga hnigr þingat.

1) himins.

6. Dáðvandir dýrðar drottinn veitti mönnum gjafir
máttigs anda; þau mál kynnast, framir vátta. Þá reis
upp¹ alþýð kristni, sú er hlýðir einum guði; hæstr
skjöldungir býðir höldum til himinvistar.

1) hofst.

7. Nú skulum vér allir dýrka vel alstyrkan göfgan
geisla guds hallar, þann er heitir ítr Ólafir. Þjóð veit
hann skína jarteignum víða und hróðblásnum heita sal¹;
menn nemi mín mál, sem ek iuni.

1) himni.

8. Eysteinn konúgr, heyrðu til beiuna afreks orða¹!
Sóknsterkr Sigurðr, hygg at því, hve ek fer snöggum
verka! Drengir berr óð fyrir Ingá. Máttig höfuð átt-
ar²! ek bið yðvart magnit styðja³ þá mærb, er varðar
miklu.

1) jarteikna kvæðis. 2) þér voldugu höfðingjar. 3) getgáta.

9. Ek býð yfirmanui allrar alþýðu lærðra (köllum
Jón svá) hlýða brag; unnin mærb er borin upp. Hefj-
um hendr, en ek hygg leyfa fagran vin röðuls tiggja¹.
Hæð stóls vex, þar er hellagr konúgr hvílir.

1) guds, nfi. Ólaf helga.

10. Oss samir¹ kveðja gilda öld (at) lofi ítrgeðs
Ólafs. Ek bið drottinn orðgnóttar at þessi óðgerð.
Ek fann aldrei vildra² val fremdarmanna í einu ranni;
raun allra vallrjóðanda³ samir rétt⁴.

1) ber. 2) betra. 3) manna. 4) öllum ber saman um það.

11. Þrændir ok allir Norðmenn skulu hlýða prýði
brag þrecklynds Krists þegns: hann lifir í hæstri hall.
Eljanhress¹ þjóð! dýrb konúgs er orðin ágæt í þessu
ríki, nè sæðist þvíðíkr þengill.

1) hraust.

12. Ek frá, at sókuþrátr Sighvatr segði konúgs

dáðir; öld hefir spurt, at Óttar orti um gram dróttar. þeir, er hétu höfuðskáld síra, hafa lýstan þengil Mæra; því er sýst (hans) frama¹; ek lýt helgum jöfri.

1) haldð uppi lofi hans.

13. Móðr¹ munnrjóðr hugina² vana mærgar dáðir; satt var, at síklíngur gunna³ bætti sín með einum gubí. Líðgegn lofðúngur þrænda leyndi snara þegna hálestri gæzku; fár frægri gramr hefir fæzk⁴.

1) hugrakkr. 2) hermk. 3) manna. 4) fæst.

14. Tírbráðr¹, sá er trúði-á gub, ræð láði þrjá vetr um tólf (þegnar mun-a fæða betra þjóðkonung), áðr fullhugaðr fólkvadr félli í dyn skjalda fyrir innan Ölvis haug; hann spennir oss frá bølvi!

1) sá vegláti konúngur.

15. Ek hef fregit satt, at konúngur Rauma sagði snjallri ferð sinn draum, áðr berðist; drótt nýtr máttar döglíngs. Stjórnarfímr gramr Hörða sá fagran stiga standa frá jörðu til himins; dugir at hrósa hans rausn¹.

1) dýrb.

16. Ok hvarlofaðr stríðandi látrs hins dökkva brokkinasíðs lýnga¹ hugðist síðan ganga í lopt upp. Láknframar umgeypuandi alls heims², sá er gætir landfólks, lét himinríki opnað fyrir snjallum gram.

1) gulls, konúnginn. 2) gub.

17. Ek frá síðan vakit víg á Stiklastöðum; víðlendr álmreyrlundr¹ lét undir dreyra lauþrændum. Ek frá hvassan branddríf² numinn þessa heims lífi: hvatir skatnar felldu gram, þeir drýgðu bölbrigða³.

1) mk. 2) hermk. 3) ill svik.

18. Ek er sína (at) vanda stef, ef ek mætta, því at vísir vann manudýrðir¹: hann ver mestr konúngur flestra; drótt nemi mærb: Guds ríðari² má greitt létta stríðum (á) gumnum; röskr Ólafr þiggr allt, sem æskir, af gram sólar³.

1) ágætis verk. 2) riddari. 3) gudi.

19. Bjartur röðull náðit skína, þá er bettur baug-skjalda¹ lauk aldri; grundar salvörðr² sýndi sta tékn. Hitt var fyrr, at dauða happ hævðtjelda³ harra⁴ brá skinu⁵ sólar; máltól mætta mér nýtest!

1) herm. 2) guð. 3) himins. 4) kristi. 5) skini.

20. Brátt gerðust miklar jarteignir, þá er brodd-rjóðr¹ barðist við kyn þjóðar; sá gramr vandit eik² eyndum. Ljós brann sðan yfir líki vísa, samdægris, þá er guð framdi önd lögakföð³ sendis⁴ með sèr.

1) herm. 2) vandi sig ekki. 3) skips. 4) getgáta, konungs.

21. Alls græðari¹ lætr hræðað² dýrð Hörða drottins; ítr mærd dragist þannig³; betri öðlingr manat fæðast⁴.

1) guð. 2) ellir. 3) þangab. 4) Stef, sja 18. v.

22. Drótt þó¹ dýran sveita² af líki hans, ríks döglinga, með hreinu vatni; von batnaðar gleðr íæg. Satt var, at hríngs særendr³ lögðu Sygna drottinn, kaeran gudi, í-róf⁴; drengir megu heyra hans bægd⁵.

1) þvoti. 2) blöð. 3) menn. 4) hreysi. 5) verk.

23. Muni¹ sðar, en ýtar höfðu þvegitt bein jöfurs, kom þar blindr auðar njótr²; en ek byrja blöð verk. Ár orms lauda³ þó⁴ sínar sjónbrautir⁵ í þeim brunni⁶, er var blandinn dreyra seggjum kunns Ólafs.

1) nokkuru. 2) maðr. 3) maðrinn. 4) þvoti. 5) augu. 6) vatni.

24. Seggr fékk sjón af hreinu konungs blóði; þat mun fjölgóðr förnudr; sú dýrð manat fyrnast fyrðum¹.

1) Stef sja 18. v.

25. Fremdarlystr týnir tandrauð¹ vala strætis² fasta³ var huliðr sandi tólf mánuði ok fimmm nætr; áðr en dýrr drottinn harra lætr kistu dáðmilds úlfsmist-auða⁴ koma upp or víðu láði.

1) glóðrauðs. 2) bandar. 3) elds, þ. e. gulls, nk. 4) herm., konungs.

26. Maðr, sá er afskurðr hafði áðr farit orða hlýru¹,

fékk sðan mál, þar er margfrðr jöfurr hvíllr. Frægd fólkksterks Egða fylkis ríðr² af því verki: sailli úngs jöfurs fremst á alla danska túngu.

1) túngu; heldr vildi eg klýða. 2) fer víða.

27. Hvatir bragnar! skulum biðja föður ens góða Magnúss fulltíngs. Mart mæðir fremdar þjóð á láti¹.

1) Stef sjá 18. v.

28. Svekkvir¹ straums sólar² gekk sínum bur³ í drauma; valdr foldar⁴ læzt myndu fylgja framlyndum gram: áðr harðgeðr konúngr⁵ barðist við heiðnar dróttir á Hlýrskógsheiði; gyldir⁶ hlaut gnótt góðs eldis.

1) sökkvir. 2) gulls, Ólafr konúngr. 3) Magnúsi góða. 4) Ólafr konúngr. 5) Magnús. 6) ulfr.

29. Enn góði Magnús lét huginn¹ fagna átu; málmpíngs kennir² rauð munn jarplits arnar jóðs. Hrætt fólkk varð at leggja á flótta; frá³ egg beit; vindversk víf biðu sorg, en vargar gíndu of⁴ hræ.

1) hrafn. 2) hermik., Magnús konúngr. 3) sögr. 4) yfir.

30. Raun er, at snjallr lausnara spjalli¹ gaf sínum frömum arfa sigr; hrósek verkum vígdjarfs vísa².

1) vinnr, Ólafr konúngr. 2) Stef sjá 18. v.

31. Satt var, at Guðormr, hollr seggjum, lét hær gerfa róðu¹, skreytta silfri ok golli; þat var grams hróðr. Þat hafa menn meirr at minnum þeirra jarteigna; mark friðgjafar konúngs stendr í miðri Krists kirkju.

1) líkneski.

32. Menn, kunnir Skánúngum, hafa sagt oss, at svanni sunnr¹ vildi baka um missu² almilda Ólafs. En þá er bróðr tók leita at brennheitu brauði, þá varð grjón³ danskrar snótu at gránu⁴ grjóti.

1) dönsk kona. 2) messu. 3) brauð. 4) gráu.

33. Sðan hefir hátíð snjalls hildíngs verit haldin um alla Danmörk: þat er sannspurt sunnan¹.

1) Stef sjá 18. v.

34. Göfug hvítíngs¹ Horn² lét skera túngu úngs manns úr læfi³ aumum auðar beiði⁴. Vær sám válaust⁵

þann hokka njót⁶ numinn máli, fáam vikum síðar, er (vèr) vorum, þar er heitir Hlið.

1) sjóar. 2) kona. 3) höfði. 4) manni. 5) vissuliga. 6) mann.

35. Ek hef frètt, at sá málma stríðir² sótti síðan, skerbandi hár², heim þann, er gefr hjálp aumum ferðum³. Hér fékk hann bæði slúngin mál ok túngu; en ek skal byrja hátt kvæði of⁴ slöngvi snáka vänge⁵.

1) matr. 2) að aftrökubú höfubhári sínu. 3) mönnum. 4) um. 5) gulls, Ólaf konung.

36. Dýrð ríks öðlings er orðin ágæt af slíku; mærb Hörða mildings ríðr² mest um flesta heimsbygð².

1) berst. 2) Stef sjá 18 v.

37. Bragr verðr greiddr, en ferr skerðu skauti². Ek veit, at þeir Vindr meiddu sárliga niðranda gjálfrs grundar², ok skáru endr grimliga óðar ár³ úr kverkum tírarsterks auðskýfanda⁴, fyrir týndri trú⁵.

1) það lítr á kvæðið. 2) sjóar, mk. 3) túngu. 4) manns. 5) af því þeir voru heiðingjar.

38. Unnar skíðbrennandi² sótti síðan et dreka bóli² skreytta Ólafs skrín; mæð finnast orð. Ok heilagr hilmir fékk máls heilsu þeim er vel vakti hugins teiti³.

1) mæðrinn. 2) gulli. 3) gladdi hrafninn.

39. Dómari² helms² lætr helgan ræsi verðan hássóma; framlyndr stillir fyllir himneska ferð³.

1) getgáta. 2) guð. 3) skara. Stef sjá 18 v.

40. Ek frá, at hjörr Ólafs, þess er gaf ilbleikum² hjaldru orra² steikar³ at vopna galdri⁴, hėti Hneitir. Þengill Rauma klauf þunnvaxin gunnar ský⁵ (með) þeim valbaster röðli⁶ á Stiklastöðum; rekin⁷ stál bitu.

1) fótgulum. 2) erni. 3) bræð. 4) í orustu. 5) skildi. 6) sverði. 7) buin.

41. Þá er en frækni fylkis kundr² féll til grundar, tók svænskr mæðr sverð af þrænskum gram, er sókn var orðin². Sá gulli merktr hjörr ens háfa gunndjarfs hringstríðanda³ hefir síðan fundist í líti Girkja⁴.

1) Ólafur konungur. 2) eftir orustuna. 3) Ólafur konungs.
4) Grikkja.

42. Eíndriði úngi, sá er gaf gumnum armglæðr¹,
finnur nú ræðu fyrða í brag: göfug dýrð jöfra² slöng³.

1) gull. 2) Ólafur konungs. 3) barst víða út. Stef sjá 18 v.

43. Mær er vant, at yrkja of¹ styrkau stilli, því
ek skal skíra mærb þess styrjarvalls² mildíngs, er gaf
hrínga: þvíat tákn þess, er læknað lýð³, fer hvert á
annat; ljós raun⁴ lofðungs himintúngla ranns⁵ kemr
um ræsi.

1) um. 2) hergjarna. 3) Ólafur konungs. 4) vitnisburð.
5) guds.

44. Kennandi gunnar glann¹ gerðist heldr glæðr
hála² herðum vetþryma naðri³ síðalla á kveldi. Dagr
rofuðist: dýrr orðsímur drengur ítrú landreka⁴ ræð sofna,
at vangi undir berum himni.

1) stríðsmadrinn. 2) vel. 3) sverði. 4) keisara,

45. Borgarmaðr, steindra regins vaba¹ styrs bráðr²,
mistu styrks mundriða, er lýsti: þá var morgin. Nýtr
seimþiggjandi gat sæð gómsparra gyldis kundar³ liggja
fjarri sèr á sléttri grundu.

1) brynju. 2) hergjarn. 3) sverðið.

46. Ríkr þjóðnýtr bróðir Haralds¹ vann þeima²
reifnis rökkstefnanda³ slíkar bendíngar þrjár grímr⁴:
áðr þríðhvassir⁵ fírar sögðu Ýnga⁶ þessar jarteiknir;
brögð⁷ þíngdjarfs bauga snyrtis⁸ eru björt.

1) Ólafur konungur. 2) þessum. 3) skip-, manni. 4) nætr.
5) harðfeingir. 6) keisara. 7) stórmerki. 8) Ólafur konungs.

47. Alvaldr¹ lét gjalda eisu mäs jarðar² fyrir hjör,
þann er Ólafur átti; slöttig-óð bragartólum. Yfírskjöld-
úngur jöfra garbs³ lét síðan grand oddhríðar⁴ standa
þar of gulli vörðu⁵ altari.

1) keisari. 2) gull. 3) keisarinn. 4) sverðið. 5) gullbúnu.

48. Þau mál, er birtast um þat brandel¹ á Grikk-
landi, eru björt táku. Haralds arfi finnst margþærfr

spöðnum. Ek fregn, at dýrð Ólafs ríðr allt (til) dagræfrs², nè auggir innþendr³ megnð dala⁴ sinna hæfræ⁵ konúng.

1) orustu. 2) himins. 3) fræðimenn. 4) hægliga. 5) betra.

49. Hjald¹ háðist á vðum Petzinavðillum; gunnar már² slökkti vel þúngan húngr í gæira göll³ þar er hjálmskæð hríð Hamðis klæða⁴ óx svá, at Grikkir flæba⁵ undan; þjóð fell þúsundum fyrir hjörvi.

1) orusta. 2) hrasa. 3) bardaganum. 4) orustan. 5) flýtu.

50. Lið hryggs lagar eldbrota¹ dugði. Mest veldi ok jarðir Miklagarðs mundi liggja und fjöndum, nema Væringjar bæri rænd² fram í branda byr³; vopn, harða⁴ fáln⁵, bliku⁶ í veðri bard-rögn-röðuls⁷.

1) keisarans. 2) skjöld. 3) orustu. 4) mjög. 5) fúgr. 6) skinnu. 7) skjaldar, þ. e. í orustunni.

51. Hraustir menn hétu á ítran Ólaf í gný stála; hart stríð stóð af trausti ógnar eyðis¹. Þar er sex tígir manna váru of² einum (í) jörfa³ flug⁴, reifnis rann⁵, roðinn undbáru⁶, klofnabl.

1) Ólafs konúngs. 2) kringum. 3) örva. 4) bardaga. 5) skjöldr. 6) bloði.

52. Þá er stálregn dreif á þegna af rski¹, rauk² liðsgengi heiðengja harða (fyrir) hjálmufjörðungum³. Hálfst fimta hundrad Norðmanna, er þorðu val⁴ nærri brímis⁵ fundi, vann þar heimtan⁶ nýztan tír.

1) hart. 2) flýti. 3) Væringjum. 4) vel. 5) sverðs. 6) fékk þar.

53. Gláðir gumnar¹ ruðu² vagnaberg, þar er vargar fundu vopnsundrat hræ; göfugr þengill barg³ drengjum. Öld nennir at inna verk úngs dáðsnjalls döglíngs, slúngins brimloga⁴, þau er dýrka alla veröld.

1) Norðmenn. 2) brutu. 3) hjálpaði. 4) gulli prýdd.

54. Nú er nauðr, at merkja fyrir þjóð í nýjum óði þau verk, er vísir vann næst; þat ríðrat¹ smæstu. Skul-

um dýrka lofi krappt guðs, gunnstyrks heimslæknis, þess er lér þeirna² haldfrömmum³ gram hárrar giptu.

1) ríðr ei á. 2) þessum. 3) mildirka.

55. Ángur fyllir mildíngs þjón¹ varð fyrir kaldri öfund manna; margfaldur hugr gerist illr (af) villu aldar. Hjaldreistríð lýgi hefir stundum brugðit blíðu skapi nýtra bragna til heiptar; hermdar² kraptr brýtr frið.

1) prestur. 2) reði, heiptar.

56. Seggir lustu fót marglífuðs eggja¹ sundr í sandi; hörð aldréga fjón² græri rótum með fyrtum. Ok fírar, þeir er limlestu³ prest, stúngu kröfð⁴ heila himintúngl⁵ or leyfðar höfði⁶; þat var hætt mál.

1) mannsins. 2) dauðligt hatr. 3) fótbrutu. 4) kramin. 5) augu. 6) þeim væna manni.

57. Túngan tírkunns¹ var lokin tångar munni, ok þrisvar skorin knífi; víðrlíf vara² sem vænst. Aðskiptir³ lá eptir á ströndu, meinsamliga hamladr⁴; margr maðr lætr önd of⁵ minni sorgir.

1) þess valinkunna manna. 2) var ekki. 3) maðrinn. 4) meiddr. 5) af.

58. Leyfðr er sá gramr, er lét ístran þegn njóta lamins fótar, útstúnginna augna ok tilstýfðrar túngu. Hönd hreins Ólafs vann guðs þræl¹ heilan gjörvallra meina; gjöld munu gjör þeim, er byrjar öfugmæli.

1) prestinn.

59. (Hinn) dyggvi dýrðar váttr biðr allskonar æðri sælu með drottni, en þjóð of hyggvi; mælek þat örugt. Lángvinr lausnara¹ friði numinn aldri! Sér-at² slík verk á jarðrski. Líðsvaldr³ leysi sik (frá) syndum!

1) Ólafr konungur. 2) ei sjást. 3) hver maðr.

60. Siklíngur var numinn hëðan úngr frá miklu ángri; svá reyur guð alls mest flesja vini sína. Nú lifir hraustr farskerðandi fyrða¹ af hæstri friðar sýn himna-valds², þar er gleði týnist aldri.

1) Ólafr konungur. 2) guðs.

61. Hverr er svá hoskr¹, at hans túnga megi í þessu lífi of segja veg² grafar hyrjar-ljóss³ lofðungs⁴, þann er heitfastr jöfurr hreggsalar⁵ veitir sínum dýrðar vín? Hyggjum⁶! skatnar megu líta skreytt skrín.

1) vitr. 2) dýrb. 3) hins eldbjarta. 4) Ólafs. 5) gub.
6) gætum að.

62. Ek hygg, höfuðmenn erkietólar komu hingat í þenna stað; snarr tiggj sólar heime¹ bergr² seggjum; Hér er heilagr víðr af þíníngar krossi himna gervis³. Yfirskjöldúngr aldar⁴, bjarg þú oss, sem biðjum!

1) gub. 2) bjargar. 3) Krists. 4) gub.

63. Öld nýtr þíngenjalls Ólafs; (vèr) höfum ekírbá dýrb hás jöfrs; alla veröld þrotnar¹ mildi frá þessum. Landsfólk láti ftrum himna konungi! Hverr manna, er gerir hann hollan sèr, er sæll líma² síns.

1) þurfa. 2) mótganga.

64. Ek talda fátt í fjölda af jarteignum fríbgegn Ólafs; ber orð koma aforum¹ bragarstóli. (þat) hæfir, (at) hverr seggr, er reibir² lof heibbjarts hilmis, fái mikla ást ens hæsta siklíngs sólar bóls³.

1) vorum. 2) ber út. 3) gub.

65. Svá at nafnkuðr¹ lángrvinr lausnara² leysi jafnan nýta þjóð við trú or naubum frá strángri kvöl; velendr víga skýs³ þeir er, af ástum öflugr Krists, telja þenna brag alnennins⁴ vísa framan⁵.

1) — kunnr. 2) Ólafr konungr. 3) menn. 4) getgáta, þ. e. hins rúskva konungs (Ólafs). 5) ágætan.

66. Höfum sagðar jöfri¹, kyni orðhags², happs dáðir ens helga Ólafs; hugr fylgir því ráði. (Vèr) fám³ af hánum holl laun þessa lofs, guds blessan; hræsks⁴ þrimu gæðum⁵ líkæ hjálp göfugs óðar.

1) Eysteini. 2) niðja Ólafs konungs. 3) fáum. 4) sverðs.
5) mönnum.

67. Þessi bragr mundi vera raun-dýrliga¹ launaðr ef hildar leikmildir² vellom grimmr³ lofða gramr, Sig-

arðr enn ellri¹ hfdi; ek kann ræðsær skap ræðs ens
brænda baughvers²; lýsek veg þess vías³.

1) mjög ágætliga. 2) hergjarn. 3) örlátr. 4) Jörðakfari.
5) hrings, nl. Sigurðar konungs. 6) konungs.

ÖS. Þrekrunnr þengill! hefik stöðst framla þína
bæn; (vèr) höfum íflaut unnit jöfri mærd, sem kunn-
um. Segi ágætr, hve ek leysta æðtan brag; elskik veg
vías hás vagnræfrs¹; en ek þagna.

1) gude.

SJÖTTA BINDI.

Bls. 21.

Aannón jarlaskdd: Ná hykk rjóðanda eggjar rögörs
hneitis¹ ræða seggjum; þegi² segja sehnstæfr³, þvíst
(ek) veit⁴ gjörfa⁵. Hraustr ormsætra⁶ hati⁷ var-at
allra⁸ eðifu vetra, þá er Hörða vinr glæsti⁹ herskip
or Görðum.

1) sverðs, Magnús konung. 2) ekki. 3) menn, nl. mer þab. 4) nl.
þab. 5) fullvel. 6) gulle. 7) Magnús konungr. 8) fullra. 9) bjó glæðig.

Bls. 22, 1.

Sami: Hinn úngi eggrjóðandi bauð þjóðum út þíng;
ara bræðir¹! fim hirð bar hervæðr² í hömlur³. Hraustr
þjóðkonungr skar salt⁴ hveitum⁵ húfi⁶ austan; brún⁷
veðr báru brimlogs⁸ rýri⁹ at Sigtúnun.

1) mabr. 2) herklæði. 3) til skips. 4) sjoinn. 5) bognum.
6) skipsborði. 7) brýn, fljót. 8) gulls. 9) konunginn.

Bls. 22, 2.

Sami: Sökki¹ Sveins², er rann fremd eina, gekk
á Svíþjóð; afkært³ hjarta Ólafs sonar fýstist austan.
Dygg ferð⁴ Jadarbyggja drottins⁵ beib nótt ok dag;
gramr bað fýst⁶ hlífa sèr⁷ í geystu gífrs⁸ veðri⁹.

1) mótstöðumabr. 2) Magnús konungr. 3) ágætt. 4) flokk.
5) Magnúss konungs. 6) heimfýsi sína. 7) sagði hún skyldi hl. 4.
8) ofsa. 9) eða: gramr bað fýst (fást, stull) gífrs (tröllkonu)
veðr (hug, hugrekki) hlífa sèr í geystu (stormitrum).

Bls. 23, 1.

Sami: Skjöldúngr! vantu geyst¹ herskip af herða stínum hlunni í Saltit cystra, (þú) stètt² með girzku skrúði³ á skeiðarhúf, hvelðan skörum⁴. (þú) vafðir⁵ lítt, en vendir⁶ bifbust: hrími stokkin verða⁷ hrökk, en búnað grímar⁸ nam sökva mör: hlýr geyttist, en bára hristist.

1) þú hrætt. 2) stètt. 3) rússiskum herbúnaði. 4) skarabán. 5) hikabir. 6) siglutren. 7) verða held eg sé borðþak haft til að verja aföllum, annars vígi. 8) dæka hófuð.

Bls. 23, 2.

Sami: Hinnu yggir¹! (þér) báru stöðan raubar randir² í svænskar bygðir, eigi gæta lágan líðskost, landsfólk sótti til henda þér. Öldum kubr³ úlfa ferðar túngjörð⁴! teknir⁵ menn víð hvíta skjöldu ok hin reknu dorr þorðu⁶ austan til tírar þinga⁷.

1) hermk. 2) skjöldu. 3) kunnar. 4) hermk. 5) valdir. 6) skandabú. 7) heitrs þinga, eða bardaga.

Bls. 24.

Sami: Yggjar máss¹ flóðrjóðr²! komtu³ austan í þrænskar bygðir með altrahæstum ægis hjálmi, en (menn) kvodu⁴ fjandmenn yðra fálma⁵. Eyðir⁶ úlfa gráðar⁷! fráig þik úngna þraungva þeirra ráði með skæðan þokka⁸; skjöldúngr skeiðarbrands⁹ stökk fyrir þér or landi.

1) hrafn. 2) hermk. 3) þú komst. 4) kváðu. 5) verða óttaslegna. 6) þannig Fm. S. 5, 119, 2. 7) hungra, hermk. 8) hug. 9) Sveinn konungr.

Bls. 26, 1.

Sami: Gotna spjalli¹! namtu eignast allan Noreg til landamæris; mangi² annar mildíngur ryðr³ mæra⁴ óðal þegna þér⁵.

1) konungr. 2) einginn. 3) leggur undir sig. 4) meira eða betra. 5) heldr en þú.

Bls. 26, 2.

Sami: Framr þjóðkonungr¹ flýði rama reiði fylkis², armsvells³ hati⁴ stökk gella⁵ frá okkrum auðvin⁶.

Nýtr sókndjarfr þengill¹ létat gram lengi njóta Norega, hann rak Svein af sínum föður arfi.

1) Sveinn. 2) getgáta. 3) silfrs. 4) Sveinn konungur. 5) getg., gjörsamliga. 6) getg.; Magnúsi konungi. 7) Magnús.

Bls. 35.

Kolgrímr: Ek þarf hylti heratillia¹; hálf völd eru und Kálfi.

1) konungsins.

Bls. 38.

Sighvatr: Ek var með gram¹, þeims² bauð goll drottinnhollum gumnum; hann fékk þess konungs æfi nafn³, en hröfnum hræ. Konungs son gaf fráneygjum⁴ gránum⁵ vargi⁶ margan val (með) sverbum; ek sá fullkerska⁷ verðung⁸ falla.

1) Ólaf helga. 2) þeim er. 3) frægð. 4) hvasscygðum. 5) gráum. 6) ulfi. 7) getgáta. 8) hirb.

Bls. 30, 1.

Sami: Ek fylgða vel fémildum feðr þínum, þeim er vildi mína fylgju¹; gramr! nú eru þegnar fegur frið. Varat² hlið á hal³, þar ek stóð með hjörvi í miðjum hana flokki; (maðr) skal þjokkva⁴ hræsinn⁵ við með hrísi.

1) fylgð. 2) ekki var. 3) fylkingunni. 4) gera þéttan. 5) háan.

Bls. 39, 2.

Sami: Magnús! faðir þinn við móðinn mikla gekk allt í gegnum ferð¹ (með) liði sínu, þar er flokkar börðust. (Hann) varði jöfra erfðir; Ólafr ræð at hverfa² fram svá hart, en hugfull hjörtu skullu³ við þat.

1) fylkingu. 2) gánga. 3) skelfust.

Bls. 39, 3.

Sami: Hákon, sá er fæll á Fitjum, hæt¹ fjölgegu, ok ræð hegna heiptarráu, en sírar uunu hánun. Þjóð hœlt síðan fast á lögum fjölblíðs Aðalsteinsfóstra; búendr eru enu seinir af því minni².

1) var kallaðr. 2) gleyma Hákonni seint.

Bls. 40, 1.

Sighvatr: Ek hygg karlfólk¹ knáttu kjósa rétt, af því at Ólafar ok svá jarlar gáfu fríð eignum lofða. Haralds arfi² ok hvarðyggr sonur Tryggva lét hald þau laukjöfn³ lög, er lýðar þágu at þeim nöfnum.

1) bændr. 2) Ólafr helgi. 3) ágæt.

Bls. 40, 2.

Sami: Ek var með þér, úngr þengill, þat haust, er (þú) komt austan; stillir, máttu einn hegna¹ alla jörð²; svá fregnist. Landfólk þóttist þá hafa tekit heiban himin höndum, er (þú), lofðánga burr, lifðir ok krafðir landa.

1) verja. 2) ríki þitt.

Bls. 41, 1.

Sami: Ek lét föður Magnúss¹ fregna hvè fólgin orð jöfurs dólga, þau er or² eyru heyrðu, fóru á svik. Ek bar ossum³ lánardrottnei hvert mál af heilum hug, því at (ek) brugðumst⁴ eigi; ek vissu þó ótta⁵.

1) Olaf helga. 2) vor. 3) mínum. 4) nl. honum. 5) að það var ei hættulaust.

Bls. 41, 2.

Sami: Döglíngr! yðrir ráðgjafar skulut¹ reibast við bersögli; konúgr! þat orð ryðr til dýrðar drottins². Nema landherr ljúgi, kveðast búendr hafa önnur verri lög, en þú hëzt mönnum endr³ í Úlfasundum.

1) skulu ei. 2) eðlir þinn sóma. 3) fyrrum.

Bls. 42, 1.

Sami: Veltir þjófs¹! gjaltu varhuga við þeim hólða kvitt, er nú ferr hëðra²; (maðr) skal of stytta hönd í hófi. Teitir varmra benja tármutaris³! sá er vinr, er býðr vörnuð; en hlýðir til, hvat búmenn vilja.

1) réttvis konúgr. 2) hér. 3) hrafn, hermk.

Bls. 42, 2.

Sami: Hverr eggjar þik (at) höggva hjaldrgegna búþegna? þat er jöfri ofrausn¹, at vinna² innan-

lands. Aungr hafði ráðit svá úngum bragníngi ábr; konúgr, ek hygg rekkum þínum leiðast ráu; herr³ er reibr.

1) ofætlun. 2) nl. slíkt. 3) landsfolkib.

Bls. 43, 1.

Sami: Þat er hætt¹, er allir hárir² mena ætla á mótt skjöldúngi, er ek heyri; (þú) skalt ábr ráða hót³ við því. (Þat er) greppt⁴, er þíngmenn haepta⁵ höfðum, ok atfnga nösúm niðr í felda; heldr hefir slegit þögn á þegna.

1) hættuligt. 2) gamlir. 3) nokkuð. 4) hræðiligt. 5) stínga saman.

Bls. 43, 2.

Sami: Heiptarstrágr harri! hverr eggjar þik at gánga á bak málum þínum; þú reynir opt þann stál¹. Feingsæll² fyrda þengill skyli³ vera fastorbr; hjaldrmagnadr⁴! þér hæfir aldri at rjúfa heit.

1) sverð. 2) sigrsæll. 3) á at. 4) hermk.

Bls. 43, 3.

Sami: Eitt mál er öfgast², þat (er) göfgir búendr mæla: minn drottinn leggr eign sína á óðal þegna. Seggr mun telja ráu í því, ef (hann) selr út sína fób-urleifð konúngs greifum² at³ flaums fellidómi⁴.

1) verst. 2) lendum mönnum. 3) eptir. 4) ofbrátt felldum dómi.

Bls. 44, 1.

Sami: Ek bið syni Ólafs mála snúðar¹; meðal okkar er allt svá hálígt; (menn) kveða óframs sök bíða aptans. Magnús! vèr erum vegnir²; ek vilda ey³ lifa ok deyja með þér mildum; þú varðar⁴ haubr⁵ Haralds⁶ (með) hjörvi.

1) að mál hans snúist til betra vegar. 2) vagnir. 3) ætíð. 4) ver. 5) getgáta; smbr. 10. B. bls. 341. 6) Noreg.

Bls. 44, 2.

Sami: Ólafr, órýr jöfra dýrða², lét mik framaet² með hringum; þíng³ drottins ens digra urðu drjúg.

Jafnt um allan aldr flotna sendis⁴ bar ek gull á hvern-
tveggju hendi, en sjaldan hrygg hvernok.

- 1) sem var sá ágætasti konungur. 2) hann gæddi mig. 3) gjafir.
4) Ólafs konungs.

Bls. 44, 3.

Sami: Hugir Sighvats¹ í garði Hlörðaknúts, er
bittig, nema mildr Magnús konungur fagni mjök vel
skáldit². Ek fór með feðrum beggja þeirra, var ek þá
enn óskeggjadr með öllu; túnga fékk mér úngum³ gulla.

- 1) hl. eru. 2) eg ætla að fara til Hlörðaknúts, ef þú tekst ei vel
undir bön mína. 3) getgáta.

Bls. 47, 1.

Arnór jarlaeskild: Síðan var þat, er alklíngur ýtti
miklum flota suðr með láði; þá var skorðu skíti¹ of
auðit skriðar; Vísunndr rendi norðan. (Hann) bað Peitu²
hjálma samnast til hvernarr hömlu: meun hræðast við
klæði Gjúka settar³: eiki⁴ þótti göfugt gerskum málmi.

- 1) skipi. 2) peitneaka. 3) herklæðin. 4) skipið.

Bls. 47, 2.

Sami: Ljótu löbri varp utan á lypting, rauða gullit
bifðist of skelðar stýri¹; fastligr fýris ángr² hneigði
geystri furu³. (Þú) hæld stírdum stálum⁴ norðan fyrir
Stafánger; elmare typpi⁵ gláðu uppi, glísk eldi, í Dana-
veldi.

- 1) konunginum. 2) vindrinn. 3) skipi. 4) stefnum. 5) siglu-
toppar skipsins.

Bls. 49.

Sami: Árla¹ varð sú orðgnótt afkárleg² er drott-
inn hlaut; efnd fylgði því, er ylgjar³ ángrtælir⁴ ræð
mæla: ræsir læt fúss at falla feigr fræmm und kló
hrafni í grímmum grafningi⁵ gný⁶, eða eiga Danmörk.

- 1) snemma. 2) frammúr skarandi. 3) ulfs. 4) hermk., kon-
ungurinn. 5) skjaldar. 6) bardaga.

Bls. 50.

Sami: Ek mun segja, hve hlæborðs hallr ok hrími

sollinn Vísundr bar snarfenginn Sygna þengil mortan. Blíðr gramr setti branda¹ at breiða Jótlandi; öld tók fús við æsi brynþings meginhringa².

1) stafnása. 2) orustu, hermk.

Bls. 51.

Sami: Snjallr dýr siklíngur náði síðan at stýra Nor-egi ok allri Danmörk; máttir drengja drottins óx. Öngur annar barnúngur þengill hefir áðr stúngit und sik svá nógu¹ láði; brásk-at² bragníngs þroska³.

1) stóru. 2) brást ekki. 3) uppgánger.

Bls. 53.

Þjóðólfr: Sjálfr Úlfs mögr¹ var austr í Elfi; þar ræð Sveinn at sverja, (með) hendr sínar á skríni, ok hét fögru. Sonr Ólafs², gramr Skánúnga, ræð eiðum; þeirra sáttir hafa átt skemra aldr hánun³, en skyldi.

1) Sveinn. 2) Magnús góði. 3) fyrir hann, Magnús.

Bls. 55, 1.

Arnór: Síðan vann konúnger vöpunhríð, þá er Vindr um minnir¹; stillir sveið hræ ófám² illvirkja at Jómi. Blóðugr vargr dró bráðla steiktan bók af glóðum; allfrekr bani hallar³ rann á óskíróð enni⁴.

1) rekr minni til. 2) mörgum. 3) eldr. 4) heiðingja.

Bls. 55, 2.

Arnór: sjá bls. 75.

Bls. 64, 1.

Þjóðólfr: Minn snjallr gotna spjalli¹ vá sigr fyrir sunnan Skotborgará; ek frá skarpa skærú² nær Heiðabý.

1) konúnger. 2) orustu.

Bls. 64, 2.

Sami: Ellu konr¹ undi at fella ótal Vinda; hvar hafi gnmnar fregit gerfa meiri geirhríð²?

1) nðji, Magnús konúnger. 2) orustu.

Bls. 65.

Arnór: Óðæsinn¹ ræsir óð framm með breiða öxl, ok varp brynju; hjördyn² varð um hilmí Hörða. Hel

klauð fölvu hausa, þá er jöfurrr spendi tvær hendr of skapt; en skapvörðr himins³ skipti jörðu.

1) ómoðr. 2) sverða glam. 3) gub.

Bls. 66.

Sjá 5. B. Geisli 28. v.

Bls. 67, 1.

Þjóðólfr: Hykk bróðurson Haralds¹ stóðu framast manna í hundræðs flokki; hrafn vísel sér hvassast húngrbaun. Vinda flótti lá vítt; þar er Magnús barðist, varð höggvinn valr at hylja rastarbreiða heiði.

1) Magnús góða.

Bls. 67, 2.

Sjá 5. B. Geisli 29. v.

Bls. 68, 1.

Arnór: Skjöldúngr, (þú) læzt valdit Vinda sorgum við skíra Skotborgará; Yngvi¹, sá förnuðr² þinn var frægr, er (þér) fenguð við minna helmíng³. Þar lá varo⁴ hærri valköstr, en víða runnin varga ætt, virðum kunn, mætti of klífa⁵; þér var skapaðr sigr hins digra grame.

1) konúngr. 2) sigr. 3) líbsfjölda. 4) sýnu. 5) komast upp á.

Bls. 68, 2.

Sami: Fírar, hrósag æfi hugfulls vísa. Snarr síklíngur hlóð svá háfan hræköst af úlfa barri¹, at allnáttföruull áleggjar² yggja³ vífmar⁴ máttið⁵ klífa yfir; öld lá vítt.

1) val, dauðum mönnum. 2) steins. 3) -jöfna. 4) ulfr. 5) mátti ei.

Bls. 70.

Sjá 5. B. Geisli 30 v.

Bls. 75.

Sami: Fúss ræsjr lét háit rampíng glamma¹ á Re; gramr rauð valska branda fyrir víðu Vestlandi².

1) orustu. 2) sjá 55, 2.

Bls. 76.

Þjóðólfr: Gramr ok jarl lögðu saman randir¹ fyrir skömmu; þar kom bitr brandlækr² á börva glæðis³

glóðar⁴; svá at merkendr⁶ mannþunga⁶ Hleðins verkjar⁷ mundut⁸ meiri orrustu; herr náði geira⁹ geira gny¹⁰.

- 1) lögðu til orustu. 2) blöð. 3) -græðis, sjóar. 4) gulla.
5) nl. hins. 6) þungaðra. 7) brynju, þ. e. menn. 8) mundu ei.
9) gera. 10) bardaga.

Bls. 77, 1.

Sami: Ek frá skotið skeptiflettu ok mörgum spjótum á breiðum skjaldi; hrafn fékk skjótt bráð, þar er háttum hjaldr¹. Menn neyttu, sem mest máttu, grjóta ok örva at vápna sennu², en börvar bauga³ lágu hartir.

- 1) orustu. 2) í bardaganum. 3) menn.

Bls. 77, 2.

Sami: Bogmenn báru¹ fleiri böslar² at hjörtogi³; mundit þrændi þreyta⁴ fyrr at ekeytum þann dag. Snæridörr⁵ flugu síðan svá þykt um snæru⁶, (at þú) sátt⁷ illa í milli; ördrif var látit ótt.

- 1) báru ei. 2) örvar. 3) í orustu; eða at hör fagnum, at spentum bogastreng. 4) þrjóta. 5) snærispjót. 6) í orustunni. 7) sást.

Bls. 78, 1.

Sami: Mjúklyndr Magnús bað mjök rekka knýja framar¹ böðský² á synda³ mar⁴; hörð borð⁵ þrifust⁶, er (menn) börðust.

- 1) bera fram. 2) skjölduna. 3) sunda. 4) skipinn. 5) skildir.
6) voru teknir.

Bls. 78, 2.

Sami: Sú hildr varð of unnin römm, er víðir hramma¹ hardels² börðust; herr gekk snart at sunnudags snerru. Nár flaut á hverri báru, þá er felgir stafir hjörva gnýs³ létu fjör; þjóð sökk niðr af nöðrum⁴.

- 1) Öðins. 2) orustu. 3) hermenn. 4) drekum, herskipum.

Bls. 78, mismgr. 6.

Sami: Mætr Magnús, vörðr kjalar vagna¹, gekk í fagrau framstafn varar hrafn² at morði; þat var frægt; (vèr) gjörðum þar svá, at húskarla lið þverði jarli, en gengi³ þengils vóx; herr nam at hrjóða skeiðr.

- 1) skipa. 2) skipi. 3) styrkr.

Bls. 78, mismgr. 6.

Ferb¹ jarls lá á ferli², áðr hinn dýri svanfoldar
sélrýrandi³ seldi hjörva stöfum⁴ fjörgríb.

- 1) flokk. 2) var komin á flotta. 3) Magnús konungur.
4) mönnum.

Bls. 79, 1.

Sami: Mögr Ólafs hins dagra raub áðan 7 skip;
jöfarr vá algr; konur or Sogni fregnat slíkt hufnar¹.

- 1) verða glabar við þá fregn.

Bls. 79, 2.

Sami: Sverðgautar¹ Sveins hafa mist heimkvámu
ok sinna förunauta; för beima² er of orðin heldr
hörb. Hreggi³ aest unnr⁴ hrærir þeirra hausa ok leggi
á sanda grunni⁵; sjór þýtr um auðs árum⁶.

- 1) hermenn. 2) manna. 3) stormi. 4) alda. 5) sjáfar botni.
6) mönnum.

Bls. 79, 3.

Sami: Gær sá ek harðliga kastat stóru grjótt,
(sem) fór fast á fylking þeirra; haus gein¹ fyrir steini².
Vér keyrðu(m) ofan strandhögg; stafu hefir numit stabar
í miðju landi; Sveinn muna³ varða⁴ jörð orðum⁵.

- 1) rifnati. 2) af steinkastinu. 3) mun ei. 4) verja. 5) með
orðum einum.

Bls. 80, 1.

Sami: Selunds¹ mæi spurði einu orði, hver bæri
blóðbroða skjöldu; satt er, at mörg öld² átti svá³.
Auðtróðu⁴ varð auði⁵ at spróga⁶ yfir um skóg. Tý-
margr⁷ flótti⁸ bar iljar títt til Hríngstaba.

- 1) þannig Hk. 2) menn. 3) nl. raudlitaba skjöldu. 4) kon-
unum. 5) þær urðu. 6) fara, nl. flyandi. 7) mjög margr.
8) flottamenn.

Bls. 80, 2.

Sami: Snarr Skánunga harri¹ ber² saurstökkian
svíra; undr, nema aldrprúðr allvaldr Lunda³ haldi
fyrir⁴. Merki eus sterka jarls⁵ flngu gær⁶ (yfir) mold

ok mýrar fram at flæði⁷; flaugar dörr⁸ dreif of hauga slóð⁹.

- 1) Magnús konungur. 2) þannig Hk. 3) Magnús konungur.
4) verji sig fyrir Sveini. 5) Sveins. 6) í gjær. 7) ofan að sjó.
8) það senda spjót. 9) getgáta; yfir hálsana.

Bla. 81, 1.

Sami: Jarl¹ náði at eyða² jöfraseti³ á vetri; þú⁴ læst elgi litla landvörn standa af þér. Mildr Magnús mátti hitta í flokk und skildi⁵; þá var nýttum næfa⁶ Knúts⁷ nær, sem hann væri ráðinn⁸.

- 1) Sveinn. 2) yfirgefa, fara burt frá. 3) absetrstað konunganna. 4) Magnús. 5) hitti fyrir sér alskjaldab lið. 6) systursyni. 7) Sveini jarli. 8) genginn í greipar óvinanna.

Bla. 81, 2.

Sami: Ræsir þrænda! reidr þorbir þú meifa rönd¹; þú læst gefa hyrfelld² hús eldi ok elsu; namtu³ hvert⁴. Gæðinga⁵ vinr⁶! þú vildir gjalda gjör⁷ jarls fylgjorum skæbar dylgjur⁸; þeir rendu ört undan.

- 1) skjöld. 2) felld af eldi. 3) þú tókst. 4) nl. hús. 5) vildarmanna. 6) konungur. 7) fullkomliga. 8) sjandskap.

Bla. 82, 1.

Sami: Hregg¹ hrindr glóðum af elkiveggjum í lopt upp, á Hrókalandi²; of unninn³ óðr eldr leikr sunnr⁴. Bærr á Fjóni logar hálfu hærra; ræfr ok næfrar⁵ þola nauð, nær hjónum⁶; Norðmenn brenna sali.

- 1) vindur. 2) Sjólandi. 3) kveiktr. 4) fyrir sunnan, í Danmörk. 5) troð af birkiberki. 6) uppi yfir húsbuendum.

Bla. 82, 2.

Sami: Vefgefu¹! menn Sveins eigu þess at minnst ok kanna, síxt² vágu³: þrennar stefnur⁴ víga freys manna⁵. Á Fjóni er von fagra fjóða; verum framm í vápna glammi með fylktu fólki; (oss) dugir⁶ at rjóða vápn.

- 1) kona. 2) síðan. 3) þeir börðust. 4) fundi, bardaga. 5) við menn Magnúsar. 6) ber.

Bls. 83.

Arnór: Ek hefi vítt¹ heyrt, at Helganes hetti, þar er hinn víða frægi vargleitir² hrauð marga vágs elgi³. Rýgjar reggbuss⁴ bað leggja saman randir öndvert rökkr; rógskýja⁵ regni⁶ hœlt haustnótt gegnum.

1) víða. 2) hermk. 3) skip. 4) hermk., Magnús konúgr. 5) skjalda. 6) orustunni.

Bls. 84, 1.

Sami: Drjúgspakr drengja harri lét dörr álmi skept¹ fljúga af þrek á hjálma; eldr glæddi af oddum. Hilmir létat spardan hneiti², þjel harðara, Höguna veðr³ í gegnum; járn flugu þykt, sem þyrnir.

1) spjót með álmaðar sköptum. 2) sverð sitt. 3) bardagann.

Bls. 84, 2.

Þjóðólfr: Hitzik¹ er heitir Helganes, laut Sveins ferð² fyrir kesjum; bana verðir rekkar sukku sárir. Mætr Mæra gramr hœlt í snæri³ (á) dörrum⁴; örr landreki⁵ rauð mörgu spjóti aski studdan odd⁶.

1) þar. 2) lið. 3) skotreim. 4) spjótum. 5) konúgr. 6) spjóta-bláð á eskivaðar skapti.

Bls. 84, 3.

Sami: Jarl flýði þaðan af auðu skipi sínu, þar er Magnús, otvin¹, gerði Sveini meinfært morð². Herkonúgr ræð hrjóða³ egg hneitis⁴ í sveita⁵; blóð sprændi á brýndan brand; gramr vá⁶ til landa.

1) vinr manna, konúgr. 2) mannskæðan bardaga. 3) rjóða. 4) sverðs. 5) blóði. 6) barðist.

Bls. 85, 1.

Arnór: Viðr Helganes vantú keppinn yggjar veðr¹, þatz² æ mun uppi (vera), meðan heimrinn byggist; valgammr³ skók blóðugt flöri⁴ í vápna rimmu⁵. Þjóðum kunnur Ýngvi! fékktu öll þeirra flaust með hríngum⁶, en síðan tókt þá við meira sigri; jarl vissi sik missa foldar.

1) orustu. 2) það er. 3) örn. 4) flötr. 5) bardaga. 6) gjörvöll skip þeirra.

Bls. 85, 2.

Sami: Gramr, ballr¹ Skánungum, tók skeiðr² Bjarnar bróður³ allar með hringum⁴; þjóð reyri þeirrar tíðar⁵ þíngat⁶.

1) örðugr. 2) skip. 3) Sveina. 4) gjörvallar. 5) þá. 6) þíngat.

Bls. 85, 3.

Sami: Söndug lík Sveinsmannna rekr sunnan at ströndum; öld sèr, hvar hræ fljóta vítt fyrir utan Jótland. Vitnir¹ dragr valköst or vatni, vargr slítr bók í vskum; sonr Ólafs vann hannat ara² föstu³.

1) vitnir. 2) erminum. 3) sáði hann.

Bls. 86, 1.

Þjóðólfr: Ek bar heim frá hjaldri gamzan skjöld ok þó¹ brynju; mér hlant til þess; rammr everðdynr² varð suðr á samri. Ek gat fæð vörn; ek fékk hjálm, þar er hartfengr hilmir harði Dani; en ok sagða (það) fyrr kyrru fljóði.

1) svo. 2) hardagi.

Bls. 86, 2.

Sami: Sonr Ólafs bauð áðan at standa¹ upp á land. Magnús gekk reiðr af skeiðum með mikla manndýrð². Snarr hilmir bað herja í Danmörku, hark vóð; hastr fleygir³ hart um hauga⁴ fyrir vestan Skáney.

1) ganga. 2) vegsömd. 3) hleypr. 4) hærir.

Bls. 87, 1.

Sami: Nú taka Norðmenn (at) knýja¹ merki Magnúss: vèr gaungum nær staungum; berkak² sjaldan minn skjald³ á hlið. Sláni skýtrab⁴ skeifum fæti yfir Skáni suðr til Lunda; fær vegr er mér fundinn fegri.

1) bera framman. 2) eg her ei. 3) skjöld. 4) skýtr ei.

Bls. 87, 2.

Arnór: Ítr lógandi¹ Ýngvi² vaun nóga³ uppgöngu á Skáneyju; hilmir Hörða gerði hjörþey⁴.

1) gjöfull. 2) konúgr. 3) mikla. 4) orustu.

Bls. 87, 3.

Þjóðólfr: Bárum at æru¹ ísköld járn á líb² vísa;

skeyttar³ lokvænir⁴ Skánunga ríða⁵ skjótt. Rauðr eldr leikr bráðr of breiðan bý, at váru ráði; en ærnir⁶ at-blásendr⁷ valda því vási⁸.

1) nægiliga. 2) hlíb. 3) samanfældar. 4) hýbýli, hœli. 5) falla. 6) ötulir. 7) brennumenn. 8) þeirri þraut.

Bls. 88, 1.

Sami: Siklíngr (með) miklum her eyðir sem bráðast bygd í Danaveldi; hjartir eldr svíðr um búðir seggja. Hjaldrs móðr hagr herra skjöldu um heiði Danmarkar; vèr hlutum eigr, en meun Sveins renna sárir fyrir.

Bls. 88, 2.

Sami: Fjörðfykir¹ lét verða spornat forntraddan mó² á Fjóni; (vèr) leynumat lítt miðli skjöldunga líbs³. Mörg merki fara upp í mergin. Meun Sveins, þeir er ná renna fyrir Magnús, manat⁴ synja stórra verka.

1) Fjörð f., Noregs konungar. 2) vüll. 3) þ. e. herfokkar. 4) konungsnau eru mjög nærri hvorir öðrum. 5) manna ei.

Bls. 88, 3.

Sami: Hestk ekki annat at drekka, en þenna sjó, er ek fylgi jöfri; ek sýg sylg¹ or söltum ægi. Víf Skáneyjar sáða liggir fyrir oss; höfum drýkt² vés³ fyrir vísa⁴, en nggum all-lítt Svía körlum.

1) drykk. 2) drjúgt. 3) erfði. 4) konungi.

Bls. 89, 1.

Arnór: Allvaldr ræð eigi eklu¹ gjalda Dönum svik; fullhugaðr tiggir lét líð Falatrbyggja falla. Úngr auðar þorn² hlóð þunga valköstu fyrir örnun, en hirtmenn tæðu³ hála⁴ ara grenni⁵.

1) eigi lítt. 2) konungur. 3) dugtu. 4) vel. 5) herkonunginum.

Bls. 89, 2.

Sami: Hríngserks lituðr¹ raub næst frá² merki á Fjóni; gramr dróttar sótti fold; herra gult ráns frá hánun³. Öld minnist, hverr herskyldir⁴ fyllði annan tög⁵, jafnþarfr blám⁶ hrafni; hilmir gat ört hjarta.

1) hermk. 2) fögur. 3) landsfélkið þoldi rán af honum. 4) hermaðr. 5) tug, tvitugs aldrinn. 6) svörtum.

Bls. 83.

Oddr Kikinaskáld: Manngrimm rimma vas¹ háð² fyrir Mikæls messu; Vindr fella, en hrafnar vöndust þar valtafni³. En önnur óhlitulig⁴ (rimma) varð litla fyrir jól fyrir suunan Áróðs; grimmi gunnr⁵ hófst upp með gumnum.

1) var. 2) háð. 3) bráð. 4) ljót. 5) orusta.

Bls. 91, 1.

Arnór: Hefnir¹ Ólafs! (þér) fengub² yrkisefni; nú mun kveðit³ aukast. Þú lætr hlakkar hauka⁴ drekka hrælög⁵; ek geri slíkt at málum. Frækinu rýrir randa reyrar⁶ setrs⁷! Þú hefir gervar fjórar örva hröðir⁸ á einum vetri; allvaldr, þú er kallaðr ofvegr⁹.

1) sonur. 2) nl. mönnum. 3) kvæðit. 4) hrafnar. 5) blöð. 6) sverð. 7) skjaldar. 8) orustur. 9) óvægr.

Bls. 91, 2.

(Þjóðólfr): Hildir¹ háðist góðu heilli, sem Magnús vildi; sóknstærir² selr³ mér færi⁴ at þylja⁵ um sigr. Buðlíngr þrænda rauð brand; síðan bar hann, ept⁶ þrennin⁷ hervíg, iðula⁸ hærra sköld⁹ at gjöldum¹⁰.

1) bardagi. 2) hermk. 3) gefr. 4) tilefni. 5) kveða. 6) eptir. 7) þrjú. 8) opt. 9) skjöld, þ. e. hlut. 10) úr býtum.

Bls. 129, 1.

Haraldr Sigurðarson: Sjá 5. B. bls. 62.

Bls. 129, 2.

Þjóðólfr: Sjá 5. B. bls. 88, 2.

Bls. 130.

Haraldr Sigurðarson: Sjá 5. B. bls. 88, 1.

Bls. 131.

Bölverkr: Sjá 5. B. bls. 89, 1.

Bls. 132.

Þjóðólfr: Tveir höfðingjar höfðust eitt at, þar er Eilífr sat: þeir fylktu hamalt¹. Austrvindum ók² í öngan³ krók; rættir liðsmanna⁴ varat⁵ Lesjum lættir.

1) svinfylktu, gerðu oddafylking. 2) Austrvindur hneptust. 3) þraungan. 4) hermannanna lögin.

Bls. 133.

Illugi Bryndælasæld: Minn drottinn gekk opt á frið Frakka¹ fyrir ótta; duglum² döglingi vara³ fljótrént⁴ at snótar bý.

1) barðist opt við Frakka. 2) dugligum. 3) var ekki. 4) það var ei hægt að reka hann á flóttu.

Bls. 134, 1.

Þjóðólfr: Sá er ræð at gánga á landi Lángbarða við (...) lund¹.

1) með hugrekki.

Bls. 134, 1.

Bölverkr: Svöl skúr knúði hart svartan snekkju brand frá landi; en brynjadar skeiðr báru skrautla¹ reiði². Mætr hilmir sá málma³ Miklagarða fyrir barði⁴. Mörg barmfögur⁵ beit⁶ skriðu á hám borgararmi.

1) skrautlaga. 2) brynabinn. 3) eirturna. 4) stafni. 5) borb-fögur. 6) skip

Bls. 135.

Sami: Snjallr stillir rauð stál í styr, ok gekk á mála; síðan háðist hildir hvert ár, sem sjálfir vildub.

Bls. 138.

Þjóðólfr: Úgr hótubðr tandrauðs¹ ormtorgs² hætti sér. Segja má tekna átta tögu³ borga á Serklandi, áðr Serkjum hættir herskorbubðr⁴ gekk heyja harðan hildar leik und skildi í sléttri Sikileyju.

1) glöbrauðs. 2) gulls, Haraldr. 3) tugi. 4) hermaðr.

Bls. 139.

Illugi: Haraldr! braustu sunnlönd röndu¹ und mestan Mikjal. Sonr Bubla² bauð heim mágum sínum, sem (vèr) frágum.

1) með herskildi. 2) Atli.

Bls. 140, 1.

Þjóðólfr: Darrlatr¹ dasi² hefir staðit fjarri, dólglauss³, þá er ómynda⁴ skyndir⁵ tók endr⁶ Rindar eljö⁷. Afrska jöfri varat hlýðisamt⁸ at halda hagfeldinni⁹ Ánars mey¹⁰ nè lýðum fyrir hánun¹¹.

1) sá sem ekki nennir at halda á spjöti. 2) lettingi. 3) án þess að ganga í orustu. 4) kannske: sverða. 5) hermk., konunggrimm. 6) forðum. 7) landið. 8) honum dagði ekki. 9) sem þakinn er högum og beitlandi. 10) landi. 11) Harald.

Bls. 140, 2.

Bölverkr: Borð rendust at, Drottinn, vattu¹ drengliga; súb² varð dreyrafall við eyri³, þar er (þú) blæzt⁴ jörðu blóði. Líf, sokkit of stokka⁵, vann⁶ sand und sér fyrir sunnan Sikiley, þar er sveiti⁷ skyadi⁸ miklu líði.

1) þú barðist. 2) skip þitt. 3) strömdina. 4) blandabir. 5) fyrir borð. 6) fekk, fann. 7) blót. 8) vann.

Bls. 140, 2.

Sami: Reibmaekt¹ jöfurr, prýddr við rausn! réttu² at hætta skeiðum á vit³ Blálands; byrr lá at breiddu⁴ stáli⁵. Skúr laust á dýra skjaldrim, á þröm, stokkinn skokke mjöll⁶, en leifðungr reisti⁷ lauka⁸ við þúngan sjó.

1) greiðborð. 2) þú réðst. 3) til. 4) kannske bræddu, bikudu. 5) stefni. 6) á sjörökinn borðstokk. 7) samr. 8) siglutren.

Bls. 141.

Sami: Nenninn¹ gíamr hefir gagn² ör hverri gunni³; ferð⁴ gekk, ok hjó sverðum; snörp snerra⁵ háðist þá sðan.

1) ótull. 2) sigr. 3) orustn. 4) herlibið. 5) hráb.

Bls. 154.

Þjóðólfr: Líbs höfðingi lét kvíðjat úlfgráb¹, þá er spjótum var lyp²; en þeir³ runnu undan, báðu friðar. Hann hefir opt keyptan auð með eðdi fyrir sunnan sjá, þar er bláðum var leitti⁴; svá finnast miani til.

1) sefabi græðgi ulfs. 2) þá banast var. 3) þeir sem. 4) þar sem bleyðimenn þorðu ekki að koma.

Bls. 159.

Sami: Þjóð veit, at Haraldr hefir háðar áttján¹ grimmligar rímmas²; halir hafa opt reist sáttir fyrir jöfri. Hróbigr konungr! þú raub³ blóði hams Ráru⁴

arnar, áðr færir hígat¹; imr⁶ gat hvassar klær, hvar⁷ komut.

1) 18. 2) orustr. 3) raubst. 4) áfjads. 5) hínagð. 6) ulfr.
7) þar sem þér.

Bls. 161.

Stúfr skáld: Eggdjarfr ofrhuginn fór leggja und sík Jóralt; (hín) efri fold var vírk¹ víga valdi² ok Girkjum³. Ok með ærnu ríki kom jörð óbrunnin heim-öl⁴ und gunnar herði⁵. Önd Haralds ofar löndum⁶.

1) vinveitt. 2) Haraldi. 3) Grikkjum. 4) heimil. 5) hermk., Harald. 6) þetta held eg vera stef, og heyra til síðasta vísuorðs í næsta erindi: Önd Haralds (d) víst um aldr með Kristi ofar löndum.

Bls. 162.

Sami: Ráb ok reiði Egða grams¹ stóðu (móti) svika-mönnum² á ýmsum Jórdanar bortum³; þat orð rann. En fyrir sanna afgjörð gat þjóð illa frá³ stilli⁴, (ok) fekk vísan vða. Víst um aldr með Kristi⁵.

1) Haralds. 2) bökkum. 3) þannig Hk. 4) fekk gjöld af honum. 5) ájd næst undang. vísu.

Bls. 167, 1.

Þórarinn Skeggjason: Gjörri jöfurr náði handa glóðum¹, en Grikklands stólpengill gekk steinhlinnr straungu aðalmeini.

1) galli.

Bls. 167, 2.

Þjóðólfr: Eyðir heiðingja¹ sútar lét stínga út bæði augun stólpengils; þá² var styrjöld byrjuð. Allvaldr Egða³ lagði grálígt mark á bragning austr³, en stillir Grikkja fór illa götu.

1) vargs. 2) Haraldr. 3) eystra.

Bls. 169, 1.

Haraldr kenánger Sigurðarson: Sáb¹ sneið fyrir víða Sikiley: brýnn² vengis hjörtr³ skreið vel und dregjum til vðnar⁴; (vðr) várum þá þrúðir; en ek

vætti⁵ minnr⁶ at motti⁷ muni nenna þinnig⁸. Þó læir gullhríngs Gerðr⁹ í Görðum skolla við mēr¹⁰.

1) skipið. 2) fljótr. 3) skipið. 4) sem von var. 5) vænti. 6) síðr. 7) ónýtjungur. 8) þángað. 9) konan. 10) vill ei þýðast mig.

Bls. 169, 2.

Sami: Fundr var þess, at þeir þrændir höfðu meira lið; sú snerra¹, er vèr of gerðum, varð víst erri-
lig². Ungur skildumst (ek) við úngan allvald, fallinn í
styr. Þó lætr o. s. fr.

1) hríð. 2) snörp.

Bls. 170, 1.

Sami: Svanni! vèr jósum sextán senn í fjórum
rúmum, þá er brim vexti¹; húm² dreif á hafskips
húfa³.

1) vöx. 2) sjó. 3) síður. Stef, sjá 169, 1.

Bls. 170, 2.

Sami: Ek kann átta íþróttir: ek fet¹ at smíða
Yggs lið², ek er hvastr³ færri á hesti, hefik stundum
numit sund, ek kann skrifa á skóðum, ek skýt ok
ræk⁴, svá at nýtir⁵. Þó lætr o. s. fr.

1) kann. 2) Óðins öl, þ. e. yrkja. 3) vel. 4) eg ræ. 5) gagn
er að.

Bls. 170, 3.

Sami: Munat ekkja nè úng mæri enn sanna, at
(vèr) værim í borg suðr, þar er (vèr) gerðum sverða
svip¹ um morgin? (Vèr) ruddumst um með oddi;
merki verka eru þar. Þó lætr o. s. fr.

1) orustu.

Bls. 171.

Sami: Ek var fæddr, þar er Upplendíngar benda
álma; nú læt ek skeiðr, leiðar búmönnum, skolla¹ við
sker. Ek hef vítt² skotit eygarð³ (með) barði⁴. Þó
lætr o. s. fr.

1) fljóta. 2) víða. 3) sjónum. 4) framstafni.

Bls. 172, 1.

Stúfr: Ógnarmíldr öðlingr Egða¹ gat² þá mægð,

er vildi; Gauta spjalli³ tók, guótt gulls ok dóttur bragnínga.

1) Haraldr. 2) fékk. 3) konúngr.

Bls. 172, 2.

Valgarðr af Velli: Haraldr! skauztu beiti¹ und hinn fríðsta farm, þú færðir grunnlaust gull austan ör Görðum; frami veitist þér. Hugdyggj jöfurr! (þú) stýrðir hvatt í hörðu glyggi²; sattu³ Sigtún, er sædrif lètti; en skip hnigðu⁴.

1) skipi. 2) vebri. 3) þú sást. 4) svifu.

Bls. 173.

Þjóðólfr: Snjallr landreki¹! sðan reist eikikjölr örbígt vatn austan ör Görðum; allir Svíar ræðu því². Skeið Haralds, höll á sollin hlæborð³, gekk und breiðum vef⁴ með gullit mikla; ótt glygg⁵ fèll um tiggja.

1) konúngr. 2) eða tjóðu þér, veittu þér lið. 3) hlæborð. 4) segli. 5) stormr.

Bls. 174.

Valgarðr: Ógnblöðr ýngvi¹! sðan slaung² eik³ und þér í haf frá Svíþjóðu; rétt óðal var of ætlat yðr. Rifhynd⁴ bar fyrir slætta Skáney, þars⁵ (hann) rendi rétt á stag; en skeiðr skelktu brúðir, nánar Dönum.

1) konúngr. 2) hljóp. 3) skipið. 4) skipið. 5) þar sem.

Bls. 175, 1.

Sami: Haraldr! lèztu gerfa¹ herjat alla Sælund; tiggi, þú hnygg² andskotum; vargr rann hvatt at vittja³ valfalls. Fjölmeðr⁴ konúngr gekk á Fjón, en fèkkat⁵ hjálmum lítit erfiði; rít⁶, ríkula⁷ rístin⁸, brast.

1) gjörsamliga. 2) hnekkir. 3) vitja. 4) fjölmennr. 5) fékk ei. 6) skjöldur. 7) af afli. 8) klofin.

Bls. 175, 2.

Sami: Bjartr eldr brann í bæ fyrir sunnan Hróis-keldu; nenninn¹ ræsir lèt reykvell² fella ofan rönn³. Gnógir⁴ landsmenn lágu⁵; hels⁶ ló⁷ sumum frelsi; harmvesalt hyski dróst hljótt til skógs á flóttu.

FORNMANNA SÖGUR. 12. BINDI.

K

- 1) stull. 2) eld. 3) hús. 4) mægir. 5) nl. fallnir. 6) fjötrar.
7) svipti.

Bls. 176.

Sami: Daprt of skilda ferð¹ dvaldi, en fögur sprund vörðu fengin; þeir Danir, sem eptir lifðu, drifu undan. Lás² hélt lski³ drósar, fjötrar bitu fskula⁴; mart (hið) hörundbjarta stjób leidd⁵ fyrir⁶ yðr til skeiða.

- 1) menn. 2) læstr fjötur. 3) lkan. 4) gráðarlega mjög.
5) gekk. 6) á undan.

Bls. 177.

Þjóðólfr: Nú er víðis valmeiðum¹ hætt² (at) vætta³ góðs friðar; drótt veit mikinn ótta: her hefir skeiðr fyrir haðri. Morðs mildr Magnús vill halda hlunn-gotum⁴ norðan, en str Haraldr skreytir önnur unnvigg⁵ sunnan.

- 1) mönnum. 2) hæpið. 3) vænta. 4) skipum. 5) skip.

Bls. 180, 1.

Valgarðr: Þar er (þér) hældut yðrum skipam sunnan, var iðglíkt¹ sjó² inn í ormsmunn³, sem eldr brynai. Skeið bar hinn rauða skolpt; skein af hreinu gulli; dreki fór mikla dagleið, braut dúfu⁴ und háfi⁵.

- 1) öldungis eins. 2) að sjá. 3) dreka höfubíð. 4) báru.
5) síðunni.

Bls. 180, 2.

Sami: Löðr¹ var lagt í beði², sollit haf læk golli³, en hrannir⁴ þógu⁵ ógrlig höfub (á) herskipum. Þú ræðr öllum Noregi, en æðri ræsir rístr aldri kaldan sjó; snjöll sveit tær⁶ sínum drottni.

- 1) brimlöður. 2) í hrannir. 3) gulli. 4) öldurnar. 5) þvöðu.
6) veitir líð.

Bls. 180, 3.

Þjóðólfr: Víðkunyr vísir! Þú læzt vatn slitna und þunnri skör; dýr flaust klifu flóð, þar er (þér) fórt austan ör Danmörk. Sonr Ólafs¹ bauð þér síðan hálf

land² ok þegna við sik; hykk³, at frændr fyndist þar hálá⁴ fegnir.

1) Magnús. 2) lönd. 3) eg hygg. 4) mjög.

Bls. 185.

Bölverkr: Höddstríðir¹! sáðan varð græn grund heimöl² þér, er (þér) fundut Magnús, en (þú) bautt³ hánun gull, sem ek heyrða. Sætt endist allfríðliga í milli ykkar frænda, en Sveinn vætti⁴ sáðan rómöldu⁵ einnar.

1) mk., Haraldr. 2) heimil. 3) bautst. 4) vænti. 5) styrjaldar.

Bls. 193.

Haraldr koníngur: Þórir! þegi þú; þú er úgegn þegn; ek heyrða, at faðir þinn hétí Hvinngestr.

Bls. 194.

Magnús góði: En þótt faðir minn hétí Hvinngestr, þá gerði hann aldri garð um hestredr¹, sem Sigurðr Sýr; sá var faðir þínu.

1) saumaði hann aldrei fyrir hesta sína.

Bls. 196, 1.

Arnór jarlaskald: Magnús! hlýð til máttígs óðar; ek veit manngi¹ annan fremra. Jóta gramr! (ek) ráðumst yppa² yðru kappi í fljótu kvæði. Hörða drottinn! þú er rættir haukr; hverr gramr er þér stórum verri; þinn þrífnaðr³ verði meiri, en þeirra, unz allr himinn rífnar⁴.

1) engan. 2) lýsa. 3) uppgágr. 4) eða: verði þinn þrífnaðr meiri, unz himinn rífnar, en þeirra (þrífnaðr) allr (einginn).

Bls. 196, 2.

Sami: Ótti fengins gulls¹! (þér) kunnut hætta elgjum æðiveðrs² á skelfðan græði, eða fæðit ella flestau aldr und drifnu tjaldi. Minn hollviur! vísuðr berr

K 2

þík snarla í lyptíng innan, líka hvössum hanki; aldri skrifir farlíkt³ eiki⁴ und fríðra fylki.

1) mk., Magnús. 2) skipum. 3) falligt. 4) skip.

Bls. 197, 1.

Sami: Jöfra lagi¹! (þér) létuð mannkyn eigi hafna yðru nafni. Hleenna² þreytir³! þú flýr hvaiki⁴ hyr nè málm í broddi styrjar⁵. Hleenna dólgri ek hrósa því, er (þú) glæsir herskip: búníngur hlunna reibar⁶ er sem röðull renni upp í heiði eða brenni vitar.

1) mótstöðumadr, yfirkonungur. 2) ræningja. 3) kúgari. 4) getgáta. 5) bardaga. 6) skips þína.

Bls. 197, 2.

Sami: Er¹ mildíngur rennir Meita hlífir² sævar skíði³, lízt mönnum sem engla fylki hinna þengils renni ósamt⁴ unnar⁵.

1) þegar. 2) sjóinn. 3) á skipi sínu. 4) ásamt, undir eins. 5) yfir sjóinn.

Bls. 197, 3.

Sami: Ek frá, at þjóðir elska eyðendr grætilostins¹ geima vals² hit næsta guði í þessum heimi; þín inndrótt³ er höfð at minnum.

1) sjólostins. 2) skips, mk., nl. konungana. 3) hirtseit.

Bls. 200.

Magnús góði: Margr sverðrjóðr¹ kveðr sik alinn verða búkarls dóttur at sorgum; ek uggi allítt ótta seggja. En ef einhver eldgefn² bannar svefna fyrir mér, veldr víst svínn síklíngs systir andvöku minni.

1) madr. 2) kona.

Bls. 236, 1.

Norðmenn: Nú fara daprar skeiðr, herkunna¹ fyrir sunnan lög², heim í húmi með þenna dýrnenna³ gram daudan. Öld hefir illa haldit þat höfut⁴, er fremst var jöfra; hirðmenn hafa hulit⁵ skylja⁶; era⁷ stríðvana⁸ síðau.

1) getgáta; þjóðkunnar. 2) í Danmörk. 3) ágæta vaskan.

- 4) mönnum hefir illa haldist á þeim höfðingja. 5) kistulagt.
6) konunginn. 7) ei er. 8) harmlaust.

Bls. 236, 2.

Oddr Kikinasköld: Menn felldu mörg tár, þá er (þeir) báru mildan þengil í gröf: sú byrðr¹ var þung þeim, er hann gat² seima³. Hugi deildist⁴ svá, at húskarlar grams höldu varla vatni⁵, en siklíngs þjóð sat síðan opt húspín⁶.

- 1) byrði. 2) gaf. 3) gull. 4) hrygðist. 5) bundust ei tára.
6) sorgfull.

Bls. 237.

Sami: Ek má¹ harða² illa, sízt³ þraut góða æfi Magnúss, móðfíkinn⁴ stillis⁵, ströð hafa of staddan Odd. Ek hvarfla, hvers manns þurfi; stránger harmr fær ángrat mér; þjóð er döpr at dauðan döglíng, því för-um vèr aprir.

- 1) mér hör. 2) mjög. 3) síðan að. 4) hugðjarfs. 5) getg.

Bls. 251.

Haraldr konungr: Meðan líneik¹ lirlar² veri³ sín-um, galdrs⁴ gerðr⁵! látum vèr haldit akkerum í Goðu-arfirði.

- 1) konan. 2) lætr vel að. 3) manni. 4) saungs. 5) kona.

Bls. 252, 1.

Þjóðólfr: Ek segi eina spá: annat sumar skal kallnefr¹ halda furu² (með) fleini (enn þá) sunnar; vèr aukum króki³ kaf.

- 1) kaldnefr, akkerit. 2) skipi voru. 3) akkeris fleininum.

Bls. 252, 2.

Bölverkr: Næsta árit bjótta¹ leiðánger af láði, reistu² græði³ glæstum gjálfrstöðum⁴; lögr gekk um (hin) fögru skip. Dýrr skukkr⁵ lá á dökkri báru: Danir vóru þá illa staðnir⁶; herr sá hlaðnar skeiðr fyrir haufri.

- 1) bjóstu. 2) þú ristir. 3) sjóinn. 4) skipum. 5) skip.
6) staddir.

Bls. 253.

Meyjar eybaugs¹ Dana skáru akkeris hrínga ör jast-osti²; þat þíng³ of ángrabi þengil. Nú sèr mörg mæð ærnan krók ör járni halda skipum allvalds; færir⁴ hlæð at því í morgin.

1) sjóar-. 2) mysu-osti, eða súrum osti. 3) sá hlutr. 4) færri meyar.

Bls. 254, 1.

Grani skald: Ósvífr¹ Kraka drífu² hlökk³ lét aldr-egi brá þorna úti í harða þykkum Hornskógi. Fila drottinn⁴ rak flóttu grams fjanda til strandar; faðir Dóttu⁵ varð allekjótt at reiba auð út⁶.

1) ósvífin. 2) gulls. 3) kona. 4) Noregs konungur. 5) þorkell geysa. 6) gjalda ft.

Bls. 254, 2.

Sami: Döglíngur fèkk ara jóbi¹ danskt blóð at drekka; veitk² hilmi gerðu³ hörð hugins jóla⁴ við þjóla-arnes. Ætt arnar⁵ spornabi⁶ allvitt um valfalli⁷; vargr át hold Jóta, sem vildi: njóti hann þess vel!

1) erninum. 2) eg veit. 3) hafa gert. 4) mikib mannslag. 5) örninn. 6) gekk. 7) yfir valinn.

Bls. 255.

Stúfr: At frèttum¹ varð Falstr autt; drótt fèkk mikinn ótta; hrafn varð gladdr, en Danir váru hræddir hvert ár.

1) eptir því sem spurzt hefir.

Bls. 256.

Þorleikr fagri: Erumsk ván¹ vígs kænum víso, (at) örr² finni Innþrænda líð í odda snerru³ á rakna stigu⁴. Þó má guð enn valda⁵, hvárr nemr annan öndu eða löndum; Sveinn hyggir lítt á sjaldfestar sættir⁶.

1) mér er þess von af. 2) sá örvikonungur. 3) orustu. 4) sjó. 5) ráða. 6) á gríð, sem sjaldan haldast lengi.

Bls. 257, 1.

Sami: Reiðr¹ Haraldr, sá er opt hefir rauða rönd²

fyrir löndum; færir breið borðrökn³ norðan á Buðla slóðir⁴. En gullmunnut⁵, steini fagrdrifu⁶ lauks⁷ glæsidýr⁸ Sveins, þess er rýðr geira⁹, sækja¹⁰ suunan of sjá.

1) snar. 2) skjöld. 3) skip. 4) haf. 5) með gyltum dreka-höfðum. 6) málub fögrum litum. 7) siglu. 8) skip. 9) spjót. 10) fara.

Bls. 257, 2.

Haraldr konúgr ok Þjóðólfr: Linns látbrjótr¹! baldr brynpings sá er land á sunnarr fyrir² ráða³ hefir logit at baldri fetilstunga⁴. Þá er sjá⁵ eon norðri njörðr borða⁶ glymhriðar⁷ hála⁸ fastmálari⁹; Gramr! þú er flestum¹⁰ fremri norðr¹¹.

1) mk. 2) nl. at. 3) nl. Sveinn jarl. 4) sverðs, nl. að mér. 5) sá. 6) skjalda. 7) orustu, herm. nl. Haraldr. 8) miklu. 9) orðheldnari. 10) þann. Fagurskinna. 11) á Norðrlöndum.

Bls. 258.

Stúfr: Þeir á Þjóðu flýðu fund þengils af stundu; hugfullt hjarta¹ ræð stórt². Haralds önd ofar löndum³.

1) sá hugdjarfi konúgr. 2) hafði stórar rabagerðir og framkvæmdir. 3) Sjá bls. 161.

Bls. 259, 1.

Allr Heiðabær var brendr upp með endum¹ af reiði; en þat má kalla hraustligt bragð, er ek hugða. Ván er, at (vèr) vinnim Sveini harm; vark² á borgararmi í nótt fyrir óttu; hár logi gaus ör húsum.

1) enda í nulli. 2) eg var.

Bls. 259, 2.

Þorleikr fagri: Fólkrögnir¹, hian er veitað², getr fregna sveit fylkis, hve heiptgjarn konúgr hefr arnat³ til Heiðabæjar: þá er Haraldr rendi endr⁴ austan byrskíðum⁵ ár⁶ til þengils bæjar þarflaust; þat er áu um væri⁷.

1) mk. 2) veit það ekki. 3) farið. 4) forðum. 5) skipum. 6) snemmindis. 7) hvað aldrei skyldi verið hafa.

Bls. 261.

Sami: Sveinn, sá er varð borinn beztrar tóar¹ und miðgarði², haub ríkri þjóð at rjóða randir á landi. Þó læzt bilstygg³ Haraldr heldr vilja berjast á byrjar val⁴, ef hvatráðr konúgr hældi láði.

1) til mestu hamingju. 2) á jörðu. 3) bráðlát. 4) skipi.

Bls. 264, 1.

Sami: Ek of frá, hve Sveinn elti Austmenn allt á veg flausta¹, þá er annarr snarlundaðr síklíng² hæld undan. Allr fengr² þrænda þengils varð fljóta á ell sollnu Jótlands hafi; þeir³ létu fleiri skip.

1) haf. 2) herfang. 3) þrændr.

Bls. 264, 2.

Sami: Hugstinnir vinlr síklínga¹ buðu seggja drottni² mikla sætt³. Þeirs⁴ höfðu minna lið, svöfðu hjaldr⁵. Ok snarráðr búendr dvöldu síðan sóku, er (þeir) tókust orðum; önd var óföl ýta kindum⁶.

1) Haralds. 2) Sveini. 3) mikð fé til gríða. 4) þeir er. 5) vildu ei berjast. 6) bændr vildu segnir lifa.

Bls. 269.

Þjóðólfr: Hverr drottinvandr¹ þegn hjaldrvitjadar² skyli³ sitja ok standa, sem dýrum dólgstýranda⁴ hugnar. Öll þjóð lýtr feiti fólkstara⁵; fátt er til, nema játta þat⁶, sem konúgr vill þá bjóða gotnum⁷.

1) -holtr. 2) hermk., Haralds. 3) skal. 4) hermk., konúgi. 5) hermk., konúginum. 6) játa því. 7) mönnum.

Bls. 270, 1.

Haraldr konúgr: Ek sè hinn örfa Einar þambarskelfi, þann er kann skeina þánga þjálfar¹, gánga hær upp fjölmennan. Fullaflí² býr fyllar hilmis stóls³; ek finn, at minna húskarla lið drífr opt á hælum jarli.

1) sjoinn. 2) þessi ríki höfðingi. 3) ætlar sér að setjast í konúgs háseti.

Bls. 270, 2.

Sami: Rjóðandi randabliks!! Einar mun ráða oss
ör landi, nema kyssi enn þunna öxar munn.

1) sverðs, mk.

Bls. 282.

Þjóðólfr: (1) Frán² sveit³ hefir skipt sinni dád⁴ ok
góðum drottni⁵ við Sveini⁶; þat drengspell⁷ er lengi
til minna.

1) Fagskinna hefir þann vísubelming, er þessi vísuorð eru úr
tekin. 2) hraust. 3) Norðmenn. 4) hollustu. 5) Haraldi. 6) nl.
brugðib trú sinni við Harald, og geingib á hönd Sveini. 7) mann-
skabi, eða ómannligt verk.

Bls. 288.

Sighvatr: Ívar! (þèr) sátuð eigi meginfjarri¹, þá
er færðag² orð³ at ossum⁴ ítrum drottni: lof⁵ sóttist.
þèr er vant, at huekkja lofi þínu, alls⁶ hann ræð hlýða
hróðr sinn⁷; hefig beidt hljóðs á báða bekki.

1) mjög langt frá. 2) eg færði. 3) ljóð. 4) vorum. 5) lof-
kvæðið. 6) fyrst. 7) lofkvæði um sig.

Bls. 294.

Arnór: Tiggi rauð frána¹ egg á Fjóni, en vann²
síðan Fjónbyggja líb rýrt; eldr rann um sjót³ manna.

1) snarpa. 2) gerði. 3) hýðli.

Bls. 295.

Haraldr Sigurðarson: Nú emk orðinn ráðbani
allra¹ ellifu ok tveggja manna²; þau morð eru svá, at
ek man enn; (ek) eggjumst vígs. Lýtendr golls³ iuna
enn gráleik, ok ginn⁴ ferr með⁵ skolli⁶; (menn) kveða
lauki lítit gæft til anka⁷.

1) alls. 2) þann. Hk. 3) menn. 4) tál. 5) er samfara.
6) prettum. 7) málshátt: opt vex laukur af litlu.

Bls. 308.

Þjóðólfr: Fagurt sprund! ek sá skeið hrundit í á
framm at flæði; kenn¹ þú, hvar laung súð hús prúða
dreka liggir fyrir landi. Frán² orms föx glóa und fermi

sízt³ hánur var ýtt af hlunni; búair svírar báru brunnit gull.

1) sjá. 2) fögr. 3) þannig Hk.

Bls. 309, 1.

Sami: Laugardag slýngr¹ liðbaldr² af sèr laungu tjaldi, þá er prúðar ekkjur líta orms súð út ór bæ. Næsta³ ræð úngr allvaldr at stýra nýrri skeið vestr ór Nið, er árar drengja falla í sjó.

1) sviptir. 2) herkonunginn. 3) þar næst.

Bls. 309, 2.

Sami: Ræsis herra kann slíta rétt ræði¹ ór verri²; ekkjan³ stendr, ok undrast áraburð, sem furðu. Ert mun snót⁴, ef⁵ svörtu ferkleyf⁶ sæfáng⁷ gánga í tvö; þöll⁸ leggr leyfi á þat, við fullan frið⁹.

1) þær beinu árar. 2) sjónum. 3) konan. 4) henni mun falla illa. 5) n.l. hin. 6) árar. 7) þann. Hk. 8) konan. 9) hún mundi losa árunum að brotna, ef friðr væri í landi.

Bls. 309, 3.

Sami: Hár¹ veit sorgar², áðr en sæfáng³ slítist ór straungum mar. Norðmeðr⁴ róa negldum unnar naðri⁵ út inn heglda⁶ straum. Þar er herra heldr sjö tigum ára til verra⁷, er sem (maðr) líti arnarvæng af járn.

1) keipurinn. 2) þann. Hk.; reynist. 3) árarar. 4) -menn. 5) skipi. 6) iskalda. 7) hafs.

Bls. 310, 1.

Sami: Skafnir snekkjustafnar eigu skjól und skógi; vísi leiðángurs læsir¹ lönd (með) herskipa bröndum. Almenníngur liggur innan hverja vík í skerjum; há-brynjadar² skeiðar láta eið hlýja³ sèr.

1) umkringir. 2) vel útbúar með verjum, skjaldar. 3) þann. Hk., skýla.

Bls. 310, 2.

Sami: Konúngur lemr barði¹ háfan hlymgarð Illèss-eyjar²; þá neytir þengill snekkju strengja til þrautar.

Skati³ llandis⁴ er eigi inndæll⁵ bjúgu járn⁶; grjót ok veðrin ljótu. gnegr⁷ af digrum gaddi⁸.

1) með stafninum. 2) sjó. 3) þannig Hk. 4) lindirja, vindr. 5) er skatligr. 6) akkerinu. 7) nagar. 8) akkeris fleini.

Bls. 311.

Sami: Haraldr þrýstir nú sinn helmíng¹ hraustla at Elfi; nær² Noregs drottinn! (þér) náttib at landamæri. Gramr á þing við³ þumlo⁴; þar er Sveini eindagaðr hans fundr, skyldr hröfnum⁵, nema Danir haldi undan.

1) líti sínu. 2) knár. 3) hjá. 4) þannig Hk. 5) nl. bardagi.

Bls. 313, 1.

Steinn Herðisarson: Hauklyndr¹ þengill sagði hitt er hugði vera myndu: kvæð þar þrotna ván eirar² fur hánun³. Frægr hilmir kvæð hvera vǫru⁴ skyldu falla of þveran annan, heldr en vægja; menn brutu upp⁵ öll vǫpn.

1) lyndr sem haukr, snarlundaðr. 2) vægðar, friðar. 3) sér, Haraldr. 4) vorra manna. 5) tók fram.

Bls. 313, 2.

Sami: Hugstránger drottinn, hinn er hittl hersa, beib Dana fundr við 1½ hundrad langra skipa. Þat var næst, er reiðr¹ atseti² Hleiðrar rēð rísta þánga lǫb³ þángat þrjár hundradum sunda mörum⁴.

1) útull. 2) sá sem hefir aðsetr sitt í Hleiðru, Svein Dana-konungr. 3) sjoinn. 4) skipum.

Bls. 314, 1.

Þjóðólfr: Vargholtr veitir vingjafa¹ lét lystr dreka skolla² fyrir miðju brjósti³; þat var oddr⁴ lofðungs liðs.

1) konungr. 2) fljota. 3) nl. flötans. 4) broddr.

Bls. 314, 2.

Sami: Friðvandr jöfurr bað hreusta fylkíng standa fast; mēr sýndust hildíngs víðir¹ skjalda hömlur hamelt². Nýtr ráðandi manndáða leuk rammsynden nær³ rōndum⁴ fyrir utan Nizi, svá at hver (rōnd) tók aðra.

1) vinir. 2) samskarab. 3) dreka. 4) með skjöldum.

Bls. 314, 3.

Steinn Herðisarson: Úlfr, stallari grams, hèt á oss alla, þá er hákesjur skulfu; róðr var greiddr úti á græði¹. Skeleggjaðr² spjalli³ snjalls landreka⁴ bað leggja sitt skip vel framm með skylja⁵, en seggir játta⁶.

1) hafi. 2) hvatr, örugg. 3) vinr. 4) konungs, Úlfr stallari 5) konunginum. 6) því.

Bls. 315.

Stúfr: Haraldr vann Sveini meinafært¹ fyrir móðu² mynni; vísir, þar er (þér) gerbut viðrám, varð³ biðja friðar. Spjallar⁴ jöfurs⁵, gyrdir hjörvi, herðo atróðr fyrir utan Halland; heit und blæs blóði á lög.

1), farar tálma. 2) Nizar. 3) Sveinn. 4) vinir. 5) þann. Hk.

Bls. 316, 1.

Sami: Hvártveggi nýtr hlífurstyggr skjöldungur bað seggja lið skjóta ok höggva: skamt var á miðli liða. Bæði¹ fló² grjótt ok örvar, þá er brandr hrauð³ af sèr rauðu blóði; fregra⁴ gotna fjörvi brá skjótt.

1) þannig Hk. 2) flaug. 3) ruddi. 4) frægra.

Bls. 316, 2.

Þjóðólfr: Upplenzkr hilmir¹ dró, álm² alla nótt; hinn snjalli oddviti lét hremsur³ drífa á hvítar hlífr⁴ Blóðugr oddr smú⁵ brynjur búandmönnumk; flygr⁷ vígra⁸ óx, þars⁹ gjöld finna¹⁰ stóðu í fanfngs¹¹ skjöldum.

1) Haraldr. 2) boga. 3) örvar. 4) hlifar. 5) smú, smaug. 6) þannig Hk. 7) flug. 8) spjóta. 9) þar er. 10) örvarnar. 11) drekans.

Bls. 317.

Steinn Herðisarson: Vèr börðumst; undr er, ef örmóts viðir¹, þeir er vörðu víða grund, kendu eigi Harald gjörva² of³ sðir, þá er Norðmenn hældu forðum herskildi⁴ fyrir Nizar ósi; hrafn fékk gnótt náss í óttu.

1) menn. 2) fullvel. 3) um. 4) börðust.

Bls. 318, 1.

Arnór jarlaskáld: Tíggi, læztu hjálmáro¹ heyra,

er (þú) rautt² tvær týrfíngs³ eggjar, hits⁴ fyrir Nísi. Áðr mannfall væri, skriðu borð nýs⁵ náðrs⁶ norðan, at fýsi⁷ allvalds; hrafnþarfr konúgr⁸ hlaut skjóta stafni til Hallands.

- 1) hermenn. 2) raudst. 3) sverbs. 4) þar. 5) nýsmíðaðs
6) dreka. 7) vilja. 8) herkonúgr.

Bls. 318, 2.

Sami: Heiðmæ¹ konúgr, sá er hvergi flýði geir-jálm², hrauð³ Dana skeiðir, glaðr und gulli roðnum hjálmi. Buðlúgr! skjaldborg rauft; hoddglötudr⁴ skaut broddum gegnum brynjur bragna, en skúfar⁵ súngu of ná.

- 1) störgjöfull. 2) úr orustu. 3) eyddi. 4) mk., konúgr.
5) hraufuglar.

Bls. 319, 1.

Sami: Hinn forhrausti Sveinn gekkat¹ saklaust² af sinni snekkju: þat er hugi minn; harðr málmr kom við hjálma. Farkostr³ fljótmaíts⁴ vinar Jóta⁵ hlaut at fljóta auðr, áðr en öðlúgr flýði frá dauðri verðung⁶.

- 1) gekk ei. 2) án orsakar. 3) skip. 4) -mæts. 5) Sveins.
6) hirð.

Bls. 319, 2.

Þjóðólfr: (Menn) kváðu gegnan Sogns gram¹ hrjóða senn á einni svípstund hit fæsta sjötígu glæst skip Sveins þjóðar².

- 1) Harald. 2) manna.

Bls. 320.

Sami: Sveinn! (þú) átt launa sex jörlum Dana, þeim er vexa¹ hvöt² örleiks³, sigr innan⁴ eina gunni⁵. Vígbjartr⁶ Fiðr⁷ Arnason, sá er vildit⁸ forðast⁹ snöru hjarta, varð fángiun í miðri fylkingu.

- 1) auka. 2) hvatleik. 3) orustu, nl. berjast hvattliga. 4) í.
5) bardaga. 6) frægr af orustum. 7) Finnur. 8) vildi ei. 9) nl. með.

Bls. 331, 1.

Gramr, sá er gerðir¹ grund², lykr langskipa stöfn-um norðr frá Eyrarsundi; hraufugælir³ spar⁴ höfn

hæli¹. Gulli glæstir brandar⁶ ristn gjálfr, en súðir skjálfa; (þat) var heldr hvast fyrir vestan framm Hal-landi.

1) umkringir. 2) nl. með skipum. 3) þann. Hk., hermik., Sveinn konungr. 4) sporði. 5) með kjalarhælnum, nl. lagði til hafnar. 6) framstafnar.

Bls. 331, 2.

Eiðfastr Haraldr! (þér) gerðut¹ opt skeiðum fyrir jörðu. Sveinn sker ok eysund til fundar annars konungs. Lofsnjallr hrafnagrennir², hinn er lykr hvern vág stöfnum, hefra³ út⁴ lítit lið allra Dena sunnan.

1) girtuð. 2) hermabr. 3) hefr ei. 4) úti.

Bls. 331, 3.

Snjallr gramr! (þér) sustóð¹ suðr, þar er allir Danir² æsto³ mæltrar stefnu; enn sér elgi minni efni⁴ Nær⁵ Sveinn tekr at nenna⁶ norðr til landamæris (at) fína Harald, varð vindsamt⁷ fyrir vðri jörðu.

1) skundubub. 2) þann. Hk. 3) heimtabu. 4) naubsýn til sáttafunda. 5) vaskr. 6) fara. 7) stormasamt.

Bls. 232, 1.

(Þá) er seggir hvárstveggja¹ hittast, telja snjallir búendr mjök hátt allmörg orð, þau er fyrða ángrar. Þeir þegnar, er þreyta² allt í gegnum³, láta elgi brátt við sáttum. Ofrhugi svellr ollu⁴.

1) þannig Hk. 2) keppa. 3) ávalt, um allt. 4) = öldu, mönnum.

Bls. 332, 2.

Ófriði verðr allhætt, ef sættast skal; þeir menn, er kunnu miðla, vega öll mál jöfra í skálum.

Bls. 333.

Hefk¹ heyrt hitt, at glaðr Haraldr ok Sveinn settu hvártveggi öðrum gisla; þat var góð sýsl². Þar laukst³ fyllt⁴ sátt með vattum ok öllum fullum frið, at hvárgi⁵ skildi; þeir haldi svá særum!

1) eg hef. 2) ráðstöfun. 3) þannig Hk. 4) fullkomin. 5) á hveriga hlitina.

Bls. 336.

Þjóðólfr: Öld Steinkels¹, sá er vildi veita lið ógn-teitum jarli² gefin helju; styrkr stillir olli því. En hinn, er fegir³, segir: Hákon lét hörva hvat⁴ fyrir, því at aflvæn⁵ þaban⁶ reyndist hánnum illa.

1) þannig Hk. 2) nl. var. 3) sem vill fegra málið. 4) hvatt. 5) liðs von. 6) frá Svíaríki.

Bls. 339, 1.

Sami: Landkarlar¹, lystir sleitu², létu³ gram varla sæma⁴ lög; öld gerði ódæmi á jörðu. Ok tröll brutu hris í hleypkjola hæls⁵ þeim andskotum vísa, er ollu því ráði þjóðar.

1) bændr. 2) gjarnir ófriðar. 3) sögðu. 4) halda. 5) fætr; tröll brutu hris á fætr þeim, gerðu þeim farartálma, þ. e. þeir fóru illa för.

Bls. 339, 2.

Sjá bls. 269.

Bls. 340, 1.

Sami: Hneykir¹ hólmbúa² tók harðan taum við Rauma; ek hygg fylking hins frægsta Haralds gengu³ þar fast. Eldr var gjör⁴ at gjaldi⁵, gramr ræð⁶; en þá tæði⁷ hár hrotgarmr⁸ at færa arma búendr í hóf.

1) hnekkir. 2) Haraldr konúgr. 3) hafa gengið. 4) kveyti-ur. 5) til hegningar. 6) nl. því. 7) = ræð, náði. 8) eldr.

Bls. 340, 2.

Sami: Gagn¹ greipra² þegna brann; glóð varð föst í tróði; herfoga hristir³ laust Heina illum steini. Lýðir báðu sér lífs; logi þingabi⁴ Hríngum naubgan dóm, áðr niðrfall Hálfis galla⁵ næmist⁶.

1) búsgagn. 2) grimmra. 3) Haraldr konúgr. 4) kvab upp yfir. 5) eldsins. 6) fengist; þannig Hk.

Bls. 341, 1.

Sami: Stál bitu rendr¹ fyrir ströndu. Þriðja árit færði fylkir Hörða² starf³ til króks⁴ at Hvarfi: friðr namst⁵.

1) skildi. 2) Haraldr konúgr. 3) stríðið. 4) til lykta. 5) fekt.

Bls. 341, 2.

Sami: Nú er vandmælt, svá at afstandist, of¹ þau verk, er² vísi kendi Upplendingum at eiga auðan³ plóg. Hlöfub svinus þengils⁴ hefir þessi þrjú missari fengit sér svá lángs tírar⁵ at æ mun vinnast⁶.

1) unu. 2) þegar. 3) þannig Hk. 4) svinur þengill. 5) frægtar. 6) vara.

Bls. 361.

Sami: Þórr stórra smíðbelgja¹ varp hvátt höldnum eldingum² ör þrætu þorpi³ at jötni hafrakjöts⁴. Geirróðr hrökkviskafis húða⁵ tók glabr við þeirri sío⁶ or hljóðgreipum⁷ affi galdra⁸ smíðju⁹.

1) járnsmíðrinn. 2) nl. illyrdum. 3) munni sínum. 4) skinnaranum. 5) brákar, nl. skinnari. 6) eldstroku. 7) þjótandi. 8) hljóða. 9) munns, þ. e. hann svaraði þeim illyrdum, er járnsmíðr hreytti að honum.

Bls. 362.

Sami: Sleggju-Sigurðr¹ eggjaði snák váligrar² brákar³, en skapdreki skinna⁴ skreidd of⁵ leista heiði⁶. Menn sást⁷ orm, búinu ilvegs kilju⁸, áðr neflángr koungur tångar⁹ ynni á nðri nautaleðre¹⁰.

1) járnsmíðr. 2) vóðaligrar, stórrar. 3) skinnara. 4) skinnari. 5) yfir. 6) golfsíð. 7) ottubust. 8) skofötum, nl. skinnaranum. 9) járnsmíðr. 10) skinnaranum.

Bls. 363, 1.

Halli: Mèr sýndist frændi Frísa kyns¹ færtr í brynju; hjálmfaldinn kútfaldi² geingr fyrir hirð í hríngum³. Túta, vaur úthlaupi, flærat⁴ eld í ári⁵; sèk⁶ sverð leika á síðu rúghleifa⁷ skerði⁸.

1) Túta hian frislendski. 2) kannske: dverggr. 3) hringabrynju. 4) flýr ekki. 5) í ár. 6) eg sé. 7) mælköku. 8) honum Tutu.

Bls. 363, 2.

Haraldr ok Halli: *Har.*, Hvert stillir¹ þú, Halli? *H.*, ek hleyp framm at skyrkaupum. *Har.*, þú mun láta gera smjörvan graut. *H.*, þat er gjörr² matr.

1) fer. 2) góðr.

Bls. 364.

Halli: Haddan skall, en Halli hlaut of-fylli grant-ar; ek kveð hornspánu hlýða¹ hánun betr, en prýði.

1) hæfa.

Bls. 365.

Sami: Greppr¹ þá dauðan grís at gruntraubustum² ræsi; njörðr hauglands³ sèr börg⁴ standa á borði fyrir sèr. Ek lít rauðar runa⁵ síður; ek ræð skjótgervu kvæði. Seggr hefir brendan rana af svíni; send heill, konúgr.

1) eg, skáldið. 2) hugubustum. 3) skjaldar, mk., eg. 4) svin-ið. 5) svíns.

Bls. 376.

Sami: Hraung¹ er, þars ek held um háfan þaungul, sízt² seldag fjör³; sýn⁴ er, at sitk⁵ at Ránar⁶; snmir ro⁷ í búð með humrum⁸. Ljóst er⁹ at gista lýsu¹⁰; ek á lönd út¹¹ fyrir ströndu; því sit ek bleikr í bruki¹², þari blakkir¹³ mér um hnakka.

1) mör, hávæði. 2) síðan. 3) eg dó. 4) auðsèð. 5) eg sit. 6) hjá Rán. 7) eru. 8) stórum kröbbum. 9) það er hjart. 10) hjá lýsunn. 11) úti. 12) þangi. 13) slæst.

Bls. 385, 1.

Þorgils norðmaðr: Ek dró ófúsa ýsu; ek átta fáng¹ við laungu: ek vann hlömm² of höfði hennar³; þat var fyrir skömmu. Þó man ek hitt, at hafðak hrotta⁴, vafðan gulli; dúðum⁵ dörr⁶ í blóði dreings; þat var fyrir leingra⁷.

1) strit. 2) þungt högg. 3) eg rotaði hana. 4) sverð. 5) hristum. 6) spjót. 7) leingra síðan.

Bls. 385, 2.

Haraldr konúgr: Harða¹ dyggir hirðmenn hjuggu stírbá; ferb² sótti framm á flótta, en þat var³ skömmu. Hitt var fyrr, at ek rauð branda⁴ fjarri fóstrlandi; sverð sauðg í Serkjagarði, en þat var⁵ laungu.

1) mjög. 2) liðit. 3) nl. fyrir. 4) sverð. 5) nl. fyrir.

Bls. 385, 3.

Þjóðólfr: Mildíngur rauð¹ spjótum í móðu²; þar var illt geira mót³; goð voru gröm Dönum; en þat var⁴ skömmu. Gramr setti niðr merki á slöttu Serklandi, staung⁵ stóð at stillis ráði; þat var fyrir laungu.

- 1) skaut. 2) ánni, Nizi. 3) skæðr bardagi. 4) nl. fyrir. 5) merkis staungin.

Bls. 386.

Þorgils: Konúngur, otvin¹! heyr þú á uppreiast² orða minna; gramr gaf mér vafða gullit³; þat var fyrir skömmu. (þú) saddir örn, ok eyddir fjörvi blámanna⁴ örum; streingr styrfengins⁵ stillis gall; þat var fyrir leingra.

- 1) vinr manna. 2) framburð. 3) gullbaug. 4) nl. með. 5) harðfengs.

Bls. 387, 1.

Haraldr konúngur: Hin skýra mæri! ek hlaut skjóta framm hlýri¹ af hröðung²; felld súð gekk á flæði³; þat var fyrir skömmu. Enn fyrir sunnan England óð borb und mér norðan; ristin⁴ röng skalf í röstum; en þat var⁵ laungu.

- 1) skipi. 2) í skyndi. 3) til sjóar. 4) skekin. 5) nl. fyrir.

Bls. 387, 2.

Þorgils: Vinda mýgir¹! (þú) læzt of vunnin virðum kunn römm víg; þrændr drifu ríkt und randir; en þat var (fyrir) skömmu. Enn fyrir sunnan Serkland hjó snarr þengill drengi; gramr kunni gaung at gunni²; en þat var³ laungu.

- 1) eyðir. 2) var kæn in orustum. 3) nl. fyrir.

Bls. 401.

Úlfr stallari: Ek fékk jafnan ónaðigr auðar. Stallarum stillis era þörf¹ at hverfa innán² stafnrum³ Haralds, ef (vèr) skulum tveir hrökkva undan fyrir einum þíngamanni. Hrein herbrekkan⁴! úngr kendað mér⁵ annat.

1) þeir þurfa ekki. 2) ganga í. 3) lyptingu. 4) = hör-
brekka, kona. 5) vandi eg mig á.

Bls. 403, 1.

Tröllkona: Víst er, at allvaldr austan¹ eggjast
vestr, at leggja mót² við marga prúða knútu³; þat er
minn snúðr⁴. Þar á valþiburr⁵ velja beitu, veit ær
ærna steik⁶ af stafns haukum⁷ stillis; ek fylgi þar
jafnan.

1) Noregs konúgr. 2) fund. 3) margan falligan köggul.
4) hagr, gott fyrir mig. 5) hrafn. 6) bráð. 7) skipum.

Bls. 403, 2.

Sama: Skæð¹ brúðr örnis jóða² sèr gerfa³ ófór
konúngs, (ok) lætr skína rauðan skjöld, er dregr at
hjaldri. Svanni⁴ sviptir holdi manna í svarðar⁵ kjapta;
óblát konan litar úlfs munn innan blóði.

1) þannig Fagrskinna. 2) tröllkona. 3) gjörla. 4) tröllkonan.
5) löbna.

Bls. 404.

Draummaðr: Frægr gramr hinn digri vá flestan
sigr til fremdar; ek hlaut heilagt fall til vallar¹, því
at sátum heima. Ek uggi efst² ráð tiggja; yðr feigð
mun of byrjuð: guð veldrat³ slíku; (þèr) gefit fyllar⁴
fákum fíks⁵ trölfs⁶.

1) jarðar. 2) hið síðasta. 3) veldr ei. 4) fylli. 5) grábugr.
6) nl. ulfum.

Bls. 407, 1.

Steinn Herðisarson: Úngr vísi! (þú) læzt búendr
falla allnær Úsu; herr sótti¹, þar er hlíftrauðr kon-
úngr hætti lífi. Þángatkvæma þess konúngs mun iflaust
vera Englum, er þá lifðu, sem² renni enn eptir³.

1) nl. fram. 2) nl. hann. 3) nl. þeim, elti þá.

Bls. 407, 2.

Sami: Benjaregn¹ fella vítt um völlu, en víkíngar
óðu blóð bragna; vargr náði bjargast þar.

1) blóðlækir.

Bls. 407, 3.

Arnór: Vísi rauð eirlaust¹ þung járn á Englum vel nær Úsu; meira valfall nè kemr² um snjallan her.

1) vægðarlaust. 2) kemr ekki.

Bls. 408, 1.

Steinn Herðisarson: Mörg þjóð fórsk¹ í mótu²; sokkuir menn drukuðu: ófár dreng³ lá ár⁴ of⁵ úngan Mörukára. Fíra drottinn rak flóttu framm; herr tók á ramri rás fyrir röskvum vísa. Ríklundaðr veit undir⁶.

1) fórst. 2) dikanu. 3) margr maðr. 4) forðum. 5) yfir eða kríngum. 6) so á her að standa, einsog bls. 438 stendr; þetta er stef í drápunni: *Ólafr borinn sólu — ríklundaðr veit undir — sik bestan gram miklu*; það skal so upp taka: *ríklundaðr Ólafr veit sik borinn miklu bestan gram undir sólu*. (nl. á jarðriki).

Bls. 408, 2.

Haraldstikki: Vapnum höggvir Valþjófs liðar¹ lágu fallnir í fen ofan, svá at gunnhvatir Norðmenn máttu ganga yfir á nám einum.

1) liðsmenn.

Bls. 409, 1.

Arnór: Glóbbheitr sveiti¹ féll ofan, at fundi stillis: ve² óðu framm; grjót fló ört á móða Gauta³. Hlykk⁴ tok-fúsa⁵ þjóð náðu at láta líf þaðra⁶ þúsundum⁷; spjót flugu laus í hansum gumna.

1) blöð. 2) merkin. 3) menn. 4) eg hygg. 5) hernaðr-gjarna. 6) þar. 7) nl. saman.

Bls. 409, 2.

Sami: Gjalvinnr Sygna¹, hinn er aldri fór á hæl fyrir hreinskjalda² mönnum³, fèkk gagn⁴; hildr⁵ gekk at vildra mun⁶. Jarlar dyndu⁷ undan til borgar; líð þeirra fèkka⁸ eir⁹; mannkyn hefir þann morgun at minnum.

1) Noregs konungr. 2) sagsr skjalda. 3) hermönnum. 4) sigr. 5) orustan. 6) að óskum. 7) þustu. 8) fékk ei. 9) vægð.

Bls. 413.

Sami: Ítr ýngvi¹, sá er aldregi sásk² háska á æfi sinui, bauð uppgaungu við lítinn helmíng³. En öflugr herra fór suunnan um England at berjast við dýran fylki; þeir fundust af stundu⁴.

1) konungr. 2) óttabist. 3) líbsalla. 4) brátt.

Bls. 416, 1.

Haraldr Sigurðarson: Vær gaungum framm í fylkingu brynjlausir und blár¹ eggjar; hjálmar skína, ek hefka² mína³; skróð⁴ vart liggr nú nðri at skipum.

1) bláar. 2) hef eigi. 3) nl. brynju. 4) herbúnaðr.

Bls. 416, 2.

Sami: Vær krjúpum eigi í bug skjaldar at hjaldri¹ fyrir brakan vápna; haldorð² hildr valteigs³ bauð svá. Menskorð⁴ bað mik forðum bera hátt hjálmstall⁵ í guý málma, þar er mættist hlakkar ísa⁶ ok hausar.

1) í orustu. 2) orðheldin. 3) -handar, kona. 4) hún, konan. 5) höfuðb. 6) sverð.

Bls. 417, 1.

Þjóðólfr: Þótt sjálfr fylkir falli til vallar, skalka ek¹ hverfa frá ángum erfíngjum grams; gengr, sem guð vill. Sól skínnat² á sýnni³ konúnga efui, en þá báða; hefneðr⁴ sújallráðs Haralds eru gerfir⁵ haukar⁶.

1) skal eg ei. 2) skín ekki. 3) vænligr. 4) synir. 5) sanuð, fullkómnr. 6) nl. hreystimenn.

Bls. 417, 2.

Arnór: Ofrausn¹ stillis í straungu stáls eli² olli þat³, er stríðir ormalátr⁴ máttið⁵ bíða eili: lituðr hramma aldins⁶ ótams varðrúnar⁷ viggs⁸, sá er aldregi spærði sik í vápna glyggvi⁹.

1) ofdrifka. 2) bardaga. 3) því. 4) gulls, konungr. 5) mátti ei. 6) gamals. 7) tröllkonu. 8) ulfs, nk sá hermaðr. 9) orustu.

Bls. 418.

Sami: Hlútstygg¹ hilmir hafði² litit brjóst³ fyrir sèr í hjálmþrimu⁴, nè bíðist höðsnart⁵ hjerta kon-

úngs: þars at blóðugr hjörr hins barra⁶ döglínga hneitis⁷ beit skatna, til þarfar hersa; menh sá þat.

1) ofrhugaðr. 2) hafði ei. 3) vörn. 4) orustunni. 5) herðjarft. 6) röskva. 7) -hnekkis, yfirkonungs.

Bls. 419.

Stúfr: Varðandi geira regns¹, sá er vætki² sparði fjör, gekk glaðr í gegnum orrostur þaðra³, sem⁴ vind. Sá gramr flýðit⁵ eld, nè járnit fellda⁶; þess of-dæmi eru síðan sæm⁷ und erkistóli els⁸.

1) hermk., Haraldr konúgr. 2) alls ekki. 3) þar. 4) gegnum. 5) flýði ei. 6) skot. 7) viðfræg. 8) himni, á jörðu.

Bls. 420, 1.

Þjóðólfr: Öld hefir goldit ílt afroð¹; nú kveð ek her stiltan²; Haraldr bauð þjóðum þarfauast þessa för austan. Æfi snjalls síklíngs lauk svá, at vèr 'rom³ allir í vandum stað⁴: lofðúgr fèkk grand hins leyða⁵ lífs.

1) beðið stóran skaða. 2) staddan í háska. 3) erum. 4) í hættu. 5) fræga.

Bls. 420, 2.

Arnór: Dauði hins ýgja¹ konúgs varð eigi auðligr²; broddar³, reknir hoddum⁴, hlífðut⁵ hlenna sæfi⁶. Allir líðsmenn hins milda mildíngs kjöru heldr meirr falla um⁷ fólksnaran fylki, enn⁸ vildi grið.

1) óttaliga. 2) varð mönnum til mikils ógagns. 3) skæti. 4) gullrekin. 5) hlífðu ekki. 6) konúnginum. 7) kringum. 8) nl. at þeir.

Bls. 422, 1.

Sami: Heiti Völsúnga¹ fór vítt; sá er skaut nýtla² herskips borði norðan ör Nið, varð harða³ marglofaðr.

1) konúgs. 2) röskliga. 3) mjög.

Bls. 422, 2.

Sami: Mèr er myrkt¹, alls² greppr³ sèrat⁴, hver í heimi orkar meira (at) jöfnum þrek; hrafngrœnnir⁵ er orðinn⁶ harðr. Mildíngr gat ert⁷ mest úsljótt hjarta; vinnur⁸ hvers eljunfims⁹ grams und himni hefir minni kostuð¹⁰.

1) oljóst. 2) með því. 3) skáldið, eg. 4) sér það ekki.
5) hermk., Haraldr. 6) hefir verið. 7) erft, öðlabist. 8) fram-
kvæmdir. 9) duganligs. 10) það er minna í þær verið, en fram-
kvæmdir Haralds.

Bls. 423.

Sami: Harðgeðr Haraldr vissi sík ríkra hverjum
gram und miðgarði¹; döglingr ræð slíkri dýrð til dauða.
Heillög dýrri fold² hefir átt³ hins stýröndum⁴ efra⁵
afreka⁶; frægri hilmir hnígrat⁷ til moldar.

1) á jörðu. 2) himnaríki. 3) ættingja. 4) konungum. 5) ágæt-
ara. 6) konungs, nl. frænda Olafs helga. 7) hnigr ei.

Bls. 426, 1.

Porkell Skallason: Sókuar uggr¹ lét hundrað hirð-
menn jöfurs brenna í heitum eldi, en þat var seggjum
sviðukveld. Frétt er, at fyrðar knáttu liggja und kló
flagðviggs²; imleitum³ ölsblakk⁴ fækst áta af hræm,
Frakka.

1) hermk. 2) ulfs. 3) blakkleitum. 4) ulfi.

Bls. 426, 2.

Sami: Víðhjálmr, sá er rauð málma, hinn er skar
hèlt¹ haf sunnan, hefir of-væltan hraustan Valþjóf í
trygð. Satt er, at manndráp man síð lætta á Englandi;
éi deyr meiri mildíng, en minn snarr harri var.

1) helab, kalt.

Bls. 427.

Steinn Herðisarson: Fylkir lét hin fljótu flaust í
haf, er leið at hausti; konúngr skaut stafni¹, þar er
beitir Hrafseyrr². Borð tráðu breiðan veg lángra
skipa³ óðr sjór⁴ brimsgánger fèll um súðir. Sík miklu
beztan gram⁵.

1) lagði frá landi. 2) -eyri. 3) hafib. 4) sjóar. 5) Stef,
sjá bls. 408, 1.

Bls. 428.

Sami: Þrýstir Engla otvins¹ hèlt austr líði sínu;
konúngr Rauma braut stóran straumsæ um stýri. Allr

herra² tók glaðr við öflugum stilli, þá er hrínglestir³ kom hæðra⁴ vestan, Ólafr borinn sólu⁵.

1) konungs, Ólafr konúgr. 2) landslýðr. 3) mk., hann. 4) hingat. 5) Stef, sjá. bls. 408, 1.

Bls. 429, 1.

Þjóðólfr: Alldyggr eyðir Selund-byggja¹ naut áráð-
is; hugr ræðr hálfum sigri manna: Haraldr sannar þat.

1) Sjalendinga.

Bls. 429, 2.

Sami: Ráðgegn konúgr refsar þegnum reyndan
ofsa; hykk, at rekkar hilmis haldi upp, því er valda¹.
Hljótendr sverðs² hafa slíkar byrðar, er (þeir) brjóta
sær³: Haraldr skiptir svá heiptum⁴: hverr nýtr sanns⁵
við annan.

1) fái maklig gjöld verka sinna. 2) menn. 3) slíkar refsingar, sem þeir vinna til. 4) refsingum. 5) réttinda.

Bls. 430.

Sami: Vekjandi snekkio¹ hjaldrs² lét veitt mēr
mörk fyrir verka³: hann lætr tilgerðir valda hylli
sinnar.

1) þannig Hk. 2) hermk., konúgrinn. 3) kvæði mitt.

Bls. 435.

Steinn Herðisarson: Sóknörr Engla stillir¹ bíðr
lið eggðjarfra seggja stíka öll sund dörrum² fyrir sínu
landi. Jörð Fíla drottins³ mun eigi verða auðsött sverða
sóknherbendum⁴. Sik miklu beztan gram⁵.

1) óvinr, Ólafr konúgr. 2) hafa allstakar herskip úti. 3) Nor-
egs konungs. 4) þannig Fagurskinna. 5) Stef, sjá bls. 108, 1.

Bls. 436, 1.

Sami: Danskir drengir gengu utanborðs til jarðar¹
með brynjur ok hjálma; dynr úriks² málms varð gjör. Sárir
rekkar sunnan sukku til hafs grunna: hárr hrann-
garðr varp hausum þeirra á þröm jarðar³.

1) til botns. 2) vots. 3) sjáfarströndina.

Bls. 436, 2.

Sami: Í Kaupangi¹, þar er heilagr gramr² hvíllir,

mun sóknstrágr jöfur banna Sveini sín óðul; hann er ríkr. Ólafr konúgr³ mun unna sinni ætt⁴ hála⁵; arfi, Úlfs⁶ þarf-at⁷ kalla þar til alls Noregs.

1) Niðarósi. 2) Ólafr helgi. 3) helgi. 4) sinum ættingja, Óafi Haraldssyni. 5) mjög vel. 6) Sveinn. 7) þarf ekki.

Bls. 436, mismgr. 1.

Sami: Ek veit, hvar óslækin¹ Ólafr rauð mæki² úti fyrsta sinni; mér deilast minni til mála. Fjölgóbr konúgr hlaut fögur sverð lituð blóði til hafs³ fyrir sunnan Halland; fyrðar ruðo branda.

1) hinn vaski. 2) sverð. 3) á sjó.

Bls. 437, 1.

Sami: Enn hraustgeðr konúgr bað halda herskildi austan¹ at gerva² gunni³: gramr bjóst við römum styr⁴. Laung borð færðu út litlu meira lið fyrir norðan Stað; tveir döglingar tráðu túnvöll reyðar⁵.

1) nl. til. 2) heya. 3) orustu. 4) bardaga. 5) sjóinn.

Bls. 437, 2.

Ólafr varði jörð ógnarorðum ok friðmálum, svà at allvaldr þorði eigi kalla til¹.

1) nl. ríkis í Noregi.

Bls. 438.

Steinn Herðisarson: Konúgr heldr ólaust stóli¹, sízt² heiptbráðr jöfurr náði hári³ foldu; ætt Egða drottins⁴ þreifst. Mætr hilmir Rauma verr grund⁵ köldum málm⁶ ok röndu⁷; ek man þengils lof. Ríklundaðr veit undir⁸.

1) ríki sínu. 2) síðan. 3) hárrí. 4) Noregs konúgs. 5) nl. með. 6) sverði. 7) skildi. 8) Stef, sjá bls. 408, 1.

Bls. 439, 1.

Sami: Eggðjarfr þengill þrænda vill leggja öll lönd í frið við ærna snilli¹; þat líkar skötnum vel. Þjóð hugnar², er þrályndr Engla ægir kúgar þegna til friðmála. Ólafr borinn sólu³.

1) með mikilli snild. 2) líkar vel. 3) Stef, sjá bls. 408, 1.

Bls. 439, 2.

Arnór jarlaskáld: Ek hét á¹ góðar skipasagnir², þá er³ sátum hvern vetr gagnvert hrafns verðgjafa⁴; gramr drakk jafnan⁵ lið⁶.

- 1) ávarpabi. 2) menn. 3) vèr. 4) hermk., konunginum.
5) opt. 6) öl.

Bls. 441.

Steinn Herðisarson: Hoddörr¹ þengill, sá er rýðr odda, gleðr her² hringum; bragníngur bragna lætr bekk-sagnir³ fagna gjöfum. Nenninn⁴ Noregs konúgr gefr Norðmönnum stórum⁵; Engla þverrir⁶ er örr. Ólafr borinn sólu⁷.

- 1) ör af gulli. 2) menn. 3) veizlugesti. 4) röskr. 5) stór-gjafir. 6) eyðir, Ólafr konúgr. 7) Stef, sjá bls. 408, 1.

Bls. 442.

Stúfr: Ek vissi gagnsælan¹ hildar-hyssir² fagna mér af góðum byr gríðar³; nýzt⁴ er at kanna⁵ hann: þá er gjarn bræðir blóðstara⁶, grimmr baugum⁷ gekk sjálfr með gyltu horni (að) drekka á mik⁸ at Haugi.

- 1) sigrsælan. 2) -hvessi, hermk., konunginn. 3) hug. 4) best.
5) hafa viðkynningu við. 6) hermk. 7) mildr af fæ. 8) mér til.

Bls. 447, 1.

Steinn Herðisarson: Örr ættstuðill jöfra gefr há-brynjuð skip ok steinda¹ knörru; hann vill² synja hnöggvi sinnar³. Þjóð nýtr auðar Ólafs; sè⁴ þú, hverr annarr konúgr reiðir⁵ mönnum slíkt fè. Síð miklu beztan gram⁶.

- 1) málaba. 2) mun. 3) neita því, að hann sè spar af fæ, þ. e. hann er örlátr. 4) sjá. 5) greiðir. 6) Stef, sjá bls. 408, 1.

Bls. 447, 2.

Sami: Kynstórr hilmir gefr fírum brynjar ok hjálma, svá at virðir eingis¹; þau klæði prýða hirn konúgs. Dyggur þeingill lætr dreingi þiggja af sèr þungar Hars gerðar²; vísi launar verðung³ svá vás⁴.

- 1) eins ok hann meti það að augvu. 2) herklæði. 3) hirtin.
4) erfíði sitt.

Bls. 448.

Sami: Ólafur, (hinn) mildi konur¹ hildfuga², gefur
höggvit gull³ til hylli⁴, at alls einigi snjallra jöfra má⁵
svá. Spyrripú, hverr gjörva⁶ mun glíkt! gramur er bor-
inn fremstr konungmanna undir heiðum himni; hann
er gjöflundur.

- 1) frændi. 2) konunga. 3) sundrhöggna gullhringa. 4) nl.
sér. 5) nl. gefa. 6) gera.

SJÖUNDA BINDI.

Bls. 2.

UNGA frægðar-mildur Hákon kom hingat; hann er alinn
beztr manna á foldu; (hann) fór með Steigarþóri; bað
síðan syni Ólafs upp hálfan Noreg, en mildur málsujallur
Magnús vildi hafa allan sjálfur.

Bls. 4.

Björn kreppekenti: Vörð drottinn¹ lét vítt farit
Halland brandi²; flótti varð rekinn skjótt, Hörða ræsir
sveid hús. Síðan brendi buðlúngur þrænda mörg her-
uð: víðkastar hel³ blés fasta⁴: vískdölsk ekkja⁵ vakti.

- 1) Noregs konungur. 2) herskildi. 3) eldrinn. 4) akafliga.
5) kona.

Bls. 5.

Þorkell Hamarskáld: Stórhugaðr þórir dró vítt
saman sínar sveitir með Agli: þau ráð váru¹ heldur
haglig höldum. Ek frá Skjálgs vinum snörp mein á
því, er lendir menn urpu steini um afl sér² við morð-
vals³ brynni⁴.

- 1) voru ei. 2) reistu sér hurðarás um öxl. 3) hræfugla.
4) bermk., konunginn.

Bls. 6.

Gísl Illugason: Hann framdi sik ángr, þá er al-

endr imdar faxes¹ vildu ræna landi lofsælan gram, en jöfurr sótti Báleygs² við³ með blám hjörvi.

1) ulfs, hermenn. 2) Óbins. 3) hermenn.

Bls. 7, 1.

Sami: Lofðúngr ýtti líð¹ ör Oslo til Egils fundar at krefja lands. Linns láðgefendr² ör tvennum lögum ok Rygir fylgðu ræsi sunnan.

1) skipi. 2) gulle-, menn.

Bls. 7, 2.

Sami: Þá knátti¹ sjá vel vigligan, sigri vanan síklunga flota, er óþrotligt líð kuðði árar fyrir Yrjar í miklum aga².

1) mátti. 2) ófriði.

Bls. 8.

Sami: Hilmir átti húspíng við sjó, þat var fyrir innan Örvahamra; stórráðr konúngr bjóst at breuna¹ utan af Staði, en búendr flýðu.

1) nl. allt.

Bls. 9.

Sami: Helmíngur¹ Egils raufst við róstu²; rymr³ varð í her utan við Illaðir. Hersar máttu eigi ráða landi fyrir láðgöfgubum Háða drottni⁴.

1) líð. 2) orustu. 3) hark. 4) Magnúsi konungi.

Bls. 10.

Þat ból¹, er ek veit gólast², breðr³ í miðri Bjarkey; vandar böl⁴ þýtr; tær-a standa⁵ þarft⁶ af þóri. Jóan⁷ mun eigi frýja⁸ elds nè ráns, er kveldar: bjartr logi svör breiðan bý, reyk leggr til skýja.

1) bær. 2) best. 3) brennr. 4) eldr. 5) ekki stendr. 6) neitt gott. 7) Jón. 8) skorta.

Bls. 12, 1.

Skip rendust at hvatla; sverð snarpra fyrða bitu slætt¹. Ullstreingr spurði orði, hve þórir mætti². Lundr hjörs³ kvadst heill at höndum, en hrummr at fótum: frágum þat gjörva; grjóts glamm gerði⁴ á borði.

1) illa. 2) hvarmin honum líði. 3) mk., þórir. 4) varð.

Bls. 12, 2.

Þórir á Steig: (Vér) várum fjórir félagar, færðum einn¹ við stýri².

- 1) létum einn vera. 2) nl. fyrir flokkinum.

Bls. 13.

Þorkell hamarskáld: Sól unnar dags¹! ek frá satt orð verða Agli á munni við einarbar latta² síklíngs þræla; (hann) kvað hvern þeirra makligna at hánaga miklu hærra, en sik; eyðir hjaldrbliks³ beið of mikit ángr.

- 1) kona. 2) ótrúa. 3) sverða, mk., þórir.

Bls. 14, 1.

Björn krepphenti: Snarr Sygna harri¹ rauð sverð á úthlaupsferðum²; vargr nam vítt at slíta varma bráb á Harmi. Fráttu³, hve fylkir mátti leiða⁴ drottinsvik? Fór gunnar gjörvis⁵ varð greið: svá fór, at þórir var heingdr.

- 1) Magnús konúgr. 2) ránsflokkum. 3) hefurðu frétt. 4) sæla abra frá. 5) herkonungsins.

Bls. 14, 2.

Hlífar-styggr hrafngæðir¹ nam hræða þrænzka drótt, er þeim² þótti markar böl³ sveima⁴ í bygdum. Ek hygg, at herbaldr lyki aldri tveggja hersa; syndjór sváru⁵ vara⁶ svágr: örn fló til hánaga.

- 1) hermk. 2) bændum. 3) eldrinn. 4) geysa. 5) ulfr. 6) var ei.

Bls. 14, mismgr. 5.

Björn krepphenti: Hati vallbaugs¹ vengis² letr³ víkínga falla; mögr Ólafs rýðr vítt⁴ en fögru járn á ýtum.

- 1) orms. 2) gulls, mk. 3) lætr. 4) víða.

Bls. 15, 1.

Gisl Illugason: Hyrr¹ sveimabi², hallir³ þurru⁴, hár logi gekk um hærub þeirra. Knátti⁵ sjá landráð⁶ konúnga, þar er salir féllu um líði þóris.

- 1) eldr. 2) geysabi. 3) hús. 4) eyddust. 5) mátti.
6) stjórnsæmi.

Bls. 15, 2.

Sami: Hugfullr konúgr sættist síðan við hatendr sína; síðr¹ batnaði. Bragnígr gat launat² rekkum þann rétt, er ráðspakir bóendr áttu.

- 1) nl. bændanna. 2) veitti.

Bls. 16.

Sami: Gramr vann glatat þjófum, en gjörvan kaupmönnum frið, þanns¹ konúgr bætti svá, at sírum hlýddi² at skorða fagrþúin flaust³ (með) öxum í Elfi.

- 1) þann er. 2) dugði. 3) skip.

Bls. 35.

Sami: Ek skal enn¹ kátr, þótt viðir unda teins² ætli skáldi³ andrán⁴; járn taka at orna oss at beinum. Svarri⁵! hverr þrúðr seggr deyr eitt sinn; en snart hjarta er skapat dreing⁶; ek skal enn minnast á þrek⁷ í óði⁸.

- 1) nl. vera. 2) sverbs, menn. 3) nl. mér. 4) dauba. 5) kona.
6) mér. 7) hreysti. 8) visu minni.

Bls. 40.

Þorkell hamarskáld: Hugþrúðr varga nistir¹ lét snúðat² förn³ vestr; hlýrin⁴ stinnu brutu hröpn⁵; hilmir vann bannat frið.

- 1) hermaðr. 2) hraðað. 3) fœr sinni. 4) kinnungar skipanna.
5) báru.

Bls. 41, 1.

Sami: Limsorg¹ of² Ljóðhús læk fíkjum³ nær himni; eldr gaus ör húsum; ferð⁴ var vítt⁵ fús á flóttá. Örr skjöldúngur fór ívist eldi: ræsir vann⁶ róggeisla⁷ rauban; búendr mistu lífs ok aubar.

- 1) eldr. 2) í. 3) öbliga. 4) folk. 5) víða. 6) gerði.
7) sverbið.

Bls. 41, 2.

Sami: Húngurþverrir hróðar-gagls¹ lét herjat á Sköfi; teitr vargr raub tönn í margri ben innað (f) Tyrviat.

Grænlands drottinn² grætti meýjar suðr í eyjum; mylsk þjóð rann til mæði; sökkvir³ Skota⁴ gekk hátt⁵.

1) arnar, hermk. 2) Magnús konúgr. 3) óvinr. 4) Magnús konúgr. 5) gerði mikil afrek.

Bls. 42.

Björn krepþentí: Snarr konúgr bar vítt² randir² á sløtta Sandey; rauk um Íl, þá er menn allvalds jóku á brennr. Seggja kind Satíris sveitar hnè und eggjar; snjallr sigrgæðir³ røð sðan falli Manverja.

1) víða. 2) skjöldu. 3) hermk.

Bls. 43, 1.

Sami: Hvert hvarf², þat er arfi Guðraubar átti, var hætt; lofbúgr þrænda vann bannat Lögmanni lönd þar. Nýtr úngr gramr Egða lét fenginn² naðrs bing-töpuð³ utar Nesjum, þar er túngr vettrima⁴ umdu.

1) hæli. 2) handtok. 3) mk., Lögmann. 4) sverð, brandar.

Bls. 43, 2.

Gisl Illugason: Jöfra ægir¹ tók Ívistar gram fyrir Skði, en Skotar flýðu. Fylkir, sá er framm tæði² hafði Lögmann konúgr í liði³ sínu.

1) Magnús konúgr. 2) gekk hraustliga framm. 3) á skipi.

Bls. 44, 1.

Sami: Fólkvörðr vann þrúngit² und sik fjórum ættlöndum eyja-dróttar, áðr en veðrsmiðr Víðars², sá er fylkti hamalt³, hitti valska jarla.

1) þreyngði. 2) hermk. 3) odda fylkingu.

Bls. 44, 2.

Sami: (Vèr) háðum hildi með frænda Haralds við innanverða Aungulsey, þar er konúgr ok ríkis vendir² jarlar brutu kapp sitt² af reiði³.

1) — vanir, voldugir. 2) kepptu hverir við aðra. 3) í ákafa.

Bls. 45, 1.

Sami: Magnúss liðar² höfðu skorit margan baug-

varg² björtum oddi. Kapps vel³ skipuð hlíf hertoga varð at springa fyrir darri⁴ konúnga.

1) líðsmenn. 2) skjöld. 3) mjög vel. 4) skeyti.

Bls. 45, 2.

Björn krepphenti: Laufa lundr¹ ræð lífspellu Huga hins þrúða í Aunguls sundi, þar slög² snuddu³; broddr fló snúðigt⁴. Jóta fellir⁵ hefir farit öll eylönd brandi; grund liggir vítt und dróttum dyggs döglingu um stundir.

1) hermk., Magnús konúngr. 2) vopn. 3) flugu. 4) fljött. 5) Magnús konúngr.

Bls. 46, 1.

Þorkell hamarskáld: Broddr dundi á brynjur bragníngur skaut af magni, allvaldr Egða¹ sveigði álm², blóð stökk á hjálma. Hagl streings³ fló á hrínga, ferð⁴ hnè, en gramr Hörða lét verða banat jarli í harðri hjarls sókn.

1) Magnús konúngr. 2) boga. 3) örvar. 4) líðsmenn.

Bls. 46, 2.

Gísl Illugason: Böðkennir¹ skaut báðum höndum, allr herr hilmis vá þrúlliga². Áðr Hugí fèlli, stukkum hvítmýlingar³ af álmi⁴, þeims⁵ jöfurr sveigði.

1) hermk. 2) hraustliga. 3) örvar. 4) boga. 5) þeim er.

Bls. 49, 1.

Kali: Hve launa þínir þíngríkir höfðingjar þér hnossir? reyndu oss, jöfurr! Rengr bifast í röstum vestr.

Bls. 49, 2.

Magnús berfættr: Hefig illa fólginu minn auð¹, þann² ek ræð veita margteitum mönnum. Ek læt klökkvan húf³ klífa⁴ kólgur⁵.

1) varð fé mínu. 2) þann er. 3) skipsborð. 4) fara yfir. 5) báru.

Bls. 49, 3.

Gísl Illugason: Seggir höfðu þegit heimför af

höfuðsmanni¹; þá var sókn lokið. Landsmenn litu sjádrifin segi sett við huna yfir göfgu² líði³.

1) konungi. 2) glæsiligu. 3) skipi.

Bls. 51, 1.

Sami: Vágr þrútnaði; en steinóðr¹ storðar² galli³ keyrði veð⁴ á stag. Dýrr dreki und skelfi Dána⁵ brant hrygg í hverri glymbrúði hafs⁶.

1) mjög óðr. 2) skógar. 3) stormr. 4) seglin. 5) Magnúsi konungi. 6) báru.

Bls. 51, 2.

Sami: Blár ægir skaut búnum svíra, gjálfr¹ hljóp í gin gollnu² höfði: valfasti³ djúps⁴ skein af hausum döglinga dreka, sem himins eisa⁵.

1) sjór. 2) gylltu. 3) eldr. 4) gullb. 5) elding

Bls. 53, 1.

Sami: Síðan framdið Upplanda gramr¹ á Svía drottni² austr frá Elfi. Líðskelfir³ tók 15 hærub (með) fránni⁴ eggju⁵ ör lögum Gauta⁶.

1) Magnús konungur. 2) þ. e. græddi lönd af honum. 3) hermk. 4) snarpri. 5) egg. 6) Gautlandi.

Bls. 53, 2.

Þorkell hamarskáld: Hraustr allvaldr lét valskan brand ok randir gjalla saman austar¹ Elfi; vitr stillir rauð völlu. Vellmildr² konungur varð³ þrási⁴ á víg, þar er herðir⁵ fèllu; gauzkr boir lá und gulri kló grás arnar.

1) fyrir austan. 2) fémildr. 3) getgáta. 4) gjarn. 5) menn.

Bls. 54.

Norðmenn: Hinn þjóbreiði Íngi dvelr alleingi of-anreið.

Bls. 57, 1-2.

Gramr spurði, hvat Gíffarðr gerði; hann var at kominn þannig, þá er líð barðist; vèr ruðum vápu í

dreyra. Fnaubi¹ var fulltrauðr framreiðar á raubum jó; valski riddarinn falsk², (hann) vill eigi fylla vöru flokk.

- 1) sá ósnótri maðr. 2) faldi sig.

Bls. 57, 3.

Gisl Illugason: Fólkhvötubr¹ reið fyrst í gegnum safnað Svía, hnuggiunn² sigri. Dreyrugr málmr varð hlaupa á meðal hauss ok herða hans andskota.

- 1) hermk. 2) sviptan.

Bls. 58, 1.

Sami: Helmerki¹ blés um höfði febr Sigurðar², en fránn³ huginn⁴ gladdist; ek sá þann fylki vega snörpu sverði til sigrs með mestum frama.

- 1) hermerki? 2) Magnús konungs. 3) harðr. 4) hrafn.

Bls. 58, 2.

Sami: Ek fylgða fræknum Eysteins föður¹ í atals drífu²; ek, vanr vásförum³, brá opt hjörvi með frænda Haralds⁴, þar er vega⁵ þurfti.

- 1) Magnúsi konungi. 2) orustu. 3) svabílförum. 4) nl. harðraba, Magnúsi. 5) þerjast.

Bls. 59.

Eldjárn: Hví samir¹ hitt geðstirðum hirðmanni, at dúsa²? vestu³ nú knár, riddarian hári⁴, þó kjöl kosti⁵. Þat er satt, at ek býð Gjaffarði (at) reida⁶ byttu; austr, er til⁷ hár í breiðhúfuðum hesti hvaljarðar⁸.

- 1) sæmir. 2) vera atgjörðalaus. 3) vertu. 4) gamli. 5) kjölurinn kostist. 6) bera. 7) of. 8) því borbhreða skipi.

Bls. 60.

Sami: Ek frá, at (þèr) ráknt flóttu á Foxerni: þar var harðr hernaðr; annat lið manna falak¹, er ek heyrða. Gángur hjálmþrimu herbis² var hár³, þar er Giffarðr barði í hel gauzka dreingi, er⁴ vöru staddir.

- 1) fól sig. 2) hermannsins, Gjaffarðs. 3) mikill. 4) hvar sem þeir.

Bls. 61, 1.

Magnús berbeinn: Mattildr er sú ein, er meinar

mèr leik ok teitti, ok vegr hildi; sveita már¹ drekkir or sárum súðr. Sá hvítjarpr svanni, er verr sín lönd röndu², kennir mèr (at) sofa lítið; sverð bitu högna hurðir³.

1) hrafn. 2) með herskildi. 3) skjöldu.

Bls. 61, 2.

Sami: Hvat er betra í heimi, en vífit fagra? skáld hygg sjaldan á þrá; sá dagr er mjök lángr, er dvelr dreingi. Ek ber þann þúngan harm af þingi, er¹ ek skal aldregi finna minn svanna; menn skreytast at móti².

1) að. 2) á mannfundum.

Bls. 62.

Sami: Ek spyr í hljóði góð orð gullhríngs gerðar¹ um skáld; jörp armlín² mun eigi verpa á glæ sínum (orðum)³. Ek annræktar⁴ málum guðvefjar þóptu⁵, þótt eigi finnag⁶ opt; víti menn, at ek hygg henni hála⁷.

1) kvk. 2) kvk. 3) nl. tala þau orð til ónýtis. 4) ástar. 5) kvk. 6) nl. hana. 7) vil henni vel.

Bls. 66.

Vegr blæs vegg¹ um² tiggja; víðr³ þolir nauð í löðri; læ klúngrs⁴ tekr at knýja keip, en gellr í reipum. Mjórr sjötögr vöndr⁵ skelfr, eik⁶ skerr at flóði⁷, beit⁸ verða slíta sjá. Magnús stýrir⁹ móð¹⁰ und röndu¹¹.

1) skipsborð. 2) krúgum. 3) skipið. 4) skabi víðar, vindr. 5) sjöttu siglutré. 6) skipið. 7) hleypr eptir sjónum. 8) skipin. 9) befir. 10) hug. 11) skildi, nl. til að bera.

Bls. 67.

Úhlífinn gramr bað-at eggendr¹ ugga lífi, hvegi er² lét hinn ljóti landgarðr³ fyrir barði⁴. Satt var, at allvaldr átti borit⁵ ógnsmart hjarta; geyst súð varð treystast farsælu⁶ í gný græðis⁷.

1) sína hugrökku felaga. 2) hveran sem. 3) sjór. 4) stafni. 5) bar. 6) heppni konunga í siglingum. 7) sjáfarina.

M 2

Bls. 70.

Magnús berbeinn: (Vèr) skulum hvatt¹ kvitta² heimför³; minn hugr er í Dyflinni; en ek kem eigi austr til Kaupánga kvenna⁴ í hausti. Unik⁵ því, at íngjan⁶ synjar⁷ eigi gamanþínga⁸; ærskan⁹ veldr því, er¹⁰ ek ann írekum svanna betr en mër.

1) skjött. 2) ljúka við. 3) nl. komast heim. 4) kvenna í Níðar-dal. 5) eg uni. 6) sú unga kona. 7) nl. mër. 8) skemtilígs viðtals. 9) æskan. 10) að.

Bls. 71.

Þorkell hamarskáld: Ítr ýngvi ræð áðan uppgaungu með lítinn helmíng¹; ek hygg föður Eysteins² treystast áráði. Hjörtr gall hátt, en Magnús sótti í gegnum líð; málmsækir³ raub mæki; egg hneit við⁴ fjör seggja.

1) líðsalla. 2) Magnús konung. 3) hermik. 4) kom við.

Bls. 75.

Þórarinn stutfeldr: Framr hollr herr dreif hvaðan æfa¹ til handa hauksnjöllum² grami, svá sem (menn) höfðu frètt rétt konunga kyn³ (Hrólfu) margspökum Kraka í för fyrr.

1) allstáðar að. 2) snarlyndum. 3) konungborna menn, nl. hafa drifit til handa.

Bls. 76.

Sami: Svá mikít líð margspaka fylkis, vilt¹ mildíngi², kom saman, at sextigir skarfögr³ skip hoigu hëðan um lög við sköp⁴ hreins guds.

1) hlíðhollt. 2) Sigurði konungi. 3) falliga samskrúð. 4) eptir ráðstöfun.

Bls. 77, 1.

Sami: Skaplig¹ skafin skipa börð óðu vestr um haf at ættjörðu Eingla. Snjallr jöfurrr þrænda þótti þarlands², sem hvar³, allsherjar⁴ yfirmæðr.

1) falliga lögb, vel smíðub. 2) í því landi. 3) allstáðar. 4) allra manna.

Bls. 77, 2.

Einar Skúlason: Vasaubigr¹ vísi ræð mestum helmíngi² vestr; ægis marr³ óð und harra at ensku láði.

Heiptgláðr hilmir lét stál⁴ hvílast, ok var þaðra⁵ vetr-leingis⁶; ne⁷ stígr betri gramr af val vímrar⁸.

- 1) þrautseill. 2) líðsafla. 3) skipið. 4) skipstafnana. 5) þar.
6) allann vetrinn. 7) ekki. 8) skipi.

Bls. 78.

Sami: Ok þjóðkonúgr, sá er æstr gat ríki und sólar ranni¹, ól önd² annan vetr á Jakobs landi. Þar frá ek hilmi herjar³ gjalda frömum jarli lausmæli; snarlyndr gramr bræddi⁴ svan hjaldr-sima⁵.

- 1) himni. 2) lífi, var. 3) þjóðar. 4) gaf bræð. 5) bræfuglinum.

Bls. 79, 1.

Haldór skvaldri: Ok fádýrir¹ víkingar fóru at móti² Fjölnis-hróts³-ríkum gram; vísi hlóð⁴ vígásu⁵. Herr náði at hrjóða átta galeibr, þar er fátt líð föll-at⁶. Dreingja vinr⁷, hollr fyrðum, hlaut feingi⁸.

- 1) leidir. 2) á móti. 3) orustu-. 4) lagði að velli. 5) hermk.
6) fell ei. 7) konúgr. 8) hlutskipti, herfáng.

Bls. 79, 2.

Sami: Ek skal inna þau stór verk konúgs, er váru á Spáni; slaungvir Vánar dags¹ vann prútt² sóttan Sintre. Hermönnum, þeim er nítta³ gerfa⁴ gobs rétti⁵ sèr bobnum, gerðist heldr grátt⁶ (at) berjast við gram Hörða⁷.

- 1) gulls, konúgrinn. 2) vaskliga. 3) neitubu. 4) öldungis.
5) kristni. 6) hættligt. 7) Noregs konúg.

Bls. 80, 1.

Sami: Snjallr lofbúngs kundr! (þú) vann hinn þriðja sigr suðr á fróni, er (þèr) lendut við borg þá, er (menn) kalla Lissibon.

Bls. 80, 2.

Sami: Fólkhæysandi¹! ek frá yðr fýsast at vinna hvassan styr² fjórða sinni, út þar, er heitir Alkassi. Ek frá unnit til sorga heibins vífs í einni eyddri borg; herr hitti³ at drífa á flóttu.

- 1) herkonúgr. 2) orustu. 3) tok það rás.

Bls. 81.

Sami: (þér) treystust (at) rjóða egg fyrir austan Njörvasund; gub tjóð¹ yðr; náskári² fló til nýra³ unda.

1) hjálpabi. 2) örn. 3) nýrra.

Bls. 82.

Sami: Verk bragnings á Serkjum hafa gerzt fræg: böðstyrkir¹ lét barka síga ofan fyrir gagnstig gýgjar², en hernenninn göndlar þings gnýþrótt³ sótti með gengi⁴ neban í hall⁵ at fjölmennum helli.

1) hermk. 2) bjargið. 3) hermk. 4) menn sína. 5) á brökkuna.

Bls. 83, 1.

Þórarinn stuttfeldr: Gunnhagr¹ gramr bað guma draga tvá blásvarta byrvarga² á bjarg; þá er ramdýr þrama³ með lið sígu í reipum fyrir hlíðdyr hellis.

1) herkönn. 2) skip. 3) bátarnir.

Bls. 83, 2.

Formintera varð fyrir stafni styrjar auki¹, friðr raskabist; þar varð Blámannu lið (at) þola eggjar ok ehl, áðr fengi bana.

1) herkonungi.

Bls. 84, 1.

Haldór skvaldri: Konúgr náði meiða þat fólk, er flýði ferðskundliga¹ undan: illr hreimr² varð í heil. (Hann) bað djöfuls þrælum³ enn aftig⁴ lífs⁵, þá er (þér) unnut gamalt vígi⁶; úsæl öld heib kvöl í eldi.

1) í skyndi. 2) olæti. 3) heibingjum. 4) kannake afstig. 5) deyddi þá. 6) virki.

Bls. 84, 2.

Sami: Margdýrkabr¹ merkir² morðhjól³ kom skipa stóli til Ívitzu: fremdar ræsir var fúss friðslits⁴.

1) víðfrægðr. 2) litandi. 3) skjaldar, hermk. 4) orusta.

Bls. 85.

Sami: Söðan knátti enn hin átta¹ oddhríð² verða háit³ í grænni Manörk; ferð⁴ grams rauð Finns gjöld⁵.

1) áttunda. 2) orusta. 3) háð. 4) lið. 5) örvar.

Bla. 86.

Einar Skúlason: Skáldi¹ es-at² einfalt lof um risnu³ alvalds: hilmir lét hafkaldan húf svífa í Grikk-salti⁴, áðr aublestir⁵ festi skip við einkar breiða Akrs-borg; öll öld beið fegins morgin með stilli.

1) mér, skáldinu. 2) er ekki. 3) stórmennsku. 4) Grikklands haf. 5) mk., hann.

Bla. 87.

Sami: Ek get þess, er ógnblíðr gramr fór vitja Jórsala bygðar: meðr¹ vitub² æbra aubling und víðum glyggs³ sal⁴; ok hauka fróns⁵ leyghati⁶ náði hvatt⁷ laugast í hreinu vatni Jórdanar; þat ráð⁸ var leyft⁹.

1) menn. 2) vita ekki. 3) vinds. 4) himni. 5) handar. 6) mk. 7) skjótt. 8) verk. 9) lofab, víðfrægt.

Bla. 92, 1.

Þórarinn stuttfeldr: För Endils svörgæðis¹ mun ey² uppi, meðan salr sólborðar³ stendr; vegsamr⁴ granns gelrs gnýstærir⁵! þú hefir þvegizt í vatni⁶ Jórdanar⁷.

1) hrafnagæðis, hermk., konungains. 2) æ. 3) himins. 4) frægr. 5) hermk. 6) vatni. 7) getgáta.

Bla. 92, 2.

Sami: Hvatr fylkir Hörða! (þú) varðir glatt lofi¹ kviksattrá² at gröf gubð³. Siklíng! sól skín æfa⁴ á fjöldyggra Yggs svangæli⁵, en þik.

1) getgáta; heiðri. 2) skrinlagðra manna, nl. gulli og gersemum. 3) Kristi. 4) aldrei. 5) hrafn-gæli, hermann.

Bla. 93, 1.

Haldór skvaldri: Bræðir benja tíkr¹! (þú) þátt² heiðna borg af ríki, en gaft³ af mildi; hverr hildr⁴ háðist við þryði.

1) ulfs. 2) náðir. 3) gafst hana aptr. 4) orusta.

Bla. 93, 2.

Einar Skúlason: Ek frá deili¹ dróttar² vinna Sætt; dreingr minnst þess; valslaungr tóku ríða hvast í hríð Hristar³. Styrkr gunnar vals⁴ munnlitubð⁵ braut vá-

líkt⁶ virki; fögr⁷ sverð ruðust, en snarr bragúagr hlaut fagna sigri.

- 1) vin. 2) konunginn. 3) orustu. 4) arnar. 5) hermk.
6) vobalegt.

Bla. 114.

Ásu Þórðr: Nú tekr ýgr¹ ofkúginn² at ægja mēr drjúgum; þinn hjálðr-gegninn³ höldr hefir um blaun-at mik tjaldi. Linnbóls⁴ gjafi! trautt mun ek láta vísan⁶ þjóf lausan at sinni, þótt mín vān vafi und⁷ þínum hlut.

- 1) eikinn. 2) ofbeldismadr. 3) hergjarn. 4) svipt. 5) gulla.
6) uppvisan. 7) se komin undir.

Bla. 137.

Einar Skúlason: Þengill Mæra! þinn vegr er mikill; ertu alfróðr, svá at eigi skortir; hefug góða sögu (at) segja þér. Fíngarmjórr Ívar er eigi enn komin hingat; fægirjóðr bauga¹! sittu kyrr hjá henni².

- 1) mk. 2) Sigríði.

Bla. 152.

Þórarinn stuttfeldr: Hlykk, at hēr megi þekkja oss í heldr stuttum feldi; en ek læt mēr hlýða þessa óprýði¹: hvat hafim² heldr en töttra? Hildíngur! (þú) værir mildr, ef þú vildir mæra mik³ mundi vildri⁴ skikkju.

- 1) þenna ofagra buning. 2) get eg haft. 3) gæba mig, gefa mēr. 4) nokkuð betri.

Bla. 153.

Sami: Fólkrakkr þengill þrænda! þú vændir¹ (at) gefa mēr nakkvat at fundi, ef ek fenga stef² frænda Serks³. Hinn fðmildr hildíngur! læt þú at (þenn) hēti Hákon mörstrútr; enn mēr samir⁴ at minnast gjörva á þat.

- 1) lofadir. 2) orti um. 3) Hákon Serksson. 4) ber.

Bla. 154.

Sami: Lastsámr Fjöruskeifr hefir víða veifat fræðum¹ um her², ok lystr³ kastab leiri hins gamla ara⁴.

Ok, orðvandr skeifr¹! vantú varliga⁶ brædda⁷ eina kráku á Serklandi, bartu⁸ hræddr Höguna hófu⁹.

- 1) kvæðum. 2) meðal manna. 3) gjarna. 4) arnarleiri.
5) Fjöruskeifr. 6) varla. 7) fædda. 8) þú barst. 9) hjálminn.

Bls. 155.

Sigurðr jórsalafari: Ár¹ bar ek ótrauðr skjöldinn hvíta skjótt til eggja skúrar², en rauðan frá³; skáld bíðr, at guð valdi⁴. Svanni! þat högg hefik ofhöggvit þínum manni á Blálandi; guð ræðr handvíst sókn ok sigri.

- 1) forðum. 2) orustu. 3) nl. orustunni. 4) ráði.

Bls. 167.

Einar Skúlason: Erlendr gapamunnr hefir haldit undan gleði allvalds; gramr! skalattu¹ kunna gumna um þat. Naðsynjar munu hafa valdit² heiðar jöfra³ galdrs⁴ hliðrækjanda⁵; geta verðr þess fyrir frðum gotnum⁶.

- 1) þú skalt ei. 2) ráðið. 3) jötna. 4) máls, nl. gulls. 5) hlið, hvíð, en hvíð gulls er sínka, sá sem rækir (nl. rekr, hafnar) sínku, órlátr maðr. 6) mönnum.

Bls. 178.

Haldór skvaldri: Magnús fékk þar miklu leingri fylkingar arma, hann naut margs geingis¹; varmr valr nam at hylja völl.

- 1) fylgðar.

Bls. 181.

Sami: Ásbjörn, sá er hêlt illa orðum um stílli, varð at stíga í Sarp; gramr fæðir víða vígs val¹. Gramr lét heingja Næreib á grimman grandmeib Sigars fjanda²; glötubr hrannbáls³ galt⁴ húspínga mála⁵.

- 1) hræfugl. 2) Hagbarts, nl. galga. 3) gulls, Næreibr. 4) hafði ógæfu af. 5) launfundum móti konungi.

Bls. 184.

Einar Skúlason: (Menn) luku vág; bryns¹ háskrautum² Björgynja³ var-a kostr brautfara viku.

- 1) sjóar. 2) skipum. 3) Björgvinarmanna.

Bls. 196.

Sami: Eljunþrár¹ hrafns munulltuðr²! Þú læst eggjar roðnar á ótryggum höldum und hári³ Hveðn. Harðr hárs⁴ serkrjóðr⁵! (þèr) áttuð sóka við sléttan Hleseyjar þröm, þar er hregg⁶ blæsu merki of vírdum.

1) þrautgoðr. 2) hermadr. 3) hárrí. 4) Óðins. 5) hermadr. 6) veðr.

Bls. 196, mismgr. 6, 1.

Haldór skvaldri: Auðsendir! nú er allr Noregr fallinn undir þik; þín gipt liggir á græno¹ lápi: þat er guðs ráð.

1) grænu.

Bls. 196, mismgr. 6, 2.

Einar Skúlason: Úngr lofadr lífgjafi Ello geitunga¹ varð ráðandi alls lauz.

1) hræfugla, hermadr.

Bls. 200.

Ivar Íngimundarson: Fimm biskupar, þeir er framast þóttu (vera), gerðu skírslu um skjöldungs kyn¹. Svá bar raunir, at Magnús var faðir þess hins milda ríks konungs.

1) Sigurb.

Bls. 205.

Sami: Hörðar ok Sygnir tóku við mildum Magnús-syni, at¹ Harald fallinn; margir menn sórust á þingi buðlungs syni í bróður stað.

1) eptir.

Bls. 208.

Kolli þrúði: Hilmir! (þèr) unnuð¹ oddhríð² (með) sverðum und hjálmi, austr fyrir Myani; líð hrafns³ fékk verðar⁴.

1) haðuð. 2) bardaga. 3) hrafnar. 4) bráðar.

Bls. 209.

Sami: Fyrr enn hríngmíldr harri vildi (fara) þaban, lá öll hans verðung¹ á velli. Vígfimr konungr himni².

1) hirt. 2) stef.

Bls. 210.

Sami: Ek mun lýsa¹, hve vísi raub fjósa sárísa²; hrafn lant í þen Gauta, örn fyllit sik sjaldan³. Þeim sverða glaum herþundum⁴, er gerðu róg⁵, varð goldit á Krókaskógi; raun er at ríki þínu.

- 1) skíra frá. 2) sverð. 3) fyllti sig opt. 4) hermdanum.
5) bardaga.

Bls. 214.

Vatnornr varð eigi vel við styrju¹ í Portyrju.

- 1) bardagann.

Bls. 216, 1.

Sigurðr slambir: Gott var í gamma¹, er vèr drukkum glafir, ok gramsson gekk glafir meðal bekkja; var-a² þar vant³ gamens at gamandrykkju: þegn gladdi þegn þarlands⁴, sem ek var.

- 1) Finnabænum. 2) ekki var. 3) skotr. 4) í því landi.

Bls. 216, 2.

Fátt eitt¹ fylgir háleyskri furu²; sinbundit skip svipar³ und segli.

- 1) í skip. 2) skuta. 3) hleypr.

Bls. 220.

Einar Skúlason: Eysteinn gefr lýðum auð, Sigurðr eykr hjaldr skjaldar¹, Ingi lætr alög² sýngja, Magnús semr fríð bragna. Kyn fjöldýrs bragnings³ rýðr fólktjald⁴ blóði; aldri hafa æðri fjórir bræðr enn komit und sói⁵.

- 1) orustu. 2) vopn. 3) þessir konungs synir. 4) skjöld.
5) nl. verð til á jarðríki.

Bls. 232.

Þorbjörn Skakkasköld: Hvatir Norðmenn hjuggu ugglaustr glugga á nýju borði í kaf¹ (með) öxar eggjum; þat var næmt². Eybendr arnar húngrs³ sá⁴ yðrar vèlar (að) ofan: (þer) börðust⁵ vígskörð á vágfyllingi⁶ (með) járnum.

- 1) kafi. 2) tækt. 3) hermenn. 4) sá. 5) hjuggað ytr.
6) glugga á skipinu.

Bls. 234, 1.

Einar Skúlason: Gjöfmildr ok framr gramr gælt Víkverjum gjörræði¹; varð þannig halt². Flest fólk varð hrætt, áðr fengi sætt, en sá, er jók gjöldin³, tók gísla.

- 1) skjótræði. 2) konúgr varð drjúgari í þeirra skiptum. 3) lagði gjöld á.

Bls. 234, 2.

Sami: Siklíngr vann sótt¹ við snarpa drótt nær Leikbergi, (sá) bær er leyfðr lýðum. Rénir flýðu ríkt², ok reiddu³ slíkt sem öðlíngr⁴ baub; öld festi⁴ auð⁵.

- 1) sök, bardist. 2) af öllu megni. 3) guld. 4) handsalati. 5) fé, sitt.

Bls. 235, 1.

Sami: Átta tígir manna voru staddir með syni Maddabur; máttugr sára sögn¹ mágrennir² fremst³. Þreytir hranna drasils⁴ tók þann jarl (með) þrimr skútum; braustr hræskúfa⁵ nistir⁶ gaf frömum jöfri höfuð sitt.

- 1) sjáfar, bloð. 2) hermk. 3) hefir mikinn uppgang. 4) skipa, Eysteinn konúgr. 5) arnar. 6) sæðir, mk., Haraldr jarl.

Bls. 235, 2.

Sami: Hefik frètt, at lið Apardjáunar fèll: jöfurr eyddi frið: fólksvell¹ brustu.

- 1) sverðin.

Bls. 235, 3.

Sami: Hjörri buðlúngs beit, blóð fèll á dörr¹, holl hirð fylgdist við Hjartapoll. Heit valkastar rín² gladdi hugin³, vín vitnis⁴, óx; beit⁵ Engla hrubust.

- 1) spjótn. 2) bloð. 3) hrafn. 4) bloð. 5) skip.

Bls. 236, 1.

Sami: Hilmir jók hjaldr; (þar) var hjörva gald¹; hildar ský² hjóst við Hvítaby. Ríkr³ fyrigharmr skógar⁴ læk við rönn⁵; ylgjar⁶ tönn rauðst; fyrðum fèkst harmr.

- 1) bardagi. 2) skjöldr. 3) öflugr. 4) eldr. 5) hús. 6) ulfs.

Bls. 236, 2.

Sami: Streingjar regn¹ dreif: gegn döglíngr drap skjaldkænan her; styrjar garð rauf², þá er gnótt³ reiðmanna⁴, sétt randölum⁵, varð stökkva.

- 1) örvar. 2) skjaldborgin rofnabi. 3) fjöldi. 4) riddara.
5) sverbum.

Bls. 237.

Sami: Siklíngur raub sverb; gyldis ferð¹ sleit prútt Parta lík í Pílavík: vísir vann brent² allt Lángatún for vestan salt³; brandr gall við brún.

- 1) ulfar. 2) brendi. 3) haf.

Bls. 238.

Sami: Snild Sigurðar, þess er rýðr snarpa sárflóða elda¹ blóði; berr magni²; guð sjálfur hefir gefit jöfri gagn. Sem³ reiðborð⁴ Rauma ræsir greiðir tölur⁵, es⁶ svá sem aðrir gummar⁷ þegi; glæðmæltir gramr víðr⁸ raun⁹.

- 1) sverb. 2) er öðrum fremri. 3) þá er 4) greiðborð. 5) talar.
6) er. 7) menn. 8) vinnr. 9) stórmennsku.

Bls. 251.

Sami: Mun margillir Símon skálpr, sá er vandist¹ morði, ok sveik stilli, of-hjálpast síðan² af slíkum ráðum³?

- 1) vandi sig. 2) verða síðan holpinn. 3) verkum.

Bls. 266, 1.

Sami: Margr maðr féll á kaf af dreyrgu marblækks¹ saxi; ná rak fyrir straumi; gýgjar² glaumr³ fékk gnógt eldi. Eltrköld elfr var roðin heitu unda gjálfri⁴; varmt vitnis⁵ öldr⁶ féll með vatni í men Karmtar⁷.

- 1) skipa. 2) tröllkonu. 3) hestr, ulfr. 4) blóði. 5) ulfa.
6) öl, blöð. 7) sjóinn.

Bls. 266, 2.

Sami: Mörg stafnblóðig skip flutu auð í ströfri móðu; líð sveigði álm; raub stál¹ flugu á úrga² hjálma; áðr líð gæðinga³ flæði⁴ á grund af græðis dýrum⁵; sveit Hákonar var rýr í rym rítar⁶.

- 1) sverð. 2) vota. 3) höfðingja. 4) flýti. 5) skipum.
6) orustunni.

Bls. 284, 1.

Önundr kvaðet elgi myndu kosta við orrustu, fyrr
en Sigurðr jarl sigldi sunnan með húskarla. Mætir
Magnúss rekkar fara mjök upp at stræti, en haukar¹
Hákonar skunduðu hart undan.

- 1) hermenn.

Bls. 284, 2.

Þorbjörn skakkaskald: Drottinn! (þú) er-a¹ traubr
at rjóða tennr gríðar farsa²; ek frá gumna í víðu Tús-
bergi greitt snúna³ þér. Bæjarmenn hræddust við
rennu⁴ bjartra brodda; málma dynviðir⁵ ugðu eld ok
sveigðan álm⁶.

- 1) ert ei. 2) ulfs. 3) hlíðholla. 4) flugi. 5) menn. 6) boga.

Bls. 303.

Sami: Erlíngr dró urð¹ at víkingum austanfjarðar;
margr maðr fékk mein af Kænu, er hann fór þaðra.
Fleinn var færðr meðal herða Friðreks; illgjarn Bjarni
skolldi² nökkvi³ ofar við trè, óþörf öldu⁴.

- 1) forlaganorn, bana. 2) hekk. 3) nokkuru. 4) nl. við
gál-g-trè.

Bls. 327, 1.

Ívar Íngimundarson: Óx í æsku¹ við² Aþalbrícti.

- 1) æsku. 2) hjá.

Bls. 327, 2.

Sami: Vargr verþgjafi¹ var vestr í eyjum með af-
kárlyndum² jarli: unx sócnar hvatir sielíngar rufa ...,
... Fóstra³.

- 1) hermk. 2) hartlundubum. 3) drápu þorkel Fóstra.

Bls. 328, 1.

Sami: Dýrr Sigurðr sótti síðan Davíð konúng at
ráðom af eyjom; fleinþíngasamr¹ Viljams bani² var
fimm misseri með vísa.

- 1) bergjarn. 2) Sigurðr.

Bla. 328, 2.

Sami: Dýrum Daðinna¹ liðum² þótti öngur sþri³ maðr cominn þangat; vísi bætti⁴ lið verþungar⁵, ungr conúngr hafði almanna lof.

- 1) Davíða. 2) mönnum. 3) sðri. 4) bætti. 5) hirtlið.

Bla. 328, 3.

Sami: Hertogi¹ ól hrafnar² í fjörþom; sceyti sculfu í blópi Scots, þars morþals³ metendr⁴ báro merki for austan comnom jöfri.

- 1) herforingi. 2) harðist. 3) sverðs. 4) menn.

Bla. 328, 4.

Sami: Sigr bar Sigurði at hendi err¹ orrosto inn frá Stauri.

- 1) ur.

Bla. 328, 5.

Sami: Hilmir, scýrstr at öllu, háði fjögor hervíg¹ í Scotaveldi.

- 1) orustur.

Bla. 328, 6.

Sami: Ræsir þrænda, sá er drýgþi frama, vann fæti farna Róms göto; hers oddviti sótti sþan helga dóma, ok hrauþ¹ synþom².

- 1) hafnadi. 2) syndum.

Bla. 329, 1.

Sami: Örr oddviti sótti breiða Jórsalaborg út í löndum; áðr Sigurðr þvegi¹ synþir af sèr í því vatni, er guð vígþi.

- 1) þvegi.

Bla. 329, 2.

Sami: Fim byscapar, þeir er þóttu (vera) framast, görþo skírsló um skjöldunga kyn; svá bar raunir, at enn mildi Magnús var faðir þess ríks konúngs.

Bla. 329, 3.

Sami: Sþan létu¹ sðbvigg² búln utan or Grikkj-

om; *ægir*³ *æstiz*⁴, fremþar ræsir sótti Fracca, áðr Sigurþr kannaði Saxa sjót⁵.

1) nl. menn. 2) skip. 3) ægir. 4) æstist. 5) Saxland.

Bls. 329, 4.

Sami: Snarr vígligr kouúngr hëll¹ einni snekkjo um ver² vestr í eyjar.

1) hëlt. 2) haf.

Bls. 334.

Sami: Hörðar oc Sygnir tóco Sigurþ sifan til landa, at fallinn Harald; margir meann svörþoz á þingi buðlungs syni í bróþor stað.

Bls. 336, 1.

Kolli prúði: Hilmir! (þér) unnob oddhrif austr for Mynni, ok sifan brátt¹ (þú) sverþom und hjálmí; hrafns lib² fékk ferþar³. Örr úngr þengill! er⁴ lögbob saman randir; þú varþir þitt land, en synjaþir brynjo eirar⁵.

1) brást. 2) hrafna flokk. 3) verðar. 4) þér. 5) læt brynjuna ei fá hvíld.

Bls. 336, 2.

Sami: Fyrr en hríngmíldr harri vildi¹ þapan, lá öll hans verþung² á velli. Vígmímr konúngr himni³. Siclúngr þrænda klauf sundr hercriptir⁴; sóknfús jöfurr! þér fécz hálfo hæri⁵ gipta, en Magnúsi.

1) nl. fara. 2) hirð. 3) stef. 4) skjöldu. 5) hæri.

Bls. 337.

Sjá bls. 210.

Bls. 339.

Ivar Íngimundarson: Þrændr oc Mærir, þeir er nfitto¹ þrifom² riso við³ vestan comnum vísa. Höldar brugþuz mennzco-mildom Magnúss syni í huga sínum.

1) neitubu. 2) gæfu sinni. 3) móti.

Bls. 340, 1.

Sami: Þegnar ræsise, reyndir at risno¹ drífo til reipa í roþo² vëðri; seggir urþo at geta³ segls, en sumir jóso: þá var svalt á sæ.

1) stórum huga. 2) hröðu. 3) gæta.

Bls. 340, 2.

Sami: Gulli glæstan veðrvita scók um¹ scipi grams í vátom byr: sneccjo sneisar² urþo klöccar of Sigurði, en konúgr stýrði.

1) yfir. 2) rárnar.

Bls. 340, 3.

Sami: Ríðandi röst oo ramir straumar hratt skipi hvast¹ í hvötu veðri; seggir festo lánga snekkjo kynstórs jöfurs við Kalmarnes.

1) fljött.

Bls. 340, 4.

Sami: Ara¹ ilrjóðr² leitaði sér framliga friðar við Jóta gram.

1) arnár. 2) hermuk.

Bls. 340, 5.

Sami: Sócnðjarfr Sigurðr, sá er þorði vega¹, mætti Vinþom suðr við Erri.

1) berjast.

Bls. 340, 6.

Sami: Úngr konúgr hrauð 8 sneccjor Vinda ferðar¹, vargr gein um² val; óþjópar lið hnè fyr eggjo

1) hers. 2) yfir.

Bls. 340, 7.

Sami: Geirþorinn¹ gramr lét² enn háða aðra gunni² austr for Mæri; örr oddviti neytti öþro sínni vápna, þá er Vindr hnigo.

1) vopnðjarfr. 2) orustu.

Bls. 341, 1.

Sami: Jöfurr vann fólcestar¹ fall² í Elfi, þá er³ barðiz til föþorleifðar; sceyti sculfu, scot mögnuþez, hríngviðir⁴ hvárratveggjo hnigo.

1) eða fólcescara, hrafni. 2) bræð. 3) hann. 4) menn.

Bls. 341, 2.

Sami: Leyfðr konúgr vann hroðin þrjú scip af FORNMANNA SÖGUR. 12. BINDI. N

lífi þóris í þeirri för; þar¹ Ólafs setto undan, þeir
er eltir vore or Elfa.

1) lísmenn.

Bls. 341, 3.

Sjá bls. 214.

Bls. 343, 1.

Sami: Örr lofþúgr hêlt scipom á Lista fyrir Agþir
austan af Nesjom; hersa kyn hnè, herra var í landi,
bygðir brunno fyrir buðlúngi.

Bls. 343, 2.

Sami: Líþ landmanna¹ dréft² til scógar fyrir scjöld-
úngi, þar er logar brunno; drengir með roþin dör
vöþu Benteini blóð, áðr (hann) fengi bana.

1) lendra manna. 2) dreif.

Bls. 344, 1.

Sjá bls. 216, 1.

Bls. 344, 2.

Sjá bls. 216, 2.

Bls. 344, 3.

Sami: Hugfullr konúgr deypir nafra¹ með Há-
leyjom þann ena nesta² vetr. Úlfs ángrtöpoþr³ olli
falli þriggja feðga út í Vágom.

1) orma, nl. var. 2) næsta. 3) hermk.

Bls. 344, 4.

Sami: Þat var et nesta¹ vápnascipti, er Viljálmr
fêll norþr í Vágom.

1) næsta.

Bls. 345, 1.

Sami: Gunnþorinn¹ gramr metti² sþan Glæsirófo
auðr við Byrðo; stillir olli bana Styrcárs: þenþipurr³
bar blóðga vengi⁴.

1) herðjarfr. 2) metti. 3) hrafn. 4) vængi.

Bls. 345, 2.

Sami: Vísi veitti Svínagrími snarpliga sócn for
Valnesi; hann lét mildíngs hnefa¹ missa hægri handar,
áðr hjaldr lykisc.

1) frænda.

Bla. 345, 3:

Sami: Örr oddviti mætti fremþargjörnum Finná austr á Qvildrom; naddveþrs¹ boþar² lèto nýtan arfþega³ Úlfs týna öndo⁴.

1) orusta. 2) hermenn. 3) son. 4) lif.

Bla. 345, 4.

Sami: Mildíngur vann tekinn¹ Hebin með höndum för Mæri, oc lipa² hans; hann lèt heldr harðliga goldnar heiptir Kálfi klíngroanga.

1) getgáta. 2) menn.

Bla. 345, 6.

Sami: Harri Sygna fór herscildi allt ið ytra eyjar oc strandir.

Bla. 345, 6.

Sami: Þar knátti¹ sjá for Sigurði bítra `branda, hæggnar² brynjor, scarþa³ scjöldo, blóðroþin scöpt⁴, veþrblásin væ⁵ of⁶ vegondom⁷.

1) mátti. 2) hæggnar. 3) skerta. 4) spjót. 5) merki. 6) yfir. 7) hermönnum.

Bla. 348, 1.

Sami: Sigurður fýstist á lesti¹ sunnan með lífit líb, (til) at sækja lönd; Magnús konúgr, andvanti² marga, bjósc til herfarar með hánum.

1) síðast. 2) sem var án.

Bla. 348, 2.

Sami: Þjóðnýtr konúgr, búinn við sócn, hèlt þrimtogum sneckjom sunnan; lýðir ugþo líb Sigurðar, scjöldr lèc við scjöld á scipom vísa.

Bla. 348, 3.

Sami: Leyfþir bróþrsynir Haralz fóro til herstefno¹ með miclo líþi: þá er Íngi knúþi atróþr á sjá at mildum Magnússyni.

1) orusta.

Bla. 348, 4.

Sami: Hraut¹ í stöngum, þar er hildíngar, væuir

N 2

við víg, neytto vápna: friðr slítnaþi á millom frenda,
gubr² geisapi, hildr³ gecc saman.

1) brakabi. 2) orustan. 3) bardagi.

Bls. 349, 5.

Sami: Seggir stunþo¹, stál roðnoþo, þjartr kon-
úngr scaut báþom höndom: hörþ spjót bito, benjar
sviddo² herscip hvárratveggjo ruþusc.

1) stundu. 2) sviðu.

Bls. 349, 1.

Sami: Sárgögl¹ flugo hundruþom um sjá til her-
stefno², at drecca sveita³; oddar eyddo fulltrúom jöf-
urs; morþ miclaþiz, þá er Magnús fèll.

1) hrafnar. 2) bardagans. 3) blöð.

Bls. 349, 2.

Sami: Jótar, þeir er fylgþo Sigurþi sunnan, flýþo
átján scípom; ræsis lið raufsc, þá er ríkr konúngr,
vanr vásförom, neytti vápna.

Bls. 349, 3.

Rauðri mjöll járna þrumo¹ dreif, áðr morþgjarn
Magnús fèlli, þá er öll² reð rjúfa scjoldo fyrir gram.
Öngr³ harmar dráp Sigurðar, því at áttu, Ingi, vel rápa
láþi; vápna döcc⁴ fèll drjúgt á scocka⁵.

1) örva drifu. 2) öld. 3) einginn. 4) dögg. 5) skipin.

Bls. 350.

Sjálfir snjallr sýndi valköst at landi, en þú brátt¹
allri föstu munins²: vísi um hrósaþ því vel. Fundr
arnar varþ einkar tíþr³ úlfs börnum⁴ í víðo Lángeyjar
sundi; fregir⁵ fyrþar ruþo borþ.

1) brást. 2) hrafn. 3) kærkominn. 4) ulfum. 5) frægir.

Bls. 351, 1.

Ivar: Sneckja¹ hrauþsc með stöfnom und austan
comnom jöfri; subrøn slög² bito: þá er sócnförr skjöld-
únga son kostapi sunz af scipi síno.

1) getgáta. 2) vopn.

Bls. 351, 2.

Sami: Víkingr¹, sá er var mestr fullhugi manna, varþ tekinn á vatni.

1) hermaðr.

Bls. 352, 1.

Sami: Ec tel þat illa¹, er kynstór jöfurr scyldi koma í slícar kvalar; engi maðr, rösquari Sigurði, tæcr síðan um meðalkafla.

1) illt.

Bls. 352, 2.

Sami: Yta drottinn söng saltara, meðan óvinir jöfurs píndo Sigurð; bavþfrecp¹ jöfurr bað fyrir þeim brögnom, er veitto vellscata² píslir.

1) frákinnt í orustu. 2) rak., honum.

Bls. 353.

Sami: Ec frá, at konúgr lèti hf sitt, þá er¹ hafði sungit saltara; gramr vildi gánga til scriptar, en þjóðkonúgr náði því þeygi².

1) hann. 2) ekki.

Bls. 354, 1.

Böðvar halti: Nú scal lýst, læsejarr konúgr Lista, hve¹ hefndir þíns föbor: efnd afregs² orða harra görðiz. Allvaldr! (þær) lötoþ³ Sigurð falla at Hólmi: sú hjálms hrif⁴ spurðiz víða; ofkúgi jöfra⁵ dó.

1) nl. þú. 2) hreysti-. 3) létuð. 4) orusta. 5) Sigurðr slembir.

Bls. 354, 2.

Sami: 'Málmsnjallr Magnús varþ falla í bavð¹; ríkr þjóðkonúgr ræð fyrir slícom ræsis dauða at morði². þrestercr konúgr! nauðr rac þic meirr, en scyldi, til þeirra verka; slagþs hest³ haf ... flestom fylldom⁴.

1) orustu. 2) í bardaga. 3) ulf. 4) meiningin á að vera; úlfurinn fékk fylli sína.

Bls. 354, 3.

Sami: Tveir örvir jöfrar oc allt lið þeirra fell þar í taugnings¹ vepri²; úlfr rauð tepr³ á dauðom her.

1) lögnings, sverðs. 2) orustu. 3) tenur.

Bls. 355.

Einar Skúlason: Dygg ángri fró abbadissa lét en vígþo víf¹ gyrþa² (mig) um-svángan, þótt (menn) víti oss fyr þat. En stallarinn³ varat⁴ kallaþr til átz með nunnom á Bacca; drós⁵ gladdit⁶ vin ógnarraks vísa.

1) nunnurnar. 2) umkrægja. 3) eg. 4) var ei. 5) abbadisin. 6) gladdi ei.

Bls. 356.

Sami: Illa cristinn Jarlmaþr austr, hinn er slær fiðlu, tóe kiþlíng frá búcarli; groþr¹ kjötz var á kaupá. Vámr lá bundinn; velmáll vöndr hröcc á scip þíllar²; lími³ song⁴ leikara leugi herðan þríma⁵.

1) græðgi. 2) þollar eða þallar, hristu, nl. á bak hans. 3) hrisið. 4) saung. 5) saung.

Bls. 357.

Sami: Hreystisprund rístr hola báro¹ hlýrom² at³ Útateins sundi; elreki⁴ bless⁵ þrútna vefi⁶ of ási⁷. Barmr lyptíngar heldr varla und vildra⁸ farmi á jarþrfski; víkmarr⁹ við¹⁰ súþum breiðan¹¹ brimsagang.

1) nl. með. 2) kinnungum skipans. 3) út eptir. 4) vindr. 5) blás. 6) segl. 7) yfir seglásnum. 8) betra. 9) Björgvinar vogr. 10) vinnr, gerir. 11) mikinn.

ATTUNDA BINDI.

Bls. 110, er ljós.

Bls. 116, er ljós.

Bls. 118.

ÆTLAK¹ mér hina mæru² munnsagra Íngunni, hvegi er³ ferr fundr með frægjum⁴ Magnúsi ok Sverri.

1) eg ætla. 2) björtu. 3) hvursu sem. 4) frægum.

Bls. 165.

Hallr Snorrason: Ólafssúð, búin reuðu gulli, rístr róða¹ glymvöllu² und súði³; för andgrímms⁴ stillis er

gób. Nú er ægr síklíngur kominn hín gat or frægri för; svelldr⁵ húfr⁶ fellr í svíg⁷ dásu⁸.

1) sjokkonungs. 2) hafib. 3) hlabin gorseumum. 4) örláts.
5) vatnsbolginn. 6) skipsaða. 7) bug. 8) báru.

Bls. 196.

Sami: Hlýrs fagrgeta¹ berr fyrir hólm, þar er harri stýrir; rauð stál² bruna á reyðar rymvöl³ und snjöllum gram. Frægr döglíngur er kominn hín gat með fremd ok sigri; fólkbráðr konúgr háði darra þíng⁴ við drengi.

1) skipib. 2) stefni. 3) sjoinn. 4) orustu.

Bls. 172.

Bjarni Kálfsson: Vær eigum lánga leið; hér er nú hian vesti síðr: ek sé hvern fant¹ á hesti, en lendir menn gánga; hirðmenn skulu hlaupa, en matsveinar ríða. Erat hér gott til kaupa; ek munka² kvíða mörgu,

1) vesalmenni. 2) skal ei.

Bls. 206.

Máni: Hinn örvi konúgr sólar þungstóls¹! gefðu brátt byr mörgum þjóðum til Björgynjar; vær biðjum þess. Þat ángur oss, er útnyrðíngur heldr fyrðum lengi í Unnardys; sunnrænn vindr er til² seinn at sandi.

1) himins, gub. 2) heldr.

Bls. 207, 1.

Sami: Slægr gaurr ferr með gígju ok pípu; hér er ginn¹ komit inni; meidr skjaldar akóða² hefir skrípálát. Rekkir lætr rauða bikkju³ hlaupa yfir staf fyrir aldir⁴; þat er skaup⁵; þjóðir skolut⁶ lýða⁷ því; rekk-ít⁸ skvaldr⁹!

1) tál. 2) vopna, msk. 3) tik. 4) menn. 5) skömm að því.
6) skulu ei. 7) hlýða. 8) rekið. 9) þenna hávada.

Bls. 207, 2.

Sami: Gígjan eyngur, þar er bleikir leikarar gánga; menn grípa til pípu, (ok) færa fram stóra fólsku. Undr

er, hve að, er þýtr í trumbu¹, vendir umþ² augum;
ek lít knúðan³ kjapt ok blásna hvapta á kauda.

1) blæs í pípu. 2) umsnýr. 3) tutnaðan.

Bls. 253.

Nefari: Týnum Birkibeinaum!. beri Sverrir verra
hlut! látum reyndan raudhæng¹ ríða hart ok tífum!
Hælumzk² minust í máli! metumk³ heldr at felldum
val! látum guð skipta giptu! gerum þá hríb, er þeim
svíði.

1) spjót. 2) hælumst. 3) metumst, stærumst.

Bls. 256.

Blakkr: Reisum ve¹ fyrir vísa, verum þúngir Kuf-
lungum, látum brýndan hjör bíta, bolum tafn² und kló
hrafni. Hnekkjum fjanda flokki, fríðum land jöfurs³
brandi, rjóðum dör⁴ í dreyra, drepum meirra⁵ hlut
þeirra.

1) merki. 2) æti. 3) nl. með. 4) spjót. 5) meira.

Bls. 257.

Sami: Öld man, at foraðstúngr¹. Kufúnga hældust
fyrir; hvatir skatnar or þeirra flokki guldu þess; nú
kná þjóta² hóts³ annan veg í björgum Bergs⁴: lá reiðir
sjúkan⁵ búk; hrafn var mettr í Hrotti.

1) illar tungur. 2) þýtr. 3) nokkuð. 4) Tunsbergs, nl. nú
kveða fjöllin hjá Tunsbergi við annan saung. 5) meiddan, eða
dauban.

Bls. 276.

Sami: (Menn) kveða björt kerti brenna yfir leiði
Breiðskeggs. Ek veit, at höfðingi þeirra mun meirr¹
missa ljóss²; (vèr) vitum, at betri vánir brugðust: vèr
hugðumk því.

1) heldr. 2) vera ljóslaus.

Bls. 277.

Sami: Breiðskeggi hafði fæst gótt ok hæsta dul¹,
meðan (hann) lifði hér; nú er fríðspillir fallinn.

1) dramb.

Bls. 363.

Baglar: Mildíngur kvaddi sína¹ manndag, menn drifu hart til vafna sennu²; en hirt Inga ræð gánga ár morgin³ upp til Sverris borgar. Ítar reistu margar merki-stengur at móti, ok börðust lengi; Baglar stóðu í brodda hagli⁴; skip brunnu⁵ þá er kappar runnu.

1) hirt. 2) bardaga. 3) snemma morguns. 4) skóthribinni. 5) voru brend.

Bls. 364, er ljós.

Bls. 409, 1.

Ertu úlfur yðrum niðjum¹, þeim er fyrri voru framráðir².

1) forfeðrum. 2) framngjarnir.

Bls. 409, 2.

Fárt er hvatr, er¹ tekr (að) hrærast², ef hann er til blauðr í bernsku.

1) þegar hann. 2) þroskast.

NIUNDA BINDI.

Bls. 234.

Sturla Þórðarson: Öðlingur hefur þá drepit tírar höfði í ætt¹ Tryggva niðs², er barn framráðs ynglings³ þarfti flýja fyrir ófriði.

1) honum hefur kippt í kyn. 2) Ólafs Tryggvasonar. 3) konungs, Hakon.

Bls. 235, 1.

Sami: En átta sveitir Bagla liðs, búnað, rómu, fóru á Upplönd (at) leita lofðungs, ef þær mætti finna fylki.

Bls. 235, 2.

Sami: Kristur hafði¹ huliðs hjálm of konungs efni, góðu heilli, þá er frægðar son allvalds kom fagnandi úr ófriði.

1) helt.

Bls. 265, 1.

Ólafur hvítaskáld: Mærir menn glöddust miklu ári; víðr ok fuglar báru þá tvennan ávöxt á einu sumri; vísa grein¹ sýndist veglig.

1) konungs efnid.

Bls. 265, 2.

Sturla Þórðarson: Aldinviðr bar tálleust¹ tvisnan² blóma³ (á) einu sumri, ok útifuglar urpu tysvar⁴ úkallt öndvert ár⁵.

1) eflaust. 2) tvöfaldan. 3) ávöxt. 4) tvisvar. 5) um vorid.

Bls. 265, 3.

Sami: Þá er tírar¹ gjarn allvaldr hafði of tekt við jöfurs nafni, ok hans gipt, valit² vegi hæstrar tíðar³, knáði vaxa.

1) frægðar. 2) valin. 3) getg., nl. hamingju.

Bls. 266.

Sami: Hverr maðr sá, at höfudskepnur vildu falla¹ tign göfugláts fylkis á víðum gjálfri² kríngðum vindkers³ botni⁴.

1) lúta. 2) haf. 3) lopts. 4) jörðu.

Bls. 264.

Guðmundur Oddsson: Geirnets¹ hyrjar² hreggmildir³ jöfur! hvat skal ek leggja fyrir mik þetta sumar; (ek) frengu gegnan gram at því. Hafs hyrsvelgir⁴! mér byrjar eigi at herja á orar⁵ ættleifðir; jarl vinnr reifðan⁶ sárs avan⁷.

1) skjaldar. 2) sverðs. 3) bergjarn. 4) mk. 5) vorar. 6) reifir, gleðr. 7) örn.

Bls. 302.

Sturla Þórðarson: Ern¹ allvaldr lét haldit² skipum austr til Vöru: rínfura³ rýrir⁴ vann⁵ hlut Ribbunga þúngan. Ræsir klauf steinda rönd, ok reidr örþingadr⁶ ellti víkinga óstilltan⁷ af skoðum á land.

1) röskur. 2) hélt. 3) gulla. 4) mk., hann. 5) gerði. 6) konunginn. 7) akafiga.

Bls. 305.

Sami: Öðlings menn lögðu litlu sifar til Oslu bæjar; ok grytlínga¹ líð stökk þar á glapatig² fyrir stálhvöfud³.

1) ræningja. 2) for illa för. 3) hermik., konunginum.

Bls. 306.

Sami: Auðmíldr hilmir, valdr¹ Hörða, sá er enn gildi² úthlaupsmönnunum³ sakar, gekk und hólmsreiðar⁴ faldi⁵. Fjandmennu stillis féllu, blám⁶ hrafn fèkket tafn⁷, en sumir skundaðu undan sigrgæði⁸.

1) drottinn. 2) jok. 3) vikingum. 4) orms, nl. Fofnis. 5) nl. ægishjalmi. 6) svörtum. 7) bræð. 8) hermik., konunginum.

Bls. 307.

Rekit¹ var dauða Rögnvalds, þá er randvíðir² brendu harða³ austanfjarðar; hús þurru⁴ fyrir herra. Var-a tál⁵, at Skúli skaut skjálþrúgunum Ribbúngum⁶ þekkl í bríngu; eldr læk híngrat⁷ hús fyrir höldum.

1) hefnt. 2) hermenn. 3) mjög. 4) eyddust. 5) það var vist. 6) Ribbúngum, sem komnir voru í bobba. 7) hér.

Bls. 311, 1.

Snorri Sturluson: Styrjar¹ valdr² kendi stála stökkvi-lundum³ at felda rauða⁴ austanfjarðar; rekkar stýrðu roðnu bardi rétt til jarðar. Hrínga skerðir⁵ rendi eljuð-strindir⁶ íta ferðar⁷ oddum; hilmir stærði⁸ meginundir heila grundar⁹ (með) hvössu sverði.

1) orustu. 2) hermik., konungr. 3) hermönnum. 4) um sárt að binda. 5) mik., konungr. 6) brjóst. 7) manna. 8) jok. 9) höfuðs.

Bls. 311, 2.

Sami: Vegrækjandi¹ vafði² líft at sækja fram, er³ mætti virðum: skerðir sköglar serks⁴ gekk fyrri roðnum merkjum í Hlakkar skúrum⁵. Land ruddið, en ræsir þrænda skóp Ribbúngum þúngan bana; Gunnarr skaut hjarna kletti⁶ und grimmsetta il gera⁷ fótari⁸.

1) sá framagjarni konungr. 2) hikabi sér. 3) nl. hann. 4) brynja.

hermk. 5) orustunni. 6) höfði sinu. 7) ulfs. 8) nl. hann fell í bardaganum.

Bls. 312.

Sami: Ítr hertogi eyddi úthlaupsmönnum¹ spjótum: stál súngu of dólgu² stillis, ylgr³ stóð í val. Hoddgrimmr⁴ gramr lét margan hal höfði skemmra; reiðr oddviti! (þú) kaunt at refsa þjóðum svà rán.

1) nl. með. 2) þannig Snorraedda. 3) ulfr. 4) ör af gulli.

Bls. 322.

Játgeir: Rjóðr storða stírbörriða¹ hjaldrdrifs²! ek sá hlækin³ hëðna-þóri⁴ stór-fjarri mër á Kúrfjalli. Þá lúngtorge⁵ líkn⁶, er⁷ lëkum við Ribbúnga, lá⁸ dasinn⁹ við¹⁰ dvergranns¹¹ dísi¹² í Tünsbergi; þat frá¹³.

1) orms. 2) orustu, nl. spjots, mk. 3) hýru-gjarnan. 4) þori flík. 5) líkama. 6) nótt. 7) nl. ver. 8) nl. hann. 9) þreytir. 10) hjá. 11) steins. 12) konunni. 13) spurðist.

Bls. 343.

Sturla Þórðarson: Ýgr¹ járnsvéims hyrgildaundi², sá er vildi steypa hersum³, hljóp frá allvalds mági⁴ or þrándheimi. Frændi⁵ Erlínge⁶ lét endr farit Upplönd bröndum; stála meiðar⁷ lutu⁸ stórbúng stríð af Ribbúngum.

1) ógrligr. 2) hermk. 3) Sigurðr Ribbúngr. 4) Skula. 5) sonur. 6) nl. Steinveggs, Sigurðr. 7) menn. 8) hlutu.

Bls. 355.

Sami: Landráb við allvald austan markar¹ vera² goldit litlu, þá er lofbúngr hafði leystan elris³ garm⁴, mettan eski⁵.

1) í Vermalandi. 2) var ei. 3) víðar. 4) eld. 5) eskivíð; þegar konúngr hafði kveýkt bál.

Bls. 356, 1.

Sami: Víðar hundr¹ svalg heitum munni hvert hús Verma bygðar, ok svipgárr² selju rakki³ fór grenjandi um garðs hlið.

1) eldr. 2) svápharðr. 3) eldr.

Bls. 356, 2.

Ólafur hvítaskáld: Valdr vígsterma¹! (þú) namt gjalda Vermum fláræði; ræsir! lèztu gim² geisa; eldr gekk um sjót³ rekka. Bændr lutu⁴ sára kvöl, þá er kapps-hár⁵ logi kyndist; gegn hjörels⁶ frömuðr⁷! lètub hyr⁸ hegna vèlar.

- 1) hermk. 2) eld. 3) hýbýli. 4) hlutu. 5) mjög hár. 6) orusta. 7) hermk. 8) eld.

Bls. 359.

Sturla Þórðarson: Hyrr¹ lèk eim² með himni; eldr hljóp í felldan sal; ek hykk þeim þegnum þóttu³ markar böl⁴ sveima⁵ vitt. Allar þjóðir óðust⁶ konungs reiði; eiðvandr haugsendir⁷ rauð brýndan brand í Vermalandi.

- 1) eldr. 2) velti gufu. 3) þótt hafa. 4) eldrinn. 5) geysa. 6) óttuðust. 7) konungur.

Bls. 374.

Sami: Ríkr hlenna¹ hneykir² gaf Ribbúngum, ógnar skýs³ meginsveitum⁴ eitt kveld her þrúngat⁵ í Oslu.

- 1) ræningja. 2) hnekkir, konungur. 3) skjaldar. 4) nl. stórum hersveitum Ribbúnga. 5) atök með fjölmenni.

Bls. 375, mismgr. 2, B.

Sami: Hervígs¹ mildr² kom heimskum höldum á glapstígu³; lauf víkinga⁴ kendi lángs ríkis⁵ í landi.

- 1) orusta. 2) sá hergjarni konungur. 3) á flotta. 4) skjöldurinn. 5) harðhjask.

Bls. 391.

Sami: Ógnmildr flokkur, sá er vildi enn ekki fríðast, tók dáðfinginn¹ höftíngja eptir dauðan dólgrstöi². Böðtraustr geysir Knútr ræð at brjóta bág³ við hraustan gram⁴, því at geðbráðir Gautar fýstu landráða⁵.

- 1) hraustan. 2) hermk., Sigurð Ribbung. 3) keppa. 4) Hákon konungur. 5) uppreistar.

Bls. 400.

Sami: Vítr valdr norrænnar aldar¹ lèt brjóta virki

Ljóðhúsa austr, þar er ógnfúsir jöfrar treystut². Þat veit ek, at göfugr oddviti jöfra gælt Gautum rán; þjóð fékk reiði ræsis: slíkt gekk at vánum.

1) Hákon konungr. 2) þortu ekki.

Bls. 430.

Ólafr hvítakkald: Afrendr¹ konúgr sendi þá orð yða lendum jöfri þrænda²; fólkprúðr stillir keyrði breiðan³ flota norðan: borð flugu um haf. Fyrðar mæltu sem harðast á hendr frömum jarli: lendum mönnum höfst önn af því; errlan⁴ harri⁵ bjó Hákarlaströnd með herskip.

1) sterkr, voldugr. 2) Skula jarli. 3) stóran. 4) röskur. 5) Skúli jarl.

Bls. 432.

Sam: Úngir jöfrar stofnuðu þing; jarl veitti snarla ræsi svör; hersar báru kaldar sakar á dýran hilmí¹: þeir fýstu hjaldrs. Frömubr snildar styrs frægða lagði þá allt sitt mál í kné lituði² stála, ok seldi varrar³; stillir rekka fékk sætt af því.

1) jarl. 2) getgáta. 3) trú sína.

Bls. 439.

Hirðmenn Skúla gæddust hóli¹, hrukku lítt meðan skukka² var full; þeir rekka af Danmörk drukku, (en) drógust lítt um fjöll ok skóga. Síðan, er³ slóst í ferðir, varð ill sángvan⁴ ok þunt um stánger⁵; eibar rafust við bróður Ínga⁶, engi vildi fylgja lengra.

1) hældu sér. 2) öl byttan. 3) þeir. 4) mögl, kurr. 5) merki-steingurnar. 6) Skula.

Bls. 440.

Ólafr hvítaskald: Suæfrir¹ vinir hváreklis² drógu ena árskaðan grun³ meðal jöfra; aldir kváðu varla haldast heit öðlings við mætan allveld. Minnigr eiklingr bjoggi⁴ sunda vigg⁵ sunnan með snjalla drengi, en jarl stökk undan austr um fjall: ítar brugðust mætu jöfri.

1) hvatir. 2) hverigs þeirra. 3) forna grunsemd. 4) bygg (byggð, bjó). 5) skip.

Bls. 450.

Sami: Snjallir menn fóru í milli mága, (þeir) seldust þar tvenna gisla; her tók at magna sýnni sætt, þá er snarir bragníngar funnust. Niðjum prýddr, sá er gætir Noregs, skryðdi böbvarfjótan siklíng¹ hjörtu heiti blíðs hertoga, ok jók nafnbætr frðum gjöfum.

1) jarl.

Bls. 455.

Snorri Sturluson: Einsköpuðr herfánga¹ bauð Hríngi ok Hilditanni hjaldrs galdra²; Gautr³ hvatti þann þróttar⁴ þrym⁵. Herstefnandi⁶ veldr oflengi úsætt yngva⁷, en völundr⁸ rómu⁹ mætti vel hafna hjördóm¹⁰.

1) orustu, Óbinn. 2) bardaga. 3) Óbinn. 4) Óbins.

5) orustu. 6) hermk. 7) konúnganna. 8) smíðr. 9) hermk. 10) halda sér frá ofríði.

Bls. 457.

Ólafr hvítaskldr: Nú er þat, er flaut¹ hins nýta hertoga flýtr or festum; nè kom betri víka fákr² á veðrsollit ver³.

1) skip. 2) skip. 3) háf.

Bls. 461, 1.

Sami: Fláræði ríkra manna kom fram um síðir; þá hófst friðbann¹; jöfra sveit, þótt² heiti ráðug, má elgi bægjast við örlaus. Stórr harmr var, þá er harrar stríddu ramri þjóð, því at stála hregg³, rausnar kepp ok ríki beggja mun æ⁴ uppi, meðan jörð heldr flóði⁵.

1) ofríðr. 2) nl. hún. 3) orustur. 4) nl. vera. 5) vatni.

Bls. 464, 2.

Sami: Hauksnjallr hersa stillir tók þá hæra¹ nafn, en mundáng² væri; þrændir efldu reyndan þengil; þúngr agi bragna³ magnabíat.

1) hærra. 2) hóf. 3) ofríðr metal manna.

Bls. 464, 3.

Sturla Þórðarson: þat er skröklaust, at Skúli var frægðarmaðr í frömu lífi, þó at hvarbrigð¹ aldar gipt² sneri á hann auðnu hveli³.

1) hvíkul. 2) gæfa. 3) hjóli.

Bls. 464, 4.

Sami: Þá er randa rjóðr¹ knátti reisa ofrausn öfgu heilli, ok úlágr jöfra bagi² tók öblínga nafn á Eyrum.

1) mk. 2) mótstöðumaðr.

Bls. 479, er ljós.

Bls. 492, 1.

Ólafr hvítaskáld: Hilmir hildar borðs¹ fór norðan á Upplönd með stóran herskap; ljós merki skárust á Láku; ferð² lá vegin skörpum sverðum. Þíngfrækn jöfur reib þunnum stínga³ vólum⁴ sunnan til Þrándheims; hyggju gegn hilmir grundar brendi herskip, en gaf þegnum líf.

1) skjaldar, hermk. 2) menn. 3) ása. 4) skipum.

Bls. 492, 2.

Sturla Þórðarson: Öllu fólki innanlands stóð úfríð af afarmenni, þá er ynglíngur hafði um samit sverða seib¹ austr á Láku.

1) orustu.

Bls. 493.

Sami: Ok viggjálfr¹ lét ár úlfa ok ara ferðar² (fara) vaxanda of vígskátt³ vísa ríki, (um) vetr, valdan til vápn-þrimu⁴.

1) mk. 2) mannfall. 3) herskátt. 4) bardaga.

Bls. 494.

Ólafr hvítaskáld: (Vér) böðhraustir höfum fregit¹ austan tjón Birkibeina; þragníngur mun brátt rétta þann bug, ef vel hagnar. Ýmsir virðendr Finna vápnglyms² munu verða fegnir brögðum: ek veit, at Knúti hefir vegnat vart³.

1) frétt. 2) menn. 3) illa.

Bls. 502, 1.

Sturla Þórðarson: Rösk ferð¹ hilmis lagði hendr at reipum, en laukar² risu; en (menn) greiddu hún-skríp³, blásnar hreggi, til frama fylkis.

1) flokk. 2) siglutren. 3) seglin.

Bls. 502, 2.

Sami: Ok úfárr gulli glæstr snekkju brandr knátti svífa und göfugmenní austr með landi; allvalds floti var-at auðlígr¹.

1) eyðilígr.

Bls. 505, 1.

Ólafr hvítaskáld: Næst, þá er brodda hróð¹ spurðist, rendi nafnkunnr jöfurr stafna skíðum norðan fyrí Noregs sðu; báruv lèku bröndum hærri. Þrútin veðr lágu á vatni, nè það gramr svipta vinda rípt²; snarr ýngvi kvað fenginn sigrbyr sinni ferð at stínum hjaldri.

1) ófríðr. 2) segli.

Bls. 505, 2.

Sturla Þórðarson: Hafrökn¹ skríðu und höfuðsmanni inn í botn Oslu fjarbar; þar er vegstór Skúla öld hafði of skipat víglíði² fyrí.

1) skipin. 2) herlíði.

Bls. 513.

Sami: Megin-míldr allvaldr gekk fyrri merkjum und ýgis¹ hjálmi, en gulleett ve² vísa knáttu gnæfa of vala fólki³.

1) ægis. 2) merki. 3) herlíðinu.

Bls. 514, 1.

Sami: En hildarfús ræsis hirá knátti þar fylgja rómu stýri¹ fram á báðar hlíðar í gagnfór greyptra² vápna³.

1) hermik.; konunginura. 2) grímmra. 3) nl. í bardaganum.

Bls. 514, 2.

Ólafr hvítaskáld: Járnfaldit líb rauð hvatt¹ hallgíslat² hildar tóngl³ í Oslu með míldum skata⁴; raustir⁵ jöfrar þrúnguð saman æstum hjaldri⁶. Blóðgar randir skíðuast bröndum, bleikr menn féllu á velli; gylltar hjalta tång⁷ súngu; gramr var hlífjarlaus með gæfu.

- 1) hvatliga. 2) steint. 3) skjöld. 4) konungi. 5) hraustir.
6) orustu. 7) sverð, brandar.

Bls. 515.

Sturla Þórðarson: Ok inndrótt¹ kyndi² böðvar
týs³ elda⁴ við⁵ bauga renni⁶, svá at eggfars⁷ eisar¹
stukku of ilflet aurnis⁹ spjalla¹⁰.

- 1) hirtin. 2) kyndti. 3) Óðins. 4) svertin, nl. skaut eða hjó
sverðunum. 5) móti. 6) mk., Skula, og líði hans. 7) skjaldar.
8) sverðin. 9) jötuns. 10) vinar, nl. skjölduna.

Bls. 516.

Sami: Geigrilig hræleiptr¹ flugu á Gauta² himin³
at hjarar leiki⁴, en randálfr⁵ fór ríðandi⁶ böðvar ský⁷
(með) blóðs eldúngum⁸.

- 1) sverð. 2) Óðins. 3) skjöldian. 4) í bardaganum. 5) barmk.,
konúngr. 6) ríðandi. 7) skildina. 8) sverðum.

Bls. 518, 1.

Ólafr hvítaskald: Snörp járn bitu, sem óða straumur
yrpi ísmöl; herstefnir¹ rauð hamri ofna hildar serki²
með heitu blóði, frammar merkjum. Grárr regnbogi³
Hnikars⁴ stóð á grimmum Göndlar himni⁵ þegna; harðar
fár-eldúngar meginsára⁶ustu fylkingirba.

- 1) konúngr. 2) brynjur. 3) -bogi. 4) Óðins, sverð.
5) skildi. 6) sverð.

Bls. 518, 2.

Sturla Þórðarson: Lofta stýrir¹ var laushendr á
beinu blóðorms² skapti, en haldsamar á greuni³ geir-
týs⁴ málu⁵ at hjarar leiki.

- 1) konúngr. 2) spjót. 3) grænni. 4) Óðins. 5) konu, nl.
landinu, ríki sínu.

Bls. 519.

Ólafr hvítaskald: Tveir herrar, stærðir afli, börð-
ust aldri af meira drengskap; hraust hirt ógneveip-
inna¹ sótti þar at garði (með) blóðgum greipum². Fyrba
gramr, sá er fremstr var fuðinn at jöfnum burðum³,
reið undan; ætt Sverris⁴ fékk sigr at réttu; guð, fram-
litr mildi⁵, vildi svá.

- 1) hinna ógrlgu höfðingja, Hákonar ok Skúla. 2) höndum.
 3) Skúli. 4) Hákon. 5) mæðirkr.

Bls. 521, 1.

Sturla Þórðarson: Branda byrr¹ knátti þar blása
 þaugsegi² í brimis³ vindi⁴, en gelgrligr hræðgr⁵ feli
 glymjandi af hjarar borðum⁶.

- 1) sverða stormr. 2) í skjölduna. 3) sverðs. 4) bardaganum.
 5) blöð. 6) skjöldum.

Bls. 521, 2.

Sami: Bláblaukr¹, slænginn jární, reið á berum
 knerri örva áss², en gandræið grænna skjalda³ slétt
 svölals vegg⁴ á lopti.

- 1) sverð. 2) skipi Ullar, skildirum. 3) þau stjagandi sverð.
 4) skjöldinn.

Bls. 521, 3.

Sami: Ok Fenris nipt¹ fell² þar feigum hanel
 fylkis dólga (f) heiptar blóði (með) greypri hendi Gjallar
 mans³, í hjörgöll⁴.

- 1) Hel. 2) faldabi. 3) Mötugubar, nl. dauðans handi 4) os-
 ustunni.

Bls. 522.

Sami: Högna mans¹ hlýrná² dísir³ knáttu þar
 sýngva hvössum munni harða⁴ hveli stgrhljóð⁵ í herför
 höfðsmanna.

- 1) Hildar. 2) skjaldar. 3) valkyrjur. 4) mjög. 5) -ljóð.

Bls. 533, 1.

Sami: Nú mun frægt: ríkr hertogi knátti nokkvi¹
 sfbarr leggja rausnar líf í náreib², við leygför³ á Nibar
 bakka.

- 1) nokkuru. 2) í líkjustu. 3) brennuna.

Bls. 533, 2.

Sami: Ok ræsis mágr gekk þar of Gjallar brú¹
 fyrir ribusóttum² bauga³ bliks⁴, er boðar vers⁵ elda⁶
 fellu of asfermenní.

- 1) á helveg. 2) flogum. 3) skjalda. 4) sverðs. 5) sjóar.
 6) gulls, menn.

TIUNDA BINDI.

Bls. 18, 1.

STURLA Þórðareon: Sú gipta kom af gæða syni yðr
Hákon góðu heilli: er fyrirmæðr öflugrar kristni¹ vígði
allvald til friðar.

1) kardínállinn.

Bls. 18, 2.

Sami: Ok geðstórr¹ lét kórónu á konúngligt grams
höfuð; kappanúlinn kardínáli kom þá í Björgyn at
boði páva.

1) kardínáli.

Bls. 19, 1.

Sami: Varbáls¹ hötuðr! Vilhjálmr kardínáli ræð
vígja þik frægjan²; aldar gramr! engi jafngóðr valdist
þángat af páva valdi. Kynprýddr jöfurr! kristni stýrir
lét of yðr skrýdda kórónu. Reibivaldr ríkisvandar³!
(þér) hafit haldit ramri grund með frægðum.

1) galls. 2) frægan. 3) veldisæprota, konúgr.

Bls. 19, 2.

Sami: En sú raun Hörða grams knátti ríða¹ með
himinskautum, hversu Völsúngr² knátti veita æmdar-
dag sinnar vígslu.

1) fara. 2) konúgr.

Bls. 20, 1.

Sami: Nè allvaldr valdi einu ranni fleira frægðar
fólk at öslakipan, austr nè vestr undir hvítu hreinvers¹
ræfri².

1) jarðar. 2) himni.

Bls. 20, 2.

Sami: Full gullker knáttu geisa¹ þar inni í vinnu
greipum, en heilivágr allra meina² féll allri inndrótt³
till hjarta.

1) fara um kring. 2) vinnu. 3) hirtinni.

Bls. 20, 3.

Sami: Gylltu vistfars¹ borði skant á gómsker² vísa mönnum, en hunánga bára³ féll glymjandi í geðknör⁴ hilmis hird.

1) borðkera. 2) tonnur. 3) mjöbrinn. 4) brjóst.

Bls. 25, 1.

Sami: Ok seggja drottinn, grimmr gulli², sat þar á gjafstóli²; hverr maðr þá³ at hríngakata⁴, þat er yrþjóð⁵ kunni æskja.

1) örlátr. 2) miðlabi gjöfum. 3) þáði. 4) konungi. 5) menn.

Bls. 25, 2.

Sami: Mundar¹ dagr² rann þar upp á merge himin³ allri þjóðu; armsól⁴ jöfra stýris skein vísa ferð⁵ á vala grundir⁶.

1) bandar. 2) ljós, gullhríng. 3) handlegg. 4) hringr. 5) konungs mönnum. 6) höndum.

Bls. 26, 1.

Sami: Harða¹ hrein sjóðmjöll² knátti þar svífa hárrí þjóðu of andra³ gelgrs⁴ gaglfars⁵, af bogafjöllum⁶ banga brjóta⁷.

1) mjög. 2) silfr. 3) skíði. 4) óttalígs. 5) hauka, nl. hendur. 6) höndum. 7) konungsins.

Bls. 26, 2.

Sami: Ok herðimenn¹ fluttu hauka ferjur² hlaðnar hafleyg³ ok dígulsköflum⁴ af óskafundi dæðumrakks allvalds.

1) hraustir menn. 2) hendr sínar. 3) gulli. 4) silfri.

Bls. 36.

Sami: Þat var mjök frægt, er sigri sæmdir grundar vörðr¹ vildi fara góðu heilli til Svía fundar á Randvers² remmisköðum³.

1) konungur. 2) sjókonungs. 3) sterkum skíðum, nl. skipum.

Bls. 37, 1.

Sami: Leiðánger var glæstr gulli, sem logi væri of

grams flota: þar er haugtúngi¹ knáttu blikja² hvert við annat yfir háreið³.

1) skildir. 2) skinn. 3) háborum, hástokkum.

Bls. 37, 2.

Sami: En eldfring ifla¹ foldar² knátti lýsa lánga leið: þá er lofleg himna sól skipti litum við hafröðul³.

1) harka. 2) handa, nl. gullb. 3) gullb.

Bls. 39.

Sami: Öll Elfr var svá glæsillig at líta, sem frægðar fólk sæl í gull, er lofsæll konúngur þeysti flota til Ljóðhúsa.

Bls. 40.

Sami: Geðsteinn¹ var drepinn í stall² gautskum manni (um) styrjar stund, áðr ógnstórr Svía gramar hafði jóttað beði síklínga.

1) hjarta. 2) bardist í brjósti.

Bls. 47.

Sami: Selma þollir! Gauta stýrir¹ sendi arfa þín-
um austan dóttur sína, glæsta guði, með öllum sæmd-
um. Voldugr málma skerðir! tóktu við þeirri brúðfö-
r Svía ferðar² af mestri mildi; aldír dýrka³ yðart elrar-
samt⁴ veldi.

1) Birgir jarl. 2) manna. 3) viðfrægja. 4) fríðsamt.

Bls. 54, 1.

Sami: Unnviggs¹ skipuðr! ek segi öldum, hve
(þèr) guldut ófrið Dönum sunnan; þínar þjóðir settu víða
þunnar skefðr af fyrri-hlunnum². Yðrir stórir þegnar
höfðu lánga stund ærin útboð, at hegna rán; ýtum
þóttuð³ Mtill leiðángur fyrir víðri gröndu.

1) skips. 2) furu-hlunnum. 3) þótti eð.

Bls. 54, 2.

Sami: Þjóð ens mærdar fróða hilmis dreif framla¹
til hverrar hömlu; selma stíklir! (þèr) hældut sðan
miklum flota suðr með lábi. Hrínga beidr! Hállands

ferðir² urðu hræddar af þínu valdi; engi maðr Jóna þengils var óttalaus við Noregs drottinn.

1) vegliga. 2) menn.

Bls. 57.

Sami: Rógströðr randatýnir² galt sðan Dönum rán; lestir fleývángs³ fura³ kom fyrst til Ekreyja. Öld hét þá gullströð⁴ sðan guógu líðbála⁵ gjaldi; lofðúngr þrænda tók lönd at vedmála⁶.

1) hermk. 2) sjóar. 3) skipa, hermk. 4) konungi. 5) gulls. 6) veði.

Bls. 64.

Sami: Ættumgóðr hneitir¹ jöfra! (þér) sátuð eigi lengi í kyrðum at² rofnar sættir; harðir hirðmenn þjöggu stírdan herskips streng. Norðmanna gramr hêlt þannig mættum borðum fyrir utan Elfi: nýjar súðir vissu³ nauða; þú læzt flotnum⁴ (verða) auðit dauða.

1) hnekkir. 2) eptir. 3) kendu. 4) mönnum.

Bls. 65.

Sami: Þínar þjóðir létu þúnnar skelðr með búnu reiði snelða ljétan lunda völl¹ at Morstrarsundi; Gautar spurðu leiðánger. Snarfengr konúnger! sðan leit hrygðar fólk í Dana bygðum, er² yðrir drengir hlóða seglum; lýsa tók af herskips hausum³.

1) hafði. 2) að. 3) drekahöfðumum.

Bls. 66, 1.

Sami: Allvaldr! rættu því, er ýtar hêldu at láði ógnarbráða sóknarstránga fylkis; sðan ræðu prúðar sveitir at gánga á land. Þínir stórir hirðmenn létu vægðarlausast herjat Halland fyrí austan Geitkjörr; vírða kindir týndu víða frelsi sínu.

Bls. 66, 2.

Sami: Snarpir drengir létu sókna gífr¹ sýngja í fleina drífu²; brandar hleyptu ærnu blóði danskrar þjóðar ört úr undum. Þollar frægna málma féllu víða,

vegair í rekaum flóta; vígadrótt, faldin ægishjúmi
gekk þar fast at hildi.

1) axir. 2) orusta.

Bls. 67, 1.

Sami: Styrkir mena málma lunds¹ gengu und
merkjum á vðri grundu; valgamr sleit varma bráð at
vápná móti, at þínu ráði. Örn skipti við úlfa sjálfri
ógnarbaru höfudsára² greyprar þjóðar; gyldir³ stóð yfir
meginblóði grimmra hólða.

1) hermk., konungsins. 2) blóði. 3) ulfrinn.

Bls. 67, 2.

Sami: Traustir hirmenn kyndu hæstan heltan eld
í Danaveldi; skærfligr¹ hallar gandr² gekk húsum hærri
á sviðnu landi. Birkisótt³ fór vða um búkarls búðir;
en hræddar dróttir runnu brunnit land til skógar;
margir braguar (voru) slegnir báli.

1) bjartr. 2) eldr. 3) eldr.

Bls. 68.

Sami: Elris garmr¹ hratt gneistum í ráfit² varma
fyri austan Elfi; sðan fella háfar hallir; ógnarstríð
hrygðarstand (var) í Dana bygðum: öll innin³ tóku at
brenna á Hallands sða; stórðar úlfr⁴ rann um stórlig
stræti ýta fyri norðan Glymstein.

1) vindr. 2) ræfr. 3) hus. 4) eldr.

Bls. 74.

Sami: Frægr hilmir lét hrinda herskips bröndum
út á saltan ægi; eldi hrauð¹ or dregnum² hlunni fyrir
æsilköldum³ unnar-með⁴. Ógnar⁵ lundr⁶! almennígr
varð at sluna⁷ út⁸ á þinni grundu; mildir höldar höfðu
harða⁹ svelld¹⁰ útboð af Noregs veldi.

1) skaut upp. 2) mábum. 3) akafliga köldum. 4) skipi, sl.
þegar skipið var framm sett. 5) orusta. 6) hermk. 7) fara. 8) í
hernab. 9) mjög. 10) mikil.

Bls. 76, 1.

Sami: Errinn¹ sendi úngan svarra² út í lönd á
þrúttan geima³; (þær) fréttað aldri æðri ferð af heim-

angerbúum jófra drottins. Allir unnartams⁴ árablaðs⁵ yppipollar⁶ fyrir sunnan lægi⁷ tóku við dóttur þinni, sem (hún) væri innanlands allvaldr⁸.

1) sá ötuli konungr. 2) konu. 3) sjó. 4) sjóvans. 5) skips-
6) meon. 7) haf. 8) konungr.

Bls. 76, 2.

Sami: Auðar lundr! dygðar menn or Finna bygd-
um hældu allt norðan um öldur til fundar við þik;
húfar¹ treystu² dúfr³ drafnar⁴. Læstu hlaðnar skeiðar
svífa or hverju hrófi á vatnið breiða; storðar gandr⁵
jósa sandi um steindu⁶ stálin⁷ fyrir norðan Elfi.

1) skipsborðin. 2) reyndu. 3) báru. 4) sjóarins. 5) vindr.
6) málubu. 7) stafnana.

Bls. 78.

Sami: Dígla eldr¹ var sennu² á dýrðar skriptum³
í segli; rínar logs⁴ svipti-lundr! roðnir⁵ hausar tóku
rísa yfir dreka þínum. Eisur⁶ þóttu brenna af slegnu
gulli Ullar fars⁷ á skeiða bröndum; unnar⁸ fasti⁹ rauð¹⁰
flesta rönd¹¹ yfir glæstum flota.

1) gull. 2) seðr. 3) sást. 4) á þeim fögru uppdráttum. 5) gulla.
6) gylltir. 7) eldar. 8) skjaldar. 9) sjóar. 10) eldr, gullib.
11) gerbi rauða. 12) skjöld.

Bls. 81, 1.

Sami: Hilmis kundr! er¹ (þér) hældut húfum² norðan
til jörmungrandar³, var sem örín⁴ eldíngr færi á lægi⁵;
öldum varp innanborðs. Vísa⁶ ferðir⁷ þurðu⁸ vinda⁹
veglig flaust¹⁰ und búnu segli; grundar vörðr! (þér)
létuð gylltar sýjur¹¹ geiga¹² at Eyrarsundi.

1) þá. 2) skipum. 3) landsins, Danmerkr. 4) stór.
5) hafinu. 6) konungs. 7) menn. 8) þorðu. 9) stefna. 10) skip-
um. 11) skips borð. 12) svífa.

Bls. 81, 2.

Sami: Þar er herskip frægs hilmis lagn á unnum¹
í Danaveldi, þótti himna eldr² renna alla leið upp af
breiðum flota. Ríkilátr ræsir! (þér) stýrðut rétt³ til

jarðar; engi annarr þengill kom þar innanlands með slíkum afla⁴, svá at dæmi súnist.

- 1) sjonum. 2) lopteldr. 3) beint. 4) lístyrk.

Bls. 82.

Gissur Þorvaldsson: Snjallr allvaldr heubð öllum njótum náðrs glóstrætis¹ örgrant² halda gríðum ok gæta frið³ sex nætr.

- 1) njótum gulls, mönnum. 2) grandvarliga. 3) gæta friðar.

Bls. 83.

Sturla Þórðarson: Hinn vða frægi Egða stillir¹! öllum fyr sunnan græði² þótti ægiligt, at eiga Gunnarlogs³ geigrþing⁴ vð yðr. Allir Danir báðu þik, Sygna drottinn, snjallræðan fyrða gram, sætta: þvíat þínir fjandmenn urðu fegnir lífi sínu.

- 1) Noregs konúngr. 2) haf, nl. öllum Dönum. 3) sverð. 4) orustu.

Bls. 84.

Sami: Göfugr virða drottinn¹ veltti ríkjum² Skánunga jöfri³ víkelds⁴ gjafir; gullsviptir⁵ hlaut giptu: hilmir Rauma⁶ kom ár⁷ heim ólestr⁸ með öflugum tíri⁹ ok mestum veg¹⁰; hvatir skatnar fundu þat.

- 1) Hákon Noregskonúngr. 2) ríkjum, völdugum. 3) Danakonúngi. 4) gulls. 5) sá örláti konúngr, Hákon. 6) Hákon konúngr. 7) snemma, skjótt. 8) heill. 9) frægð. 10) sóma.

Bls. 89.

Sami: Ek frá bragna fjöld ríða or breiðum borgum móti svarra¹; valskar² þjóðir glöðdest vða varrar eldi³ af þínu magni⁴. Snildar brúðr, göfugr svanni, kaus síðan, af yðru æstra manna⁵ ráði, um sæmdarfúsa öðlunge bræðr, þann er (hún) vildi eiga.

- 1) konunni. 2) spanskar. 3) gulli. 4) eptir þinni raðstöfun. 5) eptir yðar og æbstu manna.

Bls. 110, 1.

Sami: Ægr jöfra þengill¹! tóktu² ungr konungs nafn á þik með frægri vígalu; þitt nafn kynnat³ jafnan mönnum; ok síðan hlutub (þèr), snjallmæltir sóku-

gæðir⁴! framkomit⁵ vald allrar aldr⁶; þér lýsi ek veg vísa⁷.

1) Magnús konungur. 2) þú tókst. 3) verður kunnugt. 4) herkonungur. 5) fullkomit. 6) þjóðar. 7) konungs.

Bls. 110, 2.

Sami: Hraustr þengils son! (þér) hafit hála¹ fengt dóttur heilags þjóðkonungs²; guð reisir þik gæfn gnótt. Sojallr Eiríkr mæ einart stýra³ öllu víð hreins guð. Alldýr konungur, yðar þreki⁴ gengr (að) óskum.

1) vegliga. 2) Eiríks helga. 3) ráða. 4) uppgangur, heft.

Bls. 112.

Sami: Fjörnis¹ álfr²! þér líkar at saka yðart vald um heiminn kalda allt norðr und leidarstjörnu; gegnir fyrðar munu fagna því. Allvaldr! þar hefir engi sunarr þengill haldit ríki, en þú; þjóðir reiba³ þína dýrb þangat lengra en röðull skíni.

1) hjálms. 2) herkonungur. 3) útbreiba.

Bls. 110.

Sami: Allvaldr! (þú) dýrðkast af mikli þinni inn- anlunds út með Serkjum; þjóðum líka þæðra¹ þínar haukar, allt með Blálands jafri. Veglig mæti² hrjóta væðarlaust³ af yðrum frægðum; mæðar tíni⁴! þínar hollar hnossir prýða allan heiminn.

1) þar. 2) gripir. 3) óspart. 4) málsnjalli konungur.

Bls. 121, 1.

Sturla Þórðarson í Hrafnsmálum: Sóknhvattar¹ sveitir sóttu háleitan gelra glyggs glymstæri² or Finn- bygðum; jarðbeltis gjálfr³ brá⁴ sigrflaustum⁵ háseta- gætis⁶ allt austan af Gautelli.

1) sóknhvatar, herðjarfar. 2) herkonungur. 3) það gjálfrandi haf. 4) getgáta. 5) sigrsælum skipum, eða herskipum. 6) kom- úngöms.

Bls. 121, 2.

Sami: Augur¹ ormvengis² ótti³ sé í einum stað fleiri vígdróttir⁴ fleins-flugstæris⁵. Harðr lómbökkir⁶

lekti útstrandir landa (með) herakðum hræða⁷ ok raun-
garði⁸.

1) einginn. 2) gull. 3) maðr. 4) hermenn. 5) nokkr
herkonungs. 6) eyðir svika, sá réttláti konungr. 7) herskipum.
8) skjöldum.

Bls. 121, 8.

Sami: Ægis eldr¹ glemdi of² nafnfrægjum allvaldi
á gjáfrtömdum³ Gestils-sketðhestum⁴. Öþrotlig sól
brynreiðar⁵ skein af skautvönnum⁶ skeiðum of⁷ smotr-
um sigdelli⁸.

1) gull. 2) yfir. 3) sjövnnum. 4) skípum. 5) sverða sol,
gull. 6) kannske skautvönnum, af skautvæn, einsog skautfagr
136. 7) yfir. 8) herkonungi.

Bls. 122.

Sami: Blómum brims-vegljóma¹ laust á bjarthimna²
af líðföstum ljósum valdrósar³. Ferð flokka hrínga-
fríbakerðis⁴ um hafstrauma var áþokkut⁵ eldingum
helms.

1) veglís ljóma, nl. gullblæ. 2) bjarta himna. 3) valkyrju
ljósum, nl. skjöldum, er festir voru við skipið. 4) hins gjafmilda
konungs. 5) áþekk.

Bls. 124.

Sami: Landa stýrandi¹ leysti² háfaldar³ bládúf-
ur⁴ lángrastar⁵ heldum húfum⁶. Hrein höfn lýstist
glóbraudum eldi álfoldar⁷ af auðar-hestum⁸ skipstöfnum.

1) konunginn. 2) sundrbraut. 3) nl. háfaldar, sem hreykja
hátt földunum. 4) öldur. 5) sjáfarins. 6) með heldum skip-
stövum. 7) gulli. 8) hamingjumestum.

Bls. 125.

Sami: Hinn gríðmildi fróðr gætir norðsætra¹ tók
fyrst gjöld af fjörleystum Nesþjóbum². Öll öld á stór-
veldum³ var hrædd við ógnfallinn⁴ herklæddan herði
böðgerðar⁵.

1) Noregs konungr. 2) Katnesingum, er greiddu gjald ser
til fjörlausnar. 3) i víblendum herðum. 4) ógrligan. 5) herkonung.

Bls. 127.

Sami: Inn hraðmælti vísþingatr Hrínga¹ hét lof-skeiðum² leyga³ leiðir í Subreyjum. Engus gaf upp herfengna⁴ líl fyrir alkeppnum eyði dalreyðar⁵ ítrbóla⁶.

1) Noregs konúgr. 2) þeim vegligu skipum. 3) sjó-. 4) her-tekna. 5) orms. 6) gulls, Hákoní konúngi.

Bls. 128.

Sami: Ógn stóð af stórráðum stýri gindýra¹ of-jarðir urðvegna vestrgarða³. Friðlausir jófraz stærða óvífurum⁴ ótta rándróttar⁵ hjálmhírða hausa⁶.

1) dreka, herskipa, nl. konúnginum. 2) um. 3) nl. jarðir þvegna vestrgarða úri, þvegna vestanstorma drifi, veströndin, Skotland og eyarnar í vestrhafinu. 4) óvægum. 5) ráðsmanna, nl. Hákoní konúngi. 6) höfuð sín.

Bls. 129.

Sami: Gebstráugir sárs logrunnar¹ vegmæta gæt-is² gengu sunnan um Satíri. Brands-byrgegnir³ brag-na söddu snóka⁴ svartklædda dýnflóka⁵ á Skotlandi.

1) sverðrunnar, hermenn. 2) eiganda vegligra hnossa, nl. konúngsins. 3) herkæpir. 4) fugla. 5) klædda svörtu fífri, nl. hrafa.

Bls. 130, 1.

Sami: Fræg ok úvægin ferð¹ friðskerðis² vann breiða Bót af guðleiðum baugnjótum; hrafa hræyfbist³ kleyfðan⁴ fleys⁵ hjör⁶ of⁷ valtafni⁸ í Subreyjum; fjandr stillis fella.

1) hersveit. 2) herkonúngsins. 3) reif á sér, hruflaði á sér. 4) klofinn. 5) vængs. 6) klóna. 7) gízkab. 8) uppá valkestinum.

Bls. 130, 2.

Sami: Hafsætra byggðir¹ údygðar búmanna² brunnu; hallar lífgalli³ var heltr. Fleinþollar⁴, sóttir svanteig-ar⁵ herdróttum⁶, fella feigir af sæskíðum⁷ suðr.

1) sjobyggðir. 2) bænda. 3) húsa bani, eldrinn. 4) msk. 5) sjóar. 6) hermönnum. 7) skipum.

Bls. 133.

Sami: Enn böðfróði sigrmagnaðr¹ austan² baub

optarr orrostu spjótskoptum bragna³. Úfegnir þegnær útverja⁴ þorðut⁵ berjast við þrekstærðan bjórs-blikrýri⁶.

1) sigrsæli hermabr. 2) frá Noregi, nl. Noregakonúgr. 3) nl. barðist opt við menn. 4) Nesjamenn á Skotlandi. 5) þorðu ekkí. 6) gulls rýri, konunginn.

Bls. 134.

Sami: Flugskjarrir¹ baugnjótar² darra-dynsveigis³ drógu báta breiðar strandleibir. Herskatnar⁴, úhræddir vegs⁵, eyddu gelrrþeyjum⁶ eyjar í vísbygða vatni.

1) öflottagjarrir. 2) menn. 3) herkonungsins. 4) hermenn. 5) vegar. 6) með herskildi.

Bls. 135.

Sami: Geðstírbir virðar herða¹ víða herferðir² í stórbygðir hryggs vargfæðis³. Hion fólkrakki⁴ Aleima fékk öldum úkaldan⁵ lífdvalar⁶ felli⁷ (f) gunnspellis⁸.

1) herðu. 2) herjubu víða. 3) hermanna, Aleims. 4) herðjarfi. 5) heitan. 6) lífa. 7) danða. 8) orustu.

Bls. 136.

Sami: Margfréttinn framstíklir auðar¹ mætti miklum gerníngum óþjóða Ínga²: lábrostinn³ lögr leysti hin skautfögru flaut⁴ hauglestis⁵ or frónlæstum festum⁶.

1) Hákon konúgr. 2) Skotakonúgs. 3) öldubrotinn. 4) skip. 5) Hákonar konúgs. 6) landfestum.

Bls. 137, 1.

Sami: Fjölmagnat hríðar hregg¹ blés of böðfusa² bragna á herbygðum³ brimsköðum⁴. Gjálfrundit⁵ grundar grand⁶ rak alkeppna öld með herskjöldu upp at Skotlandi.

1) galdravedrið. 2) hergjarna. 3) fjölskipuðum. 4) skipum. 5) þjótandi, hvínandi. 6) stormr.

Bls. 137, 2.

Sami: Hinn sigrmæti sverða blikskerðir¹ sendi snarlynda svelt sð til brynhríðar²; drengja herr³, sá er drap hina dulgreypu⁴ dalganta⁵ drótt, dæmdi⁶ lof þengils sæmda.

- 1) Hákon konungur. 2) orustu. 3) gískab. 4) dramblátu.
 5) hermanna, nl. Skota. 6) talabi um, viðfrægi.

Bls. 140.

Sami: Hugprúðir varir hríngs virðar¹ hlöðu² vegstórum baugnirði³ at brynþingi⁴. Valgammur⁵ fyldust fjörseldum⁶ auðstefni⁷ frammi⁸; hverr man hefna hríngþverris⁹?

- 1) menn. 2) felldu, lögðu að velli. 3) þann fræga riddara.
 4) í orustunni. 5) hræfuglar. 6) drepnum. 7) manni, nl. fylltu mig á hæti þess drepna riddara. 8) í útlöndum. 9) hans, riddarans.

Bls. 141, 1.

Sami: Hervaldur hersar Norðmæra kærir¹ kvöddu kappstudda² hólða gunnversum³. Hin gunnrakka⁴ hirð háseta-gætis⁵ gekk járnfaldin at⁶ hjörstærðum hjaldri⁷.

- 1) Noregs konungs. 2) kappsama. 3) lögðu til orustu við Skota. 4) herðjarfa. 5) konungsins. 6) gískab. 7) orustu.

Bls. 141, 2.

Sami: Brún egg beit of ódyggvar aldar gunntjalda¹ at brynmótti² í raðótunum³; áðr en skoðkir egghríðar-skýþundar⁴ skyndu⁵ andan víglundum⁶ alþroskins⁷.

- 1) skjalda, nl. hermann. 2) orustu. 3) á vígvellinum.
 4) skjalda þundar, hermenn. 5) skundubú. 6) heraðnum.
 7) Hákonar konungs.

Bls. 143.

Egða stíðir¹ vann skjótt sptr öll skattlönd geirbrúar krapta² megingrönduðs³ af skoðkum dróttum. Öngr⁴ göndlar veðrbóði⁵ relsti rönd við ýngva⁶; ríki rógækis⁷ fyrir vestan haf varð úlest.

- 1) Hákon Noregskonungur. 2) skjaldar grindar. 3) herkonungsins, nl. Magnús konungs berfetta. 4) einginn. 5) heraðir.
 6) konunginum, Hákon. 7) herkonungsins.

Bls. 151.

Sturla Þórðarson: Þróttar¹ þinghlýn² kem til Björgynjar þrim náttum áðr en ófa-dynvibir³ grófu þrúðan allvald. Margr málma-fergir⁴ stóð síðan lítt

kátr með vata brá yfir leiði lýða grams: þat var mikit ströð⁵.

- 1) Óbins. 2) hermik., al. lík Hákonar konungs. 3) menn.
4) maðr. 5) harmr.

Bla. 178, 1.

Þjóðólfr hvinnverski: Margir hraustir menn gjörðu at heimsækja snaran milding; gamlir menn fylgðu eigi sör öðling, ok gerbust (hönum) kærir.

Bla. 178, 2.

Minníng^r sá er miðlaði gull, nam marga speki af gömlum mönnum. Upplanda gram^r var ástúðigr ölla fólki af sínum örleik.

- 1) sá minnugi konungr. 2) Haraldr hárfagri.

Bla. 178, 3.

Hróðigr hilmir gaf sínum görpum hit rauða gall ok marga hringa, bjartar brynjur ok hvassa branda, skygða^r ok skrautbúna skjöldu.

- 1) sagra.

Bla. 179.

Auðun illskælda: Þeir heita Úlfhæðnar^r, er bera blóðgar randir² í orrostrn, (ok) rjóða vigr³, er (þeir) koma til vígs; þeim er þar sýst saman⁴. Ek hygg áræðismönnum einum hæfa at standa þar, þá er skilvísir skatnar höggva í skjöld.

- 1) úlfhæðnar, þeir sem ganga í vargakinns úlpum (af úlf, og hæðinn, skinn. 2) skjöldu. 3) spjót. 4) þeir eiga þar starf sameiginliga hvor með öðrum.

Bla. 186.

(*Þorbjörn*) *hornkloft*: Harðráðr barnúngr hrjóðr^r ens bleika báru fáks² lét hæstrar³ tibar⁴ þrángit⁵ skips barðum⁶ á lög⁷. Þar barz⁸ svá at borði⁹, at hlífavaldr¹⁰ rak borðhökvi¹¹ norðan fyrir hildar hregg tveggja döglinga¹².

- 1) eyðir. 2) skips, nl. herkonungr. 3) settart. N. k., pappírhandrit. 4) bestu heilli, með mestu barningju. 5) skotid. 6) borb-

um. 7) sjó. 8) ættart. N. k., pph. 9) barst so undir. 10) herkonunginn, Haraldr. 11) skip sitt. 12) til bardaga móti tveim konungum.

Bls. 187, 1.

Sami: Gjaffi rendr¹ Haraldr! nè kemrat² annarr konung (manna) ybr æbri und gamlan gnastól-sólar³. Gramr háði geira hregg við seggi, þá er hengögl⁴ gnúðu⁵ á rá⁶ Sköglar⁷: rauð ben fnýstu⁸ blóði.

1) þekktur að örlæti. 2) ekki kemr. 3) himin, nl. á jarðriki. 4) hræfuglar. 5) kvökubu. 6) gízkað; í dya Sköglar, í orustunni. 7) á orustuvellinum. 8) blésu.

Bls. 187, 2.

Sami: Egglitub¹ ræð sigri, þá er seggir hnigu fjörvanir á rausn for ræsi; æfr hjör gall við hlífar. Ok ofnæfrir² jöfrar kvöddust dynskotum at morði³ orðalaust; rödd rauðra randa⁴ endist⁵.

1) herkonunginn, Haraldr. 2) mjög knáir. 3) í orustunni. 4) vopnagnýrinn, orustan. 5) varð drjúg, helzt leingi.

Bls. 190, 1.

Þjóðólfr: (Þat) heyrði¹, hve hraustliga hinn kynstóri konungr barðist við Kjötva hinn auðlagða². Kapps um-lystir³ knerrir kvomu austan með gínandum⁴ höfðum ok gröfnum tínglum⁵.

1) heyrðist. 2) auðuga eða hepna. 3) kappfúsir. 4) gapandi. 5) emmisþónum.

Bls. 190, 2.

Sami: Þeir voru hlaðnir hölda, hvítum skjöldum, vestrænna vигра¹, ok völskum² sverðum; berserkir grenjuðu, þeim er guðr³ hlífði; Úlfhæbnar emjuðu, ísarn⁴ bitu.

1) spjóta. 2) vallenzkum, frönskum. 3) valkyrjan, orustan. 4) járnin, vopnin.

Bls. 190, 3.

Sami: (Þeir) frelstuðu hins framráða Austmanna¹ allvalds, er býr at Útsteini, ér kendi þeim (að) flýja.

FORNMANNA SÖGUR. 12. BINDI.

P

Steindir² nökkvar³, er enn styrjar-néani⁴ stillir átti, stóðu; hlömmun⁵ var á hlífum, áðr Hakiángur félli.

1) Norðmanna. 2) malabir. 3) skip. 4) hervaski. 5) stútt, högg.

Bls. 191, 1.

Sami: Hinum hálsdigra hilmir¹ leiddist þá at halda landi fyrir Lúfu², lét hólmi sér at skildi³; (þeir) er sárir voru, slógust um⁴ sessþiljur⁵, létu stjölum⁶ standa upp, stúngu höfðum í kjöl.

1) Kjötva aubga. 2) Haraldi. 3) hann lét holminn gæta sín. 4) ultu yfir um. 5) þópturnar. 6) stólin á sér.

Bls. 191, 2.

Sami: Hyggjandi¹ seggir létu Svafnis salnæfrar² blika á baki³, voru barðir grjóti; (þeir) ætust⁴ austr um Jabar-bygðir, hlupu helm or Hafrsfirði, ok hugðu á mjöðdrykkju.

1) smeikir. 2) Valhallar næfrar, skildina. 3) þeir köstaba skjöldunum á bak sér. 4) æddu.

Bls. 192.

Þorbjörn hornklofi: Hersa drótt¹ ok höfðingjum leiddist þá at haldast lengr fyrir Lúfu²; hverr hraustra víkínga flýði or Hafrsfirði, sem fara mátti.

1) hersum. 2) Haraldi.

Bls. 194-95.

Þjóðólfr hvínverski: Þær¹ ambáttir Ragnhildar, dramblátar dísir² skulu eiga (hafa) annat at drykkjamálum³, en þer⁴ se⁵ hergopur⁶, er Haraldr hafi sveltar (á) valdreyna⁷, en bræði vera⁸ þeirra⁹.

1) gískab. 2) gískab; konur. 3) bortbræðum. 4) þer. 5) gískab. 6) herteknar ambáttir. 7) nl. svelt, með því að gefa þeim ei annað en blöð að drekka. 8) gískab. 9) nl. hafi drepð menn þeirra, eða gefið þeim að eta hræ manna sinna.

Bls. 195.

Sami: Sjá 1. B. bls. 7.

Bls. 208, 1.

Haraldr hárfagri: Drótt, hlýðin mér, hnaggi¹

étta; ek ber æ² ugg drauga³: ek vek dular mey⁴,
 dæna á kerlaug⁵. Ek let⁶ drápu dynja á bragar stétt⁷,
 meðan hrynr or Dvalins greip⁸; ek býð rekkum réttan
 Regins drykk⁹.

1) hnekki. 2) eigi. 3) eg hræðist ekki drauga. 4) buldu
 meyna, hana Snjófríði. 5) eptir þessu hefir þá Snjófríðr dæð í
 hafi. 6) læt. 7) bragar völlinn. 8) úr hendi dvergans; mein-
 ingin er: eg yrki drápuna, jafnótt og yrkisefnið dettr mér í
 hug; hann lætr, sem Dvalinn (dvergrinn) skammti sér sköld-
 skopinn úr hnefa sínum. 9) skáldskap.

Bls. 208, 2.

Þat var ekki farald¹ forðum; þá² gat Finnan³
 ærðan Harald: honum sýndist sú⁴ sólþjórt; mörgum
 verðr nú slíks dæmi⁵.

1) almennt. 2) þó. 3) hún Snjófríðr. 4) hún vera. 5) marga
 hendir enn það sama.

Bls. 209-10.

Þjóðólfr hvínverski: Sjá 4. B. bls. 20.

Bls. 298.

Hjaltri Skeggjason: Sjá 2. B. bls. 207.

Bls. 341.

*Sigvaldi jarl*¹: Lifa ok deyja. Þú varðar² haukey
 'Har.³ hjörvi⁴.

1) réttara: *Sigvatr sköld*, sbr. 6. B. bls. 44. mgr. 5. 2) ver.
 3) Haralds, nl. Gormssonar; þ. e. *Noreg*, Haraldr hefir svo kallað
 þetta land, af því hann fékk hauka af því í skatt. 4) með everði.

Bls. 342.

Sjá 3. B. bls. 20.

Bls. 344.

Haldór ókristni: Sjá 2. B. bls. 207.

Bls. 349, 1.

Hallfróðr vandræðasköld: Sjá 2 B. bls. 307.

Bls. 349, 2.

Sami: Sjá 2. B. bls. 306.

Bls. 351.

Skúli Þorsteinsson: Sjá 2. B. bls. 311, 1.

Bls. 354.

Hallfróðr Vandræðaskáld: Úlfgæpir¹, glaðr arm-grjóts².

¹) hermabrin, þorkell. ²) gulls eða silfrs. Sjá 3. B. bls. 3, 2.

Bls. 359, 1.

Haldór ókristni: Sjá 2. B. bls. 318, 3.

Bls. 359, 2.

Sami: Sjá 2. B. bls. 318, 1.

Bls. 359, 3.

Sami: Sjá 2. B. bls. 328, 1.

Bls. 360.

Hallfróðr Vandræðaskáld: Sjá 2. B. bls. 319.

Bls. 362.

Haldór ókristni: Sjá 2. B. bls. 329.

Bls. 365, 1.

Hallfróðr: Sjá 3. B. bls. 5.

Bls. 365, 2.

Sami: Sjá 3. B. bls. 6.

Bls. 375, 1.

Sami: Svá frá ec hitt, at hörgbrjótr¹ hlóð háva valköstu í mörgum stað; hrafn kom opt [þars helptum blóði².

¹) Olafur Tryggvason, sem braut niðr hof og hörða. ²) Fagrskinna hefir: at heipta blóði, nl. á vígvölinn, hvar heiptar blóti var úthellt. Síðara víshelming sjá 1. B. bls. 125.

Bls. 375, 2.

Sami: Sjá 1. B. bls. 125. 130-31.

Bls. 375, 3.

Sami: Sjá 1. B. bls. 133.

Bls. 375-76.

Sami: Sjá 1. B. bls. 101. 134.

Bls. 376, 2-3.

Sami: Sjá 1. B. bls. 144, 2-3.

Bls. 378.

Oddmjór, kvæði um konúngatal: Skjöldúngr rak Skeiðarbrand úr landi með skildi; síðan ræð sá snjallr konúgr öllum Noregi.

Bls. 385.

Augu standa mér ea¹ of eld til Gráfeldar².

1) æ, ætú. 2) mér verðr altíð starsýnt á hann Gráfeld hinumegin eldsins.

Bls. 400.

Sighvatr: Sjá 5. B. bls. 200-10.

Bls. 402.

Sami: Sjá 6. B. bls. 43, 2.

Bls. 400-10.

Sjá 6. B. bls. 437, 3.

Bls. 412.

Sjá 7. B. bls. 12, 2.

Bls. 418.

Sigurðr Jórslafari: Búendr þykkja mér bestir, hygt land, ok (að) friðr standi.

Noregs konúngatal, er Sæmundr hinn fróði orti.

1. Þat verðr skylt þeim greppum¹, ef at skilum yrkja, at þeir glebi fyrða; allra helst, ef þeir virðar² eru færi³, en verit höfðu.

1) skaldunum. 2) skaldin. 3) færri.

2. Fyrst skal (maðr) róa fjarri reyði, ok koma þó niðr nær¹, áðr lúki. Þar haf² ek hugt³ at mynda þessum hróðri eptir þeim orðum⁴.

1) nærri reyðinni. 2) hef. 3) ætlað. 4) nl. eg ætla að byrja á elztu konunga ættum, og koma loks niðr til Jóns Loptssonar.

3. Ef virar¹ hlýða minni mærb, vil ek taka þar fyrst til máls, (að) hugpráðr Hálfðán svarti átti frækna erfi vörð².

1) nl. verar, menn. 2) son.

4. Kappsamr Haraldr hinn hárfagri tók brátt við konungs nafni, þá er Hálfðán hafði druknat í næfri¹ hængs hallar².

1) berki, þaki. 2) vatna, nl. í ís, ísvök.

5. Ok hann er lagðr¹ í haug á herská Hríngaríki; en framlyndr burr Hálfðánar tók barnúngr við föðurarfi.

1) lagðr.

6. Hann vildi eigi eiga þat eitt, er lángeðr¹ hans leifðu² honum; ræsir Sygna var svá ríkr ok ágjarn við auðgefendr³:

1) lángeðgar. 2) eptirskildu. 3) menn.

7. at fylkir átti allt land á milli¹ (Gaut-)elfar ok Finnmerkr; hann náði fyrst einn at ráða fyrir öllum Noregi.

8. Gramr, sá er velitti gjafir, átti mart barna, þeir er biðu þroska; því kemr kyn hvers skeyldungu¹ sð² til Haralds ens skarrafagra³.

1) konunga. 2) að lokunum. 3) hárfagra.

9. Snarr síklíngr ræð þundar beðju¹ þrjá vetr ok sjötígi, áðr en einkadóttir Ásadólgs² kom at ræna lofbáng lífi.

1) landi. 2) Loka, Hel.

10. þá var reisulígr haugr vorpiinn eptir Harald á Rogalandi. Nafn þess hildings, sunar Hálfðáns, mun se lengi uppi.

11. Eirekr blóðbœx tók brátt við jöfura nafni, sem búendr vildu; vígsumr Eiríkr var alls 5 vetr at landi:

12. áðr en vinsæll Hákon, einkafóstri Abalsteins, kæmi vestan, og beiddi bróður sinn allrar hálftrar erfðar.

13. En heiptargjarn Eirekr flýði undan, ok synir hans; harðráðr hersa mýgir¹ kom síðan aldri aptr í land.

1) yfirkonúgr.

14. Kappsamr Hákon ræð einn fyrir konungdómi nokkura hrð: tírargjarn¹ var samt 20 vetr at landi.

1) fremdargjarn.

15. Gramr hóði gunni² á Fitjum við erfivörðu² Eireks; hilmir var skotin í hönd, þá er fólkmeiðr³ knúði⁴ flóttu.

1) orustu. 2) syni. 3) hermk. 4) rak.

16. Ek hygg, þat lítið sár leiddi enaran lofðung til bana; hella, er vísir dó, var ávallt kend til Hákonar.

17. En höldar lögðu þann sikling í haug á Sæheimi; frækur menn hurfu svá frá fjörvi ræntum Haralds arfa.

18. Ek hef heyrt, at úarsæll Haraldr tæki þá jörð ok ríki; Gráfeldr Gunnhildarsun ræð 9 vetr fyrir Noregi.

19. Áðr en Gormssun ok Gullharaldr gerði nafna sinn at nái; siklingr var ræntur lífi suðr at Hálsi í Límafirði.

20. Harðráðr Hákon jarl tók við Hárs vísi² eptir fallin Harald; sá tiggir ræð þundar beðju² 33 vetr.

1) landi. 2) landi.

21. Æfilok Eireks föður² urðu ei góð í Gaulardal, þá er Karkr þræll meitti² hattar stall³ af Hákonj (með) knífi.

1) Hákonar. 2) skar. 3) höfuð.

22. Rekka kind, sú er stýrði lögum, misti lítt hins besta ráða, þá er tóku kristinn mann til konunga norðr í Noregi.

23. Ok líðrjúgr Ólafr, arfi Tryggva, tók lönd ok þegna, lofða vinr, hinn er kristnaði 5 lönd á fám vetrum.

24. Ólafr var alls at landi at eins 5 faðmins² galla², áðr Eirekr beiddi þann ræsi rómu með ófriði.

1) orms. 2) vetr.

25. Sú hrotta ríð² var hörð ok lengi, áðr Ormr ryddist alls²; öld hefir síðan kallat Sváldrar vog, þar er Ólafr fèll.

1) orusta. 2) til fulls.

26. Tíri² göfgaðr Eirekr jarl ræð fyrir Yggs manni².

12 vetr, áðr en lofðúngr, sá er gæddi vini, fór or landi vestr um haf.

1) orbróm. 2) landi.

27. Þá var skorinn úfr Eireks, áðr en ræsir hæfi Rómför, ok blóðrás leiddi vítran jarl til bana vestr með Englum.

28. Sveinn ok Hákon taldi lönd ok lausafé eign sína, ok jarlar höfðu arf Eireks 2 vetr, at tali fyrða;

29. áðr konungmaðr kæmi vestan í land með lítinn her, ok Ólafr mætti jarli í miðju Sandúngssundi.

30. Þá varð Hákon at sverja hilmí þess eiba, er Ólafr beiddi, at fólkbaldr¹ skyldi flýja óðul sín til aldrsliða.

1) Hákon jarl.

31. Ólafr bauð Sveini jarli snarpa sókn austr fyrir Nesjum; líðfár sonr Hákonar varð, sviptur sigri, at flýja lönd.

32. Lofsæll Ólafr hinn digri fékk einn lönd allt með rínum¹; hróðmöggr² Haralds hins grænaka ræð grýtttri foldu³ 15 vetr.

1) hér held eg lesa egi „ríngum“, nl. yztu endimörkum.

2) hinn frægi sonr. 3) Noregi.

33. Kappsamr Knútr hinn ríski bar hjartan seim¹ und marga bændr, sparði lítt aub við lenda menn, til þess at þeir velti² jöfr.

1) gull. 2) sviki.

34. Kálfr ok Þórir, kynjaðir vel, reistu her á móti hilmí; fylkir þrænda var felldr, þar er heita Stiklastaðir.

35. Þá bar raun um helgan konung, at ræsir var kærri Kristi; heilagt skríu stendr yfir Haralds arfa í miðri Krists kirkju.

36. Þá ræð Sveinn, sonr Alfífu, fyrir landi 6 snáka ströð¹, áðr en sonr Knúts vínalausss varð at flýja af konungdómi.

1) vetr.

37. Ágætr einkasun Ólafs konungs kom austan or Görðum; Magnús fékk alla óðalsjörð sína ok mikit ríki.

38. Magnús góði, mönnum þarfr, var tállaust¹ konungr 12 vetr, áðr Sygna drottinn, afreks maðr, misti andar í sótt.

1) eflaust.

39. Fylkir, harmdaubðr hverjum manni, var færðr þar hans fabir hvíllir; sá konúngmaðr var grafinn norðr at Krists kirkju í Noregi.

40. Nú hefi ek talt¹ þá tíu landreka², er hverr var frá Haraldi; ek inta svá þeirra æfi, sem sagði Sæmundr hinn fróði.

1) talib. 2) kondnga.

41. Þó er eptir miklu meiri lutr þess máls, er ek hygg mæla; nú skal því þaðan af greiða (þat) jöfra kyns, er enn lifir.

42. Þat er mēr sagt, at sonr Haralds hēti forðum Sigurðr rísi; Hálfðán var arfi Hrísa, en Sigurðr Sýr son Hálfðánar.

43. Þá gat Sigurðr ok Ásta þann son, er átti heiti Haralds; sá allvitr konungr rēð einn víðri foldu 20 vetr:

44. áðr hilmir gerði herför með ofstopa til Englands. Enskir menn felldu Ólafs bróður í vagnþrumu vestr.

45. Friðsámr ok ársæll Ólafr kyrrí tók til föðurleifðar; sá gramr ræðr grýtttri foldu samfast¹ 27 vetr.

1) samfleytt.

46. Mikil sótt kom ofbrátt at ræna Magnúss föður öndu; sá öblíngur var enn grafinn at Krists kirkju í Kaupáingi.

47. En Ólafr enn kyrrí átti fræknan ok fjárgóðan son; Magnús rēð 10 vetr fyrir mani Yggjar¹, at tali fyrða.

1) landi.

48. Ek frá at Magnús berfættir ætti mörg börn, þau er höfðu metorð; fimm synir þess fremdar fljóts þengils voru konungar.

49. Úngr málenjallir Magnús konungur fór til Írlands at herja; ágætr Eyasteinnur fabli var felldur í þeirri fleina flaug¹.

¹) orustu.

50. Þat er sagt, at 3 þjóðkonungar ræði þá saman fyrri landi; ek hefi heyrt þat, at varla hafi fremri bræðr komit á fold.

51. Úngr lofsæll Ólafur hinn góði varð fyrstr at missa líf; skatnar máttu skamma stund njóta þess Magnússonar.

52. Eyasteinnur konungur gerði þat flest innanlands, er gegndi frama; ungr hjartverkr leiddi fræknan hilmir briggð² brátt til bana.

¹) mjög.

53. Þeir bræðr eru báðir lagðir í grund² norðr á Níðarbakka; hátt Ólafs akrin stendr þar yfir altari í höfuðkirkju.

¹) jarðabir.

54. En Sigurður lifði sýnu² lengat þeirra þriggja bræðra, hinn er fór úr landi frægsta fór út til Jósala.

¹) einna.

55. Ágætr Sigurður ræð fyrir ríki 27 vetr, áðr mannskæð banasótt brygði lífi Mæra drottins.

56. Lík þess lofbúngs er lagit² í kistu austr í Oslo bæ; ný jörð grær yfir beinum jöfurs at hárrí Hallvarðs kirkju.

¹) lagt.

57. En bæði lifði eptir Sigurð biltraubr² sonr ok dóttir. Dóttir þess Dæla hilmis² mun enn (verða) nefnd þokkum³ sifbar⁴.

¹) ákaflyndr. ²) Noregs konungs. ³) nokkuru. ⁴) sjá 68. erindi.

58. Nú er svá, at heldr tekr at halla² at telja æflok jöfra; heiptargjarn mögr Sigurðar hét Magnús, en Haraldur bróðir.

¹) líða á.

59. Þeir nánir frændr höfðu mjög, rögsamt¹ ríki í Noregi; allt fór verr, en vera skyldi; margr galt þess á meðal þeirra.

1) röstusamt.

60. Unz Magnús misti sæmdarlaust beggja², sigra ok heilnu. Þat veit hverr, at Haraldr Gilli var kon-
úngr samfast 6 vetr.

1) bæti.

61. Áðr en fyrðar tóku tírarlaust lofbúng af líf-
dögum; sá bróðir jöfra er jarðaðr í Björgin at Krista
kirkju.

62. Ek frá, at synir Sygna grams tæki landvörn
eptir líðinn ræsi; sóknarsnarr Eysteinn var bróðir Ínga
en annar Sigurðr.

63. Frægt ríki þeirra náði þeygi² standa lengr²
í friði; þvíat þeir bræðr, er brutu særi, bárust bana-
spjót eptir.

1) þó eigi. 2) lengi?

64. Varat² saklaust, þá er (menn) höfðu ræntan
fjörvi Sigurð, frækinn mann; sá er búinn at liggja í
fold í Björgin hjá feðr sínum.

1) þab var ekki.

65. Eysteinn var ræntur lífi austan fjarðar af líði
Ínga; nú er sá andar sparr² gramr ausian grundu²
austur at Forsi.

1) andabi. 2) moldu.

66. Ínga ríki atóð einart² 25 vetr, unz Hákon
felldi Ínga austr í Vík með herliði.

1) einlegt.

67. Sá gunndjarfr² gramr er huldr haubri at höf-
uðkirkju í Oslo, en Hákon hlaut litla stund at ráða
landi og þegnum.

1) herðjarfr.

68. Þvíat Erlíngr enn skakki átti vænann ok vel-
borinn son; lands fólk gáfu Kristínar bur konúnga nafn
eptir líðinn Ínga.

69. Ok fremdargjarn Magnús felldi Hákon norðr á Mæri, sá vinsæll ræsir var huldr vígðri moldu í Raumsdali.

70. Sóknðjarfr Kristínar sun var konúgr 17 vetr í samt, unu ágætr Sverrir felldi frækinn gram austr í Sogni.

71. Nú er lík gunndjarfs Magnúss lagit í gróf í musteri á Björgin, þar er skrautgjört skríu Sunnifu stendr gulli búit.

72. Þat er sýnt¹, at ógnar örr Sverrir ræðr nú einn fyrri öllu því ríki, er kyn Haralds Hálfðánssunar hefir átt.

1) augljóst.

73. Þó skal ek enn segja þokkum² fleira frá börnum Berfætts, þess öðlíngr, er aldrigi hafði óttast eld né járn.

1) nokkub.

74. Ein dóttir döglingr hét þóra, sú var gípt göfgum manni. Sú systir jöfra, er fæddi Jón, var allra helat sonsæl.

75. Ráðvönd, göfuglynd ræsis dóttir kom til nykra borgar² næfr²-lands góðrar tíðar, allra helst Íslendingum.

1) vatna. 2) íss-.

76. Þvíat hugrakkr einaka sonr jöfra systur fylgði at² honum, sá hjartaprúðr íta vinr, er hefir orðlof allra fíra.

1) fylgtist með.

77. Þat er ok víst, at meforð einarðlýnds Jóns verða mest, þar er merkismenn mistar runna² eigust við (til að) skipta málum.

1) mk.

78. Engi afreksmaðr vill nú deila kappi við konungsfrænda; giptudrjúgr vella deilir verðr vinsæll, sem glíft² er.

1) líkliga.

79. Faðir hans þótti flestum mönnum örr ok úsvikall; Loptur vissi engan fæddan úvin sinn undir lofi skýja¹.

1) himni.

80. En Sæmundr Sigfússonur, faðir Lopts, sá er fírum þótti höfubsmáðr um alla hluti, vissi jafnan sína snilli.

81. Þat jöfra kyns hefir prýðða alla ætt Oddaverja, margnýtr dótturson Magnúss konúnga, sá er fremst¹ dögum optar.

1) er virtr.

82. Ek nefnda áðr nær 30 tigna menn, gædda tíri, en þeir jöfrar eru þrætulaust allir Jóns ættar.

83. Nú bið ek Krist, at giptudrjúgr konúnga spjalli¹ hafi allt þat, er hann æskir sér af sjálfum gubi, ok njóti unaðs allann aldr!

1) vinr.

ELLEFTA BINDI.

Bls. 42.

VINDA myrbíð¹ varðat² vax eitt³, þá er morðkunnr Haraldr sunnan⁴ sparn⁵ á má mörnar⁶ í faxa⁷ ham; en úrskr⁸ Byrgir, rekr⁹ bergesalar¹⁰ böndum¹¹ í landi, (var) fyrir¹² í jöldu¹³ líki; öld sá þat.

1) Haraldr konúngr. 2) varð ekki. 3) nl. hann var þá nógu hugaðr. 4) Haraldr danski. 5) gekk. 6) elfu, nl. skipið, sem brotið hafði. 7) hests. 8) þannig Hk. 9) rækr. 10) hellra, 11) göðum, nl. af jötnum. 12) á undan honum Haraldí. 13) merar.

Bls. 43.

Eyjólfur Valgerðarson: Selit¹ maðr vöpn við verði! verði sverða dynr², ef má! (vèr) verðum (að) herða hljóð hæft³: (vèr) eigum (að) rjóða slög⁴. Vèr skolom biða (Haralds) Gormssonar af gömlu þoko-landi Gandvíkr⁵; vón er, at vöpnhríð⁶ verði hörð.

1) selji ei. 2) öftríðr. 3) í höfu. 4) vopn. 5) Íslandi. 6) orustan.

Bla. 125, mismgr.

Sjá 1. B. bla. 165 og 167-68.

Bla. 127.

Einar skólaglam: Illrar tíðar¹ gerða ek Víðis² veig³ of⁴ virða; ek vann þat, meðan aðrir örvasábar⁵ sváfu. Komkað ek⁶ þess⁷, er fê þótti betra, en skáldit verri; hverr þíngsættis⁸ meðr⁹ sparir hödd¹⁰ við hróðri?

- 1) illa heilli. 2) Víðis, Óðins. 3) drykk, ljóð. 4) um. 5) hermik, menn. 6) eg kom eigi. 7) þágang. 8) þíngsættir. 9) matr. 10) gull.

Bla. 128.

Sami: Sækjum heim jarl, þann¹ þorir auka tífs verð² sverðum! hlöðum þangakjöldum við borð á barða³ Sigvalda! Sá sárlinn⁴ sveigir⁵ drepr eigi hendi við mér, er (vèr) finnum gram⁶; berum rönd⁷ út á andra⁸ Endila⁹!

- 1) þann er. 2) heya orustar. 3) skipi. 4) sverða. 5) hermatr. 6) hann, jarlinn. 7) skjöld. 8) skóð. 9) skip.

Bla. 130.

Þorleifr skúma: Ek hefi í hendi (kylfu) gerfa til höfuba¹, beinbrot Búa, böl Sigvalda, vá² víkinga, vörnHákonar, sjá³ eikikylfa skal vera óþörf Dönum, ef vèr lifom.

- 1) til bana. 2) tjón. 3) st.

Bla. 130, mismgr.

Vigfús Vigaglúmsson: Þraungr¹ at veðri víðris² vandar³; góðr leikr er oss fyrir handum⁴; en vinnlauka feimu⁵ liggja heima. Ek kveð hlýss⁶ bossa⁷ neyta hæla⁸ und vörnum bægi⁹ vífs; vèr skreytum¹⁰ spjör¹¹: hann væntir sér annars.

- 1) nú hór. 2) Óðins. 3) sverða, nl. orustn. 4) höndum. 5) kvennfólksins. 6) hýru. 7) dreing, nh þann sem er fyrir hlýindin. 8) leita sér hælis. 9) armi. 10) búum. 11) spjót vor.

Bla. 137, 1.

Sjá 1. B. bla. 173, 1.

Bla. 137, 2.

Tindr Hallkelsson: Sigvaldi, óhræðinn oddgaldri¹

gat² enn víðrám³: sök-kværinjótar⁴ Búa kvámu⁵ vítt⁶:
áðr grimnis vagna⁷ röðule⁸ mótmagnendr⁹ mættu þrænsk-
um jarli¹⁰; sárlá¹¹ saung¹² at sverða þingi¹³.

- 1) í bardaga. 2) fekk. 3) hafði enn aldrei látið hugfallast.
4) felagar, nl. sök-æri-njótar, sakar verjendr, sporgaungumenn.
5) getg. 6) víða. 7) skipa. 8) skjaldar. 9) þeir Sigvaldi og Bui.
10) Hakoni. 11) blöð. 12) þaut. 13) í bardaganum.

Bls. 138, 1.

Sami: Hagli dreif á margan tývis¹ virði² at Víðris
vebri³; undkunda⁴ valgagls⁵ varð grimur vargi: þara⁶
hríngofinn Sörla serk⁷ blés í sundr fyrir jarli á sandi⁸;
seggja sessi⁹ hefir merki þess.

- 1) getgáta, göðs. 2) heiðingja. 3) orustu. 4) fundr. 5) hrafn.
6) þar er. 7) brynju. 8) við ströndina. 9) vinnr, nl. Hakon jarl.

Bls. 138, 2.

Sjá 1. B. bls. 183.

Bls. 138, 3.

Sami: Enn sri¹ jarl fórab² endr³ meiri tírar⁴
fór at mörum⁵ geirs glaumi⁶; herr kendi Göndlar⁷
dóms⁸. Þá er meidr mýrar fúss auðs⁹ hrauð víkinga
skeiðar á haubri Mæra (at) hjaldrgjöldum; en ek
ræsi¹⁰ þat.

- 1) getgáta; yngri. 2) fór ekki. 3) fyrrum. 4) frægðar.
5) frægum. 6) bardaga. 7) valkyrju. 8) forlaganna. 9) gulls.
10) viðfrægi.

Bls. 138, 4.

Sami: Þar er glaumur Göndlar borða¹ naumu² óx³,
gjörðast öll lönd auði grimms⁴ Dana eyðis⁵ at brandi⁶.
Heggr hræssævar⁷ birtíngu⁸ hefir kent viggjar⁹ vegga¹⁰
vebr-eggjundum¹¹ at höggva skeggi niðr í gras¹².

- 1) skjalda. 2) tröllkonu, axar. 3) óx. 4) örláts. 5) getg. 6) hali.
7) blöðs. 8) spjóta, hermik. 9) skipa. 10) skjaldar. 11) hermik.
12) hniga til jarðar.

Bls. 138, 5.

Sami: Þars ofþing odda¹ gingu saman, saddi jarl
hánga² val³; byrgis⁴ nafni vann hafna húngri. Mistar⁵

mörum⁶ varð gott til vista, at⁷ háða morðskýja⁸ hröð⁹ við síðu markar heiðins dóms¹⁰.

1) orustur. 2) getgáta. 3) hrafninn. 4) hrafn? 5) valkyrju. 6) bestum, nl. úlfum. 7) eptir. 8) skjalda. 9) orusta. 10) heiðins lands, nl. Noregs.

Bls. 139, 1.

Sami: Meðan öld vill byggja yggs kveðju¹, muna² aldir þat, er (að) Hákonar æfi veitti göglum³ glæ⁴ gnógt þat⁵. Hykk⁶ lýða láreiði⁷ hverjum gram betra; því, hykk, (hann) lætr beita bitrum brand⁸ at⁹ vildu¹⁰ landi¹¹.

1) = málu, ránu, jörðina. 2) getg. 3) hraefuglum. 4) gleði. 5) nægilega. 6) eg hygg. 7) hermk., Hákon jarl. 8) sverði. 9) í. 10) kæru. 11) Noregi, því hann ver Noreg hraustliga.

Bls. 139, 2.

Sami: Hroptr hjaldrskýja¹ linds² hrauð Dana skeiðar, en um náði nýjum val; þar var leiðánger fyrir landi.

1) skjalda. 2) sverða.

Bls. 140, 1.

Sami: Virðendr brúðar¹ fángs² á barða³ kenda Búa, þá er víðis veðrmagnandi⁴ ræð⁵ gánga fyri borð. Herr suðan⁶ gjörði mikinn hjörva hljóð at breiða valdi⁷ Hákonar. Baugs baldr! Búi rauð skeiðir.

1) sjóar. 2) orusta, hermenn. 3) herskipinu. 4) hermk., Búi. 5) getgáta. 6) sunnan, nl. Jónsvíkingar. 7) ríki.

Bls. 140, 2.

Sami: Undr er þreytt¹ af þundi galls². Goðmarr, fjarri³ hræum, kendi þann val, er gumna samnaðr⁴ sendi.

1) afrekab. 2) mk., Hákon jarl. 3) getg. 4) jarlinn.

Bls. 141.

Vagn Ákason: Sigvaldi hefir setta oss sjálfa und kylfo, en fírhugaðr fnaudi¹ fór heim til Danmarkar, hyggir fljótt at falla í faðm vinkona sína; en Búi gekk með hugrekki fyrir et breiða borð.

1) vanmennni.

Bls. 142.

Vígfus Vígaglúmsson: Varð-at¹ hægt at leggja til Vagns, þar er ek sá hjörklofnar Geittis hurbir² rofna³; hjörva hregg⁴ saung hátt. Þröngvir⁵ Gunnar þunn-iss⁶! darra flaug danskra drengja var straung, þar vèr gengum í böð til knarrar.

- 1) ekki varð. 2) skjöldu. 3) þannig Fagrsk. 4) orustan. 5) getgáta. 6) sverða, mk.

Bls. 144.

Einar skólaglam: Jari kvað þat at¹ unnvigg² ærri³ fyrir sunnan haf⁴, þá er sárelda⁵ spor⁶ váro á seima særi⁷: valdr eybaugs⁸ viggja⁹! faðir þinn hefir haldit öllungis¹⁰ illa¹¹, ef (þú) skalt deyja; vèr hyggj-om þat.

- 1) við. 2) skips. 3) mk., við hann Þorleif. 4) í Noregi. 5) sverða. 6) sár. 7) mk., honum Þorleifi. 8) sjóar. 9) skipa, mædr. 10) öldungis. 11) honum hefir haldist illa á.

Jómsvíkinga drápa

Bjarna biskups.

1. Ek kveð aungan málma rýri¹ at örum óði; þó gat² ek um hugðan hróðr ferðar³ at hljóðs smíði⁴. Ek mun um-færa fram yggjar bjór⁵ fyrir öldum, þó at einigir⁶ ættgóðir ýtar hlýði mæ.

- 1) mann. 2) fekk. 3) manna. 4) getgáta; fyrir kveðskap minn. 5) kvæði. 6) aungvir.

2. Úteitan¹ sútar hendir mik enn, sem aðra; handfögr kona hefir bundit mæ harm á hendi. Þó em ek at hváru² ærit gjarn at auka óð; ek em orðiu mjök úgæfr³ at mæ um vífa för⁴.

- 1) ógleði. 2) samt. 3) óheppinn. 4) kvenna far.

3. Dreng var dátt um¹ svarra fyrir löngo; in² unga dorgar vángs³ eldreidd⁴ hefir haldit því ossu⁵

skapi. Þó hefi ek ort allfátt um ítra mjaðar þella⁶. Vel samir mér enn (at) þylja um eina ölselju⁷.

1) ek elskabi. 2) getgáta. 3) sjóar. 4) kona. 5) voru, minn. 6) kvk. 7) kvk.

4. Varkat ek¹ firri² und forsum; ek fór aldrei at göldrum annat allstórum mun fleira þarf at yrkja. greppr³ um óhljóð snerto⁴. (Vér) berum þat sögukvæði upp fyrir ýta.

1) ek var ekki. 2) fjærri. 3) skaldib. 4) orustu.

5. Fögr seima guðr¹ rænir mik snemma flaumi² ... vèr³ frágu fimmm höfðingja eitja at Jómi. Víst samir vel at telja vinnor⁴ hreystimanna; þar er at yrkja um merkiliga málmþings meiða⁵.

1) kvk. 2) glebi. 3) getgáta. 4) afreksverk. 5) hermenn.

6. Ek frá (Strút-) Harald hvervitna heyja stóra bardaga; þeir böðgjarnastir niðjar ruðu bitra branda. Síðfornir¹ knáttu sjá þar síðan glym járna; þeim þótti þörf at efla Veseta arfa².

1) þeir heiðnu menn. 2) Búa.

7. Geta skal hins, hverr var höfðingi hvatra drengja; sá, snjallastr at öllu, gat at hrósa sigri. Hverr hreystimaðr var at flestu heldr hótí minni hauklyndum Áka syni í herðiraunum.¹

1) hörðum þrautum.

8. Sigvaldi hét höfðingi fyrir snjöllu líði snarfengra drengja; þorkell ræð þar ok þegnum. Harðráðr Búi var með Sigurði at hverjum hjaldri; frágum víst, at Vagn væri enn mesti ofrhugi.

9. Sterkir rjóðendr dreyrga darra¹ hældu sínum skipum til Danmarkar; þeim gafst rausn ok ríki. Ok ógnrakkastir auðbrotar² drukku erfi feðra sinna; ek frá þeim ýmsum aukast annir.

1) spjóta, hermenn. 2) mk.

10. En einkum vildu þá öldormenn¹, at² skyldo (sinni), leita sèr ágæta; slíkt eru yrkisefni. Ok (þeir)

tóku (ab) hefja haukligar³ heitstrengingar; segik⁴, at ölteiti ýta var eigi lítil.

1) höfðingjar. 2) epúr. 3) fræknligar. 4) eg segi.

11. Ek frá heiptmildan Sigvalda hefja heitstrenging; órækin¹ Búi var örr at efla slíkan² þrek. Þeir hétust fíkjum³, (at) reka Hákon af haubri, eða ræna (hann) lífi; fjón⁴ frægra fyrða var grimm.

1) hugdjarfr. 2) sama. 3) akafliga. 4) heipt.

12. Hugprúðr Búi læzt síðan vera barr¹ at fylgja böðmildum Sigvalda til harðrar hjörþrimu². Hranna brjótr³ kvaðst vilja hafa Hávarð (höggvanda) at gunni⁴, hann kvað sèr eigi líka illa Áslák (hólmskalla) í för.

1) akafr. 2) orustu. 3) mk., Bui. 4) í bardaga.

13. Enn hrausti Vagn kvað hitt: sá frækn Hamdis faldruðr¹ læzt skyldu atfylgja gunnar tömdum² Búa. Þá ræð hríngameiðr³ at strengja heit til hvítrar þor Ketils dóttur; hættir harmr kemr at hendi mæ.

1) getgáta; = brynju runnr, mk. 2) hervönum. 3) Vagn.

14. Ein ítrmanns konan¹ drepr fyrir mæ allri teiti: góð ætt gæðings² of-kemr at mæ grimmo stríði. Útrauðr örr þengill bað ýta skeiðum á lög. Herr guma, hinn er kunni gný darra, gekk á skip.

1) göfug kona. 2) sú ættstóra kona.

15. Sagt var, at snyrtimenn¹ hældu skipastóli sunnan um hrannir: kaldr marr dreif á morðbáls² meiða³. Heldir húfar⁴ lömdu ísugar báru; hríð kannaði lýði; svalr sjár gnúði á sjó⁵.

1) prýðimenn. 2) sverða. 3) menn. 4) skipsbörð. 5) umfarinu, borbunum.

16. Reynendr rauðra randa! sagt var, at Jónsvíkingar komo flota sínum jólanótt at Jaðri. Fírar vāru heldr gjarnir á harðan hernat; rjóðendr randorma¹ báðu Geirmundi ríki².

1) spjóta. 2) ofríki.

17. Þeir Noregs jarlar báðu þá þeim greppum¹, er sunnan komo, görla til geirhríðar² á móti. Þar var mestr landherra fundinn saman á skömmu mæli³; margr morðremmandi⁴ var at laufaleiki⁵.

1) hetjum. 2) orustu. 3) tíma. 4) hermaðr. 5) í orustunni.

18¹. Eldr, skæðr elri², gnaubabi víða um eyjar; logi gaus upp úr húsum: sá rænti gumna gríðum.

1) Stefib sjá 14. v. 2) trénu.

19. Ok menn heyra, at þrír hraustir höfðingjar væri með hvárum flokki, (þjóð hefir þat at minnum) þar er hjálmaskóða¹ hreggviðir² hittust á víðum Hjörunga vági; sá fundr þótti fyrðum frægr.

1) vopns. 2) hermenn.

20. Ek frá Hákon verja haubð hart, svá at eigi skorti; Eiríkr hefir verit útraubð (að) rjóða eggjar; ok ýtar sögðu Ármóð vera þar hinn þriðja höfðingja; sá greppr var glaðr við gumna.

21. Heiptar hvattir herðimenn¹ lögðu saman randir, þar er börðust; herra var at verja haubð hundíngja². Ok fimmm ýtar um-væro á móti einum víking: (menn) kveða þat; (þat) varð eigi árla³ rauu á því⁴.

1) hraustmenn. 2) víkingi. 3) fljótt. 4) nl. að liðum væri svo mikill.

22¹. ... greiðu² mikinn atróðr; glygg³ eggja⁴ magnabist.

1) Stefib sjá 14. v. 2) getg., greiddu. 3) stormr. 4) bardaginn.

23. Sigvaldi bað sína sóknstranga sveit ganga vel á móti Hákon; hann var-at samr¹ á sáttir². Hildarörr³ Haralds arfi⁴ klauf hjálma ok skjöldu; hann gekk nákkvara⁵ sinnum hart fram fyrir hlífar.

1) fús. 2) frið. 3) hergjarn. 4) Sigvaldi. 5) nokkrum.

24. Fránlyndr¹ Búi gekk þar hart fram með sveina í fólki² sínu; (menn) kveða verða vissu vandr þess. Ok höggum rammir geirviðir³ görðu grimma vápna bresta, þeir gengu geysta⁴ at gunni.

1) snarlyndr. 2) fylking. 3) hermenn. 4) öðr.

25. Ólmr Gullbúi klauf hjálma með Yggjar eldi¹; hann lét hríngserkja bö² gánga niðr í herbar. Hávarðr vann at stæra³ hart högg liði fyrða; verit hefir fíkjum⁴ illt at ega við Áslák.

1) sverði. 2) sverðib. 3) auka. 4) nujög.

26¹. El stála² gnúði mjök; álmr³ spann⁴ af sèr odda⁵; þeir, gunnrakkastir gumnar, gripu í bug snærum⁶.

1) Stefub sjá 14. v. 2) bardagi. 3) boginn. 4) sparn, laust. 5) örvar. 6) spjötremmarnar.

27. Ek frá lið verjast þar vápnum. Vagn felldi þegna: hann klauf mörgum hundroðit¹ berg breiðra brúna². Söngur snarpra sverða var grimmr; drengir burgust³ vel; arfþegi⁴. Áka (Vagn) vann ös⁵; blóð féll á kejsor.

1) mjög blóðugt. 2) höfub. 3) hjörgubust, vörðast. 4) sonr. 5) hafði ógang.

28. Vagn hefir orðit ýtum örfengr¹ at strángri böð (drengir gengu vel fram með fræknum fullhuga), þar er ek frá (at) hann, hinn ríki Áka sonr, hlæði brátt at² hugfullum Ármóði í Yggjar eli³.

1) harðfeingr. 2) banabi. 3) bardaganum.

29. Herr æxti¹ darra gny². Ek frá hölda hvervitna hrökkva fyrir gunnar rökkum hjörva hreggviðum³, áðr Hákon, grimmr ýtum, tæki at blóta í örva drifu⁴: hin harða heipt kom þegar fram.

1) jök. 2) bardagann. 3) hermönnum. 4) orustu.

30¹. Ylgr² gekk á bólgið ná; úlfr stóð þar í átu. Vargr gein þar um³ mergjar sal⁴; gráðr⁵ gyldia jóða⁶ þvarr.

1) Stefub sjá 14. v. 2) úlfr. 3) yfir. 4) beinum. 5) græðgi. 6) ulfa.

31. Ek frá þá Hölgabrúðar hit illa ef æða; harða grímt hagi ör norðri glumdi á hlífum: þar er skýja grjóti¹, hreggi² keyrðu, barði³ í ormfrán⁴ augu ýtum; þí⁵ knátti ben blása⁶.

1) hagli. 2) af stormi. 3) laust. 4) ormsnör. 5) því.
6) þjóta.

32. Þar var þrekförlubum jarli þörfum meiri hugraun; ek hygg, at hann haldi braut flota sínum. Sigvaldi bað snara segl við huna í köldum byr; hörd hróð gnúði á hlýrum: byrr felli í vabir¹.

1) getgáta, seglin.

33. Þar lét vegrækiinn¹ Vigfús helfarar² verða veittar Ásláki; er-a þörf at inna þann þátt. Höggrammr þorleifr of vann brotit þrekstærðum Hávarði þjökva³ leggi með kylfu; hann lét hart.

1) framgjarn. 2) bana. 3) þykkva.

34¹. Straumur dró andat fólk út um eyjar at sundi; miklandi geira gný² brá föstu gifrs³ hesta⁴.

1) Stefn sjá 14. v. 2) hermk. 3) tröllkonu. 4) ulfa.

35. Böðsvellandi¹ bað, at allir Búa þegnar skyldi fyrir borð; ek frá lið Vagns verjast áðr (með) vöpunum. Ok hraustr hjörva hreggbóði² ræði útrauðr á kaf með þungar kistur: sá³ var illr af aurum.

1) hermk. 2) hermk. 3) hann, Bui.

36. Ygr¹ yggjar eldbroti² vann at stíga fyrir borð; hann, hraustr Gullbúi, bar kistr út af húfum³; ok úblauðir⁴ lýðir knegu optliga sðan eptir líta þar lángrum⁵.

1) ægr. 2) mk., Bui. 3) borðum. 4) hraustir. 5) hringlagðan

37. Ek frá, at Vagn verði skeið valt¹ með sína þegna; þá váro broðin öll önnur þunn skip þeirra. Óblíngs menn náðu eigi at ganga þar upp; þeir ræðu keyra Eiríks vini öfga ofan.

1) ágætliga.

38. Einir þrír tígir úngra snyrtidrengja¹ stóðu þar upp² eptir, áðr hugum strángir drengmenn³ létu darra dyn⁴. Væn sveit fylgði Vagni vel. Ek frá alls önga aðra jafnmarga burgust⁵ svá.

1) prýðimanna. 2) uppi. 3) drengir. 4) bardaganum. 5) hafa þj:rgað sér, varizt.

30. Drengur ræð at ganga á land með danska dólg; ek frá dör roðin í dreyra: dauðr herra lá á skeiðum. Vagn kvað eigi ýtum ráð at skunda undan; þeir gördu sitja sáttir saman á einni náttu¹.

1) sjá 1. B. bls. 180-83.

Bls. 185.

Óttar svarti: Sjá 4. B. bls. 50, 2.

Bls. 186, 1.

Sami: Lýtir¹ lavgreiðar²! lítt gamall hraustu³ fram skeiðum; fylkir! fólksveimaðr⁴, æri⁵ þér, fórat⁶ heim-an. Hilmir! bjóttu⁷ harðbrynjuð skip, ok hættir kynjum⁸; Knútr! reiðr hafðir þú rauðar randir⁹ fyrir landi.

1) eyðir. 2) skips, herkonungr. 3) getgáta. 4) hermk. 5) yngri. 6) fór ekki. 7) þú bjóst. 8) lagðir þig í stóra hættu. 9) skjöldu.

Bls. 186, 2.

Sami: Flugar¹ traudir Jótar atfylgðu² þér; auð-míldr skreytir skaut-reina³ bjó líðvænir Skánunga⁴. Vísi! váð⁵ blæs of⁶ þér; þú settir flesta stafna vestr í haf; þú gjörðir þitt nafn kunn⁷ þenna⁸.

1) flotta. 2) veittu líð. 3) skipa, herkonungr. 4) það líð er hann fékk af Skáni. 5) segl. 6) yfir. 7) kunnugt. 8) þar, á Vestrlöndum.

Bls. 187, 1.

Hallvarðr háreksblesi: Knútr! læstu harðbrynjuð skip dynja fram til Fljóta. Frægr heiptsnarr vörðr Hildar leiptra¹ leið um ægi. Ullr² sunnvigga³! læstu bundit flota við ættleifð Ella⁴, ok reifðir⁵ má⁶ sverð-manna⁷ snyrtigrðar⁸.

1) sverða, hermaðr. 2) getgáta. 3) skips, hermk. 4) Eng-land. 5) gladdir, saddir. 6) mál. 7) Högna. 8) Hildar, al. hrafninn.

Bls. 187, 2.

Óttar svarti: Ríkr hilmir! bartu herskjöld, ok hælduð af slíku; þengill! ek hykkad¹ þik þektust² mikla

kyrsetu. Jóta drottinn drap ætt Játgeirs³ í þeirri för. Stillis konr⁴! (þú) rakt⁵ þeim illan þveit⁶: (þú) ert heitinn þrár.

- 1) hygg ei. 2) hafa þekkt. 3) Enska. 4) niðji. 5) rakt. 6) laust þá illum steini, veittir þeim stóran skaba.

Bls. 188, 1.

Sami: Bubláng! bygbir ok hús heiptar-manna¹ brunnu fyrir þér úngum; læztu búendr opt gjörva² herkal³.

- 1) sjandmanna. 2) gera. 3) heróp.

Bls. 188, 2.

Þórðr Kolbeinsson: Ár-ramn-gefendr¹, þeir er lánga stund vǫru Englum leiðir á landi, gengu upp grund af skeiðum. En búendr, þeir er gáðu verja bæi, gjörðu herferð² í gegn; lið hilmis galt³ glaum hjalta skers⁴.

- 1) þeir sem gefa hrafni æti, hermenn. 2) hergaungu. 3) gerði. 4) sverða, orustu.

Bls. 188, 3.

Óttar svartí: Gramr! læztu framda gunni¹ í grœnni Lindisey; víkingar hældu víðr þér² því ríki³, er (þeir) vildu. Þröngvir⁴ Svía! læztu æst⁵ Engskt⁶ fólk biða sorgar í breiðri Hemínga borg fyrir vestan Úsu.

- 1) orustu. 2) beittu móti þér. 3) ofbeldi. 4) óvinr. 5) æst. 6) enskt.

Bls. 191.

Sami: Úngr fylkir! læztu Engla falla dauða allær Thesu; djúpt dík¹ flæði² of líkum Norðimbra. Hötubr³ gunnar⁴ braut svefn svörtum hrafni⁵; enn snjalli mögr⁶ Sveins⁷ olli sókn at Skorsteini.

- 1) díki. 2) flæddi, flóði. 3) hvötubr, hvetjandi. 4) herm. 5) vakti hann af svefni. 6) sonr. 7) Knutr.

Bls. 194.

Sami: Hlykk¹ randa² friðskerðl³ gerðu⁴ Frísi fjör-lausa⁵ þar⁶; brauztu þér⁷ Brandfurðu með bygðu ætri.

Göfugr ættniðr Játmundar laut¹ hættar undir; danskr herr skaut þá drótt (með) dörrum, er þú rakt flóttu.

1) eg hygg. 2) skjalda. 3) herkonunginn, sem gefr ei skildinum gríð. 4) hafa gert. 5) dauba, drepib þá. 6) getgáta. 7) undir þig. 8) hlaut.

Bls. 195, 1.

Sami: Enn sterki skjöldungr! vantu skæru verk¹ und skildi; blóðtrani² fékk brúnar bráðir (f) Assatún-um. Nær³ jöfurr! vattu (vanstu) sverði nafn⁴ fyrir norðan stóru Danaskóga; verðung⁵ þótti valfall gnóg.

1) hervirki. 2) braf. 3) knár. 4) þú gerðir þig frægan í orustu. 5) hirtinni.

Bls. 195, 2.

Sami: Blíðr hjóðr stórgjafa! sðan vantu¹ brynjur raubar fyrir innan Norðvík; þú lætr önd, áðr þrjóti þinn þrek.

1) gerðir þú.

Bls. 196, 1.

Þórðr Kolbeinsson: Ítr jöfra hleti¹ þrifust² í favr eggveðrs seggja³; mörg mislaung skeið hêlt í móðu⁴, sem ek vissa. Attstórr Ullr brands⁵ hêlt báru blá-dýrum⁶ svá nær landi, at (hann) knátti sjá enska völlu.

1) mæðir. 2) styrktust. 3) hermauna. 4) ána Tems. 5) hermk.; Eirkr jarl. 6) skipum sínum.

Bls. 196, 2.

Sami: Enn Knútr, sá er knófi kjölslóðir¹ rendi lángskipum utan at eyrar grunni endr² skjöldungum³. Fundr hjálmaðs jarls⁴ ok hilmis⁵ varð hægr⁶ á því dægri, þar er varrláðs⁷ fyrðar⁸ vildu koma báðir.

1) hafib. 2) móti. 3) þeim, Eirki jarli. 4) Eiriks. 5) Knúts. 6) gleðiligr. 7) getgáta, sjóar. 8) ækonungar, Eirkr ok Knutr.

Bls. 196, 3.

Óttar svartí: Enn gekk fram¹, þar er (þer) unn-ub. Álmr² gall hátt við málma; sverð knáttu verða slæ³, þar er sóttuð kastala. Hnekkir hlunnsl hleypir.

blakka⁴! (þér) unnub eigi minni rómu⁵ á Tempsár grunni; úlfe gómr veit þat.

1) val. 2) bogi. 3) aljó. 4) skipa, herkonungr. 5) orustu.

Bls. 197, 1.

Sjá 5. B. bls. 229, 3. 2.

Bls. 197, 2.

Sjá 5. B. bls. 227, 2.

Bls. 198, 1.

Sjá 3. B. bls. 31.

Bls. 198, 2.

Þórðr Kolbeinsson: Hvatr fólkstafns¹ freyr², sá er nè sjaldan gaf hrafni sollit hold, vann³ sverðs eggja spor⁴ á leggi flotna. Snjallr Eiríkr lét opt lið Engla þverra, ok olli bana þeirra; herr raub Hringmaraheidi.

1) fylkingar brodds. 2) herforingi. 3) gerði. 4) sár.

Bls. 199.

Sjá 11. B. bls. 188, 2.

Bls. 200.

Sighvatr skáld: Ok Knútr útflæmdi Aðalráðs sonu seun, eða ok sló þó hvern.

Bls. 202.

Sami: Fár hringdrifr¹ mun svá hafa metinn fetum feril² suðr³. Höfuðfremstr jöfr.

1) maðr. 2) nl. farib. 3) til Róms.

Bls. 204, 1.

Þórarinn loftunga: Ek hefi for víst borit fram fyrir málmdyns¹ hlyn² gjöld fimmtigu marka, þeirra er víghagr morðstórir veitti mēr fyrir brag, er ek fann mannbaldr³.

1) orustu. 2) mk. 3) konung.

Bls. 204, 2.

Sjá 4. B. bls. 292.

Bls. 208.

Þorleikr fagri: Haukstorba¹ fursendir² vann fjandum fjörspell³ í hjörfa gny⁴; hrafn fékk bráb fyrir norðan Heiðabæ. Fáir Vindr rákust undan; hundmargr

herra lá dauðr á heiði, en vakar vals¹ ginu þar⁶ um hálða.

- 1) handa. 2) gulls sendir, konúgr. 3) bana. 4) orustu.
5) flakandi sár. 6) getgáta.

Bls. 209, 1.

Sjá 6. B. bls. 91, 1, sýðara víshelming.

Bls. 209-10.

Sjá 6. B. bls. 85, 1.

Bls. 211.

Þorleikr fagri: þeir hafa stundum hætt sèr, er sóttu til fundar Sveins¹; þeim þrimr bragníngum hefir lítt hagnað at þreyta². Ögnsterkr höldvinr hefir þó haldit allri Danmörku ok Jótagrund með endum³; hann er snjallr konúgr.

- 1) börðust við Svein. 2) nl. við hann. 3) enda milli.

Bls. 215, 1.

Steinn Herðisarson: Oss dugir¹ leyfa svá húngrdeyfi ens hvassa hrafns², at (vèr) lastim³ eigi annau linns látrs⁴ sveiganda⁵. Tveir meiri fullhugar kvöddust aldregi oddum⁶: hverjum er tál⁷ at mæla annað um tiggja.

- 1) ber. 2) herkonúgrinn Harald Sigurðarson. 3) löstum.
4) gulls. 5) nl. Svein konung. 6) skutuz aldrei á vopnum.
7) ósatt.

Bls. 215, 2.

Sami: Oss dugir (að) mæla satt um snotran kon¹ sælinga²: allvaldr Dana mundi eigi halda undan, ef þeir menn, er hældu herskildi, tæði³ vel hrafnsfæði⁴; ferðir⁵ reiddust at sverð⁶ fyrir sunnan sjá.

- 1) frænda. 2) aubmanna, Sveinn konung. 3) veittu líð.
4) hermk., konúgrinum. 5) menn. 6) reiddu sverð hvurir að öðrum.

Bls. 222.

Vèr stundum til stikka¹: styrr² vex í Danmörku; Sveins synir er-at³ sáttir at⁴ dauðan föður sinn. Haraldr skal af ørnu⁵ magni verja jörð vígi fyrir ellifu brøðrum; þá er stiki vel tamidr⁶.

1) kvæðis. 2) styrjöld. 3) eru ei. 4) eptir. 5) ærnu. 6) þá er vel að verð.

Bls. 295, 1.

Markús Skeggjason: Fæðir fremdar ráða¹ gótti² foldar vörðu³ auatr í Görðum; ítrir menn, er slíta hneyki⁴, gæddu þrúðan allvald auði. Hinn mærbær blíði stillir varð einkar tíðr⁵ um allan Austrveg; hinn var engr⁶, er kunnit⁷ reiða í lofi⁸ nafu hans, heiðarmanns⁹.

1) Eiríkr konúngr. 2) nl. heim. 3) hústingja. 4) sem eru örlátir. 5) frægr. 6) einginn. 7) kynni ei. 8) viðfrægja. 9) þess örláta konúngs.

Bls. 295, 2.

Sami: Vinda rírir¹ bjó vegligt flaustr² öndvert vor austan úr Görðum; helmíngs³ oddr⁴ skaut hlýrum á hola báru í sumars broddi⁵. Bróðir Knúts⁶ studdi breiðan borðvið (með) hlýðu⁷ í öðu vedri; snilli kendr svikfólks eyðir⁸ knáði síðan lenda við Danmörk.

1) Eiríkr konúngr. 2) skip. 3) liðs. 4) foringi, konúngr. 5) byrjun. 6) Eiríkr. 7) borðþaki. 8) konúngr.

Bls. 296.

Sami: Drengir þágu auð af ýngva¹; örr fylkir gaf sverð ok knörru; Eiríkr veitti dýrum seggjum armleggjar röf² opt ok stórum. Hildar rammr harra slaungvir³ eyddi hríngum; en stillir Fróða stóls⁴ framdi⁵ kyn firða⁶, svá at flestir urðu góðir⁷ af honum.

1) konúngi. 2) gull. 3) yfirkonúngr. 4) Danakonúngr. 5) auðgabi. 6) menn. 7) auðugir.

Bls. 298, 1.

Sami: Vinda fergir¹ eyddi vörgum²; konúngr hepti fíkjum³ víkingum; þengill lét stýfa hendur þjófa: hann kunni hegna þegnum ósið. Aldri fráttu⁴, at Eiríkr vildi halla allréttlígu dómi; sigrs valdari⁵ kunni halda guðs lög hála⁶ sèr til sælu.

1) Danakonúngr. 2) útlögum. 3) gjarnan. 4) frétirðu. 5) hinn sigrsæli konúngr. 6) vel.

Bls. 298, 2.

Sami: Hróðigr brynþíngs¹ beiðir² átti hjartan auð ok fræklikt hjarta, gnógt minni ok annat mest mannvit, fylgðu því hvergi lestir; öðlingr hafði alla snilli, Úngr nam hann margar túngr; Eiríkr, sá er mátti meira flestum jöfri, var mestr ofrhugi.

1) orustu. 2) herkonungr.

Bls. 299, 1.

Sami: Hitt skal lýst, er lofðungr fýstist at ganga lánan veg til Róms, at venja (sik) dýrð; fylkir sá þar hlið-bálkat¹ friðland Feneyjar.

1) umgirt á allar hliðar.

Bls. 299, 2.

Sami: Bróðir fimm höfuðskjöldunga¹ gekk síðan út í Bar; bragníngur vildi magna gubdóm; hylli gubs mun hlífa stilli at gjöldum.

1) Eiríkr Sveinsson.

Bls. 300, 1.

Sami: Haralds hlýri¹ sótti stóra helga dóma út frá Rómi; áttkonr ýngva² varði³ auðig skríu hríngum ok rauðu gulli. Mildíngur fór móðum fæti um múnka veldi⁴ (til) at bæta sál; allvaldr knéði sveitir utan; Eiríkr var til Róms⁵ í þeirri⁶.

1) bróðir, Eiríkr konungur. 2) konungur. 3) prýddi. 4) Rómaborgarland. 5) í Róm. 6) nl. fúr.

Bls. 300, 2.

Sami: Eiríkr náði at færa erkistól¹ utan um Saxa merki; vör hljótum þat, er bætir vörn hag, hingat norðr at orðum skjöldunga.

1) erkibiskupsstól.

Bls. 301.

Sami: Hitt eyðist¹, at annarr gramr ráði jafnstórt til þurftar mönnum; pávi sunnan², unnandi Krists, leyfði allt, sem konungur krafði.

1) það verðr ekki af því. 2) sá rómverski pávi.

Bls. 303.

Sami: Vindr þorðut¹ at halda þat veldi, er batl-
úngr átti; villan gjörðist þeim at illu; sátta rof svik-
dóms manna kom þá sunnan.

1) þorðu ei.

Bls. 304, 1.

Sami: Ýngvi¹ hèlt skipum þángat í óðastraumum
öldugángi; hlýðan² skalf, en græðir³ hristi hælug börð
fyrir Vinda görðum.

1) konungr. 2) hörðþakib. 3) sjór.

Bls. 304, 2.

Sami: Risnu maðr¹ lauk rönðu² um rekka kindir,
svá at hver tók aðra; hildíngur fylkti miklu liði hamalt³:
hlífar knáttu þá glymjja.

1) konungr. 2) skjöldum. 3) með oddafylking.

Bls. 304, 3.

Sami: Styrjöld óx um örvan stilli; vísis drengir
bárn fram (merki-) stengur; mildíngur, skryðdr málmi
ok faldinn hjálmi, gekk at miklum hjaldri¹.

1) orustu.

Bls. 305, 1.

Sami: Hörga herr¹ varðist í borgum; hjaldrganga²
var snörut þángat; harðir menn knúðust at mörði;
merki blæs um sterkan hilmí. Eiríkr vakti odda skúr-
ir³, eggjar týndu lífi seggja; járn súngu, sveiti⁴ fell
á heitan valköst, en drengir svæfðust⁵.

1) heiðingjar. 2) herganga. 3) örva drifu. 4) bloð. 5) dóu.

Bls. 305, 2.

Sami: Blóði dreif á rauðan randgarð¹; rógs hegu-
ir² drap ótal þegna; úngr fylkir framdi sik, þar er
fólkvopn³ glumdu, eu brynjur sprúngu.

1) skjaldborg. 2) konúnginn. 3) hervopn.

Bls. 305, 3.

Sami: Heiðinn vígs hömlu¹ herr vildi um sðir
úr gömlu porti²; þeir, er vörðu virkit næst vangi, urðu
at gunga á hönd.

1) sverða. 2) kastala.

Bls. 306, 1.

Sami: Heiðin hjörtun lýða voru hrygðafull í Vinda bygðum; eldrinn sveif um ótal hölda; Eiríkr brendi sali þeirra. Eisur kyndust hátt í húsum, hallir náðu vítt¹ at falla; óttu leið, en elris grand² þótti standa uppi í himni.

1) víða. 2) eldrinn.

Bls. 306, 2.

Sami: Eiríkr var með hárrí uppreist¹; Vindr flýðu undan af stundu; grimmir höldar festu þá gjöld²; gumnar voru numnir³ sigri. Yngvi taldi þangat erfðir⁴; alþýða varð at hlýða stilli; ástrínr aldar⁵ ræð einatt því veldi: þat lá fyrr und Sveini.

1) í miklum uppgangi. 2) lofðu botum. 3) sviptir. 4) taldi þar til arfs. 5) konunginn.

Bls. 307.

Sami: Fólka treystir¹ luktí flanstum² brími kníða foldar sðu; örr vísi bað læsa úrga³ strönd oddum ok svalrí röndu. Harðla nýtr hersa reisir⁴ keyrði hlífum um landit ytra; hilmir lauk hauðr Eydana raubrí skjaldborg við ólman hernað.

1) konúgr. 2) skipum. 3) vota. 4) konúgr.

Bls. 311.

Sami: Vísðóms græðir¹ setti víða höfuðkirkjur, skryðdar virki²; hollvinr herjar³ lét gjöra þar fimh hrein musteri af steini. Þau tíða flaustr⁴, er gramr, böðvarsnjallr ok beztr at öllu, lét smíða með trygðar tíri fyrir norðan Saxa, voru merkt borbí⁵.

1) eflandi, konunginn. 2) fagríga smíðaðar. 3) konúgr. 4) kirkjur. 5) löguð eptir mæliborbí (reglulega bygð).

Bls. 313.

Sami: Stýrir Frakklands gæddi blíðan Bjarnar hlýra¹ björtum audi; randgarðs² rýrir³ lét sér líka stórar gjasir ríks keisara. Harra spjalli⁴ lét⁵ honum snjalla laðmenn, búna til hervígs, alla leið, áðr öblíngur Jóta grundar náði Cesars⁶ fundi.

- 1) Eirek. 2) skjalda. 3) hermk. 4) keisari. 5) fekk.
6) keisara.

Bls. 314, 1.

Sami: Eljunþúgr¹ döglingr grundar lét settan erkistól dróttum í Danmörk, þann er öll þjóð dýrkar á danska tungu². Hildíng³ framdi heilagt veldi; (maðr) má fregna hvargegnan Özur vígðan til biskups; hölda reynir⁴ vísar honum himna stig.

- 1) þrautgöðr. 2) á Norðrlöndum. 3) konúgr. 4) guð.

Bls. 314, 2.

Sami: Hitt skal lýst, er liðhraustr konúgr fýst-ist (að) læknastr en iðri¹ sár; hersa mæðir² fór norðan með harðan helmíng³ at græða sál. Harri bjóst tilens dýrra heims: hann gjörði fór út, at kanna bygd Jór-sala, trygða friði; böðlúng⁴ vildi öðlast bjart líf.

- 1) innri. 2) konúgr. 3) lið. 4) húbúng, konúgr.

Bls. 315.

Sami: Menn báru skríñ, göfguð hnossuð, ok krossa á móti bleyðiskjars¹ harra úr stórum borgum; súngit var, þá herr tók (að) hríngja. Jöfra ríkir² fær aldri slíkan metnað í annars veldi; þat var eitt sèr, er engi maðr mátti jafnast við Dana þengil.

- 1) hugdjörfum. 2) konúgr.

Bls. 316.

Sami: Harðla ríkr hildíng¹ þá² af sjálfum harra í Miklagarði höfgan auð í rauðu gulli, hálfu lest, við hæst lof aldar. Eiríkr tók áðan við skruði allvalds; reynir hersa máttar³ veitti honum sex ok átta herskip, þó at fleira var gefit.

- 1) þaði. 2) Grikkjakonúgr.

Bls. 317, 1.

Sami: Alls stýrandi¹ krafði snjallan konúg andar út í löndum; ofvægr stillir beið-at elli: þat aldrströð² er fregit víða. Snjallir menn harma síðan dauða síklíngs um alla heimsbygð; herr³ drúpir⁴ at dyggan dólga steypí⁵; þat tær hryggva⁶ veröld.

1) gub. 2) harmr. 3) landsfólkð. 4) er sorgfullt. 5) her-
konung. 6) það hryggir.

Bls. 317, 2.

Sami: Hjörva borgar¹ hristimeibar² stóbust hvergi
reiði konungs; raunar varð-a³ reist rönd við hánun:
jöfrar gjörðut⁴ freista þess. Ógnin stóð af jarla meiði⁵;
engi snarr fylkir þorði at strengja kapp við Dana harra;
flestir ugðu hraustan foldvörð⁶.

1) skjaldar. 2) menn. 3) varðei. 4) gjörbu ei. 5) konung-
inum. 6) konung.

Bls. 353.

Einar Skúlason: Einar hlaut ekki gjafa fyrir kvæði
af ítrum Sveini; öld lofar mildi æbrustygga¹ öðlinga.
Danskr harri metr dýrra fíblur ok pípur: þat dugir-
miðlung²; Rípa-Úlfr ræðr fyrir auði ræsis.

1) hugdjarfa. 2) liúð.

R E G I S T R

YFIR

LANDA-, STAÐA-, ÞJÓÐA- OG FLJÓTA-NÖFN
Í FORNMANNNA SÖGUNUM.

Aalhaf, 4, 177. Veralðarhafib; hér sama sem Norðrsjörinn og Spanskj sjörinn, er fyrrum kölluðust Íslandshaf.

Affrika eðr Afrika, 6, 138-39. 140; 11, 415. Suðrhálfan. Norðrstrandir Affríku kallast Serkland, sjá S.

Afstorga, 10, 86. nú Astorga hér annars Storga; sjá S.

Agðasund, 4, 124.; sjá Haugasund.

Agðanes (Agðanes), 1, 12. 204; 2, 15. 26; 4, 322. 325; 5, 142; 6, 360. 402; 7, 100. 122. 310; 8, 40. 41. 185. 253. 273. 334; 9, 16. 21. 27. 115. 121. 314; 10, 153. 266. 294. Skagi sunnanfram við Þrándheimsfjarðarmynni í Noregi; nú *Agðenæs*, *Agðernæs* eðr *Agnæs*. Saxi kallar það *Abdarnes*.

Agðasíða (*Agðesíden*) nefnist í dönsku útleggungunni, 9, 174. og 182; er án efa sama sem Agðir.

Agðir (Egðafylki), 1, 1. 90. 166. 250. 279; 2, 136; 3, 15; 4, 23. 97. 122. 124. 251. 306; 5, 3. 16. 44; 6, 360; 7, 48. 50. 282. 343; 8, 109. 168. 194. 246. 259. 422; 9, 51. 175. 183. 309. 318. 388. 479; 10, 69. 74. 189. 192. Þannig kallast á blúti Noregs er gekk lengst í suðvestr, og svo upp með Víkinni allt til Vestfoldar; að norðanverðu lá þelamörk, og að vestan Rogaland, hvert áin Sýra aðskildi frá Egðafylki. Landamerki Vestfoldar og Agða

verða ekki með vissu ákvörðud, því Vestfold var í gamla daga ummálsmeiri enn seinna, þó sýnist Níðelfa hafa verið elsta takmark þessara fylkna; seinna náðu Agðir allt austr að nesi því er nú kallast *Gjernæs*, og var það Egðafylki hérumbil sama sem nú *Nedenæs*-, *Lister*- og *Mandals*-ömt. Egðafylki greindist í tvo helminga, sjá 9, 318, nefnilega Vestragðir (er líka kallast Norðragðir), og Austragðir; sjá þessi nöfn í registrinu; á kortinu við Heimskringlu er Ögðum skipt í þrjá hluti, og Norðragðir látnar liggja fyrir norðaustan Austragðir, sem án efa er rángt. Innbyggjararnir Egðir; sjá E.

Agla, 4, 19.; sjá Uglá.

Agnaht, 4, 41; 5, 167. Rif eðr eyri milli Lagarins, nú *Mælaren*, í Svíaríki og hafsin; á þessum tanga stendr nú Stokkholmr.

Agñleysa, 9, 371; sjá Ánglæysa. Áin helga, 4, 359. 362. 364. 366. 368.

Akr, 8, 392. 394; 9, 392-93. 397. Bær skamt frá Oslo í Víkinni í Noregi; nú *Store-Ager* hjá Christiania; sambr. Akrshagi.

Akr, 9, 270.; sjá Akrborg.

Akrafell, 1, 252. Fjall á Akranesi; sjá næsta nafn.

Akranes, 1, 252; 4, 111. Akrafjall og fram af því Akranes gengr fram milli Hvalfjarðar að suðaustan og Borgarfjarðar

- að norðvestan úti Faxafjörð. Nes-
ið með samnefndri bygð telst
til þverár-þings sunnan á Ís-
landi.
- Akreyjar, 4, 123; sjá Ekreyjar.
- Akrhagi, 8, 404; sjá Akrshagi.
- Akrsborg og Akr, 7, 86. 92; 9,
270. Staðr á Jörðalalandi; lík-
liga heldr *Akre* eða *Ptolomais*
á Sýrlandi, en *Accaron* eða
Ekrón milli Askalon og Joppe.
- Akrshagi (Akrhagi), 8, 393. 398.
400. 404. 411; 9, 305. Hag-
inn nálægt bænum Akri við
Oslo í Vikinni í Noregi; sbr.
Konungshagi.
- Ál, 9, 236. Bygð í ofanverðum
Gaulardal í Þrándheimi í Nor-
egi; nú *Aalen*.
- Álaborg, 7, 204. 228. 318. 342.
354; 9, 5. 14. 79. 111. 113;
11, 353. Staðr á Norðr-Jöt-
landi í Danmörk; nú *Aalborg*.
- Albanialand, 11, 414; fyrir vestan
Kaspíska-hafs í Asíu; landa-
mæri óviss.
- Aldeigja, 2, 289. og Aldeigju-,
Aldeigu-, Aldægju- eða Al-
þekju-borg, 2, 289; 4, 197;
5, 117-18. 297-98; 6, 172.
Borgin við vatnið Aldeiga, nú
Ladoga, í Garðaríki, nú Rúss-
landi.
- Aldeigjuborg, 5, 118; sjá Al-
deigjuborg.
- Aldægjuborg, 5, 298; sjá Al-
deigjuborg.
- Aldi (Haldi), 8, 310. Fjörðr inn
frá Rúgssundi í Norðfirði í
Fírfafylki í Noregi; nú *Olden*.
- Aldinhagi, Aldinshagi og Aldin-
haugar, 8, 439. Líkligast ör-
nefni á akri eða engi í Hofalandi
í Sogni í Noregi.
- Áleyjar- (Áleyrar-) sund, 8, 187;
9, 318; sjá Atleyjarsund.
- Alfækstafir, 8, 193, sjá Alræks-
stafir. Þó Alfæksstafir sé rángt,
gefr þetta nafn samt grun um
- að bæjarins rétta nafn hafi verið
Alfækstafir.
- Álfheimar, 10, 209. Löndin milli
Gautelfar og Raumelfar, ebr
Ránríki og nokkr hluti Vín-
g-ulmarkar í Noregi.
- Álftafjörðr, sjá Álptafjörðr.
- Alimannia, 10, 159. Her sýnist
Alimannia vera sama sem Þýsk-
aland, ebr hið nýja rómverska ríki.
- Alkassa, Alkasse og Alkassi, 7,
80. Borg á Spáni; líkliga sama
sem nú *Alcácer do Sal*, í um-
dæminu Setúval í Estremadura
í Portúgal.
- Allraheilagrakirkja, 8, 125; 10,
153; við Vágsbotn í Björgyn.
- Allreyjar- (Allreyrar-) sund, 9,
318; sjá Atleyjarsund.
- Álptafjörðr, 2, 214; enn innsti
fjarða þeirra, er hið nýrðra við
Snæfellsnes ganga innaf Breiða-
firði vestan á Íslandi.
- Álptafjörðr, 3, 87; í Kibjafells-
þingi austan á Íslandi; innri
hluti fjarðarins klifst um Mel-
rakkane, og kallabist syðri arm-
inn Álptafjörðr syðri, nú Álpta-
fjörðr, 1, 238; 2, 192. 198;
10, 297. og nýrðri armrinn
Álptafjörðr nýrðri, nú Hamars-
fjörðr, 2, 197.
- Álptar ebr Álpur, 8, 64, nú *Alf-
ta*, á Helsingjalandi í Svíaríki.
- Alrecastafir, 10, 384. 386; sjá
Alrekstafir.
- Alrekstabavágr, 8, 355. Vik við
Alrekstafi; sjá næsta nafn.
- Alrekstafir (Alrecastafir, Alrek-
stafir, Alfækstafir), 1, 14. 46.
64; 3, 137. 139; 8, 124. 193.
354-55; 9, 390; 10, 384. 386.
Storbýli og konungsbú skamt
subaustr frá Björgyn á Norð-
hórbalandi í Noregi, nú *Aarstad*.
- Alsey, 11, 231. Eyjan *Als* í
Danmörk.
- Atleyjarsund, 8, 187; sjá Atl-
eyjarsund.

Alvíðra, 1, 177; 11, 129. 158.

Bær í Dýrafirði vestan á Íslandi.

Alþekjuborg, 6, 172; sjá Al-deigjuborg.

Alþing, sjá Þingvöðr.

Ánalaung og Ánalöng, 11, 382.

Likliga ránglesib úr „á ualung“ eða „á ualöng“; sjá Valung.

Ánaríki, 5, 25. Likliga ránglesib úr „á naríki“; sjá Neríki.

Andrésarkirkja í Níðarósi, 9, 26. 131.

Ánglæysa (Agnleysa), 9, 371.

Bær í Osloarheraði í Víkinni í Noregi.

Ángur, 8, 256. 340. 396; 9, 20. 448.

Höfn, líkliga heldr við bæinn Saubángur norðan á Gurskey á Sunnmæri, enn við bæinn Lekánger á Stabarlöndinu í Norðfirði í Noregi.

Ángurgerði, 9, 20, án efa sama sem Ánger; líkliga svo kallað af hrofi í höfninni.

Ánsmörk, 9, 360. Bygðin umhverfis vatnið *Aren* í Borgarsýslu á Vingulmörk í Noregi; nú *Aremark*; réttara virðist því að lesa Arismörk en Ánsmörk.

Antiókía, 3, 170; Anþekja, 10, 374. Stabrin *Antiochia* á Sýrlandi.

Apaldressætr ellegar Apaldsætr, 9, 311. Bær í Vættahéraði á Ránríki í Víkinni í Noregi; nú *Abelsæter* í Bahúsleni í Svíaríki.

Apardjon (Apartjon, Fadjon), 7, 235. Kaupun á Skotlandi; nú *Aberdeen*.

Apasýsla, 11, 357, á Norðr-Jótlandi í Danmörk; herumbil sama sem seinna *Aabo-Syssæl*, og nú Kallöc- og Skanderborg-ömt.

Apavatn, 4, 89; 5, 232. Stöðuvatn í Grímsnesi í Árnes-Þingi sunnan á Íslandi.

Apulealand, 11, 415; sjá Pul.

Aqvisgranum, 1, 108; 11, 407.

Gamla latínaka nafnið á staðn-

um *Aachen* í Rínalöndunum í Preussen.

Aqvitania eða Eqvitannia, 1, 108; 11, 407. Suðvestrhluti Frakk-

lands, herumbil sama sem seinna kallast *Guienne* og *Gascogne*.

Ár, 1, 250. Bær á Gautlandi í Svíaríki; í Björkekindis heraði á Eystra-Gautlandi heitir nú *Åsökn*, er hér gæti meint.

Arabía, 11, 415, sjá Rabítaland.

Aragum (Arragun, Ragun, Ragau, Ragann), 10, 85, 86. 88. 92. Konungaríkið *Aragonia* á Spáni.

Aranes, 10, 68. Stafr nálægt Glymsteini á Hallandi í Danmörk; nú kaupunin *Kongbakke* í Svíaríki.

Árdalur, 8, 440. Bygð í Sogni í Noregi; nú *Aardal*.

Aren, 6, 74; sjá Re.

Áreyjar, 9, 311. 393. Holmar út frá Tünsbergi á Vestfold í Víkinni í Noregi; nú *Nørre- og Søndre-Aarøe*; sbr. Rygjar.

Árfjörðr, 8, 380; sjá Ásfjörðr.

Arkun, 11, 344. 378. 384. Borgin *Arcona* á nyrðsta odda eylandsins Rygen á Vindlandi, nú í Pommern; nesib sem borgin stóð á, kallast stundum *VVittorr*.

Arlandsfjörðr, 8, 364; sjá Arlandsfjörðr.

Arnarfjörðr (Jævnfjörð), 9, 29. 31. 137. 141. 225. Fjörðr, er gengr inn á Ostrafirði til bæjanna Ytri- og Innri-Arni á Norðhórbalandi í Noregi; nú *Arneffjord*.

Arnarheimr, 7, 310; sjá Onarheimr.

Arnarheimr (Arnarheimsþing), 7, 134; sjá Þrandarnes.

Arnarnes (-þing), 7, 142; sjá Kepsisey og Kepsiseyjarþing.

Arnarhöll, 1, 251. Bær í Eyjafirði norðan á Íslandi.

Arnarhváll, 1, 241. Höll með

- samnefndum bæ austanverdt við Reykjavík, norðan á Sel-tjarnarnesi, í Kjálarnes-þingi sunnan á Íslandi. Sunnanverdt við hól þennan er nú stípt-
amtmannssetr.
- Arnarstakksheiði, 2, 233. Fjall-
garðr í vestri hluta Skaptafells-
þings; austan á Íslandi.
- Arneyjar (Erneyar), 9, 470. Eyjar
sybst í Salpti á Hálogalandi í
Noregi; nú *Arenöer*.
- Árós (Árus), 1, 109; 6, 75. 90;
11, 208. 229-30. 408. 418.
Staðrinn *Aarhus* á Norðr-Jöt-
landi í Danmörk.
- Árós, 4, 206; 5, 41. Her meín-
ast líkliga heldr Fýrisár ós,
þar sem hún fellr í Löginn hjá
Uppsölun, og hvar fyrrum het
Eystri-Árós, enn Svartár ós, er
fellr í sama vatn við Vestri-Árós,
nú *Vesterås*, í Vestmanna-
landi í Svíaríki.
- Arragun, 10, 86; sjá Aragun.
- Árus, 1, 109; sjá Árós í Danmörk.
- Árvíkr (Auvíkr, Aumerkr), 9, 357.
Bygd á Vermalandi í Svíaríki;
nú *Arvika* í Jösse-hérabi.
- Ás, 1, 267-68. 276; 2, 223-24.
Bær í Tungunni milli Hjalta-
dals og Kolbeinsdals í Skaga-
firði norðan á Íslandi; bærinn
telst til Hjaltaðals.
- Ásaskógr (Asuskógr), 9, 363-64.
Líkligast skógrinn hjá Ási á
Þotni á Upplöndum í Noregi.
- Áshjarnarbúðir, 11, 252. Bær
Áshjarnar jarls í Hjarranda-
sýslu á Vendliskaga á Norðr-
Jötlandi í Danmörk; kannske
núverandi *Björnstorp* í Bör-
glum hérabi.
- Áshjarnarnes, 1, 249. Bær við
Vestrhöf í Húnavatnsþingi,
norðan á Íslandi.
- Ásþjóðr (Árþjóðr, rángt), 8, 380.
Vík er skerst úr Strindafríð-
inn í millum nærsins „Frosti“ í
Skeynafylki, að norðan, og Stjórn-
dælafylkis að sunnan, í þránd-
heimi í Noregi; nú *Aasfjord*
eða *Aaser*.
- Ásgeirsa, 2, 23. Á og sam-
nefndr bær í Víðidal í Húna-
vatnsþingi norðan á Íslandi.
- Asia og Asiaþríðjungur, 11, 414.
Austrhálfan.
- Asíamenn, 11, 412-13. Innbúar
Austrhálfunnar, þó einþum
vestrhluta hennar, er var Norð-
mönnum kunnugastr.
- Askeyjarsund, 8, 425. Sundið
millum meginlands og Askeyjar,
nú *Askerøe*, á Lúngarðssíðu í
Víkinni í Noregi; nú *Askøesund*.
- Askr, 7, 113. 179; 9, 395. 451.
482. Bær á cýnni Fenhring á
Norðhóðalandi í Noregi. Sam-
nefndr bær er subaustan á evnni
Mostr á Rogalandi. Bábir
bæirnir heita nú *Ask*.
- Askstaðir, 7, 155. Af því Askr
hefir verið stórbýli, eftir hverju
eyjan Fenhring seinna nefnd-
ist *Askøe*, gæti við Askstaði
skilist bærin Askr; en þar
lík konungsins var flutt til
Kaupánga eða Níðaróss, og ekki
til Björgynjar, sem var langt-
um nær ef hann hefði dáið á
Aski, er máske rettara að lesa
Hustaðir (sjá H.), sem Heims-
kringla hefir.
- Ásleifargarðr, 8, 329. Bær í Tíns-
bergi á Vestfold í Víkinni í
Noregi.
- Ásleifarvík, 10, 125; sjá Háls-
eyjarvík.
- Ásmundarvágr, 1, 209; 4, 218;
10, 145. Vík á Rögnavaldsey
í Orkneyjum.
- Ásolfakali eystri, 1, 252. Bær
undir Eyjafjöllum í Rángar-
þingi sunnan á Íslandi.
- Aspandi, 1, 235; sjá Skjalfandi.
- Assatún, 11, 194-95. Staðr í
austnorðr frá Danaskógum á
Englandi; nú *Assington* eða
Ashton í Essex.
- Ástur (Ustur), 8, 164. Bær við
þrándheimsfjörð í Noregi; mis-

- munarnafnið *Ustir*, sem heldr ætti að heimsfæra til *Ystir*, en *Ástir*, sýnir að þessum bæjum hefir verið blandab saman; og þar *Ystir* liggja á *Strind* í þrandheimi, er tilgetandi að *Ástir* liggi þar nálægt, hverja meining samanhengið styrkir.
- Ástisholmar* (*Ástússholmr*), 9, 45, sbr. 167. Eyjar fyrir austan *Foldina* í *Víkinni* í *Noregi*, hvarfyrir þær líka kallast „*Aust-víkrholmar*“, 9, 167.
- Ásund*, 11, 383. 386. Borg á *Vindlandi*; líkliga sama sem staðinn *Jasmund*, á samnefndu nesi, á eylandinu *Rýgen* í *Pommern*. Kannske *Ásund* se ränglesíð úr bundnu „*Ásmund*“.
- Ásuskógr*, 9, 364; sjá *Ásaskógr*.
- Atlaey*, 10, 184. Ey á *Fjöllum* í *Sogni* í *Noregi*; nú *Atleöe* ebr *Hatleöe* í *Sunnfirði*.
- Atleyjarsund* (*Áleyjar-Áleyrar-Állreyjar-Állreyrar-Atleyjar-Elfar-og-Laugjar-sund*), 8, 187; 9, 318. Sundið fyrir sunnan og vestan *Atlaey* á *Fjöllum* í *Sogni* í *Noregi*. Fyrstu fimm mismunarnöfnin eru bersýnilega framkomin af raungum lestri skrifaranna, og af því þeir hafa samanblandab *Atleyjarsundi* og *Áleyjarsundi* á *Sunnmæri*; en þau tvö seinustu eru án efa rängnefni.
- Atripiden*, 41, 391. Líkliga ränglesíð úr „á tripiden“; sjá *Tripipen*.
- Áttundaland* (*Áttanda-Áttjandaland*), 4, 155. Sá hluti *Upplands* í *Svíaríki* er vissi niðr til hafsins milli *Stokkholms* og *Uppsala*.
- Audafurba*, 5, 166; sjá *Íngafurba*.
- Audartöpur*, 1, 241. Kot eða gerbi við *Aurriðarós* í *Hvamsævit* í þórsness-þingi vestan á *Íslandi*.
- Audolfsstaðir*, 2, 250. Bær í *Lánga-dal* í *Hunavatns-þingi* norðan á *Íslandi*; nú *Óðulstaðir*.
- Audsholtt*, 7, 224. 350. Bær í ytra *Hrepp* og *Ólvea* í *Árnessþingi* sunnan á *Íslandi*.
- Augasund*, 4, 124; sjá *Haugasund*.
- Augrfsfjörðr*, 8, 183; sjá *Ægisfjörðr*.
- Augusund*, 4, 124; 9, 14, 113; sjá *Haugasund*.
- Augvalds- (Augvall-) nes*, 2, 137. 140; 10, 301. 303. 382; sjá *Ögvaldsnes*.
- Aullaragr*, 4, 157; sjá *Ullaragr*.
- Aulsa*, 9, 513; sjá *Oslo*.
- Aumar*, 9, 387. Eyjar í *Stafángsflóa* á *Rogalandi* í *Noregi*; ein af þessum eyjum heitir nú *Ömde*.
- Aumburnes* (*Aunburnes*), 8, 383. *Nestangi* við *Strindarfjörð* í þrandheimi í *Noregi*.
- Aumd*, 2, 177; sjá *Ömd*.
- Aumd*, 8, 396; máske sama sem *Ömd* á *Hálogalandi*; sjá *Ö*.
- Aumerkr*, 9, 357; sjá *Árvíkr*.
- Aumurb*, 7, 109-10. Bær í *Dali*, hvarvið án efa á að skiljast *Dalrinn mikli*; sjá þetta nafn.
- Aunburnes*, 8, 383; sjá *Aumburnes*.
- Aund*, 2, 177; sjá *Ömd*.
- Aungull*, 7, 322; 8, 184. Ey í *Sálpti* á *Hálogalandi* í *Noregi*; nú *Engelöe* ebr *Stege*, eptir stórbýlinu *Steig*, sjá *S*.
- Aungulsey*, 7, 44. 45. 47. Ey í *Írlandshafi* út frá *Nordwales* á *Englandi*; nú *Anglesea*.
- Aungulseyjarsund* og *Aungulsund*, 6, 135. 239; 7, 44. 45. 48. Sundið milli nýnæfndrar eyjar og meginlandsins.
- Aungulsnes*, 7, 94; sjá *Eingilsnes*.
- Aungulssund*, 5, 135; 7, 45; sjá *Aungulseyjarsund*.
- Aur*, 9, 39. 504. Ey norðvestr frá *Meyjarlandi* á *Lingarbessu* í *Víkinni* í *Noregi*; nú *Aröe*.
- Aurar* (*Eyrar*), 9, 468. Bær á *Norðmæri*, nú *Auröm*, og *Aurar*, nú *Oure*, bær á *Sunnmæri* í *Noregi*; hver af þessum bæum hefir meinað er undir því kornib,

- hvert við „Mæri“ á að skiljast: Austfirðskr., 4, 220; 7, 111.
- Norðmæri eða Sunnmæri.
- Aurland (Orland, Orland), 7, 5; 10, 412. Bær innarliga í Sogni í Noregi; nú *Urland*.
- Aurlandsfjörðr (Arlandsfjörðr), 8, 364. Vík er við nýnefnt Aurland skerst úr Sognfirði inni landið; nú *Urlandsfjörð*.
- Aurnes, 8, 138; sjá Örneas.
- Aurriðas (áros), 1, 247. Á í Hvamssevit, vestan á Íslandi; fellir í Hvamsfjörð.
- Aurvarhamrar, 7, 7; sjá Örvarhamrar.
- Ausa, 4, 242; sjá Usa.
- Ausla, 9, 513; og Auslo, 7, 7; 10, 419; sjá Oslo.
- Austanfjarðar, 4, 37; 9, 268. 307. 311. 321; 10, 431; 11, 343, og máske optar. „Austanfjarðar“ brukast optast um löndin fyrir austan Óslóarfjörð og Foldina í Noregi, eða um Austfold og Borgarsýslu, en stundum líka um Ránriki, er lá fyrir austan sjálfa Vikina. Sbr. Austrvik, Vikin austr, Vikin austanfjarðar og Austr-Ránriki.
- Austanmarkar, 9, 355. Sama sem austr á Vermalandi; abr. Markir og Vermaland.
- Austbú, 11, 358. Hérab í Finnvíði í Svíaríki; nú *Östbo* á Smalöndum í Jönköpingsleni.
- Austfirðingafjórðungr, 2, 191. Sá hluti Íslands er sunnanfjalls gekk strandlengis frá Skalatunga á Lánganesi að austurorðan til Jökulsár á Solheimasandi að suðvestan, og yfirgreip Sunnudals-Kjöfells- og Skaptafells-fjng. Fjórðungr þessi er mjög vágskorinn, einkum eystri hluti hans, og nefnist því optast til aðgreiningar frá Vestfjörðum: Aust-Firðir, 1, 235. 238; 3, 109. Innbyggjararnir kallast: Austfirðingar, 2, 191. 238. 243; 10, 114; og sá sem er úr Fjórðunum:
- Austmadr, 7, 219, og Austmenn, 3, 145-50; 4, 89. 347-48; 6, 264; 9, 292. 295; 10, 191. Hér innbyggjarar landanna fyrir austan Ísland, Færeyja, Orkneyja og Hjaltlands, en einkum Noregs. Austmanna-allvaldr, 10, 191. s. s. Noregskonungr.
- Austr-Agðir, 1, 39; 10, 69; abr. 4, 164; „austan af Ögðum“, þannig kallabist eystri hluti Egðafylkis, frá Oturunesi, nú *Oddernæs*, að vestan, til Geyrness, nú *Gjernæs*, að austan. Sjá Agðir.
- Austrátt (Austrætt), 6, 282; 7, 199; 9, 325, 453. 458. 484. 525. Höfuból á Yrjum norðanfram við Þrændheimsfjarðarmynni í Noregi; nú *Österaad*.
- Austrdalir, 5, 330; 9, 233; sjá Eystri-Dalir.
- Austrey, 2, 90. 109-10. 125; 4, 307. Nú *Österde* í Færeyjum. Í Fm. S. 4, 345. kallast þessi og kringumliggjandi eyjar: Austreyjar.
- Austreyingar, 8, 124. Þeir sem bjuggu á Austrey í Ostrarfirði austnorrð frá Björgyn á Norðhórbalandi í Noregi.
- Austr-kirjalar, 10, 43. Þeir sem byggðu eystri hluta Kirjálalanda, sjá Kirjalar; annars sýnist hér ega að lesast „ok austr Kirjalar“, sem þá er sama og í textanum „austan“, nl. „að“, mótsett „norrðan“.
- Austrlönd, 1, 59; 2, 183; 4, 82. 168; 5, 247; 9, 103; 11, 14. Sama sem Austrvegr; sjá þetta nafn.
- Austr-Ránriki, 3, 14; 4, 68. Á báðum þessum stöðum setti að lesast „og austr Ránriki“ því sagan sýnir að hér meinast allt Ránriki, nl. frá Gautelfi til Svínasunda; orðið „austr“ mótsett hér hinum fylkjunum er

- láu norðr í landi. Sbr. Austrvik og Ránriki.
- Austrriki, 4, 46; 5, 246; 6, 8. 169; 10, 198. Sama sem Austrvegr. Í Fm. S. 6, 169. nefnist Austrriki, sem aðgreint ríki, liggjandi fyrir sunnan Holmgarð, en afstaba þess er óviss.
- Austrrygir, 8, 124. Innbúar eystri hluta Rogalands í Noregi. Samanhengið sýnir að hér er réttara að lesa „Austreyingar“.
- Austrvegr (Austrvegir), 1, 8. 30. 58-59. 63. 99. 142. 185. 275; 2, 96. 289; 3, 169. 179. 181. 196; 4, 20. 24. 25. 66. 106. 122. 124. 163. 193; 5, 166. 271. 318; 6, 132. 304; 7, 312; 8, 272; 10, 233. 283. 396. 398. 401. 404; 11, 14. 39. 180. 184. 216. 294-95. 322. 324. 335. 422; sbr. Austrlönd og Austrriki. Þannig kölluð löndin sunnan og austan við Eystrasalt frá Meklenborg og austr til Gandvíkur eða Hvítahafsins, til aðgreiningar frá Subrlöndunum eða Þýðskalandi. Þegar siglt var í Austrvíking subr eða austr yfir Eystrasalt, þýðir Austrvegr Vindland, og löndin austr með Eystrasalti; en þegar siglt var norðr fyrir Noreg, þýðir það nafn: Bjarmaland, Jötunheima og önnur lönd við Gandvíkurhaf. Hve langt Austrvegr hafi náð subr á bóginn verður ekki með vissu ákvarðað. Í Fm. S. 6, 169 er talað um Austrriki fyrir sunnan Holmgarð, og í Fm. S. 2, 183 sýnist Austrlönd vera sama sem vestrhluti Asíu; ekki er vant að gera ráð fyrir að Austrvegr nái lengra subr, enn yfir norðrhluta Garbaríkis. Innbyggjararnir kallast:
- Austrvegsmenn, 6, 290; 11, 226. og Österlending, 9, 102. sem setti að utleggja: Austrvegsmadr, sambr. þó 9, 10, hvar sami madr kallast „Subrmadr“, það er: þýðverji; en hér er lestrarmáttinn óviss.
- Austr-Vik, 4, 68. Vikin í Noregi austanfsjarðar, og þá ýmist sama sem Ránriki austr; sjá Austr-Ránriki; Vikin austanfsjarðar, 7, 177; Vikin austr, 4, 314; 11, 388; eða „austanfsjarðar“.
- Austrvindr, 6, 132, sbr. 12, 140; 11, 380. 386. 398. Þeir sem bygðu eystri hluta Vindlands, eða löndin milli Oder- og VVeichselfljótanna í Preussen.
- Austrænn, 9, 276; sama sem Norrænn.
- Austrætti, 7, 199; sjá Austrátt.
- Austvíkrhólmar, 9, 167; sjá Ástishólmar.
- Auvíkr, 9, 357; sjá Árvíkr.
- Ávaldsnes, 9, 14; sjá Ögvaldsnes.
- Auxney, 8, 424; sjá Öxney.
- B**acci, 7, 355; sjá Bakki.
- Bakkar, 7, 184; 8, 285. 362; 9, 28; 10, 119. Þingstaðr við Björgyn á Norðhórbalandi í Noregi.
- Bakki (Bacci), 7, 355; 8, 169. 171. 197. 376; 9, 243. 315. 529-30; 10, 98. 158. Nunnasetr í Níðarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Bakki, 9, 17; sjá Blakkastadir.
- Balagarðssíða, 3, 176; 4, 44. 45. Í arkarforms-utgáfunni af Heimskringlu, 2 parti, 8 bls., hafa utgefendurnir meint, að Balagarðr væri Balgarð eða Belgard í Pommern, og að Finnland væri rángt, fyrir Vindland; á Schönings korti framan við Heimskringlu, er Balagarðssíða latin vera sjóarsíðan milli Oder- og VVeichsel-fljótanna í Pommern. Í Subms Danmerkr-Sögu 3 deild bls. 236 f., í Schönings Noregs Sögu 3 deild bls. 403 f., í Oddsens Landaskipun 2 parts 1 deild bls. 72, og víðar, er

þeirri meining fylgt, að Balagarðssíða lægi í eða við Pommern. Þessi meining getr þó varla rett verð; í sögunum talað nefnilega aldrei um Balagarðssíðu nema í sameining með Finnum og þeirra fjölkýngi (sjá, fyrir utan ofanskrafaða stabi: Sögu Halfdáns Eysteinsonar k. 7, Þorsteins Víkingssonar k. 6, og Njálu k. 120); en að heimfæra fjölkýngi Finna uppá Vinda, er í fornöld byggð Vindland, sem seinna kallast Pommern, er heimildarlaust, og enn heimildarlausari er sú getgáta að Snorri og aðrir Sögu-skrifara hafi samanblandað Finnlandi og Vindlandi, þaræð þessi lönd voru Dönum og Norðmönnum allt of kunn, til þess að þeir skyldu rángnefna þau, og að þeir ekki heldr hafi gjört það sýnir vísan 4, 44., eptir hverrar innihaldi sagan er rituð; hér stendr nl. „Finnlend-ingar“ ekki Vinn- eða Vindlend-ingar, sem hvergi brukast um Vindr, og eptir höfubstöfum í vísunni hér ekki getr brukast. Það getr því varla vafi á því leikib að Balagarðssíða liggi á Finnlandi, og eptir þessari greiniligu frásögu um ferðir Ólafs konunga, getr Balagarðssíða ekki þýðt annað enn þann hluta Finnlands er gengr lengst úti Eystrasalt milli Helsingja- og Kirjala-botna, eða ströndina milli *Helsingfors* og *Abo*. Í sögunni af Herði og Holmverjum kap. 16. er talat um sigling frá Balagarðssíðu til „Svína-sunda“ sem ekki getr skiliat um Svínasund í Noregi. Suhm meinti (Danm. Histor. 3 deild 236-37 bls.), að Svína-Sund hér væri sama sem nú kallast *Swine-münde*; yrði þetta sannat, hefði sú getgáta, að í Pommern líka

hafi heitið Balagarðssíða, þó nokkuð við að stybjast. Bár, 11, 299, 415. Borg á Póli; nú *Bari* í Neapelsríki. Barð, 1, 268; 2, 225. Bær í Fljótum í Skagafirði, norðan á Íslandi. Barðasfjörðr, 9, 275; sjá Barðsfjörðr. Barðalon, 10, 86; sjá Barðalon. Barðarsund, 9, 49, 173. Sundið við Barðholm eða Barðholma norðr frá eyinni Körmr á Rogalandi í Noregi; nú *Barðesund*. Barðaströnd, 1, 236; 2, 205. Ströndin að norðanverðu við Breiðafjörð vestan á Íslandi. Eptir þessari strönd, hverri sveitin er samnefnd, er Barðastrandarsýsla kölluð, sem gengr frá Gilsfirði að subaustan, til Lángræss í Arnarfirði að norðvestan. Barðsfjörðr (Harðsfjörðr, Barðsfjörðr), 9, 275; 10, 66. Fjörðr fyrir norðan Geitkjör, (nú *Gitterøe*), á Hallandi í Danmörk; líkliga fjörðrinn við *Vardbjerg* eða *Varberg* á Hallandi í Svíaríki, og þá Barðsfjörðr fyrir Varðsfjörðr. Barðholm eða Barðholmar, 9, 54. Smáeyjar norðan við Karmund, á landamæri Rogaland og Sunnhörðalands í Noregi. Barðsnes (Brandsnes og Brandavöllr eru rángnefni), 3, 120. Bær á samnefndu nesi við Norðsfjörð í Austfjörðum á Íslandi. Barðalon, 10, 86; sjá Barðalon. Bareyskr, (eða eptir fljótum fram-burði, Breyskr), 1, 248. Sá sem er úr Barey, ey í Sudreyjum, subr frá *South Uist*; sjá Ívist. Við þessa ey sýnist Barreyjarfjörðr, 10, 122, vera kendr, og meinast þá við Barreyjarsfjörð ekki einungis floinn norðr með Ívist, og út á millum hennar og Skúis, heldr og svo floinn fyrir

- norðan Skíði, milli Skotlands og Ljodbúsa; sjá Oddsens Landakippun 3, 210, hvar Bæreyjarfjörðr er látinn vera framhald Vestrafjarðar norðr á bóginn; þetta má nú leiðréttað svo-leiðis: að Vest- eða Vestra-fjörðr liggir norðvestan á Skíði, en ekki milli hennar og Ívist; Bæreyjarfjörðr er því ekki framhald Vestrafjarðar, heldr gengr í norðr fyrir framan op hans. Vestr á móts við opð á Bæreyjarfirði eða -fóa hafa þeir Erlingr þá siglt, og þegar þeir kendu land (Súlnasker) snæru þeir til Skotlands. Aprar skinnbækr hafa þáreyjarfjörð fyrir Bæreyjarfjörð, og, sé þ ekki rángt skrifab eða lesið fyrir þ, verðr það að skiljast um Friðareyjarfjörð; sjá þáreyjarfjörðr.
- Barheimr, 7, 310; sjá Onarheimr.
- Barreyjarfjörðr, 10, 122; sjá Bæreykr og þáreyjarfjörðr.
- Barzalon (Barbalon, Barbalon), 10, 86. Stadrinn *Barcelona* í Katalónu á Spáni.
- Barvik, 4, 363. Líkliga sama, sem nú kallast *Barsund*, eða fjörðrinn við Norköping á Eystra-Gautlandi í Svíaríki.
- Basta, 11, 317. Stadr á eyinni Cypern; líkliga er Basta afbakab úr Baffa, sem er mindab af Bafos eða Paphos, heiti höfuðstadar eyjarinnar.
- Bataldr, 7, 342. Bær á Habalandi á Upplöndum í Noregi. Samnefnd ey og bær er í Sunnfirði í Fírbafylki.
- Bebjusund (Væbusund), 9, 505. Líkliga sundið við eyrna Bessu (nú *Bævoe*), í Osloarfirði í Víkinni í Noregi; og væri þá réttast lesið Bessusund.
- Besja (Gefja, Hæfia), 7, 272; 8, 330; 9, 117. 399. Á á Ránríki í Víkinni í Noregi; nú *Bäferd* í Bahúsléni í Svíaríki.
- Bejaraland, 7, 99; sjá Bæjaraland.
- Beinsteinn, 8, 110; sjá Stein.
- Beitstadir, 3, 108. Bær í Eynafylki í þrándheimi í Noregi; nú *Bedstad*; Beitissjór, við hvern bærinn stendr, kallast nú *Bedstadfjord*.
- Beku, 11, 382; sjá Bök.
- Beltissund, 11, 230. Sundið milli Sjálands og Fjöns í Danmörk; nú *Store-Belt*.
- Bcnsteinn, 8, 110; sjá Stein.
- Berbla, 10, 188. Bær við Berblupoll subaustan á eyinni Brimánger, er liggir útfrá Búgssundi í Norðfirði í Fírbafylki í Noregi; nú *Berle*. Við þennan bæ var Berblu-Kári kendr.
- Berfættubræðra-kirkja í Tunsbergi á Vestfold í Víkinni í Noregi, 10, 153.
- Berg eða Borg, 8, 171. 365. Bær í eða skamt frá Níðarósi í þrándheimi í Noregi.
- Berg, 9, 350. 378. Bær á Raumaríki í Noregi; nú *Berger*.
- Berg, 8, 399. 400. 401. 402, og kannske optar; sjá Ryginaberg.
- Berg, 8, 257; 9, 369. 384. 386. 396. 398. 504; 10, 60. 153. Bergið í Tunsbergi á Vestfold í Víkinni í Noregi; þó er máske við Berg í 8, 257 meint sjálfstadrinn Tunsberg.
- Berudalr (Herub), 9, 317. Bær í eða við Soknadalinn í Gaulardal í þrándheimi í Noregi; kannske nálægt á þeirri, er nú kallast *Burueloen*, og fellr í Gaul.
- Berufjörðr, 2, 192. Fjörðrinn milli Beruness og Bulandness í Kibjafellaþingi anstan á Íslandi.
- Bjana- Bjarna- eða Bjarnar-borg, 10, 34. Eyjarnar *Kairnaburg more* og *Kairnaburg beg* norðvestr frá eyinni Mýl í Suðreyjum. Eptir þessara eyja núverandi nöfnum sýnist réttast að lesa „Kjarnaborg“.
- Bjargheimshérað (Bjergbærit), 9,

17. 116-17. Sveit norðaustan við Oslóarsfjörð á Vestfold í Vikinni í Noregi; seinna kallab: Berghheim, Bergum, Bergetn; nú *Bærum*.
- Bjarkarey, 10, 143; sjá Kjarbarey.
- Bjarkastabir, 8, 174; sjá Kjarra-stabir.
- Bjarkey (Háreksey), 4, 233. 254. 278-79. 304. 326-27; 5, 124; 7, 10, 111. 130. 215. 343; 8, 183; 9, 469 (?); 10, 146. Ey fyrir norðaustan Hinn á Hálogalandi í Noregi; nú *Birköe* í Senjens fögetadæmi. Innbúar eyjarinnar kallast: Bjarkeyingar; sjá þetta nafn.
- Bjarkey, 9, 469. Þessi ey, hverrar rétta nafn er óvist, verður eptir samanhenginu ab hafa verið sunnar enn Torgir og Brunn-eyjar, er liggja sunnarliga á Hálogalandi í Noregi; sambr. Björeý og Björgeý.
- Bjarkeyjar, 5, 18; sjá Bjarneyjar.
- Bjarkeyjarsund, 10, 35; sjá Kjarbareyjarsund.
- Bjarkeyingr, 4, 303, og Bjark-eyingar, 7, 112. Innbúar Bjark-eyjar á Hálogalandi í Noregi.
- Bjarmaland, 1, 8. 63; 4, 296. 298. 329; 5, 279; 7, 4; 9, 319-20. 341; 10, 202-3. 205. Landið fyrir austan Gandvík og norðan Holmgarð; landa-mæri óviss. Innbyggjararnir:
- Bjarmar, 1, 63; 4, 298. 300. 301; 6, 282; 9, 319; 10, 152. og sá sem er af Bjarmalandi:
- Bjarmskr, 1, 63.
- Bjarna- og Bjarnar-borg, 10, 34; sjá Bjarnaborg.
- Bjarnarhöfn, 1, 245. Bær við Breiðafjörð í Þórsnessþingi vestan á Íslandi.
- Bjarneyjar (Bjarkeyjar rángt), 5, 18. Líkliga sama sem nú *Björnöe* á Summæri norðr við Raumsdalsmynni; þó liggur ey þessi vel langt frá „Frekey“ til þess þeim væri blandab saman; sbr. Frekeyjar.
- Bjergshærit, 9, 116; sjá Bjarg-heimshærad.
- Björeý (Björgeý, Bjarkey), 10, 469. Í eyjaklasanum sunnan-verðt við Naumudalsmynni í Noregi liggur ey með þessu nafni, sem hér vel gæti meinzt, en núfnin Björgeý og Bjarkey benda til ab hér sé meint eyjan *Borg* norðanverðt við Vikar á Hálogalandi.
- Bipen, 11, 399; sjá Tripipen.
- Birkiströnd, 1, 39. Konungsbd á Freibey á Norðmæri (ekki Summæri) í Noregi; nú *Bjerkestrand*.
- Biskupsbryggjur í Björgyn, 9, 9. 103.
- Biskupsbryggjur í Osló, 9, 285.
- Biskupshöfn, 7, 310. Höfn við Björgyn á Norðhörtalandi í Noregi.
- Biskupsteinn, 10, 382; sjá Busc-opsteinn.
- Björgeý, 9, 469. Líkliga sama ey og nú kallast *Borg* fyrir norðan Vikar, nú *Vikta* á Hálogalandi í Noregi; sbr. Björeý.
- Björgin, 10, 431; sjá Björgyn.
- Björginja, 8, 439; sjá Björgyn.
- Björgvin, 9, 229; sjá Björgyn.
- Björgyn (Björgvin, Björgin, Björginja), 1, 230. 234; 6, 432. 440; 7, 100. 122. 171-72. 180-81. 183. 185. 186. 188. 201. 202. 218. 241. 246. 249. 255. 268. 279. 282. 285-86. 292. 300. 301. 304. 309-10. 312. 319. 321. 324. 331. 355. 356; 8, 48. 49. 50. 52. 70. 84. 104. 109. 121. 122. 129. 132. 142-45. 151. 156. 158-59. 165. 166. 176. 178. 180. 182. 185. 186. 187. 189. 193. 195. 199. 206. 208. 209. 213. 221. 231-33. 235. 246. 248. 255. 257. 259. 263. 265. 266. 278. 280. 281. 284. 285. 287. 296. 297.

298. 309. 311. 328. 331. 334.
 339-40. 345. 346. 347. 359.
 364. 387. 391. 394. 416. 425.
 431. 438-39. 443; 9, 1. 4. 5.
 7. 8. 9-12. 15. 16. 19. 22.
 28. 29. 32. 33. 34. 37. 40.
 41. 43. 45. 46. 48. 49. 51.
 52. 61. 65. 69. 73. 89. 91.
 97. 101. 103. 105. 107. 109.
 113. 115. 119. 121. 135. 137.
 143. 145. 151. 155. 157. 159.
 165. 169. 171. 178. 175. 191.
 193. 207. 209. 215. 216. 218.
 220. 222. 227. 228. 229. 230.
 238. 244. 245. 247. 252. 255-56.
 257. 258. 263. 267. 270. 276.
 278. 279. 282. 290. 292. 294.
 296-97. 307. 308. 312. 315. 317.
 318. 324. 326. 337. 345. 349.
 350. 367. 371. 373. 376. 386.
 387. 395. 398. 410. 411. 412.
 415-17. 418. 419. 423. 426.
 427-29. 433. 434. 437. 438.
 446-48. 452-55. 457-58. 475.
 477. 479. 480. 481. 483. 489.
 498-99. 507. 513. 526; 10,
 1. 3-5. 7-9. 10. 14. 16. 19.
 23. 28-29. 30. 33. 41. 44. 48.
 49. 51. 52. 55. 57. 58. 60.
 61. 63. 70. 73. 74. 84. 90.
 91. 93. 94. 96-98. 100. 104-5.
 114. 115. 119. 120. 123. 150-51.
 153. 155. 156. 158. 159. 162.
 430-31; 11, 411. Húfubstaðir og
 kaupstaðir við Björgynjarvág á
 Norðhórbalandi í Noregi; nú
Bergen. Sem merkiligustu
 staðir, örnefni og byggingar í
 og kringum Björgyn nefnist:
 Bakkar, Björgynjarvágur, Há-
 kallaströnd, Holmar tveir, og
 Töluholur, Hvarfsnes, Jóns-
 vellir, Köprinn, Norðnes, og
 Vágshotn; kirkjur: Allraheil-
 agrakirkja, Jónsk., Katrínark.,
 Kristskirkjur 2 eða 3, Krossk.,
 Lafranz- eða Laurentii kirkja,
 Marinkirkja, Mikkjalsk., Nik-
 ulásk., Olafsk., Petrisk., Post-
 ulakirkja, og Steinkirkja;
 Olafsklaustur, Munkhlifi, Nunnu-

setr og Katrínar-spítali; aðrar
 byggingar: Borgin eða Sverris-
 borg og ýmsar hallir, konungs-
 og biskups-garðr, Mikligarðr,
 Straumur, Smíðjubúðir, Svarta-
 búðir, Sunnefustofa, Sandbrú,
 konungs-, biskups-, múnka-,
 Fauska- og Jónsbryggjur, er
 allar til samans kallast Björg-
 ynjarbryggjur, 9, 513; sjá öll
 þessi nöfn á sínum stöðum í
 registrinu. Innbyggjararnir:
 Björgynjar, 7, 184; sambr. 12,
 183, og.
 Björgynjarmenn, 7, 220. 285.
 346; 8, 121. 345. 359. 361.
 416; 9, 276.
 Björgynjarvágur, 8, 247; 9, 5;
 10, 10; nú *Bergens-Vaag*;
 gengf inn til staðarins milli
 Hvarfssnes að sunnan og Norð-
 nes að norðan. Við Vikmar,
 7, 357, skilst einnig Björgyn-
 jarvágur.
 Blakkastaðir (Bakki), 9, 17. 26.
 27. 117. 135. 286. 293. 399.
 Sbr. Guðolfr af Blakkastöðum
 í mannanafnaregistrinu. Kring-
 um Vikina í Noregi eru tveir
 bæir með þessu nafni, annar í
 Aggershúss amt, hinn í Smá-
 lena-amt, og þriðji samnefndur
 bær er á Raumaríki; hver af
 þessum meinast er óvist.
 Blakkamannaland, 5, 137; sjá
 Blökkumannaland.
 Bláland, 6, 140-41; 7, 155, og
 Blálandsjaðar, 10, 116. Land
 þetta lá í Suðrhalfu heimsins,
 og er ýmist sama sem Serk-
 land eða Morland (Mauritania)
 í Afríku. Innbyggjararnir kallast
 Blámenn, 6, 386; 7, 84. 123.
 og sýnist þetta nafn án greinar-
 munar brukað bæði um Serki
 og Móra (*Maurer*).
 Blanda, 2, 250. Fljót, er kemr
 undan Hofsjökli og seltr milli
 Eyvindarstaðabæiðar að austan
 og Kuluheiðar að vestan norðr
 í Blöndudal og síðan um Langa-

- dal, og svo úti Húna flóa við Blöndu-ós, 2, 6; 3, 91, í Húnavatnsþingi norðan á Íslandi.
- Bláserkr, 2, 214. Jökull austan á Grænlandi; fyrrum kallaðr Miðjökull.
- Bleiking (Bleiging og Bleikingar), 10, 95; 11, 363. 386. Nüverandi *Bleiking* í Svíaríki. Fyrrum lá þetta land ýmist undir Danmörk eða Svíaríki.
- Blindheims- (Blundheims-) menn, 9, 416. Þeir sem bjuggu á Blindheimi, nú *Blindem*, bæ vestan á Vigrey, nú *Vigeröe*, á Sunnmæri í Noregi.
- Blökkumannaland, (Blakka- og Loku-mannaland, og Blökkumannavellir), 5, 137. Sama sem nú kallast *Valakiet*; sbr. Petzmannavellir. Innbyggjararnir:
- Blökkumenn, 5, 283. Nú *Valakker*.
- Blöndudalur, 3, 142. Dalr í Húnavatnsþingi, norðan á Íslandi, nefndr eptir fjötinu „Blanda“, sem fellr eptir þessum dal áðr hún kemr úti Långadal.
- Blönduós, 2, 6; 3, 91; sjá Blanda.
- Bokn (Bukn, Býkn), 3, 44. 55; 5, 11-13. 17; 9, 48. Ey á Bogalandi í Noregi; nú *Store Bokkenöe* eða *Bukkenöe*; hinu megin sundsins er *Lille Bokkenöe* eða *Bukkenöe*.
- Bolgaraland, 7, 99; 11, 415. Nüverandi *Bulgarien* í Tyrkjalöndunum í Evrópu. Innbyggjararnir:
- Bolgarar, 5, 88; sbr. 12, 102; hvar Haraldr harðráði kallast Bolgarabrennir, af því hann herjaði á Bolgaraland.
- Bora og Borar, 4, 240; sjá Borrar.
- Borðeyri, 3, 143. Bær á samnefndri eyri fyrir vestan Etikhals í Hrítafirði vestan á Íslandi.
- Borg, 4, 184. 191. 192. 251; 5, 8; 7, 110. 208; 8, 24. 283. 426; 9, 6. 7. 13. 14. 34. 81. 230. 501; 10, 2. 116. 160. 162; sama sem Sarpsborg; sjá S.
- Borg, 8, 88. 90. 169. 176-77. 179. 180. 254. 261-62. 331; 9, 27. Borgin í Niðarösi, er ogsvo kallast Borgin á Steinbjörgum, Stionsborg og Sverrisborg; sjá þessi nöfn.
- Borg, 8, 287. 340-49. 353-54. 357. 359. 362-65; 9, 4. 29. 41. 42. 482. 489; 10, 153. Borgin í Björgyn, sem í 8, 364 líka kallast Sverrisborg.
- Borg, 8, 365; sjá Berg við Niðarösi.
- Borg, 2, 24. 257; 3, 6. Bær á Mýrum vestan á Íslandi; sjá Borgarsfjörð.
- Borgará, 9, 501. Á skamt frá Sarpsborg í Vikinni í Noregi; við þessa á var líkliga *Aabygden* kend, er fyrrum var skipsreiða, fyrir austan *Frederiksstad* í Noregi.
- Borgarsfjörðr, 1, 236. 252; 2, 24. 172. 215. 240. 255; 9, 436; 10, 24. 112. 114. 325. Fjörðr er skerst úr Faxaflóa, og gengr til land-norðrs inni landið milli Melasveitar að austan og Mýra að vestan, og atskilr, svolángt hann nær, Sunnlendinga, og Vestfirðingafjörðunga á Íslandi. Fjörðrinn tók nafn af Borg, er forðum var stórbýli; og sveitin umhverfis fjörðinn og fram af honum kallast Borgarsfjörðr; nú kallast svo einungis þær sveitir er liggja fyrir austan fjörðinn; að vestan heita Mýrar, og á þeim stendr nú bærinn Borg. Innbyggjararnir: Borgfirðingar, sjá þetta nafn.
- Borgarlækr, 1, 145. Skamt frá Bjarnarhöfn og Borgarholti við Breiðafjörð, vestan á Íslandi.
- Borgarskarð, 9, 32. 143. 226. Fjallvegr milli Ostrarfjarðar og Björgynjar á Norðhórdalandi í

- Noregi; nú *Borgeskaret* fyrir ofan Isdalinn skamt fyrir sunnan Björgyn.
- Borgarsýsla, 9, 17. 69. 115. 230. 232. 235. 321. 360. 442. 445-46. 526. Sá hluti Vingulmarkar sem lá kringum Sarpborg, og gekk niður til Vikrinnar og suður til Svínasunda í Noregi.
- Borgarvellir, 8, 284. Sletturarnar kringum Sarpborg á Vingulmörk í Vikinni í Noregi.
- Borgarþing (Borgundarþing), 6, 233; 7, 334; 8, 310; 9, 7, 13. 34. 109. 147. 224. 269. 446. Þingið við Sarpborg; sjá S.
- Borgfirðingar, 10, 114. Þeir sem byggðu Borgarfjörð sunnan á Íslandi.
- Borgholmr, 11, 363: sjá Borgundarholmr.
- Borgund (Borhundur, Borgung), 5, 18. 19; 8, 367. 395; 9, 20. 474. 479; 10, 398. Stórbýli á samnefndri ey á Sunnmæri í Noregi; nú *Burgund* eða *Borgen*.
- Borgund, 1, 108; sjá Bürgundia.
- Borgundarholmr (Borhundurholmr, Borgholmr), 1, 100. 101. 155. 161; 3, 211; 11, 63. 77-79. 83. 157. 231-33. 235. 237-38. 363. Eylandið *Bornholm* í Eystra-Salti.
- Borgundarþing, 6, 233; sjá Borgarþing.
- Borgúndia (Borgúnia og Borgund), 1, 108; 11, 407. Landið *Burgund* á Frakklandi; nafnið hefur viðhaldið í núverandi *Bourgogne*.
- Borgung, 10, 398; sjá Borgund í Noregi.
- Borgúnia, 1, 108; sjá Bürgundia.
- Born, 9, 468; sjá Borri.
- Borarr (Borar, Bærar, Bær, Bora, Borur, Lóar), 4, 240. Bær á Lesjum í Guðbrandsdölum í Noregi; máske núverandi *Bøgaard* í Lessö-sökn, og annar þá Bær að vera réttast.
- Borri (Born), 9, 458. 468. Bær, líkliga á Mæri eða í þrandheimi í Noregi. Á Vestfold í Vikinni og á Jætri á Rogalandi heitir líka Borri (sjá Schönings kort).
- Borur, 4, 240; sjá Borrar.
- Bót, 9, 420; 10, 126. 129. 130. 132. 142-43. Ey fyrir innan Säturismula vestan á Skotlandi; nú *Bute*.
- Brabant (Brabant og Brabant), 9, 282. Landið *Brabant* í Niðr-löndunum.
- Bramnes (Brünes), 9, 282. Sæti Grammat sem segir frá þessum leiðangri til Bramnes, hvers innbyggjara hann kallar *Brammesios*, nefnir þá einustu borg í landinu „urbs antiqua“, það er: *Oldenborg* í Vagrien í Holsteen, hverrar vendiska nafn var Stargarðr, en sem líka kallast Brandhuus, og af þessu heiti staðarins, meinti Suhm (D. H. 7, 365), að „Bramnes“ væri mindað.
- Bramsjør, 11, 369; sjá Hramsjør.
- Brandabú (Brandabygð og Brandabýr), 9, 382. Bygð á Hæðalandi á Upplöndum í Noregi; nú *Brandbo*.
- Brandfurða, 11, 194. Nú *Brentford* á Englandi í Middelsex.
- Brandslækr, 2, 202; sjá þingbrandslækr.
- Brandsnes og Brandsvöllr, 3, 120. Sjá Barðnes.
- Brattaberg og Brattaberg, 7, 246. Bær á Höfundi á þélanörk í Noregi; nú *Bratsberg* í samnefndu amti.
- Brattagröf, 9, 364; sjá Grattagröf.
- Brattahlíð, 2, 215. 246; 4, 176. Bær í Eiríksfirði á Grænlandi.
- Brattsás og Brattsás, 7, 189. Hríggj nálægt Konungahelli á Rænnti í Vikinni í Noregi.

- Brattaberg, 7, 286; sjá Brattaberg.
- Breiða eða Breiðin, 4, 242; 10, 154. Sveit beggjamegin við Löginn í Gubbbrandsdölum í Noregi; nú *Bredenbygd*.
- Breiðabolstaðr, 2, 191. Bær í Fells- hverfi í Skaptárþingi austan á Íslandi.
- Breiðabolstaðr, 2, 214. Bær á Skógaströnd í Þórsness-þingi vestan á Íslandi.
- Breiðabolstaðr, 9, 296. Bær í Fljótshlíð í Rángárþingi sunnan á Íslandi.
- Breiðafjarðardalir, 1, 247. Dalir inn af Breiðafirði vestan á Íslandi; kallast nú ýmist Dalir eða Dalasýsla.
- Breiðafjörðr, 1, 236. 245. 247. 267; 2, 22. 205. 214-15; 4, 177; 11, 158. Floi er gengr af hafi inn á milli Snæfellsness að sunnan, og Rauðasands og Barkastrandar að norðan, vestan á Íslandi.
- Breiðafjörðr, 10, 124. Floi austan á Norðr-Skotlandi; armar af hönum eru: *Dornock-Firth* og *Murray-Firth*.
- Breiðastofa, 9, 529. Höll í Niðar- ösi í Þrándheimi í Noregi.
- Breiðeyjarsund, 10, 124. Sundið milli Breiðeyjar, nú *Bressay*, og Hjaltlands, nú *Shetland*.
- Breiðin, sjá Breiða.
- Brekka, 3, 89. 91. Bær í Svarf- aðardal í Eyjafirði norðan á Ís- landi.
- Bremen, 11, 300; sjá Brimar.
- Bremeyjar, 9, 469; sjá Brenn- eyjar.
- Brenneyjar, 10, 196. 335-36. 402. Eyjar framundan Gaut- elfismynni á landamæri Hall- lands í Danmörk og Ránríkis í Noregi.
- Brenneyjar (Brem- Brim- Brunn- eyjar), 9, 469. Eyjar syðst á Hálogalandi í Noregi; nú *Brønn- øe*, sunnarliga í *Helgelands* f- getadæmi; Brunneyjar er kann- ske réttast.
- Bretar, 2, 322; 7, 46. 47; 10, 253; 11, 70. Innbyggjarar Bretlands.
- Bretland (Brittania), 1, 8. 23. 24. 144. 155. 183. 258; 4, 218; 5, 135; 10, 414; 11, 50-63. 68-69. 73. 93. 98. 111. 156. 416. Bretland kallast opt- astnær sá hluti Englands, er seinna kallast *Wales*; í 11, 416 skilst þó við Bretland eða Brittania allt England. Inn- byggjararnir Bretar, sjá þetta nafn; og sá sem er af Bretlandi: Bretskr eða Brezkr, 1, 144. 181. 184; 5, 229; 10, 376; 11, 50. 51. 68. 70. 72. 73. 93. 98. 111. 126. 143. 153. 156. 197.
- Breyskr, 1, 248; sjá Bareyskr.
- Briðsteinn, 8, 274; sjá Brim- steinn.
- Brimánger, 10, 313. Ey í Norð- firði í Fírbafylki í Noregi; nú *Bremangerlandet*.
- Brimaborg, Brimar og Bremen, 1, 109. 134. 151; 11, 300. 354. 408. 418-19. Staðrinn *Bremen* í Þýðskalandi.
- Brimeyjar, 9, 469; sjá Brenn- eyjar á Hálogalandi.
- Brimstaðir, 9, 211; sjá Brim- steinn.
- Brimsteð, 9, 210; sjá Brimsteinn.
- Brimsteinn. (Briðsteinn, Bristeinn og Brimsted, snúið til Brim- staðir), 8, 274; 9, 13. 210. 211. Sker eða hölmr fyrir austan Foldina í Vikinni í Nor- egi; hleegast skerin *Tristeen* við Akrey, eina af Hvaleyjum, útfrá Svínasundi, og ætti þá Bristeinn að vera réttast.
- Bringulmerk, 1, 6, rángt; sjá Vingulmörk.
- Bristeinn, 8, 274; sjá Brim- steinn.
- Brittania, 11, 416; sama sem nú England. Nafnið og þess mind-

- an af heiti Burti, er tekið upp
eptir Suðrlanda rithöfundum.
- Brúða, 10, 86; sjá Burgs.
- Brúnastaðir, 6, 30. 36. Bær í
Fljótum í Skagafirði norðan á
Íslandi.
- Brúnastaðir, 7, 223. Aðrir lesa
hér Linnustaðir, er meinast réttara.
- Brúnes, 11, 391; sjá Bramnes.
- Brunneyjar, 9, 469; sjá Brenn-
eyjar.
- Brúnsvík, 5, 132; 6, 60. 71. 73;
9, 229; 10, 115; 11, 354-55.
375-76. 379. 391. 393. 396.
Hertogadæmið *Braunschweig* í
Þýðskalandi, stundum líka sam-
nefndr staðr í nýnesndu her-
togadæmi.
- Bryndælir, 6, 133. Sjá Illugi
Bryndælaskáld í Nafnaregistr-
inu. Líkliga þeir, sem búa í
Brynjadal í Kjós í Kjalarnes-
þingi sunnan á Íslandi.
- Brynjarshaugr (Krumshaugr), 3,
119. Grafsaugr á Jökuldal í
Kibjafellsþingi austan á Íslandi.
- Bröttueyri, 8, 85. 152. 160. 177.
376. Eyri út frá Skipakroki
við Niðararmynni í Þrándheimi
í Noregi; nú *Bratören*.
- Búaþorp, 11, 369. Bær fyrir
suðvestan Ramsjö á Sjalandi í
Danmörk; nú *Borup*.
- Bukn, 5, 11; sjá Bokn.
- Burakirkja 11, 159. 160. Sokn-
arkirkja þingmannaliðsins í Sles-
vik á Englandi; sjá Slesvik.
- Burgs, Burghs, Burks- eða Byrgs
(Brúða, rángt), 10, 86. 87.
Staðrinn *Burgos* í Gömlu
Kastiliu á Spáni.
- Buris, 11, 399; sjá Tribúsis.
- Burks, 10, 86. 87; sjá Burgs.
- Bursta- (Busta-) borg, 3, 35; 11,
392. Borg á Vindlandi, sem
Saxi Grammat. á tilsvarendi
stöðum kallar „Stetinum“, þ. e.
Stettin í Pommern.
- Buscopssteinn, 10, 382. Bjarg
skamt frá bænum „Fitjar“ á cynni
Storð á Sunnhörðalandi í Noregi.
- Bustaborg, 3, 35; sjá Bustaborg.
Bykn, 5, 12; sjá Bokn.
- Býnes, 1, 209; 10, 322. Bær í
Gaulardal, nú *Bonæs* eða *Bo-
næsset*, á Strindinni í Þránd-
heimi í Noregi.
- Byrða, 1, 94; 2, 174; 7, 217.
344-45. Ókunnugt staðarnafn
í Naumdælafylki í Noregi;
kannake núverandi *Bjørøe* með
Bjørøevær, smáeyjaklasi sunn-
anfram við Naumudalsmynni;
eða nú kölluð *Borøe*, er ligg-
framundan syðra hluta Naum-
dælafylkis.
- Byrgs, 10, 86. 87; sjá Burgs.
- Bæjaraland (Bejaraland), 7, 99.
Núverandi konungaríki *Bajera*
í Þýðskalandi.
- Bær, 3, 105. Bær í Lóni, milli
Austr- og Vestr-horna í Austr-
Skaptafellsþingi austan á Íslandi.
- Bær, 9, 54. Bær á cynni Körmt
á Rogalandi í Noregi, nú *Bøe*.
- Bær, 9, 350. 371. 451. 477.
482. Við þennan bær var lauk
kendr, sem var sýslumaðr í
Sogni, er því líklegt að bærim
hafi legið þar; en þar eru
margir bær með þessu nafni,
og óvíst hver þeirra hér meinast.
- Bær og Bærar, 4, 240, sjá Borrar.
- Böku (Beku), 11, 382. Blot-
lundr á Strælu á Vindlandi;
sjá Stræla.

C sjá undir K.
Vegna frábrugðins ritsháttar eru
hér þó merkjandi þessi nöfn:
Carmt, 10, 382; sjá Körmt.
Ciphur, 11, 316; þ. e. eyjan *Cy-
peru*, sjá Kipr.
Cithia, 11, 414; sjá Svíþjóð en
mikla eða kalda.
Crocascógr, 7, 339; sjá Krokaskógr.

Dalamenn, 4, 380. Innbær
Eystri-Dala í Noregi.
Dalir, 1, 199. Á Katanesi norðan

- á Skotlandi; kannske nálægt bænum *Dale*; hérumbil miðt á nesinu.
- Dalir, 2, 25. Breiðafjarðardalir vestan á Íslandi.
- Dalir, 4, 94. 145. 152. 240-44. 273. 287; 5, 56. 58. 330; 9, 396. 472. 481 (?). 527; 10, 180. 182. 315. 317; 11, 126. 142. Sama sem Guðbrandsdalir; sjá G.
- Dalir, 5, 20. 22; sjá Valdalir.
- Dalir, 5, 330; 8, 59. 60; sjá Eystridalir.
- Dalir, 8, 31-32; sjá Herdalir.
- Dalforsnaust, 9, 16; sjá Naustaldalsfors.
- Dalr, 10, 27. 413. Nú *Dalsland* í Svíaríki; sambr. Norð- og Sunn-Dalr.
- Dalr, 7, 109. 110; 8, 423. Dalrinn mikli á Vínghulmörk í Víkinni í Noregi; kannske dalr sá, er nú kallast *Ingedal*, þó getr við Dal í 7, 109 f. líka skilið *Dalsland* í Svíaríki.
- Dalsfjörðr, 1, 237. Fjörðr á Fjöllum í Sogni í Noregi; nú *Dalsfjord* í Sunnfirði, af hverjum fyrrum nokkr hluti heyrði til Fjalafylkis.
- Dalskögr, 8, 171. Skógrinn milli Soknadals í Gaulardal og Dofrafjalls í Guðbrandsdöllum, í Noregi.
- Dalskögr, 9, 439; sjá Uppdalskögr.
- Damlað (Darmarra, Darmata, Garmara), 9, 270; 11, 396. Staðrinn *Damiette* á Egyptalandi.
- Danabyggðir, 10, 65. 68. Hér um Halland í Danmörk, nú í Svíaríki.
- Danakleif eða Danaklef, 9, 368; 10, 153. Einstigin uppá Bergið í Tunsbergi í Noregi.
- Danameyjar, 11, 270; sbr. 12, 150. Stulkurnar í Danmörk, hér á Jótlandi, því við Eybaugadani á hér líkliga að skiljast þeir sem bjuggu nálægt sjó austanfram á Jótlandi í Danmörk.
- Danaríki, 4, 288; 6, 398; 10, 42; 11, 194. 248. 397. 417. Sama sem Danmörk.
- Danaskógar, 11, 194-95. Skógarinnir vestanverbt við *Glocestershire* í Englandi; nú *Dane-Forest*.
- Danaveldi, 1, 83. 85. 110. 119. 121. 126. 154. 232; 2, 245; 3, 41; 4, 288. 355. 356; 5, 4, 132; 6, 25. 48. 49. 50. 53. 54. 56. 88. 91-94. 96. 227-29. 231. 232. 255. 290. 398; 8, 272; 10, 42. 50. 52. 90. 334. 344; 11, 44. 91. 185. 201. 207. 217. 220. 223. 226. 284. 286. 318. 359. 373. 397. 426. 427. Sjá Danmörk.
- Danavirki, 1, 120. 122-24. 126; 10, 246. 248. 250; 11, 28. 32-35. 180. Varnarvirki er gekk yfirum landið milli Slesmynnis (*Slies*) og Ægisdyra (*Kiöderen*) í Danmörk.
- Danir, 1, 2. 23. 26. 28. 42. 45. 65. 82. 85-87. 89-90. 107-9. 117-18. 120-22. 126-28. 137. 153. 160. 164. 170. 195. 232. 257; 2, 131. 287. 293. 295. 298-99. 302. 303. 308-10. 312-15. 317. 324-25. 327; 3, 15. 29. 158. 160; 4, 20. 22. 23. 24. 36. 45. 48. 49. 52. 64. 68. 77. 79. 84. 85. 87. 118. 123. 137. 168. 201. 205. 211. 229. 288. 291. 352. 354-55. 359. 360. 370; 5, 100. 131. 228-29. 239. 247. 250. 255; 6, 25. 27. 53-54. 61. 74. 75. 86. 89. 115. 118. 174. 176. 231. 233. 252. 254-56. 258. 260-63. 294. 296. 297. 311-13. 315-20. 324-26. 328. 330-32. 385. 398-99.

FORNMANNA SÖGUR. 12. BINDI.

S

436. 437. 445; 7, 51. 102.
151. 210. 211. 222. 306. 308.
309. 312. 313. 332. 348. 349;
8, 293. 303; 9, 6. 7. 34. 79-
81. 87. 145. 231. 415; 10,
22. 23. 43. 45. 46. 48. 50.
52. 54-59. 63. 65-71. 76-77.
81-84. 90-95. 100. 102-5. 160.
161. 196. 251. 257. 274. 340.
341. 346. 349. 351-53. 357. 386.
392-93; 11, 17. 18. 36. 59.
67. 70. 91. 138. 139. 159.
162. 179. 185. 188. 190. 191.
194. 196-97. 207. 209. 212-
13. 215-18. 221. 223. 245.
246. 248. 249. 260. 265. 267.
269. 281-83. 294. 296. 301-7.
312-15. 318. 335. 345. 346.
349. 375-78. 382. 387. 389.
393. 397-99. 406-8. 417-19.
421. 432. Innbyggjarar Dan-
merkr, sem líka kallast opt
eptir landsplátsum þeim, í hverj-
um þeir bjuggu, t. d. Eydan-
ir, Eylendingar, Sjálendingar,
Fjónbúar, Jotar, Skánungar,
Hallendingar og fl., sjá re-
gistrið á ýmsum stöðum. Kon-
ungir Danaveldis kallast optast:
Dana-konungir (sjá Danir), og
auk þess hjá skáldunum: All-
valdr Dana, 11, 215; Dana-
fylkir, 4, 354; -barri, 11, 318;
-skelfir, 7, 51; -visir, 5, 229.
- Danmörk (Danmerk), 1, 2-3, 6.
11. 28-29. 37. 39-40. 62. 65.
82. 85-87. 90. 107. 109-10.
115-16. 118-22. 125-26. 130.
133. 135. 143. 152-53. 155-
57. 160-61. 164. 167. 171.
183. 234. 257. 276; 2, 47.
79. 86. 131-32. 155. 158.
160. 184. 220. 241. 287. 288.
289. 290. 293. 295; 3, 19.
24. 29. 30. 40. 43. 52. 93. 98.
109. 211. 214. 215. 218. 221.
225; 4, 1. 6. 20. 22. 39. 40.
45. 66. 81. 118. 123. 140.
211. 291. 294. 295. 305. 350.
351. 355. 358. 363. 366. 375.
386; 5, 1. 4. 6-10. 41. 43.
100. 120. 123. 124. 131. 132.
139. 142. 182. 184. 247. 250.
252. 258. 263. 266. 300. 322.
359; 6, 7. 16. 25. 26. 28. 31.
34. 47. 55. 61. 82. 86. 88.
90. 91-93. 113. 116. 163. 173.
174. 176. 176. 177. 181. 218.
219. 221. 227. 231. 233. 238.
251. 252. 253. 254. 255. 256.
260. 282. 290. 292. 294-97.
298. 299. 302. 308. 326. 327.
330. 332. 333. 338. 373. 398-
400. 443; 7, 16. 27. 99. 111.
118. 176. 179. 180. 196. 200.
209-11. 212. 214. 218. 222.
228. 281. 282. 304. 306. 309.
312. 313. 315. 316. 318. 332.
337. 339. 342. 346. 354; 8,
19. 122. 127. 128. 194. 203.
272. 273. 280. 292-93. 297.
302. 310. 391. 392; 9, 2. 3.
5. 7. 12. 65. 67. 69. 79. 81.
83. 89. 109. 209. 217. 218.
224. 229. 237. 267. 323. 384.
411. 412. 415. 434. 439. 489.
525; 10, 1. 22. 23. 27. 42.
48. 52. 54. 57. 63. 64. 66.
67. 73. 76. 77. 81. 82. 90.
91. 92. 95. 96. 100. 101. 102.
104. 105. 111. 115. 117. 160.
161. 195. 223. 239. 246-48.
251. 258. 271. 273. 275. 285.
292. 300. 309. 333. 336. 337.
378. 381. 385. 387. 394. 396.
401-5. 406-7. 413. 417; 11,
1. 6-8. 14. 18-19. 24-32. 39.
41. 43. 45. 46. 51. 54. 57.
61. 63. 67. 70. 89. 91. 107.
111. 141. 142. 156-59. 161.
165. 179-80. 182. 183. 185.
186. 194. 200. 201. 205-7.
209-14. 218. 222. 225. 226.
229-31. 238. 242. 244. 245.
248-49. 252. 266. 268. 281-
82. 284. 287. 292-302. 308-
12. 314. 317-21. 323. 326-27.
329. 334. 336. 338. 341-46.
348-51. 353-56. 360. 362.
372. 380. 383. 386. 388. 392.

- 394-98. 400-401. 406. 408-10. 412. 413. 414. 416. 418. 419-20. 435. 440. Sbr. Danaríki og Danaveldi. Landamæri Danmerkr að sunnan var Egðerá (nú kölluð *Eideren*) og Holzetuland (nú *Holsteen*); svo taldist og Skán (*Skaane*), Hal-land og Bleikung (*Bleking*) til Danmerkr, sömuleiðis eyjan Hveðn (*Hveen*), Borgundarholmr (*Bornholm*), og líkliga eyjan *Helgoland*. Auk þess átti Danakonungur stundum ýms lönd og ríki, er ekki heyrðu undir nöfnum Danmörk eða Danaríki, heldr kölluðust, ásamt með Danmörk sjálfri, Danaveldi, sem þó optast brukast um Danmörk. Innbyggjararnir Danir; konunginn Danakonungur (sjá Danir) og Danmarkar-drottinn, 5, 247. Sá sem er úr Danmörk:
- Dansk, 1, 7. 85. 122; 2, 312. 318; 3, 37; 4, 3. 53. 73; 5, 357. 369; 6, 25. 26. 60-62. 253. 254. 275. 277. 323. 401. 436; 7, 309. 311; 8, 302. 304; 9, 433; 10, 66. 67. 81. 101. 179. 195. 293. 364; 11, 139. 142. 174. 201. 202. 281. 301. 302. 314. 337. 353. 426. 433. Danskur harri, 11, 853, s. s. Danakonungur.
- Danubius, 11, 415. Latínska nafnið á fljótið *Donau*.
- Darmarra og Darmata, 9, 270. Án efa albakað úr *Darmiað*, sjá þetta nafn.
- Deildarbjalli, 3, 142. Hjallinn fyrir ofan bæinn Hjallaland í Vatnsdal, í Húnavatnsþingi norðan á Íslandi.
- Depill, 8, 178. 373. Bær fyrir innan Hlaðhamra við Niðarós í þrándheimi í Noregi; nú *Deffe*.
- Difinn, 5, 135; sjá Dýflin.
- Digrin, 8, 35. Bær í Selabui á Strind í þrándheimi í Noregi.
- Digriskytníngur, 9, 413. Garðr í Óslo í Víkinni í Noregi.
- Digrmuli, 8, 73. 74. 121. 160. Skagi eða höfði milli Heftings og Munkholms við Niðarós í þrándheimi í Noregi.
- Dimarbru, 11, 381. Álskrifarinn hefir án efa meint, að bruin væri nefnd eptir staðnum Dimin, hvað ekki er; sjá Dunzarbru.
- Dimin (Dimun, Dimum, Dunum, Dunvi), 11, 380. 381. 393. Borg á Vindlandi; sama sem nú býrinn *Demmin* í Pommern.
- Dimon og Dimun, 2, 92. 109; 4, 284. 306. 307. 312. Eyarnar meiri- og minni-Dimun, nú *Store* og *Lille Dimen*, í Færeyjum.
- Dimun, 11, 393; sjá Dimin.
- Dinganes, 1, 95; sjá Þinganes.
- Dinröst, 10, 31; sjá Dynraust.
- Dofrafjall og Dofrafjöll, 2, 97. 102; 5, 179. 180; 6, 285; 7, 3. 122; 8, 42; 9, 33. 143. 226; 10, 90. 172. 182. Sama sem nú kallast *Dovreffield*, í Noregi.
- Dofrar, 1, 123; 4, 239. Sveit austan undir Dofrafjalli í Guðbrandsdölum í Noregi, nú *Dovre*. Vegna hendinga kallast Dofrar Döfrar í 1, 123; og Noregskonungur Döfra-drottinn.
- Drafn, 9, 313. 376; sjá Dröfn.
- Dragseiði (Dragsheiði), 1, 230. 301; 10, 287. 289. Eiðið fyrir ofan annesið Stað á takmörkum Norðsfjarðar og Sunnamæris í Noregi, nefnt eptir bænum ytra og innra Draga. Nú kallast eiði þetta *Dragseidet* ofanverðt á *Statlandet*. Stundum nefnist einungis Eiði; sjá E.
- Dragsmörk (Dragsvik), 10, 154. Bær á Ránríki í Víkinni í

- Noregi; nú *Dragsmark* í Bahúsléni í Svíaríki.
- Dráugar, 2, 213. Bær á Hornströndum, í Þorskafjarðarþingi vestan á Íslandi.
- Draufn, 1, 275. Fjallgarðr í Palteskju í Garðaríki, nú *Polozk* í Rússlandi.
- Draufn og Draumn, 9, 320. 376. sjá Dröfn.
- Drifeyjar, 8, 187. Eyjar í Sunnfirði í Firdafylki í Noregi; nú *Drivøe*.
- Drömunas, 9, 473. Bær á Norðmæri í Noregi mótis við Hítrar; nú *Drömnæs*.
- Dröfn (Drafn, Draufn, Draumn og Traufn), 5, 8; 9, 117. 313. 320-21. 376. Fjörðr á Vestfold í Víkinni í Noregi; nú *Drammen* eða *Dramsffjord*.
- Dubbin (Dublm og Dubrim), 11, 351. Líkliga þorpíð *Dubbin* skamt frá klaustrinu Dobbartin og þorpinu Lübíz í Meklenborg.
- Dússaksholt (Holt), 3, 207. 209. Bær á Rángarvöllum sunnan á Íslandi.
- Dunum og Dunvi, 11, 380-81. 383; sjá Dimin.
- Dunröst, 10, 31; sjá Dynraust.
- Dunzarbrú (Dímarbrú, rángt), 11, 381. Brú á fljótinu *Peene* í Pommern, hérumbíð þær sem áin *Ribenitz* fellr í það.
- Durholmaðs, 2, 233. Kerlingardals- og Hafra-ármynni, þær sem þær falla í sjó framundan Mýrdal við Dyrholma (eður Dyrhola), er nú opt kallast útendu nafni *Portland*, í Skaptafellsþingi austan á Íslandi.
- Dýflin (Dislin), 1, 8. 149. 188. 190. 234. 246; 4, 9; 5, 135; 6, 98; 7, 67. 70; 11, 410. Staðrinn *Dublin* á Írlandi.
- Dýflinar-skíri, 1, 246, og Dýflimar-skíði, 7, 67; sýmist vera landið (*shire*) kringum Dýflini, eða hérumbíð sama sem nú *County Dublin*.
- Dýngey eða (máske réttara) Dýngja, 10, 31. Vík á Ránríki í Víkinni í Noregi; nú *Dýngey* eða *Dýnekilen* við Gulmarestöðinn í Bahúsléni í Svíaríki.
- Dynjarnes, 9, 427. Bær norðan á Duney (nú *Dönnen* og *Dunöe*), er liggir framundan Rannensfirði í Helgelandsfógetadæmi sunnarliga á Hálogalandi í Noregi; nú *Dönnæs*.
- Dynraust (Dunröst og Dinaröst), 10, 31. Röstin fyrir sunnan *Dunnrossnes* sunnan á Hjaltlandi (nú *Shetland*).
- Dýrafjörðr, 11, 129. 158. Í Þorskafjarðarþingi vestan á Íslandi.
- Dyrnes, 3, 64; Dyrnes, 10, 122. 144. Annaðhvort er það rángt í 3, 64, að Dyrnes sé í Orkneyjum, eða það verða að vera til tvö Dyrnes; því við Dyrnes, 10, 122 og 144 skilst án efa *Durnish*, hálfí skamt aust frá VVrath norðan á Skotlandi.
- Dýrsá, 7, 313. Á er rennr gegnum *Dýrsøe* á Norðr-Jótlandi í Danmörk, og fellr við kaupúnið *Greensøe* úti Jótlandshaf (nú *Kattegat*).
- Dæla hilmir í 10, 430, vísu 57. er í 12, 234 útskrift með „Norvegskonung“, og setti þá Dælar að skiljast um þá, sem bjuggu í Dölunum í Noregi; þó mætti ágítska að „dæla“ hér egi að þýða hið sama, sem hins þekhta eður víðfángsgöða.
- Döfrar, 1, 123; sjá Dofrar.
- E**ðni eða Enni, 7, 246. Bær á Sunnhörðalandi í Noregi; nú *Etne*.
- Esja, 8, 164. Bær í Orkadal í Þrándheimi í Noregi; nú *Bojan*.
- Egða (Egðera, Egðvera), 1, 106; 11, 405. Fljótið *Eideren* í Danmörk: sbr. *Ægisdyr*.

Egðafylki, 9, 318; 10, 192. Sama sem Agðir.

Egðerá, 1, 106; 11, 405; sjá Egða.

Egðir, 4, 363; 5, 6. 18. 357; 6, 162. 167. 438; 7, 43. 46; 10, 83. 143. 190. Innbyggjarar Agða eða Egðafylkis í Noregi. Fyrir Noregs konung bruka skaldin: Egða-allvaldr, 6, 167; 7, 46; -drottinn, 4, 363; 6, 438; -fylkir, 5, 357; -gramr, 6, 162; 7, 43; -stillir, 10, 83. 143, og -ðblíng, 6, 172.

Egðrera, 1, 106; sjá Egða.

Eggja (Engja), 1, 36; 4, 234. 237. 239. 324. 382; 5, 30. 103. 116. 126. 127; 6, 36. 37; 10, 397. 399. Bær skamt frá Steinkersfirði fyrir innan cyna iðri (innri) í Eynafylki í Þrændheimi í Noregi; nú Egge.

Eggja eða Eggjar, 8, 333. Bær í Skaun (nú Skogn) í Gaulardal í Þrændheimi í Noregi; nú Eggan.

Eggjarsýsla, 10, 38; sjá Elfarsýsla.

Egíptaland, 1, 115; rángt fyrir Eigtaland; sjá þetta.

Egíptaland, 3, 56; sjá Egyptaland.

Egisfjörðr, 7, 343; sjá Ægisfjörðr.

Egyptaland (Egíptaland), 3, 56; 11, 414. Sama sem nú *Egypten*.

Eið, 1, 167; 8, 182; 10, 157. 189. Sama sem Dragesði; sjá þetta nafn.

Eið, 1, 241; sjá þrælacið.

Eið, 4, 152. 185. 186. Byggð í eða við Eiðaskóg.

Eiðar (Eldar er rángt), 9, 354. Byggð á Vermalandi í Svíaríki; nú *Eða* í Jösse-hérabi.

Eiðaskógr, 4, 118. 185-89. 315; 5, 24. 25. 44. 239; 6, 128; 8, 29. 59; 9, 16. 191. 348. 354. 360. 397. 405. 407; 10, 28. 272. Skógr á landamæri Vingulmarkar í Noregi, og Vermalands og Marka í Svía-

ríki, gekk frá Suleyjum (nú *Sölör*), alt suðr til Ránríkis (nú *Bakusleka*). Skógrinn kallast nú *Kdeskov*.

Eiði, 9, 376. 378. 394. Við Eiðsvöll á Raumaríki í Noregi.

Eiðbyggjar, 8, 194. Líklegast þeir sem bjuggu í sveitinni austan við Soknadalsfjörð nálægt Lúsa-kaupingi í Sogni í Noregi, kvar bæirnir *Fimbereide* og *Eide* nú standa; sbr. Fimreiti.

Eiðre, 10, 67. Á á Hallandi; nú *Æthra* eða *Edre*.

Eiðsberg (Heiðbjörg), 9, 444-45. Annaðhvort sama sem nú kallast *Eidsberg* á Vingulmörk í Víkinni, eða s. s. Eiðsvöllr á Raumaríki í Noregi.

Eiðsvágr, 10, 120. Sama sem nú *Eidsvaag* skamt norðr frá Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.

Eiðsvöllr, 9, 376. 378. 380. 381. 401. 406. 408. 444. 488. 526. Sama sem nú kallast *Eidsvold* ofarlíga á Raumaríki í Noregi. Hér var Heiðsæfjaþing haldið; sbr. Eiði og Eiðsberg.

Eiglos, 10, 408; sjá Elgisetr.

Eigtaland (Egíptaland, rángt), 1, 115, (sbr. 6, 75). Svo kölluðust forðum þau dönsku ey-lönd til aðgreiningar frá Reidgotalandi þ. e. Jotlandi, sem meginlandi.

Eikaberg (Eikabergeskógr, Eikabergaskor, Eikabergsstöð og Eikaskorsberg), 8, 348. 506. 507. Skógi vaxið berg fyrir sunnan þrælaberg við Oslo í Víkinni í Noregi. Bergið kallast nú *Egeberg*.

Eikiland, 9, 111; sbr. 9, 14. Þessu nafni heita margir bæir í Noregi, t. d. þeir á Rogalandi. Sá hér nefndi bær sýnist hafa verið á Upplöndum.

Eikreyjar, 10, 53. 63. 98; sjá Ekreyjar.

Eikundasund (Eykundasund), 3,

- 41-43. 74; 4, 306; 5, 3. 6. 10; 9, 18. 19. 37. 50. 119. 153. 175. 296. 887. Sundið milli Eikreyjar og Rogalands í Noregi, skamt fyrir sunnan Jáb-ar; nú *Egersund* fram undan samnefndum kaupstað.
- Eikundasund, 10, 65, rángt; sjá Ekreyjarsund.
- Eilífssfell, 1, 271. Bær í Laxárdal vestan undir Eilífssfalli, er nú kallast Tindastöll, í Skagafirði norðan á Íslandi.
- Einbui, 5, 28. Bær á Lesjum í Guðbrandsdölum í Noregi; nú *Enebo*.
- Eingilsnes eða Aungulsnes, 7, 94. Eptir samanhenginu getr hér ei meinað annað en nesið við ána *Ægos* (fyrirum *Ægospotamos*) innanverðt við tanga þann í Tracia (nú *Rumilien*) er liggir að norðanverðu við Hellespontus (nú *Dardanellasund*), og setti hér þá að lesast „*Ægisnes*“, einsog stendr í Orkney-ínga Sögu. Það sýnist sem söguakrifariinn, af því hann ekki vissi, hvar *Ægisnes* lá, hafi blandað því saman við Eingilsnes á Peloponnesus (Cap St. Angelo á Morea).
- Eingilsmenn, 6, 412; 7, 29. Sama sem Englar; sjá þetta þjóðarnafn.
- Eiri, 11, 363; sjá Erri.
- Eiriksey, 2, 214. 215. Ey við Austrbygðina á Grænlandi í Ameríku.
- Eiríksfjörðr, 2, 214. 215. Fjörðr í Austrbygðinni á Grænlandi í Ameríku.
- Eiríksbólmr, 2, 214. Ey nálægt Hvarfsgnipu á Grænlandi í Ameríku.
- Eiríkstaðir, 2, 213. Bær hjá Vatshorni í Haukadal í Dölum vestan á Íslandi.
- Eiríkstaðir, 2, 214. Bær í Örn-ey á Breiðafirði vestan á Íslandi.
- Eiríksvagr, 2, 214. Vik við Breiðafjörð vestan á Íslandi.
- Eistland (Eystland og Estland), 1, 7. 78. 89. 185. 222; 4, 9. 162; 8, 272; 10, 196. 391. Landið fyrir sunnan eða suðvestan Kyrrlabotn (nú *Fíncke Bugt*), sama sem nú kallast *Estland* og *Lifland*, er þó stundum nefnist hvert sér. Ísbyggjararnir *Æistr*, 10, 391.
- Eitreyjar, 4, 123; sjá Ekreyjar.
- Ekkjall, 1, 194. 195. Líkliga áin *Ofkel*, er feltr subtr um *Sutherland-Skire*, austan á Norð-Skotlandi og úti *Dornoch-Firth*, sem er armr af Breiðafirði. Bakki ár þessarar kallast: *Ekkjalsbakki* (Elsfinnarbakki), 1, 195.
- Ekreyjar (Eikreyjar, Alr- Eir-Sikr-eyjar eru rángnefni), 4, 123. 201; 10, 53. 55. 57. 63. 64. 68. 69. 78. 79. 80. 154. Smáeyjar framundan eyinni *Hiting* er liggir í Gautelfismými; eyjarnar töldast fyrrum til Rán-rikis í Víkinni í Noregi, ná til Bahúslands í Svíaríki, og heitir nú ein af eyjunum *Ökerö*.
- Ekreyjarsund (Eikundasund rángt) 10, 65. Sund við Ekreyjar, eða einu þeirra, sjá næst undangangandi nafn.
- Elda, 7, 267. 268; 9, 85. Bær norðr frá Beitissjó á landamæri Eynafylkis og Naumudals í þrándheimi í Noregi; nú *Eldø* eða *Eilden*.
- Eldueið, 9, 469. Líkliga eitið milli Beitissjóar, innna armr þrándheimsfjarðar, og Lýngen, fjarðar í Naumudali; á þessu eiti standa bæirnir Elda og Eidi, sem Eldueiði sýmist við-kent.
- Eldar, 9, 354; sjá Elðar.
- Eldeyjar- (Eldoyja-) sund, 9, 46. 49. 173. Sundið milli Eldeyjar (nú *Eldöe*) og eyunnar Stordar á Suðnhörfalandi í Noregi; nú *Eldöersund*. Í *Glaucens*

- utlegging kallast sund þetta: *Öresund*, 9, 173.
- Elfarbakki, 9, 269. 274. Bakkin
á Gautelfi; sjá G.
- Elfargrímur, 7, 17. 19. 20. 27.
183. 321. Þeir sem bjuggu við
Gautelfi; sjá G.
- Elfargvíslar og Elfargvíslir, 1, 7;
4, 9; 9, 274; 10, 196. Arm-
arnir á Gautelfi; sjá G.
- Elfarsker, 3, 219. Skerin fram
undan Gautelfi; sjá G.
- Elfarsund, 8, 187; sjá Auleyjar-
sund.
- Elfarsýsla (Eggjarsýsla, rángt),
9, 290. 321; 10, 38. Austr-
hluti Ránríkis í Vikinni í Nor-
egi; sýslan kallast Elfarsýsla
af því hún lá suðr eða austr
við Gautelfi, og sýnist hafa náð
hérumbil norðr til Nautasunda
og allt upp að horninu á vatn-
inu Vænnir.
- Elfi og Elfr (Elvi, Ælfi), 1, 6;
2, 128. 133; 3, 40. 74; 4,
9. 118. 121. 126. 164. 251;
5, 132; 6, 27. 51. 53. 256.
260. 311. 333. 444; 7, 16.
17. 20. 55. 62. 213. 256. 283.
300. 341; 8, 61. 80. 326;
9, 17. 18. 69. 117. 218. 230.
307. 351. 384. 406. 407. 443;
10, 33. 36-39. 46. 50. 53.
57. 58. 65. 68-69. 71. 72. 76.
90-91. 96. 101. 118. 159. 292.
423; 11, 207. 242. Sama sem
Gautelfr; sjá G.
- Elfi (Elve), 9, 350. 393-94. 401.
402. Árnar *Glommen* og *Vor-
men* í Noregi.
- Elfinnar-bakki, 1, 195. Ætti að
vera: elfinnar bakki, því hér
við skilet Ekkjalsfjotsbakki.
- Elfskr, 2, 252. Annadhvert sá
sem er úr Elfarsýslu (sjá þetta
nafn), eða annarstadar frá Elf-
inni, nl. Gautelfi; sambr. 10,
354, hvar sami maðr kallast:
Ærmskr; hvert réttara er verðr
ekki sagt; þar á móti er „Enskr“
bersýnliga rángt.
- Elgjarnes eða Elgines, 9, 378.
Sama sem nú *Iljernet*, nes á
Austfold, nálægt Nesodda við
Osloarsfjörð í Noregi.
- Elgisetr, 9, 325. 486. 493. 530-
82; og Elgiosetr, 10, 408; sjá
Helgisetr.
- Eljunesseyjar, 9, 503; sjá Esju-
nesseyjar.
- Ellibarvik, 10, 124. Vik skamt
frá Kirkjuvági á Hrossey í
Orkneyjum.
- Ellipallta, 6, 169. Annadhvert
Hellepontus (nú *Dardanel-
lasund*), eða Palus Mæotis (nú
Asovska haf), sem eptir ferða-
lagi Haralds sýnist líkliga.
- Elve og Elvi, sjá Elfi.
- Elvinaregg, (Elvinareing og Elv-
imaregg), 9, 374. Nálægt þræla-
bergi við Oslo í Vikinni í Noregi.
- Engja, 10, 399. Engjar-Cálfr
sama sem Kalfr af Eggju; sjá
þetta nafn.
- Engismenn, 5, 239. Sama sem
Englar; sjá þetta þjóbarnafn.
- England (Eingland og Ængland),
1, 15. 16. 20. 22. 26. 32. 51.
67. 110. 114. 117. 145. 148-
51. 162. 164. 201. 220. 231.
234. 239. 296-98; 2, 4. 23.
78. 79. 80. 148. 216. 224. 254;
3, 11. 29. 30. 31. 33-35. 41.
52. 53. 63-64. 83. 84. 86. 93.
109; 4, 9. 17. 36. 47. 48. 51.
53. 61-64. 74. 81. 211. 237.
288. 289. 291. 294. 305. 325.
329. 330. 349. 352. 355. 374;
5, 9. 31-33. 104. 124. 132.
142. 155-58. 166-68. 191.
224. 226. 228. 237. 257; 6,
7. 18. 26. 28. 50. 91-93. 374.
375. 387. 393. 395. 396. 398-
401. 403. 405. 410. 414. 415.
423-29. 439; 7, 44. 59. 77.
111-13. 236-37. 306; 8, 193.
370; 9, 229. 373; 10, 8. 9.
76. 85. 158. 200. 244. 254.
260. 271. 275. 276. 292. 300.
338. 371. 378. 380. 384. 385.
389. 392. 395. 397. 402-3.

406. 414. 416. 428; 11, 159. 162. 184-89. 194. 199. 200-203. 205. 206. 211. 215. 243-44. 410. 412. 416. 418. 419. 422. 426. 430-31. 436-38. Við England skilst optast sá hluti Brittanniú, sem Angelsaxar bygðu; frá Englandi aðgreinist því optlaga Bretland (*Wales*), Norðymbraland (*Northumberland*), sem Norðmenn að mestuleiti bygðu, og Kumraland (*Gumberland*), í hverju Kumrar (*Kymrar*) bjuggu. Innbyggjararnir kallast:
- Englar (Einglar), 4, 13. 17. 49. 51-53. 288. 363(?). 366; 5, 94. 227; 6, 407. 428. 435. 439. 441; 7, 77. 236; 10, 376. 426; 11, 188. 191. 198. 199.
- Englandsmenn, 11, 243; og Englis- (Einglis- Engila-) menn, 5, 239; 6, 412; 7, 29; 10, 274; 11, 162. 185. Konungurrinn: Englands konungur og Englakonungur, og hjá skáldunum: Engla stillir, 6, 435; Englands-allvaldr, 5, 1; -drottinn, 5, 32.
- Englandshaf, 4, 329; 10, 398; 11, 201; og Englandszjór, 10, 272. Hafit milli Englands og Noregs, og kannske nokkr hluti sundsins milli Englands og Frakklands.
- Engstr, 11, 189. Sama sem Enskr; sjá þetta nafn.
- Enni, 7, 246; sjá Eðni.
- Enskr (Engstr), 1, 111. 143. 164; 2, 252(?); 3, 54; 4, 53; 5, 227; 6, 399. 418-21. 425; 7, 77. 185. 306; 8, 296. 317; 10, 424; 11, 159. 184. 189. 196. 198. 431. 432. 434. 435. 436. Sá sem er af Englandi; sjá þetta nafn.
- Eqvitanía, 1, 108; 11, 407; sjá Aqvitanía.
- Erci, 11, 231; sjá Erri.
- Erkuleastolpar, 11, 416. Hüf-
- arnir *Kalpe* og *Abyla* sinn hverjumeginn Njörvasunda, nú *Strædet ved Gibraltar*.
- Erlendshaugr, 8, 116. 117; 9, 530. Haugr nálægt Bakka (nú *Baklandet*) við Nidarós í þrændheimi í Noregi.
- Ermland, 11, 414. Landit milli Vindlands og Sámlands (sjá þessi nöfn), þ. e. landit kringum *Elbing* í *Preussen*.
- Erneyjar, 9, 470; sjá Arneyar.
- Erri, 7, 213. 339. 340; sjá Eyri, nl. Skáneyri.
- Erri (Erci, Eiri, Eyri), 11, 208. 231. 363. Ey suðr frá Fjöni í Danmörk; nú *Ærøe*.
- Esberg, 11, 306; sjá Landesberg.
- Esjuberg, 1, 244. 245. Bær á Kjalarnesi í Kjalarnessþingi sunnan á Íslandi.
- Esjuneseyjar (*Esju-Æsu-Eljunesseyjar*), 9, 17. 119. 503. Esjunes kallast nú *Hesnes*, og eyjarnar *Hesnesöðr*, og liggja fyrir Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Estland, 10, 391; sjá Eistland.
- Evropa, 11, 414-16; sjá Norðrhálfan.
- Eydanir, 11, 216. 307. Þeir sem bjuggu á eyjunum í Danmörk. Sbr. Eyendingar og Danir.
- Eyði, 10, 169, á Vingulmörk í Noregi; kannske nálægt *Eideberg*, eða upp við Eyja- eða Eyna-vatn; nú *Øjeren*.
- Eyfirþingafjörðungur, 2, 202. Sama sem annars Norðlendingafjörðungur. Máske norðrhltu Íslands sé hér kendr við Eyjafjörð, af því hræðurnir Guðmundr ríki og Einar þveræingr voru þá mestir höfðingjar á Norðrlandi.
- Eyfirþingar, 2, 202; 10, 61, og Eyfirþingr, 2, 202. Sá sem býr í Eyjafirði norðan á Íslandi.
- Eyjabú, 10, 154. Bygð framarlaga í Guðbrandsdæli í Noregi; nú *Øjer*.
- Eyjafjarðarströnd, 1, 269. Ströndin austanfram við Eyjafjörð

- norðan á Íslandi; nú Svalbarðsströnd.
- Eyjaflarbará, 1, 251. Á er fellr eptir Eyjaflarbar hérabi og yti botn Eyjaflarbar, norðan á Íslandi.
- Eyjafljöll, 1, 252; 3, 99. Svo kallast fljöll þau, er liggja austast í Rángárþingi sunnan á Íslandi. Í þessum fjallaklasi liggja Eyjafljallajökull.
- Eyjafljótr, 1, 251. 267; 2, 68. 72. 239; 4, 281; 5, 269. 314; 6, 200; 10, 61. 94. Í Sögunum skilst stundum við Eyjafljótr allt það bygðarlag er fyrrum kallast Vaðlaþing, og næði frá Siglunesi til Reyniness (sjá þessi nöfn), norðan á Íslandi; en optast meínast þó sjálfr Eyjafljótr með héraðinu inn af honum. Seinna er takmörkum Eyjaflarbar- eða Vaðlaþings breytt svoléðis, að það nær nú lengra vestr á bóginn, nl. til Dalatáar eða Fljótahorns (Strákabjargs), og aþtr skemra austrvið, nl. til Vargjár í Kaupangssveit. Stundum kallast eptir Eyjafljótri: Eyfirðingafjórðing; innbyggjararnir Eyfirðingar; sjá þessi nöfn.
- Eyjan íbri, 1, 36; sjá Iðja og Iðri.
- Eyjan helga, 9, 2. 16. 67. 115. 397. 433. 526; 10, 167;
- Eyjan mikla, 9, 16. 115;
- Eyjan stóra, 10, 167, og
- Eyjan, 9, 397; sbr. 9, 448. Ey í vatninu Mjörs (nú Mjösen) á Heiðmörk á Upplöndum í Noregi.
- Eyjan helga, 3, 28; 7, 42; 9, 91. 396. Ey í Suðreyjum við Skotland; kallast nú *I Colm-Kill*.
- Eyjar, 2, 30; rángt fyrir Eyrar við Níðarós.
- Eyjarkeggjar, 2, 169. Þeir sem bygðu Færeyyar.
- Eyjarkeggjar (Eyskeggjar, Eyja-keggjar), 8, 280-92; 9, 97.
193. 332. Svo kallast upp-reistarflokkir af Orkneyingum, Hjöltum og fleiri eyjabúum.
- Eyjasandr, 2, 234. Líkliga heldr sandrinn við Landeyjar (Landeyjasandr), enn sandrinn undir Eyjafljöllum (Eyjafljallasandr) í Rángárþingi sunnan á Íslandi.
- Eyjaskeggjar, 9, 97; sjá Eyjarkeggjar.
- Eyjasund (Eyjarsund), 9, 387. Sund við eyjarnar Aumar í Stafangrsfjöa á Rogalandi í Noregi. Frekeyjarsund, sem sumar bækr hafa, er rángt, því konunggrinn sigldi frá Aumum í Eyjasundum til Björgynjar, en Frekeyjarsund er norðr á Mæri.
- Eyjavatn, 9, 14. 286. 316. 402. 410. Vatn á Raumaríki í Noregi, nú *Øjeren*. Fyrir austan vatn þetta lá Eyjasýsla, hverrar innbúar köllubust: Eynir.
- Eykundasund, 5, 3. 6. 10; 9, 387; sjá Eikundasund.
- Eyland, 4, 125. 155; 11, 307. 387. Eyjan *Öland* í Svíaríki.
- Eylendingar, 11, 382. 383. Sama sem Eydanir, þeir sem bjuggu á eyjunum í Danmörk, mótsett Jötum, sem bygðu meginlandið.
- Eylimaflótr, 1, 88; sbr. 12, 33; sjá Limaflótr.
- Eynafylki, 4, 91; 10, 183. Fylki eða sveit norðr við Naumudal í Þrándheimi í Noregi, svo kallast eptir Innri og Itri-eyjunum (nú *Inderöen* og *Yderöen*) í Þrándheimsfirði. Fylki þetta er nú vestri hluti *Inderöens*-fögetadæmis.
- Eynir, 4, 91. 237; 10, 183. Eynafylkisbúar.
- Eynir, 8, 399. Þeir sem bjuggu í Eysýslu austan við Eyjavatn (*Øjeren*) á Raumaríki í Noregi.
- Eyrar (Eyjar, rángt), 2, 29. 30; 6, 13. 21. 24; 7, 3. 311. 322; 8, 72. 88. 94. 113. 114. 152. 158. 160-63. 169. 177-78. 261. 326. 332-33. 339. 365.

369. 372-74. 376-77. 390; 9, 7. 15. 22. 23. 61. 91. 99. 125. 127. 171. 256. 429. 449. 464; 10, 411. Svo kallast *sá staðr* við Níðarós í Þrándheimi í Noregi hvar Eyraþing var haldið; sjá þetta nafn. Eyra-arnar meina menn sé sama, sem nú kallast *Bratören*.
- Eyrar, 8, 315-17, við Mariukirkjugarð í Oslo í Víkinni í Noregi.
- Eyraf, 9, 276. Nú *Eyrafakki* í Arneshvígi sunnan á Íslandi. Bæði nöfnin eru kend við eyra-arnar við Ölvusárós.
- Eyraf, 9, 468; sjá Aurar.
- Eyrafund (Eyrafund), 1, 27. 181; 2, 287; 3, 219; 4, 365. 367. 370. 371; 5, 8; 6, 331; 7, 151. 212. 339 (?); 10, 50. 81. 95. 103. 335. 339; 11, 225. 230. 238. 279. 390. Sama sem nú kallast *Öresund*, milli Danmerkr og Svíaríks.
- Eyrafund, 11, 279; sjá Eyrafund.
- Eyrafætti, 9, 512. Gata í staðnum Oslo í Víkinni í Noregi.
- Eyrafing (Eyrafing), 6, 24. 192. 287; 7, 1. 228. 300. 311. 384; 8, 41; 9, 1. 48. 91. 97. 113. 199. 215. 231. 242. 243. 252. 254. 256. 328. 449. 460-62. 476. 478. 496. 528; 10, 79. 273. Brúkast bæði um þingid og þingstáðinn á Eyrum, við Níðarós í Þrándheimi í Noregi.
- Eyri (Erri), 7, 213. 339. 340. Eftir samhenginu er hér ekki meint Erri (*Ærøe*), heldr Eyri (*Skånør*) eins og Heimskringla hefir.
- Eyri, 11, 208. 281; sjá Erri, nl. *Ærøe*.
- Eyarskeggjar, 8, 281. 283; sjá Eyarskeggjar.
- Eystrland, 4, 9. 162; sjá Eistland.
- Eystraland, 4, 155; sjá Eystra-Gautland.
- Eystra-Gautland (Eystraland), 1, 115. 131; 4, 155. 198; 8, 16; 10, 39; 11, 394. Herum-bil sama sem núverandi *Öster Gotklond* í Svíaríki; sambr. Gautland.
- Eystrasalt, 1, 62. 100; 4, 40. 193; 6, 23; 8, 30. 64; 11, 15. Sama sem nú kallast *Östersøe*. Í Fm. S. 4, 40, kallast haf þetta: Salt („austr í Salt“), og 4, 193 „rauða Salt“.
- Eystribýgg, 2, 214. Austrbýggin á Grænlandi í Ameríku, hverrar afstaba enn er óviss.
- Eystridalar (Austr-Dalir og Dalir), 4, 379; 5, 330; 8, 47. 54. 60; 9, 16. 115. 233-36. 318. 342. 367. 396. 472. 526. Fylki þetta lá fyrir austan Guðbrandsdali og Heiðmörk, og gekk allt norðr til Þrándheims; að austan lá Kjöltrinn og Dalirnir í Svíaríki, af hverjum nokkr blöti stundum sýnist talinn til Eystridala (nú *Österdalen*) í Noregi.
- Eystridælir, 5, 330. Innbar Eystri-Dala í Noregi; sambr. Dalamenn.
- Eysýsla (Æisusla), 4, 43; 10, 391. Sama sem nú kallast *Ösel*, ey við Estland í Rússlandi.
- Eyverskr, 1, 144; 10, 376. Sá sem er úr Orkneyjum og Subreyjum.
- Eyvik, 2, 203; sjá Heyvak.
- Eyvindarbudir, 11, 252. Bær Eyvindar bífur í Hjarrenda-sýslu á Vendilskaga á Norðr-Jótlandi í Danmörk; kannske sama sem nú *Vinstrup* (Eivindstorp þ. e. Eyvindarþorp) í *Venneberg Herred*.
- Fab (Fad), 9, 305. Á fyrir norðan Oslo í Víkinni í Noregi.
- Fabjon, 7, 235; sjá Apardjon.
- Fagrabrekka, 3, 142. 146. 150. 151. Bær í Hrutafirði, vestan á Íslandi.

Fala, 9, 402. Bær á Raumaríki í Noregi; kannske sama sem nú kallast *Folmo*, eða bærinn *Folvel*.

Falong, 11, 377; sjá Valung.

Falstr (Flastr, Flaustr), 6, 89, 255; 10, 293. 310; 11, 231. 360. 362. 363. Eyjan *Falster* í Danmörk.

Falstr- (Flastr-) byggjar eða byggvir, 6, 89. Innbúar eyttmar *Falstr* í Danmörk.

Farðhus, 11, 358. Sama sem nú *Fardhus* í *Farthusa*- eða *Farðs*-bærði á Hallandi í Svíaríki.

Farmannshaugr, 1, 12. Í þessum haugi, sem enn stendur á akrinum við Jarlsberg í *Sembo* (þ. e. *Sæheim*) sokn, skamt frá Tunsbergi á Vestfold í Víkinni í Noregi, var Björn farmadr (þaraf nafnið) Haraldsson hárfagra heyrtr.

Fauska- eða Föska-bryggja (Fiska-bryggja), 8, 360, í Björgyn á Norðhórbalandi í Noregi.

Faxaða, 1, 236. Opð á Faxafíla milli Reykjaness og Snæfellsness suðvestan á Íslandi.

Feyjarvand, 1, 40. Sundið við Fey (nú *Feyðe*) á Norðhórbalandi í Noregi; sjá Freyjarvand.

Feginsbrekka, 8, 92. Hvött milli Steinbjarga og Nidaróss í Þrándheimi í Noregi.

Fellshverfi, 2, 191. Sveit í Skaptafellsþingi austan á Íslandi.

Fenebi og Feneý, 10, 44; 11, 299. Sama sem nú *Venedig*, og

Feneýjabotnar, 11, 416. Víkin við Venedig og Adríatíska hafð.

Feneýjar, 5, 84; sjá Finneyjar.

Fenhring (Rign), 8, 187; 9, 20; 10, 64. Ey skamt fyrir utan Björgyn á Norðhórbalandi í Noregi; kallast nú *Asköe* eptir bænum Aski, sjá A. Rign, 8, 187, er auðsjáanlega rángt fyrir

Ríng, þ. e. Fen-Ring eða Fenhring.

Ferbleikr, 11, 342; sjá Fyrileif.

Fetlasfjörðr, 4, 55; 5, 160. Líkliga heldr fjörðrinn við Brest í Bretagne á Frakklandi, en Biskajiska hafð.

Feyjarborg, 1, 40. Eptir nafninu að dæma setti þetta að skiljast um berg á Fey, seinna Feye eða Feyi; en eptir samanhenginu verður Feyjarborg að vera afbakad fyrir Freðarberg.

Fjatrundaland (Fjörðungaland), 4, 155. Sá hluti Upplands í Svíaríki er lá milli Verma-Vestmanna- og Trunda-landa.

Fjales, 10, 87, líkliga rángt; sjá Palenz.

Fjalir, 1, 237; 2, 252; 3, 14. 36; 10, 184. 189. 355. Svo kallast enn nyrðti hluti Sogns eða Sygnafylkis í Noregi. Fjalir eða Fjalafylki samsvarar þá hærumbil suðausturhluta Summsjarðar (nú *Søndfjord*), eða *Askvolds* og *begge Dale Skibredet*. Innbyggjararnir kallast:

Fjalir, 8, 110, og

Filir, 6, 254. 408. 436; 8, 410; og Noregs konungur Fila-drottinn, 6, 254. 436.

Fjardbyrjusund, 9, 48; sjá Fjörbyrjusund.

Fjeldbyrg, 9, 106; sjá Fjölbyrju.

Fifi eða Fifr, 4, 293. Núverandi *Fife - Shire* á Suðr-Skotlandi, milli fjardanna *Firth of Forth* og *Firth of Tay*.

Fimreiti (Fimreri, Fjörteiti, Fosse-reik), 8, 203. 212. Bær summan fram við Söknadals (nú *Sogne-dale*-) fjörðr í Sogni í Noregi; kallast nú ýmist *Fimmereide*, *Fimbereide* eða *Femmeret*. Af því þeir sem bjuggu á Fimreiti kallast Eðbyggjar (sjá þetta nafn), sýnist heiti bæjarins í fyrstu hafa verið Fimbreiði.

Finayjar, 10, 399-400; sjá Finn-
eyjar.

Fingisjóð, 9, 405; sjá Vingsjóð.

Finnabú og Finnbú, 8, 10; 10,
273. Sama sem Finnmörk.

Finnabygðir og Finnbbygðir, 10,
76. 121. Sama sem Finnmörk.

Finnar, 1, 8-10; 2, 175; 5, 4,
42. 82. 207; 6, 370. 377-79;
7, 20. 115. 129. 215-16. 344;
8, 183; 9, 494; 10, 44. 76.
307. Innbúar Finnmerkr i
Noregi.

Finnar, 4, 44. Þeir sem bygðu
Finnland.

Finnabú og Finnbbygðir, sjá Finna-
bú og Finnbbygðir.

Finneði, 11, 358. Fylki i Svi-
þjóð. Núverandi Finneðin á
Smálöndum i Svíaríki. Í þessu
fylki lá Austbú, Vestbú, og
Suðrbú.

Finneyjar (Feneyjar, Finayjar),
5, 44. 84. 237; 10, 399. 400.
Sama sem nú kallast *Findöe*,
ey i floanum fyrir norðan Staf-
angr á Rogalandi i Noregi.
Sbr. Aslakt af Finneyjum i
Mannanafna-registrinu.

Finland, 1, 122; rángt fyrir
Valland.

Finland, 4, 44. 162. Nú Fin-
land i Rússaveldi. Fyrir sunn-
an Finland lá Kyrjálaland, nú
Karelen, við hvert Kyrjálabotn
er kendr; á hina síðuna lá
Kvenland, (nú *Österbotten*);
Innbyggjararnir: Finnar, og
Finnlendingar, 4, 44.

Finnmörk (Mörk), 1, 8; 3, 135;
4, 119. 231. 296. 315; 5,
235; 6, 377. 379; (7, 343.
rángt); 10, 43. 271. 272. 423.

Finnmörk kölluðust i fornöld
löndin milli Gandvíkr og Há-
logalands i Noregi, og samsva-
rar þá Finnmörk löndum þeim er
nú kallast *Fin-* og *Lapmar-*
ker i Noregi, Svíaríki og Rúss-
landi; sbr. Finnabú og Finna-
bygðir. Finnmerkr-búar köll-

uðust Finnar, sjá þetta nafn,
og sá sem var úr Finnmörk:
Finnar, 2, 320; 4, 7. 167; 10,
178.

Fjón, 1, 154. 155. 183; 6, 75.
82. 83. 88. 89. 174. 175. 294.
311; 11, 43. 47-49. 51. 53.
55. 58-62. 77. 90. 91. 153.
156. 209. 230. 231. 250. 257.
261. 262. 266. 281. 286. 308.
309. 352. 360. 361. 363. Ey-
landið Fyca i Danmörk Eyja-
búarnir kallast:

Fjónar, 6, 39?

Fjónbúar, 6, 74; 11, 351. 361.
og

Fjónbyggjar eða Fjónbyggjar, 6,
294; 11, 67.

Fjörðung, 9, 313; sjá Fröðung.
Fjörðungaland, 4, 155; sjá Fjörð-
undaland.

Firðafylki, 1, 26. 90. 93. 238;
4, 23; 10, 188. 189, og:

Firðir, 1, 4. 62. 87. 167. 227;
2, 252; 3, 14. 43; 4, 6.

246; 5, 10. 16; 7, 205. 215.
285. 287. 290. 301. 334. 343;

8, 99. 109. 183 (?); 9, 21 (?).
59. 63. 216. 473; 10, 142.

188. 189. 279. 355. Sá hluti
Noregs er lá milli *Sunnmæris*

á norðan, *Sogns* og *Fjala* á
sunnan og *Gubbrandsdala* á

austan. Firðafylki greindist i
Sunnfjörð (nú *Söndfjörð*) og

Norðfjörð (nú *Norðfjörð*).
Fjörðabúarnir kallast:

Firðir, 1, 301; 5, 74; 6, 88;
sbr. 12, 139; 8, 110; og Nor-

egskonungur *Fjörð* (þ. e. *Firða*)
fylkir, 6, 88.

Firðir vestr, 11, 158; sjá Vest-
firðir á Íslandi.

Firirleif, 7, 177; sjá Fyrirleif.

Firni, 8, 338. Bögumæli fyrir
firni, sem stendr i textanum.

Fiskabryggja, 8, 360; sjá Fauska-
bryggja.

Fitjar (Fittjar), 1, 14. 40; 2, 4;
4, 18; 5, 128; 6, 39; 10,
382. 424. Konungabú og stór-

- býli á eyinni Stord (nú Stordé) á Sunnhörfalandi í Noregi; nú *Fitje*.
- Fjölbyrja (Fjölbyrta, Fjeldbyrg), 9, 11, 107, 223. Ey eða annes norðanverbt í enum stóra Stafangrsflóa nyrðst á Rogalandi í Noregi; nú *Fjölbyrje*. Sbr. Fjörbyrjusund.
- Fjöll, 11, 126. Bær í Noregi, óvist hvar; abrir lesa Fljót, sjá þetta nafn.
- Fjüllungar, 8, 399. Þannig sýnist skrifarinn hafa afbakad nafnið Foldungar, eptir nýrri breitingu nafnsins á Foldinni í Noregi til *Follong*.
- Fjörbyrju- (Fjarðbyrju-)sund, 9, 48. Annabhvort sundað milli eyinna Mosts og Herfils á Rogalandi í Noregi, eða sama sem Stafangrsfjarðar mynni, er nú kallast *Brøfjord*.
- Fjörðr, 2, 245. Þrándheimsfjörðr í Noregi og sveitirnar kringum hann.
- Fjörðr, 4, 37. Sama sem Oslðarfjörðr; annars sýnist hér ega að lesast „austanfjarðar.“
- Fjörðr, 4, 271. Líkligast Sognafjörðr, eða fjörðrinn sem skerast inni Sogn í Noregi; getr líka skilist um Ostrarfjörð.
- Fjörnefsfjörðr, 8, 422; sjá Hornesfjörðr.
- Fjörteiti, 8, 212; sjá Fimreiti.
- Flakksfjörðr, 8, 338; 9, 125. Fjörðrinn við Flakka; sjá næsta nafn.
- Flabki (Flagði, Flauki), 2, 16; 8, 72, 338; 9, 23, 468. Bær með höfn skamt frá Digrmúla við Niðarås í Þrándheimi í Noregi; nú *Flakke*.
- Flagði, 9, 468; sjá Flabki.
- Flandr, 6, 398; 10, 92; 11, 422. Hérumbil sama sem nú *Öst- og Vest-Flandern* í Niðrlöndunum. Sbr. Flæmingjaland.
- Flastr, 6, 89; sjá Falstr.
- Flastrbyggvir, 6, 89; sjá Falstrbyggjar.
- Flatzmynni, 11, 392, 398; sjá Plazmynni.
- Flauki, 2, 16; sjá Flabki.
- Flaustr, 6, 258; sjá Falstr.
- Flaustrgafi, 9, 40; sjá Flostrgafi.
- Fljót, 7, 124, 126, 137; 11, 126. Bær í Noregi; sbr. Fjöll.
- Fljót, 11, 187. Líkliga sama sem Hanksfjót og Humra; sjá H.
- Fljót, 1, 267; 2, 229, 232; 6, 30. Sveit ytst í Skagafirði norðan á Íslandi. Innbyggjararnir Fljótverjar.
- Fljotsdalr, 2, 197. Hérabíð beggja vegna við Lagarfjót í Kibjafellsþingi austan á Íslandi.
- Fljótshlíð, 2, 26, 202. Sveitin að vestanverðu við Markarfjót í Rángarþingi sunnan á Íslandi.
- Fljótverjar, 2, 229. Þeir sem búa í sveitinni Fljótum í Skagafirði norðan á Íslandi.
- Flokavárbi, 1, 235. Sama sem nú hnúkrinn *Ryvarden* eða *Ryvaren* á landamæri Rogalands og Sunnhörfalands í Noregi.
- Flokavágr, 1, 235. Vík á Hjaltlandi.
- Flóruvágur (Flóravágur), 7, 183, 246; 8, 286-88, 300; 9, 42, 97, 332, 457, 500; 10, 26. Vík austan á eyinni Fenhring á Norðhörfalandi í Noregi.
- Flostrgafi (Flaustrgafi), 9, 40. Á nesinu austan við Niðarelsu austast á Auströgdum, eða vestast á Vestfold, eptir sem Niðarelsa er latin ráða laðdamerkjum þessara fylkna eða ekki; við Vikina í Noregi.
- Flyðrones, 11, 127. Líkliga sama sem nú kallast *Fliirnes* nálægt Borgund á Sunnmæri í Noregi.
- Flæmingjaland, 1, 133; 3, 29; 4, 48, 123; 6, 66; 10, 392; 11, 202, 227, 246, 247, 262.

282. 287. 288. 292. 293. 416. Subríhluti Níðrlöndanna, að sunnan lá Valland, að norðan Frísland; sbr. Flandern. Innbyggjararnir
Flæmingjar, 1, 134; 5, 137; 11, 292.
- Flugumýri, 10, 59. Bær í Blöndu-
hlöð í Skagafirði norðan á Íslandi.
- Flosteinar, 9, 18. 119. Holmar,
er nú kallast *Fogsteen*, vest-
anverðt við ána Sýru, syðst á
Rogalandi í Noregi.
- Folavölur, 9, 316. 343. 403. 441.
Bær í Noregi, á Raumaríki?
- Foldarsýsla, 9, 271. Líkliga heldur
á Aust- en Vestfold í Víkinni
í Noregi.
- Foldhella, 9, 475. Líkliga hellan
við Eituvág skammt norðr frá
Björgyn á Norðhórbalandi í
Noregi.
- Foldin, 1, 59; 3, 42; 4, 20.
103. 118; 5, 3. 8; 7, 250;
302; 8, 182. 168. 273. 274.
330. 424. 426; 9, 45. 111.
115. 269-71. 273. 348. 362.
363. 368. 501; 10, 52. 71.
73. 98. Við nafnið Fold (nú
Follong) skilst í Sögnum:
stundum fjörðr að inn af Vík-
inni í Noregi; er nú kallast
Christianiafjörð, og hvers
innsti eða norðasti hluti líka
kallast Óslóarsfjörðr eptir stað-
num Ósló; stundum sveitirnar
heggjavegna við fjörð þennan,
er kölluðust Austfold og Vest-
fold, og er stundum óvíst hvert
af þessum fylkjum meint er við
Fold, t. d. 9, 271. Innbyggj-
arnir kallast:
- Foldungar (Fjöllungar), 8, 399;
9, 271. 307; en líka Vest- eða
Vestr-fylðir, sjá V., þar móti
finnast nöfnin Austfold og
Austfylðir ekki í Sögnum,
nema undir nöfnunum Fold og
Foldungar.
- Folk eða Folka, 8, 440. Sama
sem nú *Fölke* eða *Fylkesbyg-*
den, íparliga í nyrðri hluta
Sogns í Noregi.
- Folkasberg, Folkberg og Foltis-
berg, 9, 232. 360. 363. Bær
í Heggum í Borgarsýslu í Vín-
gulmörk í Noregi; nú *Folken-*
berg.
- Folkn, 8, 70. 159. 363; sjá
Folskn.
- Folkrim, 5, 304. 306. Ey í Naum-
dalsfylki eða norðr á Hálaga-
landi í Noregi.
- Folskn (Folkn, Folsu, Folsa), 8,
41. 70. 159. 267; 9, 464.
Ey á Norðmæri í Noregi; nú
Stor-Fasen, hvareptir *Fossus-*
Leka er nefnt. Á eyari var
konungabúi.
- Forborti, 7, 29. Bær í Noregi,
í Þrándheimi?
- Forland, 7, 285. Bær í Noregi;
sjá Förland.
- Formintera, Forminterra (Formi-
tena), 7, 81. 83. Eyjar *For-*
mentera hjá Ívíza í Spánni.
- Fornafjall, 8, 439; sjá Svaforna.
- Fors, 9, 312. Bær nálægt Músta-
búi við Ósló í Víkinni í Nor-
egi; kannske sama sem nú
Övre-Fos.
- Fors (Foss), 7, 338; 11, 343.
Bær á Raumaríki í Noregi; nú
Fos, skammt frá *Blakhor*.
- Fors, 7, 177. 251. 272; 8, 420;
10, 431. Bær á Ránríki í Vík-
inni í Noregi; nú *Fos* í Tungu-
herabi í Bahúsleni í Svíaríki.
- Forsdalsr, 1, 62, sjá Rannsdalsr.
Þetta mismunarnafn sýnist benda
til að Rannsdalsr hafi verið
kendr við niðinn eða dunurnar
í Ranná.
- Forskirkja, 7, 251; 8, 420. Kirkja-
an að Forsi á Ránríki, hvar
enn er kirkjustaðr.
- Forsöla, 9, 18. Bær á Ránríki
í Víkinni í Noregi; nú *Fors-*
kella í Bahúsleni í Svíaríki.
- Fortuna, 8, 425; sjá Portyrja.
- Forþung, 9, 313. 320; sjá
Fröþung.

Foss, 11, 345; sjá Forá.

Fossreik, 8, 203; sjá Finnreiti.

Fótvík (Pottvík), 11, 337-41. Vík er milli *Skænnér* og *Malmðe* gengr inn til bæjarins *Hammer* á Skáni í Svíaríki.

Foxerni, 7, 55. 57. 60. 61. Nú *Fuserna* við eystri arm Gaut-
elfis á Vestra-Gautlandi í Sví-
aríki.

Frakkar (Fraccar, Franzesar), 1, 106. 124; 5, 137. 138; 6, 137. 426; 7, 329; 10, 85. Innbyggjarar Frakklands. Kon-
ungurinn Frakkakonungur, 10, 85, Frakkafylkir, 1, 124 og Frakklands stýrir, 11, 313.

Frakkland (Fracland), 1, 106. 108. 114. 122. 133; 6, 133; 7, 329; 11, 313. 405. 407. Við Frakkland skilst í Sögnum bæði einvaldsríki Kalls mikla, og þá eiginliga Frakkland eptir landaskiptunum sem gjörð voru í Verbum. Landafolkib Frakkar. Seinni títar nafn á Frakk-
landi er:

Franz, 6, 74; 10, 85. 92, með innbyggjurum:

Franzesar, 5, 185.

Freiba (Fröða, Fræði), 1, 39; 10, 382. Ey á Norðmæri (ekki Sunnmæri) í Noregi; nú *Fred-
øe*. Á þessari ey lá konungs-
búið Birkiströnd, og

Freidaberg (Feyjarborg), 1, 40, og suðr frá eyinni Freyjarund, sem án efa er afbakab fyrir Freyjarund á sama hátt og Feyjarborg, þ. e. Freyjarborg, fyrir Freidaberg; þar semoti liggja Bastarkallr (nú *Lille
Kistøe*) suðr við Qvamssey sunnarliga á Sunnmæri, og skamt þar fyrir sunnan Frekey, nálægt hverri Freyjarund. hefir verið; og Féey með Féey-
arsundi sunnanverðt við Hólm-
inn grá, norðarliga á Norðhéra-
landi. Öllur þessum stöðum

hefir sögumitarinn eða afskrif-
arnir slengt saman.

Frekeyjar, 5, 18. Eyjar eða ey (nú *Frøe*) suðr undir Staði á Sunnmæri í Noregi; sbr. Bjarneyjar. Sundið sunnan við þessa ey kallast:

Frekeyjarund, 9, 33, 228; 10, 119. Stundum er sundi þessu blandab saman við Önnur sund, svo sem: Bjarneyjarund, 5, 18; Eyjarund, 9, 387; hvertveggja rángt; og Freyjarund, 1, 40; hvar óvíst er hvert rettara er.

Freyjarund (Frekeyjarund, Fé-
eyjarund), 1, 40; sjá Freiba og Freidaberg.

Freymsosi (Þreymsosi), 11, 369. Mýri í *Alsted* héraði á Sjá-
landi í Danmörk.

Fridleikr, 11, 342; sjá Fyrileif.

Frisir, 1, 106. 124. 133; 2, 311; 6, 363; 10, 51. 351. 375; 11, 194. 405. Þeir sem byggðu:

Frisland, 1, 8. 122. 133; 4, 45. 122; 6, 398; 11, 355. 416.

Svo kallast í Sögnum ekki einungis norðhluti þeirra nú-
verandi Níðarlanda, heldr líka löndin norðr með hafinu allt norðr á vestrau Suðr-Jótlands í Danmörk. Sá hluti Frislands er lá fyrir norðan Egðerá beyrði þó ekki til Danmerkr, því hann var byggð af frábrugðinni þjóð Dönum. Konungurinn Frisafylkir, 1, 124; og sá sem er af Frislandi: Friskr, 6, 362.

Fröða, 1, 39; sjá Freiba.

Fröða-as og Fröðas, 8, 427. 433. 434; 9, 40. 155. Fjallhryggur fyrir ofan Tünsberg á Vestfold í Víkinni í Noregi.

Fröðung (Forþung, Fjörðung), 9, 313. 320. Á fyrri staðnum er sagt að ey þessi liggði í Thyri, vatni á Hringaríki í Noregi; á seinni staðnum að hún sé í Raund, vatni á Hólabandi, er virðist rettara.

Frosta, 2, 35. 40. 44; 4, 92; 7, 196; 10, 322. Nes í Skeynafylki í þrándheimi í Noregi; nú *Frosten*. Á þessu nesi eða tanga inni þrándheimsfirði var Frostóþing haldið, og eru Frostuþingslög, sem nefnast 1, 31 og 34, þarvið kend.

Frostóþing og Frostuþing, 1, 31. 32. 34; 2, 43. 45; 4, 18; 7, 136. 139; 9, 438; 10, 100; sjá Frosta. Til Frostuþings átti allr þrándheimr lögþingis-öskn.

Frysja, 8, 400; 9, 44. 165. 274. 285. 305. Á við Oslo í Vikinni í Noregi; líkliga sama sem nú kallast *Aggerselv*. Á ánni var

Frysjubrá, 8, 403. 506.

Fræpi, 10, 382; sjá Fréða.

Fuer eða Fuir, 11, 393. Líkliga setti hér að lesast Fuiz, þ. e. *Woelze*, eða norbaustr-hluti eyunnar *Usedom* í Pommern, með samnefndri borg.

Fundueð (Fundusæð), 9, 402. 406. Líkliga eiði við *Fundenfossen* í Glauma á landamæri Andals og Raumaríkis í Noregi.

Furusund, 8, 146. Nú *Furesund* í Sunnfirði í Fírbafylki í Noregi.

Fuznon, 11, 393. Þetta nafn brukast hér bæði um landsplátsið og borgina á því, og er án efa sama sem eyjan *Usedom* í Pommern, hveirrar gamla heiti var *Uznam*, með samnefndri borg, sem Saxi Grammaticus kallar *Usnum* og *Osnum* oppidum; sbr. *Uspa*.

Fýlingsfjörðr, 9, 19. Okunnr fjörðr milli Karmsunds og Siggjarvágs; sjá þessi nöfn.

Fýri, 9, 350. Bær í Nessökn ofarliga á Raumaríki í Noregi.

Fýrileif, Fýrileif, Fírerleif, Fýrizleif (þýrileif, Ferð- og Frið-leik), 7, 177. 185. 334; 8, 325; 11, 342. Bær nálægt Dragsmörk-

um að sunnanverðu við Gómsarfjörð á Ráuríki í Vikinni í Noregi.

Fýrisvellir, 5, 249. 250; 11, 180. Nú *Fýrisvald*, slétturinn við Fýrisá hjá gömlu Uppsölum í Sviaríki. Hér satí Hrolfr Kraki ur gullhorninu, og því kallast gullið Fýrisvalla sah, 1, 50.

Fyr-Vald, 4, 65, líkliga rángt; sjá Valdi.

Færayjar, 10, 393; sjá Færeyjar. Færeyjar, 6, 75, rángt, fyrir Eigotaland, þ. e. eyjarnar í Danmörk.

Færey, 4, 343, og

Færeyjar (Færayjar), 1, 178. 234. 247; 2, 89-92. 95-97. 105. 107-9. 112-18. 121. 123. 125-28. 168. 169. 172; 3, 247. 4, 109. 279. 284-88. 306. 310. 312. 341. 343-48; 8, 7. 9. 10. 12. 120; 9, 195. 324; 10, 317. 393; 11, 411. Na *Færðer*, milli Hjaltlands og Íslands, í Danakonungsríki; fyrurum láu þær undir Noreg. Þessar nefnast Færeyjar: Austr-ey, Dimon, Sandey, Skaley, Straumey, Subrey, Sviney, Austreyjar og Norðreyjar. Eyjabuarnir kölludust:

Færeyingar, 2, 88. 89. 92. 109. 172; 4, 285. 286. 307. 312. og sá sem er úr eyjunum

Færeyskr, 4, 285; 8, 362.

Förland (Forland), 7, 12. 285.

Bær í Noregi; máské við fjörð þann, er gengr jafnsæðis með Karmsundi til norðs inn í meginlandið á Rogalandi í Noregi, og nú kallast *Förrelandsfjord*.

Fökabryggja, 8, 360; sjá Fausta-bryggja.

Gaðis, 11, 415. 416. Nes (rángliga nefnt ey) á Spáni, á hverju býrinn *Cadis* nú stendur. Galicia, 11, 416, og Galizu- (Galizisio-) land (Vestr-

- Galicialand), 7, 78; 11, 302. Landið *Galicia* á norðrhluta Spánlands; kallast líka Jakobsland.
- Galvei, Galvæi (Galnei er rángskrifab fyrir Galuei), 9, 416. Landið *Galloway*, eða *Stewartry of Kirkudbright, Shire of Wigton*, og nokkr hluti af *Ayr Shire*, á Suðr-Skotlandi.
- Gamlaleir, 10, 382, í Gaulardal í Þrándheimi í Noregi.
- Gandvik, 4, 238; 10, 202. 204; 11, 43. Hafib milli Finnmerkr og Bjarmalands, móts við Helsingjabotn að vestan; nú Hvítahafib. Við Gandvikr þokuland 11, 43 er líkliga meint Finn-mörk, sem hér brukast fyrir Noreg, og meiningin er þá: anstan af Noregi meiga Íslendingar vænta Haralds Gormssonar.
- Garðar, 1, 258; 4, 111; 9, 436. 453. 456; 10, 24. Bær á Akranesi við Borgarfjörð sunnan á Íslandi.
- Garðar (Garþar), 1, 76. 98-101. 135. 137. 139. 143. 185. 222; 2, 96. 121. 224. 289; 3, 52; 4, 215. 221; 5, 89. 107. 117. 124. 200. 215. 221; 6, 22. 132. 133. 169-73; 10, 224. 230. 232-33. 259. 275. 376. 396. 404. 427. 495, og
- Garðaríki, 1, 76. 81. 96. 99. 139. 142. 145. 187. 222. 275; 2, 95. 289; 3, 36. 47. 50. 55; 4, 26. 106. 124. 198; 5, 25. 36-39. 43. 68. 68. 89. 104. 117. 121. 200. 270-79. 284. 85. 297-98; 6, 11. 18. 19. 21. 23. 102. 131. 237; 10, 43. 223. 225. 227-30. 245. 260; 11, 194. 201. 210. 212. 294. 335. 354. 414; og
- Garðaveldi, 10, 240. Öll þessi nöfn brukast um land þab í Austrvegi, er hérumbil sam-svarabi því seinna svokallaba
- Stóra- og Litla-Rússlandi, og greindist í þrjá höfuðhluti, nl. Holmgarð, Kænugarð og Palt-eskju; þarabaukin efnaði Garðaríki ýms lönd og hérað, t. d. Austrríki, Suðrdalir, Surzdalir, Valgaría; sjá öll þessi nöfn á sínum stöðum í registrinu. Sá sem er úr Garðaríki kallast Gerzkr og Girzkr; sjá þessi orð.
- Garðarsholmr, 1, 235; 11, 411. 412. Elsta nafn Íslands.
- Garðr, 6, 148. 152. 154. 167; sjá Mikligarðr. Á þessum stöðum kallast Grikkjakonungar: Garðskonungar.
- Garðs (Gar), 11, 383. Býrinn *Garz* á eynni Rygen í Pom-mern.
- Garðheimar og Garðheimr, 9, 469; sjá Tjelgarðheimr.
- Garmara, 9, 270; sjá Damíab.
- Garpsdalr (Garðdalr rángt), 2, 21. Bær í Geiradal innaf Króksfirði í Þorskafjarðarþingi vestan á Íslandi.
- Gascon og Gascónía, 10, 85; sjá Gaskün.
- Gáseyri (Háleyri, rángt), 3, 90, og
- Gásir, 2, 63; 6, 200. 360. Bær og höfn innanverót við Topp-eyri í Eyjafirði, norðan á Íslandi.
- Gásir, 11, 393; sjá Grosvin.
- Gaskün (Gascon, Gascónía), 10, 85. Landið *Gascogne* á Frakklandi.
- Gata, 2, 90-93. 95. 107. 114. 125-27. 168; 4, 284. 307. 312. 343. 348. Bær á Austrey í Færeyjum. Bæjarmennirnir Götuskeggjar; sjá þetta nafn.
- Gaubland, 10, 252; sjá Gautland.
- Gaul, 1, 210. 215; 8, 89. 90. 163. Á er sellr eptir Gaulardal í Þrándheimi í Noregi, og úti Orkadalsfjörð við Gaularós, 8, 37. 74; nú *Gauloeca*. Aim

kallast nú *Gulelven* og *Guledalselven*.

Gaular, 1, 237; 10, 168. Bær þessi sýnist hafa legið á Fjöllum í Sogni, eða í Sunnfirði í Firda-fylki í Noregi; Fjalir og Sunnfjörðr láu fyrrum saman og eru landamerki þeirra olíós, en nú nær Sunnfjörðr yfir mestan hluta Fjalafylkis, og í firðinum heitir bær *Söndre-Gulen*, og tveir firðir *Nord- og Mid-Gulenfjord*, svo og *Gauldal* og *Gaul-elv*, hvör örnefni án efa eru dregin af storbylinu Gaular. Í 4, 306 talast um Gaular milli Vikriunnar og Agða í Noregi, en þetta staðarheiti er okunnugt. Annars eru líka Gaular bæði í Sogni og Norðfirði.

Gaularás, 4, 93. 115. 317; 6, 271; 8, 37. 72. 74. 76. 121. 148. 163. 173. 262; 9, 23. 341. 476; 10, 265. Hals, er gekk frá Gaulardal og gegnum Strindina í þrándheimi í Noregi.

Gaulardalr, 1, 33. 209. 214. 218; 2, 40. 186; 3, 175; 4, 91-93. 115. 317; 5, 230; 8, 37. 90. 96. 163. 164. 171. 173; 9, 27. 133. 135. 236. 257. 318. 465. 476; 10, 51. 182. 183. 265. 268. 269. 322. 330. 382. 388. 425. Dalrinn beggja-vegna við ána Gaul í þrándheimi í Noregi; nú ýmist *Gauldalen* eða *Guledalen*. Í 4, 240 nefnist Gaulardalr í Guðbrandsdöllum, sem líkliga er rángt fyrir Ljör- eða Ljárdalr, og í 7, 343 Gaulardalr, sem líkliga er réttara en Gaut- eða Gaur-dalr, er nefnist 7, 215. Dalrinn með sveitum þeim er þar til heyrðu, og gengu allt austr til Jamtlands, kallast líka:

Gauldælafylki, 4, 91; 10, 183; og Innbyggjararnir:

Gauldælir, 4, 91; 8, 36. 173. 175. 394; 10, 183. 273.

Gaurdalr, 7, 215; sjá Gautdalr. Gautakastali, 10, 153. Kastalinn yfir Danakleif í Tünsbergi.

Gautalög, 7, 53. Sama sem Gautland.

Gautar, 4, 42; sjá Gotar.

Gautar, 1, 28. 132; 4, 119. 126. 200. 201; 6, 330. 334. 335; 7, 53. 55. 56. 209. 210. 337; 9, 385. 391. 392. 401; 10, 47. 65. 196. 392; 11, 358. Innbyggjarar Gautlandanna í Svíaríki, þó optast Vestra-Gautlands. Sambr. Vestr-Gautar. Austr-Gautar nefnast ekki í Sögunum. Gauta-stýrir, 10, 47, þ. e. Birgir jarl.

Gautasker, 1, 131. Sker við Eystra-Gautland í Svíþjóð.

Gautaveldi, 3, 215. Sama sem Gautland.

Gautavík (Gota- Gotu- og Götu-vík, eru rángnefni), 3, 109-11. 120. Vík við Borgarfjörð í Kítjafellsþingi austan á Íslandi.

Gautdalr (Gaurdalr, Gaulardalr), 7, 215. 343. Shr. Gaulardalr.

Gautelfi og Gautelfr, 3, 14; 4, 118. 201; 5, 239; 7, 52; 8, 61. Á er fellr úr vatninu Væni í Svíaríki og úti Jótlands-haf við núverandi *Göteborg*. Gautelfi var forðum landamæri Noregs, Svíaríkis og Danmerkr. Á þessi kallast optast Elfr, sjá E., og eptir því nafni kallast: Elfsarbakki, Elfsargrimar, Elfsarqvíslar, Elfsarsker, Ellarsýsla og Elfskr; sjá þessi nöfn undir E.

Gautland, 4, 42. 155; sjá Gotland.

Gautland (Gotland, Gaudland), 1, 28. 115. 131. 132. 154. 250(?); 2, 79. 80. 210. 212. 220-21. 284. 288; 3, 40. 74. 82. 213. 215; 4, 121. 124. 135-36. 140. 144. 155. 179. 185. 186. 191-93. 196. 198. 210. 306. 314. 371. 385; 5, 8. 25. 41. 223. 321. 326-29;

- 6, 51. 74. 89. 330. 333; 7, 26. 52. 56. 61. 62. 129. 209. 252. 254. 304. 336; 8, 61. 182. 185. 186. 272 (?); 9, 2. 4. 54. 63. 191. 209. 218. 246. 269. 328. 391. 398. 434; 10, 3. 26. 29. 31. 37-39. 71. 72. 252. 283-84. 292. 381. 413; 11, 39-40. 45. 47. 49. 354. 394; sbr. Gautalög og Gautaveldi; sama sem nú *Göta-land* í Svíaríki; það aðgreinið stundum í *Eystra-Gautland* (*Öster-Götland*) og *Vestra-Gautland* (*Väster-Götland*) með innbúunum Vestr-Gautar, sjá þessi nöfn. Innbyggjararnir Gautar, sjá hér að framan, og sá sem er af Gautlandi:
- Gautskr, 8, 388; 10, 40; og Gauzkr, 2, 80; 4, 18; 6, 86. 138; 7, 53. 60. 169; 8, 22. 308; 9, 99.
- Gautuskeggjar, 2, 89; sjá Götuskeggjar.
- Gaz, 11, 383; sjá Garðs.
- Gefia, 7, 272; sjá Befja.
- Geirbildarvatn, 1, 235. Stöðuvatn á Hjaltlandi.
- Geirland, 1, 253. Bær fremst í Borgarfirði, sunnan á Íslandi; af Landnámu sést að bær þessi, sem nú er eyðilagður af eldgosum, hét Geitland, og lá fyrir sunnan Hvítá á Geitlönðum, en ekki fyrir vestan ána í Hvítársðu; svo bæði bæjarnafnið og afstaðan er hér rángfært.
- Geirland og Geirlandsá, 1, 251. Bær eptir hverjum áin var nefnd, í Vestr-Skaptafellsþingi austan á Íslandi.
- Geirraudar- og Geirruðar-garðar, 3, 183. 194. 197. Land með samnefndri borg í Jötunheimum austr við Íshafid.
- Geirstaðir, 4, 27. 29. 30. 121; 10, 194. 196. 209. 210. 212. 213. Storbýli fog absetrstaðir konunganna á Vestfold; annað hvert sama sem nú *Gjerrestad*, kirkjustaðir í *Nedenæs-fögeta-dæmi*, eða *Gjerstad*, skamt fyrir austan *Laurvigs-fjörðinn* í Víkinni í Noregi.
- Geirsver, 4, 302. Norðast á Hállogalandi í Noregi; kannske sama sem nú kallast *Gaasvær*, norðarlaga í *Tromsøns* fögeta-dæmi.
- Geitabrá, 8, 318; 9, 511. 512. Brú við Oslo í Víkinni í Noregi; kannske á ánni Ló.
- Geitaskarð (Skarð), 2, 7. 247. Bær í Långadal í Húnavatnsþingi norðan á Íslandi.
- Geitisey, 11, 391. Nú *Gedser-odde* á eyinni Falstr í Danmörk; hér var konungsboið *Getesbye* eða *Gjeddesbye*.
- Geitisvík, 8, 396; sjá Grettisvík.
- Geitkjörr (Geitskor), 10, 65. 66. Líkliga myri á eða mótisvið núverandi *Getteröe*, skamt frá Varberg á Hallandi í Svíaríki, fyrrum í Danmörk. Se lesið Geitskor, meinast þarvið klif á nefndum stöðum.
- Geitsbekkr eða Getzbekkr, 11, 354. Líkliga *Gjedstedaae* fyrir norðan Viborg á Norðr-Jötlandi í Danmörk; kölluð eptir *Gjedstedbye*, framhá hverjum hún rennr.
- Geldingaholt, 10, 60. Bær framantil á Lángholti í Skagafirði norðan á Íslandi.
- Gelmin, 8, 164; 9, 93. Bær í Orkadal í þráðheimi í Noregi; nú *Gjölme*.
- Gerði (Gerði), 5, 44. 84. 237; 7, 231; 10, 399. Líkliga heldr bærinn *Gjerde* sunnarliga á Sunnhörðalandi, enn bærinn *Gaard* á *Talgøe* norðarlaga í Stafangsflóa á Rogalandi, í Noregi.

- Gerkir, 5, 361; sjá Grikkir.
- Germania, 4, 82; 10, 235; 11, 415. Gamla latínska nafnið á Þýðskalandi; í 11, 415. er sagt, að Saxland og Germania séu eitt.
- Gerno (Gerrun, Gerun), 10, 85. Staðr við Jörsala- þ. e. Miðjarðar-hafið; sama sem nú staðrinn *Gerona* í Catalónía á Spáni.
- Gerzkr, sjá Girzkr.
- Gestbakki, 8, 427. Garðr í Tunsbergi á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Getabekkr, 11, 354; sjá-Geitsbekkr.
- Gjörbakki, 2, 235. Barmrinn á Almannagjá við Þingvöllum í Árnessþingi sunnan á Íslandi.
- Gjáfjörðr, 10, 144; sjá Goafjörðr.
- Gjetulia, 11, 415. Land í Afríku.
- Gilda- (Gildis-) skáli, 8, 177, 285; 9, 22, 123. Dríkkjustofa í Niðarosi í Þrándheimi í Noregi.
- Gilja, 1, 255, 260. Bær í Vattdal, í Húnavatnsþingi norðan á Íslandi.
- Gilling, 2, 180. Ein af Gobeyjum í Salpti á Hslogalandi í Noregi.
- Gilsbakki, 2, 240. Bær í Hvítársíðu í Þverárþingi, vestan á Íslandi.
- Gimsar, 1, 169; 2, 41, 300; 3, 60, 108, 120, 122, 126, 129, 130, 134, 152, 161, 227, 228; 4, 61; 5, 304, 306; 6, 102; 7, 208, 335, 336, 395; 10, 322, 345, 354; 11, 126. Bær neðanverðr í Gaulardal í Þrándheimi í Noregi; nú *Gjemse*.
- Gimsey, 7, 273. Klaustr á Höfundi á Þelamörk í Noregi; nú *Gjemsöe*.
- Girkir, 5, 361; 8, 301; sjá Grikkir.
- Girzkr, 1, 101, 145, 187, 188, 191; 6, 23, 47, 187, og Gerzkr, 1, 190; 4, 124; 6, 47. Sá sem er úr Görbum eða Garbaríki.
- Girzkr (Grieser), 7, 96. Sá sem er úr Grikklandi; hér um Girza, þ. e. gríska tungu.
- Gisl- (Grislu-) pollar, 4, 54. Þessi, ennú okunni staðr, er líkligast að hafi legið í Bretagne á Frakklandi.
- Gistr, 9, 381; sjá Gullyn.
- Gjúlundi eða Gyljandi, 9, 305, 506. Höfn við bæinn Oslo í Víkinni í Noregi; eptir afstöðunni að dæma, sama sem nú kallast *Pipervig* við Christanú.
- Gizki, 4, 317-19, 322; 6, 357, 358; 7, 5, 48, 51; 9, 377, 438, 458, 465, 475, 478; 10, 52, 55, 56, 58, 123, 157, 158. Ey með samnefndum 2 bæum, sunnanverðr við Raumsdalarmynni á Sunnmæri í Noregi; nú *Gisköe*. Eyjarbúarnir: Gizkamenn, 10, 157, 158.
- Gjöllurás, 8, 317, 327, 400. Ná kallabr *Gjelleraas*, norðanstr frá Oslo í Víkinni í Noregi.
- Glabþors (Glabþros, Glabþorp), 9, 358. Bygð á Vermalandi í Svíaríki; herumbil sama sem nú kallast *Glafwa-sökn*.
- Glasisvellir, 3, 39, 40; sjá Glæisvellir.
- Glaumsteinn og Gleyksteinn, 10, 65; sjá Glymsteinn.
- Gljufra- (Gljufr-) fjörðr, 7, 215. Fjörðr suðaustan á cýnni Hlón í Salpti á Hslogalandi í Noregi.
- Glymsteinn (Glaum- og Gleyksteinn), 10, 65, 66, 67, 68. Sama sem nú kallast *Glumsteen* og *Glumsteensvig* fyrir norðan ana Eiðri, í Fardhuss-héraði á Hallandi í Svíaríki, fyrnum í Danmörk.
- Glæisvellir (Glasisvellir), 3, 135, 138, 139, 140, 183, 194, 196. Land í Jötunheimum austr við Lshafið. Sá eiginligi Glæisvöllr sýnist hafa verið í Jämtlandi í Svíaríki.
- Gnipalundr, 3, 184, 197. Bær í

- Grundaheræði í Jötunheimum; þær sönnu Grundir liggja í Angermannalandi í Svíaríki.
- Goafjörðr (Gjulfjörðr), 10, 144. 145. Fjörðr fyrir austan Dyrnes norðan á Skotlandi.
- Goddalir, 1, 271; sjá Guddalir.
- Godey, 2, 175. 176. 178; 10, 290. Godeyjar, 2, 178. 180; og Godeyjastraur, 2, 180.
- Eyjan eða eyjarnar sýnast hafa legið fyrir Sálptasjarðarmynni á Hálögalandi í Noregi, hvar ennú heitir *Gudöe*.
- Godjöð (annars Godþjóð), 11, 413. Folkib sem byggði þau svokölluðu Godlönd, sjá næsta nafn.
- Goblönd, 11, 413. Lönd þau, sem Godjöðin byggðu; heraf nöfnin Gotland, Éigotaland og Reidgotaland.
- Gobmar, 8, 325. Fjörðr á Ránríki í Víkinni í Noregi; nú *Gulmaren* í Bahusleni í Svíaríki.
- Goðnarfjörðr, 6, 251. 252. Sama sem nú kallast *Randersfjord* og inn af firði þessum *Gudenaas* á Norðr-Jötlandi í Danmörk.
- Gobrannr, 8, 273. 274. Bær í Noregi.
- Godrekstaðir, 8, 323; sjá Gudrekstaðir.
- Golapingslaug, 10, 411; sjá Gulaþingslög.
- Gölönd, 9, 301; sjá Jölund.
- Gorgasjám, 11, 392. Líkliga hér að við hið stóra Friska eða Stettlnar-haf, fyrir innan *Plazmynni* (nú *Swinemünde*) í Pommern.
- Gotar (Gautar), 1, 125. 250; 4, 42; 10, 375. Innbúar eyarinnar Gotlands í Svíaríki.
- Gotavík, 3, 110; sjá Gautavík.
- Gotland (Gautland), 1, 125. 250? 2, 288; 4, 42. 155; 8, 272; 10, 29. Eylandið *Gotland* í Svíaríki.
- Gotland, 9, 4; sjá Gautland.
- Gotneskr, 4, 42. Sá sem er af Gotlandi í Svíaríki.
- Gotuvík, 3, 109; sjá Gautavík.
- Grá, 7, 222; sjá Holminn grá.
- Grabarheidr (Grandar-Grundarheidr), 11, 371. 373. Seinna kallabist heiðin *Grathemose*, skamt fyrir sunnan Vebjörg á Norðr-Jötlandi í Danmörk.
- Grasdalur, 7, 301; 8, 142. 208. 287. 417; 9, 19. Nú *Gravdal* innanverðt við Hvarfsnes fyrir norðan Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.
- Grandarheidr, 11, 371; sjá Gratharheidr.
- Grandi, 8, 208. Bær í Noregi; kannske nálægt Grasdál, þar þessum bæum er slengt saman.
- Granmar, 9, 166; sjá Grenmar.
- Grattagref (Grattaberg, Brattagröf), 9, 364. Bær á Hábalandi á Upplöndum í Noregi; nú *Greftegræf* (2 bæir).
- Gregoriuskirkja í Niðarósi í Þrándheimi í Noregi, 6, 267; 9, 25/ 129.
- Grenjar, 4, 95; 5, 168; rángt fyrir Grenmar; nl. „m“ gjört til „ni“ og svá til „nj“.
- Grenningar, 5, 22; sjá Grenningar.
- Grenmar (Grenjar, Granmar), 4, 95; 5, 168; 9, 45. 166. 167. 310. 503; 10, 396. Sjóarsíðan á Grænlandi eða Grenmörk á Vestfold í Víkinni í Noregi; seinna kallabist sjóarsíðan milli Vestfoldar að austan og Limgarðssíðu að vestan, Grenmar, þó einkum milli Långasunds og Skens- eðr Skíðu-sjarðar.
- Grenmörk, 4, 20. Sama sem Grænland í Víkinni í Noregi.
- Grenningar (Grenningar, Gresningar), 5, 22. Sel í Valdali á Sunnmæri í Noregi; nú bærinn *Grønningen*, og sýnist þá rétta nafnið vera Grænningar, eins og stendr í Heimskringlu.
- Grettis- eða Geitis-vík, 8, 396. Bær í Noregi, á Upplöndum?

- Gricscr, 7, 96; sjá Girzkr.
 Grikkjar, 11, 315; sjá Grikkir.
 Grikkjaríki, 1, 275; 6, 147. Sama sem Grikkland.
 Grikkir og Grikkjar (Girkir, Gerkir), 5, 137. 138. 361. 364; 6, 136-39. 145. 147. 157. 160. 161. 163. 168; 7, 96. 329; 8, 148. 301; 11, 315. 316. Innbúar Grikklands, þ. e. þess gríska keisaradæmis.
 Grikkland (Gricland), 1, 137. 141. 275; 3, 58. 62; 5, 5. 136. 363; 6, 167; 7, 93. 194. 329; 10, 241. 242. 371; 11, 415. Sbr. Tracta og Grikkjaríki. Svo kölluðu Norðmenn þad gríska keisaradæmi; sbr. Mikligarör. Innbyggjararnir kölluðust Grikkir og Gerkir; keisarinn (sem Norðmenn kölluðu konung), Grikkjakonungur, og hjá skáldunum Grikklands jöfur og stolþengill, 6, 167; og í Fm. S. 5, 5. Þýðir Grikklands gjætur: guð. Sá sem er úr Grikklandi kallast ýmist: Girzkr eða Gricskr.
 Grikklandseyjar, 6, 135. Eyjarnar í Ægeíska hafinu, fyrir austan Grikkland.
 Grikklandshaf, 6, 134. 139. 161; 7, 85. 86. og
 Griksalt, 7, 86. Hafid við Grikkland, einkum þad Ægeíska.
 Grimaskarð, 3, 139. Kleif yfir fjöllin milli Björgynjar og Alrekstadaá Norðhórbalandi í Noregi.
 Grimsbær (Grimsker), 1, 23. Sama sem nú kallast *Great-Grimsby*, í *Lincolnsire* á Englandi.
 Grimsey, 4, 281-83; 9, 317; 10, 59. Ey fyrir þingeyjarþingi norðan á Íslandi; heyrir undir Vablaþing.
 Grimsnes, 2, 203. Sveit í Árnesþingi, sunnan á Íslandi.
 Grimsker, 1, 23; sjá Grimsbær.
 Grimstunga, 2, 6. 7. 11-14. Bær í Vatnsdal í Húnavatnsþingi norðan á Íslandi.
 Grindholmasund (Grundholmasund), 8, 424; 9, 17. 119. 299. 374. 443. 504. Sundið *Vrængen* milli Nottreyjar að austan og Tjomeyjar að vestan eða norðvestan, skamt fyrir utan Tunsberg á Vestfold í Vikinni í Noregi.
 Grindr, 1, 255. Örnesni í Kalmanstungulandi í Borgarfirði, sunnan á Íslandi.
 Grjot, 8, 170. Bær í Niðarósi í Þrándheimi í Noregi.
 Grjotar, 8, 172. 174. Bær í Orkadale í Þrándheimi í Noregi, nú *Grötte*; sbr. Grýtingr.
 Grislopollar, 4, 54; sjá Gislupollar.
 Grofa, 9, 441. Bær í Noregi, á Upplöndum?
 Gröstadir, 2, 252; sjá Ofrostadir.
 Grozvin og Grozum, sem er rángfært fyrir Grozuin, (Gásur, rángt), 11, 381. 393. Líkliga gamli staðrinn *Grozwin* í samnesfndu landsplátsi, við Oderfljótsmynnð í Pommern.
 Grund, 9, 435. Bær í Eyjafirði norðan á Íslandi.
 Grundarheiðr, 11, 371; sjá Gráarheiðr.
 Grundholmasund, 8, 424; sjá Grindholmasund.
 Grundir, 3, 184. 197. Herad eða byggð milli Jötunheima og Rissalands; sjá þessi nöfn, svo og Glæsisvellir og Gnúpalandr.
 Grýtingr, 1, 35. 36; 2, 41. Bær í Gaular- eða Þó heldr Orkadale í Þrándheimi í Noregi; kannske sami og Grjotar.
 Grænaland, 6, 298; sjá Grænland, í Ameríku.
 Grænasund eða Græningjasund, 10, 22; 11, 379. 391. 394-95. Sundið milli eyanna Manar og Falstrs í Danmörk; nú *Grøn-sund*.
 Grænatéigr, 6, 103. Engi í Melalandi í Hrutafirði, vestan á Íslandi.

- Græningjasund, 7, 249; 8, 311; 9, 500. 501. Sundið við eyna Græning, nú *Grønningen*, norðanverðt við Mostr á Sunnhörðalandi í Noregi.
- Græningjasund, 10, 22; sjá Grænasund.
- Grænland (Grænaland), 1, 234; 2, 215. 245-46; 4, 176. 279; 5, 269; 6, 190. 191. 298. 300; 10, 24. 111. 317; 11, 411. 412. Grænland í Ameríku, þ. e. Vestrhálfunni. Landsfolkib kallast: Grænendingar, og sá sem er af landinu: Grænlénzkr.
- Grænland eða Grænlandsfylki (Grænmörk), 1, 279; 4, 20. 30; 10, 196. 209. 214. Það er víst að á öllum þessum stöðum meinast Grænland í Vikinni í Noregi. Fylki þetta lá umhverfis Norðsjó, vatn sunnan á þelamörk, milli Agða að vestan og Vestfoldar að austan og að sunnan, þegar Agðir og Vestfold náðu saman. Grænland, sem nefnist 7, 42. 43; 9, 307. 325. getr einsvel skilið um Grænland í Vikinni, einsog um Grænland á Upplöndum, sem einungis nefnist í Fm. S. 1, 60, hvar lestrar-mátinn þó er óviss. Grænland á Upplöndum er alitib hafa verið nokkr hluti þotns og Haðalands; sjá H. og þ. Grænlandsdrottinn, 7, 41. Sama sem Noregs konungr.
- Grænlandshaf, 4, 177. Hafib milli Íslands og Grænlands í Ameríku.
- Grænendingar, 10, 111; og Grænlénzkrir menn, 10, 112.
- Innbuar Grænlands í Ameríku.
- Grænlénzkr, sá sem er af Grænlandi í Vikinni í Noregi, kenningar-nafn Haraldar Guðraubarsonar, sjá mannanafna-registrið.
- Grön, 9, 383. Bær á Haðalandi á Upplöndum í Noregi; nú *Gran*.
- Guðacy, 10, 127; sjá Guðey.
- Guðakrsá (Gundakrsá), 11, 375. Fljót á Vindlandi, líkliga sama sem nú kallast *Warnow* í Meklenborg á Þýðskalandi; við þetta fljót stendr staðrinn *Rostock*. Árinna vindverska nafn var *Goderakaa*.
- Gubbrandsdalir (Dalir), 1, 6; 3, 71. 73; 4, 8. 83. 88. 94. 286; 5, 23; 8, 42. 57; 9, 33. 143. 226. 236. 372. 373. 377. 396. 484; 10, 181. 201. Þannin kallabist sá hluti Upplanda, er lá millum Dofrafjalla að norðvestan og norðan, Eystridala að austan, Heiðmarkar, þotns, Haðalands og Valdress að sunnan, en að vestan aðgreindi Långafjall Dalina frá Fjarðafylki, Sunnmæri og Raumdælafylki. Gubbrandsdalir samsvara þá hérumbil því héraði, er nú kallast *Gulbrandsdalen* í Noregi.
- Guðdalir (Goðdalir), 1, 270. 271; 2, 207. Dalir, með samnefndum bæ, í Skagafjarbaddölum, norðan á Íslandi.
- Guðdælir, 2, 63. Þeir sem bygðu nýnefnda dali.
- Guðey eða Guðeyjar (Gubacy), 10, 126. 128. 129. 143. Ey við Satúrismula vestan á Skotlandi; nú *Gigha*.
- Guðreksstaðir (Gobrekastaðir), 8, 323; 9, 489. 525. Bær í þrándheimi í Noregi.
- Gufáros, 1, 285. 286; 2, 24. Mynnib á Gufá á Mýrum, í þverárþingi vestan á Íslandi.
- Gul, 10, 153. Ey á landamæri Norðhörðalands og Sogns í Noregi, nú *Guløe* í Sogni. Á þessari ey var Guláþing haldið. 1, 31. 288. 297; 4, 18; 7, 136. 139.
- Guláþingslög, 7, 3; 9, 252. 254. 255. 259. 263. 293. 317. 325. 382. 372. 387. 429. 438. 499. 500; 10, 153. Þannig kallast fylki þau er áttu lögþingissökn til

eyjarinnar Gul; en þab voru Fjarða- Fjala- og Sygna-fylki, Sunn- og Norðhúrbaland. Gulafingsmenn, 9, 256: 263. 264. 499. Þeir sem bjuggu í Gulafingslögum í Noregi. Gullbergseib, 10, 55. 56. 58. Eibi við Gautelfi skamt fyrir austan lindishólmana, nú *Guldberg*, á Vestra-Gautlandi í Svíaríki. Gulley, 10, 72. 154. Ey vestanverðt við eyna Orðost á Ránríki í Víkinni í Noregi; nú í Bahúsléni í Svíaríki. Gullhamar, 8, 72. Hamar niðr við sjörðinn við Gullásinn nálægt Níðarósi í Þrándheimi í Noregi. Gullvarta, 7, 94. Borgarhlíb í Miklagarði. Gullyn (Gyllin, Gistr), 9, 381. Bær á Hábalandi á Upplöndum í Noregi. Gunmanes, 9, 7. 11. 17. 28. 31. 89. 105. 137. 141. 222. 225. Bær á Valdresi á Upplöndum í Noregi. Gundakrsá, 11, 375; sjá Guðakrsá. Gunnarsbræ, 9, 268. 272. 276. Bær nálægt Sæheimi á Vestfold í Víkinni í Noregi; nú *Gundersby*. Gunnbjarnarsker, 2, 214. Sker eðr eyar í Grænlandshafi, líkliga þær sömu sem nú kallast *Danells-eyjar*. Gunnbildarmýri, 11, 26. Mýri, líkliga við Haraldskjer, nálægt *Jellinge* (Jalangri) og *Veile* (Vöblum) á Jotlandi í Danmörk. Gunnvaldsborg, 4, 55. Borg nálægt Seljupollum á Frakklandi. Gunnvorp, 4, 241; sjá Hünþorp. Gýgisvík (Gýgvík), 8, 417. Vík suðr frá Björgyn á Norðhórðalandi í Noregi; nú *Kykelvig*? Gjylandi, 9, 305. 506; sjá Gjulandi. Gyllin, 9, 381; sjá Gullyn.

Gyrvi, 9, 496. Bær í Noregi, í Þrándheimi? Götuskeggjar (Gautuskeggjar), 1, 247; 2, 89. Þeir sem bjuggu í Götú á Austrey í Færeyjum. Götuvík, 3, 120; sjá Gautavík.

Há (Hæ), 8, 385. Bær eða ey í Noregi.

Habaland (Hapalland), 1, 6. 10; 4, 7. 9. 10. 83. 88. 145. 146. 152. 249. 287; 6, 340; 7, 214. 324. 342; 8, 43. 44. 168; 9, 290. 312. 313. 320. 347. 351. 363. 364. 365. 381. 383. 395. 396; 10, 167. 169. 175. 181. 210. 377. 378. Þannin kallast á hluti Upplandanna í Noregi, er lá milli Raumaríkis og Hringaríkis að sunnan, þotns að austan, Valdres að vestan, og Guðbrandadala að norðan; og samsvarar hærumbil því núverandi *Hadeland* eða *Land*. Nokkr hluti Hábalands meina sumir að fyrstum hafa heyrt til Grænlands; sjá G.

Hábar (Hauðar), 7, 9; 9, 312-13; 10, 424. Innbuar Hábalands í Noregi; við þá er Norvegskonungur kendr í 7, 9, og kallabr Háðadróttinn.

Haddingjadalur, 8, 432; 9, 367. Fylki á Upplöndum í Noregi, milli þelamerkr og Hringaríkis að sunnan og austan, Valdres að norðan, og Hörðalands að vestan; nú *Hallingdal*.

Hádyri eða Háeyri, 9, 37. 151. Eyrin vestan við, eða mynnð á Háelfi í Soknadali, skamt fyrir norðan Agðir, á Rogalandi í Noregi.

Háey eða Háeyjar, 8, 187-88; 9, 29. Ey á Fjöllum í Noregi; nú *Haaøe* í Sunnfirði.

Háeyri, 9, 37; sjá Hádyri. Háfnarmynni, 8, 367; sjá Háfnarmynni.

- Háfr**, 2, 234. Bær í Holtum í Rángarþingi sunnan á Íslandi.
- Hafrances**, 3, 107. Bær í Reiðarfirði í Kibjafellsþingi, austan á Íslandi.
- Hafrsfjörðr**, 1, 239; 10, 190-93, og Hafsvágr, 10, 378. Líkliga heldr *Hafsfjörð* eða *Hafsvaag*, norðvestan á Jabri á Rogalandi, enn Boknarfjörðr (*Bokkenfjord*), sem er norðar á Rogalandi í enum stóra Stafangsflóa.
- Hafrsfjörðr**, 2, 214. Fjörðr á Grænlandi í Ameríku.
- Hafrsgil**, 2, 256. Gilíð við Hafraftinda í Svinadal í Dölum vestan á Íslandi.
- Hafsvágr**, 10, 378; sjá Hafrsfjörðr.
- Hafsteinssund** (Hallarheimssund), 8, 424; 9, 13, 111, 224. Af öllum þessum stöðum er auðsæð að sund þessi hafa legið fyrir austan Tunsberg við Vestfold, en ekki við eyna Trums á Lim-garðssíðu í Víkinni í Noregi.
- Hakadalr** (Hattardalr), 9, 363, 364, 381; 10, 180. Bær á Raumaríki í Noregi; nú *Hakadal*.
- Hákallaströnd**, 9, 430. Strönd við Björgyn á Norðhörtalandi í Noregi.
- Hakarskot**, 9, 420; sjá Hattarskot.
- Hákonargarðr**, 9, 398. Garðr í Oslo í Víkinni í Noregi.
- Hákonarbella**, 1, 46; 4, 18; 10, 384. Örnefni í landi bæjarins *Helleren* skamt fyrir sunnan Björgyn á Norðhörtalandi í Noregi.
- Hálacryri**, 8, 304; sjá Háleyri.
- Haldi**, 8, 310; sjá Aldir.
- Háleyri**, 3, 90; rángt fyrir Gáseyri.
- Háleyri** (Hálacryri, Hálæy), 2, 79, 90; 8, 304; sbr. 1, 27 og 12, 26. Helsingjacyri, nú *Helsingör* á Sjalandi í Danmörk.
- Háleygr**, 4, 256; og
- Háleyir** eða **Háleyjir** (Haulauyir, Haulgar og Hülgar), 1, 7, 306; 2, 166, 252; 4, 232, 234, 257, 259, 325, 326; 5, 73; 7, 132, 134, 344; 9, 319; 10, 184, 195, 292, 308, 386, 390; 11, 42. Innbyggjarar Halogalands í Noregi.
- Hálæyskr** (Hálæyscr, Hálæyscr), 1, 253; 2, 143; 4, 296; 7, 216, 344. Sá sem er af Hálögalandi í Noregi.
- Halland**, 4, 9; rángt fyrir Hállogaland.
- Halland** (Hjaltland og Hjatland, 11, 59, eru rángnefni), 1, 26, 30, 115; 6, 74, 295, 311, 315, 318, 324, 326, 331, 436; 7, 4, 180, 315; 9, 13, 14, 15, 109, 111, 113, 224, 275, 293, 415, 417; 10, 50, 54, 56, 59, 65, 66, 68, 70, 362, 407; 11, 59, 211, 223, 224, 230, 337, 343, 358, 363. Sama sem nú kallast *Halland*, í Svíaríki. Fyrrum lá lönd þetta undir Danmörk, hvörsvegna það líka kallast Danabygðir, 10, 65, 68; og af því það lá með Jótlandshafi frá Gautelfi og suðr til Skáneyjar, kallast það eptir afstöðu sinni Hallandssíða, 10, 68. Folkið, sjá 3 næstu nöfn.
- Hallandsfarar**, 6, 74; 11, 224; og
- Hallandsmenn**, 6, 324; og
- Hallendingar**, 11, 224, 225, 338, 351. Innbúar Hallands.
- Hallanes**, 6, 406; sjá Hællornes.
- Hallarheimssund**, 8, 424; sjá Hafsteinssund.
- Hallkelsvík**, 1, 169. Vík við samnefndan bæ fyrir sunnan eyna Höb á Sunnmæri í Noregi. Bærinn heitir nú *Haldkjeldsvíg*, og liggir að austanverðu við *Voldensfjord*.
- Hallvarðskirkja**, 7, 174, 212, 228, 278, 338, 354; 8, 231, 396, 407, 409; 9, 143, 227, 276.

285. 414. 510. 511. 525; 10, 73. 419. 429; 11, 345. Ein af kirkjunum í Oslo í Víkinni í Noregi.
- Halogaland, 1, 26, rángt fyrir Halland, og 4, 306, rángt fyrir Hörðaland. Á báðum þessum stöðum finnast þau réttu nöfn í textanum.
- Halogaland (Holeygaland, Hölogaland), 1, 7. 8. 10. 165. 169. 296. 302. 306; 2, 1. 17. 144. 174-76. 206. 215. 217. 219; 3, 14. 73. 82; 4, 9. 231-33. 275. 296. 325-26. 320. 373; 5, 2. 3. 125; 6, 30; 7, 10. 100. 111. 215. 322. 343; 8, 183. 185-86. 311-12. 370. 373. 390; 9, 251. 308. 320. 341. 438. 454. 466. 469; 10, 1. 74. 201. 272. 292. 301. 305. 307. 308. 412; 11, 126. Þannin kallabist enn nyrðsti hluti sjálfs Noregs; að norðan lá Finnsmörk, að sunnan Naumdælafylki. Halogaland kallast nú *Helgeland*, og samsvarar *Nordlandenes* amti. Innbyggjararnir kallast Háleygir og Hölgar, og sá sem er af Hálogalandi Háleyskr.
- Hals, 1, 87. 88. 89. 130. 131; 4, 22; 10, 257. 386. 387. 424; 11, 22. 179. 181. Nuverandi *Hals* við Limafjarðarmynni í Danmörk.
- Halseyjarvík eða Ásleifarvík, 10, 125. Fjörðr vestan á Norðr-Skotlandi; kannske fjörðrinn *Assynt* við samnefndan höfða og í samnefndri sveit í *Southland*.
- Halsnæs og Hallsnes, 9, 15. Séu þessi nöfn ekki raung fyrir Halland, sem stendr í textanum, er líkliga meint nesið við ána Nizi á Hallandi.
- Hálsholmar, 4, 372; sjá Holar.
- Haltar, 8, 379; sjá Holtar.
- Hályyscr, 7, 344; sjá Háleyskr.
- Halæy, 8, 304; sjá Háleyri.
- Hamar, 8, 27. Bær á Hamarey í vatninu Væni á Vermalandi í Svíaríki.
- Hamar litli (Hamendr), 9, 14. 113. 233. 377. 394. Sbr. Litla-kaupánger. Bær sem nú kallast *Lille Hammer*, norðar enn Hamar mikli, á Heiðmörk á Upplöndum í Noregi.
- Hamar mikli, 7, 346; 8, 46. 296; 9, 65. 232. 279. 298. 406. 433. 441. 442. 448. 487. 488; 10, 14. 49. 50. 75. 93. 96. 98. 99. 118. 132. 148. Sbr. Hamarkaupánger. Kaupstaðr og biskupsstoll norðaustan við vatnið Mjörð á Heiðmörk á Upplöndum í Noregi; nú bærinn *Storø Hammer*.
- Hamarey, 9, 470. Eyjan *Hammerøe* í Sálpti á Hálogalandi í Noregi.
- Hamarkaupánger, 8, 46. 57. 58. 296. 310. 437; 9, 232. 233. Sama sem Hamar mikli á undan.
- Hamarmynni, 8, 367; sjá Hefnarmynni.
- Hamarsfjörðr, 7, 217. 346. Líkliga fjörðrinn sem gengr inn til Hamars, nú *Hammer*, á Norðhörðalandi í Noregi, og nú kallast *Søndre Østerfjord*.
- Hamrasund, 9, 28; 11, 121. Höfn við *Tusterøen* á Norðmæri í Noregi; nú *Hammer-sund*.
- Haraldseið, 11, 230, sbr. 6, 297. Rífið milli Vestrhafsins og Limafjarðar á Norðr-Jotlandi í Danmörk, sbr. Lúsbreið.
- Harbánger, 1, 64. 86; 7, 246; 8, 127. 193; 9, 14. 111; sbr. 1, 48 og 12, 30. Fjörðr með samnefndri byggð vestan undir Huklafjalli milli Sunnhörðalands og Vors; nú *Hardanger*.
- Harðengir, (Harðengir og Harðengr), 8, 51. 353; 10, 78. Innbyggjarar Harðangrs í Noregi.
- Harðfjörðr, 10, 66; sjá Barðfjörðr.

- Hartkinn** (Hjartkinn, Hjarkinn), 8, 171. Bær á Dofrafjalli í Guðbrandsdölum í Noregi; nú *Hjerkinn* eða *Jerkin*.
- Hartsær** eða **Hartsjör**, 8, 133; 9, 43. 163. 503. Fjörðr eða firðir á landamæri Sunn- og Norðhórfalands í Noregi, og þá líkliga annaðhvert núverandi *Korsfjord* eða *Hörgsfjord*, eða báðir þessir firðir.
- Hárkey**, 5, 124; rángt fyrir Bjarký, sem stendr í textanum.
- Harmr** (Harme, Heymr), 7, 10. 14; 10, 412. Fjörðr á Hálögalandi í Noregi, í Salpti?
- Harund** (Haurund), 11, 125. Ey sem nú heitir *Hareid*, inn af Breiðasundum á Sunnmæri í Noregi.
- Harundarfjörðr**, 11, 125. Kallast nú *Sulefjord*, og er enn innsti hluti Stórfjarðar á Sunnmæri í Noregi; sbr. Hörundarfjörðr.
- Haslæyarsund**, 10, 380. Eptir samanhenginu sýnist sund þetta vera sama sem annars kallast *Karmsund*; sjá K.
- Hasteinn**, 8, 305. Án efa örnefni við Steinssund, er liggur fyrir sunnan Svínasund á Ránriki í Víkinni í Noregi; nú í Bahússlæni í Svíaríki.
- Hattardalr**, 9, 363. 364; sjá *Hakadalr*.
- Hattarhamar**, 8, 74. 133. 148. 278; 9, 257. Hústi við Digrmúla niðr við Þrándheimsfjörð skamt frá Nidarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Hattarskot** (Hatarskot, Hakarskot), 9, 420. Hústi vestan á Skotlandi, mótis við eyna Skibi í Suðreyjum.
- Hauabær**, 10, 410. Konungsbú á Ránriki í Víkinni í Noregi; kallast annars *Haukstaðir*.
- Hauclac**, 10, 386. Sýnist vera sama sem annars kallast *Ugla*: sjá U.
- Hauð**, 1, 168. 169; sjá *Höð*.
- Hauðar**, 10, 424; sjá *Habar*.
- Haugaeyri**, 2, 233; sjá *Hörgaeyri*.
- Haugar** við *Karmsund*, 1, 18; 10, 207; og
- Haugar** við *Haslæyarsund*, 10, 380. Bærinn *Haugar*, nú *Houge*, á eyinni *Körmt*, nú *Karmen*, á Rogalandi í Noregi.
- Haugar**, 7, 312; 9, 39. 273. Þingstaðr við Túsberg á Vestfold í Víkinni í Noregi. Hér var *Haugabing* haldið, sem nefnist 7, 176. 312; 8, 245; 9, 7. 89. 153. 187. 224. 269.
- Haugaströnd** (*Hugaströnd*), 8, 138. 203. 212. Ströndin sunnanfram við Soknadalsfjörð skamt fyrir utan bæinn *Norbnes*, í Sogni í Noregi.
- Haugasund** (*Hugasund*), 4, 14; 9, 51. 175; 10, 206. Sundið milli meginlands og norðausturluta eyarinnar *Körmt* á Rogalandi í Noregi.
- Haugasund** (*Agða- Auga- og Augasund*), 4, 124; 9, 14. 113. Sundið milli Þórseyjar (*Thjorðe*), skamt fyrir sunnan eyna *Orðost* og meginlandsins, á Ránriki í Víkinni í Noregi; nú í Bahússlæni í Svíaríki.
- Haugr**, 4, 236; 5, 126. 127; 6, 36. 37. 129. 442. Konungsbú í Veradal í Þrándheimi í Noregi, nú *Houg*; líkliga sami bær og *Ölvishaugr*.
- Haugr**, 9, 325. 334. Bær á Heiðmörk á Upplöndum í Noregi; líkliga sami, sem nú kallast *Vestre- eða Nordre-Houg* og er þingstaðr.
- Haugr**, 10, 198, í Svíþjóð.
- Haugavík** (*Hauksvík*), 9, 271. 303. 306. 348. 349. Vík við Osloarfjörð í Víkinni í Noregi.
- Haukadallr**, 1, 249; 2, 213. Dallr og bygðarlag í Dölum vestan á Íslandi. Sambr. *Haukdælscr*.
- Haukadallr**, 4, 2. Dallr með samnefndum bæ í Biskupstúng-

- um í Árnessþingi, sunnan á Íslandi.
- Haukagil, 1, 265. 266; 2, 6. 7. 10-12; 3, 20. Bær í Vatnsdal í Húnavatnsþingi, norðan á Íslandi.
- Haukdælskr, 2, 213. Sá sem er úr Haukadal, vestan á Íslandi.
- Haukey, 10, 341, er í 12, 227. skilið um Noreg.
- Hauksfjöt (Fljöt), 1, 23; 11, 187. Fljöt *Humber* norðanverðt við Lindisey (*Lincoln-Skire*) á Englandi; annars kallab Humra.
- Haukstadir, 6, 448; shr. Hauchbær. Konungsbu á Ránriki í Vikinni í Noregi.
- Hauksvik, 9, 306. 348; sjá Haugsvik.
- Haulayir, 10, 390; sjá Háleygir.
- Haulgar, 1, 7, sjá Hölgar.
- Haulmgarðr, 10, 391; sjá Holmgarðr.
- Haurgsland, 2, 192; sjá Hörðgsland.
- Haurþuland, 10, 393; sjá Hörðaland.
- Hauskuldastadir, 1, 249. Bær í Laxárdal í Dölum vestan á Íslandi.
- Haballand, 10, 377. 378; sjá Habaland.
- Heðinsey (Heiðinsey), 11, 374. 378. 382. 383. Ey fyrir vestan Rýgen, syrrum á Vindlandi, nú í Pommern.
- Hefnar- (Hafnar- Hamar- Hernar-) mynni, 8, 368. Mynnið á firðinum Hefni (Hefui er rángt), 8, 164. 367, á Norðmæri í Noregi.
- Hefringr og Hefring, 7, 3; 8, 72; 10, 411. 412. Höfði við Þrándheimsfjörð í Noregi nálægt Niðarósi.
- Hefui, 8, 164; sjá Hefnarmynni, og Þarundir Hefni.
- Heggin, Hægin, Heggna og Hegni, 9, 36. 232. 396. 401. Bygd í Borgarsýslu á Vingulmörk í Noregi; nú *Hæggen*.
- Heggnir og Heggirinn, 8, 399. Þeir sem bjuggu í Heggini á Vingulmörk í Noregi.
- Hegrances, 1, 273; 10, 113. Sreit fyrir Skagafjarðarbotni, norðan á Íslandi. Hér var Hegrancesþing haldið, sem nefnist 10, 113, og var héraðs þing Skagafirdinga.
- Hegrances, 8, 416; 9, 258. 497. Nesid norðaustan við Björgynjarvág á Norðhörtalandi í Noregi.
- Hegravik (Vik), 7, 184; 9, 29. Vik, er skerst úr Björgynjarvági inni nýnefnt nes. Eður þessari vik er sjorinn í veginum kallab Vikmarr, 7, 357.
- Heiðabær og Heiðabýr, 1, 107. 109. 131; 5, 133; 6, 61. 64. 258. 259; 7, 99; 10, 375; 11, 207. 208. 229. 231. 312. 319. 322. 323. 330. 353. 355. 359. 383. 392. 406. 408. Storbýli og biskupsstóll skamt frá núverandi bý Slesvik á Sötr-Jötlandi í Danmörk.
- Heiðarskógr og Heiðaskógr, 3, 122. 123. 126. 130. 133. Skógr nálægt Dofrafjalli á veginum milli Þrándheims og Guðbrandsdala í Noregi.
- Heiðbjörg, 9, 444; sjá Eitsberg.
- Heiðinsey, 11, 374; sjá Heðinsey.
- Heiðmörk (Heinmörk), 1, 5. 6. 58; 2, 97. 102. 103; 3, 15. 74; 4, 7. 8. 83. 94. 145. 148. 152. 249. 286. 379. 382. 384; 5, 23; 6, 340; 8, 45. 57. 310; 9, 14. 16. 113. 115. 232. 235. 290. 298. 313. 334. 344. 351. 363-64. 367. 369. 370. 380. 396. 406. 441-42. 451-52. 481. 484. 488. 501; 10, 151. 167. 169-81. 193. 210. 354. Hérað á Upplöndum í Noregi, milli Eystridala að austan, í atninsins Mjörð að vestan,

- Raumaríkis og Audals að sunnan, og Guðbrandsdala að norðan. Nú *Hedemarken*. Innbyggjararnir Heimir og Heimir, og sá sem er af Heiðmörk: Heiðskr, Heinverskr og Heimverskr.
- Heiðskr, 4, 151, sbr. 12, 82. Sá sem er af Heiðmörk í Noregi.
- Heiðsævi, 1, 31; 4, 18. Sama sem seinna kallabist Eiðsvöllr; sjá E. Hér var Heiðsævis- eða Heiðsefis-þing haldið, 5, 250; 7, 136. 139.
- Heimir, 9, 312. 313. Sama sem Heimir; hefir þá Heiðmörk, eptir fljótum framburði, verið stafsett: Heiðmörk, og þaraf mynduð: Heimir; og „heimverskr“, 1, 7, sbr. 10, 195, er þá sama sem „heinverskr“.
- Heimnes (les: þorsteinn Heimnes í mannanafna - registrunum). Bær á Raumaríki í Noregi.
- Heimr, 4, 9; sjá þrándheimr.
- Heimverskr, 1, 7; sjá Heimir.
- Heinir (Heimir), 4, 104; sbr. 12, 81; 6, 340, sbr. 12, 159; 9, 312. 313. 344. 367. Innbúar Heiðmerkr í Noregi; sambr. Heinmörk.
- Heinmörk, 10, 354. Sama sem Heiðmörk. Eptir þessu landsins eldra heiti eru nöfnin „Heinir“ og „Heinverskr“ mynduð.
- Heinverskr, 1, 7; 10, 195. Sá sem er af Hein- eða Heiðmörk í Noregi.
- Heitnaðrsbrú, 10, 47; sjá Her-vaðsbrú.
- Helgafell, 2, 22. Bær í Helgafells-areit í þórnessþingi vestan á Íslandi.
- Helganes, 6, 83-85. 176; 10, 403; 11, 209. 210. Bær (?) á Norðr-Jólandi í Danmörk.
- Helgasetr, 8, 197. 376; sjá Helgisetr.
- Helgasund, 8, 328. 331; 9, 38. 153. Nú *Ny Hellesund*, skamt fyrir sunnan Liðandisnes á Vestr-öggum í Noregi.
- Helgisetr (Helga- Elgi-setr og Elgiosetr), 8, 197. 376; 9, 325. 486. 493. 495. 530-32; 10, 1. 408. Munkhfi nálægt Niðarosi í þrándheimi í Noregi.
- Helkunduheidi, 10, 114. Heiði uppaf Lánganesi milli Norðlendinga- og Austfirðinga-sjórdunga á Íslandi.
- Hellir, 9, 473; 10, 69. Líkliga bærinn Hellir í Stórdælafylki í þrándheimi í Noregi.
- Hellisfirðingar, 3, 120. Innbúar Hellisfjarðar á Íslandi.
- Hellisfjörðr, 3, 120. Fjörðr hjá Norðfirði í Austfirðum á Íslandi.
- Hellisfjörðr, 9, 401. Líkliga armr á Le-sjónum á landamæri Vermalands í Svíaríki og Vingulmarkar í Noregi.
- Hellisvíkr (Heslivíkr), 8, 425. Víkurnar inn frá Helli-sey við Sandfjörð á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Hellornes (Hallanes), 6, 406. Nesið austanfram við Humrumynni á Englandi.
- Helmingaborg, 11, 188. 189; sjá Hemingaborg.
- Helsingjaland, 1, 62; 3, 75. 78. 82; 4, 106. 107. 314. 315; 5, 67. 117; 6, 21; 8, 64; 9, 487; 10, 2. Hérumbil sama sem nú *Helsingeland* í Svíaríki. Landsbúarnir: Helsingjar.
- Helsingjaport, 6, 425. Nú *Hastings* í *Sussex* á Englandi. Líkliga væri réttara að lesa: „Hastungjaport“.
- Helsingjar, 4, 315; 8, 65. 66. Innbúar Helsingjaland í Svíaríki.
- Hemínga- (Helmínga-) borg, 11, 188. 189. á Englandi.
- Hemra, 3, 183. 197. Á milli Risalands og Jütunheima.
- Herdalir, 4, 44. Dalir á Finnlandi.
- Herdalir (Herdalr, Dalr), 8, 31. 32; sbr. Herlönd. Herja- eða

- Herjólfsdalrinn í Svíaríki; nú *Herjedalen*.
- Herbla (Herðala), 7, 217. 230. 346. Ey norðvestr af Fenhring á Norðhúrbalandi í Noregi; nú *Herlõ*.
- Herbluver, 9, 260; 10, 120. 121. Litil ey skamt frá nýnesndri Herðlu; nú *Herlõvær*.
- Herðala, 7, 230; sjá Herðla.
- Hereyjar, 9, 310; sjá Rygjar og Áreyjar.
- Hereyjar, 1, 168; 4, 308. 341; 5, 18; 8, 84. 198. 340; 9, 310. 474; 11, 122. 124; shr. Hernar. Eyjar á Sunnmæri í Noregi; nú *Sörðær*.
- Hereyjar, 9, 469. Eyjar á Hálogalandi í Noregi; nú *Herðe*.
- Hereyjar, 10, 55; sjá Ekreyjar.
- Hereyjar, 10, 131. Eyjar *Arran* vestanverbt við Skotland. Kannske rettara væri að lesa „Herey“. Sbr. Hersey.
- Hereyarsund, 10, 131. Nú *Aransund* við nýnesnda ey.
- Herfili, 9, 48. Ey vestr frá Mostr á Sunnhörbalandi í Noregi.
- Herjólfsstöfi eða Herjólfsstöfn, 1, 236. Líkliga á Suðrnesjum í Kjálarnessþingi, sunnan á Íslandi.
- Herlönd, 2, 320; 10, 356. 362. Líkliga sama sem Herdalir í Svíaríki.
- Hermðarsund, 10, 52; sjá Herðarsund.
- Herna og Hernar, 4, 308; 9, 427. Eyjar á Sunnmæri í Noregi; líkliga sömu og Hereyjar.
- Hernarmynni, 8, 367; sjá Hefnarmynni.
- Hernes (míkla), 7, 196. Stórbýli á Frostu í Skeynafylki í Þrándheimi í Noregi.
- Hersey, 10, 132. 143. Annab hvert sama sem Herey eða Hereyjar, elligar eyjar *Horse* austanverbt við eyra *Arran* fyrir vestan Skotland.
- Herub, 9, 317; sjá Berudal.
- Hervabstrú (Héraðs- Heitnaðs- og Leitnaðs- brú eru ríngnesni), 10, 47. á Vestmanna-landi í Svíaríki.
- Hervabarsund (Hermðarsund), 10, 52. Sundið við Ramsholm á Ránríki í Víkinni í Noregi.
- Hervinn, 9, 369. Shr. Hverfni Bær í Skaun á Heiðmörk í Noregi.
- Hesju- eða Hessju-tún (Seljótún), 7, 11; 10, 412. á Hálogalandi í Noregi.
- Heslivíkr, 8, 425; sjá Hellsvíkr.
- Hestbær eða Hestbýr, 9, 479; 10, 52. 65. 123. 145. Bær á Findey á Rogalandi í Noregi; nú *Hesby*.
- Hestlækr, 2, 204. Bær í Grimsnesi í Árnessþingi sunnan á Íslandi.
- Heymr, 7, 10; sjá Harmr.
- Heyrta, 8, 79; sjá Hirta.
- Heyvik (Eyvik), 2, 203. Bær í Grimsnesi í Árnessþingi sunnan á Íslandi.
- Hjaltadalr, 1, 267. Dalr uppaf Víðvíkrsveit í Skagafirði norðan á Íslandi.
- Hjaltar, 8, 281. Innbúar Hjaltlands; sjá næsta nafn.
- Hjaltland, 1, 25. 193-95. 200. 201. 235; 2, 189; 4, 109. 227. 230; 6, 45. 405; 8, 250. 281. 300; 9, 193. 195. 325. 500; 10, 31. 99. 120. 122. 124-25. 144. 193. 317. 393. 416. Sama sem nú kallast *Sketland* eða *Shetland Islands*. Landsfolkib: Hjaltar. Eyjar þessar heyrðu fyrst undir Noreg, síðan Danmörk, nú England.
- Hjaldland, 11, 59; rángt fyrir Halland.
- Hjartarholt, 2, 19. 20. 25. 256; 6, 250. Bær í Laxárdal í Dölum, vestan á Íslandi.
- Hjartbhyllingar, 2, 257. Þeir sem bjuggu á nýnesndum bæ.
- Hjartkinn, 8, 171; sjá Harkinn.

- Hjarkinn, 8, 171; sjá Harðkinn.
- Hjarnagli eða Hjarnæla, 5, 7.
Höfn og samnefndr bær á Sunnhörbalandi í Noregi, eða sama sem Smalsarhorn; nú *Hornelen*.
- Hjarrandasýsla (Hjerasýsla), 11, 252. Umðæmi á Vendilskaga á Norðr-Jötlandi í Danmörk.
- Hjartapollr eða Hjartapollr, 7, 235. 236. Núverandi *Heartlepoole* í *Durhamshire* á Englandi.
- Hjatland, 11, 59; rángt fyrir Halland.
- Hjerabásýsla, 11, 252; sjá Hjarrandasýsla.
- Hierúsalem, 6, 161. Sama sem Jörsalir.
- Hildishaugr, 1, 252. Haugr skamt frá Kirkjubæ í Veri í Skaptárþingi, austan á Íslandi.
- Hilmingsstaðir, 11, 355; sjá Hýlingsstaðir.
- Him, 9, 394; rángt fyrir Hum.
- Hin, Hinn, Hyn (Kinn), 7, 215; 9, 308. Ey norðaustan við Vágana á Hálögalandi í Noregi; nú *Hindøe*.
- Hin, 9, 394; sjá Hün.
- Hindeyjar (Hundeyjar), 8, 380. Eyjar í Ásfirði (*Aasen*) í Þrándheimi í Noregi.
- Hindeyjar (Hnideyjar), 9, 29. 137. 141; sbr. 9, 140. Eyjar í Sunnfirði í Fírbafylki í Noregi; nú *Hindøe*.
- Hirta (Heyrta, Hvita), 8, 79. 133. Litil á á Ránriki í Vikinni í Noregi.
- Hirtubúi, 8, 79. 133. Brúin á nýnefndri á.
- Hisargafi, 1, 237. Líkliga endinn á eyinni Hising; sjá næsta nafn.
- Hising, 4, 118. 123. 210; 7, 188. 234. 256. 260. 299. 302. Ey í Elsfarqvíslum í Gautelfismynni á landamæri Noregs og Svíaríkis; nú *Hisingen*.
- Hisingsbúar, 7, 233. 299. 302. 303. Þeir sem byggðu nýnefnda ey.
- Hít og Hítrar, 6, 115. 360. Ey fyrir Þrándheimsmynni og heyrði til Naumdælafylkis, í Noregi; nú *Hitteren*, eða *Hitterøen*.
- Hítardalr, 2, 214; 4, 110. Dalr með samnefndum bæ sunnarliga í Þórsnessþingi, vestan á Íslandi.
- Hítur (Hvítur), 9, 18. 37. 151. Ey út frá Lista á Veströgðum í Noregi.
- Hjörleifshöfði, 1, 240. 241. Höfði í Skaptafellsþingi austan á Íslandi.
- Hjörleifsvík (Hjörleiks- Hjörleiks-Hörleifs-vík), 8, 370. Vík á Hálögalandi í Noregi.
- Hjörungur, 11, 125. Dráugar þeir á Hjörungavági á Sunnmæri í Noregi.
- Hjörungavágr (Hörundarfjörðr), 1, 168. 169. 170; 4, 26; 10, 257; 11, 122. 123. 125. 158. 168. 183. 186. Vík eða fjörðr skamt frá eyinni Höð á Sunnmæri í Noregi; nú *Lievaag*; sbr. Harund og Harundarfjörðr.
- Hlabhamrar (Ladhamrar, Hlabhamar og Hlabahamar; Hlabholmar rángt), 2, 217; 8, 71. 72. 178. 373. 377; 10, 319. Höfði við Þrándheimsfjörð skamt frá Níðarósi, í Noregi; nú *Ladehammer* eða *Ledchammer*.
- Hlabir (Labir) og Hlavð eða Hlöð, 1, 13. 31. 35. 37. 63. 215-17. 219. 228. 302; 2, 17. 128. 186; 3, 38. 89. 94. 226; 4, 18. 93; 7, 9; 8, 71. 111. 379; 10, 184. 265. 271. 279. 280. 319. 330; 11, 18. 120. Sbr. nöfn Hlaða-jarlanna Hákonar og Sigurðar í mannanafna-registrunum. Stórbýli á Strindarbyggðinni skamt frá Níðarósi í Þrándheimi í Noregi; nú *Lade*.
- Hlavð, 2, 128; sjá Hlabir.
- Hleðra, 6, 313. Gamalt konunga-

- setr á Sjalandi í Danmörk; nú *Leire*. Hleibrar atseti, 6, 313; sama sem Danakonungur.
- Hleinar, 10, 72; sjá Lenar.
- Hlesey (Leseý), Hlessey og Hlæs-ey, 4, 201; 6, 261. 310. 364; 7, 169; 8, 391; 9, 321; 11, 230. Núverandi *Læssöe* í *Kattegattet* í Danmörk.
- Hlöt, 5, 107. 149. 359; sjá Saurhlöt.
- Hlötarendi, 1, 249. Bær í Fljóts-hlöt í Rángarþingi, sunnan á Íslandi.
- Hlötir, 9, 117. 361. 392. Bær á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Hljóðhús, 9, 16; sjá Ljóðhús.
- Hluunnar, 9, 313. Bær á Háalandi í Noregi; nú *Lunder*.
- Hlýrskógs- Hlýskógs- og Lýrskógs-heiði (Hlurskógshéið), 4, 133; 5, 357; 6, 61. 66. 73. 90. 97; 10, 403; 11, 207. Heiði norðanverðt við Skotborgara á Norðr-Jótlandi í Danmörk.
- Hlæsey, 8, 391; sjá Hlæsey.
- Hlöt, 2, 186; sjá Hlötir.
- Hníðey og Hníðeyjar, 9, 29. Líkliga rángt fyrir Hínðeyjar.
- Hof, 2, 13; 3, 20. Bær í Vatnsdal í Húnavatnaþingi norðan á Íslandi.
- Hof, 2, 91. Bær á Subrey í Færeyjum.
- Hof, 2, 191. 196; 3, 106; 5, 321. Bær í Álptafirði syðra í Austfjörðum á Íslandi.
- Hof, 3, 204. 205. Bær við Rángaeystri á Rángarvöllum, sunnan á Íslandi.
- Hof, 4, 186. Bær á Vestra-Gautlandi í Svíaríki.
- Hof, 4, 242; 10, 154. Bær í Breiðinni í Gubbrandsdölum í Noregi.
- Hof, 8, 438. Bær í Vík í Sogni í Noregi.
- Hof, 9, 520. Bær við Eyavatn á Raumaríki í Noregi.
- Hof, 9, 527. Bær í Noregi. Sbr.
- „Björn af Hofi” í mannafna-registrinu.
- Hofstafir, 1, 253. Bær í Reykjadal í Borgarfirði, sunnan á Íslandi.
- Holar (Holmar, Halsholmar, Holundir, Hælar), 4, 372. Líkliga núverandi höfn *Hol*, milli Fotvíkur og Skáneyrar á Skáni í Svíaríki.
- Holar og Holastaðir, 7, 40; 9, 65. 317; 10, 14. 22. 23. 98. 118. Fyrrum biskupastoll, í Hjaltadal í Skagafirði norðan á Íslandi.
- Holar (á Reykjanesi), 7, 344; sjá Reykjaholar.
- Holauyir, 10, 386; sjá Halseygr.
- Holdhella, 7, 201. 331; 8, 188. Hella norðr frá Björgyn á Norðhórbalandi í Noregi.
- Holdseta, Holdsetuland og Holdsetuland; sjá Holzetuland.
- Höll (Hölund), 4, 54, sbr. 12, 75. Kastalastæði við Hringssjört á Vallandi.
- Hollsetuland, sjá Holzetuland.
- Hollstar, 8, 379; sjá Holtar.
- Holmadalir (eystri og vestri), 9, 359. 360. Bygg á Vermalandi í Svíaríki, nálægt Kjölnum.
- Holmar, 9, 400. Sbr. Slit- eta Slit-r-holmar. Eyjar útfra Oslo í Víkinni í Noregi.
- Holmar, 4, 372; sjá Holar í Svíaríki.
- Holmgarðar, 3, 195; sjá Holmgarðir.
- Holmgarðir (Holmgarðar, Haulmgarðir), 1, 78. 80. 96. 98. 99. 137; 4, 192. 196; 5, 117. 118. 215. 221. 271. 272. 297; 6, 21. 139; 7, 111; 9, 319. 10, 43. 44. 56. 198. 202. 391; 11, 194. 210. 324. 325. 327. 342. Nokkr hluti Garðankis með samnesndum höfustað, er nú kallast *Nowgorod*.
- Holmr, 1, 101, sbr. 12, 36; sjá Borgundarholmr.

- Holmr (enn iðri), 1, 253. Nú Inngriholmr á Akranesi sunnan á Íslandi.
- Holmr, 7, 196. 207. 335; 8, 40. 71. 111. 113. 114. 151. 158. 161. 175. 176. 178. 180. 255. 331. 373. 380 (?); 9, 27. 135. 325. 485. 486. 487. 497. 529; 10, 6. 122. 158. Sama sem Nibarholmr; sjá N.
- Holmr, 7, 242. 356; 8, 124. 132. 189. 247. 287. 362; 9, 9. 103. Sambr. Töluholmr. Holmrinn við Björgyn á Norð-hörðalandi í Noregi.
- Holmr, 7, 186. Líkliga sama sem seinna kallast Sandvík- eða Christjáns-holmr, milli Hegra-ness og Björgynjar á Norð-hörðalandi í Noregi.
- Holmr, 9, 351. 363. 392. 409. 438. 441. 479. 525. Sambr. „Klæmit af Holmi“ í manna-nafna-registrinu. Líkliga í Os-loarsýslu í Víkinni í Noregi.
- Holmr, 10, 71. Ey í Gautelsi við Konungahellu á Ránriki í Vík-inni í Noregi.
- Holmrinn Grá, 7, 222. 354. Ey í Hvolunum á Auströgdum í Víkinni í Noregi; nú *Hol-mengraa*.
- Holmrýgir, 1, 7; 10, 195. Þeir sem byggðu eyjarnar á Roga-landi í Noregi.
- Holsetaland, sjá Holzetuland.
- Holt, 1, 272. Bær á Kolgu-(réttara Kolku-)mýrum á Ásum í Húnavatnsþingi, norðan á Ís-landi.
- Holt, 3, 207. 209; sjá Dufþaks-holt.
- Holtar (Haltar, Hollstar og Holt-arbær), 8, 379. Bær í Orkadal í Þrándheimi í Noregi.
- Holund, 4, 54; sjá Höll.
- Holundir, 4, 372; sjá Holar.
- Holzetuland (Holdseta- Holdsetu- Holdzsetu- Holseta- Hollsetu- og Holtseta-land), 1, 111. 113. 122; 11, 3. 5. 14. 179. 416. Hertogadæmið *Holstein*, nú til-heyrandi Danmörk.
- Horn, 1, 234. 236; 11, 411. Líkliga meinast Austr-Horn, milli Kibjafells- og Skaptafells-þinga austan á Íslandi.
- Horn, 9, 9; sjá Hornyn.
- Hornafjörðr, 2, 190. 191; 5, 321. Fjörðr inn af floanum milli Vestrhorns og Hreggvíðr-ismula, með samnefnadri byggð umhverfis fjörðinn, í Skapta-fellsþingi austan á Íslandi.
- Hornbori, 8, 334. Ornefni fyrir innan Sölva við Þrándheims-fjarðarmynni í Noregi.
- Hornboru- eða Hornbora-sund (Hornberasund), 9, 307. 345. 409. Sundið við eyna Horn-boru (nú *Homborgó*) á Austr-ögdum í Víkinni í Noregi.
- Hornborusund, 7, 212. 338. Sundið við eyna Hornboru eða Hornborg fyrir Bifarmynni við Sótanes á Ránriki í Víkinni í Noregi; á þessari ey var Hornboru- eða Hornbora-þing haldið, sem nefnist 9, 269.
- Horni, 8, 380. Höfði við Strinda-fjörð í Þrándheimi í Noregi.
- Hornnessfjörðr (Hornsnessfjörðr, Fjornessfjörðr), 8, 422. Fjörðr á Vínulmörk í Víkinni í Noregi.
- Hornskögr, 6, 254. Skögr á Norðr-Jótlandi í Danmörk; kannske sama sem nú kallast *Hjörnkjar* í *Tved* sökn við Goðnar- eða *Randers*-fjarðar mynni.
- Hornstrandir, 2, 213. Norðvest-asti, skagi Íslands.
- Hornúngr, 9, 103; sjá Hornyn.
- Hornyn, Horn, Hornúngr, 9, 9. 103. Líkligast bær í Hornings-dal í Norðfirði í Fírfafylki í Noregi.
- Hosver eða Hrossanes, 10, 102.

- Býrinn *Horsens* á Jótlandi í Danmörk.
- Hrafnabjörg, 8, 260. Sjóarklettur við Tunsberg á Vestfold í Víkingi í Noregi.
- Hrafnagil, 10, 94. Bær í Eyjasirði norðan á Íslandi.
- Hrafnás, 8, 338; sjá Rafnás.
- Hrafn- (Hrafn-) holt, 10, 52.
53. Bær á Ránriki í Víkingi í Noregi; sbr. Ramsholmr.
- Hrafnasta, 3, 204. Ey, með samnefndum bæ, útrá Naumudali í Noregi.
- Hrafnseyri, 6, 427. Borg á Hellornesi, norðanfram við ána Humru á Englandi; seinna kölluð *Ravensere*, nú eyðilögð.
- Hrafnafjörðr, 2, 214. Fjörðr vestan á Grænlandi í Ameríku.
- Hrafnsvágr, 8, 424; sjá Rafnsvágr.
- Hramsjør, 11, 369; sjá Ramsjør.
- Hrauneyjar, 10, 144; sjá Rauneyjar.
- Hraunsás, 1, 253. Bær í Þverárþingi, vestan á Íslandi.
- Hrebuvatn, 3, 21. Bær í Þverárþingi, vestan á Íslandi.
- Hreiðarstaðir, 6, 218. Bær í Svarfáðardal í Vaðlaþingi, norðan á Íslandi.
- Hreinsletta, 1, 12; sjá Reinsletta.
- Hrimsfjörðr, 1, 250; sjá Hvinisfjörðr.
- Hringabú og Hringabýr, 9, 527; sjá Ringabú.
- Hringar, 5, 65, sbr. 12, 99; 6, 340, sbr. 12, 159; 10, 127, sbr. 12, 221. Innbúar Hringaríkis í Noregi. Hringa gramr, 5, 65; sama sem Noregs konungur.
- Hringaríki (Ríngaríki), 1, 6, 245; 2, 129, 130; 4, 7, 9, 33, 152, 249, 267, 287; 6, 340; 7, 324; 9, 11, 222, 364, 365, 369, 381; 10, 175, 176, 177, 180, 181, 196, 377, 422. Umhverfis ríki þetta, sem stundum taldist til Upplanda, lagu Vestfold og Raumaríki að sunnan, Hábaland og Valdres að austan, Haddingjadalr að norðan, og Þelamörk að vestan.
- Hringaríkisnes, 4, 94; sjá Ringunes.
- Hringisakr, 9, 381, 485; sjá Ringisakr.
- Hringrmararheiti, 4, 51; 11, 198.
- Líklíga á *Ostangelu* á Englandi.
- Hringsakr, 4, 145; 9, 485; sjá Ringisakr.
- Hringsfjörðr, 4, 54. Líklíga nálægt Bretagne á Frakklandi.
- Hringstaðir, 6, 80; 11, 214, 331, 334, 364, 365, 387, 395. Bær á Sjálandi í Danmörk; nú *Ringsted*.
- Hringunes, 6, 283; sjá Ringunes.
- Hróaberg, 8, 379; sjá Roaberg.
- Hróarsbær, 1, 36; sjá Húsabær.
- Hróars- (Hróas- og Hróis-) kelda, 4, 366; 6, 175; 10, 63; 11, 159; sjá Roiskelda.
- Hrókaland, 6, 82, sbr. 12, 136. Sama sem Sjáland í Danmörk.
- Hrossanes, 7, 283; 9, 39, 155, 268. Annes við Tunsberg á Vestfold í Víkingi í Noregi.
- Hrossanes, 10, 102. Nú *Horsens*, sjá Hosver.
- Hrossey, 4, 215. Ey í Orkneyjum, kallast nú ýmist *Pomona* eða *Mainland*.
- Hrott (þotn, er rángt), 8, 257, 258; sjá Rott, sem án efa er sama ey.
- Hrútafjarðará, 3, 142. Á þessi, og útaf henni Hrútafjörðr, aðskilr Norðlendinga og Vestfirðinga fjörðunga á Íslandi.
- Hrútafjarðarháls, 3, 142. Lígr sjallvegr milli Hrútafjardar og Miðfjardar í Húnavatnsþingi, norðan á Íslandi.
- Hrútafjörðr, 3, 143; 6, 102, 107. Fjörðr, með samnefndri bygg á landamæri Norðlands og Vestlands á Íslandi.
- Hræring, 2, 180; sjá Hæring.
- Húsa- eða Húsu-nesskógr, 8, 62. Skógr milli Ránríkis í Noregi, og Vestra-Gautlands í Svíaríki.

- Hugaströnd, 8, 138. 203. 212; sjá Hugaströnd.
 Hum, 2, 252; sjá Hvin.
 Humra, 6, 404; sambr. Fljót og Hauksfljót. Nú *Humber-fljótið* á Englandi.
 Hún (Hín, Hím), 9, 394. Bygð á Upplöndum í Noregi; líkliga sú sama, er nú kallast *Hund-Sogn*, og liggir á þotni.
 Húnaland, 11, 414. Landsins afstaba er oljós; hér er það látib liggja á milli Reiðgotalands og Saxlands, en þá á líkliga að lesast „vestr frá“ í stabinn fyrir „austr frá“ Pólena.
 Húnavatnsþing, 2, 14; 3, 21. Þingstadirinn var á Þingeyrum, þar sem seinna stóð Þingeyraklaustr. Sveitun umhverfis nefndist þingib. Hér var héraðsþing allra Húnavatninga; norðan á Íslandi.
 Hundatún, 6, 406. Núverandi *Hundington* á Englandi.
 Hundeyjar, 8, 380; sjá Hindeyjar.
 Hundund, 9, 371. Sund við Tínsberg á Vestfold í Vikinni í Noregi; nú *Egenæssund*.
 Hundsver og Hundver (Hunkver, rángt), 5, 19. Ey við Borgund á Sunnmæri í Noregi; nú *Hundsvær*.
 Hundþorp, 4, 241; sjá Húnþorp.
 Hunkver, 5, 19; sjá Hundsver.
 Húnþorp (Hundþorp, Gunnþorp), 4, 241. Bær við Löginn (*Lougen*) í Guðbrandsdölum í Noregi; nú *Hundorp*.
 Húsabær (Hrðarsbær), 1, 36. Bær á eyrni löri í Eynafylki í Þrándheimi í Noregi.
 Húsabær, 9, 36. 151. 232. 235. Bær í Heggini í Borgarsýslu á Vingulmörk í Noregi.
 Húsabær, 10, 154. Bær í Skaun á Heiðmörk í Noregi.
 Húsabær, 9, 339. Líkliga rángt fyrir Húsastabir.
 Húsafell, 4, 110. Bær framantil í Borgarfirði sunnan á Íslandi.
 Húsastabir (Húsabær), 9, 325. 339. 373. Bær í Noregi, líkliga heldr á Sunn- eunn Norð-mæri; á báðum er bær með þessu nafni.
 Húsavík, 1, 235; 11, 411. Vík, með samnefndum bæ, austanfram í Skjálfsanda, í Þingeyjarþingi, norðan á Íslandi. Sá sem er úr Húsavík kallast: Húsvíkskr, 7, 59.
 Húsfabir, 3, 65; sjá Hústabir.
 Hústabir (Húsfabir), 3, 65. Sbr. leibréttingar hértil við enda þriðja bindis, 7, 155. Bær nálægt Stím á Norðmæri í Noregi; sbr. Askstabir.
 Húsvíkskr, 7, 59; sjá Húsavík.
 Hválir, 9, 386; sjá Hvolar.
 Hvalr, 8, 195. Bær í Noregi.
 Hvalsnes, 7, 385; sjá Valsnes.
 Hvamr, 1, 247. 248. 267. Bær við Hvammsfjörð í Þórsmessþingi, vestan á Íslandi.
 Hvamsey (Hvarfsey), 8, 200. Ey í Sogni í Noregi; nú *Kvamsö*.
 Hvarf, 1, 234; 11, 411. Höfði sunnan á Grænlandi í Ameríku.
 Hvarf, 10, 125. 144. Norðvestasti skagi Skotlands; nú *Wrath*.
 Hvarfsey, 8, 200; sjá Hvamsey.
 Hvarfsgnípa, 2, 214. Tindr eða hnúkr við öðr á Hvarfi á Grænlandi í Ameríku.
 Hvarfsnes, 7, 301; 8, 135. 146. 156. 263. 287; 9, 415. Nesib sunnan fram við Björgynjarrág á Norðhórbalandi í Noregi.
 Hveðr, 7, 196. Eyjan *Hveðr* í Eyrarsundi; heyrir nú til Svíaríkis, fyrrum heyrði hún til Danmerkr.
 Hversni, 9, 369; sambr. Hervinn. Bær í bygðinni Skaun á Heiðmörk í Noregi; nú *Store-Hoerven*.

- Hvin, Hvítni (Húrn, rángskrifab fyrir „Huin“), 2, 252; 3, 65; 9, 503. Ey á Veströðum í Noregi.
- Hvínisfjörðr, þannig á eflaust að lesa í 1, 250. í stað þess sem nú stendr: Hvívisfjörðr eða Hrimsfjörðr (sjá Landn. 3, 12); nú heitir fjörðrinn *Kvinnesfjörð* og er á Veströðum.
- Hvínverskr, 4, 3, 30; 10, 178. 194. 195. 196. 209. 210. Sbr. „Þjóðólfr hvínverski“ í manna-nafna-registrinu. Sá sem er til cynni Hvin; sjá næstundan-gangandi nafn; sbr. Hvívisfjörðr og Vínisdalr.
- Hvistvík, 9, 49; sjá Hvistvíkr.
- Hvistvíkr (Hvistvík), 9, 49. 173. Víkr nálægt eyinni Storb á Sunnhörbalandi í Noregi.
- Hvítá, 8, 79; sjá Hirta.
- Hvítá, 1, 254. 255; 2, 12. 15. 204. 255; 10, 112. Á í Borgarfirði, er nú aðskilr Sunn-lendinga og Vestfirðinga fjörð-unga á Íslandi.
- Hvítabyr og Hvítabær, 7, 238. Nú *Whitby* í *Yorkshire* á Eng-landi.
- Hvítgröða, 1, 253. Sveit, fyrir vestan Hvítá í Borgarfirði í Þverárþingi vestan á Íslandi.
- Hvítárvellir, 2, 255. Bær við Hvítá í Borgarfirði, sunnan á Íslandi.
- Hvítasteinn, 7, 138. Bær í Noregi.
- Hvítungsey eða Hvítungseyjar, 3, 38; 4, 116. 306; 9, 19. 37. 38. 52. 53. 151. 153. 183. 199. 201. 242. 502. Eyjar norðvestr af Jaðri á Rogalandi í Noregi.
- Hvítungshjalli, 4, 110. Örnefni í Hítardal syðst í Þverárþingi, vestan á Íslandi.
- Hvíttr, 9, 18; sjá Hitr.
- Hvítstrandr, 9, 417. Líkliga nú-verandi *Witsan* eða *Wissan*, nálægt *Calais* norðast á Frakk-landi.
- Hvívisfjörðr (Hrimsfjörðr), 1, 250; sjá Hvínisfjörðr.
- Hvolar, Hvollar (Hvólir), 7, 222; 9, 386. Eyjar við Holmunn Grá á Auströðum í Vikinni í Noregi; nú *Hvalöer*.
- Hvoll, 3, 205. 210; sjá Stór-ölfshvoll.
- Hýlingstaðir (Hílmíngstaðir), 11, 355. Bær á Frislandi á Suðr-Jótlandi í Danmörk; nú *Hö-lingstad* vestr frá Slesvik.
- Hyljumynni, 11, 390. Sýnist, eptir samanhenginu og nafninu, að hafa verið sjarðarmynni suðr frá Eyrarsundi. Sé lesið „Hylju hinni minni“ getr meiningin verið „all“ eða „djúp“ á leið-inni norðr til Eyrarsunds. Sunn-an á Íslandi í Danmörk heitir nú *Hylle* og *Hyllekrog*, um hvern Hyljumynni máske líta gæti skilist.
- Hyn, 9, 308; sjá Hinn á Hálaga-landi.
- Hæ, 8, 385; sjá Há.
- Hæfiá, 7, 272; sjá Belfjá.
- Hægin, 9, 232; sjá Heggín.
- Hælar, 4, 372; sjá Holar.
- Hæring (Hræring eða Æring), 2, 180. Ein af Gobeyjum í Sölpti á Hálotalandi í Noregi.
- Höð (Haub, Hödd), 1, 168. 169; 11, 122. 123. Ey nálægt Hljör-ungavági á Sunnmæri í Noregi.
- Höfðabrekka, 3, 99. Bær í Mýr-dal í Skaptafellsþingi, austan á Íslandi.
- Höfði, 1, 255. 267; 2, 228. Bær á Höfðaströnd í Skagafirði, norð-an á Íslandi.
- Höfn, 2, 204. Bær í Melasveit í Borgarfirði, sunnan á Íslandi.
- Höfn, 9, 308. Bær á Hinn á Hálotalandi í Noregi.
- Höfn, 11, 208; sjá Kaupmanna-höfn.
- Höfubey, 7, 21. 276. 338; 8, 245. 310. 315. 320. 392. 398; 9, 44. 165. 167. 285. 294. 303. 312. 325. 413. 492. 493.

506. 507. 510; 11, 345. Ey, skamt út frá Oslo í Víkinni í Noregi; nú *Hovedøe*.
- Höfundr eða Höfund, 7, 246. 273. Sveit á þelamörk í Noregi
- Hölaygjaland, 10, 412; sjá Hálogaland.
- Hölgar (Haulgar), 1, 7; 10, 195. Sama sem Háleygir.
- Hölogaland, 10, 412; sjá Hálogaland.
- Hörð (Hörðaland, rángt), 1, 114. Bær eða sveit á Norðr-Jöðlandi í Danmörk. Sbr. „Hörðaknútr“ í nafna-registrinu.
- Hörðafold, 5, 15-16. Sama sem Hörðaland í Noregi.
- Hörðaland (Haurþuland), 1, 4. 6. 14. 18. 26. 40. 63. 90. 93. 95. 235. 287. 288. 301; 2, 118; 3, 14. 41. 54. 85. 108. 110. 111. 130. 213. 218; 4, 7. 9. 10. 18. 23. 251. 270. 306. 349; 5, 16. 44. 115; 6, 82; 7, 204. 217. 301. 334. 346; 8, 109. 127. 194; 9, 46. 169; 10, 192. 194. 195. 272. 393. Land þetta lá í enum vestra hluta Noregs, milli Sogns að norðan, Rogalands að sunnan, Vørs og Harðangers að austan; það greindist í Sunn- og Norðhörðaland, og sinnað þau nöfn undir N. og S. í registrinu, þar sem þau í Sögnum eru aðgreind. Innbyggjararnir:
- Hörðar, 1, 7. 49. 123 (?); 4, 60. 190, sbr. 12, 85. 377; 5, 15. 74. 81. 118. 353. 355. 360; 6, 22. 65. 87. 196. 341; 7, 4. 46. 79. 205. 334; 8, 110. 124; 9, 306; 10, 19. 189. 195. 375. Stundum aðgreinast þeir, eins og landið, í Sunn- og Norð-Hörða, sjá þessi nöfn í registrinu. Fyrir Noregskonung bruka skaldin: Hörðadrottinn, 5, 355; 6, 196; -fylkir, 6, 341; 7, 92; -gramr, 5, 353; 7, 46. 79; 10, 19; -hilmir, 4, 377; 6, 65. 87; -mildingr, 5, 306; -ræsir, 7, 4; -valldr, 9, 306; og -vinr, 6, 22.
- Hörðskr eða Hörðkr, 2, 252; 3, 213. 215; 10, 355. Sá sem er af Hörðalandi í Noregi.
- Hörgaeyri (Haugaeyri), 2, 233. á Vestmannaeyjum sunnan við Ísland.
- Hörgárdalr, 3, 210. Dalrinn fram frá Möðruvallaklaustri (Fríðriks-göfu) í Vablaþingi, norðan á Íslandi.
- Hörgsland (Haurgsland), 2, 192. Bær á Síðu í Vestr-Skaptafellsþingi, austan á Íslandi.
- Hörleifsvík, 8, 380; sjá Hjörleifsvík.
- Hörundarsfjörðr, 1, 168; sjá Hjörundaröfjörðr.
- I**ðja, 10, 183; sjá Iðri.
- Iðri (Iðja), 1, 36; 10, 183. Likliga væri hér rettara að stafsetja: Eyjan Iðri þ. e. innri, nú *Inderøe* í Þrándheimsfirði í Noregi; af þessari ey, og annari til, er kallast Eyjan ytri, nú *Yderøe*, þar Eynafylki nafn.
- Ífa og Ífumynni, 3, 219. Likliga á, sem fellr úr Ífasjónum í Skáney, í hverjum Ífey, nú *Íf-øe*, liggir.
- Ífasund, 9, 268; sjá Svínasund.
- Íl, 7, 42; 10, 127-28. 143. 159. Ey fyrir vestan Skotland, kallast nú ýmist *Ila* eða *Islay*.
- Íla, 8, 114; 9, 23; útbýli vestra frá bænum Níðarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Ílarsund (Írlandssund), 9, 420; 10, 143; sundið við eyrna Íl fyrir vestan Skotland.
- Ílsvík, 9, 484; sjá Ílúvik.
- Ílúvellir, 6, 98. 99; 7, 144; 8, 114. 120. 156. 178; 9, 135; vellirnir út frá Steinbjörgum við Níðarós í Þrándheimi í Noregi.

- Ílsvík (Ílsvík og Ílvík), 8, 377; 9, 484; höfn hjá Íllabliðmr-um við Níðarós í þrændheimi í Noregi.
- Índíaland, 3, 177; 11, 414. Land í Asíu.
- Íngardalr (Margdalr, rángt), 8, 338; í Orkdælafylki niðr við þrændheimsfjörð í Noregi; lík-liga núverandi *Iddal*.
- Íngólfsfell, 1, 241; 2, 191; fjall í Ötvesi í Arnæsþingi sunnan á Íslandi.
- Íngólfshöfði, 1, 239; í Skapta-fellsþingi austan á Íslandi.
- Innaney (Inney), 5, 54; sbr. 12, 97-98, þykir rángt.
- Innþrændir, 1, 36; 2, 41. 48; 4, 106. 113. 235; 5, 55. 80. 354; 8, 40; 9, 247. 251. 459; 10, 183. 355. Innbyggjarar Skeyna- Verðæla- Sparbyggja- og Eyna-fylkna í þrændheimi í Noregi. Sá sem var úr þess-um fylkjum kalladist:
- Innþrænzkr, 4, 104, eðr Inn-þrönzer, 7, 350.
- Írar og Írir, 1, 8. 26. 29. 144. 199. 245. 249; 2, 19. 228; 4, 65; 5, 168; 7, 69-72. 124. 126. 149; 10, 131. 142. 253. 376. 414; innbyggjarar Írlands.
- Írland, 1, 8. 23-25. 28. 144. 145. 149. 151. 188. 190. 192. 199. 203. 224. 234. 238. 246. 250; 4, 9. 65. 66. 178. 214. 217. 218. 230; 5, 127. 135. 145. 168; 7, 28. 41. 42. 49. 73. 117. 124. 125. 149; 8, 69; 10, 131. 142. 243. 253. 275. 282. 392. 414-15. 428; 11, 73. 410-11. 416. Nú *Ireland*. Stundum sýnist „Dýflin“ vera sama sem Írland. Innbyggjar-arnir: Írar og Írir, og sá sem er af Írlandi: Írskr eða Ískr, sjá þessi nöfn.
- Írlandssund, 9, 420; sjá Ílarsund.
- Írskr og Ískr, 1, 25. 151; 7, 70. 72; 11, 410. Sá sem er af Írlandi.
- Ísafjörðr, 1, 154; 11, 182. Nú *Iseffjord*, á Sjálandi í Danmörk.
- Íseyri (Isey, Seyri), 11, 84. Norðr-oddi ness þess er milli *Holbeka*-og *Rocskilde*-fjarða gengr út Ísafjörðinn á Sjálandi í Danmörk; nú *Isöre*. Mismunar-nafnd „Seyri“ er ritab eptir stjótum framburði. Hér var það nafn- kenda Íseyrarþing.
- Ísland, 1, 119. 153. 233. 234. 236. 241. 242. 244. 245-47. 250. 251. 260. 265. 267. 269. 274-76. 284-86; 2, 4. 15. 16. 20. 21-23. 26. 32. 62. 65. 68. 69. 72. 78. 89. 118-20. 144. 153. 172. 189. 190. 192. 197. 201. 204. 206. 207. 208-11. 213. 214. 215. 222. 228. 232. 233. 237. 240. 243-47. 253-54. 256; 3, 19. 20. 22. 28. 37. 38. 87. 99-101. 107-10. 121-22. 126. 152. 162. 173. 204-5. 213. 215. 221. 222. 228; 4, 3. 4. 89. 90. 109. 110. 115. 127. 137. 176-78. 279. 280. 282. 284. 287. 313. 332; 5, 176. 177. 203. 232. 240. 269. 316. 329; 6, 32. 35. 36. 98. 118. 119. 218. 239-40. 244. 246. 248-50. 256. 266. 271-72. 274. 307. 348. 356. 359. 360. 364. 368. 377. 383. 389; 7, 30. 35. 36. 40. 103. 111. 197. 198. 218. 304. 329; 8, 250. 297; 9, 3. 65. 276. 292. 294. 295. 296. 317. 434. 435. 436. 448. 453. 456. 500; 10, 3. 5. 8. 23. 24. 41. 45. 51. 59. 60. 70. 93. 94. 96. 100. 112. 116. 118. 156. 157. 294. 297. 298. 300. 317. 325. 326. 393. 399; 11, 42. 158. 181. 409-11. 412. Eylandið Ísland í Danakonungs-riki. Elldri nöfn landsins voru: Garðarsholmr og Snjóland; sjá G. og S. Landinu var í forn-öld skipt í fjóra hluti, er köll-udust Fjörðungar og voru kend-ir við höfubáttarnar:
1. Austfirðingafjörðungar, eða Aust-

- firbir, sjá þessi nöfn. Stundum kallast fjörðungir þessi Austrland.
2. Sunnlendingafjörðungir, sjá þetta nafn; fjörðungir þessi kallast líka Sudrland.
3. Vestfirðingafjörðungir eða Vestfirbir, sjá þessi heiti; fjörðungir þessi kallast og Vestrland;
4. Norðlendingafjörðungir, sjá þetta nafn, eðr Norðrland. Öll þessi heiti landsins hafa viðhaldið til þessa dags, þó landinu sé nú skipt í þrjú Amtmannsdæmi, er svo heita:
- a. Sudr-amtüb, er yfirgripr Sunnlendingafjörtung og syðri hluta Austfirðingafjörðungs, eða Skaptafellsþing;
- b. Vestr-amtüb, er samsvarar Vestfirðingafjörðungi; og
- c. Norðr- og Austr-amtüb, er yfirgripr Norðlendingafjörðung og eystri hluta Austfirðingafjörðungs, eðr Múlaþing. Innbyggjarnir kallast:
- Íslendingar, 1, 153: 285; 2, 26. 27-34. 37. 38. 40. 206-9. 211. 220. 255; 3, 152. 202. 215; 4, 137. 279. 284. 313; 5, 62. 322; 6, 31. 266. 357; 7, 33. 35. 254. 273; 9, 292. 295. 434; 10, 94. 96. 114. 116. 157. 294-97. 432; 11, 181. Sá sem er af Íslandi:
- Íslendingar, 3, 199; 6, 271-74. 299. 301. 355-56; 7, 153-54; 8, 206; og
- Íslenzkr og Íslenzkir, 1, 153. 177. 283; 2, 26. 32. 37. 43. 50. 63. 66. 68. 69. 86. 152. 172. 206. 210. 220; 3, 37. 152; 4, 5. 134. 174. 189. 220. 287. 313; 5, 5. 25. 62. 232. 285. 288; 6, 30. 31. 62. 74. 135. 265. 297. 298. 300; 7, 31. 32. 33. 36. 39. 59. 103. 114. 223. 350; 8, 207. 267; 9, 26. 295. 342. 455. 472; 10, 42. 294. 297; 11, 42. 127. 129. 130. 203.
- Íslandshaf, 6, 107. Hafib milli Noregs og Íslands. Nú kallast sá hluti þess, er liggir milli Noregs og Hjaltdands, Norðrsjórin; en milli Hjaltdands og Íslands, Spanskisjórin.
- Italia, 11, 415. Nú *Italia*.
- Ívasund, 9, 504; sjá Malstrandir.
- Ívist, 7, 41. 44. Ey í Sudreyjum við Skotland; nú heitir þar *North-Uist* og *South-Uist*; hver af þessum eyjum hér meinað, eða hvert báðar, er oljóst.
- Ívitza (Ívist), 7, 84. Eyjan *Íviza* hjá *Majorka* við Spán.
- J**abar, 1, 11. 166. 288; 2, 18. 213. 301; 3, 16. 40. 42. 55. 74; 4, 10. 67. 254. 257. 260. 263. 306. 322; 5, 9. 10. 12. 16. 17. 36. 44. 116. 235. 304; 7, 162; 9, 2. 11. 19. 38. 40. 296. 345. 373. 387. 389. 503; 10, 95. 190-91. 196. 346. 378; 11, 167. Landib með hafinu milli Eikundasunds og Stafangs á Rogalandi í Noregi; nú *Jædder*. Það kallast líka:
- Jabarbyggð, 3, 16; 10, 191. Fólkið: Jabarbyggjar og Jabarbyggvar, 3, 41; 4, 306. 323; 5, 311; 6, 22. Jabarbyggja-drottinn, 6, 22, sama sem Noregskonungir.
- Jafnagr (Járnagr), 9, 366. Bær á Hábalandi á Upplöndum í Noregi; nú *Jevnager*.
- Jakobsland (Jacobsland), 7, 78; sama sem Galizuland, nú *Gallicia*, á Spáni, hvar helgr dómr Jakobs postula geymist í staðnum *Sant-Jago de Compostella*.
- Jalángsheimi (Jalángisheimi), 11, 337. 413; nú *Jellinge Hede*, á Norðr-Jólandi í Danmörk.
- Jamtaland, 1, 62; 2, 252; 3, 179; 4, 106. 108. 123. 314. 15. 332; 5, 47. 67. 88. 117; 6, 130; 7, 100-1. 122; 8, 34; 9, 248. 487; 10, 354. 399. Land þetta, er ýmist heyrði

- undir Noreg eða Sviþjóð, svarar hérumbil til núverandi *Jämtland* í Svíaríki. Innbyggjararnir:
- Jamtar og Jamtr, 1, 125; 4, 315. 332. 334; 7, 101; 8, 66-68; 10, 375.
- Jardalr, 9, 175. Bær í samnefndum dali, norðast í Rýgjafylki í Noregi.
- Jarbyrnjar, 7, 52; sjá Varbyrnjar.
- Jarlsdalr, 1, 210. Dalr nálægt Meðalhúsum í Gaulardal í Þrándheimi í Noregi.
- Jarlsey, 9, 43. 299. 307. 396. 503-5. Ey framundan Tunsbergi á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Jarlsheilir, 1, 211; 10, 388. Hellir fyrir sunnan Gaulá í Gaulardali Þrándheimi í Noregi.
- Járnarnóða, 10, 76. Núverandi *Yarmouth* á Englandi.
- Járnberaland, 5, 45. 197; 6, 128; 8, 31. 64; 9, 71. 219. Land þetta lá fyrir austan Kjölinn milli Herjúlfsdalsins að norðaustan og Vermalands að suðvestan; það svarar þá til þess hluta Svíaríkis er nú kallast *Dalarne*; þó sýnist Járnberaland ekki hafa náð lengra suðr á bóginn enn hérumbil til vatns þess, er nú heitir *Siljansöe*, og hefir þá yfirgripist mestan hluta Eystridala, og norðvestr hluta Vestridala.
- Járnloka, 11, 387. Höfn á Eylandi (nú *Öland*), í Svíaríki. Selesio „þá spurðu þeir at Kúrir voru við Mön“ sem K. hefir, mun höfnin Járnloka hafa verið á eyinni Mön (nú *Man*) millum Eysulands og Eysýslu, er nú kallast *Ösel*.
- Járnmaqr, 9, 369. Líkliga afbakað úr Jamnagr; sjá Jafnagr.
- Járnmeishöfði, 2, 205. Örnefni nálægt Höfn í Borgarfirði, sunnan á Íslandi.
- Jóluholmar (Jólholmar), 11, 369.
- Líkliga smáeyjar framundan núverandi kaupstað *Kongsbakke* í Hallandi í Svíaríki; fyrrum í Danmörk.
- Jólund (Jörslund, Gölönd), 9, 301. 303. Nes eða lendingarstaðr við Foldina eða Osloarsfjörð, á Austfold í Víkinni í Noregi.
- Jóm, 6, 55; 11, 164. Líkliga sama ey, sem nú kallast *Wollin*, utanverðt við Stettinarhafn í Pommern, fyrrum á Vindlandi. Sbr. Jónsborg og Jónsvíkingar.
- Jomfru-Land, 9, 152; sjá Meyjarland.
- Jónsborg, 1, 155-57. 159; 2, 294; 5, 100. 132. 247; 10, 238. 285. 344. 392; 11, 74. 79. 80. 88. 90. 93-94. 98. 101. 103-4. 107-8. 116. 207. 389. 419. Borg á Jóni; líkliga suðaustan á eyinni; sbr. Jóm.
- Jónsvíkingar, 1, 154. 156-57. 160-69. 171-75. 177. 179-84. 187-88. 214; 2, 70. 296; 3, 30; 4, 24. 62. 84; 10, 257. 258; 11, 43. 76. 79-81. 88. 89. 92. 93. 96-99. 100. 104. 106-9. 111. 113. 116. 117. 120. 122-25. 134. 135. 138-40. 147-49. 155-57. 158. 167. 179. 182. 186. Þeir sem heldu Jónsborg á Jóni (*Wollin*?) á Vindlandi (*Pommern*).
- Jónsbryggja eða -bryggjur, 8, 124. 192. Við Björgyn á Norðhörtalandi í Noregi.
- Jónskirkja, 7, 322. í Niðarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Jónskirkja, 8, 349. 351. 352; 9, 46. í Björgyn á Norðhörtalandi í Noregi.
- Jónsvellir, 7, 183; 8, 124. 192. 347; 9, 332. Vellirnir umhverfis Jónskirkju í Björgyn á Norðhörtalandi í Noregi.
- Jórdán, 5, 37; 6, 162; 7, 87. 88. 92. 123. 199. 232. 328;

- 8, 148. Áin *Jordan* á Gyðingalandi í Asíu.
- Jork, 6, 410; 10, 158; sjá Jörvík.
- Jörðsalaborg, 7, 86. 87; 11, 351. Sambr. Hierusalem. Staðrinn *Jerusalem* á Gyðingalandi í Asíu.
- Jörðsalabyggð, 7, 87. Sama sem Jörðsalir.
- Jörðsalahaf, 10, 85. Sá hluti Miðjarðarhafsins, er liggur fyrir Gyðingalandi.
- Jörðsalaheimr, 4, 58; 7, 74; 9, 53; 10, 90. og
- Jörðsalaland, 6, 61; 7, 75. 86. 88. 92. 93. 232. 328. 329; 10, 394. Svo kölluðu Norðmenn land það í vestri hluta Asíu, er seinna kallabist Gyðingaland, og nú *Palæstina*, þ. e. Filistaland, og heyrir undir jarlsdæmið *Damask* í Tyrkjalöndunum.
- Jörðsalir, 1, 275; 3, 33. 37. 47. 62. 64. 170; 5, 37. 124; 6, 161. 162; 7, 86. 89. 91. 123. 199. 328. 329; 8, 23. 148. 193; 9, 267. 270. 319. 417; 10, 92. 374. 415. 416. 429; 11, 312. 315. 391-92. Ýmist sama sem Jörðsalaland, eða Jörðsalaborg; sjá þessi nöfn.
- Jörðslund, 9, 301; sjá Jölund.
- Jörvík (Jörvík, Jork og Jörk), 1, 117. 233; 6, 406. 409. 410; 10, 158. Staðrinn *Jork* á Englandi.
- Jötgrund, 11, 212. 313. Sama sem Jötland í Danmörk, og Jötgrundar öðlingr, 11, 313, s. s. Danakonungur.
- Jötur, 2, 312; 3, 93. 158; 4, 353. 363; 5, 7. 247; 6, 74. 196. 255; 7, 46. 340. 349; 10, 55; 11, 186. 188. 212. 217. 313. 350. 382. 383. 391. Innbuar Jötlands í Danmörk. Danakonung kalla skáldin: Jöta-drottinn, 11, 188; -gramr, 3, 93; 6, 196; 7, 340; -stillir, 4, 853; -vinr, 6, 319; -þengill, 10, 54; og öðlingr, 4, 363.
- Jötavegr, 5, 7, abr. 12, 93. Sama sem Jötland; og Jötavega-njótr, 5, 7. = Danakonungur.
- Jötland, 1, 2. 4. 26. 39. 106. 109. 111. 112. 115. 116. 118. 122. 128; 4, 356. 359; 5, 142; 6, 51. 53. 56. 74. 75. 251. 258. 296; 7, 99. 313. 318; 10, 22. 90. 102. 194. 195; 11, 46. 207. 211. 213. 214. 216. 229-31. 251. 252. 286. 338. 341. 346. 347. 351-54. 357. 359-61. 363. 369. 373. 383. 406. 408. 418. Land þetta, er fyrrum kallabist Reidgotaland, greindist í Norðr-Jötland, nú *Nörre-Jylland*, og Suðr-Jötland, nú *Sönder-Jylland* eðr hertogadæmið *Slesvig*, í Danmörk. Landsfólkið kallast: Jötur, og landið hjá skáldunum Jötgrund og Jötavegr, sjá öll þessi nöfn.
- Jötlandshaf, 6, 264. Hafib milli Jötlands, og Hallands og Ránrikis; nú *Kattegattet*.
- Jötlandssíða, 5, 181; 6, 296; 11, 230. Vestrstreindr Jötlands milli Vendilskaga og Ripa.
- Jungufurða, 4, 64; sjá Ingafurða.
- Jærnsfjörð, 9, 136. 140; sjá Arnarfjörð.
- Jöfnfjörðr, 11, 211; sjá Lofnfjörðr.
- Jökulsá, 3, 105. Á í Lóni í Skaptafellssýslu, austan á Íslandi.
- Jökulsá, 3, 142. Herabsvötnin í Skagafirði, norðan á Íslandi. Nafnið hefir viðhaldizt á tveimr ám, eystri og vestri Jökulsá í Skagafjarðardölum, úr hverjum ám Herabsvötnin að mestu leiti verða.
- Jökulsdalr, 3, 119. Dalr með samnefndri byggð, í Kibjafellsþingi, austan á Íslandi.
- Jöldublaup (Ölduhlaup), 1, 234; 11, 411. Floi norðan á Írlandi.

Jörk, 6, 410; sjá Jörvik.

Jörungr eðr Jörung (Norðung), 11, 230. 338. Fyrrum biskupsstóll á Vendilskaga á Norðr-Jötlandi í Danmörk.

Jörvik, 6, 406. 409; sjá Jörvik.

Jötunheimar, 3, 184. 191. Afstaða þessa lands, er sjaldan nefnist nema í skrútsögum og þáttum, er mjög óviss; optast sýnast þarvið meint löndin kringum Helsingjabotn, en stundum er það látið ná austr að Gandvik og norðr að Dumbshafi, og hér jafnvel ofan í Noreg. Sbr. Risaland.

Kaldea, 11, 415. Hér sama sem Serkland í Afríku.

Kalfá, 11, 267. Á nálægt Óðinsve, á Fjöni í Danmörk; nú *Odense-Åa*.

Kálflundi eðr Kálflundar, 11, 359. Nú býrinn *Karlsunde* (*Kalfselunde*) á Sjálandi í Danmörk.

Kálfskinn, 4, 177; 5, 269. Kot á Árskógsströnd í Vaðlaþingi, norðan á Íslandi.

Kalmanstunga, 1, 254. Bær fremst í Borgarfirði, sunnan á Íslandi.

Kalmarmar, (Calmarnir, Kalmarir, -marn, -marver, -manar og Karlmarir), 4, 372; 7, 151; 10, 417. Sbr. Kalmarnes. Sund nálægt *Calmar* á Smálöndum í Svíaríki.

Kalmarnes, 7, 340. Nesið við Kalmarsund milli staðarins Kalmars og Eylands í Svíaríki.

Kambanes, 1, 249. Bær í Dölum, vestan á Íslandi.

Kampania, 11, 415. Fyrrum Campania; í Neapoliskonungsríki í Ítalíu.

Kantara-byrgi, (-borg), 1, 134; 4, 52. Staðrinn *Canterbury* á Englandi.

Karenz (Karonz), 11, 385. Staðr-

inn *Gars*, á syðri hluta eyjarinnar Rygen við Pommern; sbr. Garbs.

Karlsund, 4, 92; sjá Skarsund.

Karlsár, 4, 55. 56; 5, 162. 163.

Máske fljótið *Garonne* á Frakklandi.

Karlsund, 4, 116; sjá Karmund.

Karlsund, 4, 92; sjá Skarsund.

Karmsund, 4, 92; sjá Skarsund.

Karmsund (Karmotsund, Karlsund, Karlsund), 1, 18; 3,

38; 4, 116. 261; 8, 208; 9,

19. 54. 113. Sbr. Körmtund.

Sundið milli eyjarinnar Karmar

og meginlandsins á Rogalandi í

Noregi; nú *Karmsund*.

Karonz, 11, 385; sjá Karenz.

Kartago, 11, 415. Borg í Afríku;

lá í herabi því, er nú kallast

Tunis, skamt frá samnefndum

höfubstað.

Kástafir, 2, 369. Bær í Skau

á Heiðmörk í Noregi; nú *Otte-*

stad; sambr. Öttarstaðir.

Kastalabryggja, 6, 426. Bær á

Englandi; máske *Bourg-*

Bridge í *Yorkshire*.

Kastalakirkja, 7, 189. í Konunga-

hellu við Gautelli á Ránríki í

Víkinni í Noregi. Sbr. Krou-

kirkja.

Kastalinn nýi, 10, 85. *Ny Ka-*

stilleen, konungsríki á Spáni.

Kastel, 10, 62. 86. 87. 89. Lik-

liga meinast Gamla Kastila,

konungsríki á Spáni.

Katalonia (Kastalinn nýi, ríngi),

10, 85. Konungsríki á Spáni.

Sbr. Talanonia.

Katanes (Nes), 1, 194. 199. 200.

246; 4, 214. 215. 217. 218.

229; 5, 33; 9, 424; 10, 124.

125. Norðustur skagi Skot-

lands móts við Orkneyjar; á

skagatánni hét fyrrum *Dung-*

alsnýpa, nú *Dungabyhead*.

Katnesingar, 10, 125. 156. 158.

Þeir sem bjuggu á Katanesi á

Skotlandi; abr. Nesþjóð.

Katrinarkirkja, 10, 153. Kirkja

- við Sandbrú í Björgyn á Norð-
hörbalandi í Noregi.
- Katrínarspítali, 10, 153. Hóspítal
við Sandbrú í Björgyn á Norð-
hörbalandi í Noregi.
- Kaupánger (Caupánger), 2, 232;
4, 314. 340; 5, 104. 117.
133. 143. 144. 181. 213. 216;
6, 195. 238. 267. 436; 7, 2.
6. 64. 70. 107. 124. 127. 128.
130. 155. 177. 217. 220. 229.
230. 247. 255. 268. 282. 285.
291. 322. 344. 346; 8, 82.
85. 110-11. 143. 153. 165.
180-82. 198. 253. 255. 260.
370. 394; 9, 8. 14. 15. 16.
21. 22. 29. 30. 37. 40. 222.
248. 448; 10, 389. 411. 415.
Kauptaðrinn og býrinn í Nið-
arósi í Þrándheimi í Noregi.
- Kaupángsfjall, 8, 439. Fjallib
fyrir ofan Lúsakaupánger í Sogni
í Noregi.
- Kaupángskonur, 7, 70. Konurnar
í Niðarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Kaupángsmenn, 8, 35. 72. 194.
230. Innbúar Lúsakaupángs í
Sogni í Noregi.
- Kaupmannacyjar, 9, 422. Eyjar
milli Satúris-múla vestan á Skot-
landi og eyjarinnar Manar í
Subreyjum; nú *Copeland*.
- Kaupmannahöfn (Höfn), 9, 4. 5.
13. 73. 79. 111. 220. 224.
323. 415; 10, 2. 81. 82. 95.
Nú stadrinn *Kjöbenhavn* á Sja-
landi í Danmörk.
- Kaupmannastræti, 9, 127. Gata í
Niðarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Kesley (Kefsæy, Kefsisey eða Keps-
isey), 7, 130. 134. Ey á Há-
logalandi í Noregi. Líkliga er
Kesley réttast, og meinast þá
núverandi *Kelfsøe* eða *Keflœe* í
Ofótansfirði (nú *Ofodensfjord*).
Á þessari ey var haldið Kefs-
eða Kepsis-eyjarþing, 7, 142,
hvar það líka kallast Arnarness-
þing, er máske gæti verið nefnt
eþur núverandi *Ankenæs*, við
nefndan fjörð.
- Keilustraumur, 9, 29. 137. 483.
Röst eða sund norðr frá Björg-
yn á Norðhörbalandi í Noregi;
nú *Kilestrøm*.
- Kemja, 9, 402; sjá Kinna.
- Kepsisey, Kepsiseyjarþing (Arn-
arnessþing), 7, 142; sjá Kesley.
- Kerlingaland, 1, 108; 11, 407.
Líkligast landið *Carolingia*,
milli fljóttanna *Seine* og *Loire*
á Frakklandi; sbr. Borgund.
- Kerlingarsteinn, 10, 125. Drangi
eða holmr í sundinu milli
Skibis í Subreyjum og Norðr-
Skotlands.
- Kerma, 9, 402; sjá Kinna.
- Kerseyri, 3, 142. 143. Bær í
Hrútafirði, vestan á Íslandi.
- Kjalarnes, 1, 242. 243. 247. 276.
Nes, er gengr fram af sjallinu
Esju í Kjalarnessþingi, sunnan
á Íslandi; að norðan og norð-
vestan við nesib liggja Hval-
fjörðr, að sunnan Kollafjörðr.
Her var fyrrum haldið Kjalar-
nessþing, og áttu núverandi
Gullbringu- og Kjósar-sýslur
þangað þingsókn.
- Kjarbarey (Bjarkarey, rángt), 10,
126. 143. Ey í Subreyjum við
Skotland; nú *Kerwaray* eða
Kerrem í *Argyle-Shire*.
- Kjarbar- eða Kjarbareyjar-sund,
10, 35. Sund við nýnefnda
Kjarbarey.
- Kjarkastabir, 8, 174; sjá Kjarra-
stabir.
- Kjarrarskeið, 9, 483; sjá Knarr-
arskeið.
- Kjarrastabir (Kjarkastabir, Kraka-
stabir, Bjarkastabir), 8, 174.
Bær í Orkadal í Þrándheimi í
Noregi; líkliga núverandi *Kjer-
stad*.
- Kjartansgjá, 1, 271. Gil á veg-
inum milli Reykjastrandar og
Laxárdals í Skagafirði, norðan
á Íslandi.
- Kífr, 11, 316; sjá Kípr.
- Kíllir, 4, 119. 315; 6, 128; sjá
Kjölr.

- Kinn, 1, 226; 10, 282. Ey fyrir Sunnfirði i Firdafylki i Noregi; þó liggir ey þessi heldr langt frá Selju.
- Kinn, 7, 215; sjá Hinn.
- Kinna (Kina, Kerma, Kemja), 9, 402. Á i Raumaríki (?) i Noregi.
- Kinnlimasíða, 4, 45. Vestrsíðan á Frislandi; nú *Nord-Holland*. Á miðöldunum hét hérað þar „Kinnheimr“, og væri því máske réttara að lesa: Kinnheimasíða.
- Kinnstafir, 5, 76. 80; sjá Kvistur.
- Kinnzarvík (Kinnztrarvík), 9, 326. Vík með samnefndum bæ, i Harbángri i Noregi.
- Kinureyjar, 10, 132; sjá Kumer-eyjar.
- Kípr (Kífr, Cíphur), 7, 86; 11, 316. Eyjan *Cypern* i Grikk-landsbáfi.
- Kirjalaland, 4, 162; 11, 414. Löndin kringum Kirjalabotn i Garðaríki, nú *Finska Bugt* i Rússlandi. Innbyggjararnir: Kiríalir, 4, 162; Kiríalar og Kyríalar, 10, 43. 44. og Austr- kiríalar, 10, 43; sjá A.
- Kirkjubær, 1, 251. 252; 2, 202. Klaustr á Síðu (ekki i Veri) i Skaptafellsþingi, austan á Ís-landi.
- Kirkjubær, 11, 416. Bær á Straumsey i Færeyjum.
- Kirkjuvágir, 9, 340. Bær i Vág-um á Halogalandi i Noregi.
- Kirkjuvágur, 10, 124. 146. 147; 11, 416. Nú býrinn *Kirkwall* á Hrossey, nú *Pomona*, i Orkneyjum.
- Kjölr (Kíllir), 1, 63; 3, 74. 77. 80; 4, 112. 314. 315; 5, 47. 48. 68. 117. 119; 6, 24. 128. 130; 9, 359. Fjallgarðr milli Noregs og Svíaríkis; nú *Kjölen*.
- Kjölvagr, 9, 382. Skógr milli Haðalands og þotns á Upp- löndum i Noregi.
- Klementkirkja (Clementþkirkja), 2, 36; 4, 105. 106; 5, 133; 6, 236; 7, 2; 10, 410; i Nð- arósi, eðr Kaupáangi i þránd- heimi i Noregi.
- Kleppabú, (-byggð), 8, 86. 69. 171; 9, 133. Sveit á Strind i þrándheimi i Noregi; nu *Klæbo*.
- Kleppstafir, 8, 338. Bær á Strind i þrándheimi i Noregi; nu *Klepstad*.
- Klerivás (Klervíás, Klermás), 11, 392. Klaustr, líkliga *Clairvaux*, i *Champagne* á Frakklandi.
- Klíflönd (Klyflönd), 1, 117; 6, 403. Nú *Cliveland* i Norð- ymbralandi á Englandi.
- Knappstafir, 2, 229. 231. Bær i Stýflu i Fljótum, i Hegrans- þingi norðan á Íslandi.
- Knarrarskeið (Knarskeið, Kjarrar- skeið), 8, 84; 9, 483. Líkligast aund milli *Æðeyjar* og þránd- heimsmynnis, á Norðmæri i Noregi.
- Knaur, 11, 379; sjá Kuaviz.
- Knjúkr, 2, 6. Bær i Vardal i Húnavatnsþingi, norðan á Ís-landi.
- Knollr (Kvollr), 9, 359. Bær i bygginni Glabapors á Verma-landi i Svíaríki.
- Knörr (Knor), 10, 13. Örnefni i Björgyn, á Norðhórbalandi i Noregi.
- Kofr, 9, 30; sjá Kopr.
- Kolbeinsá, 2, 247; 3, 24; 6, 36. Þvera er fellr eptir Kol- beinsdal, og, millum Viðvæ- sveitar og Óslandsþlíðar uti Skagafjörð, norðan á Íslandi.
- Kolgu- (réttara Kolku-) mýrar, 1, 272. Nú beitið á Ásum i Húnavatnsþingi, norðan á Ís-landi.
- Koln, 1, 108; 3, 56; 11, 407. Stadrinn *Cöln* i Þýskalandi.
- Kolumkillakirkja (Kolumbakirkja), 7, 42. Kirkja á Eynni Helgu, nu i *Colmkill* eðr *Jona* i Suðr- eyjum.

- Komaþorp, 7, 151; sjá Tumaþorp.
- Komsnes, 7, 295. Líkliga rángt, sjá Ramsnes á Re; samanbr. Ruimsnes.
- Konungahella, 1, 46; 2, 80. 131; 3, 40; 4, 305; 6, 51. 333. 432; 7, 62. 110. 159. 180. 186. 187. 188. 195. 213. 252. 253. 268. 270. 271. 272. 282. 299. 302-3. 341; 8, 16. 62. 80. 203-4. 294. 419; 9, 14. 17. 19. 113. 119. 269. 325. 347. 384. 443. 444; 10, 2. 3. 26. 32. 37. 41. 71. 72. 159; 11, 354. Staðr við Gautelfi í Elfarsýslu á Ránríki í Víkinni í Noregi; nú *Kongelf*, kaupstaðr í Bahuslani í Svíaríki.
- Konungahólmr, 8, 36; sjá Konungsholmr.
- Konungaland, 11, 231; sjá Långaland.
- Konungsbryggja, 7, 183; 9, 9. í Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.
- Konungsbryggja, 9, 285; í Oslo í Víkinni í Noregi.
- Konungsgarþr, 10, 410. Konungshús í Niðarósi í Noregi.
- Konungshagi, 8, 400; 9, 305. Líkliga sama sem Akrshagi við Oslo í Víkinni í Noregi.
- Konungsholmr (Konungaholmr), 8, 36. Ey í Sela- (Selja- eða Selbu-)sjónum, í bygðinni Strind í Þrándheimi í Noregi.
- Konungssund, 4, 42; 5, 166. 167. Sund, er nú kallast *Söderström*, og gengr gegnum Agnaft milli Lagarins og Eystrasalts, hjá Stokkhólmi í Svíaríki.
- Kopr (Copr, Kofr), 8, 191; 9, 30. Pláts í Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi; kannske sama og seinna kallabist Nicolai almenníngt, á hverjum garðrinn *Kappen* stoð.
- Kornafjörðr, 9, 316. Fjörðr eða vík við Korn- eða Korn-holma í vatninu Mjörðs, á Heiðmörk á Upplöndum í Noregi.
- Kornung (Kornungar, Kornvegr), 11, 370. Nú *Korning*, skamt austr frá Vebjörgum á Norðr-Jötlandi í Danmörk.
- Kot, 8, 89. Bær í Kleppabúi, á Strind í Þrándheimi í Noregi.
- Kotskögaborg (Kotskögr), 11, 393; nú *Gütskow*, milli ána *Peene* og *Ryck* í *Pommern*.
- Krakastabir, 8, 174; sjá Kjarra-stabir.
- Krjánabir (Ljaraubir), 9, 26. Bær í Noregi; í Þrándheimi?
- Kristnes, 1, 251. Bær í Eyjafirði, norðan á Íslandi.
- Kristskirkja (Cristzkjrkja, Kriskirkja, Krickirkja), 5, 107. 143. 149. 181. 358; 6, 236. 267. 448; 7, 3. 107. 109. 144. 146. 156. 240. 291. 310. 355; 8, 86. 95. 163. 170. 175. 259. 261. 323. 390; 9, 23. 26. 61. 93. 97. 139. 162. 163. 213. 215. 253. 277. 283. 284. 460. 530. 534; 10, 406. 411. 415. 427. 428. Kirkja, er ýmist kallast verið hafa í Kaupangi, Niðarósi, eða Þrándheimi, í Noregi.
- Kristskirkja, 1, 231; 6, 440; 7, 184. 205. 245; 8, 124. 189. 190. 191. 236. 238. 287. 290. 299. 447. 448; 9, 4. 9. 16. 31. 75. 77. 97. 103. 161. 209. 264. 430. 454. 477. 500; 10, 11. 14. 15. 16. 109. 111. 151. 163. 430. Þessu nafni hétu að visu tvær kirkjur í Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi, nl. Kristskirkja hin litla, hin forna, í hólmi út, og önnur, er var steinkirkja og stoð í sjálfum staðnum. Stundum sýnast þessar samnefndu kirkjur hafa verið þrjár, en optast er ómöguligt að vita hver þeirra í sögunum meint er.
- Kristskirkja, 10, 33. Kirkja í

- Túnsbergi á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Kristskirkja, 10, 152. Kirkja í Trums eða Truns, nú *Tromsøe*, norðast á Hálogalandi í Noregi.
- Kristskirkja, 11, 419. Kirkja í Roiskeldu á Sjálandi í Danmörk.
- Kriststadir, 5, 203; sjá Kviststadir.
- Krokaskógr (Crocascógr, Cróascógr), 7, 209. 210. 320. 337. Skógr á Hábalands og Hringaríkis landamæri í Noregi.
- Krokassjóðr (Krossfjóðr rángt), 2, 21. Fjóðr í Þorskafjarþingi, vestan á Íslandi.
- Krossavík, 2, 238; 3, 106. 109. 114. 122. Bær í Vopnafirði í Sunnudalsþingi, austan á Íslandi.
- Krossbrekka (Orós-Njós- og Njósnbrekka), 5, 20. Örnefni í Valdali í Sunnmæri í Noregi.
- Krossfjóðr, 2, 21; sjá Krokassjóðr.
- Krossgildi, 9, 529. Gildaskáli í Níðarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Krossholar, 1, 248. 249. Bær, ákamt frá Hvammi við Hvammsfjörð vestan á Íslandi.
- Krosskirkja (Krossinsirkirkja, Kastalakirkja), 7, 158. 186. 189. 194; 10, 416. Kirkja í Konungahellu við Gautelsi á Ránríki í Víkinni, í Noregi. Af því Gautelsi var í fornöld landamæri Noregs, Danmerkr og Svíaríkis, er stundum sagt að kirkja þessi hafi legið við landsenda.
- Krosskirkja, 8, 125. 360. Kirkja í Björgyn á Norðhörtalandi í Noregi.
- Krosskirkja, 8, 170. 390; 9, 25. 248. 531. Kirkja í Níðarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Krossvíkingar, 3, 106. Þeir sem bjuggu í Krossavík í Vopnafirði, austan á Íslandi.
- Krumshaugr (ekki Krumshaugr), 3, 119. Haugr á Jökuldal; sjá Brynjarshaugr.
- Krumsholt, 3, 107. Bær í Vopnafirði í Sunnudalsþingi, austan á Íslandi.
- Kúavíz (Kvauz, Knaur), 11, 379. Másk eýjan *Koos* framundan *Wolgast*, í Pommern.
- Kumbrscr, 10, 376. Sá sem er af Kumbaralandi á Englandi.
- Kumrey og Kumreyjar (Kinnreyjar), 10, 132. 142. Stora og litla Kumrey, vestr frá Skotlandi; nú *Cumbray*.
- Kunnaktir (Kunnactir, Kunnactir), 7, 49. 67. 69. Nú landið *Connaught*, á Írlandi.
- Kúrsfjall (Kýrsfjall), 9, 321. 322. Fjall á Upplöndum í Noregi.
- Kúria, 9, 487. Páfans höll í Rom.
- Kúrir, 6, 290; 11, 226. 322. 323. 386. 387. Þeir sem bjuggu á Kurlandi; sjá næsta nafn.
- Kurland (Kýrland), 4, 162; 11, 322. 323. 374. 414. Land í Austrvegi; sýnist hafa verið stærra ummáls, en það núverandi *Kurland* í Rússlandi.
- Kvaddingsey (Kvaldinsey), 7, 53. 65. Ey í vatninu *Væn*, á vestra Gautlandi í Svíaríki; nú *Kalllandsö*. Sbr. *Paldinsey*.
- Kvaldinsey, 7, 53; sjá Kvaddingsey.
- Kveldrir, 5, 203; sjá Kvistir.
- Kvennaland, 11, 414. Land í Asíu; afstaða óviss. Samnefnt land lá kringum Helsingjabotn og samsvarandi þerumbil Austrbotni á Finnlandi og Vestrbotni í Svíaríki.
- Kviðma, 9, 91. 97. Bær á Valdrési á Upplöndum í Noregi; nú *Koien*.
- Kvilldir (Kvildrir, Qvildrir), 7, 218. 345. 346. Bær á Ránríki í Víkinni í Noregi; nú *Qville* í Bahuslæni í Svíaríki.
- Kvimar, 8, 272, á Eistlandi.
- Kvistir (Kvistadir, Kviststadir, Kriststadir, Kveldrir, Kinnstadir,

- ir), 5, 76. 80; sbr. 203. 237. Bær á cynni Þri í Eyðafylki í Þrándheimi í Noregi.
- Kvollr, 9, 359; sjá Knollr.
- Kýrfjall, 9, 321. 322; sjá Kúrfjall.
- Kyrkjubær, 11, 416; sjá Kirkjubær í Færeyjum.
- Kyrkjuvágr, 11, 416; sjá Kirkjuvágr í Orkneyjum.
- Kænugarðr og Kænugarðar, 5, 271. 297; 11, 414. Nokkr hluti Garðaríkis; sjá G.
- Kürmt (Caurmt), 1, 14. 38; 2, 137; 4, 255. 258. 260. 266; 5, 304; 7, 366? 9, 40; 10, 382. Ey á Rogalandi í Noregi; nú *Karmen*.
- Körmtsund, 9, 49; sjá Karmsund.
- L**aðahamar (Laðhamar og Laðhamrar), 8, 71. 373; 10, 319; sjá Hlaðhamar.
- Labir, 10, 265. 271. 279. 280. 319. 330; 11, 18; sjá Hlabir.
- Lafrantzkirkja og Lafranzkirkja, 8, 418. 428; 9, 443; 10, 153. Kirkja í Tunsbergi á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Lafranz- eða Laurentii-kirkja, 9, 31. 225. Kirkja í Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.
- Lafranzkirkja, 9, 520. Kirkja í Oslo í Víkinni í Noregi.
- Lafingsnes, 9, 49. 173. Annes, líkliga í Bommelfirðinum, á Sunnhörðalandi í Noregi.
- Låka, 9, 488. 490. 492. 494. 497. 508. 526. Bær á Raumaríki í Noregi.
- Laktjarnir, 7, 94. Höll keisarans í Miklagarði.
- Láland, 11, 231. Ey suðr frá Sjálandi og Beltissundi í Danmörk; nú *Laaland* eðr *Lotland*.
- Lanasund, 8, 330. Sund á Ránríki í Víkinni í Noregi.
- Landaþæri, 4, 164. Her meinað Gautelfr, er var takmark milli Norega, Danmerkr og Sviaríkis.
- Landesberg (Esberg), 11, 360. Líkliga staðirinn *Landsberg* í efrá *Sachsen* í *Leipziger* bærabi í Þýskalandi.
- Långadalr, 2, 6. 7. 247; 3, 20. Dalr með samnefndri sveit í Húnavatnsþingi, norðan á Íslandi.
- Långaland (Kondungaland), 11, 231. Ey skamt í suðaustri frá Fjöni í Danmörk; nú *Langeland*.
- Långamúli (Långamosi), 8, 399. Ornefni, nálægt Ryginabergi, við Oslo í Víkinni í Noregi.
- Långanes, 1, 234. 411. Nes norðaustan á Íslandi, er aðskilr Norðlendinga og Austfirðinga fjörðunga.
- Långatún, 7, 237. Þorp á Englandi; máske núverandi *Langton* í *Yorkshire*; sbr. *Pilavik*.
- Långbarðaland, 6, 134; 11, 415. Norðrhluti Ítalíu, nú *Lombardiet*; sbr. *Lungbardi*.
- Långbarðar, 6, 134. Innbúar Långbarðalands.
- Långdælir, 2, 247. Innbúar Långdals í Húnavatnsþingi, norðan á Íslandi.
- Längey, 9, 20. Ey á Norðmæri í Noregi; nú *Langøe*, norðvestri frá Tusteren.
- Längey, 4, 276. 297. 304. Ey á Hálogalandi í Noregi; nú *Langøe*, norðvestri frá cynni Hin (*Hindøe*).
- Längeyarsund, 9, 28. 135. Sund við Längey á Norðmæri í Noregi.
- Längeyarsund, 7, 350. Sund, nálægt Holminum Grá á Austr-öðum í Víkinni í Noregi.
- Lángloar (Lángler), 8, 110. Bær á Strindarbyggðinni í Þrándheimi í Noregi; nú *Langloa*.
- Lángur, 4, 241; sjá Lögur.
- Latun og Látyr, 9, 402. 403. 405; sjá Laufstún.
- Lauf, 9, 391. 402; sjá Laufstún.
- Laufey, Laufeyjar, 9, 267. 338.

- Ey, nálægt Tunsbergi á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Laufnes, 8, 115. 129. 138. 189. 197. 198. 200. 221. 247. 248. 257. Bær í Noregi; sambr. mannanafna-registrið, um Ulf af Laufnesi.
- Laustiun (Lauf, Laustiyn, Lautyn, Látyn, Lautun, Lautum, Latun), 9, 391. 402. 403. 405. 409. 410. Líkliga núverandi bær *Løften* á Raumaríki í Noregi.
- Laugamenn, 2, 22. 256. 257. Þeir sem bjuggu á Laugum í Sælíngsdal í Dölum, vestan á Íslandi.
- Laugar, 2, 20; 3, 35. 256. Bær í Sælíngsdal í Dölum vestan á Íslandi.
- Laugardalr, 2, 234. 235. 243; 10, 114. 298. Sveit í Árnesþingi, sunnan á Íslandi.
- Laugjarsund, 8, 187; sjá Atleyjarsund.
- Laupandanes, 4, 215. Bær í Sandvík á Hrossey í Orkneyjum.
- Laurentíukirkja, 9, 141; sjá Lafranzkirkja.
- Lauxa, 1, 36; sjá Ljóxa.
- Lávabsskógr, 11, 335. Skógr á Sjálandi í Danmörk.
- Laxárdalr, 1, 247. 249; 2, 19. Sveit í Dölum, vestan á Íslandi.
- Laxárdalr, 1, 270; 2, 247; 6, 31. Dalr með samnefndri byggð, fyrir innan Skaga, í Hegranessþingi, norðan á Íslandi.
- Laxavágr (Laxárvágr), 8, 354; 9, 10. 103; 10, 106. 150. Vogr beint á mótis við Norðnes hjá Björgyn, á Norðhórbalandi í Noregi.
- Laxdælir, 1, 249; 2, 257. Þeir sem bjuggu í Laxárdal í Dölum, vestan á Íslandi.
- Leifastabir (Leiva- Leina- Teinastabir); 9, 443. 459. 466. 471. 484. 485. 488. 491. 515. Bær, líkliga á Ránríki í Víkinni í Noregi; sbr. Álfr af Leifastöðum, í nafnaregistrinu.
- Leifnes, 9, 470. Nes á Hálogalandi í Noregi, máske núverandi *Leinæs*; sbr. Leirnes.
- Leikberg, 7, 233. 234. Örnefni á Ránríki, í nánd við Hising, í Víkinni í Noregi.
- Leiknir (Lykkjur), 9, 9. Líkliga núverandi bær *Løken*, í Norðfirði í Fírðafylki í Noregi.
- Leina, 9, 313; sjá Lena.
- Leinar, 10, 72; sjá Lenar.
- Leinastabir (sbr. Teinastabir), 9, 459; sjá Leifastabir.
- Leira, 4, 59. Áin *Loire* á Frakklandi.
- Leira, 9, 489. Leirelfan á efra Raumaríki í Noregi.
- Leira, 9, 376. Við Leirelfuna á efra Raumaríki í Noregi.
- Leirangrar, 9, 439. 468. Bær skamt frá Niðarosi í Þrándheimi í Noregi.
- Leirgula, Leirgola, 9, 314. 318; 10, 157. Höfn í eða nálægt Rúgssundi í Norðfirði í Fírðafylki í Noregi.
- Leirheimsskógar, 9, 363. Líkliga núverandi *Lørenskoug*, byggð á neðra Raumaríki í Noregi.
- Leirnes, 9, 471. Sýnist, eptir samanhenginu, vera sama og Leifnes; sjá þetta nafn.
- Leirnes, 9, 489. 490. Nes er gengr úti Leirelfi á efra Raumaríki í Noregi.
- Leiruvágr, 2, 190; 3, 105. 215. Vogr í Mosfellasveit í Kjalarnessþingi, sunnan á Íslandi.
- Leiruvágr, 2, 198. Vogr í Álptfirði syðra, á Austfjörðum á Íslandi.
- Leiruvellir, 9, 488; Örnefni á Upplöndum í Noregi.
- Leitnadsbrú, 10, 47; sjá Heravásbrú.
- Leivastabir (sbr. Leina- Teinastabir), 9, 459; sjá Leifastabir.
- Lena (Leina), 9, 313. Bær á Hringaríki í Noregi; nú *Lenar*.
- Lenar (Leinar, Hleinar), 10, 72

- Bær á Vestra-Gautlandi í Svíaríki; sbr. Lenrar.
- Lengjuvík (Lángavík), 4, 304. 326. Vík sunnanverðt við Malángerfjörðinn á Halogalandi í Noregi; nú *Lenvig*.
- Lenrar, 9, 56. Bær á Vestra-Gautlandi í Svíaríki; sambr. Lenar.
- Leorin, 9, 343; sjá Lýrin.
- Leradalr (Veradalr), 8, 50; 9, 33. 142; sjá Læradalr.
- Lesey, 9, 321; sjá Hlécsey.
- Lesjar (Lísa), 3, 47; 4, 239. 242. 245; 5, 20. 23. Sveit, neðarliga í Gubbrandsdölum í Noregi; nú *Lessö*.
- Leynuvág, 3, 215; sjá Leiruvág.
- Leyring, 9, 343; sjá Lýrin.
- Leyruvogar, 4, 269. Vogar nálægt eyinni Körm, máske í Leirángri á Rogalandi í Noregi. Annars eflíkliga rettara í Heimskringlu, Olafs Helga S., kap. 127: „í leynivogum“ heldr enn hér: „í Leyruvogum“.
- Ljanes, 9, 8. 21. 24. 61. 91. 111. 121. 123. 125. 129. 216. Sbr. Þorgrím af Ljánesi, í Nasnaregistrinu. Fyrir utan Naumdælafylki í Noregi liggur ey, á hvörri heitir Ljánés; líkliga á hér umtalabi bær.
- Ljáraubir, 9, 26. sjá Krjánabir.
- Líbandi, 7, 247. Byggðarlag og fjallgarðr, norðr frá Líbandisnesi í Noregi; nú *Lindesnæs*.
- Líbandisnes, 1, 90. 132. 299; 3, 14. 39. 42; 4, 23. 68. 105. 164. 177. 251; 7, 313; 8, 109; 9, 373; 11, 41. 181. Nes á Veströgðum, sudvestast í Noregi; nú *Lindesnæs*.
- Líðir, 9, 361. sjá Hlíðir.
- Líðstadir, 4, 244. Bær í Frónsveit í Gubbrandsdölum í Noregi; nú *Listad*.
- Lífra, 4, 311. sjá Lygra.
- Líka, 11, 301. sjá Luka.
- Límafsjörðr (Linnasjörðr, Eylímafsjörðr), 1, 87. 88. 124. 128. 130. 131. 165; 4, 22. 355. 357; 5, 3. 6. 322; 6, 48. 75. 296; 9, 13; 10, 257. 386. 387. 424; 11, 9. 10. 13. 14. 22. 179. 180. 181. 229. 230. 244. 255. Fjörðr, er skerst úr Jótlandshafi inni Norðr-Jótland, í Danmörku; nú *Límffjorden*.
- Límalönd (Lumalönd, Linnalönd, Sumalönd), 9, 272. líkliga núverandi *Lom* eða *Lomland* á Ránríki í Víkinni í Noregi; sbr. Þorbjörn af Límalöndum, í Nasnaregistrinu.
- Límgarzsíða (Límgarz- Lungarbz- Lúngbarzs- Lýmgarzs-síða), 7, 341; 8, 425. Líkliga byggðin með ströndinni, frá Vestfold til Níðarelfu á Norðr-Ogðum, vestanfram í Víkinni í Noregi.
- Líndisey, 11, 188. Nyrðri hluti heradsins *Lincolnshire* á Englandi; nú *Lindsay*.
- Línisholmar, 10, 53. 55. 56. 59. Holmar nálægt Gautelfarmynni á Vestra Gautlandi í Svíaríki.
- Linn, 10, 158. Bær í *Norfolkshire* á Englandi; nú *Lynn*.
- Linnasfjörðr; sjá Límafsfjörðr.
- Linnalönd, 9, 272. sjá Límalönd.
- Línustabíir (Línostabíir, Brúnastabíir), 7, 223. 349. Bær, skamt frá Tunsbergi, á Vestfold í Víkinni í Noregi, nú *Linnestad*.
- Ljóðhús, 7, 41; 9, 422; 10, 35. 125. 126. Ey, hin stærsta í Subreyjum, vestr frá Skotlandi; nú *Lewis*.
- Ljóðhús (Hljóðhús), 8, 16. 63. 80; 9, 16. 400. 401; 10, 31. 38. 39. 40. 72. 118. 119; 11, 354. Stabí við Gautelfi á Vestra-Gautlandi í Svíaríki; nú *Gamle-Löðese*.
- Ljórdalr, 4, 240. Byggð í Gubbrandsdölum í Noregi; sbr. Gaulardalr.

- Ljósveitningar, 2, 36, 240. Þeir sem bjuggu á ljósavatni og í ljósavahverfi, í Þingeyjarþingi, norðan á Íslandi.
- Ljóxa (Loxa, Lauxa, Lyxa), 1, 36; 2, 41. Bær í nyrðri hluta þrándheims í Noregi; máske núverandi *Lexen*, í Stórdali; sbr. Ormr af Ljóxu eða Lyxu í Nasnaregistrinu.
- Ljóxna (Losna, Lyxja), 9, 467. Tvær eyjar samnefndar, austr frá eyinni Hit, sunnanverðt við þrándheimsfjörð, á Norðmæri í Noregi.
- Lisa, 4, 242; sjá Lesjar.
- Lissibon, 7, 80. Borg á Spáni; sama sem *Lissabon* í Portugal.
- Listakonungur, 7, 354. og
- Listaþengill, 4, 190. sbr. 12, 86. sama sem Noregskonungur.
- Listi, Listir, 4, 6. 135. sbr. 12, 81; 7, 214. 301. 342. 343. 354. sbr. 348; 8, 206; 9, 38. 40. 153. Nes á Norðr-Ögðum í Noregi, skamt norðvestir frá Litlandisnesi.
- Litlakaupánger, 9, 233. Sama sem litla Hammarkaupánger á Heiðmörk á Upplöndum í Noregi.
- Ló, 8, 362; 10, 154. Bær í Upplöndum í Orkdæla-fylki í þrándheimi í Noregi; líkliga núverandi *Loe* í *Opdals* Sokn.
- Lóar, 4, 240. 241. Bygd í Gubbrandsdölum í Noregi.
- Lóar, 4, 240. Bær á Lesjum í Gubbrandsdölum, sjá Borrar.
- Lofló (Lofalækr), 10, 123. Bær í Noregi; afstaða óviss.
- Lofnath (Lofnarð), 10, 134, Jarlsdæmi, kringum vatnið Lokulofra; líkliga fyrrverandi *Lenox* nú *Stirling* og *Dumbartonshire* í vestrihluta Suðrskotlands.
- Lofsfjörðr (Jöfnfjörðr), 11, 211. Án eða sama sem:
- Lofsfjörðr, 6, 311. Fjörðr út frá ánni Nizi á Hallandi í Svíavíki.
- Lokulofri (Sokulofni), 10, 134.
- Vatnið *Lochlomond*, úr hvarfa áin *Leven* rennr í vestrihluta Suðrskotlands. Máske Lokulofri sé rángskrifab fyrir „Lokulofni“ sbr. Lofnath.
- Lokumannaland, 5, 137. sjá Blökkumannaland.
- Lón, 4, 240. 242. 245. Bygd í Gubbrandsdölum í Noregi; nú *Lom* sokn.
- Lón, 3, 105. Sveit í Skaptafellsþingi, sunnan á Íslandi.
- Lónsheiði, 3, 105. Fjallvegur milli Austfirðinga- og Sunnlendingafjörðunga á Íslandi.
- Lótaríngia (Lotheringa, Lothoringia), 1, 108; 11, 107. Landið *Lothringen* (*Lorraine*) fyrir sunnan Rhin.
- Lúasund, 9, 168; sjá Svínasund.
- Lúka (Lika), 11, 301. Stafr í hertogadæminu Lúcca í Mið-Italiu; nú *Lucca*.
- Lukanus, 3, 177. Fjall á Indíalandi, í Austrálfunni; óvist hvar.
- Lukr, 9, 296; sjá Lykr.
- Lumalönd, 9, 272. 274. Sbr. Limalönd.
- Lumbardi, 1, 114; sjá Lungbardi.
- Lúna, 1, 114. Borg á Lungbardi, norðanverðt í Italiu; nú *Lana* við *Genoa*; sbr. Mánaborg.
- Lunbardi, 1, 114; sjá Lungbardi.
- Lundar, 1, 209; 10, 388. Bær í Gaulardal í þrándheimi í Noregi; nú *Lundene*.
- Lundun (Lundunir), 1, 16; 3, 31; 4, 50. 51. 62. 63; 5, 32. 140. 142. 155. 157. 226. 227. 237; 6, 398; 10, 373; 11, 196. 198. Sama sem Lundunaborg (nú *London*); höfuðborgin í Englandi.
- Lundunaborg, 3, 31; 11, 159. 162. 195. 197. 199. 416; sjá Lundun.
- Lundunabryggjur, 4, 48. 51; 5, 156. 158. Í Lundunaborg í Englandi.
- Lundr (Lund), 4, 373; 6, 87; 7, 151; 10, 63. 82. 95; 11,

230. 313. 314. 319. 337. 338. 249. 350. 393. 440. Byrinn *Lund* á Skáni í Svíaríki. Skán heyrði fyrrum undir Danmörk, og því kallast Danakonungur í 6, 80 Lundar-allvaldr.
- Lungarzsíða, 7, 213; sjá Limgarzsíða.
- Lungbardi (Lumbardi, Lünbardi), 1, 114; sama sem Långbarðaland.
- Lungbards-síða, 7, 213. 341; sjá Limgarzsíða.
- Lúsakaupánger, 8, 194. 200. 213. 439. Fyrrum kaupúin í Sogni í Noregi; nú *Kopanger*. Stabarbúarnir kallast Kaupángsmenn.
- Lúsbreið, 6, 297. Innsti partir Limafjarðar, á Norðr-Jötlandi í Danmörk; nú *Lögstör-Bredning*, og mundi þá réttast að lesa Lýgsbreið.
- Lustr (Lyst), 8, 410; sveit í Sogni í Noregi; nú *Lyster Sogn*.
- Lýbika (Libika), 10, 23, 48. Staðr í Þýskalandi er stendr við ána Trave; nú *Lübeck*.
- Lýbikkumenn, 10, 22. 48. 49. Innbúar stadarins *Lübeck*.
- Lygra (Lyggra, Lifra), 4, 309. 311. Bær á eyinni Lygru, milli Rabeyjar og meginlands, á Norðhörðalandi í Noregi; sbr. 8, 310: Einar *Lygra*.
- Lykr (Lukr), 9, 296. Líkliga á ströndinni milli Jaðars og Vestragða, syðst á Rogalandi í Noregi; máske höfnin *Løkevig*.
- Lykkjur, 9, 9; sjá Leiknir.
- Lyngarbsíða, 8, 425; sjá Limgarzsíða.
- Lýngar, 6, 74. Bær í Meðallandi, í vestri hluta Skaptafellsþings, austan á Íslandi.
- Lýngbýr, 11, 360; nú *Lyngbye*. Þorp í Valburs, nú *Voldborgshæraði* á Sjálandi í Danmörk.
- Lýngver (Lýngr), 9, 21. 474. Svo heita smáeyjar nokkrar, bæði fyrir Raumsdalsmynni og Norðmæri, í Noregi; bær meinst líkliga þær fyrrnefndu Lýngversfloir, 9, 474. Við Lýngverseyjarnar.
- Lyrgja, 6, 246. 247. Bær í Gaulardal í Þrándheimi í Noregi; nú *Løre*. Annar bær heitir þar nú líka *Løre*, fyrrum Leir. Við Lyrgju voru þeir Sveinn og Ormr kendir.
- Lýrin (Leorin, Leyring), 9, 343. Bær í Skaun á Raumaríki í Noregi.
- Lýrskógshéið, 11, 207; sjá Hlýrskógshéið.
- Lystr, 8, 440; sjá Lustr.
- Lyxa, 2, 41; sjá Ljóxa.
- Lyxja, 9, 467; sjá Ljóxna.
- Lækjamót, 1, 265. 273. 274. Bær í Viðidal í Húnaþingi, norðan á Íslandi.
- Læradalr (Leradalr), 1, 153; 8, 50; 9, 143. 226; 11, 42. 181. Bygð í Sogni í Noregi; nú *Leerdal*; sbr. Leradalr.
- Læsir (Lesjar) (sbr. 12, 140.), 6, 132. Þjóð er bjó nálægt Austrvindum; máske sama sem *Leccar* eða *Lesgar*, er álitast forfebr Pólakkanna, komnir frá Svartahafinu.
- Lögrinn, 4, 41. 42. 206; 5, 41. 255; 11, 180. Stöðuvatn, hjá Stokkhólmi í Svíaríki; nú *Mælaren*; sbr. Mar.
- Lögr, 4, 241. Vatn í Guðbrandsdölum í Noregi; nú *Lougen*; „Lánger“ er án efa rángskrifað fyrir „Laugr.“
- M**agnúss-kirkja, 10, 147. 149. Kirkja í Kirkjuvogi á eyinni *Pomona* (Hrossey) í Orkneyjum.
- Malánger, 10, 152. Fjörðr, norðast á Hálögalandi í Noregi; nú *Malangerfjord*.
- Málmhaugar, 10, 95. Borg við

- Eyrarsund, á Skáni í Svíaríki; nú *Malmö*.
- Malstrandir, 9, 504. Þannig, er líkliga réttast að lesa fyrir Ívasund, Málundir, Mástrandir eða Smálundir, í mismunargreinunum. Malstrandir eru eyjar fyrir utan Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Málundir, 9, 504; sjá Malstrandir.
- Mánaborg, 4, 273 í mismgr; máské útleggíng fyrir *Luna*.
- Sjá Luna.
- Mánafors, 1, 272. Fors í Laxá á Ásum í Húnaþingi, norðan á Íslandi.
- Mánagerði, 1, 272. Líkliga í Ásasveit í Húnaþingi norðan á Íslandi.
- Manarmenn, 9, 422; sama sem Manverjar.
- Mann, 10, 122; annars Maun, ey í Írlandshafi.
- Manörk (Manork), 6, 84. 85. Eyjan *Minorka*, eða eptir annara meining *Majorka* í Miðjarðarhafinu, nálægt Spáni.
- Manverjar, 7, 43. Innbuar eyjarinnar Manar í Írlandshafi.
- Manvikur, 8, 228. Líkliga bær á Limgarðssíðu, við Víkina í Noregi; máské núverandi *Mandvig*, í Lárvikur fögetadæmi.
- Mar, 5, 166. Stöðuvatn, nú *Mælaren*, í Svíaríki; sbr. Lögurinn.
- Martalögr (Njarðarlögr), 2, 252; 10, 354. Bær í Noregi, óvist hvar.
- Marfjörðr, 9, 45. Fjörðr á Limgarðssíðu við Víkina í Noregi; máské núverandi *Morieffjörð* í Skeynafirði; sbr. Rennshöfn.
- Margdálr, 8, 338; sjá Ingardalr.
- Margretarkirkja, 6, 440. Kirkja í Niðarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Mariukirkja, 7, 228. 318. 354. Kirkja í Álaborg á Norðr-Jötlandi í Danmörk.
- Mariukirkja, 7, 64. Kirkja í Kaupangi (Niðarósi) í Þrándheimi í Noregi.
- Mariukirkja, 8, 189. 190. 264. 265. 292. 360. 361; 9, 30. 138. 426; 10, 29. 106. Kirkja í Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.
- Mariukirkja, 8, 310. Kirkja í Höfubey við Oslo, á Austfold í Víkinni í Noregi.
- Mariukirkja, 6, 267; 8, 195; 9, 26. 129. 133; 10, 408. Kirkja í Niðarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Mariukirkja, 8, 310. 315. Kirkja uta Eyrum hjá Oslo á Austfold í Noregi.
- Mariukirkja (Mariekkirkja), 4, 121; 8, 25; 9, 34. 147. Kirkja í Sarpsborg í Borgarsýslu á Vingulmörk í Víkinni í Noregi.
- Mariukirkja (Mariekkirkja), 8, 25; 9, 268; 10, 154. Kirkja í Tunsbergi, á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Mariuklaustur, 10, 154. Klaustur í Tunsbergi á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Markamenn, 7, 52. 55. 321; 8, 398; 9, 346. 347. 391. Þeir sem bjuggu uppi á Mörkam milli Vingulmarkar og Ránrikis í Noregi og Dalanna í Svíaríki.
- Markarshjót, 3, 204. Fljót á Rángárvöllum, sunnan á Íslandi.
- Markarholmr, 9, 28. Ey, líkliga súðr frá Lángey, á Norðmæri í Noregi.
- Markir (Merkur), 7, 299. 316. 318; 8, 272. 275. 276; 9, 16. 237. 271. 272. 274. 287. 346. 348. 362. 401. 404. 406. 410. 473. 488. 526; 10, 185. Skóglöndin á landamæri Vingulmarkar og Ránrikis í Noregi, og Vermalands og Dalanna í Svíaríki; sbr. Norðrmarkir.
- Marnadalr (Murnadalr, Varnadalr), 9, 373. Býr nálægt Landisnessi á Veströðbum í Noregi; nú *Mandal*.

- Mársey**, 1, 128. 129; 11, 180. Ey í Limafirði á Norðr-Jötlandi í Danmörk; nú *Morsøe*.
- Martustokkar**, 8, 319; sjá Mörtustokkar.
- Másarvík**, 4, 92. Sund milli eyjarinnar lðri og bygðarinnar Másvíkur á meginlandinu, í Eynafylki í þrændheimi í Noregi; nú *Mosvig* eða *Mosvigsund*.
- Másnes**, 11, 378. Nes, vestantil á eyinni Rygen við Pommern.
- Má-** (Más- Mårs-) stabir, 2, 7. 8; 3, 142. Bær í Vazdal í Hunaþingi, norðan á Íslandi.
- Másstrandir** (Mástrandir, Mársstrandir), 9, 400; 10, 154. Býr á Ránriki í Víkinni í Noregi; nú *Marstrand*, í Bahuslani í Svíaríki; sbr. Malsstrandir.
- Mástrandir**, 9, 504; sjá Malsstrandir.
- Mástungr**, 8, 30; sjá Molungr.
- Matzoborg**, 1, 106; sjá Mezborg.
- Maun**, sjá Mún.
- Mauri**, 10, 381; sjá Mæri.
- Maurir**, 10, 386; sjá Mærir.
- Maur**, 9, 442; sjá Mors.
- Meðalbu**, 9, 470. Bær í Arnseyjum á Hálogalandi í Noregi.
- Meðalbær**, 9, 354. Bær í Eybyggð á Vermalandi í Svíaríki.
- Meðaldalr**, 9, 55. 175. Byggð ofarlíga á þelamörk í Noregi.
- Meðaldalr**, 1, 57. Byggð í Orkdælafylki í þrændheimi í Noregi; nú *Meldal Sogn*.
- Meðalfararsund**, 11, 230. 266. 360. Sund milli Norðr-Jötlands og Fjöna, í Danmörk; nú *Little Belt*.
- Meðalfellsströnd**, 2, 21. Byggðarlag í þorsnessþingi, vestan á Íslandi.
- Meðalhús** (Míðhús), 1, 33. 36. 209. 210; 2, 41; 8, 90; 9, 439. 484; 10, 388. Bær í Gaulardal í þrændheimi í Noregi; nú *Melhuus*.
- Meðallandshöfn**, 10, 146. 147. Höfn á Hrossey, (nú *Mainland*) í Orkneyjum.
- Meginza** (Megniza) eða Meginzuborg (Megnuzuborg), 1, 107, 108; 11, 406. 407. Nú *Mainz*. Staðr í Stórhertogadæminu *Hessen-Darmstadt* í Þýskalandi.
- Melanzey**, 10, 142. 143; sjá Melasey.
- Melar**, 3, 143. 146. 147; 6, 102. Bær í Hrutafirði í Þorskaflarþingi, vestan á Íslandi.
- Melasey** (Melanzey), 10, 142. 143. Ey, líkliga milli Kumreyja og Herejar, vestr frá Skotlandi; afstaðan óviss.
- Melr**, 9, 325. 384; 10, 53. 55. 123. Máske bærinn *Meel*, í Kvinnahéraði á Sunnhörfalandi í Noregi; sbr. Gautr af Meli í nafnaregistrinu.
- Menjungufurða**, 4, 64; sjá Íngafurða.
- Menningarfurða**, 4, 64; sjá Íngafurða.
- Meyjaland**, 9, 153. Ey á Limgarðssíðu, móts við Nesjar, í Víkinni í Noregi; nú *Jomfruland*.
- Mezborg** (Matzborg, Mozoncia-borg), 1, 106. Stabirinn *Metz* í umdæminu *Mosel* (í *Lothringen*) nú í Fránkaríki; tilheyrði syrrum Þýskalandi.
- Mjabarsund**, 9, 29; sjá Mjaðmarsund.
- Mjabmarsund** (Mjabarsund), 9, 29. Sund við eyna Mjöðm (nú *Mjömn*) í Sogni í Noregi.
- Míðfjarðarós**, 6, 383. Ármynni í Míðfirði í Hunaþingi, norðan á Íslandi.
- Míðfirðingar**, 3, 120; sjá Víðfirðingar.
- Míðjökull** (Míli-jökull), 2, 214. Jökull á Grænlandi; sbr. Bláserkr.
- Míðhús**, 1, 36; 8, 90; sjá Meðalhús.

- Mískúli, 1, 253. Bær við Írá, austarliga í Rángarþingi, sunnan á Íslandi.
- Mikaels- (Míkels-) kirkja, 8, 125. Kirkja í Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.
- Míkalskirkja, 9, 495; sjá Nikulásskirkja í Niðarósi.
- Míkkaelshellir, 11, 415. Hellir á Apulealandi, nl. í Apuliu, í suðrhluta Ítalíu.
- Míkjalsklaustr, 7, 100; 8, 347; 9, 412-430; 10, 106. Klaustr á Norðnesi við Björgyn í Noregi, kallast líka Munklífi.
- Mikkjalskirkja, 7, 100. 122. 186; 8, 125; 10, 104. Kirkja á Norðnesi í Björgyn, á Norðhörðalandi í Noregi.
- Miklibær, 2, 225. 227. Bær í Óslandshlíð í Skagafirði, norðan á Íslandi.
- Miklibær, 9, 31. Bær í Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi; sbr. Mikligarðr.
- Mikligarðr (Garðr, Michigarþr), 1, 106. 234. 275; 2, 7; 3, 23; 5, 111. 112. 138. 139. 364; 6, 134, 141. 146. 148. 150-52. 154. 160-62. 164. 167-69. 171. 237. 338; 7, 59. 74. 86. 89. 94. 95. 98. 231. 232; 8, 148. 193; 10, 401. 417; 11, 161. 315. 316. 410. Húfubstaðr þess austlæga Rómverska, seinna gríska Keisaradæmis; nú *Constantinopel*, í *Rumili* í Tyrkjaríki.
- Mikligarðr, 8, 189; 9, 141; sbr. 9, 31. 225. Bær í Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi; sbr. Miklibær.
- Mikli-jökull, 2, 214; sjá Miðjökull.
- Mildin (Mild), 11, 355. Á, á Fríslandi; *Mildstedt* sókn á litla Fríslandi, í Ilertogadæminu Slesvik í Danmörk, dreggr líkliga nafn sitt af á þessari.
- Mildinborg, 11, 355. Borg við ána Mildin á Fríslandi.
- Mindakæyri (Mynþakseyri), 1, 240. Órnefni, sunnan á Íslandi.
- Mjola, 3, 73; 6, 379; 8, 370. 390. Ey á Hálogalandi í Noregi; líkliga núverandi *Melö*.
- Mjölgi, 9, 526; sjá Moldi.
- Mjölkrá, 7, 201. Nálfægt Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.
- Mjors, 9, 442; sjá Mors.
- Mjörð (Mjörð), 4, 105; 8, 42. 45. 47. 328; 9, 2. 14. 16. 65. 67. 113. 115. 315. 316. 320. 373. 393. 395. 398. 401. 406. 433. 441. 452; 10, 154. 217. Vatn á Heiðmörk á Upplöndum í Noregi; nú *Mjösen*.
- Moberg, 3, 20. Bær í Långadal í Húnaþingi, norðan á Íslandi.
- Mobastabir, 8, 315. 321. Bær á Strind í Þrándheimi í Noregi. Líkliga núverandi *Mostad*.
- Modheimr, 9, 367. Nú *Modum* sókn, á Hringaríki, á Upplöndum í Noregi.
- Moldafjörðr, 9, 32. 143. 226. 228. Fjörðr á Hálogalandi í Noregi; nú *Saltensfjord*.
- Moldafjörðr, 10, 324. Fjörðr í Norðfirði, í Firtafylki í Noregi.
- Moldi (Molgi, Mjölgi), 9, 526. Norðast á Raumaríki eða syðst á þotni; máske núverandi bær nyrðri og syðri *Molden*, á Hálalandi á Upplöndum í Noregi.
- Molungr (Mastungr), 8, 30. Á Vermalandi í Svíaríki; nú *Molung-sökn* í *Dalarne*.
- Mont (Möt), 4, 122; sbr. 12, 106. Sama sem Mundiafjöll.
- Montakassin, 11, 415. Borg á Apulealandi, í suðrhluta Ítalíu.
- Mör, 9, 442; sjá Mors.
- Móra, 4, 250. Á á Raumaríki á Upplöndum í Noregi; sbr. Nicia.
- Mórastir, 9, 354. Þorp á Vermalandi í Svíaríki.

- Mors** (Mörs, Maurs, Mjors, Mjörs, Njörs, Mör), 9, 442. Líkliga núverandi *Moss*, kaupstaðir í Borgarsýslu, í Víkinni í Noregi.
- Morstr** (Mostr, Most), 11, 202. 206. Mikill staðir á Englandi; máske *Winchester*, í umdæminu *Hamp* í Vestrsex; og þá er Morstr sama sem Monstr, nl. monasterium, eða klaustrið mikla í Winchester.
- Mossá**, 1, 108; 11, 407. Á í Þýskalandi; nú *Maas*.
- Moss**, 5, 20; í Valldal á Sunnmæri í Noregi.
- Mostr** (Möst), 1, 14, 203. 279; 2, 118. 285; 3, 4, 14; 4, 13; 6, 324; 7, 248; 10, 278. 337. 354. 363. 369. 384. 393. Ey á Sunnhörfalandi í Noregi; nú *Moster*. Við ey þessa voru þau kend þórolf Mostrarskegg og þóra Mostrarstaung, sjá nafnaregistrið.
- Mostr**, 9, 48. 50. 118. 119. Ey í Mostrarfirði, norðast á Rogalandi í Noregi; nú *Mosterö* eða *Askö*.
- Mostrarund**, 10, 46. 65. 66; sjá *Mustrarsund*.
- Möt**, 5, 122; sjá *Mont*.
- Mozonciaborg**, 1, 106; sjá *Mezborg*.
- Múgavellir**, 8, 305; á Ránríki í Víkinni í Noregi.
- Múlaping**, 4, 163. Þingstaðir nálægt Úppsölum á Upplandi í Svíaríki, líkliga við *Morasteina*.
- Muli**, 10, 124. Höfði á austanverðri eyinni *Mainland* í Orkneyjum; nú *Moul*.
- Mulsc**, 7, 42. Ey í Subreyjum, vestfrá Skotlandi; shr. *Mýl*.
- Mundiufjall**, 11, 416. Sama sem *Alpafjöllin*; shr. *Mont*.
- Munkabryggja**, 7, 183; 8, 121. 264; 9, 9. 31. 101. 225. Bryggjur á Norðnesi, í Björgyn í Noregi.
- Munkabú**, 9, 312. Nálægt Oslo, á Austfold í Víkinni í Noregi.
- Munklifi**, 8, 347; 9, 412. 430. Klaustur á Norðnesi við Björgyn í Noregi; sjá *Mikjalsklaustur*.
- Murnadalr**, 9, 373; sjá *Marnadalr*.
- Mustra**-(Mustrar-Mostrar)-sund, 10, 46. 65. Sund, líkliga við eyrna *Mönster*, á Hallandi í Svíaríki, og væri þá máske réttast að lesa *Munstrarsund*.
- Mýdalr**, 3, 99. Sveit í Skaptafellsþingi austan á Íslandi.
- Mýl**, 7, 41; 10, 143. Ey í Subreyjum, vestr frá Skotlandi; nú *Null*.
- Mýlarkalfr**, 10, 143. 144. Litil ey fyrir vestan Mýl, nú *Calve*, í Subreyjum.
- Mýlarsund**, 10, 126. Sund milli Skotlands og eyjarinnar Mýlar í Subreyjum.
- Mýlskr**, 7, 42. Sá sem er úr eyinni Mýl.
- Mýlverjar**, 10, 143. Innbúar eyjarinnar Mýlar í Subreyjum.
- Mynni**, 7, 208. 335. 336; við syðri endann á vatninu Mjörs, nálægt Eidsvelli, á Raumaríki á Upplöndum í Noregi.
- Mýrar**, 11, 129; mikil sveit, við Borgarsfjörð vestanverðan, í Þverárþingi, vestan á Íslandi.
- Myrká**, 3, 210. Bær í Hörgárdal í Vaðlaþingi, norðan á Íslandi.
- Myrkviðr**, 1, 111. 113. Skógr á Holzetulandi, subr við Eyberfljótið, í Danmörk.
- Myrkviðr**, 5, 249. Skógr milli hafs og Fýrisvalla í Svíaríki.
- Mývatn**, 2, 202. Stöðuvatn í Mývatnssveit, í Þingeyjarþingi norðan á Íslandi.
- Mærhæfi**, 1, 246. Hérað á Skotlandi; nú *Murray*.
- Mæri** (Möri, Mauri), 1, 12. 36. 37. 55. 62. 64. 92. 164. 165. 167. 170. 192. 194. 196. 210. 234; 2, 21. 36. 41. 43. 189.

- 210; 3, 14. 70. 74. 80. 212.
213. 216; 4, 68. 115. 212.
280. 317. 341; 5, 20. 28. 76.
115. 202. 284; 7, 163. 208.
217. 255. 286. 300. 335; 8,
77. 82. 109. 156. 177. 182.
196. 311. 312. 367. 370. 395.
9, 15. 33. 59. 115. 228. 318.
437. 450. 458. 468; 10, 186.
188. 189. 192. 193. 381. 387.
431; 11, 183. Fylki í Noregi
þ. e. Sunnmæri og Nordmæri.
Í fornöld voru fylki þessi sam-
föst, því þá náði Raumdælafylki
ekki niðr að sjó.
- Mæri**, 5, 20. Bær á Sunnmæri
í Noregi; máskæ norðanverðt
við Valdalsá, nú *Muri*. Eptir
samanhenginu getur hér þó eins
vel meinzt Mærin sjálf.
- Mæri**, 1, 36; 4, 35. 37; 7, 123;
10, 323. 381. Stórbýli, seinna
konungsbú, í Sparbyggjafylki í
Þrándheimi í Noregi; nú *Mære*.
- Mærir** (Mörir, Maurir), 1, 32.
94; 4, 59; 6, 84; 7, 137.
339; 8, 315; 10, 186. 386;
11, 189. Innbúar Mærafylkis;
og Mærahaubr, 11, 138; sbr.
12, 139; sama sem Noregr.
- Mærskr**, 2, 252; 4, 342. 343;
10, 355. Sá sem er af Mæri;
sbr. Karl Mærski og Arnór
Mærski í nafnaregistrinu.
- Möðruvellir**, 1, 255; 2, 206; 4,
177; 5, 269. 314. Bær í Vatla-
þingi, norðan á Íslandi.
- Möen** (Möm, sbr. Möri), 7, 213.
340; 11, 231. 373. 395. Ey,
suðr frá Sjalandi í Danmörk;
nú *Mön* eða *Möen*.
- Mön** (Maun), 1, 144. 193; 7,
41. 42. 47; 9, 195. 417. 419.
422; 10, 27. 122. 126. 134.
159. Ey í Írlandshafi; nú
Man.
- Mön**, 11, 387. Eyjan *Man* milli
Eysýslu (*Ösel*), og Eistlands
(*Ksthland*).
- Möri**, 7, 345; sjá Mæri.
- Möri**, 7, 340. Annaðhvört eyjan
Möen í Danmörk, eða bærinn
Möre í Kalmarleni á Smálönd-
um í Sviaríki.
- Mörir**, 7, 339; sjá Mæri.
- Mörk**, 4, 231. 296; 6, 377; 10,
43; sjá Finnsmörk.
- Mörlandi**, 7, 114, 118. Brúkað í
skopi um Íslending, máskæ til
að sýna, að þeir lifðu mest á
kvikfæ, en ekki víkingskap; í
Fm. S. 7, 153 brúkað „Mör-
strútr“ um Hákon Serksson, er
var Norskr maðr, svo orðið sýn-
ist stundum hafa verið habung-
aryrði.
- Mörs**, 9, 442; sjá Mors.
- Mörtustokkar** (Martustokkar), 8,
319. 400. 402. 411; 9, 510.
511. 520; hjá Oslo, á Aust-
fold í Víkinni í Noregi.
- N**afardalr, 9, 234. Byggð í Eystril-
dölum á Upplöndum í Noregi;
nú *Næverdál*.
- Narbon**, 10, 85. Staðr, er stendr
við Miðjarðarhafsið, í umdæminu
Aude, í Languedoc í Frakk-
landi; nú *Narbonne*.
- Náriki**, 5, 25; sjá Neríki.
- Náttaravík**, 1, 235. Vík við Skjál-
fandafjörð í Þingeyjarþingi, norð-
an á Íslandi.
- Naumdælafylki**, 2, 185; 3, 70;
4, 232; 10, 186; fyrir norðan
Þrándheimsfjörð í Noregi.
- Naumdæll**, 6, 111; sama sem
Naumdælskr.
- Naumdælir**, 3, 204; 4, 232. 314;
7, 134; 10, 186; 11, 42. Inn-
byggjarar Naumudala, í Þránd-
heimi í Noregi.
- Naumdælskr**, 6, 107. 112. 115.
117. Sá sem er úr Naumudal
í Þrándheimi í Noregi.
- Naumdalir**, 4, 231; 8, 73; sjá
Naumudalr.
- Naumudalr** (Naumudalir), 1, 94.
164. 302; 2, 185. 210; 3, 14.
71; 8, 69. 73; 10, 8. 185.
330. 389; 11, 121. Fylki
norðr frá Þrándheimsfirði í Nor-

- egi; nú *Nummedal*; sbr. Naum-
dælafylki.
- Naustdalr, 10, 123. 141. 145.
189. Bygb í Norðfirði í Fjörð-
um í Noregi; nú *Nöstdal*.
- Naustdalsfors (Dalforsnaust), 9,
16. Við Gautelfi, fyrir ofan
Ljóbhus, á vestra Gautlandi í
Svaríki; máske núverandi *Fors*.
- Nautasund, 8, 326. Sund á Rán-
ríki í Víkinni í Noregi; nú
Nötesund.
- Nautey, 9, 53. 183. Ey í Bokn-
arfirði, sem er armr Stafánga-
sfjarðarins, á Rogalandi í Nor-
egi; nú *Nödøe*.
- Neríki eða Neríki, líka kallað Ná-
ríki (Ánaríki rángt, sjá A), 3,
47; 5, 25. Herab í Svíþjóð;
nú *Nerike*.
- Nes, 1, 197; 10, 125; sjá *Kat-
anes*.
- Nes, 7, 43; sbr. 12, 175. Sé
„Nesjum“ hér réttlíga skilið
um örnefni, er eptir saman-
henginu líkast til það hafi legið
sunnan á eyinni Skibi í Subr-
eyjum.
- Nes, 10, 127. Sama sem Satíri
á Skotlandi; sjá S.
- Nes eða Nesjar, 9, 420. Nes á
vestanverðu Skotlandi móts við
eyna Mön.
- Nes, 4, 240. Bær í Söns-bygb
í Gubbrandsdölum í Noregi;
nú *Sönstenæs*.
- Nes, 9, 321. Kirkjustaðr við
Raumelfi, ofarlíga á Raumaríki
í Noregi.
- Nes, 8, 76; 9, 449. Sveit á
Strind í Þrándheimi í Noregi;
nú *Bynæssets Præstegjald*.
- Nesjar (Næisjar), 3, 36. 46; 4,
122. 147; 5, 169; 6, 339; 7,
343; 9, 45. 55. 167. 175. 310.
350. 374; 10 396. 426. Nes
á Limgarðssíðu í Víkinni í
Noregi, milli Skeinasfjarðar og
Stafermis, nú Lárvíkur-fjarðar.
- Nesoddi, 9, 285. 374. 506, við
Oslo í Víkinni í Noregi.
- Nesþjóðir, 10, 125. Sama sem
Katnesingar.
- Njarbarlög, 10, 354; sjá Marða-
lög.
- Nicia ebr Nizia, 4, 250. Á nebarlíga
á Raumaríki í Upplöndum í Nor-
egi, nú *Nitte-* eða *Nittedals-
elv*; sbr. Mora.
- Nið, 2, 27. 50; 4, 93; 5, 7. 107.
142. 181. 182; 6, 16. 281.
309. 402. 422; 7, 2. 113. 138.
207; 8, 35. 99. 171. 179; 9,
288. 530. Elfa, kemr frá Jamta-
landi, rennr gegnum Selbusjó-
inn í Strindafylki og úti Þránd-
heimsfjörð, hjá Niðarósi.
- Niðarbakk, 9, 533; 10, 429, við
ána Nið í Þrándheimi í Noregi.
- Niðarholmr (Niðaróssholmr, Holmr)
1, 218; 2, 69. 207; 4, 322;
7, 40. 196. Nú *Munkholm*,
af Munklifi, er þar var; sbr.
Holmr við Niðarós.
- Niðarnes (Niðarnes, Vikarnes), 4,
1; 10, 289. Nes við ána Nið,
hjá Niðarósi í Þrándheimi í
Noregi.
- Niðarósholmr, 2, 69; 7, 40. 55;
sbr. Niðarholmr.
- Niðarós (Ós, Niðarós, Niðarlaus),
1, 218; 2, 17. 26. 27. 36. 49.
120. 144. 152. 160. 165. 167.
169. 189. 206. 208. 215. 219.
221. 222. 244. 251. 258. 259.
262. 274; 3, 38. 41. 63; 4,
1, 91. 94. 105. 108. 230. 233.
238. 273. 296. 314. 332; 5,
3. 7. 31. 65. 99. 133. 144.
149. 179. 220. 223. 230; 6,
12. 13. 19. 24. 54. 63. 236.
267. 271. 272. 285. 297. 308.
348. 357. 393. 401. 404. 432.
438. 441. 444. 448; 7, 1. 2.
3. 30. 50. 100. 112. 128. 137.
155. 196. 322. 824; 8, 70. 93.
148. 268. 269. 297. 322. 338;
9, 59. 65. 113. 121. 139. 155.
209. 217. 227. 231. 237. 248.
291. 341. 375. 389. 423. 438.
440. 442. 459. 468. 471. 479.
487. 488. 528. 529; 10, 1. 61.

98. 118. 153. 155. 294. 401. 408. 409. 410; 11, 201. Húfubstaðr þrándheims í Noregi, og lengi erkibiskupssetr; nú *Trondhjem*. Merkiligustu örnefni og byggingar í og kringum Níðarós nefnast: Bakki, Bröttueyri, Eyraf (Eyraþing), Feginshrekka, Íla, Hluvík, Hluvellir, Níð, Níðarbakki, Saurhlúð, Skipakrókr, Steinhjörg; kirkjur: Andrésk., Gregoríusk., Jónsk., Klements., Kristsk., Krossk., Margrétark., Mariuk. (Kristsk.), Nikulásk., Ólafsk., Petrsk., Postulak.; Nunnusetr. Aðrar byggingar: Borgin (Sionsborg eða Sverrisborg á Steinhjörgum), Gíldaskáli, Grjót, Skulagarðr, Smíðjubúðir. Níðarós kallast oft Kaupáng í sögunum; sjá K. Nikuláskirkja, 9, 512; 10, 154. Kirkja í Oslo, á Austfold í Víkinni í Noregi.
- Nikulásskirkja, 7, 270; 8, 125. 191. 348. 360; 9, 30. 411. 412. Kirkja í Björgyn á Norðhóðalandi í Noregi.
- Nikulásskirkja (Mikalskirkja), 7, 100; 9, 252. 495. 534. Kirkja í Níðarósi, í þrándheimi í Noregi.
- Nizarós, 6, 317. Nizar mynni.
- Nizi (Uiz), 6, 314. 317. 318. 324. 327. 329; 9, 14. 15. 16. 113; sbr. 112 *Vinda*, rángt; 10, 407; 11, 211. Á, er fellr í Lofsfjörð, á Hallandi í Svíaríki; nú *Nissaae*.
- Nizi, 9, 28.; mismunargrein 6, án efa rángt.
- Nizia, sjá Nicia.
- Níðarnes, 10, 289; sjá Níðarnes.
- Níðarans, Níðarós, sjá Níðarós.
- Njósbrekka, 5, 20; sjá Krossbrekka.
- Njör, 9, 442; sjá Mors.
- Njörvasund (Nörvasund), 4, 58; 7, 66. 81. 231. Nú *Strædet ved Gibraltar*. Sund þetta aðskilr heimsálfurnar Evrópu og Afríku og samtengir Atlantíska hafid og Miðjarðarhafid.
- Nóar 10, 132. Kaupstaðr, í Nairnbéraði í Mið-Skottlandi; nú *Nairn*.
- Nóatún, 8, 2; máské höfuðborgin í Jarlsdæminu Novgorod í Stóra Rússlandi; nú *Novgorod*.
- Norafjörðr (Norasund), 8, 201. 211. 212. Fjörðr fyrir Soknadal í Sogni í Noregi; nú *Sognedalsfjord*.
- Norasund, 8, 211; sbr. Norafjörðr.
- Norðanmenn, 9, 4; sjá Norðmenn.
- Norðdalr, 7, 52. Byggð að vestanverbu við vatnið Vænur í Vestra Gautlandi í Svíaríki; sbr. Dalr.
- Norðheimr, 4, 9; sjá þrándheimr.
- Norðhóðaland (Norðr-Hóðaland), 1, 47; 7, 334; 10, 384. Nyrðri hluti Hóðalands, sjá þetta nafn.
- Norðhóðar, 8, 124. Innbúar Norðhóðalands í Noregi.
- Norðimbraland, 1, 23-25. 110. 111. 117. 143; 4, 17. 65; 10, 245. 385. 407; 11, 189. Landið fyrir norðan ána Humru í Englandi, það yfirgreip bæti hið núverandi *Northumberland* og heröðin *Durham* og *York-shire*. Innbyggjararnir:
- Norðimbrar, 1, 144; 10, 376; 11, 191. 418.
- Norðlendingafjörðungur, 1., 267; 10, 61. 113. Norðrhluti Íslands, vestanfrá Hrutafjarðara, austr til Langaness.
- Norðlendingar, 1, 267; 2, 239. 243; 4, 281; 9, 3; 10, 61. 113. Innbyggjarar Norðlendingafjörðungs á Íslandi.
- Norðlenzkr, 6, 360; 7, 213. Sá sem er yfir Norðlendinga fjörðungi á Íslandi.
- Norðmaðr, 4, 204; 6, 385; sjá Norðmenn.
- Norðmandi, sjá Normandi.
- Norðmenn (Norðmeðr, Norðanmenn), 1, 8. 23. 24. 44. 108.

- (117 rángt). 169. 195. 232; 2, 157. 299. 309. 313. 315. 319. 327; 3, 5. 13. 37. 79. 160. 163; 4, 48. 49. 60. 61. 178. 229. 284. 333. 334. 359. 360. 368. 370. 376; 5, 47. 102. 117. 139. 273. 275. 278. 281. 284. 289. 290. 295. 298. 326. 352. 365; 6, 8. 9. 20. 25. 54. 63. 65. 75. 82. 87. 135. 148. 160. 231. 233. 252. 253. 258. 262. 264. 294. 295. 311. 312. 317. 321. 323. 330. 332. 335. 338. 398. 399. 401. 405. 406. 408. 411. 414. 422. 435. 445; 7, 29. 54. 58. 66. 72. 73. 81. 83. 151. 222. 232. 241. 309. 348; 8, 248; 9, 4. 191. 356. 357. 359. 385. 392. 420. 422. 451; 10, 5. 9. 22. 23. 26. 27. 30. 32. 40. 48. 56. 58. 63. 64. 66. 69. 72. 73. 77. 82. 88. 89. 102. 103. 104. 129. 133. 144. 155. 177. 257. 288. 291. 305. 312. 318. 344. 351. 368. 369. 371. 392; 11, 209. 211. 241. 245. 248. 249. 407. 410. 419. 420. Innbúar Noregs; Norðmanna-gramr, 1, 44; 10, 64. Sama sem Noregskonungur.
- Norðmæri, 1, 7. 39. 53. 90. 192. 302; 3, 14. 65. 212. 213; 4, 9. 23; 7, 207. 255. 286. 335; 8, 84. 109. 311. 370; 9, 59. 145; 10, 188; 11, 120. Sjá Mæri.
- Norðmærir, 10, 141. Innbúar Norðmæris, í Noregi.
- Norðnes, 7, 100. 122. 183. 184. 186. 201. 319; 8, 132. 135. 138. 143. 145. 147. 347. 353; 9, 430. Bær, norðanfram við Björgynjarvág á Norðhórbalandi í Noregi.
- Norðrá, 2, 234; í Kristnisögu: Ránga, í Rángárþingi.
- Norðr-Agðir, 1, 38; 3, 14; 4, 105. Sama sem Vestr-Agðir; sjá Agðir.
- Norðrárdalur, 2, 15. 25. Dalr og bygg í Þverárþingi, vestan á Íslandi.
- Norðreyjar, 4, 344. 346. Nokkr hluti Færeyja.
- Norðreyjar, 7, 43. Líkliga suðvestr- hluti Subreyja.
- Norðrhálfan, 1, 233; 5, 159. 268; 11, 409. 414. 416. Norðrhluti heims, (Evropa); takmörk hennar eru: að sunnanverðu Mið- jarðarhafsið, að norðan hið mikla Íshaf; að vestan Atlantíska haf- ið, og að austan Ásía, eðr austr- hálfa heims, og aðskilr fjall- garðr mikill hálfurnar, er nefn- ist: „hin úralsku fjöll.“
- Norðrland, 9, 468. Bygg við Þrándheimsfjörð í Þrándheimi í Noregi.
- Norðrlönd, 1, 100. 162. 276. 284; 2, 258. 291. 292. 303. 324; 3, 5. 9. 30. 59. 129; 4, 18. 34. 62. 139. 140. 202. 289. 291. 340; 5, 172. 191. 226. 241; 6, 69. 163. 171. 183. 198. 265. 372. 400; 9, 226; 10, 2. 185. 199. 257. 260. 364; 11, 19. 20. 27. 186. 203. 300. 326. 396. 402. Líkliga þau lönd, hvar hin gamla danska tunga var töl- uð: Danmörk, Svíaríki og Noregr norðr til Finnmarkar, Færeyjar, Ísland, og máske Hjaltland og nokkr hluti Eng- lands.
- Norðrmarkir, 4, 118. Líkliga norðr- hluti Markanna á landamærum Noregs og Svíþjóðar, sbr. Markir.
- Norðungaborg, 11, 402; sjá Vorð- ungaborg.
- Norðungr, 11, 195; sjá Jörúngr.
- Norðvík, 11, 195. Staðr í Nor- folk-heraði, í konungarikinu Ost- angeln á Englandi; nú Nor- wick.
- Noregr (Norvegr), 1, 1-4. 7. 15- 17. 20. 26. 29. 31-32. 39-40. 47. 51. 53. 73-77. 82. 85-87.

89-90. 92. 94. 96. 119-22.
 124. 130-31. 133. 148. 152-
 53. 160. 162-63. 166. 169.
 184-87. 189-93. 195. 197. 200-
 205. 220. 223. 226. 227. 232-
 35. 238-39. 242. 245. 251.
 254. 276. 281. 284. 296-97;
 2. 4. 15. 16. 19. 26. 33. 34.
 46. 47. 63. 75. 80. 90. 95-97.
 102. 104-6. 108. 112. 114.
 116. 117. 124. 126-28. 132-
 33. 143. 144. 153. 158. 160.
 169. 170. 172. 179. 185. 189.
 197. 215. 216. 217. 219. 221.
 232. 241. 244. 251. 253-55.
 259. 264. 281. 282. 285-87.
 292-93. 295. 296. 302. 310.
 312. 317. 318. 320. 321. 325.
 331; 3. 5. 10. 11. 13. 14. 15-
 18. 19. 24. 26. 30. 33-35. 36.
 37. 38. 40-42. 45-46. 48-50.
 52. 53-56. 58. 60-63. 65. 81.
 83. 85. 87. 88. 94. 105. 106.
 110. 111. 120. 122. 126. 131.
 135. 141. 152. 154-55. 160-
 61. 172. 173-75. 178-79. 182.
 195. 198. 212. 213. 215. 221.
 226; 4. 1. 3. 5. 6. 8. 10. 15.
 17. 19. 20. 22. 24. 25. 34.
 36. 58. 60-62. 67. 70. 73. 81.
 86-87. 89. 94. 95. 106. 107.
 113. 114. 117. 118. 123-26.
 131-32. 137. 139-42. 151-52.
 156-61. 163-64. 174. 180-82.
 184. 188. 192. 194. 198-99.
 205. 206. 210-13. 217. 221.
 224. 229. 230. 231. 238. 270.
 282. 284. 288-92. 294. 306.
 308. 312. 313. 315. 318. 319.
 333. 348. 352. 356. 364. 370.
 371. 374-77; 5. 1. 3-10. 23-
 26. 28. 32-33. 35-46. 49. 68.
 100. 102. 103. 112-15. 117-
 18. 120. 121. 123. 124. 131-
 32. 141-45. 156-59. 168. 173.
 186. 189. 196-97. 204. 208-9.
 219. 225. 226. 237. 241. 267-
 69. 271. 302. 320. 325. 335.
 337. 349; 6. 4. 5. 7. 9. 18-
 20. 23. 25-29. 31. 36. 38. 40.
 46. 48-51. 53-54. 56. 57. 58.
 71. 83. 91. 92. 94. 98. 107.
 119. 127. 128. 131. 163. 167.
 175. 176. 177. 180-82. 184-
 86. 192. 217-19. 227. 232.
 237. 246. 247. 250-51. 255-
 56. 267-68. 274-76. 282-84.
 288. 292. 293. 297. 298. 304.
 306. 308. 311. 323. 327. 330.
 332. 333. 339. 348. 353. 375.
 384. 389. 399. 400. 402. 404.
 411. 415. 431. 435. 437. 439-
 41. 443-45. 448; 7. 1-3. 7. 16.
 17. 19. 22. 24. 27. 29. 36.
 40. 47-52. 54. 63. 66. 68. 73.
 74. 91. 99. 122. 126. 135.
 138. 139. 140. 150-52. 156.
 157. 159. 161. 163. 164. 169.
 174. 175. 176. 180. 186. 196-
 99. 200. 207. 209-11. 212.
 221. 227. 228. 229. 232. 237.
 240. 255. 261. 273. 277. 280.
 282. 293. 307-9. 312-15. 320.
 327. 331. 332. 334. 337. 339.
 347. 348. 357. 362; 8. 7. 9-
 12. 15. 18. 19. 23. 30. 70.
 105. 106. 153. 155. 156. 200.
 211. 214. 238. 243. 244. 265.
 266. 267. 270. 282. 297. 298.
 300. 301. 302. 304. 313. 325.
 326. 447-48; 9. 4. 5. 6. 33.
 36. 51. 56. 61. 65. 71. 73.
 79. 81. 83. 85. 89. 93. 97.
 143. 145. 149. 191. 193. 195.
 199. 209. 213. 219. 220. 226.
 229. 231. 236. 238. 242. 247.
 248. 249. 254. 255. 263. 264.
 295. 318. 320. 322. 323. 324.
 325-35. 346. 349. 354. 373.
 379. 383. 384. 386. 389. 396.
 410. 415-17. 419. 422. 425.
 428. 445-47. 450. 451. 460.
 463. 477. 501. 505. 508. 535;
 10. 4. 6. 8-9. 10-11. 14. 17-
 24. 25. 27. 28. 32. 34. 35.
 37. 40. 45-47. 49. 50. 53. 55.
 63. 70. 73. 75. 76. 77. 79.
 83. 90. 93. 95. 96. 101. 102-
 3. 105-6. 108. 118. 120. 122.
 126. 145. 147. 150. 152. 155.
 156. 160. 170. 171. 175. 181.
 182. 185. 192-93. 194. 196.

198. 200. 214. 216. 219. 223-24. 226. 246-48. 250. 252. 257. 259. 261. 265. 268. 271. 273. 275. 276. 278. 283. 292. 294. 300. 309. 310. 317-19. 321. 326. 334. 335. 336. 339-41. 353. 354. 362. 375. 377. 378. 380-82. 385. 386. 389-91. 393. 395-98. 400-402. 405-10. 413. 417-19. 423-25. 427. 430; 11, 18. 21-31. 36. 39-43. 110. 111. 116. 121. 153. 156. 168. 179-84. 186. 200-201. 203. 206-7. 209-12. 237. 238. 242-44. 249. 294. 316. 318. 342. 343. 344-46. 349. 354. 375. 388. 396. 409-11. 412. 418-19. 421-22. 426. 430. 436-37. Takmörk Noregs voru almennt köllud; Veigh, norðast á Hálögalandi, að norðanverðu; að austan Kjölirinn, svo Eðla-skógr og Markir suðr til Gaut-elfar, sem var takmarkið að sunnan. Stundum komust ýms herud Svíaríkis undir Noreg, til dæmis: Jamtaland, Herjadals, Helsingjaland, Vermaland o. fl. Fylkjaskiptin í Noregi eru ekki allskostar viss; sumir nefna þau: Halesjafylki, Naumdælafylki, Eynaf., Sparbyggjaf., Sijör-dælaf., Skeynaf., Verdælaf., Strindaf., Gauldælaf., Ork-dælaf., Norðmæraf., Sunn-mæraf., Firdaf., Fjalaf., Sygn-af., Hörðaf., Rýggjaf., Egðaf., Austr-Agðir, Vestfold, Vingul-mörk, Ránríki, Raumaríki, Heið-mörk, Habaland, Hringaríki, Gubbrandsdali.
- Noregsmenn, 3, 15. 53. 173; 4, 182; 5, 112; 6, 7. 25; 7, 240; 8, 22; 9, 334. 346. 419; 10, 79; 11, 121. 125. 388. Innbyggjarar Noregs.
- Noregsríki, 2, 291; 3, 173; 6, 229; 7, 305; 9, 326; 10, 268. 272. 355.
- Noregsveldi, 4, 288; 9, 248; 10, 74. 218. 243. 262. 272. 341. 355.
- Normandi, 4, 59. 60. 61. 64; 6, 393. 394. 427; 10, 85. 373. 407; 11, 189. 200. Partr af Frakklandi, fyrrum Neustria; höfuðborgin var Ruba (*Rouen*).
- Norrænn (Austrænn) og Norræn-ir, 1, 85; 2, 64. 192; 3, 33. 56; 4, 367; 5, 139; 6, 8. 56. 253; 8, 7; 9, 231. 276. 277. 294. 400; 10, 300. 356; 11. 412. Sá sem er úr Noregi, Norskr.
- Numidia, 11, 415. Ríki, á norðr-strönd Afríku, við Miðjarbar-hafð, nú Alkírs-ríki, (*Algier*).
- Nunnusetr, 7, 184; 8, 123. 192. Klaustr í Björgyn á Norðhörða-landi í Noregi.
- Nunnusetr, 7, 355; 8, 195. Klaustr á Bakka í Níðarósi í þránd-heimi í Noregi; sbr. Bakki.
- Nunnusetr, 7, 276; 8, 315. 316. 400. 407. 408; 9, 516. Klaustr, vestr frá Oslo, í Víkinni í Noregi.
- Nýjakirkja, 9, 357. Kirkja á Vermalandi í Svíaríki.
- Nýjamöð, 4, 53. Líkliga fljót á Englandi, óvist hvar; máske nálægt *Newhauen*, við ána *Ouse*, í konungsríkinu *Sussex*.
- Nyrfi (Nytæfi), 5, 19. Ey á Sunn-mæri í Noregi; nú *Nörve*.
- Næisjar, 9, 374; sjá Nesjar.
- Nörvasund, 7, 81; sjá Njörva-sund.
- O**ddaverjar, 9, 277; 10, 433. Menn frá Odda á Rángárvöl-lum, sunnan á Íslandi.
- Oddi, 9, 276. 292. 342; 10, 433. Kirkjustaðr. á Rángárvöl-lum, sunnan á Íslandi.
- Óðinsey, 9, 17. 117. 119. Ey, í Borgarsýslu á Vingulmörk í Noregi; nú *Önsö*.
- Óðinsey (Óðinsve, Óðinsvö), 11, 230. 266. 267. 281. 309. 350.

352. Höfudstadr eyjarinnar Fjöns í Danmörk; nú *Odense*.
 Ofrustabir (Ofro- Ofró- sbr. Oprustabir, Gróstabir), 1, 66; 2, 210. 252; 9, 77. 79. 188. 222. Bær á Jæbri á Rogalandi í Noregi, hvar Eyrekr modur-fabir Olafs Tryggvasonar bjó. Abir meina að í Vikinni hafi verið samnefndr bær, og kemr það betr saman við ferðir Ástríðar og sendisveina Gunnhildar.
 Óföti (Uföti), 8, 184; 10, 153. Bær í Sálpti á Hálögalandi í Noregi; sbr. Ófötastjörð.
 Óföta- (Ófötans-) stjörð, 3, 222; 10, 153. Fjörð á Hálögalandi í Noregi; nú *Ofotensfjord*.
 Ólafshygðir (Ólafsbúðir), 5, 47; örnefni í Svíaríki.
 Ólafshellir, 5, 22; í Dölum á Sunnmæri í Noregi.
 Ólafshlíð, 5, 107; sjá Saurhlíð.
 Ólafskirkja, 7, 184; 8, 125. 132. 191. 263. 264. 285. 349. 350. 362. 372. Kirkja á Bökkum í Björgyn, á Norðhörðalandi í Noregi.
 Ólafskirkja, 10, 153. Nú dómkirkja í Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.
 Ólafskirkja, 5, 140. Kirkja í Lundunaborg, höfuborg Englands.
 Ólafskirkja, 5, 107. 216; 6, 63. 267; 7, 138; 9, 26. 131. 463. Kirkja í Níðarosi, í þrændheimi í Noregi.
 Ólafskirkja, 9, 520. Kirkja í Oslo, á Austfold í Vikinni í Noregi.
 Ólafskirkja, 9, 34. 36. 145. 151; 10, 98. 153. Kirkja í Tunshergi, á Vestfold í Vikinni í Noregi.
 Ólafskirkja, 5, 112. Kirkja í Miklagarði, nú *Constantinopel*, höfuborg Tyrkjaríkis.
 Ólafsklaustr, 10, 153. Munklífi í Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.
 Ólfos (Ólfus), 10, 322. Sveit í Árneshöfði, sunnan á Íslandi; sbr. Ólfusá, Ólfusvatn.
 Olimp, 11, 415. Fjall í Thessalia, á Grikklandi.
 Ónarheimr, 7, 310; 9, 264. 326. Bær á Sunnhörðalandi í Noregi; nú *Onerheim*; sbr. Unarheimr.
 Oprustabir, 10, 226. 354; sjá Ofrustabir,
 Orð, 7, 215. 343; sjá Vistord.
 Orðost (Ostra, Orð- eða Orð-rost), 4, 124; 8, 419. Ey framundan Elfarsýslu, á Ránríki í Vikinni í Noregi; nú *Oroust*.
 Orkabalr (Orknabalr), 1, 210; 2, 40. 102. 206. 252; 3, 19; 4, 61. 91. 94. 115. 316. 317; 6, 285; 7, 324; 8, 42. 96. 172. 173. 333. 338. 367. 379; 9, 14. 113. 135. 439. 474. 484; 10, 118. 182. 355. Þatr af Orkdælafylki í þrændheimi í Noregi; sjá Orkdælafylki.
 Orkadallr, 4, 240. Líkliga rángt fyrir Öttadal, eptir hvörjum ein Ötta sellr, eða máske Auradal, í Gubbbrandsdölum í Noregi.
 Orkdælafylki (Orkndælafylki), 4, 91; 10, 182. Fylki í þrændheimi í Noregi, milli Norðmæris og Gaulardale, það yfirgreip Orkadall, Mebaldal og Rennabú, en bar samt nafn af Orkadall.
 Orkdælir (Orkndælir), 4, 91; 8, 173. 395; 10, 182. Innbær Orkadals eða Orkdælafylkis í þrændheimi í Noregi.
 Orkn (Orkná, Orkuá), 8, 379; 9, 439. Á, er sellr eptir Orkadall í þrændheimi í Noregi.
 Orknarbrú, 9, 439. Brú á ánni Orkn, þar sem hún rennr gegnum byggðina Rennabú, í Orkadall í þrændheimi í Noregi.
 Orknarós (Orkvarós), 8, 164. 172. Orknararmynnib, þar sem hún sellr úti þrændheimsfjörðinn.
 Orkneyjar (Orcneyjar, Orknayjar

- Aurenayiar), 1, 7. 22. 24. 25. 29. 91. 92. 192. 193. 207. 234. 246; 2, 4. 189. 190; 3, 24. 64; 4, 9. 17. 23. 109. 178. 212. 230. 233. 279; 5, 141; 6, 37. 45. 293. 405. 411. 427; 7, 28. 40. 50. 67. 73. 75. 125. 163. 200. 231. 234. 327; 8, 185. 250. 281. 282. 298. 299; 9, 193. 195. 260. 279. 283. 325. 340. 396. 416. 419. 422. 426. 500; 10, 33. 36. 120. 125. 132. 144. 145. 148. 155. 156. 158. 159. 193. 277. 317. 390. 393. 408. 414; 11, 410. 416. Eyjar í Norðr-sjónum í austnorr fra Skotlandi. Nu Örkenöer.
- Orkneyingar, 1, 196. 197. 199; 4, 230; 7, 28; 8, 281. 298. 299; 9, 427; 10, 124. Innbúar Orkneyja.
- Orkus, 8, 379; sjá Orkn.
- Orland, 10, 412; sjá Aurland.
- Ormeý, 9, 43. Ey, innar frá Jarls-ey, skamt frá Tunsbergi, á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Örosbrekka, 5, 20; sjá Krossbrekka.
- Örþrost, 8, 419; sjá Ördost.
- Ös, 9, 443. Sama sem Nibarós, í Þrándheimi í Noregi.
- Ös, 9, 397. Annadhvört er réttara að lesa hér Oslo; eða Ös má vera Lagarmýnnið, þarsem hann fellr í vatnið Mjörð, á Upplöndum í Noregi.
- Ösar, 1, 252. Höfn við Selfjots-og Lagarfjots - mynnið í Út-mannasveit í Fljotsdalshéraði, í Sunnudals þingi austan á Íslandi.
- Öslandshlíð, 2, 225. Sveit í Skaga-firði, norðan á Íslandi.
- Ösarfjörðr, 5, 8; sjá Ösloarfjörðr.
- Oslo (Oslo, Auslo, Oslu, Osla, Ausla, Aulsa), 6, 296. 326. 327. 329. 432; 7, 6. 7. 173. 175. 211. 228. 270. 273. 274. 316. 338. 354; 8, 80. 168. 231. 269. 283. 310. 314. 327. 328. 391. 392. 396. 419. 425. 442; 9, 6. 10. 16. 43. 54. 63. 65. 69. 73. 75. 81. 105. 115. 117. 143. 165. 179. 185. 191. 218. 222. 227. 230. 271. 274. 276. 284. 285-87. 298. 300. 302. 305. 325. 338. 339. 348. 350. 361. 363. 374. 376-78. 383. 389. 391. 393. 395-97. 401. 402. 406. 409. 410. 413. 417. 418. 434-36. 442. 453. 472. 481. 484. 488. 492. 493. 500. 501. 503. 505. 510. 511. 513. 514. 526. 528. 529; 10, 6. 14. 26. 27. 32. 33. 36. 46. 47. 50. 55. 71. 73. 115. 116. 154. 419. 429. 431; 11, 345. Staðr, við ós árið þar Ló, (má-ske þaraf nafnið Oslo) við botn-inn á Ösloarfirðinum á Aust-fold í Víkinni í Noregi. Oslo var um nokkurn tíma höfubstaðr Noregs. Örnefni í og kringum þennan stað nefnast í sögunum: Akr, Akrshagi, Angleysa, Bisk-upsbyggjur, Eikaberg, Elvin-aregg, Eyrar, Eyrastræti, Fab, Frysja, Frysjubru, Geitabru, Gjulandi, Höfubey, Munkabu, Mörtustokkar, Nunnusetr, Pali, Þrælaberg, Kirkjur: Hallvarðsk., Lafranzk., Mariuk. á Eyrum og í Höfubey, Nikulásk., Olafsk. Aðr-arbyggingar: Krossbræðragarðr, Þrédikaragarðr, Digriskytningr, Hakonargarðr, Skarthæll.
- Ösloarfjörðr (Ösloarfjörðr, Ösloar-fjörðr, Ösloarfjörðr), 3, 42; 5, 8; 8, 314. 325. 394; 9, 303. 505; sbr. 4, 34. Fjörðr, milli Austfoldar og Vestfoldar, inn til Ösloar í Víkinni í Noregi; nú *Christianiafjord*.
- Ösloarhérað, 9, 312. 371. Bygðin kringum Oslo, á Austfold í Víkinni í Noregi; sýnist hafa verið minna ummáls en Ösloar-sýsla.
- Ösloarsýsla, 9, 285. 294. 338. 392. 393. Bygðin umhverfis Oslo, á Austfold í Víkinni í

- Noregi; sýnist hafa náð nokkub útá Vestfold.
- Osta, 3, 69. Líkliga bær í Noregi.
- Ostra, 4, 124; sjá Orðost.
- Ostrarfjörðr, 4, 271; 8, 193; 9, 32. 143. 226. Þannig heita tveir firðir, n. hinn nyrðri og syðri Ostrarfjörðr, á Norðhörðalandi í Noregi.
- Ótta (Orkná, rángt), 4, 240. Líkliga elfin Otta í Gubbrandsdölum í Noregi; beggjamegin við á þessa liggir byggin Ló eða Lón, og lestrarmátinn „Ljór“ eðr „Læra-dalr“ er því án efa réttari enn „Gaulardalr.“
- Óttarstafir, 2, 15. 251; 3, 29. Bær í Norðrárdal í Þverárþingi, vestan á Íslandi.
- Óttarstaðir, 9, 369. Bær í Skaun á Heiðmörk á Upplöndum í Noregi; abr. Kástafir, sem líkliga er rángnesfni.
- Óttusund, 11, 417. Sund við Oðby í Limafirði, á Norðr-Jótlandi í Danmörk; máské réttara Oddasund (Ynglingasaga Kap. 28).
- Oxö, 9, 120; sjá Yxney.
- P**ab, 305; sjá Fab.
- Pabreimr, 7, 96; 11, 315. Stærsta plázið í höfuðborginni Constantinópel; kallabist fyrrum *Hippodromus*, en heitir nú *Almeidan*.
- Paldinsey (Valdins- Valdis-ey), 7, 129. Ey í vatninu Væni, á Vestra Gautlandi í Svíaríki; abr. Kvabðingsey.
- Palenz (Fjales, Valins), 10, 87. Núverandi *Palenzia* í Gömlu-Kastiltu á Spáni. Valins, sem eptir nafninu að dæma, ætti að vera Valencia, liggir oflángt frá Kastel, til að geta meinzt hér.
- Pali, 9, 414. Skamt frá Oslo, á Austfold í Noregi.
- Palskirkja, 6, 398. Kirkja í Lundunaborg á Englandi.
- Palteskja, 5, 271. 297; 11, 414. Partir af Gartaveldi, einnig borg við Dúna-Fljótið, norðarlega í Rússlandi, sem nú heitir *Polozk*.
- Pannonía, 7, 99. Nokkr hluti konungsríkisins Ungarn.
- Papar, 1, 233; 11, 410. Kristir Irar er Sögurnar segja hvið hafi á Íslandi, að þó byggist af Norðmönnum.
- Papey (Vapey), 7, 50. Ey í Orkneyjum, austnorrðr frá Skotlandi.
- Paradis, 5, 217; 8, 100. 240.
- Parez (Paris), 11, 382. Líkliga staðr á Vindlandi.
- Paris og Parisborg, 1, 109; 10, 58; 11, 407. Höfuðborg Frakklands.
- Partar, 4, 52; 7, 237. Folk á Englandi.
- Patrechsfjörðr, 1, 243. Fjörðr í Þorskafjarðarþingi, vestan á Íslandi.
- Pávagarðr, 10, 8. Absetr Pávars í Rómaborg í Ítalíu.
- Perinavellir, 5, 137; sjá Petzinavellir.
- Peita, Peituland og Peitulönd, 4, 58. 59; 6, 47; 10, 245; 11, 26. Landið Pictavia, nú *Poitou*, vestan á Frakklandi.
- Persidaland, 11, 14. Landið *Persia* í Austrálfunni (Asia).
- Persinavellir, sjá Petzinavellir.
- Persinjavellir, sjá Petzinavellir.
- Petlandsfjörðr, 1, 200; 5, 33. 141; 10, 125. 145. Fjörðr milli Kataness á Skotlandi og Orkneyja; nú *Pentlandsfirth*.
- Petrskirkja, 7, 98; 10, 417. Kirkja í Miklagardi (Constantinópel) höfuðborg Tyrkjaríkis.
- Petrskirkja, 8, 189; 10, 29. Kirkja í Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.
- Petrskirkja, 9, 254. Kirkja í Náarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Petzina- eðr Peizinja-vellir (Per-

- sinja- Persóna- Perínavellir), 5, 137. 364. Á Blökkumannalandi; líkliga kringum fljótið Bitzina í Vallakiu, hvar *Patzinakkarnir* forðum bjuggu.
- Píkur, 8, 272 sjá Víkur.
- Pílavík, 7, 237. Á Englandi; máske núverandi *Filey-Bay* í *York*-héraði.
- Písliir, 9, 56. 175. Bær á Nesjum í Víkinni í Noregi.
- Placencia, 11, 301. Borg í hertoga-dæminu *Parma* í Ítalíu; heitir nú *Piacenza*; í borg þessari setti Eiríkr konungur eigið Spítala.
- Plazmynni, Plats-minni (ss. *Flatzmynni*), 11, 392. 393. 398. Os við Gorgasjón á Vindlandi; einn af ósum Óder-fljótsins í Pommern; nú *Swinemünde*.
- Plógsýsla, 11, 346. Hérað á Jótlandi í Danmörk.
- Polaví, 1, 142. Innbyggjarar *Pó-lens*.
- Polena, Polínaland og Polónía, 11, 357. 414. Konungsríkið Pólen.
- Polótur (þaraf Polótasvarf), 6, 171. Gullhús Stólkonungsins í Miklagarði.
- Portyrja (Fortuna), 7, 213. 214. 341; 8, 425; 9, 17. 39. 153. 395. Höfn á Limgarðs-síðu á þelamörk í Noregi; nú *Portör* eða *Porter*.
- Postulakirkja, 7, 100. 122; 8, 191; 10, 13. 153. 163. Kirkja í Konungsgarði í Björgyn á Norðhórfalandi í Noregi.
- Postulakirkja, 8, 390. Kirkja í Niðarósi í þrándheimi í Noregi.
- Póttvík, 11, 337. 338; sjá Fótvík.
- Prédikaragarðr, 9, 520-21. Í Oslo á Austfold í Víkinni í Noregi.
- Primsignd (Primsigð), 11, 125. 134. Ey, norðanverðt við Hjör-ungavág, á Sunnmæri í Noregi; nú *Sulen*.
- Pul (Apulealand), 6, 134; 7, 85. 123; 9, 229; 10, 49; 11, 415. *Apulia* eða konungsríkið *Neapolis* í Ítalíu.
- Pulsland, 10, 245 í skíringargr. Leiðrétt, fyrir Peituland; skeð getr þó að textinn sé réttur, og keisari yfir Saxlandi og Peitulandi þýði keisara yfir þýzka-landi og Frakklandi, hvartil þá heyrði að vera rómverskr keisari.
- Q**vildir, 7, 345. 353; sjá Kvildir.
- R**abítaland, 11, 415. Sama sem Arabía, er hér reiknað til Suðrhálfunnar.
- Rafnás (Hrafnás), 8, 338. Háls við Ingardal í Orkdælafylki, sunnanfram við þrándheimsfljóði í Noregi, mótsvið þorsbjörg.
- Rafnsvágr (Hrafnsvágr), 8, 424. Vík nálægt Grindholmasundi, hjá Tunnu (Tjumu) á Vestfold í Víkinni í Noregi; sbr. Tunna.
- Ragann (Ragaun), 10, 85. 86; sjá Aragún.
- Ragnarssjór, 11, 231. Stöðuvatn hjá Ragnarstöðum í Rípastípti á Norðr-Jótlandi í Danmörk; líkliga núverandi *Ringkjöbing-fjord*.
- Ragnarsstaðir, 11, 231. Bær í Rípa-stípti á Norðr-Jótlandi í Danmörk; nú *Rindum*, sem er orðið úr Rænnum eða Rænnuhem (Ragnarsheimr).
- Ragnhildarholmr, 10, 154. Ey í Gautelfi í Bahús lóni í Svíaríki, framundan Konungahellu.
- Ragun, 10, 92; sjá Aragún.
- Rakkastaðir, 9, 272. Líkliga ann-

- aðhvert núverandi prestasetr *Rakkestad* í Borgarsýslu á Vínulmörk í Víkinni, eða *Rakkestad* í Nessþingum á Raumaríki, í Noregi.
- Ramsholmr (Hrafnsholt), 10, 52.
53. Ey á Ránríki í Víkinni í Noregi; líkliga núverandi *Ramsøe*, í skerjunum framundan Bahuslæni í Svíaríki.
- Ramsjör (Hramsjör, Bramsjör), 11, 369. Skamt frá Roiskeldu á Sjálandi í Danmörk; nú *Ramsømagle*.
- Ramsnes eða Rúmsnes, 7, 295. 325. Bær í héraðinu Re á Vestfold í Víkinni í Noregi; nú *Ramnæs*. Sbr. *Komunes*.
- Randaberg, 8, 90. 95. 99. Bær, líkliga núverandi *Ranneberg*, í Stafangri á Rogalandi í Noregi.
- Randarós, 7, 313; 11, 262. 263. 370. 388. Staðr í Áróss stípti á Norðr-Jótlandi í Danmörk; nú *Randers*.
- Randaróssbrú, 11, 370; hjá Randarósi í Norðr-Jótlandi í Danmörk.
- Randarsund, 9, 17. 119. Sundið millum eyjanna Hereyjar, Þóreyjar og Randeyjar eða Randar, út frá Austr- og Vestr-Agða landamæri í Noregi; nú *Rannesund*; sbr. *Raudasund*.
- Rángá, 2, 208. Vestri Rángá, og 3, 204. Eystri Rángá, í Rángárþingi sunnan á Íslandi.
- Ránríki, 1, 6. 22; 3, 14; 4, 9. 16. 68; 6, 448; 7, 177; 10, 390. 406. 410. Hérað í Noregi með fram Víkinni frá Gautelfi til Svínasunds. Stundum sýnist ríki þetta vera meint með talshættinum „Vikin austr,” sbr. Austrvík. Þegar Svíar áttu norðrhluta Ránríkis, kallast á hlutinn sem Noregskonungur átti „Austr-Ránríki”, sjá A. Annars var Ránríki mestur hluti þeirra svokölluðu Álfheima. Nú er Ránríki kallað *Bahuslen*, og yfirgripr tvö Prófastsdæmi sem nefnast *Vikorna*.
- Rastarkálfr, 1, 40. Höfði á Freiley á Norðmæri í Noregi; nú *Rastebjerg*.
- Rásvöllu, 6, 266. Líkliga bær, neðan til í Gaulardal í þrandheimi í Noregi; sammefndir bæir eru þó í Veradal í þrandheimi, og á Norðmæri.
- Raubaberg, 3, 135. Bær, nálægt Víkinni í Noregi.
- Raubabjörg, 6, 47. Hamrar við Petlandsfjörð á Skotlandi; nú *Cap Dunnet*.
- Raubabjörg, 7, 315; 8, 40 71. 74. 121. 334. 379; 9, 468. ganga frá Stabbarbyggðinni í þrandheimi í Noregi út í þrandheimsfjörð að norðanverðu; nú *Röbjerg*.
- Raudafjall (shr. Tröllafjall), 8, 364; 9, 32. 226. Fjall milli Vora á Norðhórfalandi og Sögu, í Noregi.
- Raudahafid, 3, 56. Flói að vestanverðu við Arabíu, er abakir Austr- og Suðr-hálfa heims, (Asíu og Afríku).
- Raudasalt, 4, 193; sjá Eystrasalt.
- Raudasund, 10, 70. Líkliga rángt fyrir Randarsund.
- Raubsey eða Raubseyjar, 1, 302; 2, 218. Eyjar á Hálogalandi í Noregi; nú *Rödöe*.
- Raubstokkr (Raubstokkr, Robstokkr), 11, 354. Nú *Røstøck*, staðr í stórhertogadæminu Mehlensburg í Þýskalandi.
- Rauma, 2, 252; sbr. 10, 354. Bær á mörkum milli Raumaríkis og Vermalands, líkliga núverandi *Romskoug* við Romsjóinn, því kallast Vagr ýmist „æynskr” nl. Værmskr, eðr „af Rauma”; enskr er ellost rángt.
- Raumar, 5, 353. 361; 6, 340. 428. 438; 7, 238; 8, 403; 9, 271; 10, 84. Innbuar Raum-

- arikis á Upplöndum í Nor-
egi.
- Raumaríki, 1, 164; 3, 15; 4, 8.
83. 94. 118. 145-48. 152.
249-50; 6, 330. 338. 340; 7,
211-12. 276. 338; 8, 80. 396;
9, 271. 290. 310. 313. 316.
343-45. 347. 350. 363. 369.
380-81. 401. 488-89. 494. 525;
10, 167. 169. 177. 181. 196.
354. (390 er rángt); 11, 345.
- Ríki á Upplöndum í Noregi
beggjamegin við Raumelfi, frá
Hadalandi og Heiðmörk að of-
an til Vínghulmarkar að neðan.
Raumaríki, fyrir sunnan Raum-
elfi, var efsti hluti þeirra gömlu
Álfheima.
- Raumaríki, 1, 6; rángt, fyrir Rán-
ríki, sem og stendr í textanum.
- Raunapíng (Runapíng), 9, 247;
sbr. 203. Örnefni á Strind í
Þrándheimi í Noregi.
- Raumdælafylki, 2, 185. Sama sem
annars Raumsdalr eða Raums-
dalir, en hér er það rángr
lestrarmáti.
- Raumdælir (Raumsdælir), 1, 32.
301; 10, 186; 11, 42. Þeir
sem bjuggu í Raumsdal eða
Raumdælafylki í Noregi.
- Raumdælir, 8, 403; rángt, fyrir
Raumar.
- Raumelfr, 4, 105. 121; 8, 24.
284; 10, 181. Nú *Glommen*,
fellsr úti Víkina við Sarpsborg.
Nafnið Raumelfr sýnist dregið
af Raumaríki á Upplöndum í
Noregi, gegnum hvert hún fell.
- Raumsdalir, 4, 9. 68; 10, 188.
Sama sem Raumsdalr.
- Raumsdalr, 10, 189. Dalr í Fjörb-
um í Noregi; sbr. Naustdalr.
- Raumsdalr (Romsdalr), 1, 7. 55.
62. 90. 164. 192; 3, 14; 4,
23. 341; 7, 5. 286. 290; 8,
109. 311. 370. 438; 9, 21.
59. 318. 473-74. 483; 10,
188. 412. 431; 11, 120. Sama
sem Raumdælafylki; lá milli
Norð- og Sunn-mæris, en að-
skildi þær þó ekki fullkomliga
út til sjóar. Upp frá Raumsdal
töku Gubbrandsdalir við; sbr.
Raumdælafylki.
- Raumsdalsmýnni, 7, 208. 335; 9,
483. Opíð á Raumsdalsfirði,
milli Sunnmæris og Norðmæris
í Noregi.
- Raumskr, 2, 252. Sá sem er
af Raumaríki í Noregi.
- Ravnd, 8, 43. 45; 10, 377; sjá
Rönd.
- Rauney eða Rauneyjar (Hrauneyj-
ar), 10, 125. 144. Eyjar í
Suðreyjum austr frá Skíði, nál-
lægt Skotlandi; nú *Rona* og
Ransay.
- Re (Rec, Ræ), 7, 295. 324; 8,
19. 156. Hérab á Vestfold í
Víkinni í Noregi.
- Re, Ræ, eða Reherab (Aren), 6,
55. 74-75; 10, 82; 11, 378;
sbr. Ræng. Hérab á Vest- eða
Vindlandi; sýnist að vera ey-
landið *Rygen* við Pommern.
Sé Vestland ekki öldungis rángt,
má þarvið, eptir samanhenginu,
skiljast vestr-síða eða -hluti
nefndrar eyjar. Sé Aren ekki
rángskrifab, fyrir „á Re,” hvar-
til vísan, er hér sýnist réttari
enn sagan, bendir, svo er þess
afstaba óviss.
- Refshaladjúp, 10, 81. Djúpið
framundan höfubborginni Kaup-
mannahöfn á Sjálandi í Dan-
mörk; þar gerði Eiríkr konungur
glyppingr fyrrum kastalann
Refshalahorg; nú stendr þar
virkid *Tre Kroner*.
- Reiðarfjörðr, 1, 235; 3, 106. 221.
Fjörðr í Kibjafellsþingi, austan
á Íslandi.
- Reiðgotaland, 1, 115. 116; 11,
414. Svo kallabist fyrrum Jót-
land, eða meginlandið í Dan-
mörk, en Eygotaland eyjarnar

- í nefndu ríki. Þegar Gotland þýðir öll þau lönd, sem *Gotarnir* forðum bygðu, kallast meginlandið líka *Reiðgotaland*, og er þess afstæða þá óviss; optast meinast þó eitt eða annað land með Austrajönnum; þannig í Fm. S. 11, 414, hvar *Reiðgotaland* er látið liggja fyrir vestan (austan er rángt) Polen.
- Reina**, 3, 199. Bær á Ránríki í Vikinni í Noregi; líkliga *Rön* í Stárganes héraði í Bahúsléni í Svíaríki.
- Reina**, 3, 131. Annaðhvört bærinna *Reina* í Gaulardal, eða sama sem nunnusetrið *Reinir* í Eynafylki í Noregi; sbr *Reinir*.
- Reinadalr** (*Rennadalr*), 9, 425. Dalr norðantil á Hrossey í Orkneyjum; nú *Rendal*.
- Reinfura**, 4, 12; sjá *Reinslétta*.
- Reingar**, 11, 386; sjá *Ræng*.
- Reinines**, 1, 251. Nes er gengr í haf út, norðanfram Eyjafjarðar, í þingeyjarþingi norðan á Íslandi.
- Reinir** (*Reiner*, *Reynir*, *Reimr*), 7, 207. 334; 8, 244. 334; 9, 93. 95. 308. 448. 454. 535; 10, 157. Nunnuklaustr í Stabarsveit í Eynafylki í þrændheimi í Noregi; nú *Reen*; sbr. *Reina*.
- Reinir**, 7, 233; líkliga héraðið kringum *Reinu* á Ránríki í Vikinni í Noregi.
- Reinslétta** (*Hreinslétta*, *Reinfura*), (*Steinslétta* líkliga rángt), 1, 12; 4, 12. Flótr kringum nunnusetrið *Rein* í þrændheimi í Noregi.
- Reinsvík**, 8, 335. Vík, nálægt klaustrinu *Reyni* í Eynafylki í þrændheimi í Noregi.
- Rekuvágr**, 9, 18. 119. Vík nálægt *Soknadal*, suðr við *Rýgi*-arbit, syðst á Rogalandi í Noregi; nú *Rægefjörð*.
- Remol**, 10, 388; sjá *Rímúl*.
- Rénir**, 7, 233-34. Þeir sem búa á *Rein*-bygðinni á Ránríki í Vikinni í Noregi, líkliga nálægt bænum *Reinu*.
- Rennabú** (*Rennabýr*), 8, 36. 333. Sveit í Orkadal í þrændheimi í Noregi; nú *Rennebo*.
- Rennadalr**, 9, 425; sjá *Reinadalr*.
- Rennshöfn**, 9, 167; annaðhvort sama sem *Marfjörðr* á Limgarðssíðu í Vikinni í Noregi, eða þá höfn í þessum firði.
- Reyjavatn**, 9, 286; sjá *Eyjavatn*.
- Reykjadalr**, 1, 267. Dalr með samnefndri bygg í þingeyjarþingi, norðan á Íslandi.
- Reykjaholar** (*Hólar*), 4, 177; 7, 215. 344. Bær á *Reykjanesi*, syðst í Þorskaufjarðarþingi, vestan á Íslandi.
- Reykjaholt**, 9, 436; 10, 3. 112. Kirkjustaðr í *Reykjadal* enum nyrðra í Þverárþingi, sunnan á Íslandi.
- Reykjanes**, 7, 344. Sveit í Þorskaufjarðarþingi, vestan á Íslandi.
- Reykjanes**, 1, 234. 236; 11, 411. Nes, er skagar í haf út, syðst á Suðrnesjum í Kjalarnessþingi, sunnan á Íslandi.
- Reykjardalr**, 1, 253. Byggir dalr framaf Borgarfirði, sunnan á Íslandi.
- Reykjarvík**, 1, 241. Bær á Sel-tjarnarnesi í Kjalarnessþingi, sunnan á Íslandi; nú *Reykjavík*, helzti kaupstaðr og stærsti býr á Íslandi.
- Reykjaströnd**, 1, 255. 271. Byggjarlæg í Hegranesþingi norðan á Íslandi.
- Reykir**, 2, 243. Bær í Laugardal í Árnessþingi, sunnan á Íslandi.
- Reykir**, 3, 90. Bær í Miðfirði í Húnavatnþingi norðan á Íslandi.
- Reyri**, 7, 252-53. 259-60. 264. 268. 282. Storbýli í héraðinu *Re*, á Vestfold í Vikinni í Noregi, nú prestasetrið *Ramnes*. Eptir Sturlungu II þ. Kap. 40 verðr bærinn á Heiðmörk.
- Rign**, 8, 187; án efa rángt fyrir *Ríng*, ss. *Fenhring*.

- Ríkishérað, 8, 30; sjá *Ægis-herað*.
- Ríkkilsvík, 10, 175. 377; sjá *Rykinsvík*.
- Rimul (Rimul, Remol, Ræmol), 1, 209. 212. 214-15; 10, 269-70. 388. Bær, vestanfram í Gaulardal í þrándheimi í Noregi; nú *Rimul* eða *Romuld*.
- Rin (Rhin), 1, 108; 3, 33; 7, 236; 11, 400. 407. Stór elfa, er sprettr upp í Mundiu sjöllum og rennr í gegnum *Schweitz*, þáðan um landamæri Þýskalands og Frakklands, og í gegnum Holland uti Norðrsoinn.
- Rinanseý (Rinalsey), 4. 212. Ey norðarliga í Orkneyjum, austnorðr frá Skotlandi; líkliga núverandi *North-Ronaldsøa*.
- Ringa, 4, 94; sjá *Ringunes*.
- Ringabú (Hringabú, Hringabýr), 9, 527. Sveit í Guðbrandsdölum í Noregi.
- Ringaríki, 4, 7. 9. 33-34. 152. 249. 287; 9, 364; sjá *Hringaríki*.
- Ringisakr, Ringsakr (Hringisakr, Hringasakr), 4, 145. 148. 150. 152; 9, 381. 485; 10, 101. 154. 181. Bær við Mjørs á Heiðmörk á Upplöndum í Noregi; í *Ringsager* sókn.
- Ringskr, 2, 252; líkliga hér mis-skrifað fyrir *Rýgskr*.
- Ringunes (Hringunes, Ringa, Hringaríkisnes), 4, 94. 105. 149. 186; 5, 135; 6, 283. Bær við Mjørs á Heiðmörk á Upplöndum í Noregi; nú *Ringenæs*.
- Rjóðr (Rjóð), 8, 76. Bær, líkligast í þrándheimi í Noregi.
- Rípar, 1, 107. 109; 11, 229-31. 338. 347. 359. 406. 408. 418. Höfuðstaðr í Rípa-stifti á Norðr-Jötlandi í Danmörk; nú *Ribe*; sbr. Rípa-Ulfr í nafnaregistrinu.
- Risaland, 3, 183-85. Stundum sama sem Jötunheimar, (sjá J), stundum nokkr hluti þeirra.
- Risar, 2, 224; 10, 329. Innbúar Risalands.
- Róaberg (Róabjörg, Hróaberg), 8, 379. Björg í Orkadal í þrándheimi í Noregi, nálægt Róðum.
- Róðar (Róðár), 8, 380. Bær, vestanfram í Orkadal í þrándheimi í Noregi; nú *Roen*.
- Róðarsfjörðr, 5, 19; sjá *Róðarsfjörðr*.
- Róðemadun (Rothermadun, Roth-esnum), 10, 87. Sama sem Ruða eða Rúðuborg; sjá *Ruða*.
- Róðarsfjörðr (Róðarsfjörðr, Róðarsfjörðr, Tóðar- Tóðrar- og Tetrasfjörðr), 3, 47; 5, 19. 28. Fjörðr á Sunnmæri í Noregi; máske núverandi Tasfjörðr, sem er innsti hluti Norðdalsfjarðar; og setti þá líkliga lestrarmátinn Tóðarsfjörðr að vera réttastr.
- Róðstokkr, 11, 354; sjá *Rauðstokkr*.
- Rógaland (Rogaland), 1, 14. 18. 26. 90. 93. 166. 235. 301; 2, 136; 3, 16; 4, 23. 68. 95. 251. 256; 5, 16. 44; 8, 109. 194. 310; 9, 3. 12. 54. 61. 216. 223; 10, 4. 189. 192. 272. 380. 423; 11, 120. Subvestr hluti Noregs, frá Sýrá eðr Sýrárdal á Veströðum, til Flokavarða á Sunnhörðalandi. Með Rogalandi taldist líka Jæðarinn. Nú heitir Rogaland *Stavanger Amt*.
- Róiskelda (Róskelda, Hróiskelda), 4, 366; 10, 63; 11, 67. 159. 230. 319. 336-38. 358-60. 363. 365. 373. 401. 419. Staðr á Sjalandi í Danmörk; fyrrum absetrstaðr Danakonunga; nú *Roeskilde*.
- Rogr, 9, 48; sjá *Vogr* enn ðbri í Fjörbyrjusundi.
- Róm (Róma, Róm), 3, 19. 31. 33. 52-53. 56. 224-5; 5, 121. 123; 6, 302; 7, 154. 240. 304. 328; 9, 143. 227. 413. 487; 10, 8. 426; 11, 162. 299-300.

303. Absetrstaðr Pávans í Ítalíu.
- Rómaborg (Rúmaborg), 1, 109. 115. 233; 4, 273; 6, 134; 7, 240-41; 8, 11; 9, 229; 10, 17; 11, 202. 299-300. 408. 410. 413; sama sem Róm.
- Rómaborgarland, 7, 66; sama sem Ítalía.
- Rómaborgarríki (Rúmaborgarríki), 9, 229; og
- Rómarríki, 1, 108; 11, 407. Miðhluti Ítalíu; stundum taldist þó Långbarbataland með Rómarríki.
- Rómavegr (Rúmavegr), 5, 57. Leiðin til Rómaborgar.
- Rómsdalr, 10, 431; sjá Raumsdalr.
- Ros, 1, 246; 10, 117. Hérað í norðrhluta Skotlands, sem yfirgreip *Cromarty*- og *Tain*-sveitir, og nokkub af *Inverness-shire*.
- Róskelda, 11, 230; sjá Roiskelda.
- Rothemabun (Rothefnum), 10, 87; sjá Robemadun.
- Rott (Hrott), 8, 257-58; 9, 61. 216. 345. 387. Ey, út frá Jaðri á Rogalandi í Noregi; nú *Rot* eða *Rotsøe*.
- Ruða, 4, 59-60. 64. 352; 6, 50. 393; 10, 87. 372. Höfuðborgin í Normandi á Vallandi; kallaðist líka Rothomagus og Rothomum, hvaraf Robemadun, Rothemaðun og Rothefnum seinna er mundað; nú heitir staðrinn *Rouen*, og stendr í héraðinu Neðri-Seine í Frakklandi.
- Ruðuborg (Röðuborg), 4, 352; 6, 393. 423; sjá Ruða.
- Ruðu-jarl, 4, 59-60; 6, 50. 393. 423; 10, 372. Jarlinn er roð fyrir Ruðuborg og Normandi á Vallandi.
- Rúgey, 9, 300. Ey á Vingulmörk í Víkinni í Noregi, nálægt Svínasundi; líkliga núverandi *Rouøe*.
- Rúgssund (Rugsund), 8, 310; 9, 103. Sund að austanverðu við samnefnda ey, í Norðfirði í Fírbafylki í Noregi.
- Rúm, 8, 206-7. 293. 302; 11, 202. 212; sjá Róm.
- Rúmaborg, 4, 273; 8, 11. 155. 218. 268. 279. 302; sjá Rómaborg.
- Rúmaborgarríki, 9, 450; sjá Rómarríki.
- Rúmavegr, 11, 202; sjá Rómavegr.
- Rúmsnes, 7, 325; sjá Ramsnes.
- Rúmverjar, 10, 49. Svo kölluðust þær þjóðir er bygðu lönd þau, er heyrðu til enu Rómverska keisaradæmi.
- Rúmverskr, 8, 277. Sem er frá Rúmaborg.
- Runaþing, 9, 247; sjá Raumaþing.
- Rúsci, 1, 142. Innbyggjarar Rúslands.
- Rúsia, 10, 239. 242. Sama sem Rúsland.
- Rúslir (Ryslir), 8, 200. Nú eynarnar *Rutle*, framundan *Rutledal* í Sogni í Noregi.
- Rutokolani, 1, 142. Líkliga rángskrifab, fyrir „Rusci, Polavi“
- Rúsland, 1, 275. Stundum sama sem Garðarríki, stundum nokkr hluti þess.
- Rydás (Ryn, Tydás), 8, 164. Bær á Strind í þrándheimi í Noregi; sumir meina nafnið *Ryn* se réttara, og það svarar betr til hajarins núverandi nafns, *Ry*.
- Ryðjökull, 7, 316-17. Bær, líkliga austanverðt við vatnið *Væni* á Vermalandi í Svíaríki; eptir Sturlungu 2 þ. Kap. 40 verður Ryðjökull austanverðt við vatnið *Rönd*.
- Rýgjafylki, 9, 111. 175. 318. 332. 428. 479; 10, 84. 119. 145. Sama sem Rogaland.
- Rýgjakonungr, 4, 256; kersknisyrði, brúkað um Erling Skjalgeson á Sola.
- Rýgjar (Áreyjar, Hereyjar), 9,

310. Bær á ströndinni milli Nesja og Tunsbergs í Vikinni í Noregi; máske núverandi *Ryg* í *Sembs* sokn.
- Rýgjarbit (Rýjarhit, Rýgjarbotn), 3, 42; 5, 3; 7, 282. 308; 8, 273; 9, 53. 185. 318-19. 336. Skagi, nú kalladr *Gjernæs*, er gengr út í Vikina í Noregi, á Austragða og þelamerkr landamæri, milli eyjanna eystri Riseyjar að suðvestan og Krageyjar eða Krageyjar að austnortan. Schöning og fleiri hafa meint að Rýgjarbit væri á landamæri Vestr-Agða og Rogalands, en af Fm. S. 9, 318-19 sést að þetta getr ekki verib; og Rýgjarbit, 9, 318, mism. gr. 6, er því rangt.
- Rýginaberg (Bergib), 8, 399-402. 407. 9, 511; við Oslo í Vikinni í Noregi; nú *Ryenbjerg*.
- Rýginni (Rýgini), 9, 527. 533. Þannig heita margir bæir í Noregi; máske hér sé meint *Ryen* á Raumaríki.
- Rýgir, 4, 256. 257; 5, 74. 81; 7, 7; 10, 189. Innbuar Rogalands í Noregi; sbr. Austrýgir og Holmrýgir.
- Rýgskr, 2, 252; 10, 355. Sá sem er af Rogalandi í Noregi.
- Rykinvík (Rikkilsvík), 10, 377. Vík í vatninu Rönd á Habalandi í Noregi.
- Ryn, 8, 164; sjá Rybás.
- Ryslir, 8, 200; sjá Rúsliir.
- Ræmol, 10, 388; sjá Rímul.
- Ræng (Ræing, Rænga, Reingar), 11, 386. Sama sem Re eða nú eylandib Rygen. Til Re eða Ræng telst stundum sá hluti meginlands í Pommern, sem heyrbi undir ríki konungsins á Re.
- Rængar, Ræingar og Rængjar, 11, 377-79. 382-84. 398-99. Þeir sem bjuggu á eylandinu Re eða Ræng á Vindlandi.
- Rögnvaldsey, 1, 200; 10, 123-24. 146. Ey í Orkneyjum austnorr frá Skotlandi; nú *South Ronaldsha*.
- Rögnvaldsvágr, 4, 213; 10, 124-25. 145. Vögr á Rögnvaldsey í Orkneyjum.
- Rönd (Raund), 1, 66; 3, 42; 5, 151; 7, 316; 8, 43. 45. 168; 9, 313. 320-21; 10, 175. 377; sbr. 422, 4. Vatn á Habalandi á Upplöndum í Noregi; nú *Randsfjord*.
- Salánger, 8, 398; sjá Solánger.
- Salbjarnarsund (Saltbjarnarsund), 9, 43. 502. 526. Sund við eyjuna Salbirni á Sunnhörbalandi í Noregi.
- Salbirni (Salbrini), 8, 346. Ey á Sunnhörbalandi í Noregi; nú *Sælbo* ebr *Sælbjörn*.
- Saldeyarsund, 10, 30; sjá Saltdeyarsund.
- Sálpti (Sálfti, Sjalfti, Skálpti, Skjásti), 2, 175. 177; 9, 470. Fjöbr og bygðin þar um kring, á Hálogalandi í Noregi; nú *Salten*.
- Salt, 4, 40; sjá Eystrasalt.
- Saltbjarnarsund, 9, 502; sjá Saltbjarnarsund.
- Salteyarsund (Salteyrar- Salddeyjar- Eldeyarsund), 8, 128. 129. 304. 309; 10, 30. Sund á Ránríki í Vikinni í Noregi, hjá Saltey ebr Saltukeri.
- Saltnes, 7, 324; 8, 34. 76. 90. Bær nebarliga í Gaulardal í Þrándheimi í Noregi; sbr. 8, 37, hvar Saltnes, eptir nöfnunum að dæma, betr sýnist eiga við enn Sandr ebr Sandnes.
- Saltsýra (Saltsyrja, Saksúra), 9, 336. Við Sýrá, landamæri suðr- og vestrhluta Noregs, eða Agða og Rogalands.
- Saltvík, 2, 252; 10, 355. Bær á Hálogalandi í Noregi; samnefndr bær í Eynafylki í Þrándheimi í Noregi getr varla meinst á þessum stöðum.

- Sámland (Småland ríngt), 11, 322. 324. 414. Þannig nefndist landtungan norðr frá Königsbergi í Austr-Preussen; optast er Sámland innifalið undir Kurlandi, stundum er það þó lesið liggja austar, og að líkindum á nafnið skyldt við héraðanöfnin *Samogitia* og *Scmgallen* í Preussen.
- Sámsey, 5, 258; 6, 234; 11, 230. Ey í Jótlandshafi fyrir norðan Fjón í Danmörku; nú *Samsøe*.
- Sandafjörðr (Sandasund), 8, 425; 9, 350. Fjörðr suðvestast á Vestfold í Víkinni í Noregi; nú *Sandeffjord*.
- Sandbrekka neðri, 8, 86. Örnefni, skamt frá ánni Níð, og nálægt Kleppabús-sveit á Strind í Þrándheimi í Noregi.
- Sandbrú (Sannbrú), 7, 245; 8, 189. 360-61; 10, 29-30. 153. Brú nálægt Björgyn á Norðhórbalandi í Noregi.
- Sandey, 7, 42; 10, 143. Ey, subaustan til við Satiri á Skotlandi, nú kölluð *Sanda*.
- Sandey, 2, 91. Ey í Færeyjum, sunnantil við Straumsey.
- Sandey, 3, 214. Þannig er réttast lesið fyrir Sandey og Sandeyjar, sem í sögunum stendr. *Sandø* heitir ey á Sunnmæri, og er nærri skipt í snndr; vestaná henni er hellir mikill sem kallast Dollshellir (*Dollshule*).
- Sandkaubra (Sand-röðra, -töðra, kantra), 9, 502. Ey suðr frá Harbsjó og norðantil við Salbjarnarsund á Sunnhórbalandi í Noregi; nú *Sandtorv*. Réttast væri að lesa „Sandtobra.”
- Sandnes (Sannes), 3, 73; 9, 469. Bær á Hálogalandi í Noregi; nú *Sandnæs* í Alost (*Alsten Sogn*). Í 8, 37. meinast án efa Saltnes; sjá þetta nafn.
- Sandr, 7, 215. 344; 8, 37; 10, 355. 363. Bær, líkligast á Hálogalandi í Noregi.
- Sandr, 9, 516. 625. Bær, líklega í Þrándheimi í Noregi, ef ekki þessi bær er sami og hinn næsttaldi.
- Sandver (Sandvik), 4, 297. Eyjaklasi á Hálogalandi í Noregi, nú *Sandvær*, rétt fyrir sunnan Sandey og vestfrá Kefley í Tromsens fíögetaðæmi; se hér lesið Sandvik, er líkligast að skilja það um vik eða vog á Sandeynni.
- Sandvik, 4, 297; sjá Sandver.
- Sandvik, 2, 172. Bær á Sudrey í Færeyjum.
- Sandvik, 4, 215. 220. á vestanverðri Hrossey í Orkneyjum.
- Sandvik, 3, 120. Bær við Norðsfjörð í Kibjafells-þingi, austan á Íslandi.
- Sandvikningar, 3, 120. Þeir sem bjuggu í Sandvik við Norðsfjörð á Íslandi.
- Sannbrú, 8, 360; sjá Sandbrú.
- Sannmælingar, 9, 319; sjá Sjömmælingar.
- Sanntiri, 7, 42; sjá Satiri.
- Sara, 11, 440. 444; sjá Söra.
- Sardinia, 11, 415. Stór ey í Miðjarðarhafinu; af henni ber konungsríkið *Sardinia* í efri Ítalíu nafn.
- Sarpr, 4, 121; 7, 181; 8, 426. Fors í Raumelfi í Noregi; nú *Sarpen*.
- Sarpsborg (Borg), 3, 40. 41; 4, 194. 295-96. 373; 5, 299; 7, 109. 181; 9, 69. 81. 89. 109. 113. 147. Staðr, bygðr af Olafi helga, nálægt Sarpforsinum, á norðr-bakka Raumelfinnar, í Borgarsýslu á Vínghulmörk í Víkinni í Noregi; seinna var þar bygðr býrinn *Frederikstad* á dögum Fríðriks annars; skr. Borg.
- Sarre (Sarri, Sarti), 10, 86. Staðr í Kastel; nú *Soria* í Gömlu-Kastiliu á Spáni.
- Sástabir, 8, 42. 46. 137. 310. 316. 332. 351. 374. 383-84. Bær á Heiðmörk á Upplöndum

- i Noregi; nú *Saastad*; sbr. Hallvarðr af Sástöðum i manna-nafna-registrinu.
- Satiri (Sanntíri), 7, 41. 42. 47; 9, 421-22; 10, 126-27. 129, 143. Stórt nes með bygg vestan á Skotlandi; nú *Kantyre i Argyle-shire*; sbr. Nes.
- Satiriseið, 7, 47; 10, 126. Rífið milli Satiris og *Knapdale* i Skotlandi.
- Satirismuli, 9, 420; 10, 126. Höfði sybst á Satíri; nú *Mull of Kantyre*.
- Sauðey syðri eðr minni, 3, 214. 222; sjá Sandey.
- Sauðey (ytri), 3, 214. 216. 221-23; sjá Sandey.
- Sauðeyjar (Sjüðeyjar), 3, 214. 222; sjá Sandey.
- Sauþungssund (Sauþungssund) syðra og nyrðra, 3, 36; 4, 67. 71. 73; 9, 33; 10, 395. 426; 11, 183. Sund á Fjöllum, (i Sunnfirði) i Noregi; nú *Sau-sund*.
- Saurbær, 9, 359; sjá Saurvíkr.
- Saurbær (Saurbær), 7, 270; 8, 28. 80. Bær á Ránríki i Vikinni i Noregi, nálægt Konungahelli.
- Saurbær, 2, 256; 7, 218. 329. Hverfi i Dölum vestan á Íslandi.
- Saurbær, 1, 267; 2, 239. Bær i Eyjafirði norðan á Íslandi.
- Saurhlíð (Hlíð, Olafshlíð), 5, 99. 107. 149. 359. Örnefni skamt frá Níðarósi við ána Níð, i Þrándheimi i Noregi.
- Saurvíkr (Saurbær), 9, 359. Bær við Kjölinn á Vermalandi i Svíaríki.
- Sautanes, 10, 390; sjá Sótanes.
- Saxamerki, 11, 300. Sama sem Saxland.
- Saxar, 1, 110. 116. 124. 133; 4, 123. 168; 5, 239; 7, 329. 11, 300. 312. 341. Innbyggjarar Saxlands.
- Saxland (Saxónía, Germanía og Saxamerki), 1, 8. 11. 106. 109. 113. 114. 121. 122. 130. 133. 134. 151. 274; 3, 56; 4, 123; 5, 132; 6, 7. 56. 59. 70. 73. 133. 304; 7, 329; 9, 434; 10, 100. 245. 246. 292. 397. 417; 11, 1. 14. 26. 28. 39. 179. 184. 206. 300. 301. 303. 312. 320. 321. 354. 355. 361. 406. 408. 412. 415. 416. Þeir eldri landafræðismenn kölluðu Saxland eða Germaníu löndin fyrir norðan Alpafjöll og austan Rín-fljóðið, norðr til Danmerkr og Vindlands, svo að Saxland er hérumbil núverandi Þýskal-land, þegar það tekst sem urn-málmest. Einstökusinum þýðir þó Saxland einungis hertog- adæmið *Sachsen*.
- Saxlenzkr, 1, 260. og
- Saxnezkr, 1, 123; 10, 297; 11, 329. Sá sem er frá Saxlandi.
- Saxónía, 11, 414. Sama sem Saxland.
- Scoruströnd, 10, 302. Sveit á Rogalandi i Noregi, mótisvið norðrhluta eyjarinnar Karmtar; nú *Skaare* sökn.
- Scotland og Scotaveldi, 7, 328. sjá Skotland.
- Scrattasker, 10, 304. sjá Skrattasker.
- Selsurb, 5, 20. Framaf Valdál á Sunnmæri i Noregi; nú *Skjærur*.
- [Seglivík; þetta stáðarnafn hafa eldri útgjafarar og útleggjarar þótt finna, 9, 37, er þar er einungis talab um að koma við *segli viku* (þ. e. *sjaðfar*), en ekki um að koma við *Segli-vík*.]
- Seimsfjörðr (Sæmsfjörðr, Sems-fjörðr), 8, 304. 307. 316. 325. Fjörðr á Ránríki i Vikinni i Noregi.
- Sekkr, 7, 289. Ey i Raumsdalsfirði i Noregi; nú *Sækken*. Sbr. Serkr.
- Selabú, 8, 36; 9, 16. 115. Sveit

- á Strind í Þrándheimi í Noregi; sbr. Sælö.
- Selárdalur, 6, 74. Bær í Arnar-fjarbárdölum vestan á Íslandi.
- Selasjór (Seljasjór), 8, 36. Vatn í Selbu-herabi, í Strindafylki í Þrándheimi í Noregi.
- Selbuar, 8, 35. 36. Þeir sem bjuggu í Selbu-sveit, í Strindafylki í Noregi.
- Seleyjar eða Sæleyjar, 7, 247. 9, 37. 49. 151. 173. 240. 242. 345. 399. 410. Eyjar norðanverbt við Litlandsnes á Vestruðgum í Noregi; sbr. Sæleyjar og Soleyjar.
- Selja, 1, 226. 227. 229. 232. 301; 3, 36; 4, 67; 5, 210; 9, 242; 10, 6. 157. 279. 281. 282. Ey fyrir sunnan Stab í Norðfirði í Firdafylki í Noregi, sama sem Sæla. (Sula, Súa, 5, 210 og Selju-veit, 9, 242, rángt).
- Seljasjór, 8, 36; sjá Selasjór.
- Seljutún, 7, 11; sjá Hesjutún.
- Seljuhverfi, 7, 9; 10, 412. Sveit í Þexdali við Aafjörð í Naumdælafylki í Þrándheimi í Noregi.
- Seljumenn, 1, 232; helgir menn sem öndubust á eyinni Selju.
- Seljunpollar, 4, 155. Örnefni, líkliga vestan til á Frakklandi, ekki langt frá Karlsám.
- Selund, 1, 115; 4, 351; 6, 80; 10, 381; sjá Sælundr.
- Selund-byggjar, 6, 429. sbr. 12, 168; sjá Sjalendingar.
- Selundir, 1, 153; sjá Solundir.
- Selundsmær, 6, 80. Kona er býr í Danmörk.
- Selvágar, 2, 197. Höfn í Alptafirði nyrðra í Kúðafells þingi austan á Íslandi.
- Selvágar, 9, 37. Vik á Jabri á Rogalandi í Noregi.
- Selvágr, 10, 322. Bær, líkliga við Selbu-vatn í Þrándheimi í Noregi.
- Serínksvik, 8, 60; sjá Skríksvik.
- Serkjagarbr, 6, 385. Borg í Serklandi.
- Serkir, 6, 139. 385; 7, 82; 10, 116. Innbuar Serklanda.
- Serkland, 6, 138. 139. 386. 387; 7, 81. 121. 123. 154; 10, 116; 11, 415. Þannig kölluðust lönd þau er Serkir byggðu, og þýðir stundum Afríku, stundum *Kaldea* eðr *Persia*. Í Fornm. S. 7, 81. sýnist Serkland að vera hluti Spánlands, sem Serkir byggðu.
- Serkr (Sercr, Seckr), 7, 138; sjá Seckr.
- Settanes, 8, 420; sjá Sótanes.
- Seyri, 11, 84; sjá Íseyri.
- Seyrarþing, 11, 84; sjá Íseyrarþing.
- Sjálaland (Sjölund, Sælund, Selundr, Sjalundr), 1, 154; 4, 365; 10, 90. 101. Sjalönd, 11, 157. 227. Eylandið Sjálaland í Danmörk.
- Sjálaland, 4, 155. Nokkr hluti Upplands í Svíaríki, sem menn halda legið hafi austr við hafid; það kallabist seinna *Rödslagen*.
- Sjálandsfarar, 11, 360. s. s. Sjalendingar.
- Sjalendingar, 10, 70. Þeir sem bjuggu á Sjálandi í Danmörk. Sbr. Selundbyggjar, Sælundbyggjar og Sjálandsfarar.
- Sjálfi, 2, 175; sjá Sálpti.
- Sjalltar, 10, 111. Bær í Noregi; óvist hvar.
- Sjalundr, 6, 257; sjá Sjálaland.
- Sibilla, 10, 88. Staðr á Spáni; nú *Sevilla*.
- Síða (Sípa), 2, 191. 238; 3, 87. 106; 4, 1; 10, 297. 299. Bygð austr frá Skaptargljúfri í Skaptafellsþingi austan á Íslandi.
- Siggjarvágr, 8, 344; 9, 19. Vagr austan á Bommeley á Samhórbalandi í Noregi.
- Siglunes, 1, 251; 2, 231. Nes

- milli Siglufjarðar og Heðinsfjarðar norðan á Íslandi.
- Sigluvík, 2, 63. Bær í Þingeyjar-þingi norðan á Íslandi.
- Signa, 4, 61. Á sem rennr í gegnum Normandíð í Frakklandi; nú *Seine*.
- Sigtún, 3, 165; 4, 41; 5, 119; 6, 21-22. 172. Stafr á Upplandi í Svíaríki; nú *Sigtuna*.
- Sigvaldasteinar, 9, 506. Örnefni, skamt frá Oslo í Osloáfirði, milli Aust- og Vest-foldar og innaf Víkinni í Noregi.
- Síkiley, 6, 139-40. 169; 7, 66. 85; 9, 451. Ey í Miðjarðarhafinu fyrir sunnan Ítalíu. Messína-sundið afskilir eyna frá Ítalíu.
- Síkileysjarveldi, 7, 85. Konungaríkið Síkiley.
- Síkreyjar, 4, 121; sjá Ekreyjar.
- Silavágr, 10, 150. Skamt suðr frá Björgyn; máske núverandi *Silrovaag* á Rogalandi í Noregi.
- Síld (Sýld), 9, 32. 448; 10, 157. Ey við Úlfasund í Norðfirði í Fírbafylki í Noregi; nú *Silden*.
- Sílundr, 4, 351; sjá Sælundr.
- Sintre, 7, 79. Kastali á Spáni, nú *Cintra*, skamt norðvestr frá Lissabon í Portúgal.
- Sjölond og stundum Sjölönd, 1, 30; 4, 350. 365; 6, 74-75. 79-81. 83. 174-75. 257. 323. 402; 7, 179; 9, 417; 10, 63. 90. 285. 394. 405; 11, 46. 59. 77. 83. 108. 182. 208. 221-22. 230-31. 249. 319. 331. 336-38. 352-53. 356-58. 360. 363. 373. 426. Eyland í Danmörk; sbr. Sjáland.
- Sjölendingar, 11, 351. 391; sjá Sjálendingar.
- Sion, 8, 261-62; sbr. 8, 180. 255. Borgin á Steinbjörgum í Níðarósi í Þrándheimi í Noregi; sbr. Borg, Steinborg og Sverrisborg.
- Sire eða Siri, 10, 10. Ey fyrir Rogalandi í Noregi, milli Jædars og Vestragna; nú *Udsire*.
- Sjómælingar (Sannmælingar, Smælingar), 9, 319. 473. Bær á Norðmæri í Noregi.
- Skagafjörðr, 1, 255; 2, 63. 222. 239. 247; 3, 24. 142; 9, 456; 10, 8. 60-61. Fjörðr með bygg norðan á Íslandi; héraðið nefnist öðru nafni Hegranessþing.
- Skagatrönd, 1, 255. Bygðarlag í Húnavatningsþingi norðan á Íslandi.
- Skagfirðingar, 10, 61. Innbúar Skagafjarðar norðan á Íslandi.
- Skálavík, 9, 19. 121. Vík á Sunnhörfalandi í Noregi.
- Skáleyjar, 11, 158. Eyjar á Breiðafirði vestan á Íslandi.
- Skálholt, 2, 204; 7, 198; 8, 297; 9, 436; 10, 61. 161. Bær í Biskupstúngum í Árnessþingi sunnan á Íslandi; var fyrstum mjög lengi biskupssetr.
- Skálpeyð, 10, 146. 150. Svo kallast rif þab á Hrossey í Orkneyjum, er samtengir eystri og vestri hluta eyjarinnar.
- Skálpti, 2, 175; sjá Sálpti.
- Skáney eða Skán (Scáney, Scanay), 1, 25. 115. 124-25. 155. 161; 2, 294; 4, 350. 358. 372; 6, 74. 82-83. 86-89. 174. 221. 230-31; 10, 50. 63. 344. 375. 381; 11, 209. 211. 224. 230-31. 313. 337-38. 350. 352. 357. 359. 363. Partir af Gautlandi í Svíaríki; heyrði fyrstum til Danmerkr.
- Skáneyjarfjall (Skáneyjarsíða), 9, 16. 115. Fjallveggr milli Gaulardals og Eystrídala í Noregi.
- Skáneyjarsíða, 1, 28; 6, 89. 219. Ströndin, einkum að subaustanverðu á Skáney í Svíaríki.
- Skáneyri, 9, 4. 71. 219. Stafr á Skáni í Svíaríki; nú *Skaanör*, sbr. Eyri.
- Skánungar, 2, 297; 4, 363; 5, 239. 358; 6, 80. 83; 10, 84;

- 11, 187. 225. 338. 351. 360.
 391. Þeir sem bjuggu á Skáni
 í Svíaríki.
- Skaparödd, 11, 378. Höfn á Re
 á Vindlandi; nú *Schaprode* á
 eylandinu Rygen í Pommern.
- Skarasund, 4, 92; sjá Skarsund.
- Skarb, 2, 247; sjá Geitaskarb.
- Skarb, 1, 252. Bær í Meðallandi
 í Skaptafellsþingi sunnan á
 Íslandi.
- Skarb ytra eðr stóra, 2, 235.
 Bær á Rángárvöllum, sunnan
 á Íslandi; nú eybi-jörð.
- Skarb, 9, 296. Bær á Landi í
 Rángárþingi, sunnan á Íslandi.
- Skarbaborg, 1, 117; 6, 405. Stabr
 í York-herabi á Englandi; nú
Scarborough.
- Skarbsbrekka, 2, 191. Bær í Horn-
 afirði í Skaptafellsþingi sunnan
 á Íslandi.
- Skarfstabir (Skarpstabir), 8, 422.
 Bær milli Fors og Sótaness, á
 Ránríki í Vikinni í Noregi.
- Skarir, 4, 136. 198. 208-9; 10,
 46. 160-61. Höfuból á Vestra-
 Gautlandi í Svíaríki; nú *Skara*.
- Skarpa, 7, 301. Ey, líkliga á
 Sunnhörbalandi í Noregi; ann-
 ars eru samnefndar eyjar í
 Sunnfirði og á Sunnmæri; nú
Skorpöe.
- Skarpstabir, 8, 422; sjá Skarf-
 stabir.
- Skarsund (Skarasund, Karf- Karl-
 Karm-sund), 4, 92; líkliga
 skrifab eptir framburði fyrir
 Skarnsund, milli eyjarinnar Þrí
 og meginlands í Eynafylki í
 Þrándheimi í Noregi.
- Skarhæll, 9, 413. Garðr í Oslo
 á Austfold í Vikinni í Noregi.
- Skata- (Skatta- Skarta-) stabir, 9,
 456. Bær, líkliga í Þrándheimi
 í Noregi.
- Skaun, 10, 183. Sama sem Skeyn-
 afylki í Þrándheimi í Noregi;
 sbr. Skön.
- Skaun, 1, 69-70. Líkliga annab-
 hvört Skaun á Heiðmörk eða
 Skaun á Raumaríki, þó hvört-
 tveggja komi illa saman við
 ferðalag Ástríðar, og sendi-
 manna Gunnhildar; sbr. Skaun.
- Skaun, 8, 333. Líkliga bygðin
 Skaun í neðanverðum Gaular-
 dal í Þrándheimi í Noregi.
- Skaun, 9, 369; 10, 154. Bygð í
 Heiðmörk á Upplöndum í Nor-
 egi.
- Skaun, 8, 426; 9, 343. 396. 402.
 Bygð á Raumaríki í Noregi.
- Skaun, 8, 109; líkliga rángt; sbr.
Sogun.
- Skeðjuhof (Skeðahof, Skeruhof),
 9, 344. 370. 371. 374. 380.
 401. 408. 441. 504. Bær, lík-
 liga á Heiðmörk á Upplöndum
 í Noregi; samnefndr bær er í
 Ránríki, í Vættaherabi.
- Skeggjabaugr, 2, 49. Skamt frá
 bænum Austrátt á Yrjum, norð-
 anfram við Þrándheims-fjarðar-
 mynni, í Þrándheimi í Noregi.
- Skeggjastabir, 1, 242. Bær í Kjal-
 arnessþingi sunnan á Íslandi.
- Skeggjastabir, 3, 145. Bær í Mið-
 firði í Húnavatningsi norðan á
 Íslandi.
- Skeðahof, 9, 344; sjá Skeðjuhof.
- Skeljagrunn (Skeljasteinsgrunn), 9,
 272. 299. Grynningar við Skelja-
 stein á Vestfold í Vikinni í
 Noregi.
- Skeljasteinn, 9, 273. 371; 10,
 153. Við Túnberg á Vestfold
 í Vikinni í Noregi.
- Skeljasteinssund, 8, 426. Sund
 við Skeljastein á Vestfold í
 Vikinni í Noregi.
- Skellingarhella (Skillingarhella,
 Skellingarhella, Skellingaham-
 ar), 8, 99. 170. 374; 9, 530;
 við ána Nib, framundan staba-
 um Nibarósi í Þrándheimi í
 Noregi.
- Skeranda- (Skerðanda) sund, 9,
 503; sjá Skjarrandasund.
- Skerbingsstebja, 1, 209; 2. 41;

- 10, 388. Bær í Gaulardal í þrandheimi í Noregi; nú *Skerdingstad*.
- Skeruhof, 9, 344; sjá Skobjuhof.
- Skeynir, 4, 237. Þeir sem bjuggu í Skeynafylki í þrandheimi í Noregi.
- Skeynir, 8, 399. 426. Þeir sem bjuggu í Skaun við Raumelfi, á Raumaríki í Noregi.
- Skjafsti, 2, 175; sjá Sálpti.
- Skjaldaragr, 6, 181. Bær í Noregi.
- Skjaldz, 9, 348. Fjörðr, milli Tunsbergs á Vestfold og Oslóar á Austfold, í Vikinni í Noregi.
- Skjálfaðallfjót, 2, 202. Vatnsfall í Þingeyjarþingi norðan á Íslandi.
- Skjálfsandi, 1, 235; 11, 411. Fjörðr í Þingeyjarþingi norðan á Íslandi.
- Skjarranda-(Skeranda-Skerbanda-)sund, 9, 503. Sund við Stjarnarey, vestantil á Veströgðum í Noregi; nú *Stjarnsund*.
- Skibamýri, 1, 199. Mýri á Katanesi á Skotlandi; nú kölluð *Skarba*.
- Skíðan, 8, 224; 9, 17. 117. 374; 10, 60. 144. Býr við Skeynarfjörð fyrir vestan Vestfold í Vikinni í Noregi; nú *Skeen*.
- Skíði, 7, 41. 43; 9, 419; 10, 144. Ey í Subreyjum vestr frá Skotlandi; nú *Sky* ebr *Skey*.
- Skíðsund, 10, 125. 126. Sund við eyjuna Skíði í Suðreyjum vestr frá Skotlandi.
- Skill, 4, 119; án efa rángt, fyrir Kilir, sjá Kjölir.
- Skillingar, 8, 69. Eyjar í Naumdælafylki í Noregi.
- Skillingarhella, 8, 99. 170; sjá Skellingarhella.
- Skinnastaðir, 2, 202. Bær í Axarfirði í Þingeyjarþingi norðan á Íslandi.
- Skipafjörðr, 10, 134. 135. 142. Fjörðrinn útal *Firth of Clyde*, austan til við Sattí, vestan á Skotlandi.
- Skipakrokr, 8, 85. 160. Háfn í ánni Nið hjá Nibarósi í þrandheimi í Noregi.
- Skógasveit, 2, 201. Bygðin kringum Skóga undir Eyjafjöllum í Rángarþingi sunnan á Íslandi.
- Skógar, 3, 99. Bær undir Eyjafjöllum í Rángarþingi sunnan á Íslandi.
- Skógr, 7, 292. 298. Bær, líkliga á Upplöndum í Noregi.
- Skónarsund, 5, 116; sjá Soknarsund.
- Skorpa, 7, 43. Ey í Subreyjum vestr frá Skotlandi.
- Skorpuser, 7, 236. Sker við Skarbaborg í York-héraði á Englandi.
- Skorsteinn, 11, 190. 192. Nú *Sherston* í *Viltshire* í konungarikinu Vestsex á Englandi.
- Skot, 5, 19. Fjallskagi við Norðdalsfjörð á Sunnmæri í Noregi; nú *Skottet*.
- Skotar (Scotar), 1, 143. 144. 194. 199. 245. 246. 250; 4, 213. 214. 222. 223. 225. 226; 7, 42. 43. 328; 9, 416; 10, 4. 5. 34. 133. Innbúar Skotlands.
- Skotborgará, 5, 133; 6, 64. 68; 10, 403; 11, 207. Á er sellr milli Subr- og Norðr-Jötlands í Danmörk.
- Skotland (Scotland, Scotaveldi), 1, 8. 23. 25. 28. 143. 193. 195. 199. 246; 4, 212. 218. 229. 230. 291. 293; 5, 127; 6, 405; 7, 29. 40. 42. 47. 50. 67. 200. 228. 235. 328; 8, 299; 9, 416. 419. 420; 10, 4. 5. 34. 36. 45. 104. 109. 118. 119. 129. 131-35. 137. 138. 143. 155. 156. 158. 392. 414; 11, 73. 201. 419. Konungsríki, er liggir fyrir norðan England, og er að nokkru leiti afskilb frá því með sjallgarbinum *Cheviotskilla*.
- Skotlandsfirðir, 7, 47. Milli Skot-

- lands og Norðreyja í Subreyjum; nú *Caledoniska* hafib.
- Skottanes, 9, 117. Sýnist eptir samfanhenginu hljóta að vera á Ránríki í Víkinni í Noregi; sbr. 9, 17. hvar heimili þorsteins þjófs ei nefnist.
- Skoskr, 1, 194. 199; 10, 141. 143. Sá sem er af Skotlandi.
- Skrattasker (Scrattasker), 2, 142; 10, 304. Sker norðr frá eyinni Kórrmt á Rogalandi í Noregi; nú *Fladeskjær*.
- Skötun (Skotyn, Skotum), 9, 343. Bær austarliga í Noregi.
- Skrautvellir, 8, 87; sjá Sprotavellir.
- Skrðnis-enni, 3, 151. Höfði við Kollafjörð á Ströndum, vestan á Íslandi.
- Skríksvík (Sericavík, Skrigsvík, Serínksvík, Séringsvík), 8, 60. Vík á Ránríki í Víkinni í Noregi; nú *Dyngekile*.
- Skrofar, 9, 470. Líkliga núverandi *Skroven*, ey á Vestfirði á Hálogalandi í Noregi; sambr. Skropardalr.
- Skropardalr, 9, 470. á Hálogalandi í Noregi; sbr. Skrofar.
- Skrúbr, 3, 107. Ey út frá Vattarnesi, milli Reibarsfjarbar og Fáskrúðsfjarbar í Austfjörðum á Íslandi.
- Skúfey, 2, 91. 92. 109. 110. 112. 125. 127. 171. Ey í Færeyjum.
- Skuggi, 11, 118. 126. Bær á Sunnmæri í Noregi; sbr. 1, 167; nú *Skuggen*.
- Skula (Skula), 8, 438. Ef þessi lestrarmáti væri rétt yrði Skula að vera örnefni nálægt Vík, við Sognsæ í Noregi.
- Skulagarðr (Sculagarpr), 7, 2; 10, 410. í Niðarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Skúrhagi (Skúrbagi, Skyrbagi), 7, 190. 191. Bær á Ránríki í Víkinni í Noregi; nú *Skjurte*. Schöning setr þennan bær á cyna Hising við Gautelfi.
- Skúsás (Skýsás); 9, 25. 131. Háls milli Niðaróss og Strindar í Þrándheimi í Noregi.
- Skútusund, 9, 20. Annaðhvört í Norðfirði í Firðafylki eða á Sunnmæri í Noregi; á báðum stöðum er „Vágsey“ sem umtalast í textanum.
- Skýsás, 9, 25; sbr. 130; sjá Skúsás.
- Skön, 4, 68. 112. Sama sem Skeynafylki í Þrándheimi í Noregi; sbr. Skaun.
- Slángaþorp (Stángaþorp), 11, 351. Býr á Sjálandi í Danmörk; nú *Slangerup*.
- Sláttunes, 9, 503. Höfn við Skeynafjörð á Limgarðssíðu, í Víkinni í Noregi, líkliga við bæ samnefndan, nú *Slottenæs*.
- Slaggsarfjörðr, 10, 398. Fjörðrinn frá eyinni Borgund á Sunnmæri í Noregi, sami einsog Röðrarfjörðr, nl. *Norðdals- og Stordalfjord*; nafnið er líkliga afbakað.
- Slé, 1, 116. 125. 128; 4, 351; sjá Slesvík.
- Slédyr (-dör), 11, 31. 32; og Slésmynni (munni), 10, 246. 248; 11, 28. 31. Opíð á Sléfirði við Slésvík í Danmörk.
- Slésvík (Slæisvík), 11, 322. 417. 419. Fjörðr, er við samnefndan stað gengr frá Eystrasalti inni hertogadæmið Slésvík í Danmörk, og stundum kallast Slé.
- Slesvík eða Slessvík, 5, 156; 11, 159. 161. í *Nottinghamshire* í konungsríkinu Mercia á Englandi.
- Sléttanes, 8, 420; sjá Sótanes.
- Slétti, 11, 355. Byggðin kringum fjörðinn Slé, í hertogadæminu Slésvík í Danmörk.
- Slíð (Slíðr)-hólmar, 9, 400. Smáeyjar í Oslóarfurðinum innaf Víkinni í Noregi; sbr. Hólmar.
- Slæisvík, 7, 99; sjá Slesvík.
- Smáland, 11, 323; sjá Sámland.

- Smálendtingar, 7, 152. Innbúar Smálanda í Svíaríki.
- Smálenskr, 11, 322. Sá sem er úr Smálöndum í Svíaríki.
- Smalsarhorn, 10, 313. Fjall á Brimangri í Norðfirði í Firda-fylki í Noregi, nú *Hornelen*; sbr. Hjarnagli.
- Smálundir, 9, 504; sjá Mal-strandir.
- Smálönd, 6, 56. 311. Eyjarnar Laland, Falstr o. s. frv. fyrir sunnan Sjáland og Fjón í Danmörk.
- Smálönd (Smáland og Smálaund), 4, 373; 7, 151. 179; 10, 417. Partr af Austr-Gautlandi í Svíaríki; nú *Smaaland*.
- Smíðjubúðir (Smíðabúðir), 8, 376. í Niðarosi í Þrándheimi í Noregi.
- Smíðjubúðir, 7, 245. í Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.
- Smjöl, 8, 84; sjá Smyl.
- Smjörberg (Smjörbjörg, Smjörborg), 8, 260. 431; 9, 299. Fjall nálægt Tunsbergi, á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Smyl (Smjöl), 8, 84. Ey fyrir subvestan Hitrar, á Norðmæri í Noregi; nú *Smölen*.
- Smælingjar, 9, 319; sjá Sjösmælingar.
- Snaus, 7, 323. 326. Bær í Eyna-fylki í Þrándheimi í Noregi; nú *Snaasen*.
- Sneggjardalsund, 9, 28; sjá Sveggjabarsund.
- Snelda, 8, 398; sjá Snælda.
- Snjoland, 1, 235; 11, 411. Gamalt heiti Íslands.
- Snæfell, 2, 214. Fjall á Grænlandi.
- Snæfellsjökull, 1, 243. Fjall á Snæfellsnesi vestan á Íslandi.
- Snæfellsnes, 1, 234. 236; 2, 214; 11, 411. Nesib sem Snæfellsjökull stendr á, vestan á Íslandi.
- Snælda (Snelda), 8, 398. Ey í Osloarfirði innaf Víkinni í Noregi.
- Sogn, 1, 6, 26. 90. 93-95. 152. 237. 242; 2, 1. 5; 3, 14. 24. 74; 4, 9. 23. 67. 68. 271; 6, 79; 7, 48. 66. 204. 250. 334; 8, 48. 49. 109. 193. 194. 199. 200. 214. 221. 222. 233. 247. 268. 347. 364. 438. 439; 9, 11. 33. 41. 59. 91. 143. 159. 203. 222. 226. 350. 367. 428. 433. 481. 487; 10, 8. 101. 168. 184. 189. 355. 431; 11, 42. 181. Sama sem Sygnafylki, milli Norðhörðalands og Vörs að sunnan, Fjalafylkis að norðan og Valdres að austan. Sognsgramr, 6, 319; ss. Noregskonungur.
- Sognsær, 1, 299; 2, 3; 3, 39; 4, 251; 8, 199. 211. 212. 438; 9, 29. 317. 336. 475. Við Sogn í Noregi; optast þýðir það Sognsjarbarmynnið, stundum fjörðinn sjálfan.
- Sokn, 9, 37. Fjörðr eða vik við Soknadal á Rogalandi í Noregi.
- Soknadals, 9, 151. 153. Sybst á Rogalandi, milli Jaðars og Vestragða í Noregi; nú *Sog-gendal*.
- Soknadals, 8, 432. Bygð í Hringaríki í Noregi; nú *Sognedal*.
- Soknadals, 8, 37. 171; 9, 317. 318. Bygð ofarliga í, eða fram af Gaulardal í Þrándheimi í Noregi; nú *Sognedal*.
- Soknadals, 8, 198. 200. 201. 212. 215. Bygð í Sogni í Noregi.
- Soknasund (Soknar-Skónar-sund), 3, 55; 5, 116. Sund fyrir norðan Jaðar og innan eyna Bökna á Rogalandi í Noregi; nú *Sokkensund*.
- Sokndælir, 8, 221; 9, 194. Þeir sem bjuggu í Soknadal í Sogni í Noregi.
- Sokolofni, 10, 134. Máské rángt; sjá Lokulofni.
- Solánger (Salánger), 8, 398. Hérað nálægt Oslo í Víkinni í Noregi; nú *Sylling*.
- Solbjargir eða Solbjörg, 7, 190. 195; 9, 294. 473. Bær á

- Ránriki í Víkinni í Noregi; í Bahúsleni í Svíaríki eru 3 bæir sem þannig heita.
- Soleyjar, 3, 43; 5, 9; 9, 240. 399. Sama sem Sæleyjar eða Seleyjar.
- Soleyjar, 4, 250; 9, 399; 10, 210. Hérað á Upplöndum í Noregi, hvörs gömlu endimörk eru oljós.
- Soli, 1, 287; 2, 284; 4, 103. 105. 256-57. 263. 306; 5, 15. 237. 307. 308; 7, 215. 343; 10, 276. 397; 11, 212. Bær, subaustan við Hafrafjörð, norðarliga á Jædri á Rogalandi í Noregi; nú *Sole*.
- Solakel, 6, 357; 9, 16. 115. 439; 10, 188. Ey á Norðmæri í Noregi; nú *Solskel*.
- Solundarhaf, 10, 34. 122. Hafib fyrir vestan Noreg út til Stabur; svo kallað eptir eyjunum Solundum.
- Solundir (Selundir), 1, 153; 5, 142; 6, 402; 11, 42. 181. Eyjar fyrir Sognfirði í Noregi; nú ytri og innri *Sulen*.
- Sónaberg (Sónaborgir), 8, 305. Bær, nálægt Hásteinssundi, á Ránriki í Víkinni í Noregi.
- Sór, 1, 64. „Sói“ er líkliga rángt skrifað eða lesið, kannske úr bundnu orðinu „landi“ sem tvö önnur handrit hafa.
- Sóra (Sara), 11, 440. 444. Svartmúntaklaustr á Skáni í Svíaríki; en þarab Absalon ekkert klaustr setti þar, verbr frásagan að skiljast um Sórey á Sjálandi í Danmörk.
- Sorgardalir, 3, 95; sjá Syrgisdalir.
- Sótanes, Sautanes (Setta-Slettanes), 1, 37. 60; 8, 420; 10, 390. Nes á Ránriki í Víkinni í Noregi.
- Sótasker, 4, 40. 41; í Svíaskerjum á Subrmannalandi í Svíaríki.
- Sótránger, 9, 365; sjá Suttánger.
- Spákonufell, 1, 255. 257. Bær á Skagaströnd í Húnaþingi norðan á Íslandi.
- Spán, 7, 78-80. 231; 10, 75. 92. er sagt liggja milli Långbarðlands og Frakklands; til Spánar taldist Portúgal, en Galicia er abgreind frá hvörjuttreggia; sjá Spantía.
- Spánaland (Spanialand), 10, 92. 385. Sama sem Spantía.
- Spánghheimr, 9, 319; sjá Spanheimr.
- Spanheimr (Spannheimr, Spánghheimr), 9, 319. Bær í Harðangri í Noregi.
- Spantía, 4, 82; 10, 62. 69. 73. 74. 88. 89. 92; sjá Spán og Yspanía.
- Spánlönd (Spánland), 11, 415-16. Sama sem Spán.
- Spannheimr, 9, 319; sjá Spanheimr.
- Sparbúi (Sparabúi, Sparrabúi), 4, 314; ebr:
- Sparbyggjafylki (Svarfbyggjafylki líkliga rángt), 4, 68; 10, 183. Fylki í Þrándheimi í Noregi.
- Sparbyggjar (Svarfbyggjar líkliga rángt), 4, 68. 237; 10, 183. Þeir sem bjuggu í Sparbúi eða Sparbyggjafylki í Þrándheimi í Noregi.
- Sparmörk, 9, 56. Líkliga í Noregi, eða máske í Svíaríki.
- Sparrabúi, 4, 314; sjá Sparbúi.
- Spjör, 8, 129; 10, 71. Ey í Salt-eyjarsundi á Ránriki í Víkinni í Noregi.
- Sprotavellir (Skrautavellir), 8, 86. 87. Nálægt Niðarósi í Þrándheimi í Noregi.
- Staðarholl, 7, 218. Bær í Saurbæ í Dölum vestan á Íslandi.
- Staðr, 6, 102. 105. Bær í Hrutafirði í Húnaþingi norðan á Íslandi.
- Staðr, 4, 12; 8, 121; á Staburbyggðinni norðanfram við Þrándheimsfjörð í Þrándheimi í Noregi.
- Staðr, 1, 36; 5, 97; sjá Stafr.

- Staðr (Staðir), 1, 12. 38. 39. 62. 92. 94. 168. 170. 226. 228. 230. 234. 288. 293. 296. 301; 2, 128. 284; 3, 36. 42. 47; 4, 12. 67. 250. 348; 5, 3. 6. 7. 18. 97. 226. 229; 6, 437; 7, 7. 9. 335; 8, 71. 82. 159. 186. 199. 246. 253. 256. 284. 311. 340. 370; 9, 28. 29. 32. 49. 59. 107. 135. 137. 222. 276. 314. 448. 475. 478. 480. 506; 10, 279. 287. 289; 11, 42. 122. 131. 411. Vestasti oddi Noregs, útfra Norðfirði í Fírfafylki í Noregi; nú *Stat*.
 Stafabrekka, 4, 240. Stigr í fjöllum milli Ottadals og Ljördals í Gubbrandsdölum í Noregi.
 Stafafjörðr á Fjölum, 10, 184; sbr. Stafánger.
 Stafafjörðr (Stapa- Stafa-fjörðr), 9, 10. 105; í Sunnfirði í Fírfafylki í Noregi; nú *Staffjord*.
 Stafamýrar (Stafsmýrar), 5, 51; 6, 128. Við Staf í Veradal í Þrándheimi í Noregi.
 Stafanesvágr, 10, 184; á Fjölum í Noregi; sbr. Stafánger.
 Stafánger, 6, 48; 7, 173. 185; 8, 143-44. 259. 268-69. 288. 296; 9, 11. 48. 61. 65. 107. 109. 173. 216. 222-23. 279. 324; 10, 4. 14. 26. 55. 59. 100. 105. 114. 118. 119. 148. Kaupstaðr norðanverðt við Jadar á Rogalandi í Noregi; nú *Stavanger*.
 Stafánger, 10, 184. Líkliga sama sem Stafafjörðr á Fjölum í Noregi; sbr. Stafanesvágr.
 Stafbjörg, 9, 393; sjá Stafbjörg.
 Stafarni, 9, 39. 45. 153. 167; á Lingarðssíðu í Vikinni í Noregi, milli Agða og Vestfoldar; nú *Staværn*.
 Stafnbjörg (Stafnsbjörg, Stafbjörg), 9, 393. Bær neðarliga á Raumaríki í Noregi; nú *Stalsberg*.
 Stafnsfurba, 6, 410; sjá Stafnsfurðubryggja.
 Stafnsfurðubryggja, 6, 410. Býr, nú *Stamfordbridge* í Yorkheraði í fylkinu *Northumberland* í Englandi.
 Stafsmýrar, 6, 128; sjá Stafamýrar.
 Stafr (Staðr), 1, 36; 5, 51. 97; 6, 128. Bær í Veradal í Þrándheimi í Noregi.
 Stafr, 8, 89. Bær við ána Gaul í Þrándheimi í Noregi.
 Stallr, 9, 303; örnefni við Oslóarsfjörð í Vikinni í Noregi.
 Staddalir (Standalir, Standhali), 9, 390. Bær á Sunnmæri í Noregi, nú *Indre-Stendal*; í Sunnfirði í Fírfafylki í Noregi er líka bær sem nú heitir *Stendal*.
 Stangaþorp, 11, 351; sjá Slangaþorp.
 Stángir, 9, 48. 111. 173; sbr. í nafnaregistrinu Birgir af Staungum; máske annarhver eptirfylgjandi bæja.
 Stángir eða Stengur, 7, 318. Bær austansjarðar í Vikinni í Noregi; líkliga á Ránríki.
 Stángir, 9, 369. Kirkjustaðr á Skaun á Heiðmörk í Noregi; nú *Stange*.
 Stapa-fjörðr, 9, 10; sjá Stafafjörðr.
 Staurinn, 2, 288. Örnefni á Vindlandi; líkliga heldr suðaustroddi eyjarinnar *Femern*, sem kallast *Staver*, enn austnorðroddi eylandsins *Rygen*, er nefnist *Stubben-Cammer*.
 Staurin, 7, 328. Líkliga höfðinn *Stair*, í *Ayrshire*, suðvestan á Skotlandi.
 Stedalr, 4, 240. Líkliga rángt fyrir Heddalr, í Gubbrandsdölum í Noregi.
 Stebja (Steðji), 8, 203. Bær í Soknadal í Sogni í Noregi; nú *Stedje*.

- Steig, 3, 71. 73; 4, 287; 6, 182. 404; 8, 57; 9, 528; 10, 154. Bær í Gubbrandsdölum í þrandheimi í Noregi; sbr. í nafnaregistrinu „Steigarþórir.“
- Steig (Steigar), 7, 130. 322; 8, 184. Bær á Aungli (Engelöe) á Halogalandi í Noregi; nú *Stege*.
- Steigarberg (Steigarbjörg), 8, 184. Fjall á eyggi Aungli á Halogalandi í Noregi.
- Steigr (Steinn), 8, 323. Máske sama sem Steig í Gubbrandsdölum í Noregi.
- Steinavagr, 5, 18; 8, 198; 9, 437. 438; 10, 157. Sund milli eyja á Sunnmæri í Noregi; nú *Steenvaag*.
- Steinavagr, 7, 286. Sund í Raumdælafylki í Noregi, milli Veyjar og Sekksins.
- Steinbjörg, 7, 3; 8, 92. 94. 96. 114. 174. 180. 254. 395; 9, 341; 10, 154. 389. 411. Bjarg vestr frá Niðarósi í þrandheimi í Noregi; hér byggði Sverrir konungur Sverris- eða Sionsborg.
- Steinborg, 8, 322. Borgin á Steinbjörgum, vestr frá Niðarósi í þrandheimi í Noregi.
- Steinborg (Steinsborg), 11, 389. 400. Borg á Vindlandi, núverandi Camin (Steinberg) í Pommern, austanverðt við *Oder*-fljots mynnib.
- Steinker, 4, 91. 93. Kaupún, austr frá eyggi Iðri í Sparbyggja-fylki í þrandheimi í Noregi; nú *Steenkjer*.
- Steinkirkja, 8, 125. 247. 353. 361. Kirkja í Björgyn á Norðhórbalandi í Noregi.
- Steinn (Bensteinn), 8, 110. 121. 173. Bær, á Strind í þrandheimi í Noregi; nú *Stene*.
- Steinn, 10, 176. 377. Bær á Hringaríki í Noregi; nú *Steen*.
- Steinn, 10, 140. 142. 161. Máske annarhver eða báðir nýföðraðar bæja.
- Steinn, 8, 323; sjá Steigr.
- Steinsborg, 11, 389; sjá Steinborg.
- Steinsletta, 4, 12; sjá Reinsletta.
- Stiklastaðir (Sticlastaþir), 3, 50. 54; 4, 5; 5, 61. 63. 66. 75. 91. 97. 100. 105. 110. 112. 118. 125. 126. 190. 197. 202. 223. 237. 329; 6, 32. 36. 37. 128. 131. 388. 430; 7, 51; 10, 264. 399. 427; 11, 201. Bær, í Veradal í þrandheimi í Noregi; nú *Stiklestad*.
- Stím (Stím, Stinn), 5, 7; 9, 15. 28. 33. 115. 228. Bær, á Nordmæri í Noregi.
- Stinn, 7, 155; sjá Stím.
- Stjoradalr, Stjoradalir, 1, 54; 4, 93. 112. Sama sem Stjördælafylki í þrandheimi í Noregi; nú *Stördalen*.
- Stjorafylki, 4, 68; sjá Stjördælafylki.
- Stjördæla- (Stördæla- Stjorastjórna- Storða)-fylki, 4, 68; 10, 183. Fylki í þrandheimi í Noregi.
- Stjördælir, 4, 68; 10, 183. Þeir sem bjuggu í Stjoradal eða Stjördælafylki í þrandheimi í Noregi.
- Stjörnvelta (Stjörvelta), 7, 255. Örnefni við sjóinn fyrir norðan Björgyn á Hörbalandi í Noregi.
- Stodreim (Stoðrein, Vestrein), 7, 230; 8, 268; 9, 85. Bær í Stodarbýggðinni í Sparbyggja-fylki í þrandheimi í Noregi.
- Stofna, 9, 269. Bær, í Vættarhéraði á Ránríki í Vikinni í Noregi.
- Stokkholmr, 5, 167. Egnaliga holmrinn milli Stokkssunds og Konungssunds, er ganga ur Luginum í Svíaríki gegnum Agnafit og út í sjó; nú höfuðstafr Svíaríkis.

- Stokkr, 6, 119. Bær á Ránríki í Vikinni í Noregi.
- Stokkssund, 4, 41. 42. Sund, er gengr úr Leginum í Svíaríki út í Eystrasalt; nú *Norder-Ström* í Stokkholmi í Svíaríki.
- Stolp, 11, 381. Borg á Vindlandi; nú *Stolp* í Pommern.
- Storð, 1, 40. 43. 44; 4, 18; 9, 49. 173; 10. 382. Ey á Fitjum fyrir Sunnhörðalandi í Noregi; nú *Storøe*.
- Storðafylki, 4, 68; sjá Stjórðælafylki.
- Storðælafylki, 4, 68; sjá Stjórðælafylki.
- Storðælir, 4, 68; sjá Stjórðælir.
- Storga, 10, 86. Biskupsstóll í Kastel; nú staðrinn *Astorga* í konungsríkinu Leon á Spáni.
- Stórolfshvoll, 3, 205. 207. 209. 210. 216. 228. Bær á Rángarvöllum sunnan á Íslandi.
- Straumey, Straumsey, 2, 92. 112. 114. 116. 124; 4, 343-44. Ey í Færeyjum.
- Straumnes-kinnar, 9, 320; líkliga á Finnörk í Noregi.
- Straumur, 9, 351. Bær í sveitinni Víngrí á Upplöndum í Noregi; nú prestssetrið Straumur í Audals söku; en þau gömlu takmörk sveitanna Audals og Víngrs eru óviss.
- Straumrinng, 10, 29. Bær, hærumbil miðt í staðnum Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.
- Straumsey; sjá Straumey.
- Straumssund (Straumsund), 10, 69. 70. Sund norðarlíga á Hallandi í Svíaríki.
- Strind (Strönd), 2, 40; 4, 115; 9, 25. 27. 131. 133. 203; 10, 183. Sveitin Strind í Strinda-fylki í þrændheimi í Noregi; nú *Strinden*.
- Strind, 8, 192. Líkliga sama sem Strindafjörðr (*Strandeffjord*) á Sunnhörðalandi í Noregi.
- Strindafylki, 4, 91; 10, 183. Fylki í þrændheimi í Noregi.
- Strindarfjörðr, 8, 192; 4, 135; sbr. 12, 81. Fjörðr á Sunnhörðalandi í Noregi; nú *Strandeffjord*.
- Strindsær (Strindsjör), 8, 386; 9, 261. Sá hluti þrændheimsfjarðar, sem er næst Strind eða Strindafylki í Noregi; nú *Strindeffjord*.
- Strjónafylki, 4, 68; sjá Stjórðælafylki.
- Stræla [Stralsund], 11, 377. 379. 382. 383. 391. 399. Ey á Vindlandi; heitir nú *Dänholm*, milli eylandsins Rygen og meginlandsins í Pommern; af ey þessari hefir bæði sundið og staðrinn *Stralsund* dregið nafn.
- Strönd, 4, 115. sjá Strind.
- Stründ, 7, 9. Sveit í Eynafylki, vestanfram við þrændheimsfjörð, mótis við höfðann Hefring, í þrændheimi í Noregi; sbr. Vagnvik.
- Strönd, 9, 358. 359. Byggð á Vermalandi á Vestr-Gautlandi í Svíaríki.
- Stubla, 2, 252; 3, 4; 7, 231. 246; 10, 354. 363. Bær á Sunnhörðalandi í Noregi; nú *Stöle*.
- Stúfufjörðr, 9, 10; sjá Stafafjörðr.
- Stulkaland, 4, 59; sjá Tuskaland.
- Suddaþorp, 11, 214; á Suðr-Jótlandi; nú *Suderup* í hertoga-dæminu Slésvík í Danmörk.
- Suðrbú, 11, 358. Hérað í Finn-eiði (*Finveden*) á Smálöndum í Svíaríki; nú *Sunnerbo*-hérað í Kronobergs lén.
- Suðrdalaríki, 9, 319. Líkliga sama sem Súrðalir milli Holmgarbs og Vargarla í Garðaríki.
- Suðrey, 2, 91. 93. 109. 112. 172. Syðsta eyjan í Færeyjum.
- Suðreyjar (Suðræyar), 1, 23. 24. 143. 192. 193. 199. 243. 245. 246. 250. 251; 3, 28; 4, 230; 5, 127; 7, 29. 40. 43. 47. 50. 67. 163. 231; 8, 185; 9, 53.

54. 187. 189. 195. 340. 396.
416. 417. 419. 422; 10, 4. 5.
27. 28. 31. 34. 35. 50. 117.
120. 122. 123. 125. 127. 130.
131. 135. 142. 143. 156. 159.
396; 11, 416. Eyjar fyrir vest-
an Skotland; nú almennt kall-
aðar *Hebridur* eða *Vestureyjar*.
Suðreyingar (Suðreyingr), 9, 420.
421. 423; 10, 30. 31. 36. 126.
127. 131. 134. 143. Innbúar
Suðreyja vestr frá Skotlandi.
Suðreyskr, 1, 236. 254. 255; 9,
54. 418; 10, 131. Sá sem er
úr Suðreyjum; sbr. Eyverskr.
Suðrheimar, 9, 459. 466. 473.
484. 496; 10, 99. 123. Bær
á Strind í Strindafylki í Þrænd-
heimi í Noregi; nú *Søndre-
Hjem*.
Suðrland, 1, 194. 246; 4, 214.
215. Hérað í Norðr-Skotlandi;
nú *Sutherland*.
Suðrland, 9, 468. Ströndin að
sunnanverðu við Þrændheims-
fjörð í Noregi, einsog Norðr-
land norðanmegin.
Suðrlönd, 3, 56; 6, 180; 7, 339;
11, 24. Virðist að vera þau
lönd sem þýðverskir menn
byggðu; máske ogso norðrhluti
Frakklands; sbr. Suðrriki.
Suðrmaðr, 9, 10. Sá sem er af
Suðrlöndum; sbr. 9, 102, hvar
þvilíkr maðr kallast *Österlæn-
ding*.
Suðrmannaland, 4, 155. Hérað í
Sviaríki; nú *Södermanland*.
Suðrmennt, 6, 375; 8, 248. 249.
251. 404; 9, 350. 452; 11,
351. 352. 354. 355. 381. Þeir
sem eru frá Suðrlöndum.
Suðrriki, 4, 82; 6, 7; 8, 148.
Sama sem Suðrlönd.
Suðrströnd, 8, 212; sjá Sýrströnd.
Suðrvegir, 10, 375. Líkliga sama
sem Suðrlönd.
Suðrvík, 4, 45. Vík í Rípastípti
á Norðr-Jötlandi í Danmörk;
nú *Syndervig*.
Suðrvirki, 4, 48. 51. Kaupstaðr
við Tempsá áfastr við Lundún-
aborg; nú *Southwark*.
Súla, 4, 11; sjá Sölvi.
Súla, 5, 49. 87. Bær í Veradal
í Verdælafylki í Þrændheimi í
Noregi; nú *Saul*.
Súla, 5, 210. Líkliga rángt; sjá
Selja.
Sulnastapi (Sulnasker), 10, 122.
Dráugar sem nú kallast *Sul-
sker*, í hafinu norðr frá Suðr-
eyjum og vestr frá Orkneyjum.
Sult (Sultr), 5, 19. 29. Bær í
Valldal á Sunnmæri í Noregi;
nú *Sylte*.
Sumalönd, 9, 272; sjá Limalönd.
Sumarstaðir, 11, 360. Bær í her-
togadæminu Slésvík í Danmörk;
nú *Sommersted*.
Sumrar-ós (Sumarós), 7, 151.
Líklíkast núverandi *Cimbris-
hamn* á Skáni í Sviaríki.
Sund, 7, 301. Suðr frá Björgyn
á Norðhörðalandi í Noregi.
Sund, 9, 39. 153. Suðr frá Tús-
bergi, mótsvið eyrna Nottr í
Víkinni í Noregi.
Sund, 9, 473. Fyrir utan Norð-
mæri í Noregi.
Sunddælir, 8, 64; sjá Sunndælir.
Sundbu (Sunnbu), 9, 326. 441.
459. 466. Bær í Noregi, óvíst
hvar; máske á þelamörk, hvar
þeir bær finnast enn með þessu
nafni.
Sundbýr (Sundbu), 11, 358.
Þorp á Sjálandi í Danmörk;
nú *Ude-Sundbye*.
Sundholmssund, 7, 122. Sund,
líkliga nálægt Björgyn á Norð-
hörðalandi í Noregi.
Sundmæri, 4, 341; sjá Sunn-
mæri.
Sundolfstaðir (Söndolfstaðir), 9,
448. 483. Bær á Norðmæri
sunnanverðu við Þrændheims-
fjörð í Noregi.
Sundsvágr, 9, 42. 163. Vík skamt
suðr frá Björgyn á Norðhörð-
alandi í Noregi.
Sunnbu, 9, 459. 466; sjá Sundbu.

- Sunnadalr, 7, 52. Hérab að vestanverbu við vatnið Væni, í Vestra-Gautlandi í Svíaríki; nú *Sundal*; sbr. Dalr.
- Sunnðælir (Sundðælir), 8, 64. Innbúar Sundals á Gautlandi í Svíaríki.
- Sunnfustofa, 8, 166; í Björgyn á Norðhörbalandi í Noregi.
- Sunnhörbaland, 1, 14. 279; 2, 285; 4, 13. 252; 6, 24; 7, 231; 9, 145; sjá Hörbaland.
- Sunnhörbar (Sunnhörtr), 8, 51. 127. 353; sjá Hörbar.
- Sunnlendingafjörðungir, 2, 202; 10, 113. 114. Subrhluti Íslands, austr að Jökulsá á Solheimasandi, er aðskilr hann frá Austfirðingafjörðungi, og vestr til Hvítár í Borgarfirði, er aðskilr Vestfirðinga- og Sunnlendingafjörðung; að norðan skilja fjöll og örfæsi fjörðung þenna frá Norðlendingafjörðungi, en að sunnanverbu gengr hann að sjó.
- Sunnlendingar, 2, 238; 9, 295; 10, 97. 113. Innbúar Sunnlendingafjörðungs á Íslandi.
- Sunnmæri, Sundmæri, 1, 39. 55. 90. 92. 93; 3, 14. 69; 4, 23. 341; 7, 5. 255. 286; 8, 109. 311. 370; 9, 59. 336. 416. 479. 483; 10, 188. 412; 11, 122; sjá Mæri.
- Sunnmærir, 1, 301. Innbúar Sunnmæris í Þrándheimi í Noregi.
- Suntánger, 9, 365; sjá Suttánger.
- Suo, 5, 210; rángt, sjá Selja.
- Súrnadalr, Sýrnadalr, 4, 317; 9, 465. 474; 10, 382. Bygd á Norðmæri í Noregi; nú *Surendal*.
- Súrsdalir eða Suradalir, 10, 56. 203. Nokkr hluti Garðaríkis; sbr. Subrdalaríki.
- Sútarabuðir, 8, 409; í Oslo á Austfold í Víkinni í Noregi.
- Suttánger (Suntánger, Sotránger), 9, 365. Bær á Hlíngaríki í Noregi.
- Suvellir, 4, 242. Hagar í Vága bygðinni í Gubbrandsdölum í Noregi; nú *Sælsvoldene*.
- Supræyjar, sjá Subreyjar.
- Svaðastaðir, 2, 222. Bær í Skagafirði í Hegranaþingi norðan á Íslandi.
- Svafa, 7, 99; 9, 229; 10, 49. Hérabíð *Schwaben* í Þýzka-landi.
- Svafaborg, 9, 229; ætti að þýða borg á Svafa, eðr í Schwaben.
- Svaforni (Svafhorn, Fornafjall), 8, 439. Fjallgarðr nálægt Lúsakaupangi í Sogni í Noregi.
- Sváfuvík (Svosfuvík, Svöfuvík), 9, 38. 153. Vík á Jabri á Rogalandi í Noregi, sunnantil við Eikundasund.
- Svalbard, 1, 269. 274. Bær á Eyjafjarðarströnd í Vaðlaþingi norðan á Íslandi.
- Svalbarði, 1, 234; 11, 411. Örnefni við hafshotna á Grænlandi í Ameríku.
- Svaldr, 10, 425; sjá Svoldr.
- Svaldrarvágr, 10, 425. Vík við Svoldr, þar sem Ólafr konungur barðist.
- Svanland, 11, 384; sjá Svoldr.
- Svans, 9, 314. Örnefni í Oslóarsýslu í Víkinni í Noregi.
- Svanshals (Svanháls, Svanhöll), 8, 326. Nes, líkliga við Svan-sund sem er milli eyjarinnar Orðost og meginlandsins, á Ránríki í Víkinni í Noregi.
- Svarfaðardalr, 3, 89; 6, 218. Dalr með bygð í Vaðlaþingi norðan á Íslandi.
- Svarlbyggjafylki, 10, 183. Líkliga rángt, fyrir Sparbyggjafylki í Þrándheimi í Noregi.
- Svarlbyggjar, 10, 183. Líkliga rángt; sjá Sparbyggjar.
- Svarfdælir, 3, 91. Innbúar Svarfaðardals í Vaðlaþingi norðan á Íslandi.
- Svartabuðir, 9, 427; í Björgyn á Norðhörbalandi í Noregi.
- Svartahaf, 6, 169. Mikib haf, að suðaustanverbu við Rúslund í

- Norðrhálfunni (Evropu) og aðskilr nokkurn part hennar frá Austrhálfunni (Asíu).
- Svauldr, sjá Svoldr.
- Svaulland, 11, 384; sjá Svoldr.
- Sveggjábarsund (Sneggjardalsund, Veggjábarsund), 5, 115; 9, 21.
28. Sund á Norðmæri í Noregi, sunnanverðt við Þrándheimsfjörð.
- Sveinar (Sveimar), 8, 329. Smáeyjar ut frá Laugarvík á Lim-garðssíðu, milli Vestfoldar og Agða í Noregi; nú *Svenøer*.
- Svenskr, Svænskr (Svenscr), 1, 123; 2, 287. 311. 316. 318; 5, 111. 119; 6, 3; 9, 93; 10, 44. 47. 283. 313. Sá sem er úr Svíaríki; sbr. Sænskr.
- Sverrisborg, 10, 154. Borgin á Steinbjörgum í Niðarósi í Þrándheimi í Noregi; sbr. Borg, Sionsborg og Steinborg.
- Sverrisborg, 8, 364. Borgin í Björgyn á Norðhórbalandi í Noregi; sjá B.
- Sviar, 1, 5. 73. 232; 2, 76. 77. 212. 287. 290. 292. 295. 298. 299. 301. 303. 308. 309. 313. 315-17. 325. 327; 3, 14. 29. 36. 72. 79. 82. 164. 165. 170; 4, 7. 24. 36. 40-42. 68. 77. 79. 81. 84. 87. 106. 107. 112-15. 118-20. 123-34. 138. 140-42. 154-57. 159-64. 178-84. 191-94. 196. 199. 205. 206. 208-11. 230. 250. 251. 295. 296. 305. 314. 315. 332-34. 356. 358. 360-63. 365. 367. 368; 5, 45. 53. 65. 167. 171. 173. 196. 239. 246-48; 6, 89. 128. 173. 331; 7, 52. 53. 57. 59; 8, 448; 9, 65. 67. 91. 107. 347. 384; 10, 2. 27. 28. 31. 36. 37. 39-42. 44. 47. 50. 103. 160. 200. 349. 351. 353. 357; 11, 180. 387. 417. 419.
- Innbúar Svíaríkis.
- Sviasker, 4, 40. 125. Skerjaklasi í Eystrasalti fyrir framan Löginn í Svíaríki.
- Sviðtúnskirkja, 9, 223; sjá Svithúnskirkja.
- Svignaskarb, 2, 172. Bær í Borgarfirði í Þverárþingi vestan á Íslandi.
- Svinadalr, 2, 256. Dalr í Þórnessþingi vestan á Íslandi.
- Svinadalr, 9, 465; sjá Sarnadalr.
- Svinasund (Ívasund, Lúasund), 1, 6; 3, 14; 4, 9. 118. 119; 8, 273. 296. 400; 9, 53. 268. 319. 334. Sund milli Vín-gulmarkar og Ránríkis í Víkinni í Noregi; nú *Svinesund*.
- Svíney, 2, 214. Ey á Breiðafirði vestan á Íslandi.
- Svíney, 2, 92. 93. 109. Ein af Norðreyjum í Færeyjum.
- Svithúnskirkja (Sviðtúnskirkja), 9, 12. 107. 223. Kirkja ens helga Svetóníus í Stafángri á Rogalandi í Noregi.
- Svíþjóð hin mikla eðr kalda, 3, 95. og Cithia, 11, 414. Austr- og suðaustur-blúti Norðrhálfunnar, frá Svartahafinu að sunnan til Gandvíkur (hvíta hafs) að norðan.
- Svoldr (Svöldr, Svauldr, Svölþr, Svaldr, Svaulland, Svanland, Söldr), 2, 295. 299. 304. 311; 3, 15. 19. 29. 36. 163. 170. 226. 227; 10, 341. 425; 11, 184. 186. 384. Ey á Vindlandi. Eptir sögunni má ey þessi hafa legið suðaustur frá Rygen við Pommern; Suhrn og fleiri meina það se ey sú, er nú kallast Ruden. Sked getr að hin gamla Svoldr se nú eyðilögð af sjóar og vatnagangi, eins og fleiri eyjar þar í grend.
- Svoldrar (Svöldrar) - mynni, 2, 311; 10, 351. Sundið við Svoldr á Vindlandi.
- Svöfuvík, 9, 38; sjá Sváfuvík.
- Sygnafylki, 10, 168. Fylki í Noregi; sbr. Sogn.
- Sygnir, 1, 301; 2, 53; 4, 36.

- 188; 5, 74. 128. 355; 6, 50. 409; 7, 14. 205. 334. 345; 10, 184. Innbúar Sygnafylkis í Noregi.
- Sygnaskr, 2, 252; 4, 35. Sá sem er úr Sygnafylki í Noregi.
- Syllid, 9, 448; sjá Sild.
- Syllingar, 1, 145. 148. 164; 10, 243. Eyjar í Íraka-hafinu milli Englands og Írlands; nú *Scilly*-eyjar.
- Sýna, 11, 415. Fjall á Rabita-landi; sama sem Sína-fjallid í Arabíu.
- Sýra, 9, 185. Á sem rennr á landamærum Rogalands og Vestragða í Noregi; nú *Sireaa*.
- Syrgisdalur (Sorgardalir), 3, 95; í Svíþjóð hinn köldu; máske sama sem Surzdalur eðr hérað við Asowska haf; stundum nefnst Sylgis eða Syrgisdalur í Svíþjóð, sem þá líkliga á að vera *Soldalen* við Suraborg á Vestmannalandi í Svíaríki.
- Sýrland, 1, 275; 3, 37. 64; 7, 92; 10, 371. Liggir við botninn á Miðjarðarhafinu í Austri-hálfunni (Asíu).
- Sýrlækjarós, 2, 192. Höfn í Skaptafellsþingi sunnan á Íslandi.
- Sýrnadalr, 4, 317; 9, 465; sjá Sýrnadalr.
- Sýrströnd (Suðrströnd), 8, 212. Bygðarlag í Sogni í Noregi; nú *Sjöstrand*.
- Sæheimr, 1, 14. 47; 4, 18; 10, 384. 424. Konungsbú á Norð-hörðalandi í Noregi.
- Sæheimr, 1, 11. 12; 10, 418. Bær á Vestfold í Víkinni í Noregi; nú *Jarlsberg*.
- Sæheimr, 5, 152. Bær við vatnið Rönd (*Randaffjord*) á Háðalandi á Upplöndum í Noregi; máske núverandi *Sörum*.
- Sæla, 3, 36; 4, 67; 10, 395; sjá Selja.
- Sældæli, 8, 35. Þeir sem bjuggu í Sæl- eða Sel-dal, í Selbúi á Strind í Þrándheimi í Noregi; máske Söknadalr, 8, 36. setti heldr að vera Sæl- eða Sel-dalr.
- Sæleyjar (Seleyjar eða Soleyjar), 9, 37. (sbr. 150.) 242. Eyjar norðanverðt við Liðanbúnes á Vestruggðum í Noregi; sbr. Sel-eyjar og Soleyjar.
- Sælingsdalr, 2, 20. Bygðarlag í Dölum vestan á Íslandi.
- Sælingsdalsá, 2, 21. Á er fellr eptir Sælingsdal í Dölum vestan á Íslandi.
- Sælingsdalstunga, 2, 20; sjá Tungu.
- Sælundbyggjar, 6, 429; sjá Sjálendingar.
- Sælundr (Selundr, Silundr, Sælund), 1, 27. 28. 115; 4, 351; 6, 80. 175. Sjáland í Danmörk.
- Sælú, 9, 114. Ey í Sela- (*Sælbo-*) sjönnum í Strindafylki í Þrándheimi í Noregi. Úlegg-ingin, sem hefir Selabú, er þó líkliga réttari eptir samhenginu.
- Sæmsfjörðr, 8, 304. 307. 325; sjá Seimafjörðr.
- Sænskr (Soenskr), 1, 85. 233. 235; 2, 81. 131. 131. 287. 310; 4, 351; 6, 51. 173; 9, 97; 10, 47. 396; 11, 183. 186. 207. 210. 421. Sá sem er úr Svíþjóð; sbr. Svenskr.
- Sæmundarhlíð, 1, 255. Bygð í vestanyrbúum Skagafirði, norðan á Íslandi.
- Særingsvík, 8, 60; sjá Skríksvík.
- Sætt, 7, 92. 93. Borg á Sýrlandi í Asíu, máske *Sidon*, (syrrum *Said*).
- Sævarendi, 11, 255. 257. 261. Konungsbú, innst í Limafríði á Norðr-Jötlandi í Danmörk, á miðöldunum kallad *Sjörendæ*, síðan *Sjörring*.
- Sævíðarsund, 6, 168. Sundið við Miklagarð í Tyrkjaríki.
- Sölmundarhöfði, 1, 255. Höfði við Hvítá í Borgarfirði sunnan á Íslandi.
- Sölvi (Sölvaklofi, Sula), 1, 12;

- 4, 11; 8, 334. Bær og höfn fyrir innan Agðanes á Norðmæri, eða í Þrándheimi þegar Agðanes var takmark Þrándheims og Norðmæris í Noregi; nú *Selven*.
- Söndulfstadir, 9, 448. 483; sjá Sundulfstadir.
- T**alanónía, 10, 85. Líkliga rángt, sjá Katalónía.
- Tattarar, 10, 44. 56. 152. Innbyggjarar Tartaralands í Asíu; hér þeir sem bygðu löndin fyrir austan og austnordan Garðaríki, eða með Hvítahafinu.
- Tauluholmar, 9, 426; sjá Töluholmar.
- Tautra (Totra, Töttra), 8, 380. 283; 9, 325. 338. 531; 10, 155. Ey í Þrándheimsfirði, fyrir vestan Frosto, í Skeinafylki í Noregi; nú *Tutteröe*.
- Teinastadir, 9, 459. Bær í Noregi; sjá Leifastadir.
- Teknaðsjörðr, 9, 50. Fjörðr, annaðvert syðst á Sunnhörfalandi eða norðast á Rogalandi í Noregi.
- Temps, Tempsá, 4, 48. 49; 5, 156. 157. 228. 229; 11, 159. 195-97. Áin sem fellr gegnum Lundunaborg á Englandi.
- Tenluvík, 9, 41; sjá Toluvík.
- Tesa (Thesa), 11, 189. 191. Fljót á Norðirubralandi; nú *Tees*, er afskilr heruðin *York* og *Durham* á Englandi.
- Tetrarðsjörðr, 3, 47; sjá Roðrarfjörðr.
- Thile, 1, 233; 11, 409. 410. Hér meinaast Ísland; annars er óvist, hvaða land þeir gömlu hafa kallað Thile eða Thule.
- Thomaskirkja, 9, 273. Kirkja í Tunsbergi á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Thýri, 9, 313. 321. 366. 381; srb. Týri.
- Tjalldasund, 7, 215. Sund í Sálpti á Hálogalandi í Noregi; nú *Tjellesund*.
- Tjelgarheimr (Garheimr, Garheim-ör), 9, 462. Bær eða ey á Hálogalandi í Noregi, nálægt Brenneyjum og Torgum.
- Tikarey (Trikarey), 11, 399. Ey nálægt Strælu á Vindlandi; líkliga nesid (hálfeyjan) við vikina *Zicker-See*, sunnanverbt á eyinni Rygen við Pommern, með stöðunum stærra og minna *Zicker*.
- Tiri, 9, 313; sjá Týri.
- Titolsnes, 9, 49. 173. Nes á Sunnhörfalandi í Noregi; nú *Titelsnæs*. 9, 172, kallast nes þetta VVtols- og VVtols-næs, en hvertveggja er líkliga rángt.
- Tiuma, 8, 424; sjá Tunna.
- Tiumuskogar, 8, 424; sjá Tunuskogar.
- Tiundaland, 2, 251. 331; 10, 354; sbr. í nafnaregistrinu „Vikar af Tiundalandi.“ Af því í Fm. S. 10, 354, stendr „Vikar austan af Tiundalandi,“ gæti það máske þýtt Tiundaland í Svíaríki.
- Tiundaland, 4, 155. 156; 5, 248. Partr af Upplandi í Svíaríki, nl. Uppsalar og sveitun þar um kring.
- Tjörnnes, 5, 314. Nes með bygd í þingeyjarþingi norðan á Íslandi.
- Tobar- (Toðrar-) fjörðr, sjá Roðrarfjörðr.
- Toluvík (Tenluvík), 9, 41. Vík, skamt fyrir norðan Björgyn á Norðhörfalandi í Noregi; nú *Tellevaag*.
- Torgar, 8, 228; 9, 469. 501. 514. 522. 525. Ey á Hálogalandi í Noregi; nú *Torvæ* eða *Torget*.
- Totaholmr, 9, 426; sjá Töluholmr.
- Totra (Töttra), 9, 325. 338; sjá Tautra.
- Tracia, 11, 415. Brukað fyrir Grikkland.

- Traufn (Trömn), 9, 320. 321; sjá Dröfn.
- Traufn, 8, 283. Nú *Travemünde* við Trave ós, nálægt *Lübeck*.
- Tregasund (Tregðasund, sem máske er réttara), 9, 307. Sund á Ögðum í Noregi; nú *Trægdefjord*.
- Tribuzis (Tribuðiz, Buris), 11, 384. 391. 399. Hérað á Vindlandi; líkliga sá hluti af Pommern, er fyrrum kallaðist *Tribusees*, og lá við ána Trebel, en náði niðr að Strælu (Stralsundi). meðborgunum *Tribosees*, *Gützkow* og *Wolgast*.
- Trikarey, 11, 399; sjá Tikarey.
- Tripipen (Tribipen, Bipen, Atripipen, 11, 399. Hérað á Vindlandi, líkliga sá hluti þess, er liggir norðan eða austanverðt við Tribuzis, hvar nafnið *Tribedne* seinna fyrirkemur. „Atripipen“ líkist mest þessu nafni, og er að líkindum orðið úr „á Tripipen,“ en Tripipen er líkliga rángskrifað fyrir „Tripipen“ eða „Tribipen,“ og hin aprt afbúkuð af því.
- Trojumenn, 11, 416. Þeir sem bygðu Trojuborg (Troja) í Litlu Asíu.
- Truns (Trums), 10, 152. Ey norðarlíga á Halogalandi í Noregi; nú *Tromsø*.
- Tryggvareyrr (Truggvaraur), 1, 60; 10, 390. Gröf eða haugr Tryggva konungs Olafssonar á Tryggvaey, nú *Tryggvøe*, við Sótanes á Ránríki í Víkinni í Noregi.
- Tryma, 8, 424; sjá Tunna.
- Tröllafjall, 9, 143. Fjall, líkliga við Trölladal (*Trolddal*) á Vörð í Noregi; sbr. Rauðafjall.
- Trömn, 9, 321; sbr. Traufn.
- Tuima, 8, 424; sjá Tunna.
- Tulet (Tuleth), 10, 88. Staðr í konungsríkinu Nýju-Kastíliu á Spáni; nú *Toledo*.
- Tunaförp, 7, 151. Þörp, sunnanverft á Skáni í Svíaríki; nú *Tommerup*.
- Tunga í Sælíngsdal (Sælíngsdalstunga), 2, 21. Bær í Sælíngsdal í Dölum vestan á Íslandi.
- Tunga, 8, 164. Bær, vestanfram við Orkná í Orkadale í Þrándheimi í Noregi; nú *Tungen*.
- Tunga, 1, 235. Skaptártunga í Skaptafellsþingi sunnan á Íslandi; sbr. Hróar Tungugöbi í nafnaregistrinu.
- Túnga, 1, 254. 255. Landtunga eða nes við Hvítá í Borgarfirði sunnan á Íslandi.
- Túngur, 5, 12. Líkliga nes eða bæir norðarlíga á Jæbri á Rogalandi í Noregi, þar sem nú heitir *Tungenæs*.
- Túnis, 10, 116. Borg og hérað á norðrtrönd Afríku, við Miðjarðarhafit.
- Tunna (Tiuma, Tuima, Tryma), 8, 424. Nú kallað *Tönsberge Tönde*, milli Tönsbergsfjarðar og Miðfjarðar á Vestfold í Víkinni í Noregi. Mismunarnafnið Tiuma (hin ekki) gæti máske verið rétt, og skilist um Tjúmey, er liggir á sömu stöðvum, ef ekki væri talað um Tunnu-skóga, er liggja upp frá Tunnu, á meginlandinu.
- Tunnaskagi, 9, 45. Nes eða tångi nálægt Tunnu á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Tunnuskógar (Tiumu-Tvímuprimu-skógar), 8, 424. Nú *Skougen*, upp frá Tunnu á Vestfold í Víkinni í Noregi.
- Tönsberg (Berg), 1, 11. 19. 60. 90; 2, 95. 96. 133; 3, 40. 42-43. 82; 4, 10. 14. 20. 23. 168. 172. 174. 211. 250. 290. 385; 5, 8. 9; 6, 433; 7, 175. 211. 213. 228. 282-84. 292. 298. 304. 308. 324. 326. 338. 341. 354. 357. 361; 8, 16. 24. 79. 132. 168. 204-5. 245. 246. 257. 259. 273. 275. 282. 328. 330. 396. 418. 424-27. 442.

- 443; 9, 6-8. 10-13. 17. 33. 34. 36. 38. 39. 41-46. 51. 56. 81. 85. 87. 89. 101. 105. 109. 119. 145. 147. 151. 153. 155. 159. 163. 165. 167. 169. 175. 177. 187. 222-24. 235. 257. 267. 268. 270. 273. 284. 290. 292. 297-300. 303. 310. 311. 315. 321-22. 325. 338. 339. 345. 347. 348. 350. 361. 363. 367. 370. 371. 375. 377. 384. 386. 395. 396. 398. 413. 415. 417. 433. 434. 437. 442-43. 452. 454. 456. 492. 504-5; 10, 26. 33. 41. 51. 52. 55. 57. 64. 69-74. 76-78. 80. 81. 84. 90. 91. 95-98. 101. 104. 115. 153. 159-61. 162. 419; 11, 116. 345. Kaupstaðr á Vestfold í Vikinni í Noregi; nú *Tönsberg*. Merkiligustu örnefni í og kringum Tönsberg nefnast í sögunum: Berg, Danakleif, Farmannshaugr, Fróðas, Grindholmasund, Haugar, Hrafnabjörg, Hrossanes, Hund-sund, Jarlsey, Laufey, Orm-ey, Skeljasteinn, Skeljasteinsgrunn, Skeljasteinssund, Smjörberg, Tunna, Öxney. Kirkjur: Berfættubæbrakirkja, Kristsk., Lafrantsk., Mariuk., Olafsk., Thomask; aðrar byggingar: Ásleifargarðr, Gautakastali, Gestbakki, Mariuklaustr. Tönsberg var lengi sá einasti kaupstaðr sunnanfjalls í Noregi, og þar í nánd var Haugapíng haldið; sjá Haugar.
- Tönsbergsmienn, 7, 213. 342; 8, 205. 206. 273. 274. 404. 405. 408. Innbúar Tönsberga á Vestfold í Vikinni í Noregi.
- Tunta, 8, 272. Örnefni á Eystlandi, övist hvar; þó sýnist ekki ólíklegt að nafnið væri afbakad úr *Sontagana*, sem var herað á Eystlandi hjá *Wieck*, og væri þá réttara að lesa Sunta; shr. Vikr á Eystlandi.
- Túskaland (Toskuland, Týskaland, Stúlkaland), 4, 59; shr. 12, 76. Herabíð *Touraine* (nú *Indre* og *Loire*) við ána *Loire* í Frakklandi; þar var höfuðborgin *Tours*.
- Tvímubjörg, 8, 431; sjá Smjörberg.
- Tvímuskógar, 8, 424; sjá Tunnuskógar.
- Tyðas, 8, 164; sjá Ryðas.
- Tyrfi, sjá Týri.
- Tyrfist, 7, 41. 42; sjá Tyrvist.
- Týri (Thýri, Tiri, Tyri, Tyrk, Tyrvi), 8, 45; 9, 313. 366. 381. Vatn á Hringaríki í Noregi; nú *Tyrisee*.
- Tyrkland, 5, 283. Þannig kallast litla Ásta, Vallakiet, Molda og máské fleiri lönd, því þess takmörk eru óvísá.
- Tyrkir, 5, 283; 11, 412. 415. Innbúar Tyrklands.
- Tyrvist (Tyrfist), 7, 41. 42. Ey í Sudreyjum fyrir vestan Mýl; nú *Tyrve*.
- Týskaland, 4, 59; sjá Túskaland.
- Tölubolmr (Taulu- Tota-bolmr), 8, 352; 9, 426. Holmr nálægt Björgyn á Norðhörbalandi í Noregi.
- Töttra (Tottra), 9, 338. 531; sjá Tautra.
- Úföti, 10, 153; sjá Óföti.
- Ugla (Agla, Ögla, Havcloe), 1, 54. 55; 4, 19; 10, 386. Bær á Strind í Þrándheimi í Noregi; nú *Ugla*.
- Uiz, 9, 16; sjá Niz.
- Ulaðstír (Ulastír, Ulaþestír), 7, 68. 124; 10, 415. Nú *Ulster*, norðrhluti Írlanda.
- Úlfarsdalir (Úlfadalir, Vilsfarstolar), 2, 146. Líkliga annaðhvort í Guðbrandsdölum eða Eystri-dölum, á Upplöndum í Noregi.
- Úlfasund (Úlhasund), 3, 36; 4, 67; 5, 129; 6, 42; 8, 187; 9, 32. 226; 10, 279; 11, 122.

- Sundib sunnanverbt við Stað og suðr frá Sæley, í Norðfirði í Firdafylki í Noregi; nú *Ulvvaag*; sbr. *Úlfssund*.
- Úlfkellsfjörðr (*Úlfreksfjörðr*), 4, 178. 218. Fjörðr austan á Írlandi.
- Úlfkellsland, 4, 51. Hérað sem Úlfkell snillingr reð fyrir. Líkliga í konungsríkinu Ostangelna á Englandi; sbr. *Hringmararheiði*.
- Úlfreksfjörðr, 4, 178; sjá *Úlfkellsfjörðr*.
- Úlfisdalir á Upplöndum, 2, 146; sjá *Úlfarsdalir*.
- Úlfssund, 1, 227. Líkliga sama sem *Úlfasund*.
- Úlgaria, 5, 37; sjá *Vulgaria*.
- Ullaragr (Aullaragr), 4, 157. 207. Bær á Upplandi í Svíaríki; líkliga við Fýrisár mynnib, skamt fyrir utan Uppsali.
- Ullinsagr (Ullinshof), 9, 526. Sveit á Raumaríki í Noregi; nú *Ullensager-sökn*.
- Unarheimr, 7, 310; 9, 264. 326. sjá *Onarheimr*.
- Undrseyjar (*Undrsey*), 8, 67. Ey í Mikla vatni (*Storsjö*) á Jamtalandi í Svíaríki; nú *Frösö* (*Freysey*) og smáeyjar kringum hana.
- Úngaraland (*Ungeraland*), 7, 99; 10, 417; 11, 415. Nú Ungarn.
- Ungarii, 1, 142. Þeir sem bjuggu á Úngaralandi.
- Unnardys (*Unnasdys*), 8, 206. Höfn á Lista á Veströgðum í Noregi; líkliga sama sem nú kallast *Hummerdus*, hjá Húsabæ.
- Uppdalr, 4, 91; 8, 172. 192; 9, 14. 440, 528; 10, 154. Dalr fram af Orkadale í Orkdælafylki í Þrándheimi í Noregi; nú *Opdals-sökn*.
- Uppdalr, 9, 364. Dalr, líkliga milli Hakadals á Raumaríki og Hábalands á Upplöndum í Noregi.
- Uppdalsskógr (*Dalskógr*), 8, 333; 9, 439. Milli Uppdals og Meðaldals, í Orkdælafylki í Þrándheimi í Noregi.
- Upphaugr (*Uppbörgr*), 1, 170; 2, 36. Bær á Yrjum, norðan fram við Þrándheimsfjarðarmynni, í Naumdælafylki í Noregi; nú *Ophoug*.
- Upplönd (*Uppland*), 1, 2. 5. 10. 19. 21. 22. 57. 58. 60. 61. 68. 164. 170. 188. 232; 2, 58. 73. 97. 102. 130. 146. 153. 155; 3, 41. 42. 71. 74. 161; 4, 7. 10. 15. 16. 21. 27. 144. 167. 234. 239. 250. 286. 296. 378. 379. 384; 5, 44. 52. 104. 113. 150. 170. 222. 267; 6, 128. 185. 186. 191. 195. 213. 214. 267. 268. 284. 285. 287. 292. 328. 329. 330. 333. 341. 389; 7, 1. 5. 53. 118. 150. 177. 208. 240. 291. 292. 300. 309. 316. 324. 335; 8, 42. 47. 64. 77. 159. 177. 181. 273. 301-11. 322. 332. 333. 338. 430. 432. 440; 9, 1. 2. 11. 14. 15. 16. 41. 51. 65. 67. 83. 159. 177. 183. 217. 222. 232. 235. 263. 271. 290. 298. 304. 306. 311. 315. 317. 318. 323. 325. 335. 343. 347. 348. 352. 363. 365. 367. 377. 380. 386. 388. 393. 395. 397. 398. 401. 403. 406. 408-10. 433. 440. 441. 442. 444. 446. 456. 481. 483. 487. 488. 492; 10, 101. 154. 167. 168. 171. 178. 180-82. 272. 318. 336. 390. 396. 411. Þannig kallabist nokkuð af þeim hérubum í Noregi sem lágu einna lengst frá sjó, nl. Raumaríki, Heiðmörk, Þotn, Háðaland, Valdres og Guðbrandsdalir, stundum líka Hringaríki. Grænland, Eystridalir og þelamörk nefnast optast með sínum egin nöfnum, til dæmis 8, 47 og víðar. Upplanda-grámr, 7, 53; 10, 178. s. s. Noregskonungar.

- Upplendingar, 1, 1. 6. 7. 190. 246; 2, 103. 104; 3, 73; 4, 8. 9. 80. 83. 104. 173. 250. 273; 5, 24. 62. 113; 6, 171. 284. 330. 338. 339. 341; 7, 1. 292. 316; 8, 316. 400; 9, 291. 363; 10, 181. 283. 318. 410. Innbúar Upplanda í Noregi.
- Upplendskr, Upplenzkr, 2, 54. 146; 3, 157; 4, 167; 6, 241. 316; 7, 71. 292; 10, 363. Sá sem er af Upplöndum í Noregi. Upplenzkr hilmir, 6, 316; sama sem Noregskonúgr.
- Uppsalaþekka, 5, 250. Þekka nálægt Uppsölum á Upplandi í Svíþjóð.
- Uppsalaríki, 1, 115. Annaðhvort Uppland með höfuborginni Uppsölum, eðr allt Svíaveldi („Svíþjóð, Gautland hverttveggja og öll þau lönd er þar liggja til“).
- Uppsalaþing, 4, 142. 160. 202. 203. 205. Þingid við Uppsali í Svíþjóð.
- Uppsalar, 1, 2. 61. 115; 2, 224; 3, 79; 4, 24. 140. 142. 154. 56. 160. 199. 201. 205; 5, 245. 248. 338; 8, 245; 10, 198. 203. 284. Stadrinn „gömlu Uppsalar“ lá á Tiundalandi á Upplandi í Svíaríki. Uppsalar brukast ýmist um stáðinn sjálfan, eða Uppsalaríki, sem líkliga hefir verið hérumbil sama og núverandi Uppland í Svíaríki. Uppsalakonúgr, 4, 162. 204. ss. Svíakonúgr.
- Uppsvar, 3, 79; 4, 204. 206. 208. 209. Þeir sem bjuggu á Upplandi í Svíaveldi.
- Upsi (Ofsi), 4, 29; 10, 209. Sveit á Vestfold í Víkinni í Noregi; sbr. Vestmar.
- Urguröst, 4, 242. Dalr upp með Leginum í Gubbrandsdölum í Noregi; nú Rusten.
- Urk, 11, 375. Borg á Vindlandi. Helmold kallar þessa borg *Wurle*, hvaraf líklegt er að Urk sé ránglesid fyrir Urle. Stadrinn lá skamt fyrir sunnan Rostock í Meklenborg, hérumbil þar sem áin Nebel fellr í VWarnow.
- Usa (Ausa), 4, 242. Bær í Vágþingum í Gubbrandsdölum í Noregi; nú *Ursvold*.
- Úsa, 6, 406. 407; 41, 189. Á, er fellr gegnum *York*-herað og ulti Humru á Englandi; nú *Ouse*.
- Usna, 11, 386. 394. Eyjan *Uscdom* í Pommern; norðvestrhluti eyjarinnar kallast *Ostrosna* eðr *Ostrosna*; sbr. *Vostrosa*, *Fuznon* og *Fuir*.
- Ustir, 8, 164. sjá Ystir, Ástir.
- Usdalir, 4, 242. Dalirnir sotr frá Usu í Vága þingum í Gubbrandsdölum í Noregi.
- Usvikr- (Usviks-) eyjar, 9, 409. Eyjar nálægt Hornborusundi, á Ránríki í Víkinni í Noregi; nú í Bahúsleni í Svíaríki.
- Útsteinn, 1, 14; 5, 14. 17; 7, 357; 9, 48; 10, 191. Konungsþú í Stafangrsfirði á Rogalandi í Noregi, nálægt samnefndri ey sem nú kallast *Klesteröe*.
- Útþrændir, 1, 36; 9, 251. Þeir sem bjuggu í þeim 4 fylkjum í þrándheimi: Orkdæla- Gauldæla- Strinda- og Sjórdæla-fylki.
- V**ackabjörg, 10, 154. sjá Valkaberg.
- Vabafell, 8, 36. sjá Vazfell.
- Vadey, 9, 48. Ey fyrir innan Boku og Útstein á Rogalandi í Noregi.
- Vabilsey, 9, 51. Ey á Sunnhörðalandi í Noregi; nú *Varildsöe*.
- Vága, 4, 240. 242. 245. Bygd í Gubbrandsdölum í Noregi.
- Vágar, 1, 306; 2, 3. 175; 7,

100. 121. 216. 344; 8, 40; 9, 340. 411. 469. - Eyjarnar cýstri og vestri *Vagen*, fyrir sunnan eyna Hin í Loföta fog- etadæmi á Hálogalandi í Nor- egi. I Fm. S. 4, 177 nefnist Vágafloði og Vágastefna.
- Vagnvík á Strönd (Vagnvikaströnd, Vagnvicaströnd, líkliga eptir fljótum framburði), 7, 9; 10, 412. Vík með samnefndum bæ á Strönd í Eynafylki í Noregi, vestanfram við þrandheimsfjörð, mótisvið höfðann Hefring; nú *Vagnvíg*; shr. Strönd.
- Vágsbotn, 8, 355. Botninn á Alrekstaðavág við Björgyn á Norðhörðalandi í Noregi.
- Vágsbotn, 9, 30; 10, 153. Botn- inn á Björgynjarvág á Norð- hörðalandi í Noregi.
- Vágsbrú, 9, 248. 459. Á þessum stöðum sýnist sem Vágsbrú hafi legið í innri hluta þrandheims; en í 9, 203 stendur með berum orðum, að barist hafi verið á Strind, svo bæði Raumaþing og Vágsbrú hljóta að hafa verið þar.
- Vágsey (Vogsey), 9, 20. 121. Annaðhvert *Vagsöe* í Norðfirði í Firdafylki, eða *Vagsöe* á Sunnmæri í Noregi.
- Valaberg, 8, 408-10; sjá Valka- berg.
- Valagust, (Valagaut), 11, 379. 380. 382. 39-94. 398. 400. Borg á Vindlandi; nú *Wol- gast* í Pommern.
- Valburshérað (Valbýrs- Valbýs- herað), 11, 360. Hérað á Sjá- landi í Danmörk; nú *Vold- borg-Herred*.
- Valdallr (Valldallr, Valdallr, Dalir), 3, 47; 4, 19. 28; 5, 19. 20. 22; 10, 398. Dallr, á Sunn- mæri í Noregi, sem gengur frá Valdalsvík í Norðdalsfirði í austurnorð til Raumdals landa- mæris; nú *Valdal*.
- Valdelíkt, 10, 87; sjá Vallident.
- Valdinsey (Valdisey), 7, 129; sjá Kvaddingsey.
- Valdisholmr (Valdisholmar?), 9, 362. 443. 501; 10, 154. 398. Holmr eða ey í Raumelfi, við Eidsberg á Vínulmörk í Nor- egi; nú *Vallandsöe*.
- Valdres (Valldres), 1, 2. 182; 4, 83. 271; 8, 57. 195. 440; 9, 11. 33. 91. 97. 105. 107. 143. 222. 226. 367. 373. 481. Fylki á Upplöndum í Noregi, milli Haddingjadals að sunn- an, Haðalands að austan, Guð- brandsdala að norðan og Sogns að vestan; nú *Valders*.
- Valgaria, 5, 37; sjá Vulgaria.
- Valinz, 10, 87; sjá Palenz.
- Valkaberg (Valaberg, Valkabjörg, Volkaberg, Vackabjörg), 8, 408-10; 10, 154. Hjá Oslo í Vikinni í Noregi.
- Valland [Gallia], 1, 8. 108. 114. 144. 145; 4, 59. 60. 64-66. 374; 5, 140. 166. 257. 263; 7, 66. 77. 231; 11, 189. 200. 407. 416. Vestrhluti Frakk- lands, nl. Peita, Bretagne og cinkum Normandi.
- Valldaholmi, 3, 47. Líkliga ráng- skrifað, fyrir Valldali, sem flest handrit hafa.
- Valldallr, 3, 47; 5, 19; sjá Val- dallr.
- Valldi (Fyr-Vald, rángt), 4, 65. Líkliga höfnin við skóginn Deir- VVald, nú *the Wolds*, fyrir innan Holdernes við Humruar mynnið á Englandi.
- Vallident (Valledent, Valdelíkt), 10, 87. Nú staðrinn *Vallado- lid* í konungsríkinu Leon á Spáni.
- Valskr, 1, 144; 4, 51; 6, 75; 7, 44. 53. 57; 10, 89. 190; á sem er úr Vallandi.
- Valsnes (Hvalsnes), 7, 217. 345. Nesib við Valsfjörð, skamt fyrir norðan Yrjar í Naumdalsfylki í Noregi.
- Valung (Falong, Ánalöng og Án-

- alaung), 11, 377. 382. Hérað vestan á Re eða Rygen í Pommern, seinna kallað *Wolung* eða *Wollung* (Valungia).
- Vambarholmr, 7, 9, 12; 10, 412. Ey fyrir sunnan Bjarkey á Hálogalandi í Noregi; nú óþekkt.
- Vandilsbyggjar, 11, 252. Þeir sem bjuggu á Vendilskaga á Norðr-Jötlandi í Danmörk.
- Vandilskagi, sjá Vendilskagi.
- Vánger, 4, 270; sjá Vors.
- Vánger (Vogr), 9, 528. Bær í Uppdali í Orkdælafylki í Noregi; nú prestssetrið *Vang*.
- Vapey, 7, 50; sjá Papey.
- Vápnfirðingar, 2, 239. Innbúar Vopnasfjarðar í Sunnudalsþingi austan á Íslandi.
- Varðynjar (Varþynjar, Vavrþynjar, Jarðynjar), 7, 52; 10, 413. Hérað fyrir vestan vatnið Væni í Svíaríki.
- Varir, 8, 396. Bær í Noregi, á Hálogalandi?
- Varmadalr, 9, 373; sjá Marnadalr.
- Varnes (Vas- Varg-nes), 1, 36. Bær í Stjördælafylki í Þrándheimi í Noregi; nú *Værnæs*; sbr. Örnæs.
- Varrandi, 4, 58. 59. Staðr á Peitulandi (*Poitou*) á Frakklandi, líkligast *Guerrandi*, skamt frá sjö milli áнна Loire og Villaine, syðst í Bretagne.
- Varþynjar (Varðynjar), 7, 52; 10, 413. Hérað á Dals- eða Vermalandi í Svíaríki; sbr. Norð- og Sunn-dalr, og Vear.
- Vatn, 1, 249. Bær í Haukadal í Dölum í Þórsmessþingi vestan á Íslandi.
- Vatzbær, 5, 25. Sveit eða þorp, austan til við vatnið Væni, á vestra Gautlandi í Svíaríki; nú *Vadsbo*-hérað.
- Vatzdalr, 1, 255. 265; 2, 6. 7. 13; 3, 20; 4, 28. Dalr með bygg í Húnavatzþingi norðan á Íslandi.
- Vatzdalsá, 2, 10. Á er sellr eptir Vatzdal í Húnavatzþingi norðan á Íslandi.
- Vatzfell (Vazafell, Vaðafell), 8, 36. Fjall í Strindafylki í Þrándheimi í Noregi; halsinn á fjalli þessu gengr niðr undir Nidarós, og kallast nú *By-Aasen*.
- Vatzfjörðr (Vatnsfjörðr), 1, 236; 6, 348; 11, 412. Fjörðr fyrir innan Barðaströnd í Þórsmessfjarðarþingi vestan á Íslandi.
- Vatzhorn, 2, 213. Bær við Haukadalsvatn í Dölum vestan á Íslandi.
- Vaur, 8, 50. 364; sjá Vors.
- Vaurar, 10, 19; sjá Vorsar.
- Vaurþynjar, 10, 413; sjá Varðynjar.
- Vazafell, 8, 36; sjá Vazfell.
- Vear, 7, 52; 10, 413. Hérað fyrir vestan vatnið Væni á Dalslandi í Svíaríki; kannske núverandi *Vedbö*-hérað.
- Vebjargþing, 6, 51. 54. 232. 252; 11, 216. 223. 286. Húfubþing Jota, sem haldið var í Vebjörgum.
- Vebjörg (Vebjargir), 6, 51. 54. 232. 252; 11, 216. 223. 229. 230. 286. 353. 357. 359. 369. 370. Staðr á Norðr-Jötlandi í Danmörk; nú *Viborg*.
- Veddey, 9, 21. Ey, milli Hitra og Norðmæris í Noregi; nú *Vedöe*.
- Vedrey, 4, 373. Nú *Vaderöe* eða *Veiröe*, á Hallandi í Svíaríki.
- Ve-ey (Ve-eyjar), 7, 286. 288. 289; 9, 21. 483. Ey í Långfirði í Raumsdal í Noregi; nú *Vedöe*; sbr. Verey.
- Vegini (Veggini, Vegginni, Veggenni, Veigini, Veiginni, Veggja), 8, 383. 395; 9, 6. 13. 17. 21. 26. 28. 30. 32. 36. 39. 81. 111. 115. 137. 145. 151. 155. 224. 226. Philippus af Vegini

- helt Borgarsýslu í Vikinni í Noregi; máske Vegin sé því sama sem nú bærinn *Vejen* í *Nordrehougs*-sokn á Hringaríki í Noregi, merkilegr af haugum og fornaldarleifum.
- Veggerstafr, 10, 272. Sama sem Veiga; sjá þetta nafn.
- Veggja, 8, 395; sjá Vegini.
- Veggjaðarsund, 9, 21; sjá Sveggjaðarsund.
- Veggjarsund, 5, 19; sjá Veggund.
- Veggir, 9, 37. Stallarnir í fjöllum um við Hvinisdal á Veströðum í Noregi.
- Veggir, 1, 60; 4, 21. Klettarnir fyrir vestan eða utan Sotanes, á Ránríki í Vikinni í Noregi.
- Vegsjórr, 3, 167. Nú býrinn *Vexió* á Smölöndum í Svíaríki.
- Vegsund (Veigsund, Vigsund, Veggjarsund), 5, 19. Sundið milli Súleyjar og meginlands, í Borgundssokn á Sunnmæri í Noregi.
- Veiga, 3, 14; sjá Leiðrött: til 3 Bindis, sbr. 12, 66. Húfið, austnorræn á Arney, nú *Aren-øe*, norðast á Hálögalandi í Noregi, nú *Veggen*; Veiga var landamerki sjálfs Noregs að norðan, sbr. Veggerstafr.
- Veigsund, 5, 19; sjá Veggund.
- Veitaland, 7, 271; sjá Vettaland.
- Vellankatla (Vællankatla), 2, 234; 10, 298. Líkliga hver, nálægt Ölfus- eða Þingvalla-yatni í Arnessþingi sunnan á Íslandi.
- Vellir, 4, 110. Bær í Hýtardal í Þórnessþingi vestan á Íslandi.
- Vendilfolk, 11, 252. Þeir sem bjuggu á Vendli á Norðr-Jötlandi í Danmörk.
- Vendill, 11, 338. Herabíð frá Limafirði til Vendilskaða, á Norðr-Jötlandi í Danmörk; nú *Vendysseel*. Innbyggjararnir Vandilsbyggjar og Vendilfolk.
- Vendilskagi (Vendelskagi), 3, 211; 6, 258. 261; 7, 282; 11, 230. 252, 255. 262. Annabhvort sama sem Vendill, eða Skaginn sjálfur á Norðr-Jötlandi í Danmörk; nú *Skagen*.
- Ver, 1, 251. Sveit milli Kúðafjöts og Mýrdalsands, og niður frá Skaptártungunni, í vestri hluta Skaptafellsþings, austan á Íslandi. Sveitin kallast líka Álptaver.
- Veradalr (Væradalr), 1, 36; 3, 50; 4, 112. 236; 5, 61. 68. 86. 97. 125. 126. 205; 6, 36. 128; 9, 251; 10, 183. 399. Fylki í Þrándheimi í Noregi, milli Sparbyggjafylkis að norðan og Stjördals að sunnan; sbr. Verdælafylki og Verdælir; nú *Værdalen*.
- Veradalr, 8, 50. Líkliga rángt, sjá Leradalr.
- Verandi, 11, 358. Fylki á Smölöndum í Svíþjóð; sbr. Vernd.
- Verdælafylki, 4, 68; 5, 49. Fylki í Noregi, sem nær að Sparbyggjafylki að norðan, Skeynafylki að vestan, Stjördælafylki að sunnan og Jamtalandi að austan.
- Verdælir, 4, 237; 5, 49. 58. 87; 9, 313. Innbuar Veradals eða Verdælafylkis í Þrándheimi í Noregi.
- Verey (Vreyjar, Verteyjar), 9, 483. Án efa rángt fyrir Veey eða Vebeyjar, sjá þetta nafn.
- Vermá (Varmá), 9, 407. Elfa, á Heiðmörk á Upplöndum í Noregi; nú *Vormen*.
- Vermabyggð, 9, 356. Sama sem Vermaland.
- Vermaland, 4, 155. 200; 5, 25. 44. 68; 6, 330; 7, 52; 8, 18. 19. 22. 27-29. 59-64. 162; 9, 93. 95. 191. 339. 341. 342. 344. 345. 349. 352-54. 358. 360. 363. 384. 396. 410. 513. 526; 10, 2. 27. 28. Nú *Varmeland* í Svíþjóð. Vermaland sýnist í fornöld hafa náð yfir nokkurn hluta Dalanna í Svíaríki. Eiðaskogr afskildi Nor-

- eg (Vingulmörk) og Vermaland.
- Vermir, Vermar, 6, 330; 8, 60; 9, 339. 341. 343. 346. 347. 351. 352. 356. 357. 359. 410; 10, 28. Þeir sem bjuggu á Vermalandi í Sviþjóð.
- Vernd (Verund), 3, 171. Staðr í samnefndu héraði á Smálöndum í Sviaríki; fyrrum *Värendherred*; líkliga ætti hér því að lesast Verandi.
- Vervíkr (Vetrvíkr), 9, 347. Tvö handrit nefna *Simon* í Vervíkum, ráðgjafa Hákonar konungs, líkliga af Upplöndum.
- Versir, 9, 478; sjá Vorsar.
- Vestbú, 11, 358. Hérab í Finn- eibi; nú *Vestbo* í *Jönköpingslén* á Smálöndum í Sviaríki.
- Vestfirðingabúð, 2, 235. Búð á Þingvelli í Árnessþingi sunnan á Íslandi, er þingmenn af Vestrlandinu bygðu, meðan þeir voru á alþingi.
- Vestfirðingafjörðungur, 1, 267. 285; 2, 239. Vestrhluti Íslands, er Hvítá í Borgarfirði aðskilr frá Sunnlendingafjörðungi og Hrútafjarðará frá Norðlendingafjörðungi.
- Vestfirðingar, 1, 267. 285; 2, 235. 239; 10, 113. 114. Innbúar Vestfjarða, vestan á Íslandi.
- Vestfirðir (Firðir vestr), 9, 436; 10, 5. 113; 11, 158. Svo kallast firðir þeir, er frá hafinu skera sig inni landið norðvestan á Íslandi, frá Látrabjargi að vestan, allt til Horns að norðvestan. Innbyggjararnir nefnast Vestfirðingar.
- Vestfirzkr, 4, 318; 6, 297. Sá sem er af Vestfjörðum á Íslandi.
- Vestfjörðr (Vestrafjörðr), 7, 419; 10, 144. Fjörðr, norðvestan á eygni Skði í Subreyjum.
- Vestfold, f, 5. 6. 11. 17. 22. 47. 90; 4, 3. 7. 8. 10. 11. 13. 16. 23. 74. 88. 329; 8, 168; 9, 364. 365; 10, 167. 175. 177. 180. 196. 209. Landið fyrir vestan Foldina eða Osloarfjörð, og svo vestr með Vikiinni í Noregi til Níðelfar, því bæirnir Geirstabir og Holtar, sem seinna töldust til Agða, voru aðsetrastaðir konunganna á Vestfold.
- Vestfyldir (Vestrfyldir), 8, 396. 403. 406. 418; 9, 348. Innbúar Vestfoldar í Noregi.
- Vestland (Vinland), 6, 55. 75. Vestríða eylandsins Rygen í Pommern; sjá Re.
- Vestmannaejar, 1, 241; 2, 233; 9, 292; 10, 298. Eyjar, er liggja subaustan undir Íslandi, framundan Landeyjum.
- Vestmannaland, 4, 155. Nú *Vestmanland* í Sviaríki.
- Vestmar (Vestmarar), 4, 30; 10, 209. Fylki á Vestfold í Vikiinni í Noregi.
- Vestnes, 8, 304. 307. 309. 337. 339. 343. Bær við Trésfjörðina á Raumsdali í Noregi; nú *Vennæs*.
- Vestrafjörðr, 4, 329. Fjörðrim milli Loföta og meginlandsins á Hálogalandi í Noregi; nú *Vestfjorden*.
- Vestrafjörðr, 9, 419; 10, 144; sjá Vestfjörðr.
- Vestra Gautland, 1, 115. 131; 2, 220; 3, 4; 4, 68. 139. 155. 180. 182. 198. 199. 295. 305. 368. 373; 9, 69. 191; 10, 72. 381; 11, 394. Vestrpartur Gautlands í Sviaveldi; sjá Gautland.
- Vestr-Agðir, 9, 40. Svo kallast vestri eða nyrðri hluti Egðafylkis frá Otursnesi, nú *Oddersnes*, að austan, til Sýrár, nú *Sire*, að vestan; sjá Agðir.
- Vestra-hérab, 9, 269; sjá Vættahérab.
- Vestreim, 8, 268; sjá Stodreim.
- Vestrfyldir, 8, 396; sjá Vestfyldir.

- Vestr-Frakkland, 11, 407. Vestrpartr Frakklands
- Vestr-Galicialand, 11, 302; sjá Galizuland.
- Vestr-Gautar, 4, 128. 159. 161. 182. 188; 7, 156. Innbúar Vestra-Gautlands í Sviaveldi.
- Vestribygd, 2, 114. Vestri bygðin á Grænlandi í Ameríku; afstaðan óviss.
- Vestri-Dalir, 9, 396. Bygd í Guðbrandsdölum í Noregi.
- VestrLönd, 1, 143; 4, 60. 68; 7, 63; 9, 416; 10, 119. 155. 275. 375. 385. Þessi lönd kölluðu Norðmenn enn fjórða hluta Evrópu, og reiknubú þar til England, Skotland, Írland, Orkneyjar, Subreyjar, Valland á Frakklandi og fleiri.
- Vestr-saxar, 1, 110. Innbúar fylkisins *Westsex* á Englandi.
- Vestrvindar, 11, 398. Þeir sem bjuggu í vestrpartí Vindlands (Pommerns).
- Vetrvíkr, 9, 347; sjá Vervíkr.
- Vetta-hérað, 9, 310. 368; sjá Vættahérað.
- Vettaland (Veitaland), 7, 271; sjá Vættaland.
- Vettrarhérað, 9, 269; sjá Vættarhérað.
- Viddælir, 2, 23. Þeir sem bjuggu í Viddal í Húnavæðingi norðan á Íslandi.
- Viðfirðingar (Miðfirðingar), 3, 120. Þeir sem bjuggu í Viðfirði í Kítjafellsþingi austan á Íslandi.
- Viðsjörð, 3, 120. Fjörðr og bygð í Kítjafellsþingi austan á Íslandi.
- Viðheimr, 10, 154. Bær í Eyjabúi í Guðbrandsdölum í Noregi; nú *Vedum*
- Viddalr, 1, 265; 2, 23. Bygd í Húnavæðingi norðan á Íslandi.
- Víðvík, 1, 267, Bær í Skagafirði norðan á Íslandi.
- Vigdeild, 9, 459. 466. 473. 491. 511. 516. 520. Bær á Strind í Þrándheimi í Noregi; sbr. Olafur af Vigdeild í Nafnaregistrinu.
- Vigdælskr, 7, 4; sjá Viskdælskr.
- Viggja, 1, 209; 5, 61. 237; 7, 6; 10, 412. Bær, sunnanframt á nesinu milli Orka- og Gaulardalsfjarða, í Þrándheimi í Noregi; nú *Viggen*.
- Vigr, 9, 402. 403; sjá Vinger.
- Vigr, 9, 425. Nú eyjan *Wire*, fyrir norðan Hrossey í Orkneyjum.
- Vigrin, 9, 402; sjá Vinger
- Vigrsjör, 9, 405; sjá Vingisjör.
- Vigsund, 5, 19; sjá Vegsund.
- Vigða, 10, 389. Á í Naumudal í Þrándheimi í Noregi.
- Vík, 7, 63; 10, 319. Bær nálægt Niðarósi inn frá Hlabhömrum í Þrándheimi í Noregi.
- Vík, 8, 438. Bær við Sognsæ, í Sygnafylki í Noregi.
- Vík, 11, 382. Bær á Vindlandi; nú *Wyck* eða *Wieck* á nesinu *Wittow* á Rygen í Pommern.
- Vík, 9, 29. mismunargrein 18. Se þetta nafn ekki rétt, verður þar með að meinast Hegravík við Björgyn í Noregi; sjá H.
- Víkar, 7, 216. 344. Eyjar milli Váganna á Halogalandi og Byrðu í Naumdælafylki í Noregi; máske þær sömu og nú kallast *Vikter*, og liggja framundan norðrhluta Naumdælafylkis.
- Vikardalr, 7, 4; sjá Vikarsdalr.
- Víkarnes, 4, 1; sjá Niðarnes.
- Vikarsdalr, 7, 4; sjá Viskardalr.
- Vikarskeið, 1, 247. Sandr, fyrir vestan Eyrar (Eyrarbakka) í Árnessþingi sunnan á Íslandi.
- Vikdælskr, 7, 4; sjá Viskdælskr.
- Víkin (Vic, Vik), 1, 11. 18. 19. 21. 26. 28-30. 37. 47. 52. 59-61. 68. 87. 90. 132. 163. 183. 232. 276-79. 286; 2, 80. 97. 105. 128-30. 133-34.

136. 143. 155. 216-17. 284;
 3. 13. 15. 40. 42-43. 54. 74.
 80. 91. 135. 179. 199. 228;
 4. 10. 14-16. 20. 37. 94. 95.
 105. 118-21. 123. 126-28. 164.
 168. 184. 211. 250. 286. 287.
 294. 306. 314. 373. 385; 5,
 8. 9. 11. 100. 115; 6, 28.
 57. 119. 233. 239. 247. 264.
 296. 310. 325. 330. 333. 392.
 393. 399; 7. 1. 3. 4. 17. 22.
 23. 27. 54. 56. 118. 127-29.
 177. 179. 184. 199? 206. 209.
 211. 213. 218. 220. 222. 232.
 242. 246. 248. 250. 252. 253.
 255. 256. 267. 268. 270. 282.
 283. 291-94. 298. 301. 303.
 304. 308. 312-13. 315. 316.
 318. 320. 332. 334. 337. 338.
 341. 346. 348. 361; 8, 19.
 27. 28. 44. 47. 59. 60. 63.
 77. 80. 105. 106. 127. 129.
 132. 133. 156. 159. 160. 165.
 168. 171. 177. 185. 186. 193.
 243. 245-48. 259. 266. 273.
 275. 282-84. 292. 295. 297.
 304. 310. 327. 330. 332.
 340. 391. 395. 416. 418.
 422. 425. 426. 430; 9, 1. 2.
 4. 5-7. 10. 11-15. 17. 29. 43.
 49. 51. 54. 63. 67. 69. 81.
 91. 109. 111. 113. 143. 177.
 185. 216-18. 221-24. 227.
 231. 238. 253. 259. 263. 266-
 69. 270-72. 274. 275. 290.
 296-99. 300. 309-11. 317.
 318. 320. 321. 323. 325. 336-
 38. 342. 345. 346. 367. 368.
 371. 374. 376. 386. 388-89.
 390-93. 396. 399. 412. 413.
 416. 426. 428. 429. 434. 437.
 441-44. 446. 452. 453. 456.
 459. 473. 483. 485. 494. 495.
 497. 499. 501. 503. 504. 525.
 526. 529; 10, 2. 6. 27. 31.
 33. 44. 45. 52. 59. 60. 64-65.
 69. 72-74. 81. 90. 91. 95. 98.
 101. 114. 115. 118. 119. 154.
 162. 214. 215? 252. 272. 327.
 411. 420. 431; 11, 41. 111.
 116. 118. 155. 156. 345. 388.

422. 437. Vikin austr, 4, 314;
 11, 388. Þannig kallaðist bæði
 flói sá er frá suðvestri skerst
 inni Noreg, og löndin kringum
 hann; að austan var Gautelsfr
 landamerki Vikrinnar, og kall-
 ast þar opt landsendi, því
 þar var líka landamæri Noregs-
 rikis; löndin austanfsjarðar í
 Vikinni voru Ránriki, Vingul-
 mörk og Austfold; að vestan
 nefnað landamæri Vikrinnar
 ýmist Lóðandisnes, eða Rýggjar-
 bit, sem var vestr takmark Vest-
 foldar. Innbyggjararnir Vik-
 verjar, og sá sem er úr Vikinni
 Vikverskr, sjá þessi nöfn. Vikin
 austanfsjarðar, 7, 177.

Vikingavágr, 9, 20. 32. 143. 226.
 Höfu og bæir sunnaná eyrna
Borknæs í Sogni í Noregi.

Vikingavöð, 11, 369. Örnefni á
 Sjálandi í Danmörk; okunn-
 ikt. Líkligast nú *Vidskinde* -
Veile, sem áðran efa hefir nefnd
 verið Vöð eða *Vaðlar*. Sakna
 getr og til það hafi verið nálægt
 Kallundborg.

Vikmarr, 7, 357. Egentliga sjór-
 inn í Björgynjarvági, svo kall-
 að eptir Hegravik; sjá H og B.
 Vikur (Pikur), 8, 272. Líkliga
 héraðið *Wick* á Eistlandi.

Vikverjar (Vicverjar), 1, 7. 12.
 18. 22. 49. 58; 2, 300; 4,
 9. 11. 14. 16. 20. 123. 126.
 161; 7, 220. 234. 251. 255.
 269. 293. 309. 334. 346; 8,
 117. 130. 231. 232. 237. 304;
 9, 189. 299. 309. 331. 348.
 499. 502. 506. 507. Innbær
 Vikrinnar í Noregi.

Vikverskr, 1, 170. 185; 7, 241.
 245. 269; 8, 140. 301. 343.

Sá sem er úr Vikinni í Noregi.

Vilfarastolar, 2, 146; sjá Úlfaradalir.

Vilbjálmsbær, 4, 54. Býr í
 Grislupollum, vestan á Frakk-
 landi.

Vimund, 3, 135. Nes, norðar-
 liga á Finnmörk í Noregi.

- Vina, 6, 406. Á í Englandi?
- Vina, 1, 63; 4, 298. Fljót á Bjarmalandi; nú *Dvina* í Rússlandi.
- Vinborg (Vindborg, Vindberg), 11, 393. Borg á Vindlandi, eða máske hérabið *Wanzlow* á Usedom í Pommern.
- Vindabygbir, 11, 306. Sama sem Vindland.
- Vindasferð, 7, 340. s. s. Vindalöb.
- Vindagarðar, 11, 304. Sama sem Vindland.
- Vindberg (Vindborg), 11, 393; sjá Vinborg.
- Vindland (Vinland, Vinnland, Vendland, Veinland, Vinland), 1, 101. 103. 105. 115. 116. 122. 124. 130. 133. 134. 145. 154-56. 161. 164. 185. 222; 2, 132. 244. 245. 285. 287. 288. 290. 292-95. 297. 298. 308; 3, 4. 19. 29. 32-35. 63; 4, 36. 179. 180; 5, 100. 132. 145. 182. 246. 247; 6, 55. 133; 7, 195; 9, 3. 71. 219; 10, 23. 45. 82. 83. 96. 233. 239. 275. 285. 309. 310. 334. 337. 339-41. 343. 351. 370. 392-94. 403; 11, 73. 106. 107. 179. 207. 213. 233. 249. 301-307. 344. 361. 373-78. 380. 381. 389. 392-94. 398. 401. 402. 414. 419. 421. Sá hluti Austrvegs sem Vindr eðr Slavar bygðu, nl. frá Sle eða Slesimunna, landamæri Danmerkr, og svo öll löndin austr með Eystrasalti til Vveichsfljotsins; stundum er Vindland látið ná austr að Kurlandi. Á suðrbyginn náði Vindland til Saxlands, Polinalands og Ermlands. Öðersfljót var takmark milli Austr- og Vestr-Vinda.
- Vindlandsfarar, 10, 46. Þeir sem eru í ferum til Vindlands.
- Vindlendr, 11, 233; sama sem Vindr.
- Vindr, Vindir og Vindar (Austrvindar og Vestrvindar), 1, 28. 105. 124. 125. 160. 183; 2, 131. 290. 299. 314. 329; 3, 4. 32. 34; 4, 30. 52; 5, 132-34. 149. 150. 360; 6, 53. 55. 56. 61. 63-65. 67. 69. 90. 132. 290. 339. 340. 387; 7, 188-92. 213. 334. 349; 10, 45. 362; 11, 42. 207. 208. 233. 245. 249. 295. 298. 303-306. 361. 374-77. 380. 381. 383. 389-91. 393-95. 399. 402. 419. Innbúar Vindlands.
- Vindverskr (Vindveskr), 1, 290. 293; 4, 204; 6, 67; 9, 3. Sá sem er af Vindlandi.
- Vingsjör (Vingsjör, Vigrsjör, Fingisjör), 9, 405. Stöðuvatn í bygbinni Vingri í Eystridölum í Noregi; nú *Vingersöe*. Vatn þetta náði að Eibaskög.
- Víngri (Vigrin, Vigr), 9, 351. 402. 404. Bygb við Vingsjöinn, stöðuvatn í Eystridölum í Noregi; nú *Vingers* sokn, í hverri *Kongsvinger* ligg.
- Vingulmörk (Vingulmerk, Bringulmerk), 1, 6. 22. 90; 4, 8. 16. 23. 144; 10, 168. 169. 175. 177. 181. 210. Stórt hérað, subaustan við Víkina í Noregi; kringum Vingulmörk lágu Ránríki, Markir, Eibaskögr eða Vermaland, Raumaríki, Austfold, Foldin og Víkin; nokkr hluti Vingulmarkar kallast seinna Borgarsýsla.
- Vinisdalr, 9, 18. Líkliga sama sem Hvinisdalr á Veströgbum í Noregi; nú *Kvinnesdal*.
- Vinland, 9, 3; sjá Vindland.
- Vinland, 6, 55; sjá Vestland.
- Vinland hið góða, 2, 246. Land í Ameríku; þess réttu afstöðu sannar það af Frelaginu nú útgefna rit: *Antiquitates Americane*.
- Vinþar, 7, 340; s. s. Vindr.
- Visidalr, 9, 117. Bær í Víkinni í Noregi, máske í Borgarsýslu.

Vísingsey eða Vísingsey, 9, 71. 219. 380. 385. Ey í vatninu *Vetter* á Smálöndum í Svíaríki; nú *Vísingsö*.

Víska, 9, 13. 113. Á á Hallandi í Svíaríki; nú *Viskjed* eða *Asklosterad*.

Viskardalr (Vikar- Vikars- dalr), 7, 4. Dalr, eptir hvörjum Víska rennr, milli Kongsbakka og *Varbjerg* á Hallandi í Svíaríki; nú *Viskedal*.

Viskdælskr (Vik- Vig- dælskr), 7, 4. Sá sem býr í Viskardal á Hallandi í Svíaríki.

Vistorð (Orð), 7, 315. Bær eða ey í Noregi, sjá Grímr frá Vistorð í mannanafnaregistrinu.

Víti, 8, 105. Bær eða ey í Noregi; sjá þrandr frá Vita í mannanafnaregistrinu.

Vizlir (Vittlir), 1, 69. Bær, í eða nálægt bygðinni Skaun á Heiðmörk eða Raumaríki í Noregi.

Vizmarhöfn, 11, 351. Höfn við staðinn Wismar í Stórhertogadæminu Mecklenborg í Þýzka-landi.

Vogar sjá Vágar.

Vogr, 9, 528; sjá Vágr.

Vogr (Rogr), 9, 48. Vik nálægt Fjörbyrjusundi á Rogalandi í Noregi.

Vogsey, 9, 20; sjá Vágsey.

Volkaberg, 8, 408. 410; sjá Válkaberg.

Volsungar, 7, 97; sjá Völsungar.

Vorbungaborg (Nordungaborg), 11, 401. Borg á Sjalandi í Danmörk; nú *Vordingborg*.

Vors, 4, 270. Bær á Vors á Norðhörðalandi í Noregi, kallast líka Vágr; nú er báðum nöfnumum slengt saman í eitt, og bærinn kallaðr *Vosse-Vangen*.

Vors (Vaur, Vürs, Vöa), 1, 64. 251; 3, 74; 4, 270; 8, 48. 50. 193. 364; 9, 32. 226; 10, 297. Svo kallast á hluti

Norðhörðalands í Noregi, er gekk lengst uppi landið milli Sögnis að norðan, Harbängs að sunnan og Haddingjadals að austan. Innbyggjararnir Vorsar; sjá þetta nafn.

Vorsar, 7, 4. Þeir sem bjuggu í Vors á Norðhörðalandi í Noregi.

Voxerni, 7, 52; sjá Foxerni.

Voztrosa, 11, 399. Borg á Tikarey á Vindlandi fyrir norðan Valagust og vestan Oberljotu mynnið, máske Vestrosa (Wüsterhausen), mósett Austrosi (Österose) á eyinni Usedom í Pommern.

Vulgaria (Ülgaria, Valgaria), 5, 37. Herað eða fylki í Gattaríki, nú Rússlandi, austr við elfuna Volga, þar sem hún við Kasan sveigir subráðið; nri þetta nabi suðr undir *Saratov*; höfuðborg þess var *Bular* og innbyggjararnir kölluðust Balgarar.

Væbusund, 9, 505; sjá Bæjusund.

Vællankatla, 10, 298; sjá Vellankatla.

Vænir, 4, 118; 6, 333. 338; 7, 52. 53. 316; 9, 407. Vata í Vestra Gautlandi í Svíaríki; nú *Veneren*.

Væradalr, 3, 50; sama sem Verald.

Væringi, 5, 221. Maðr úr liti því er kallast.

Væringjar, 5, 111. 137-39. 221. 364; 6, 135. 138. 141. 144. 147. 157. 158. 160. 163. 167. 168; og

Væringjall, 11, 162. Norðmenn þeir er gengu á mala bjá Miklagarðs stolkonungi; uppruni nafnsins er óviss.

Vættaland (Vettaland, Veitaland), 4, 122. 123; 7, 271. Storbýli í Vættaherði á Ráuríki í Noregi; nú *Vättaland*.

Vættaherð (Vettar- Vestra-Vettra- Vetta-herað), 9, 269.

310. 368. Sá hluti Ránríkis í Víkinni í Noregi, er vissi austr til Svínasunds; nú *Vátteherred* í Bahuslæni í Svíaríki. Völlr, 6, 172. Bær í Rángarþingi sunnan á Íslandi; sbr. Valgarðr af Velli í nafnaregistrinu. Völlr, 9, 429. Bær, í Noregi? sbr. Eilífr af Velli í nafnaregistrinu. Völsungar (Volsungar), 7, 97. Ættmenn Völsungs konunga. Völunes, 9, 20. Líkligast norðvestr oddi eyjarinnar *Sartor* á Norðhörðalandi í Noregi; nú *Follenæs*. Vörnu, 9, 299. 302; 10, 460. Konungssetr og seinna klaustr, nðr við Foldina í Borgarsýslu á Vingulmörk í Víkinni í Noregi; nú stórbýlið *Vernekløster*. Vörsar (Vaursar, Vorsar), 7, 4; 8, 51. 124. 127; 9, 478; 10, 19. 385. Þeir sem bjuggu á Vors á Norðhörðalandi í Noregi. Vös, 3, 106. 107. 119. Sama sem Vörs eða Vors; sjá þetta nafn. VVtols- eða VVtols-næs, 9, 172; sjá Titolsnes.

Yli, 2, 1. Líkliga sama sem nú *Ulvøe* í sundinu milli eyjanna Eystri-vága og Hin eða Hind-eyjar á Halogalandi í Noregi. Yppon (Ilippona), 11, 415. Borg í Numidíu í Afríku, við Bóna í Alsíríki. Yrjar (Yrar), 1, 63. 170; 2, 36. 49; 3, 108. 175; 6, 283; 7, 7; 10, 183. 322. Subvestr tangi Naumdælafylkis, norðanfram við Þrándheimsfjarðar mynni í Noregi; nú *Örelandet*. Yspania (Hispania), 11, 416; sama sem Spania. Ystir (Uster), 8, 164. Bær á Strind í Þrándheimi í Noregi; nú *Oust*; sbr. Ástir. Yxney, 2, 214; sjá Öxney.

Yxney (Öxøe), 9, 20. 121. Ey á landamæri Raumsdals og Sunnmæris í Noregi; nú *Öxenøe*; sbr. Lángey.

Þángbrandshöfn, 2, 198. Hróf eða naust, í Leiruvági í Álptafirði syðra, á Austfjörðum á Íslandi.

Þángbrandslækr (Brandslækr), 2, 202. Lækr nálægt Skinnastöðum í Áxarfirði í Þingeyjarþingi norðan á Íslandi.

Þángbrandspollr, 2, 202. Við Mývatn í Þingeyjarþingi norðan á Íslandi.

Þareyjarfjörðr (Barreyjarfjörðr), 10, 122. Hafib milli Hjalptanda og Orkneyja; líkliga svo kallað af Friðarey, nú *Fair*, sem liggir milli nefndra eylanda; og Þareyjarfjörðr stýtt fyrir Friðareyjarfjörðr.

Þarfar, 8, 420. Þorp eða býr nálægt Sotanesi á Ránríki í Víkinni í Noregi.

Þauskadalur, 6, 112. Dalr í Þrándheimi í Noregi.

Þelamörk, 1, 6. 237; 2, 252; 4, 8; 5, 215; 7, 246. 320. 326; 8, 19. 30. 37. 432; 9, 55. 175. 367; 10, 354. Hérað í Noregi milli Vestfoldar, Hringaríkis, Harðangrs, Rogalands og Agða, og nabi til sjafar í Víkinni í Noregi; nú *Tellemarken*.

Þernunes, 3, 107. Næs við Reibarsfjörð í Kíðjafellsþingi austan á Íslandi.

Þexdalr, 7, 9; 10, 412. Dalr upp frá Áfirði í Naumdælafylki í Þrándheimi í Noregi.

Þjálvahellir, 10, 261. Subr frá Agðanesi á Norðmæri í Noregi. Þilir, 8, 398. 403; 9, 313. Þeir sem bjuggu á Þelamörk í Víkinni í Noregi.

Þinarós, 8, 338. Þinarár mynnið, vestanfram við Þrándheimsfjörð

- í Noregi; er annars óþekkt, en setti að vera mótsvið höfnina Flakka. Samanhengið sýnir að „Niðarós“ er rángt.
- Þingamannalið (Þingamenn), 4, 52; 5, 155; 11, 158. 184-5. Danskt mála-líb sem Sveinn konungur tjúguskegg setti í Eng-landi til landvarnar.
- Þinganes (Dinganes), 1, 95. Nes á landamæri Sogns og Norð-þórðalands í Noregi; nú *Din-genæs*.
- Þingeyrar, 3, 163; 10, 371. Bær í Húnavarþingi norðan á Ís-landi. Her var forðum aðal-Þingstaðr Húnavetninga, hvaraf bærinn tók nafn, og sveitin umhverfis, er kallast Þingið; seinna var hér sett klaustr, og var bærinn þá nefndr Þing-eyraklaustr, og heitir enn því nafni, þó klaustrið sé fyrir laungu aftekið.
- Þingvöllr, 8, 395; 9, 15. 115. 465. Bær á Norðmæri í Noregi.
- Þingvöllr, 3, 102; 4, 279; 5, 240; 6, 266. Bær í Þingvalla-veit í Árnessþingi sunnan á Íslandi.
- Þjóða (Þjót), 6, 258. 260. Sveit við Limafjörð á Norðr-Jótlandi í Danmörk; nú *Thy*.
- Þjóðmýrar (Þjóðsmýrar), 8, 89; milli Niðarelsu á Strind og Gaulár í Gaulardal í Þránd-heimi í Noregi.
- Þjólarnes, 6, 254. 255. Nes á Norðr-Jótlandi í Danmörk; líkliga inni landinu við *Guden-aae*, máské nálægt höfubhol-inu *Tjele*.
- Þjórsá, 3, 99. 204. 213; 10, 97. 113. 114. Á er abgreinir Ráng-ár- og Árness-Þing, sunnan á Íslandi.
- Þjórsárdalr, 2, 207. 208; 10, 297. Dalr í Árness-Þingi, sunn- an á Íslandi.
- Þjórslundr (Þjórslund), 11, 231; sjá Þórslundr.
- Þjótlandi, 5, 9. Skagi á Sunn- mæri í Noregi.
- Þjóttá, 1, 306; 2, 144. 164. 166. 167. 175; 4, 231. 232. 239. 275. 371-73; 5, 2. 4. 36. 71. 85. 124. 237; 6, 27. 377; 8, 370. Ey á Hálogalandi í Nor- egi; nú *Thjætöe*.
- Þissisey, 10, 123. Bær eða ey í Noregi.
- Þjörn, 8, 137. 420. Bær á Rán- ríki í Víkinni í Noregi; nú *Tjorn* í Bahuslani í Svíaríki.
- Þoptyn, 10, 154. Bær í bygðinni *Froen* í Guðbrandsdölum í Noregi; nú *Totte*.
- Þoptyn, 10, 379. Bær í bygðinni *Dofrum* í Guðbrandsdölum í Noregi.
- Þorgilsbær, 9, 359. Bær á Strönd á Vermalandi í Svíaríki.
- Þorleifshaugr, 3, 101. 102. Forn- mannshaugr norðr frá lögrettu á Þingvelli, í Þingvallasveit í Árnessþingi sunnan á Íslandi.
- Þornberg (Þornberg, Þörnberg), 9, 459. 491. 492. Bær í Noregi.
- Þórsá (Þórsey rángt), 7, 234; 9, 424. Fljót og samnefndr bær á Katanesi norðan á Skotlandi; nú *Thurso*.
- Þórshjörg, 1, 12; 4, 12; 8, 335. 338. 372. Klettur í Staðar- bygðinni norðan við Þrándheims- fjörð í Noregi; nú *Thorsberg*.
- Þórsey, 7, 234; sjá Þórsá.
- Þórsey, 9, 17. Ey skamt fyrir sunnan Órbost á Ránríki í Vík- inni í Noregi; nú í Bahuslani í Svíaríki.
- Þórshöfn, 2, 92. 95. 116; 4, 343. Höfn á Straumsey í Fær- eyjum; nú býrinn *Thorshavn*.
- Þórsabakki, 10, 40. Við Elfsu á Vestra-Gautlandi í Svíaríki, mótsvið Ljóbhus.
- Þórslundr (Þjórslundr), 11, 231. Ey sunnanverðt við Fjón í Danmörk; nú *Taasinge*.
- Þórnessþing, 2, 214; 10, 113

Nokkr hluti vesturlandsins á Íslandi, sem yfirgreip núverandi Hnappadala- Snæfellness- og Dala-sýslur; þórnnes sjúlfst liggur við Álptafjörð í Helgafellssveit. Þorsteinsþorp, 11, 352. Þorp, skamt frá Hróiskeldu á Sjálandi í Danmörk; nú *Taastrup*.

Þóruberg, 9, 459; sjá Þörnberg. Þorvaldsklaustr, 1, 275. Klaustr í Garðaríki við fjallið Dröfn; líkliga í eða við stöðinn Polozk við *Düna* fjötib í Rússlandi.

Þotn, 1, 6; 4, 9. 83. 249. 272. 287; 8, 257; 9, 233. 312. 316. 370. 381; 10, 167. 181. 210. Sveit á Upplöndum í Nor-egi, fyrir vestan vatnið Mjör, milli Hábalands og Heiðmerkr. Þrándarberg, 9, 97. Bær í Nor-egi.

Þrándarnes, 4, 254. 270. 277; 7, 122. 133. 134. 136. 142. Nes norðan eyinni Hinn á Halogalandi í Noregi; hér var þrándarnes- eða Arnarheimsþing haldið; nú kallast nesib *Trondenes* eða *Tronæs*.

Þrándheimr (Heimr, Norðheimr, Þrondheimr), 1, 4. 7. 13. 18. 20-22. 31. 36. 37. 47. 49. 52. 55. 57. 62-66. 82. 89. 133. 164. 183. 192. 203-4. 218. 220. 227. 232. 276. 306; 2, 26. 34. 35. 49. 59. 69. 97. 105. 116. 117. 119. 120. 143. 144. 153. 158. 160. 165. 167. 185. 189. 206. 212. 215. 247. 252. 260. 266. 275; 3, 13. 14. 42. 46. 50. 52. 54. 62. 94. 108. 122. 131. 172. 195. 221. 225. 228; 4, 7. 9. 11. 14-16. 18. 19. 22. 23. 68. 91. 94. 105-8. 115. 123. 211. 230-34. 237. 238. 251. 273. 279. 280. 314. 315. 325. 341. 384; 5, 2. 3. 16. 18. 28. 30. 31. 42. 49. 50. 52. 68. 100. 102-4. 108. 115. 120. 124. 131. 149. 153. 179. 306; 6, 24. 27. 31. 34. 47. 54. 63. 98.

109. 195. 201. 233. 235. 237. 244. 247. 251. 266. 271. 285. 286. 348. 404; 7, 1. 2. 6. 10. 22. 63. 122. 123. 127. 128. 138. 206. 207. 223. 228. 230. 240. 246-48. 255. 267. 268. 282. 284. 285. 300. 309. 310. 320. 323. 332. 335. 350. 355; 8, 41. 70. 71. 82. 108-10. 127. 148. 150. 159. 160. 164. 167-69. 178. 180-82. 185. 194. 248. 258. 283. 285. 297. 309-11. 322. 326. 327. 331. 333. 339. 342. 364. 365. 367. 373. 394; 9, 1. 7. 11. 29. 32. 48. 51. 61. 63. 67. 79. 89. 91. 105. 107. 113-15. 119. 137. 143. 171. 177. 205. 207. 209. 211. 216. 217. 222. 226. 229. 231. 233. 234. 238. 247. 251. 258. 259. 276-79. 281. 288. 293. 294. 298. 308. 314. 317. 325. 336. 341. 343. 373. 381. 388. 412. 416. 418. 427. 429. 433. 434. 438. 439. 440. 442. 444. 446. 448. 452. 453. 456. 457. 459. 460. 466. 468. 483. 485. 486. 492. 493. 525. 527-29; 10, 2. 3. 5. 8. 9. 42-45. 50. 58. 60. 64. 79. 84. 85. 90. 98. 117. 119. 142. 157. 158. 183. 184. 186. 189. 272. 279. 306. 309. 322. 323. 382. 386. 399. 406. 412; 11, 120. Þannig nefndist á hluti Nor-egs sem lá kringum fjörð þann inn mikla er gengr inni landið milli Norðmæris að sunnan og Naumudals að norðan; sveitir í þrándheimi köllubust fylki, og voru 8 að tölu, nl. Örkdælafylki, er náði niðrundir Agðanes og greindi þrándheim frá Norðmæri, Gauldælafylki, Strindafylki, Stjór- eða Stordælafylki, Skeynafylki, Verdælafylki, Sparhyggjafylki, og norðanfram við þrándheimsfjörð Eynafylki, sem á þann bóginn aðskilr þrándheim frá Naumudal; Innbyggjarar síðarst nefndra

- 4 fylkna köllubust Innþrænd-
ir; í hinum 4 fylkjumum Út-
þrændir.
- Þrandheimsmynni, 1, 55; 4, 19;
7, 217. 220. 345. 346; 8, 70.
84. 159. 177. 373; 9, 59.
- Þannig kallast sjarðar-mynnið
við Agðanes og út frá því.
- Þraungi (Þröngvi), 8, 338; líkliga
ey mótisvið þínarós við Þrænd-
heimsfjörð í Noregi.
- Þrendr, 7, 339; sjá þrændir.
- Þreysmosi, 11, 369; sjá Freys-
mosi.
- Þrimuskógar, 8, 424; sjá Tunnu-
skógar.
- Þrymlingar, 9, 40. 43. 46. 165.
169. Þeir klettur á meginland-
inu á Norðrögnum mótisvið
Þrumey í Vikinni í Noregi.
- Þrælberg, 7, 276. 278; 8, 316.
318; 9, 374. 506. Bergið við
Oslo í Vikinni í Noregi.
- Þrælacið (Eið), 1, 241; í Vest-
mannnaeyjum sunnan á Íslandi.
- Þrændalög, 1, 13. 19. 26. 32.
36. 52. 94. 164. 203. 219.
220; 2, 36. 49. 253; 3, 19.
52. 60; 4, 61; 5, 117. 139;
6, 18. 24. 100. 269; 7, 259.
267. 299. 300. 303; 8, 11.
108. 110. 311. 339. 371; 9,
7. 61. 79. 93. 97. 99. 107.
171. 177. 203. 222. 291. 315.
323. 330. 336. 497. 525; 10,
43. 272. Sama sem Þrændheimr
í Noregi.
- Þrændir (Þröndr, Þrendr), 1, 7.
12. 18. 21. 31. 33. 37. 38.
49. 53. 55. 62. 82. 187. 218.
233. 306; 2, 34-36. 43. 44;
3, 73. 99; 4, 9. 11. 14. 15.
19. 55. 59. 85. 106. 107. 314;
5, 19. 58. 71. 78. 104. 112.
113. 127. 205. 352. 353; 6,
19. 20. 24. 30. 37. 38. 77.
81. 91. 169. 233. 264. 284.
315. 387. 439; 7, 1. 4. 15.
43. 153. 206. 228. 255. 259.
267. 291. 299. 300. 303. 309.
311. 326. 328. 334. 339; 8,
108. 110. 118. 377; 9, 231.
247. 255. 311. 427; 10, 57.
184. 273. 312. 381. 399. 401.
410. 427. Innbuar Þrændheimo
í Noregi.
- Þrænzkr, 1, 233; 2, 70. 307;
5, 79. 119. 361; 6, 24; 7,
14. 43. 224. 229. 350; 8, 356.
365; 9, 8. 412; 10, 349. Sá
sem er úr Þrændheimi í Nor-
egi. Þrænzkr gramr, 5, 361;
sama sem Noregskonungur.
- Þröndr, 7, 336. 339; sjá þrændir,
Þröngvi, 8, 338; sjá Þraungi.
- Þufa (Þugn), 8, 396. Máske nu-
verandi Thuv á Rogalandi, eða
Tom á Vingulmörk í Noregi:
eplir sem þufa eða þugn alut
rettara; sbr. í nafnaregistrinu
„Simon af þufu.”
- Þumla, 6, 311; sbr. 12, 153.
Örnefni nálægt Gautelli.
- Þursaker, 10, 34. Sker við nu-
verandi Thurso-bay, norðan á
Katanesi á Skotlandi.
- Þvátta, 2, 197. 201. Bær í Kjú-
afells-Þingi austan á Íslandi;
sbr. Þverá.
- Þverá ytri, 1, 251. Bær í Eyja-
firði norðan á Íslandi.
- Þverá syðri, 1, 251; 3, 88; 5,
314; 10, 61. Bær í Eyjafirði
norðan á Íslandi; seinna Munka-
Þverárklaustur.
- Þveráreyrar, 10, 61; við Þverá
syðri í Eyjafirði norðan á Ís-
landi.
- Þverá, 10, 297. Bær í Álptafirði
í Kjúafells-Þingi austan á Ís-
landi; sbr. Þvátta.
- Þveráþing, 10, 114. Þannig kall-
ast nuverandi Borgarsjarðar- og
Mýra-sýslur á Íslandi frá Hval-
sjarðarbotni að Hítará; Hvítá,
sem nú er sýslaskil, skipti
Þinginu í tvo parta nl. Þver-
áþing fyrir sunnan og vestan
Hvítá.
- Þverbrekka, 2, 63. 68. Bær í
Vablaþingi norðan á Íslandi.
- Þveráþingr, 2, 68. 89. Viðrnefni

Einars Eyjólfssonar, er bjó á
aybri þvera í Eyjafirði norðan
á Íslandi.

Þýðerska (þýðeska ríki), 9, 487.

Sama sem Þýzkaland.

Þýðerskr (þýðskr, þýðeskr, þýð-
verskr, þýverskr, þýzkr), 8.
248. 250; 9, 451; 10, 47. Sá
sem er frá eða settar úr þýzk-
alandi.

Þýðeskr, 9, 451; 10, 23. 45; sjá
þýðerskr.

Þýðskr, 8, 248; sjá Þýðerskr.

Þýðerska (land), 9, 487; 10, 23.
Sama sem Þýzkaland.

Þýðverskr, 8, 250; 9, 451; 10,
22. 23. 161; sjá Þýðerskr.

Þyrileif, 8, 325; 10, 294; sjá
Fyrileif.

Þýverskr, 8, 248; sjá Þýðerskr.
Þýzkaland, 1, 119; 10, 245; 11.

422. Þetta nafn kom fyrst á
gáng eptir að Norðmenn tóku
að hafa kaupverzlun við enar
þýzku þjóðir; aðr kalladist það
og máske nokkuð af nálægum
löndum Suðrlönd, sjá S., og
innbúarnir Suðrmenn.

Þýzkr, 11, 443; sjá Þýðerskr.

Æbey, 8, 84; 9, 28. Hólmr
syrir norðvestan eyna Smýl á
Norðmæri í Noregi; nú *Edöe*.

Ægdirr, 3, 16; álizt rángt.

Ægisdyr (dur), 10, 246. 248;
11, 28. Osinn á Eider-Þjótinu
þar sem það fellr í Vestrhafid;
Þjót þetta aðskildi Suðr-Jötland
í Danmörk og Hólsetuland; sjá
Egða.

Ægisfjörðr (Ægisfjörðr, Avgrs-
fjörðr), 7, 215. 343; 8, 183.
Fjörðr sunnan á eyinni Hinn
á Halogalandi í Noregi; nú
Ornesfjord eða *Oxfjord*.

Æisusla, 10, 391; sjá Eysýsla.

Æistr, 1, 391. Innbúar Eistlands.

Ækisherað (Rikisherað rángt), 8,
30. Sama sem nú kallast *Eke-*

hárad, herumhíl á miðju Verm-
alandi í Sviaríki. Tölfrastaskógr-
inn er sá sami sem nú kallast
Tölfmilaskogen á Vermalandi.
Ælrekstaðir, 1, 14; sjá Alreks-
staðir.

Ælfi, 10, 292; sjá Elfi.

Ænes, 8, 138; sjá Ornes.

Ængland, 10, 244; sjá England.

Æring, 2, 180; sjá Hæring.

Ærmakr, 10, 354; sbr. 2, 252.

Her líkliga sama sem Vermakr
eðr af Vermalandi; sbr. Rauma.

Ærvik, 1, 170. 288. 293. 295.

296. 299; 2, 17. Bær á Stað-
arlandinu í Norðfirði í Firba-
fylki í Noregi; nú *Ervingen*.

Æsjones, 9, 503; sjá Esjunes-
eyjar.

Æsuness- (Æsjuness-) eyjar, 9,
503; sjá Esjunessseyjar.

Æyráping, 9, 215; sjá Eyra-
þing.

Ögla, 1, 54. 55; sjá Ugla.

Ögrsvík, 8, 417. Vík nálægt
Björgyn á Norðhórfalandi í
Noregi.

Ögvaldsnes (Augðvaldsnes, Ávalds-
nes, Augvallnes), 1, 14. 38;
2, 137. 138. 140-42; 3, 40;
4, 255. 258. 261. 264. 266.

270; 5, 304; 9, 15; 10, 153.

Storbýli og konungsbú á eyinni

Kärmt á Rogalandi í Noregi.

Öjeskægger, (Öieskegger), 9, 96.

192; sjá Eyjarskeggjar.

Ölduhlaup, 11, 411; sjá Jöld-
uhlaup.

Ölfusá, 1, 241. Svo kallast Hvítá,
þegar hún kemr niðr í Ölfus-
sveit í Arnessþingi sunnan á Íslandi.

Ölfusvatn, 2, 234. Ölvusvatn, 10,

298. Svo kallast ýmist Sögð

eða nokkuð af Þingvallavatni,

milli Grímsness og Grafvings í

Arnessþingi sunnan á Íslandi.

Ölvishaugr, 1, 36; 5, 353. Bær

- inni Þrándheimi í Noregi; lík-
liga sama sem Haugr í Vera-
dal, sbr. 6, 129, hvor þessi
bær kallast "Haugr."
- Ömd (Aumd, Aund), 2, 177; 4,
254; 8, 396. Ey fyrir norðan
Hinn á Hálögalandi í Noregi;
nú *Andøe*. Í 4, 254 er Þránd-
arnes látið liggja á Ömd, í
staðinn fyrir norðaná cystri
hluta eylandsins Hinn, hvað
án efa er misgáningr söguskrif-
arans.
- Önundarsfjörðr, 11, 126; einn af
Vestfjörðum á Íslandi.
- Ör, 9, 504; sjá Aur.
- Öresund, 9, 173; sjá Eldeyjar-
sund.
- Örland, 7, 5; sjá Aurland.
- Örlygshöfn, 1, 243. Höfn og
samnefndr, bær í Patreksfirði
vestan á Íslandi
- Örnes, 2, 41. Máske sama sem
Varnæs, því eptir samanheng-
inu getur það ei verið Örnes í
Sogni.
- Örnes (Aurnes, Ænes), 8, 138.
- Bær innarliga í Sogni í Noregi;
nú *Urnæs*.
- Örvarhamrar (Aurvahamrar), 7,
7. 9. Höfði á Yrjum norðanfram
við Þrándheimsfjörð í Noregi.
- Öslarsfjörðr, 5, 8; sjá Osloar-
fjörðr.
- Österlænding, 9, 102; sjá Suðr-
maðr og Austrvegsmenn.
- Öxará, 3, 100. Á í Þingvallasveit
í Árnessþingi sunnan á Íslandi.
- Öxarárbrú, 2, 207. Brú á Öxará
í Þingvallasveit í Árnessþingi
sunnan á Íslandi.
- Öxarsfjörðr, 2, 202. Fjörðr í Þing-
eyjarþingi norðan á Íslandi.
- Öxnadalr, 2, 63. Dalr með bygð
í Vaðlaþingi norðan á Íslandi.
- Öxnadalshéiði, 10, 94. Fjallveggr
milli Hegranessþings og Vaðla-
þings norðan á Íslandi.
- Öxnafurða, 4, 64; sjá Ingafurða.
- Öxney (Yxney), 2, 214. Ey á
Breiðafirði vestan á Íslandi.
- Öxney (Auxney), 8, 424. Ey (eða
röttara nes) nálægt Tunsbergi
í Víkinni í Noregi; nú *Örcnøe*.

R E G I S T R

YFIR

HLUTI OG EFNI Í FORNMANNA 'SÖGUNUM.

Abbadís, 9, 308. 453.Ábótí, 1, 143; 9, 324. 325. 338.
372. 396. 441. 442. 446. 473.
474. 486. 487. 498-500; 10,
6. 14. 46. 122. 155. 275.Aðraunir, 3, 206. 209. 210. 223.
228; 5, 301. 302.Áheit, heit, 1, 243; 2, 16. 75.
82. 325; 3, 127. 129. 224;
4, 65. 102. 136. 146. 153.
212. 214. 216; 5, 168; 6,
116. 145. 165. 352. 353; 7,
184; 8, 83; 9, 504; 10, 220.
229; 11, 297. 406.

Áhyggjur, 1, 82. 84; 5, 37.

Aldafarsbók, sjá bæk.

Alfablót, sjá blót.

Allsherjarþing, sjá þing.

Alþing, sjá þing.

Álög, 5, 184. 300. Sköp, 8, 18.

Ámæli við konung sinn, 5, 220;
6, 322.Andvaka (lúdr), 8, 125. 417; 9,
30. 31. 139.Andviðri og hafvillur, 3, 181; 5,
305.Aptgaungur, 2, 83; 3, 196. 197.
200.Ár, árferði, gott: 1, 86. 92. 187.
272; 2, 144; 4, 17. 215; 6,
441; 7, 174; 9, 265; 10, 336.
409. 417; 11, 413; bást: 1,
51. 272; 2, 222; 3, 208; 4,
22. 215. 238; 5, 219; 9, 48.
171. 203; 10, 385. 407; 11,
8. 294; illi vetr, 9, 240.

Aþgeir, sjá hervopnaheiti.

Atrúnadr, 2, 29. 73. 231; 5, 48. 67.

Attasýlnaþing, sjá þing.

Áttæringr, sjá skipategundir.

Austrfarararnör, sjá skipategundir.

Bakkakolfr, sjá skotvopnaheiti.

Bakkastokkar, 10, 53.

Baldfríinn (klæði), 10, 87.

Banadrykkir, 1, 8. 18; 4, 14; 6,
49; 9, 3.Bardagar, 1, 11. 19. 24. 27. 30.
38. 40. 44. 45. 60. 63. 65.
66. 88. 89. 93. 100. 105. 108.
110. 117. 121. 123. 125. 128.
154. 170-79; 2, 176. 217.
311-32; 3, 36. 44. 55. 76. 81.
149; 4, 14. 22. 97-101. 124.
125. 178. 243. 361; 5, 11.
77-85. 116. 134. 137. 246.
277. 281; 6, 47. 55. 64-70.
74. 76. 83. 291. 316-19. 324.
335. 406-409. 418-21. 425;
7, 6. 55. 57. 179. 189-93.
208. 213. 222. 231. 245. 254.
255. 264. 277. 289. 298. 313.
317. 318. 323. 324. 349. 361;
8, 38. 46. 51. 62. 68. 74. 79.
97. 118. 138. 161. 184. 222-
28. 260. 261. 274. 288-91.
317. 335. 351. 374. 385-89.
401-15. 422; 9, 9. 15. 24-26.
30. 31. 41. 44. 55. 103. 129.
137. 141. 155. 167. 216. 225.
257. 273. 274. 304. 305. 311-
14. 316. 321. 369-72. 374.
392. 396. 402. 408. 420. 424.
491. 514-24; 10, 137-44. 167-
69. 180-86. 190. 200. 205.
246. 248. 250. 258. 352-66.
396. 397. 400. 403. 404. 407.

- 408; 11, 15. 23. 27. 32. 36.
40. 93. 131. 133-44. 180. 188-
90. 194-201. 207-209. 212.
256. 304. 340. 350. 355. 358.
372. 375. 378. 380. 390. 398.
406. bardagi í höll, 11, 72. í
kirkju, 11, 273-78. Dagshrið,
5, 204. Orrahrið, 6, 421.
- Bastarbr**, sjá sverðaheiti.
- Bátr**, sjá skipategundir.
- Bautasteinar**, 2, 138; 4, 3.
- Bekkjargjöf**, 2, 133. 255; 10, 312.
- Belti**, sjá gripir.
- Berserkir**, 1, 150.
- Bjarkamál**, sjá kvæði.
- Bjarmalandsferð**, sjá kaupferðir.
- Bjarndýr**, sjá dýraheiti.
- Biblia**, sjá bækur.
- Bildör**, sjá skotvopn.
- Bjór og safali**, sjá skinn.
- Bjöllur og Baglar**, 1, 233; 11,
410.
- Blágagladrápa**, sjá kvæði.
- Blá kápa**, sjá buntingr.
- Bliðan**, 2, 60, 61; 6, 167.
- Blót**, blótskapr, 1, 31. 131. 295;
2, 34. 73. 108; 3, 100. 191;
5, 249; 10, 203. 212. Alfa-
blót, 4, 187. Mannblót, 1,
174; 5, 250; 10, 258; 11,
135.
- Blótdýr**: naut, 3, 132. margýgr,
4, 56; 5, 162. göltr, 4, 57;
5, 165. kýr, 10, 302.
- Blotmenn**, 1, 244. 294; 2, 91.
143. 146. 153. 175. 229; 10,
290. 292. 324.
- Blotveizla**, blotveizlusíðir, 1, 35;
4, 234. 235; tekinn upp, 4, 238.
- Bok**, bækur, 2, 153. 188; 3, 34.
64; 4, 56; 5, 170; 6, 395;
7, 194; 9, 241. 460; 10, 152.
223. 289. 331. 375; aldafars-
bók, 1, 233; 11, 400; bokin
dýra, ritun gullstöfum, 7, 156;
danskur bækur, 11, 337; enskur
bækur, 1, 233; halsbók, 9, 71.
219. Hryggjarstykk, 7, 226.
Hamborgar istoria, 11, 417.
Imago mundi, 1, 142. Írskar
bækur, 1, 233; 11, 410. Nor-
rænubækur, 10, 147. Saltari,
11, 272. 274. 276. Biblia, 10.
147. Titabok, 5, 172. Gryla,
8, 3.
- Bokastreppa**, sjá skipaheiti.
- Bolöxi**, sjá Öxar.
- Bónorð**, 1, 2. 10. 102. 156. 278.
298; 2, 8. 104. 128. 133.
221. 288; 3, 145; 4, 23. 33.
192. 239. 286. 287; 6, 59.
132. 289. 395.
- Borðbúnaðr**, 1, 292; 6, 342; 10,
147. borðker, 6, 442; 7, 197;
10, 87. skaptker, 4, 75; 6, 241.
silfrker, 9, 481.
- Borgarþing**, sjá þing.
- Borga-umsátr**, 1, 103. 104. 127;
4, 49; 6, 148. 151. 155; 7,
190; 8, 427; 9, 41. 46. 139.
169. 400. 421. 425. 467; 10,
129. 237; 11, 197. 199. 393.
399.
- Borgundarbátr**, sjá bátr.
- Bráðdaubi**, 1, 18. 252; 3, 29;
5, 145; 6, 427; 7, 155; 8,
275. 303.
- Brefsendingar**, 6, 92; 7, 220.
346; 8, 111. 293. 298; 9, 22.
51. 67. 71. 79. 121. 147. 175.
177. 187. 201. 217. 255. 259.
260. 266. 267. 296. 319. 339.
341. 346. 367. 373. 375. 377.
388. 390. 398. 406. 410. 456.
458. 466. 474. 483. 487; 10,
1. 6. 48. 58. 71. 97. 117.
145; 11, 392.
- Brennur**: brendar bygðir, 1, 144.
152; 4, 270. 358; 8, 202.
423; 9, 307. 355. 358. 359.
369; 10, 66. 67. 117. 122.
128. 134. 182; 11, 36. 60.
181. 187. 306. 375. 377. 382.
384. 391. 394. 398. 401. borgir
og bæir, 7, 190. 271; 8, 60.
360; 11, 345. 381. 392. 393.
407. skip, 1, 131; 5, 8. 249;
8, 42. 60. 80. 164. 247. 255.
320. 325. 333. 340. 363; 9,
15. 16. 20. 21. 27. 121. 135.
169. 362. 496; 11, 180. kirkj-
ur, 1, 36. 108; 7, 194. 204;

- 10, 117. 381; 11, 404. klaustr,
9, 534. skoðr, 6, 426. korn-
blaði, 4, 336.
- Brynjarshaugr, sjá haugr.
Brynhosur, sjá herklæði.
Brynstuka, sjá herklæði.
Brixlyrði, 6, 32. 106. 241. 336;
7, 21.
- Broddr, sjá skotvopn.
Broddör, sjá skotvopn.
Broðurmörð, 9, 133; 10, 42;
11, 344.
- Brotn hof, 1, 51. 283. 285. 302;
2, 163. 233; 3, 104; 10, 252;
11, 40. haugr, 4, 30; 10, 304.
blothaugr, 5, 164. goð, 2, 44.
45. 163; 4, 248. 300; 10,
312. 323; 11, 385. 386.
- Brunaðld, 1, 34; 4, 3.
- Brögð, 1, 72; 2, 286. 295; 4,
115. 372; 5, 249; 6, 137.
149. 153. 157. 168. 239. 376;
7, 47. 131. 283; 8, 50. 67.
187. 342. 357. 433.
- Bukkr, sjá dýraheiti.
Buklari, sjá herklæði.
- Búningr, 2, 262; 4, 27. 76; 7,
19. 201. feldr, 7, 152; 10, 299,
hálfskipt, 2, 70. gráfeldr, 6, 52;
11, 42. skinnfeldr, 10, 401. varar-
feldr, 10, 294. glöfar, 2, 130.
148; 3, 223; 5, 292. 319; 10,
263. 293. 341; 11, 433. hárlæði,
5, 160. hvít klæði, 1, 137. 260.
hjúprr, 7, 55. 56; 8, 404. silk-
ihjúpr, 7, 69; 10, 415. skinn-
hjúprr, 6, 423. hosur, 9, 25.
131. höfn, 9, 25. hätt, 1, 149;
2, 72; 10, 255. 301; 11, 77.
85. gullskotin klæði, 3, 182.
steind klæði, 10, 16. kápa, 9,
512; 10, 244. kantarakápa, 4,
246; 8, 197. fyrirsauungskápur,
7, 198. kórkápur, 9, 341. 532.
stola, 3, 168. hekla, 2, 70. 71;
8, 106. kufi, 3, 37. 138; 5,
182; 8, 74. 139. 245; 9, 531;
10, 229. kyrtla-klæði, 8, 377.
kyrtill, 7, 63; 8, 95; 9, 48.
173; 11, 420. dragkyrtill, 6,
440; 8, 336. gubvefskyrtill,
5, 160. 256. sústanskyrtill, 8,
95. pellskyrtill, 4, 27. raub-
brúnaðr kyrtill, 7, 297. silk-
kyrtill, 2, 309; 10, 352. skall-
ataskyrtill, 1, 291; 2, 27. 264;
5, 150. 160; 6, 348. 349.
357; 7, 143. 194. 338; 10,
201; 11, 271. 272. blaðbuinn,
4, 337; 6, 358. skinnkyrtill,
10, 204. kveif (húfa), 8, 378.
garland (höfuðbúningr), 10,
149. línklæði, 3, 67; 9, 340.
línbrækur, 2, 187; 4, 347; 7,
34. 170; 9, 24. 467; 10, 331.
lobkápa, 1, 149; 5, 179; 6,
111; 7, 19; 10, 255. 256.
möttull, 1, 211. 215; 7, 314;
9, 133; 10, 269; 11, 276.
silkimöttull, 10, 314. tugla-
möttull, 3, 86; 5, 292; 7, 201;
9, 477. skallatsmöttull, 11,
271. olpa, 2, 16. vargskinn-
olpa, 10, 201. vesl, 10, 225.
skikkja, 2, 29. 249. 279; 3,
28; 7, 168. 230. 297; 10,
200. 202. 295. 388; 11, 367.
gubvefsarskikkja, 2, 278; 6, 52.
186; 11, 275. pellskikkja, 2,
248. purpuraklæði, 10, 245.
purpuraskikkja, 6, 184. skall-
atsskikkja, 6, 348. 358; 7, 34.
gullbuin, 10, 199. hálfskipt, 7,
34. kvennskikkja, 2, 134. skirtur,
8, 100; 9, 25. 131. 467. silk-
iskirta, 4, 159. 160; 6, 64;
10, 383. 404. silkibúfa, 2, 264;
8, 95. silkiserkr, 3, 125; 9,
477. treyja, 9, 527. silkitreya,
10, 361; 11, 271. 272. ugn-
arklæði, 11, 85. 316. gullsaumud,
11, 329. ullarserkr, 3, 180. 190.
hreimbjalfi, 2, 98. vadmalsklæði,
6, 208. þöfahatt, 9, 445.
kórðunuhosur, 4, 77. kösungr,
6, 422. fítskor, 7, 297. lágir
skor, 8, 358. upphair skor, 4,
76. ökulskuar, 9, 512.
- Bækisub, sjá skipaheiti.
Bæsingr, sjá sverðabæiti.

Dagshrið, sjá bardagar.

Darrhetta, sjá skipaheiti.

Deilur, 8, 249. yfir borðum, 2; 54. um fé, 7, 64. um þjóf, 7, 114. um finnskatt, 7, 127.

Dírfaka, 1, 74; 2, 32; 4, 253; 6, 298; 9, 239.

Disir, 2, 195.

Draglaun, sjá skipaheiti.

Dragmök, sjá skipaheiti.

Draugar, 2, 83; 3, 196. 197. 200.

Draumar, 1, 137. 211. 216. 254.

262-64. 280; 2, 148. 162.

212. 229; 3, 22. 24. 28. 48.

51. 57. 102. 115. 222; 4, 27.

58. 243; 5, 38. 66. 133. 140.

146. 148. 149. 153. 189. 210.

211. 221. 222. 319. 334. 340.

342; 6, 62. 63. 118. 143.

147. 167. 199. 225. 312. 402-

4; 7, 107. 163; 8, 7. 10. 12.

24. 106. 444; 10, 35. 169.

210. 212-15. 241. 270-71.

278. 403; 11, 5-6. 49. 288.

289. 371.

Dreki, sjá skipaheiti.

Dreki, sjá skipategundir.

Drengskapr, 2, 250; 3, 27; 6, 265; 11, 192.

Drömundr, sjá skipategundir.

Drottinassvik, 1, 198. 217; 10, 271; 11, 199. 276.

Drykkjuhorn, horn, 6, 49. dýrshorn, 6, 241. gullbuin horn, 3, 138. 189. Hyrningar, 3, 138. Hvítungar, 3, 189. 191. 195-98. Grímr goði, 3, 190-92. Ölhorn, 2, 191.

Dulargerfi, stafkarlsgerfi, 2, 59; 3, 94; 5, 285. 287; 6, 61. 265. dulhött, 10, 383.

Dvergar, 3, 179. Svasaðr, 10, 207.

Dýr, dýraheiti: býrnýr, 1, 168; 5, 189; 6, 298. 300. 305. bukk, 4, 35; 6, 95. granselr, 2, 270. geitur, 10, 253; 11, 123. hafr, 10, 224. hjörtr, 10, 308. héri, 6, 158; 8, 314. hundar, 1, 152; 2, 174; 3, 13; 4, 181. 336; 10, 72. 88.

254; 11, 10. 12. 414. hvíta-björn, 3, 113. elgr, 8, 31. refr, 7, 19. 21; 8, 314. 350. kýr, 1, 151; 4, 154. naut, 1, 152; 4, 153; 10, 127. 135. 143. 153; 11, 82. 273. uxi, 1, 240. saubir, 4, 153; 10, 253; 11, 82. stobross, 3, 145; 6, 98. 383. leon, 8, 253. skógarbjörn, 1, 240. svin, 6, 216; 11, 224. viðbjörn, 2, 100. íkorni, 4, 200. yxn, 11, 6. 273. 414.

Dýrgripir, sjá gripir.

Dæmisögur, 4, 190-202. útbýddar 4, 202-206.

E
Eblur, sjá ormar.

Eggjanir kvenna, 1, 52; 2, 244. 290; 4, 132. 278; 5, 30.

Eðar, 4, 37; 5, 3. 4. 8. 100. 120; 6, 51. 233; 7, 101; 8, 41. 245; 9, 257. 496. 500; 10, 80. 94. 112-14. 127. 130. 161; 11, 3. 67. 222. 363. tylftareidr, 7, 91. bokareidr, 11, 432.

Einglatrd, 1, 199.

Einkagripir, sjá gripir.

Einvið, sjá víð.

Eitrorrmar, sjá ormar.

El, sjá galdraveðr.

Eldstokkar, 1, 266. 306.

Elfarvisur, sjá kvæði.

Elgisetr, sjá klaustr.

Elgr, sjá dýraheiti.

Elpt, sjá skipaheiti.

Emma, sjá herklæði.

Epturbátr, 7, 214. 341; 9, 345.

Erkiauð, sjá skipaheiti.

Erlendshaugr, sjá haugar.

Erlingsdrápa, sjá kvæði.

Eykjukarfi, sjá karfi.

Eyraþing, sjá þing.

Eyriksdrápa, sjá kvæði.

Eyrir, 1, 175; 3, 189; 5, 274. eyrisland, 10, 146. eyrir sílfr, 4, 265; 5, 274. eyrir gulla, 5, 278; 8, 58. sakeyrir, 1, 256. 7, 300. 304; 10, 182. kaupeyrir, 1, 256; 4, 296; 6,

8. 9. 356; 11, 423. silfrmetinn eyrir, 7, 300. sakmetinn eyrir, 7, 300.
- F**álkar, sjá fuglaheiti.
 Falsað gull, 2, 129.
 Fångbrögð, glimur, 2, 75. 149; 3. 187. 224. 225.
 Febætur, 1, 181; 2, 113; 8, 63. 233.
 Fè grafið úr jörðu, 4, 57; 6. 71. lagt til höfuðs, 6, 16. 113.
 Fegirnd, 4, 383; 8, 143.
 Feldr, sjá buningr.
 Ferðalag: ferð til undirheima, 3, 176. til Risalands, 3, 181.
 Ferja, sjá skipategundir.
 Festarfe, 10, 284.
 Fetbreidr, sjá sverðaheiti.
 Fíðla, sjá hljóðfæraheiti.
 Fimtarsteina, 8, 280.
 Finnar, 10, 261. 307.
 Finnferð, sjá kaupferðir.
 Fiskhrigg, sjá sverðaheiti.
 Fitjabrandr, sjá skipaheiti.
 Fisksör, sjá buningr.
 Fjögrasýlnaþing, sjá þing.
 Fjölkyngi, 1, 9. 303; 2, 74. 127. 136. 138. 141. 143. 177. 183. 202; 3, 73. 97. 100. 118. 135; 4, 301; 7, 192. 275; 10, 136. 207. 291. 324. 379; 11, 136. 137.
 Fleinn, sjá skotvopnaheiti.
 Flettskepta, sjá skotvopnaheiti.
 Fley, sjá skipaheiti.
 Flúrbrand, 9, 241.
 Foldr, sjá gullhringir.
 Forkr (vopn), 9, 24. 44. 257. 404.
 Formyrkvanir, 5, 77. 81; 7, 152; 10, 125. 417; 11, 414. myrkr it mikla.
 Forspar, 1, 263; 3, 171. 190. 193. 309; 3, 161; 5, 24. 169.
 Fotbitr, sjá sverðaheiti.
 Fotr, sjá hestar.
 Freyja, sjá gyðjuheiti.
 Freyr, sjá gubaheiti.
 Froskar, sjá ornuar.
- Fríðbrjotr, sjá skipaheiti.
 Frostuþingslög, sjá lög.
 Friuorð, 1, 44. 68; 2, 302; 6, 260; 8, 308.
 Frændmorb, sjá morð.
 Fuglaheiti, fuglar, 1, 273. fálkar, 10, 116. haukar, 1, 118. 119. 198; 4, 181; 10, 62. 72. 88; 11, 16. 21. 26. brafu, 1, 131. 236; 3, 147; 6, 402; 11, 371. 412. krákur, 1, 118; 8, 211. orri, 4, 181. rjúpa, 7, 3; 10, 411. örn, 3, 179.
 Fylki, hvað er hjá Norðmönnum, 10, 306.
 Fyrirburðir, 2, 192. 197; 3, 171; 6, 60. 121. 229.
 Fyrisaungskápur, sjá buningr.
- G**abban, 1, 72; 4, 179.
 Gallok, sjá skotvopn.
 Gagn dagar, 7, 217. 228; 8, 113. 114; 9, 406. 529.
 Gagn dagabing, sjá þing.
 Galdraveðr, sjá gjörningaveðr.
 Galeið, sjá skipategundir.
 Gammi (finnahus), 1, 8; 10, 379.
 Gautstafr, sjá hesta.
 Gjörb, málauppgjörb, 2, 12. 14. 113; 3, 23; 4, 227. 268. 327; 7, 144. 302.
 Gjörningar, gjörningaveðr, 1, 175; 3, 137; 4, 44. el, 1, 175; 11, 136. 137. gjörningaveiki, 5, 324.
 Glya, 10, 30.
 Glófar, sjá buningr.
 Glymdrápa, sjá kvæði.
 Glöð, sjá klukkur.
 Gotar, 1, 242. 244. 254; 2, 22. 236. 240. 243; 3, 90. 306; 10, 298. hofgoði, 3, 306. goba-embætti, 3, 306.
 Gobormr, sjá gubaheiti.
 Gráfeldardrápa, sjá kvæði.
 Gráfeldr, sjá buningr.
 Grágás, sjá lögbækr.
 Grágás, sjá skipaheiti.
 Grámunaklaustr, sjá klaustr.
 Gransclr, sjá dýraheiti.
 Grá vadmál, sjá vadmál.

Grávara, sjá skinn.

Grimd, 2, 167. 170. 173. 179.
222. 225; 4, 151; 5, 127.
149-51; 7, 227. 352; 8, 163;
10, 326.

Grimr goði, sjá drykkjuhorn.

Gripir, 3, 28; 4, 238; 6, 169.
181. 182. 357. hnifr og belti,
2, 82. 83; 3, 35. 61; 4, 27.
31; 5, 256. 257; 6, 131. 230.
363; 10, 213; 11, 271. belti,
9, 25. 48. 173; 10, 213. 214.
11, 290-91. silgia, 9, 263. týgil-
knifr, 2, 82; 6, 165. dyrgripir,
3, 138. 177. 194; 4, 27. 340;
6, 184. nátturagripir, 3, 117.
176. 180. 184. 223; 11, 128.
329. 330. einkagripir, 6, 271.
274.

Grytur með bik og víðsmjör, 7, 232.
Grænlandsferð, 2, 214.

Gubir, Gubanöfn: Þór, 1, 35.
280. 295. 302. 305. 306; 2,
3. 4. 16. 34. 44. 57. 156. 157.
159. 162. 163. 168. 180. 182.
324. 331; 3, 191; 4, 234.
247; 5, 239. 249; 10, 178.
252. 323. 329. 358. Óðin, 1,
35. 131. 262. 280; 2, 16. 34.
138. 156. 168; 3, 179. 191.
192; 4, 234; 5, 239. 250.
272; 9, 56. 175; 10, 171.
178. 283. 303. 377. Freyr, 2,
16. 73-77; 3, 106; 5, 239;
10, 312. Lytí, 10, 203. 206.
Njörðr, 3, 106. Gotormr, 5,
239. Jómali, 4, 300. 302.
Pizamarr, 11, 386. Puravit,
11, 385. Rinvit, 11, 385.
Skjöldr, 5, 239. Svantaviz, 11,
384. Tjarnaglófi, 11, 386.
Turupíð, 11, 386. Sbr. Gyðjur.

Gubvefr, 5, 107; 10, 379; 11,
385. gullofinn guðvefr, 5, 280.
guðvefjarpell, 5, 274; 11, 2.
gullakotið pell, 10, 16.

Gulapíng, sjá píng.

Gulapíngslög, sjá lög.

Gull, gersemar, 1, 99; 4, 248.
327; 6, 1. 159-61. 222. 248.
262; 8, 41. 43. 58. 124. 233.

321; 10, 255. 260. ljósagull,
5, 343. raubagull, 5, 342. 343.
346; 6, 183. brent gull, 7, 145.
rautt og bleikt gull, 5, 346.
gullpeningar, 1, 1. gullblað,
2, 264; 7, 34. gullkórna, 3,
191. gullmen, 1, 216; 4, 300.
302. 327. gullkross, 6, 142;
10, 15. 109. gullstaup, 6, 144.
183. gullvöndr, 4, 27; 8, 193.
tafola af gulli, 7, 159. æri af
gulli, 10, 15. gullkistur, 1, 178;
10, 258. gullkistill, 3, 136.
tösk með gull, 5, 187; 6, 182;
7, 95. svin gjört af gulli og
silfri, 6, 216.

Gullboluskrá, sjá lögþækr.

Gullhringa, sjá skipaheiti.

Gullfjöldur, sjá lögþækr.

Gullhúð sverð, 1, 17; 3, 93; 4,
122. 338. 378; 5, 65. 67;
11, 204.

Gullhringir, fingurgull, 1, 112. 113.
152. 167. 302; 2, 108. 128.
170. 251. 264. 275; 3, 24. 28.
66. 78. 93. 120. 121. 170.
182; 4, 27. 90. 130. 189. 292.
318. 389; 5, 60. 90. 93. 175.
189. 190. 251. 280. 313. 317.
327; 6, 70. 97. 103. 112. 184.
198. 235. 249. 271. 305. 307.
359. 362. 369. 374. 386. 440;
7, 96. 113. 124. 169. 186;
8, 329; 9, 263; 10, 203. 213.
254; 11, 2. 117. 193. 204.
224. 347. 413. soldi, 1, 51.
vígslugull, 10, 15.

Gullrekið spjót, 1, 43; 4, 77.
338; 5, 67; 6, 192. 198. 242;
10, 246; 11, 28.

Gullreyrð ör, 10, 356; 11, 65.

Gulusótt, sjá sjúkdómar.

Gunnarsbátr, 10, 52.

Gyðjur, Gyðjuheiti, Freyja, 2,
207; 4, 238. Irpa, 3, 100;
11, 135-37. Þorgerðr Hærga-
brúðr, 1, 175; 2, 108; 3, 100;
10, 258; 11, 134-37.

Gýgja, sjá hljóðfæraheiti.

Gylldar og gulli þunar hlífar:
gyllt vopn, 8, 116. gullhjálmr,

- 1, 44. gullrobinns hjálmr, 2, 8. Hekla, sjá büníngur.
 229. 309; 5, 65. 67; 7, 69; Helgir dómur, 1, 230. 231. 280;
 10, 140. 383; 11, 272. gylldr 2, 178; 5, 106. 107. 120. 215;
 skjölldr, 2 309; 7, 245. gull- 6, 425; 7, 91. 194; 10, 175;
 lagðr skjölldr, 9, 276. 366. gull- 11, 308.
 robinns skjölldr, 10, 360.
 Helgir menn, 1, 105. 114. 117.
 233. 254.
 Görn, sjá skipaheiti.
 Hel, sjá öxi, sjá Hervopnaheiti.
 Görsud, sjá skipaheiti.
 Helgasetr, sjá klaustr.
 Heller, 1, 216. 226. 230. 232;
 7, 81-83. 215.
Haftr, sjá dýraheiti.
 Hækonardrápa, sjá kvæði.
 Hækonarkviða, sjá kvæði.
 Haldánarhaugr, sjá hangar.
 Hæleyatal, sjá kvæði.
 Hamarsmark, 1, 35.
 Hamborgar istoria, sjá bækr.
 Handsöx, 2, 273. 274; 8, 224.
 Handöxi, sjá hervopn.
 Haraldsdrápa, sjá kvæði.
 Haraldslátta, sjá silfr.
 Haraldstikki, sjá kvæði.
 Harbánger (sfjörðr) hvaðan hefir
 nafn, 1, 86.
 Hárlæði, sjá büníngur.
 Hárnífr, sjá skipaheiti.
 Harpa, sjá hljóðfæraheiti.
 Hárr, sjá Óðinsheiti.
 Hárra, 10, 202.
 Haslaðr völr, 1, 95. 199.
 Haugabíng, sjá bíng.
 Haugaöld, 1 34; 4, 3.
 Haugar: Brynjarshaugr, 3, 119.
 Haldánarhaugr, 10, 176. Hild-
 ishaugr, 1, 252. Farmanns-
 haugr, 1, 12. Skeggjahaugr,
 2, 49. Erlendshaugr, 9, 530.
 Tryggvareyrr, 1, 60; 10, 390.
 Haukar, sjá dýraheiti.
 Hefndir, 1, 80. 196. 241; 2, 6.
 66. 71. 111; 3, 225; 4, 20;
 5, 18; 6, 29. 33. 106. 345;
 7, 31. 167. 230.
 Hegransbíng, sjá bíng.
 Heiptaryði, 6, 323; 7, 118.
 Heitstrengingar, 1, 3. 118. 120.
 121. 161. 237; 2, 154; 3,
 185; 5, 203; 10, 182. 185.
 246; 11, 15. 26. 28. 109-11.

FORNMANNNA SÖGUR. 12. BINDI.

B b

- 44; 4, 347; 7, 19. sjlfir-búið og gyllt refði, 7, 194. rytningr, 4, 173. rudda, 4, 246. sparða, 7, 72; 10, 139. sax, 2, 83; 5, 206; 10, 171. öxi, 1, 181; 2, 54. 82. 126. 150; 3, 86. 116. 117; 4, 299. 300; 5, 83. 117. 168; 6, 6. 13. 29. 30. 34. 37. 108. 114. 179; 7, 190. 191. 325; 9, 203. 462; 10, 391; 11, 42. gullrekin öxi, 6, 18. 348. 349. silfrrekin öxi, 2, 13, 111. handöxi, 8, 97; 10, 397. vidaröxi, 2, 100. snaghyrnd öxi, 2, 111. 115. bol-öxi, 5, 288; 6, 33; 8, 36; 9, 357; 10, 319. breiðöxi, 9, 33. 145; 10, 228. 323. 383; shr. skotvopn.
- Heyðir menn**, 1, 112. 117. 195. 245. 252.
- Hjálp**, sjá skipaheiti.
- Hildisbaugr**, sjá haugar.
- Hirðsibir**, 6, 442.
- Hit**, 3, 94. 96.
- Hjupr**, sjá búningr.
- Hjörtr**, sjá dýraheiti.
- Hleypiskúta**, sjá skútur.
- Hljóðfæraheiti**: harpa, 4, 203; 7, 97. gýgja, 4, 203; 7, 97. organ, 7, 97. salterium, 7, 97. sínfón, 7, 97.
- Hneitir**, sjá sverðaheiti.
- Hneftafl**, sjá tafl.
- Hnitfr og belti**, sjá gripir.
- Hof byggð**, 1, 249. 251.
- Hofgoði**, sjá goðar.
- Holmabúza**, sjá skipaheiti.
- Holmgaungr**, 1, 150. 151; 10, 256.
- Hornboruþing**, sjá þing.
- Horn gullbutin**, sjá drykkjuhorn.
- Hrafnar**, sjá fuglaheiti.
- Hrafnsmál**, sjá kvæði.
- Hreinbjalli**, sjá búningr.
- Hreinbjalli**, sjá herklæði.
- Hreinn**, sjá skipaheiti.
- Hreinsunareldr**, 7, 38.
- Hreyti**, Hreystiverk, 1, 180. 181; 2, 17. 111. 330; 3, 25. 125. 133. 227; 5, 13. hreystivirði, 1, 180; 2, 158. 309; 5, 93. hreystilligr dauðdagi, 3, 218; 5, 93; 7, 13; 11, 149-54.
- Hringabrynja**, sjá herklæði.
- Hringir**, sjá gullhringir.
- Hryggjarstykki**, sjá bækr.
- Hrynhenda**, sjá kvæði.
- Huðfat**, 6, 168; 7, 85; 8, 316; 9, 321.
- Hugró**, sjá skipaheiti.
- Hunavazþing**, sjá þing.
- Hundar**, sjá dýraheiti.
- Hurb í klofa**, 3, 71. greypt í stokk, 3, 125.
- Húsbrot**, 2, 109. 125. 178.
- Hvitabjörn**, sjá dýraheiti.
- Hvítungar**, sjá drykkjuhorn.
- Hvítavöðir**, 1, 230; 2, 39. 257; 5, 303. skirnarklæði, 10, 244.
- Hvit klæði**, sjá búningr.
- Hvitr skjöldr**, 10, 347.
- Hyrningar**, sjá drykkjuhorn.
- Höfðabúza**, sjá skipaheiti.
- Höfn**, sjá búningr.
- Höfuðlausn**, sjá kvæði.
- Höggspjót**, sjá hervopn.
- Höttir**, sjá búningr.
- J**árnbarði, sjá skipaheiti.
- Járnburðr**, 5, 308. 318; 7, 110. 164; 8, 150; 9, 5. 6. 34. 81. 87. 91. 283; 10, 351. 418; 11, 420.
- Járnmeis**, sjá skipaheiti.
- Járnrekendr**, 6, 168; 7, 183; 11, 322.
- Jarteiknir**, 1, 21. 133. 136. 167. 266. 268. 269. 273; 2, 77; 3, 35. 38. 61. 121; 4, 130. 176; 5, 40. 50. 85. 96. 105. 106. 111. 138. 140. 143. 144. 147. 150. 153. 212. 214-16. 222-25; 6, 112. 146. 235; 7, 195. 211. 251. 338. 355; 8, 33. 83. 148. 247; 9, 283. 386. 387; 11, 38. 308. 309. 420.
- Íkorni**, sjá dýraheiti.
- Illí vetr**, sjá árferði.
- Illmennska**, 1, 269; 2, 223.
- Imago mundi**, sjá bækr.

Innibrennur, 1, 10. 12. 55. 196.
250. 292; 2, 2. 135; 3, 87;
4, 11. 19. 26; 5, 2; 7, 318;
10, 59. 189. 284. 290.

Innsigli, 9, 185. 187. 189. 242.
260. 337. 397. 405. 407. 472;
10, 25. 48. 57. 85.

Jólagjafir, 4, 122; 7, 1.

Jolner, sjá Óðinsheiti.

Jómali, sjá gubaheiti.

Jórsalaferð, 7, 86; 9, 319. 415;
10, 90. 312. 392. 416.

Jrpa, sjá Gyðjur.

Íþróttir: Íþróttamenn, 2, 106.
169. 271; 4, 167. 333. 381;
5, 334. 341; 6, 225.

Kaleikr, 7, 198.

Kálfsflokkur, sjá kvæði.

Kantarakápa, sjá búningr.

Kápa, sjá búningr.

Kappmæli, 1, 11. 59; 2, 275;
7, 119.

Kapproðr, 2, 180; 6, 262. 267.

Karfi, sjá skipategundir.

Karlshöfði, sjá skipaheiti.

Kastöð trú, 1, 108. 131; 10, 252.

Kaupeyrir, sjá eyrir.

Kaupferðir, 2, 79; 5, 255; 6, 7.
377. Bjarmalandsferð, 4, 269.
Finnferð, 5, 4. 231; 6, 369;
7, 127.

Kefliscyarþing, sjá þing.

Keipa, sjá skipaheiti.

Kenningarnöfn gefin, 2, 51. 189;
3, 99. 133. 203.

Kesja, sjá hervopnaheiti.

Ketta, sjá tröll.

Klæði, sjá skipaheiti.

Klaustr, 3, 56; 6, 354; 7, 100.
196. 207; 9, 492. 493. 532.
535; 10, 102. 103; 11, 202.
299. 343. 344. 350, kapella,
11, 434. múnkaklaustr, 10, 86.
svartmúnkaklaustr, 1, 231; 11,
440. 444. nunnuklaustr, 1, 252;
8, 123. 197. Mikjálsklaustr,
10, 106. Þorvaldsklaustr, 1,
275. Predikaraklaustr, 10, 76.

Helgasetr, 8, 197. Elgisetr, 9,
530. 532; 10, 1. 408. Klerivás,
11, 392. Spítali, 11, 202. 301.

Klukkur, 3, 60; 4, 279; 6, 147.
266; 11, 159. herklukka, 9,
127. 369. 510. 529. nonklukka,
7, 32. Glöð, 5, 133; 6, 63.
klukkuhljóð, 1, 260. í lopti, 5,
133; 6, 63.

Klumba, sjá hervopnaheiti.

Knattleikr, sjá leikir.

Knútsdrápa, sjá kvæði.

Knör, sjá skipategundir.

Kómeta, 9, 482.

Korbúnuhosur, sjá búningr.

Krakar (vígvelar), 8, 177. 255.
426.

Krákur, sjá fuglaheiti.

Kristniboð, 1, 32. 33. 109. 120.
129. 139. 201. 228. 267. 269.
271. 277. 279. 297. 300. 303;
2, 18. 30. 32. 35. 122. 129.
144. 175. 235; 3, 165; 5, 51.
67; 10, 250. 280. 306. 318.
kristni endrhætt, 4, 116. 144.
232. 239. 249. 270; 7, 152.

Kristnilög, sjá lög.

Kristsmíni, sjá minni.

Krossar reistir, 1, 247; 5, 19.
krossinn helgi, 7, 139. 194.
195.

Krossmark, 1, 35. 144; 2, 200.

Kúfinhetta, sjá skútur.

Kúfi, sjá búningr.

Kveif, sjá búningr.

Kvennskikkja, sjá búningr.

Kvernbitr, sjá sverðaheiti.

Kvæði: Bandadrápa, 2, 288. 289.

Bjarkamál, 5, 59. Blágagla-
drápa, 6, 197. Búadrápa, 1,
171-73. 178. 179. Elfarvisur,
8, 267. Erlingsdrápa, 7, 232.
Eiríksdrápa, 1, 164. 165. 167.
170. 224; 4, 62; 11, 195.
198. 199. Glymdrápa, 4, 212.
Gráfeldardrápa, 1, 25. 88. 92.
Grissvisur, 3, 20. Gæljunga-
kviða, 5, 100. 108. Haleyatál,
10, 390. Haraldsdrápa, 7, 184.
Haraldsstíkki, 6, 408. Hakonar-

B b 2

- drápa, 1, 27. 38. Hákönarkviða, 9, 234. 265. Hrafnamal, 10, 120. 127. 133. Hrynghenda, 6, 23. 26. 67. 85. Höfublausi, 5, 5. 175. Jömsvikingadrápa, 1, 161. 166. 174. 175. 177. 179. 181. Kálfs flokk, 5, 123. Knútsdrápa, 4, 351. 354. 362. Kolluvisur, 6, 366. Magnússdrápa, 5, 118; 6, 26; 7, 4. 5; 11, 209. Nesjavísur, 4, 97. Nizarvísur, 11, 215. Oddmjórr, 10, 378. Ólafsdraða, 2, 311; 5, 149; 6, 66; 7, 355. Rekstefja, 1, 100. 105. Roðadrápa, 3, 38; 4, 362. Sendibit, 4, 12. Sexstefja, 5, 88; 6, 129. Snjófríðardraða, 10, 208. Sorptrogsvísur, 6, 336. Tryggvallokk, 3, 54; 5, 116. Tugdrápa, 11, 205. Uppreistardraða, 5, 210. Vellekla, 1, 55. 91. 95. 186. 223; 11, 420. Valþjófsflokk, 6, 426. Vestfararvísur, 4, 352. Ynglingatal, 10, 210.
- Kýla, sjá hervopnaheiti.
 Kynjalæti, 2, 156. 157; 6, 205.
 Kyrkjur gjörvar, 1, 107. 109. 203. 230. 244. 267. 269. 271; 2, 27. 36. 231. 233; 4, 249. 272. 279; 5, 107. 139. 143. 216. 223. 238; 6, 146. 267. 440. 444; 7, 100. 110. 159.
- Kyrtilsklæði, sjá búningr.
 Kænliga varðveitt fæ, 4, 329; 6, 96. 381. 382.
 Kögr, 10, 128. 150; 8, 237.
 Kösungr, sjá búningr.
- L**agadeilur, 5, 261-65; 7, 128-42.
 Lagasetningar, 1, 6. 31; 4, 8. 18; 5, 101. 110. 131; 10, 300; 11, 75.
 Lágir skör, sjá búningr.
 Landaleitan, 1, 235. 238. 247.
 Landaskipti, 1, 6. 7. 22. 90. 108. 115; 3, 14; 4, 8. 23. 227; 5, 297; 7, 74. 176.
 Landeyða (merki), 4, 12. 419; 6, 178.
- Landráð, 4, 64; 5, 34. 187; 6, 10; 7, 309.
 Landslög, 1, 70. 153. 285; 2, 54; 4, 155.
 Landssibir, 1, 150; 4, 154; 6, 171; 10, 220. 227.
 Landtjald, sjá tjald.
 Långifrjädagr, sjá skipaheiti.
 Långskip, sjá skipategundir.
 Lásbogi, 2, 311; 8, 285. 387.
 Launvig, sjá vig.
 Leggebitr, sjá sverðheiti.
 Leikir, 1, 78; 6, 105. knattleikr, 3, 186. Pabreimsleikr, 7, 97; 11, 315. svipuleikr, 3, 193. 196.
 Leon, sjá dýraheiti.
 Lerept, 6, 348; 10, 70; 11, 309.
 Linklæði, sjá búningr.
 Ljosagull, sjá gull.
 Lobkapa, sjá búningr.
 Lokhvila, 2, 84.
 Lopt, 2, 5. 178; 4, 263; 5, 307; 6, 280. 361; 7, 345; 9, 18. 25. 129; 11, 117. 279. 437. lopthus, 8, 1; 9, 362. loptstofa, 8, 13. loptskemma, 1, 166; 5, 259. lopthöll, 10, 149. loptvalir, 6, 338. loptræ, 4, 169; 9, 239. sjáfarlopt, 6, 162.
 Lýtir, sjá Guðir.
 Lög: heðin lög, 3, 105. kristarlög, 2, 242. Heiðsævislög, 1, 31; 4, 18. Gulaþingalög, 1, 31; 4, 18. hin nýu lög, 10, 152.
 Lögbæk: lögbok, 9, 331. Grágás, 8, 277. Gullbotuskra, 8, 301. Gullfjör. 8, 277.
 Lögmenn, 3, 105; 4, 115. 155. 156. 158. 176. 198. 203. 333; 5, 248. 259. 266; 6, 334. 335; 7, 133. 138. 141. 250; 9, 52. 93. 95. 185. 209. 255. 269. 275. 278. 325. 326. 329. 330. 334. 346. 364. 378. 384. 391. 407. 520. 527; 10, 8. 159. 299.
 Lögsögumenn, 1, 251; 4, 109. 283. 283. 287. 306. 343; 10, 299.
 Lögþingi, 1, 232.

- Magnússdrápa**, sjá kvæði.
Málaspjöt, sjá hervopnaheiti.
Máli, 1, 1; 6, 134. 243. 245; 8, 106.
Malshættir, 1, 41; 2, 33. 39. 55. 69. 94. 107. 138. 269. 321; 3, 96. 97. 206; 4, 147. 149. 175. 279. 321. 346. 374; 5, 13. 199. 294. 314; 6, 28. 155. 220. 414; 7, 12. 19-21. 72. 73. 262. 288; 9, 508; 10, 259; 11, 20. 112. 154. 155.
Mannalýsing, 1, 17. 19. 31. 155. 219. 248. 257; 2, 20. 84. 90. 120. 153. 154. 169; 3, 17. 18. 45. 108. 113. 153. 175. 4, 8. 17. 33. 38. 61. 69. 76. 109. 111. 198. 214. 229. 337. 341; 5, 67. 238. 241; 6, 30. 59. 104. 131. 232. 250. 265. 266. 424. 429. 431. 438; 7, 63. 101. 175. 199. 238. 239. 291. 319. 321. 327. 343; 8, 238. 446; 9, 4. 77. 95. 99. 205. 213. 535; 10, 73. 88. 111. 151. 177. 204. 206. 234. 265. 266. 321. 380. 381. 387. 393. 397. 415. 420; 11, 8. 44. 78. 79. 90. 203. 205. 215. 223. 226. 227. 294. 296. 298. 317. 319. 342. 353. 422.
Mannjalnaðr, 1, 58; 4, 333; 5, 159. 192.
Mansal, 1, 78. 80. 186. 289; 2, 95; 3, 160; 10, 224. 227.
Mariusub, sjá skipaheiti.
Markabr, 1, 185; 4, 46. 154.
Melrakkabelgir, 6, 251.
Messuklæði og merking þeirra, 3, 167; 9, 275.
Metaskálar, 6, 183; 11, 128. 158.
Mindak, 1, 239.
Minni, 1, 37. 161. 162; 3, 191; 4, 234; 6, 52. Kristsminni, 1, 162. Michaelisminni, 1, 162.
Martuminni, 10, 19.
Mismæli, 5, 201.
Missýningar, 4, 47; 5, 161.
Morð, 1, 240; 5, 181; 7, 204. 333; 8, 439. sjálfsmorð, 3, 142.
Mulaþing, sjá þing.
Mýlar, 10, 205, 206.
Mæringr, sjá sverðaheiti.
Mösurbolli, 6, 184.
Möttull, sjá búningr.
Nafnfestar, 2, 51; 3, 99. 133. 182. 303.
Naubúngakostur, 1, 112. 115. 126. 132; 2, 12. 114. 165; 3, 130; 4, 163. 224. 226. 327.
Nesjavísur, sjá kvæði.
Nesnám, sjá strandhögg.
Nibingsverk, 2, 93. 257; 3, 44. 92; 4, 11; 5, 14; 7, 250. 267. 325; 10, 327; 11, 241. 333.
Njörbr, sjá gubaheiti.
Nunnuklaustr, sjá klaustr.
Nunnusetr, sjá klaustr.
Næfrar, 9, 44. 45. 165.
Nökkvi, sjá skipategundir.
Óargadýr, 11, 414.
Oddmjör, sjá kvæði.
Óðinn, sjá guðaheiti.
Óðinsheiti: Hárr, 10, 171. 377. Jólnir, 10, 171. 377. Víðrir, 10, 171. 377. Þrði, 171. 377.
Óböl gefin bændum, 1, 21. 197.
Ofn, 8, 9.
Ofriki, 1, 208; 2, 207; 4, 267; 9, 18. 118. 276. 459. 462. 469; 10, 269.
Ógnarbrandr, sjá skipaheiti.
Ójafnaðr, 4, 218. 259; 5, 135; 6, 103. 212.
Ólafsdraða, sjá kvæði.
Ólafssub, sjá skipaheiti.
Ólpa, sjá búningr.
Orgau, sjá hljóðfæraheiti.
Ormar, 10, 380. 407. eitromr, 6, 164. lýngormr, 2, 179; 6, 296. ormr á gulli, 6, 143. vermsli, 6, 350. pöddur, 10, 380. yrmlingar, 10, 325. 380.
Ormasótt, sjá sjukdómar.
Ormrinn lángi, sjá skipaheiti.
Ormrinn skurmi, sjá skipaheiti.
Orrahrð, sjá bardagar.
Orri, sjá fuglaheiti.
Oskmey, sjá skipaheiti.

Óspektir og bardagi við drykkju, Roða, 5, 136. 342. 344. 346; 8, 248.

Padreimsleikr, sjá leikir.

Palstafr, sjá skotvopn.

Panzari, sjá herklæði.

Pell, 5, 106; 6, 1; 7, 94. 197; 10, 231. 244. 255. 260; 11, 385. gudvesfjarpell, 5, 274.

Pellsklæði, sjá buningr.

Peningar, 1, 79. 256. silfrpen-
ingar, 4, 300; 6, 184; 8, 143.
gullpeningar, 1, 1.

Pizamarr, sjá gudaheiti.

Polótasvarf, 6, 171.

Primsigning, 1, 139. 142; 2, 243; 5, 303; 10, 242.

Prior, 9, 325.

Purpuraklæði, sjá buningr.

Puruvit, sjá gudaheiti.

Rabagerðir, 1, 84. 86. 127. 257;
2, 26. 31; 4, 146. 324. 363;
5, 18. 54. 71; 7, 257. 279;
8, 69; 11, 243. 244. 248. 534.

Ráðbriki kvenna, 4, 319.

Rán, 4, 331; 5, 257; 8, 43.

Rángsleitni, 5, 211.

Ransökuð hús, 1, 70. 215; 2,
103; 8, 329; 9, 27. 133. 362.
530; 10, 270. skip, 4, 328;
6, 378. 381.

Rauðagull, sjá gull.

Rauðsída, sjá skipaheiti.

Rauðsub, sjá skipaheiti.

Raumaþing, sjá þing.

Rausn og rikmenska, 4, 70. 254.

Refan, sjá skútur.

Refði, sjá hervopnaheiti.

Reformr, sjá sjúkdómar.

Refr, sjá dýraheiti.

Reibarduna, 10, 30.

Reiði og heityrði, 2, 130.

Rekstefja, sjá kvæði.

Ríkisvöndr, 10, 15. 109. gull-
vöndr, 8, 193.

Rinvit, sjá gudaheiti.

Rjúpa, sjá fuglaheiti.

Röð og reit, 9, 36.

Röðaðrapa, sjá kvæði.

Röðrarskúta, sjá skútur.

Rögburðr, 1, 99; 2, 34. 55.
57. 145; 3, 131. 226; 4, 380;
5, 125. 184. 317. 330; 6, 95.
144. 160. 185; 11, 432.

Rómserðir, 3, 19. 33. 52. 56.
225; 4, 273; 5, 121; 6, 36.
302; 8, 11; 11, 202. 299.

Rudda, sjá hervopnaheiti.

Rúnir, 3, 109. 110; 6, 271.
Rúnakefli, 9, 390. 490.

Rýð, sjá skipaheiti.

Rýgjabröndr, sjá skipaheiti.

Rytningr, sjá hervopnaheiti.

Ræba yfir greptri, 8, 99 - 103.
239

Salugjafir, 9, 213.

Sakeyrir, sjá eyrir.

Samburðaröl, 7, 190. 303.

Sameign fjár, 5, 253.

Sax, sjá hervopnaheiti.

Segl, 6, 357. stöfuð, 2, 301; 4,
354; 11, 437. stöfuð með vendi,
4, 255. 277. blástöfuð, 10, 345.
stöfuð blá með vendi, 4, 372.
sett pellum, 7, 94.

Seiðmenn, 1, 10; 2, 134; 4, 10.

Sel, 2, 247-50; 5, 21. 22. sætur,
4, 8; 5, 22; 8, 55. 379.

Sendibit, sjá kvæði.

Sendifarir, sendimenn, 1, 15. 16.
53. 86; 2, 58. 148. 245; 3,
68. 83; 4, 128. 280; 5, 320;
9, 450. 455; 10, 4. 32. 38.
43. 45. 59. 63. 69. 96. 104.
115. 155. 161; 11, 8. 11. 22.
26. 29. 68. 81. 282. 393. 397.
398. 402.

Serkr (tala), 11, 325.

Sexstefja, sjá kvæði.

Sjáfarlopt, sjá lopt.

Sjálfðæmi, 1, 51; 2, 110; 7, 164.

Sjálfsmorð, sjá morð.

Síðasti vili, 1, 46. 248; 2, 12;
6, 226.

Síðvenja, 1, 32. 150; 5, 26.

- Sigrbakn, 6, 413.
 Sigrluga (merki), 8, 291. 318. 374. 417.
 Sigrmark, 1, 136.
 Silfr, 3, 118. 158; 4, 57. 137. 265. 300. 345; 5, 35. 136. 194. 346; 6, 113. 218. 302. 306. 372. 375. hosa full af silfri, 6, 305. 307. kistill fullr af silfri, 3, 136.
 Silkiklæði, sjá buningr.
 Sjukdómar, 2, 200; 5, 223; 8, 443; 9, 383; 10, 72. 147. bráða sótt, 10, 135. gulusótt, 11, 202. brottfallssótt, 5, 213. reformr, 6, 438. ormasótt, 6, 350. vísfyrting, 6, 141. vanstilli, 7, 156. 160.
 Skaktafl, sjá tafl.
 Skalar, 1, 240. 252. 290; 3, 74. 81, 124.
 Skaldskapr, sjá kvæði.
 Skallatsklæði, sjá buningr.
 Skaptker, sjá borðbunabr.
 Skeggi, sjá skipaheiti.
 Skeggjabaugr, sjá haugar.
 Skeið, sjá skipateygundir.
 Skjaldarmerki, 1, 134; 5, 65; 7, 69; 11, 272.
 Skjaldmey, sjá skipaheiti.
 Skúti, 1, 9; 3, 123; 4, 167. 337. 338; 8, 437; 10, 201. 202. skúðageizli, 4, 337. skútsleði, 4, 200.
 Skinn, skinnavara: gráskinn, 2, 278; 6, 358; 7, 34; 10, 75; 11, 325. 328. hvít skinn, 4, 185; 10, 75. hjór og savali, 4, 298. 320; 5, 274. grávara, 4, 200. 298. 329; 9, 320.
 Skinnföt, sjá buningr.
 Skip reist, 2, 50. 217; 6, 308; 8, 181. 197. 372; 9, 33. 117. 193. 203. 227. 434; 10, 294. 305. 319.
 Skip skarab skjöldum, 1, 100; 6, 120. sett yfir eið, 6, 297; 9, 402. 406. sett yfir land, 8, 45. 426; 9, 401. 494; 11, 355. sett yfir skóg, 9, 406. 407.
 Skipaheiti: Bokaskreppa, 8, 320; 9, 14. 15. 113. 115. Bækisub, 7, 264; 8, 284. 287. 289. Draglaun, 7, 289. Dragmok, 10, 52. Dreki, 9, 393; 10, 52. Erkisub, 8, 209. Fjarðarkolla, 8, 138. Fley, 8, 209. 211. 227. Grágás, 8, 137. Gestaskalpr, 9, 27. 135. 163. Gullbringa, 8, 184; 9, 27. 42. 43. 135. 163. 165. 337. 478. Görsuð, 8, 320. Görn, 8, 138. Hárhniðr, 8, 138. Hásaugabúza, 9, 303. Hjálpr, 8, 197. Hreinn, 7, 217. Höftabúza, 8, 137. 142. 146. 418. Hugró, 8, 385; 9, 478. 480. Karlshöfði, 4, 95. Keipa, 8, 204. Kjölir, 10, 30. Krossuð, 10, 53. 54. 60. Kúfinhetta, 9, 507. Långifrádagr, 9, 425. 456. 457. Lirta, 9, 27. 135. 163. Mariusuð, 8, 181. 196. 198. 218. 224; 10, 74. 77. 84. 90. Ögnarbrandr, 8, 372. 386; 9, 27. 43. 135. 268. Olafsuð, 8, 99. 137-39. 142; 9, 241. 434. 437. 478; 10, 36. 52. 54. 64. Ormrinn lángi, 2, 219. 274. 278. 280. 300-304. 307. 310. 312. 314. 315. 318. 325. 328; 3, 2. 3. 5-7. 11-13. 29. 55. 59. 60. 155. 157. 198. 203. 226. 227; 6, 308; 7, 11; 10, 319. 321. 323. 328. 339. 345-48. 350. 353. 354. 356-358. 361-64. 368. Ormrinn skammi, 2, 50. 219. 304. 306. 312. 314; 10, 305. 347. 353. Oskmey, 8, 198. Rauðsída, 8, 387. Rauðsuð, 8, 377. 383. Refan, 8, 130. Ryb, 8, 98. Rýgjabrandr, 9, 478; 10, 52. Skalpr, 8, 385. Sygnabrandr, 8, 340. Suð, 9, 247. Skeggi, 8, 131. 137. 142. 209. 224; 9, 302. Skjaldmey, 8, 209. Klæði, 9, 27. Holmabúza, 9, 456. Stángarfóli, 8, 263. Stokkabúza, 9, 302. 303. Strindakolla, 9, 456. Sættaspillir, 9, 345. 362. Trana, 2, 50. 178. 179. 280.

304. 306. 312. 314; 10, 294.
 347. 353. 354. Visundr, 4,
 348; 5, 29; 6, 50. Vísja, 8,
 197. Vallabúza, 8, 204. Vætt-
 an, 9, 507. Uxi, 9, 368. Járn-
 barði, 2, 210. 317. 318. 320.
 324. 325. 327. 328. 331; 10,
 355. 356. 368; 11, 131-33.
 Gestafley, 8, 211. 227.
 Skipalýsing, 2, 50. 179. 219.
 303. 310; 5, 304; 6, 120.
 308; 9, 33. 145; 10, 10. 77.
 120; 11, 437.
 Skipategundir: áttæringr, 9, 475.
 Austrfararnör, 7, 256. 262.
 265. Austrfararskip, 8, 209;
 9, 44. búza, 11, 425. dreki,
 2, 179. 182. 217. 303; 4,
 354; 5, 311; 6, 314. 360; 7,
 51. 109. 248. 249; 10, 36.
 77. 204-206; 11, 45. 46. 375.
 gullbúinn dreki, 2, 303. dröm-
 undr, 7, 231; 9, 415. galeið,
 6, 134. 168; 7, 78. karfi, 4,
 105. 149. 150; 5, 306; 8,
 377. 424. eikjukarfi, 4, 185.
 eikja, 8, 37. kugg, 8, 272;
 9, 13. 44. 350. 368. 452; 10,
 23. 29. 92. 135. 137. 138.
 140. 153. 248; 11, 31. knör,
 1, 246; 2, 107; 3, 36; 4, 66;
 5, 169; 6, 198. 239. 249. 305.
 307. 377; 9, 167. 292; 10,
 13. 395; 11, 430. 437. lán-
 skip, 2, 50. 285. 303; 4, 260;
 5, 42; 6, 36. 249; 7, 217. 231.
 260. 289; 8, 123. 160. 164.
 197. 272. 274. 305. 320. 325.
 336. 382; 9, 29. 137. 155.
 239. 274. 300. 387. 410. 416.
 429. 478; 10, 80. 123. 135.
 186. 189. 196. 396. 406. 411;
 11, 32. 74. 90. 182. skútur,
 1, 60; 2, 299; 3, 1. 2. 4.
 171. 275; 5, 9; 6, 317. 330.
 357; 7, 182. 201. 234. 283.
 287. 310; 8, 114. 121. 130.
 158. 182. 217. 256. 424; 9,
 6. 11. 14. 15. 21. 29. 32.
 36-38. 119. 135. 151. 153.
 167. 226. 300. 374. 471. 474.
 476. 525; 10, 25. 71. 364.
 396. hleypiskúta, 1, 167; 6,
 177; 7, 206. roðarskúta, 2,
 261; 10, 305. kertissveinaskúta,
 10, 157. Refan, 8, 130. skútur
 smíðabær af Finnum, 7, 216.
 skeið, 1, 46. 179; 2, 301. 302.
 327; 3, 41. 43. 227; 4, 70.
 72; 5, 9. 12. 129. 169; 6,
 308; 8, 104; 10, 346; 11,
 374. snekkja, 1, 27; 2, 50.
 299; 3, 8. 32. 179; 4, 122. 237.
 260. 331; 5, 115; 7, 10. 188.
 213. 310; 8, 131; 10, 75; 11,
 26. 45. 46. 66. 125. Vinda
 snekkja, 2, 299. 308. 327; 3,
 4. 32; 7, 188. 213; 10, 344.
 365. sexæringr, 2, 168; 9, 32.
 byrðingr, 4, 255; 7, 283. 286;
 8, 40. 208. 263. 274. 372; 9,
 18. 20. 44. 46. 299. 301. 345.
 470. 471. 474; 10, 25; 11,
 430. bát, 6, 248. 249. 320;
 7, 82. 288. 310; 8, 185. 223.
 225. 227; 9, 67. 133; 10,
 134. 137. 139. 141. 142. 153.
 206; 11, 361.
 Skipreiða, 9, 248. 336. 415.
 Skiptapar, 2, 80; 5, 33. 181.
 252; 7, 188. 214; 9, 28. 135.
 320. 415. 421. 427; 10, 31.
 45. 145; 11, 58. 238. 352.
 369.
 Skirn, 1, 17. 23. 107. 108. 129.
 141. 146. 148. 202. 230. 251.
 259. 264. 271. 278. 279. 283.
 296. 299. 301; 2, 19. 30. 39.
 42. 49. 123. 126. 152. 157.
 160. 201. 246. 274. 284; 3,
 15. 130; 10, 242. 251. 274.
 278. 280. 324; 11, 39. 324.
 406. 407. 418.
 Skirta, sjá buníng.
 Skógarbjörn, sjá dýraheiti.
 Skot: beinskeyti, 1, 176. 182;
 2, 271. 320; 3, 193; 8, 140.
 obeinskeyti, 2, 320. 330; 8,
 140.
 Skotvopn; bíldör, 2, 320; 10,
 362. broddr, 7, 211; 9, 528.
 broddör, 7, 338. fleinn, 1, 45.

- fléttskepta, 5, 78; 6, 77. gaf-
 lok, 1, 311. 321. 330; 6, 77;
 8, 76. páttafr, 7, 265; 8, 139.
 224. 389. skeyti, 2, 332.
 Skrin, 1, 231; 5, 120. 144. 149;
 6, 325. 395. 402; 7, 194.
 211; 8, 245; 9, 12. 99. 256.
 264. 461. 462. 496; 10, 163;
 11, 201. 309. 345.
 Skurðgob, 1, 97. 133. 137. 139.
 202. 229. 244. 282. 283. 295;
 10, 232. 291. 292; 11, 384.
 385.
 Skutill, 1, 259. gullbúinn, 6, 232.
 Skútur, sjá skipategundir.
 Skykkja, sjá búningr.
 Slebi, 9, 25. 55. 131. 353. 357;
 10, 373. 377.
 Slægt, 2, 113; 5, 197; 6, 377.
 Sorptrogavísur, sjá kvæði.
 Spámenn, spádómar, 1, 96. 145.
 146. 261; 2, 195. 285; 4,
 71. 83; 10, 223. 228. 262.
 338. 339. 392. 393.
 Spángabrynja, sjá herklæði.
 Spárða, sjá hervopnaheiti.
 Staðkarlsgerfi, sjá dularbúningr.
 Staðfóljair, 2, 314. 315; 4, 40.
 100; 7, 264; 8, 289; 9, 44.
 129. 165. 167; 10, 68.
 Stafr og skreppa, 6, 302.
 Stálhúsa, sjá herklæði.
 Stángarfóli, sjá skipaheiti.
 Stilling, 1, 15; 3, 156; 4, 47;
 11, 437.
 Stóðross, sjá dýraheiti.
 Stórmennska, 1, 2. 3, 16-18.
 39; 4, 75; 5, 5. 158; 7, 87.
 95.
 Störmerki, 2, 147. 231. 269.
 Strandhögg, 1, 128. 136. 151.
 195; 6, 79; 7, 68; 9, 296;
 10, 239. 414; 11, 91. 122.
 nesnám, 1, 195; 4, 229.
 Straumseyarþing, sjá þing.
 Stríðsvelar, 4, 359; 5, 157. 280.
 286; 6, 148-58.
 Stræti yfirbreidd dýrum klæðum,
 7, 86. pelli, 7, 94.
 Sundfarir, 2, 28. 269; 7, 165;
 10, 294.
 Sundrgerðir, 6, 440.
 Svardagar, sjá cibar.
 Sverbaheiti: bastarbr, 7, 297.
 bæsingr, 4, 37. 38. 58; 5,
 165; 10, 214. fetsbreiðr, 1, 43.
 fiskhrygg, 8, 221. fótbitr, 2,
 257. hneitir, 4, 58; 5, 65.
 111. 112. 165. kvernbitr, 1,
 17. 43. 44; 10, 384. leggbitr,
 7, 69. 72. mæringr, 4, 110.
 skarði, 9, 274. 276. Skjald-
 vararnautr, 3, 130. 134.
 Svík, 1, 9. 18. 54. 60. 74. 85.
 104. 158. 191. 262; 2, 49.
 60. 82. 84. 165. 298; 3, 32.
 63. 66. 78. 85. 193; 4, 21.
 43. 173. 220. 303; 5, 171.
 256. 292; 7, 103. 179. 194.
 201. 203. 316. 333. 360; 10,
 285. 286; 11, 21. 24. 25.
 102. 365. 366. 422. 433. 435.
 Svipuleikr, sjá leikir.
 Sæluhús, 2, 82. 124. 128. 133;
 4, 337; 9, 353.
 Sættafundir, sættir, 1, 13. 49.
 57. 58. 106. 129. 160. 197;
 3, 80; 4, 139. 143. 160; 5,
 132; 6, 27. 101. 177. 243.
 285. 432; 7, 23; 8, 152; 9,
 53. 185. 284. 337. 432. 436.
 447. 448; 10, 44. 56. 83.
 403; 11, 39. 87. 356. 357.
 359. 363. 392. 394. 407. 420.
 Sætr, sjá sæl.
 Söðull, 10, 140; 11, 190. gyllr
 söðull, 8, 52. kvennsöðull, 10,
 87. þýakr söðull, 11, 443.
 Söðultreyja, 4, 58; 5, 165.
 T
 Tafl: hneftafl, 6, 29. skáktafl,
 4, 366; 11, 366. taflborð, 4,
 366; 10, 15. 109.
 Tala fyrir líði, 2, 96; 5, 52. 63.
 74; 6, 75; 8, 53. 77. 92.
 115. 133. 214. 217. 218; 9,
 507. 508; 11, 339.
 Tannse, 1, 210; 4, 32; 10, 352.
 Tannhjölt, 7, 69.
 Tekin hús á bændum, 8, 58. 172.
 tekin upp bu, 3, 133; 8, 60

164. 380; 11, 79. 83. 85.
skip, 8, 47. 82. 193. 425.
Teningakast, 4, 210.
Tíðabók, sjá bækur.
Tilkall til ríkis, 1, 82. 200; 4,
291; 5, 274. 294; 6, 92. til
fjar, 6, 274.
Timbur (skinnatala = 40), 11, 325.
Tjöld í höllum, 1, 118; 5, 274; 6,
3; 11, 16-17. á skipum, 2, 303;
4, 306. 372; 6, 262. landtjöld,
2, 264; 5, 19. 21; 6, 162;
8, 180; 9, 275; 10, 14. 83;
11, 371. gulli buin; 3, 136;
5, 287. svört tjöld, 10, 204.
tjöld úr pelli, 10, 232.
Trana, sjá skipaheiti.
Tryggvaflokkur, sjá kvæði.
Tryggvareyrr, sjá haugar.
Tröll, 2, 185; 3, 122. 127. 133.
134; 4, 339; 6, 402; 10,
330-32.
Tugdrápa, sjá kvæði.
Tuglamöttull, sjá buningur.
Týgilknifr, sjá gripir.
Töskur með gull, sjá gull.
- Ú**
Úfskurðr, 3, 31; 11, 200.
Ullarserkr, sjá buningur.
Undirklefi, 9, 425.
Undr, 1, 252; 5, 246; 7, 182.
Uppháfir skór, sjá buningur.
Upphlaup á þingum, 2, 35; 124.
235; 9, 271. í veizlu, 3,
192; 8, 166. 396.
Uppreistardrápa, sjá kvæði.
Uppsalaþing, sjá þing.
Útanferðir, 1, 257. 276; 2, 12.
26. 64. 144. 206. 208. 215;
3, 91. 120. 213; 4, 127. 287;
6, 31. 108. 291. 360; 7, 29.
151.
Útboð, leiðangr, 1, 22. 61. 64.
93. 94. 110. 120. 153; 2,
245. 293; 4, 14. 16. 94. 325.
341; 5, 16. 44. 115. 279; 6,
54. 56. 251. 256. 308. 400.
435; 7, 29. 151; 8, 109. 311;
9, 12. 28. 33. 61. 91. 101.
135. 209. 297. 298. 373. 390.
438. 446; 10, 34. 52. 64. 94.
337. 341. 403; 11, 27. 29.
120. 121. 244. 351. 359. 370.
373. 391. 393-95. 397-99.
Útleigðir, sektir, 1, 222; 2, 207;
3, 142. 147; 4, 319; 6, 98.
107. 111.
Uxi, sjá dýraheiti.
Uxi, sjá skipaheiti.
- V**
Vadmálslæði, sjá buningur.
Vald og ofríki, 6, 271; 7, 35.
Valhnetr, 6, 147; 7, 98.
Vallabúza, sjá skipaheiti.
Valslaungur, 6, 156; 7, 183; 8,
177. 305. 307. 374; 10, 237;
11, 75. mánga, 9, 10. 103.
Valþjófsflokkur, sjá kvæði.
Vanstilli, sjá sjukdomar.
Vararfeldr, sjá buningur.
Vargskinsólpa, sjá buningur.
Vebjargþing, sjá þing.
Veðjan, 2, 275; 6, 369. 374;
7, 170; 10, 313.
Vefrött, 1, 239.
Veizlustofur, 4, 108; 6, 439.
Vellekla, sjá kvæði.
Vesl, sjá buningur.
Viðbjörn, sjá dýraheiti.
Viðsjá, sjá skipaheiti.
Vig, 2, 54. 172. 202. 204. 250;
3, 21. 86. 154; 4, 120. 169.
171. 221. 262. 277. 317. 348;
5, 125. 246; 6, 6. 104. 110.
209. 212. 280. 337; 7, 31.
203. 333. 348. unnð í kirkju,
4, 367; 9, 26. 131. 294. 399.
einvíg, 1, 150. 151; 10, 256.
launvíg, 4, 309.
Viggryðlar, 6, 263; 9, 303. vig-
gryðlub skip, 8, 32. 216. 286;
10, 350.
Vigi lýst á hendr sér, 7, 31.
204. 333.
Vigsla: vigðir pávar, 10, 159.
biskupar, 1, 109; 8, 268. 296.
297; 1, 394. kongar, 6, 50;
7, 307; 8, 297; 10, 15. 109.
11, 360. 387. kirkjur, 1, 32;
2, 257; 4, 238. 277; 5, 139.

143. 223; 6, 146. 167. 444;
11, 385. 386. kirkjugarðr, 11,
386. björg og haurar, 2, 184.
eldr, 2, 205; 11, 309. 394.
408. 418. gullkross, 6, 142.
Vigsluklaði, 10, 15. 16. 109.
vigslugull, 10, 15. vigslusverb,
10, 109.
Vigvelar, 1, 103. 127; 6, 145;
10, 259. 260. 302. 303. 334.
Vigsbætur, 6, 37.
Vindasnekkja sjá skipategundir.
Vit, 2, 57; 3, 155. 156; 6, 242.
Vitfyrting, sjá sjukðómar.
Vitran, 2, 281. 283.
Viturlig andsvör, 4, 275; 5, 332.
Volk og vos, 8, 18. 31. 52; 9,
233.
Vættan, sjá akútur.
Völvur, Völvuspáðómar, 1, 76;
4, 46; 5, 166.

Ynglingatal, sjá kvæði.
Yrmlingar, sjá ormar.
Yxn, sjá dýraheiti.

Þegnildi og Nefgildi, 4, 313.
Þing, þingaheiti: allsherjarþing,
1, 224; 4, 202. alþing, 1,
242. 267. 269. 273. 285; 2,
172. 201. 207. 223; 3, 100.
210; 6, 266; 10, 97. 113.
attaþing, 1, 220. Borgar-
þing, 7, 206; 8, 310; 9, 7.
34. 147. 224. 269. 446. Eyra-
þing, 6, 13. 24. 237; 7, 1.
228. 291. 300. 311. 334; 8,
41. 365; 9, 1. 7. 15. 48. 61.
91. 97. 99. 113. 171. 199. 215.
231. 242. 243. 252. 254. 328.
449. 460. 461. 477. 496. 528;
10, 79. 273. Fjögraþing, 1,
301; 7, 308. Frostuþing,
1, 32. 34; 2, 35. 43; 7, 136.
137. 139; 10, 100. 322. Gagn-
dagþing, 8, 310. 346. Gula-
þing, 1, 288. 297; 7, 136.

139; 10, 153. Haugaþing, 7,
176; 8, 245; 9, 13. 89. 153.
187. 269. Hlegranessþing, 10,
113. Hornboruþing, 9, 269.
Húnavasþing, 2, 12; 3, 21.
Heiðsævisþing, 7, 136. 139.
Keflseyarþing, 7, 134. 142.
Mulaþing, 4, 163. Raumaþing,
9, 247. 259. Straumseyarþing,
2, 46. Uppsalaþing, 4, 142.
160. 202. 205. Vebjargaþing,
6, 51. 54; 11, 216. 223. 286.
396. Þornesþing, 10, 113.
Þrándarnesþing, 7, 134. 136.
142. Þverárþing, 10, 113.
Þingaráttur, 1, 33. 126. 139.
215. 220. 225. 281; 2, 41.
45. 124. 226. 240; 3, 157;
4, 15. 84. 113. 160. 245. 309;
5, 69. 70. 269; 6, 13. 44.
54; 7, 7. 18. 35. 256; 8, 61.
173. 205. 229. 233. 238. 250.
299. 312. 345. 348. 365; 9,
35. 149. 197-99. 250-52. 256.
261. 262. 280. 281. 326. 327.
329. 332. 409. 463. 497. 498;
11, 217. 250-53. 263. 267-68.
305. 312.

Þjofnaðr, 2, 256; 3, 145.
Þofahattr, sjá búningr.
Þór, sjá gubaheiti.
Þorgerðr Hörgabrútr, sjá gyðjur.
Þorvaldsklaustr, sjá klaustr.
Þrándarnesþing, sjá þing.
Þroski snemmtækinn, 3, 113. 205.
Þverárþing, sjá þing.

Æðablað, 9, 75. 197.
Æfisögur, 1, 220-24; 6, 342-46.
Ægishjálmr, 8, 101.

Ökulskuar, sjá búningr.
Öndvegissúlur, 1, 240. 241; 2,
190; 3, 105.
Örn, sjá fuglaheiti.
Örtug, 11, 335. Örtugargull, 11, 2.
Öxar, sjá hervopnaheiti.

ORDATÍNINGR.

SKAMMSTAFANIR: afh. = afleiðingarháttir (*conjunctions*); ao. = atviksorð (*adverbium*); e. = eigandi (*genitivus*), Rask; et. = eintala (*num. sing.*), Rask; f. = fáiandi (*dativus*), Rask; fu. = fornafn (*pronomen*); fsh. = framsögubáttir (*indicativus*); gho. = geðshræringarorð (*interjectio*); gr. = greinir (*articulus*), Rask; h. = hvurugskyns orð (*neutrum*); k. = karlkent orð (*masculinum*); kv. = kvennkent orð (*femininum*); lo. = lýsingarorð (*adjectivum*); mt. = margtala (*num. plur.*), Rask; n. = nafn (*nom. substantivum*); s. = sögn (*verbum*), Rask; so. = samteingingarorð (*conjunctiv*); s. s. = sama sem; sto. = stöðuorð (*propositio*); þ. = þolandi (*accusativus*), Rask.

- A**, ofaukið að setningu: á vísu, frá sér, 2, 51. afhent, öbent, vísu, 10, 216. á frá, frá, 10, 8, 21.
- 404.
- Abbastr, amast, 7, 166.
- Áblásinn af h. anda, sá sem hefur Áskaup, skabakaup, 5, 255.
- innblástr h. anda, 10, 373.
- Áflást, með f., orka, 4, 291; 10, 118. áfást, 1, 289.
- Áblásning, innblástr, 10, 371.
- Áflást s. s. áflást, 3, 133. 223.
- Áblástr, a) andi, 10, 210. b) inn- Áflaga, gegn lögum, 7, 292. 305; 8, 278. 279.
- blástr, 3, 164; 5, 217.
- Áburðarmaðr, skartarmaðr, 4, 255.
- Áflaup, h. mt., áfgágr, 4, 236.
- Adventus domini, aðventa, jóla- Áfleitt, fráleitt, 7, 296.
- fasta, 9, 338.
- Áfleitt, stimamjúkr, skjótr ul, viðbragðs- fljótr, 4, 134, s. s. Áfengjan, áeggjan, 10, 379.
- offleitt.
- Áfáng, átök, handa átektir, áflog, Áffátt, áflprot, um megn, 3, 150.
- 6, 203. 209.
- Áfarubigr, akafliga stórlýndr, 7, Áfli, a) afl, megn, kraptr; sjá áfl- 20. mism. gr. 5.
- Áfát, 8, 119.
- Áfbod, hótun, 10, 199.
- Áfnám, missir, skabi, 7, 244.
- Áfburðar vel, ágætliga vel, 9, 515.
- b) áfnáms fé, gripur, sem tekið er af óskiptu herfáingi, 4, 28; 8, 237.
- Áfburðar járn, ágætt j., 10, 173.
- Áforma, a) koma orði á, 7, 89. b) á um gleði, hessa, byrja, 6, 342.
- Áfelli, a) sakargipt, 4, 310. b) vand- Áfráð, skattr(?); óeiginl., gjalda áfráð, biða skaða, 10, 324.
- ræði, 4, 146; 7, 150. c) mót- Áfrendr, prófaðr, fullkreyndr, 2, 81; 10, 321.
- læti, 7, 107. 108. d) begn- Áspringi, afspreingi, 8, 237.
- ing, 6, 147.
- Áfenginn, áfengr, 8, 447.
- Áfspringr, fregn, 8, 160.
- Áffaradagr, stósti dagr (veizlu), 3, 121; (jóna), 7, 184. 272.
- Áfstanda, miðla, 3, 208.
- Áffari, s. s. offari, 8, 237.
- Áfáýnis, úr auglýni, 8, 344.
- Áfgágr, með áfgaungum, af- Ást, apt, 10, 395.
- gágr, 3, 208.
- Áflhendr, segja sér áflhendan, reka

- Aftak, h., dráp, aftaka, 7, 360.
 Aftekt, afgjald, 11, 441; 5, 274.
 Aftækiligt, ræðligt, 8, 348.
 Aftækt, það sem orð er ágerandi, aðfinningarvert, 5, 341.
 Áfusa, þökk; mér er á þar á, mér er þökk á því, 9, 495; sb. aufusa.
 Áfýsi, kv., fýsn, laungun, 6, 165.
 Áfæra, álása, ámæla, 5, 90.
 Afæta, kv., ofurkappsmáðr, 3, 143; 11, 111.
 Agasamligt, ofríðligt, 7, 274.
 Agi, k., a) otti, 10, 406. b) ónæði, 6, 298. 430. 442; 10, 409.
 Ágirnd, ágengni, yfirgánger, 8, 195.
 Ágjarn, a) framgjarn, 8, 253; 10, 179. b) yfirgjarn, 4, 214; 11, 294.
 Ágæti, h., a) afbragð: gera atágætum, taka til einhvers, svo sem afbragðs, 7, 147. b) frægð, 11, 72.
 Áhánkast, fatlast, 6, 312.
 Áheyrar, áheyrsla, var, vís, 2, 295.
 Áhlýðinn, a) talhlýðinn, 7, 337. b) ráðþægin, 6, 431.
 Áhöfn, skipsfarmr, 5, 255.
 Áka; mér ekst eigi í tauma, mér bregzt ekki, 11, 121; honum var nær ekit, hann komst í kreppu, 9, 485.
 Ákafa, ao., akafliga, 7, 32. 126; 10, 173.
 Ákall, a) tilkall, 7, 56; 9, 324. 433. b) orðtak, 9, 510.
 Ákals, þræbeðni, 2, 268; 6, 239.
 Akfæri, h. mt., sleði með reipum og böndum, 3, 206.
 Aktaumar, k. mt., stjórntaumar, 5, 337.
 Ál, kv., ol, band, 6, 378.
 Aldaræbli, eignarréttur ævilangt, 8, 300.
 Aldarfarsbok, sagnabok, 1, 233.
 Aldarmál, ráðstöfun, sem baldast má ævilangt, 7, 139. 140.
 Aldarþópti, aldavin, 3, 72.
 Aldauka, allt dautt, útdáð, 6, 37; 11, 206.
 Aldinviðr, ávaxtartre, 9, 265.
 Aldri, ao., aldrei, 6, 11.
 Aldrtíli, k., líftíð, 8, 153.
 Aldrænn, gamall, 6, 65. 96.
 Alfari, alfarinn, 3, 91.
 Álfreka gánga, gánga nauðsynja sinna, 4, 308.
 Alhúsa, alhýsa, 10, 153.
 Álitaleyzi, athugaleyzi; með á., í blindni, 8, 326.
 Alkunna, alkunnugt, 11, 201.
 Alkyrra, öldungis kyrt, 11, 72.
 Alleins, ao., öldungis eins, 5, 240.
 Allnær, nærri því, næstum því, 6, 151. eigi á., hvurgi nærri.
 Allr, a) endaðr, lokinn: var þá öll viratta þeirra, þá var lokib vinattu þ., 9, 428. b) dauðr, 10, 93. c) alls mest, allra helst, 2, 137. Allt, ao., a) allstaðar, 1, 210; 2, 234; 4, 250. 251; 6, 308. 413; 7, 82. 207. 295. b) alla leið, 2, 7; 4, 329; 7, 7, 210.
 Alls, ao., þareð, með því, 5, 254; 8, 362. a. er, sama, 1, 305; 2, 265.
 Allumegin, ao., öllumegin, 5, 78.
 Almátt, k., almætti, 2, 42.
 Almennigr, herfarar kostnaðr, 9, 397.
 Almúgr, almúgi, 1, 191.
 Alsendis; til á., til lengðar, 1, 295.
 Alalíkr, jafnmikill, 4, 157.
 Altara, h., altari, 3, 28; 5, 224.
 Alugi, alhugi, 8, 186.
 Alvaldr, konungr, 6, 195.
 Alvara, ástuð, alud, 2, 171; 3, 63. 144; 6, 32.
 Alverki, alverkja, 5, 223.
 Alþjóð, alþýða, 7, 240.
 Alþúða, alþýða, 10, 401.
 Alþýðast til eins, gánga algjör-liga á hönd eins, 6, 135.
 Amban, umbun, 6, 342; 7, 161.
 Ambana, umbuna, 6, 327.
 Áminning, ágreiningr, 6, 282.

- An, fyrir utan, með þ., 7, 141.
 Andrar, k. mt., skíði, 7, 20.
 Andresmessa, 30. November.
 Androði, k., androðr, mótroðr, 6, 379; 7, 310; 8, 438.
 Andskoti, mótstöðumadr, óvinr, 5, 269.
 Andvana, án, 3, 95.
 Andvigr, sá sem hefir við öðrum í bardaga, 2, 165.
 Annkannalaust, átölulaust, 10, 413.
 Annkostr, illvilji, 8, 367.
 Annsamt, erfitt, 8, 29.
 Appella, s. s. appellera, 9, 339, 486.
 Appellera, skjóta máli sínu, 9, 486; 10, 99.
 Apt, apt, 10, 395; sjá aft.
 Aptrhnekkjng, hnekkir, 9, 509.
 Ár, h., a) árferði, 4, 168. b) vistir, 11, 8.
 Árbót, gera á., láta árferði batna, 2, 74.
 Árbýll, byrgr að matvælum, 5, 314.
 Áreið, kv., áreið, 10, 414.
 Árþborinn, borinn til arfs, 1, 86.
 Árþingi, erfingi, 9, 328.
 Árgali, hani, 6, 251.
 Ari, k., örn, 10, 15.
 Arinn, k. a) pallr, 5, 339; 8, 429. b) eldstó, 5, 101.
 Ármadr, umbodsmadr á konungs-
 búum, 3, 39; 4, 236; 6, 299; 7, 162; 11, 261.
 Ármennjng, kv., umbod á bú-
 gördum konunga, umbodslén, 2, 253. 275; 3, 39; 5, 304.
 Ármliqr, amátligr, 4, 58.
 Ármr borgar, borgar murr, 5, 280.
 Árna, koma til vegar, 6, 345; 8, 363.
 Árnar, fyrirbón, 6, 352.
 Árr, k., sendiðboði, erindsreki, 2, 137.
 Articuli, greinir, smáþættir, 5, 225.
 Árub, daubadagr, 5, 121; 9, 534.
 Árvænt, frjófsamt, 2, 76.
 Árðga s. s. örðga, 7, 156.
 Árðr, k., plógr, 1, 240.
 Árðsgeldingr, geltr árðruxi, 7, 21.
 Ásja, a) aðstoð. e. et. ásjá, 1, 289; 3, 91; 6, 354. en ásjár, 5, 316. b) ásjóna, 1, 97.
 Áskr, fjórðungs ílát, 7, 203. 356.
 Áskot, h., að skotið er á mann, 8, 201.
 Ástarhygli, kv., ástúð, elska, 1, 274.
 Ásýnis, ao., úlsýndar, 10, 284.
 At, sto., a) með þ., að, eptir. at Gamla fallinn, að G. föllu-
 um, eptir fall G., 10. 382. at þat, eptir það, þá, 10, 323. b) með f., eptir, samkvæmt; at því, eptir því, samkvæmt því, 9, 455; með, við: at illum leiki, 9, 473; með, ásamt með: at öllu liði, 7, 189; eptir, lánga eptir: at stræti, 6, 273. 361. 363; 7, 39. at sloð, at firði, at ísi, 4, 340; 5, 33; 7, 246. c) með e., heima hjá: at sin, at min, heima hjá sér, nær, 2, 224; 6, 277; at göfaga manns, 6, 341; 4, 180.
 At, sn., a) er, sem, 3, 105; 4, 346; 5, 54; 9, 282; 10, 199, og víðar. b) ofaukið, eptir hverr, hvárr, 5, 44. 52. eptir þegar, 10, 168. c) ao., en: aðr at, aðr en, 11, 247.
 Atbeini, k., tilhjálp, 6, 66.
 Átekjur, kv. mt., últæki, 9, 430.
 Átfangi, k., áfångastaðr, 5, 199.
 Átfångsdagr, affångadagr, 11, 14.
 Átferli, h., aðferð, 11, 137.
 Átferð, kv., aðfór, 8, 9. 276.
 Átferði, h., athæfi, 8, 15.
 Átferðliga, rúskliga, 8, 53.
 Átsylgi, h., fylgð, lið, 10, 60.
 Átsylgja, framsylgja, 1, 189.
 Átsærast, aðhafast, taka sér fyrir hendur, 7, 220. 243. 244. 263.
 Athald, h., barátta, sjálfsafneitun, 11, 228.
 Athafnarlauss, aðgjörðalaus, 3, 154.
 Atkvæði, h. mt., ummæli (kannske gáldrar) 10, 172.
 Atorkast, fara að, 11, 15.

- Atrennulykkja, kappmella (eba snarvölr), 6, 368.
 Atseta, kv., aðsetrastaðr, 1, 23; 4, 199; 10, 209.
 Atsúgr, k., aðganga með hörku; bora frekan atsúgr til ríkja, ganga að með augri vægð að leggja undir sig ríki, 7, 29.
 Átsýsa, aðgera, 6, 155; 11, 41.
 Áttu, sá áttundi, 7, 84; 8, 160; 11, 149.
 Áttú, að þú, 11, 20, 21.
 Atveizla, liðveizla, 10, 60.
 Aufusa, kv., þökk, 8, 39, 250.
 Aufusn, kv., fýsn, laungun, 6, 165.
 Augnabragð, nærgætni, nærfærni, 5, 335.
 Aukabi, jök, 7, 158; 10, 21.
 Auralag, aura verð, 7, 300, 304, 305.
 Aurgáti, k., beinleiki, 11, 341.
 Aurskór, k., skeifa, 3, 210.
 Ausast, æsast, 10, 383.
 Austmenn, Norðmenn, 9, 295.
 Austrholfa, austrálfa, 10, 275.
 Austrænn, norrænn, 9, 276.
 Auvísl, k., skáði, 3, 144.
 Auðfynt, auðfundib, 11, 55, honum er a., hann er fljótr að koma saman visu, 7, 356.
 Auðgætligr, vesælligr, grannr, 1, 261, 305.
 Auðit, það sem á fyrir manni að liggja; þeim varð auðit bardaga, 8, 50.
 Auðráðr, auðsveipr, hlýbinn, 6, 109.
 Auðræði, h., peningar, 4, 111.
 Auðsæligt, auðsæð, 7, 148.
 Auðveldi, h.; með a., auðveldliga, 7, 116.
 Av, kv., á, 10, 403.
 Avlli, olli, 10, 409.
 Avr, kv., örvarboð, herboð, 10, 389.
 Avrferð, kv., afdrif, 10, 397.
 Avrnesni, um mannaúfn, 10, 397.
 Ávarp, h., getgáta, 10, 64, 139.
 Ávinnt, erfitt, 2, 308.
 Ávit, h., ávitur, stórt ávit, 8, 143.
 Ávita, víð; verða á., fá vitneskju um, 10, 171.
 Áviðris, ao., áveðra, 8, 340, 346, 378.
 Avndkostr s. s. annkostr, 8, 367.
 Ay, kv., cy, 10, 391, 407.
 Ayga, h., auga, 10, 414.
 Áþján, kv., kugun, 5, 26.
 Abalakkeri, höfudakkeri, 10, 136.
 Abalhaf, meginhaf, 4, 177.
 Abaliga, ao., algjörlega, 2, 313; mjög, 3, 116, 171.
 Aðaltre, cikarbolr, 4, 33.
 Ábra, e. mt. annara, 8, 155.
Bagall, k., biskupsstafr, 1, 233, 266; 3, 168, kallast stafr, 8, 308.
 bágr, k.; brjóta bágr við, standa móti, 8, 42.
 Bakfall, h., árás á baka til, 8, 115; 9, 491.
 Bakkakolfr, skotkolfr, 3, 18.
 Bakkastokkar, k. mt, stokkar, sem skip eru bygg á, 10, 53.
 Bákna, gefa teikn, 7, 276; 8, 366, 400.
 Bakslag, h., s. s. bakfall, 8, 319, 399; 9, 491.
 Baksletta, s. s. bakslag, 8, 315, 410; 9, 357.
 Bakstokkar s. s. bakkastokkar, 2, 217.
 Baldikinn, húsætistjald, 10, 87.
 Balteum, sverðbelti, 10, 140.
 Bannsaungt, bannsúngið, 9, 302.
 Barar, kv. mt., börur, 10, 149; 11, 308.
 Bardagi, mótlæti, 8, 50, 54, mein, plága, 5, 214.
 Barg, bjargabi, 5, 268.
 Barmar, mt., slitr, rifrildi, 4, 339.
 Barzt, barizt, 8, 214, 215; 11, 16.
 Barð, hr., kunningar báðumegin stefnis, 2, 310; 7, 195; 11, 66; skrifast borð, 2, 273.

- Bast, h., lindibörkr, 5, 301.
 Bastbleikr, bleikr sem bast, 7, 269.
 Bast, best, bezt, 10, 171; 11, 214. 220.
 Baugr, eiga á baugi, eiga kost fyrir hendi, 4, 218.
 Bautasteinar, steinar, reistir eptir valfallna menn, 4, 3; 2, 138.
 Baviþto, beztu, 10, 415.
 Baviþto, beztu, 10, 401.
 Bayn, bæni, 10, 401.
 Bafatr, beatr, 10, 401.
 Babra, beggja, 10, 118.
 Beati immaculati, sælir enir öflekkuþu (upphaf á latínskum salmi), 6, 353.
 Beils, beizli, 10, 86.
 Beina, a) greiða; b. ferð eins, 6, 63. b) herða; b. raust, röðr, 5, 157. 164.
 Beiðing, kv., bið, 8, 151.
 Beinskeyti, kv., a) hæfni, 5, 337; 7, 120. b) h. beint skot, 8, 140.
 Beint, so., rétt, einmitt, 6, 213. 230. 369. 371; 7, 118; 11, 114. 192. þegar í stað, 4, 327.
 Beit, kv., efri partur horns, sem buinn er málmi, 3, 190.
 Beitiáss, k., segláss, 2, 330; 3, 26.
 Bekkjargjöf, brúðargáfa á brúðar-bekk, 10, 312.
 Bekkr, lækr, 6, 335; 8, 217.
 Belgja, uppblása; b. hvopta, 3, 201; 10, 174.
 Beltadrátt, k., þóf, stimpingar, 8, 181.
 Beltisstafr, k., mitti, 4, 56.
 Benda, a) gefa teikn, 9, 475. b) b. sverð um kné sér, 10, 213. c) bendast á, keppast á, 8, 391.
 Benedictusmessa, 21 Marts.
 Bera (beraða, berat), gera beran, nakinn, 5, 105.
 Bera (ber, bar, borit). þat ber stórum, það er frábært, 2, 37; 11, 50. b. stærrium, vera meiri, 7, 305. b. ofmagnni, bera of-
 liða, 3, 175. b) láta af berast, skilja við, andast, 2, 12.
 Bersættir broðir, förumúkr, 10, 131. 156.
 Bergja stórt, láta drjúgliga, 7, 260; 11, 86.
 Bergr, bjargar, hjálpar, 5, 212.
 Berhögg, ganga ei á h. um, láta ei á bera, 11, 248.
 Berill, k., kerald, 9, 355.
 Berja augum í, horfa í eitthvað, 6, 99.
 Berkt a. s. bergt, sjá bergja, 7, 260.
 Berkvendi, h., bláðar skapanur, bleyður, 11, 94.
 Berlingsáss, k., burðarás, lýptistaung, 3, 227.
 Betra, betr, 2, 53. betri, betr, 10, 381.
 Betrfebrúgr, söðrbetrígr, 6, 286.
 Beyrsta korn, berja, þreakja, 11, 272.
 Bezt, bezt, 10, 393.
 Bifía, bibía, 10, 147.
 Bikkja (i-, -ta-, -t), steypa, 2, 183. steypa sér, 10, 329.
 Bikkja, kv., uk, 2, 163; 8, 442; 9, 518.
 Bildör, ör með breiðu járnri, 2, 320.
 Bindandi, kv., bindindi, 1, 226; 10, 368.
 Birkja, birkjuviðr, birkitré, 8, 33.
 Birta, lýsa, með f., 10, 401. 418.
 Birti, kv., birta, 224.
 Birt, fagurmáladr, 4, 277.
 Bita (bit, beit, bituð); þat bít fyrir, það ræðr mestu um, það tekr yfir, 2, 266; 11, 93.
 Bitar, k. mt., tennur, 8, 325.
 Bitull, k., beizli, 4, 75; 11, 443.
 Bið, kv., liggja á b.; báða, 10, 407.
 Biða or stað, biða kyrr á sama stað, 8, 318. 355.
 Biðánger, biðvánger, bið, 9, 259.
 Bjálbi, bjálfi, um hreindyra feldi, 5, 207.
 Bjarga (berg, barg, borgit); sjá bergr, barg.

- Bjargvel, ao., nógú vel, 8, 68. 126. 162.
- Bjarnbássa, bjarnarbæli, 1, 168.
- Bjoda (býð, bauð, bobit); mér bauð í hug, mig grunabi, jeg hugsabi, 5, 38. mér býðr fyrir, það er hugbóð mitt, mig óar fyrir, 5, 24.
- Bjorr, k., bifskinn, 4, 298. 329; 5, 274. björskinn, sama, 10, 379.
- Bjoggi, bjöggist, s. a. bygggi, byggist.
- Bjöllr, k., lítill hnappur, hópr, 8, 406.
- Bláa (blæs, blés, blásit); blés, laub kvað-við, 9, 304.
- Blasiusmessa, 3. Febrúar.
- Blað, kyrtillsaf, 3, 160.
- Bleikja, kv., hvítur litr, 4, 96; 5, 53.
- Bleikja (-i, -ta, -t), gera hvítt. b. við síður, lata skína á hvítar síðurnar, 8, 180.
- Blebja, s., smáeyða, smádrepa -niðr, 2, 55; 7, 36. 244.
- Blindi, kv., blinda, sjónleysi, 2, 286; 5, 250.
- Blint, oljóst, 4, 133; 8, 10.
- Blómberanligr, blómberandi, 3, 174.
- Blota, s., tigna goðin, 1, 35. með f., fornsæra, 10, 198.
- Blökkýlar, k. mt., blóðdrekkar (egint., blóðbelgir), 2, 317.
- Blóblát, h., blóðtaka, 7, 269.
- Blóðrefill, k., sverðsoddr, 3, 130.
- Blóðær, kv. mt., skurðarær, skurðarfe, 11, 36.
- Blóðörn, k., pinsl, sem lýst er, 3, 225.
- Blybbönd, bönd, líkl. af seigu járn, 10, 172. 173.
- Blygða, s., blekkja, 3, 89.
- Bok, kv.; bokin, biblían, 7, 156. 194.
- Bol, b., býli, ábýlisjörð; 30, 40 marka bol: jörð, sem 30, 40 merkur kostar eða gjaldast eptir, 10, 153. 154.
- Bolöx, kv., skógaröxi, víðaröxi, 5, 288; 9, 357.
- Borð, h.; oss brestr á borði, vér höfum miður, 9, 507.
- Borginorðr, orðvar, 6, 208.
- Boro, báru, 10, 401.
- Boti, k., stigvel eða skinnsokkur, 7, 186.
- Rotnhola, kv., ógaungur, 8, 186.
- Botoilsmessa, 17. Júní.
- Bötþarfa, sem bæta þarf, 7, 154.
- Bragb, h. a) skammts bragbs, á skömmu bragbi, 8, 348. b) einhvurskonar utsaumr; hekla saumub brögbum, 2, 70.
- Brak, h., bark, hávabi, 8, 123.
- Bralliga, ao., bráblega, 7, 238.
- Brandr, k., a) sverbsblað, 1, 17. b) stafnásar á skipi, 8, 217. 247. 372; 9, 301.
- Braukan s. s. brak, 5, 165.
- Brautfusliga láta, sýna sig fúsan til burtfarar, 4, 157.
- Brautfuss, k., burtfýsi, 11, 128.
- Brautingi, k., förumaðr, 2, 73.
- Brauttu, ao., farðu burtu, 9, 243.
- Bráðafanga, ao., brátt, skjótt, 4, 230.
- Bráðfengis s. s. bráðafanga, 11, 35.
- Bráðfengr, fljotr til, 6, 109.
- Bráðgeðr, bráðlát, 6, 195. 220.
- Brábindis, ao., bráblega, 8, 199.
- Bráðskeytt, bráðr á sér, 6, 109.
- Bráðung, kv., flýttir; e., bráðungar, í flýttir, brátt, 11, 70; at bráðungu, sama, 11, 27.
- Bréft, bréfað, skráð, ritað, 2, 257.
- Bregða sýslu, hætta verki einu, 6, 349.
- Breiðr; á breiðan, á breiddina, 10, 13.
- Breiddöx, ströðsöxi, 9, 38.
- Breka, bíbja, 6, 246.
- Brettivumessa, 1. Febrúar.
- Brebr, breiðr, 10, 383.
- Breyta sér, haga sér, breyta, 5, 201.
- Brjóst, vörn, vernd, 7, 19. 263. 265. 326.

- Brjóta, s.; b. skóg, fella mörk, rybja skóg, 9, 394. *b)* b. sam-an við, bera saman við, 2, 226.
- Broti, k., felld tré, 7, 320; 8, 60. 64; 9, 357.
- Brottfallsótt, niðrfallsótt, 5, 213.
- Brumr, k., tími, 5, 81.
- Brun, h., í þessu brunni, í þ. svifi, 9, 24.
- Bruna, s., renna, hlaupa, 8, 131.
- Brúnaðr, sortaðr, 8, 217.
- Brunjaðr, brynjaðr, 10, 383.
- Brunstuka, s. s. brynstuka, 10, 384.
- Brúnölfi, brúnvölvi, þungbrýndr, 11, 114.
- Brutt, ao., burt, 9, 388. 472. 512.
- Brúðmenn, k. mt., sem eru í brúð-för, 8, 117.
- Bryggli, brizgli, 8, 135.
- Bryna skipum á vatn, setja fram skip, 8, 333.
- Brynhosur, kv. mt., fóthlífar, 8, 120.
- Brynkolla, brynhdia, 8, 404.
- Brynstuka, kv., brynermi, 2, 323; 3, 2; 8, 387.
- Brötta, burt þú, 9, 243.
- Bræbr, bröður, f. et. af bróðir, 11, 115.
- Bræðralag, fóstbræðralag, 7, 179.
- Bræt, ao., burt, 11, 189, 193. 201. 204.
- Bú; á bui, í annara manna hý-bylum, 4, 257.
- Buandkarl, bondi, 5, 211.
- Bugna, bogna, 8, 68. 403.
- Buhlifð, kv., léttir í bui, 5, 306.
- Bukkr, k., a) hafr, 4, 35; 6, 95. *b)* stórbokki, 8, 234.
- Buklari, k., stuttur skjöldr, 8, 170. 317; 9, 533.
- Bulki, k., vörublaði á skipi, 6, 108. 378. (kannake hindini, baggi, 9, 468.)
- Búnaðr, k. a) bú, búskapr, 4, 76. *b)* búningr, burtbúningr: halda á búnaði, búast til ferð-ar, 2, 254.
- Bunki s. s. bulki, 6, 378. 381.
- Burgja, s., byrgja, 10, 418.
- Burja, s., byrja, 10, 379.
- Burla, s., byrja, 10, 379.
- Burr, s., a) býr (af búa), 2, 146. *b)* n., byr, 2, 64.
- Buskop, biskop, 10, 393.
- Búza, kv., stórt hafskip, 7, 289; 9, 373.
- Búþegn, a) búandi maðr, 1, 33. *b)* búmaðr, 6, 102. *c)* illr b., ógestrisinn, 1, 69.
- Búð. kv., bæli, skýli, húsaekjöl, 8, 333; 9, 365.
- Búðarvörðr, k., vistir handa set-ulði, 5, 287; 8, 356. 357.
- Byrgisskapr, k., samræði, 3, 145.
- Byrgjargol, h., vindgola, 9, 21.
- Byrða (-bi, -ða, -t); hafa þykt byrt, hafa þykkva, trausta hlíf (eginl., þykkva byrðing), 7, 264.
- Byrðr, kv., byrði, 9, 330.
- Býsna, s.; þat býsmar, þab gátga ósköp á, 5, 199.
- Bæjarbygð, kv., bæjarsýsla, yfir-rað yfir kaupbæ, 7, 311.
- Bækiskógr, k., beykiskógr, 11, 224.
- Bækr, e. et. af bok, bokar, 7, 199; 9, 241.
- Bæla, s., gera bál, kveykja eld í; brenna ok bæla, hr. og bræla, 4, 142; 6, 176; 11, 40. 57. 382.
- Bæli, h., bústaðr, aðsetr, 4, 212; 11, 57.
- Bæna, s., biðja, 10, 387.
- Bæði; líð mikit ok frítt bæði s. s. bæði mikið líð og frítt, 8, 246.
- Bær, k., bæ, 10, 421.
- Böllotur, hnöttotur, 5, 343.
- Böllr, s. s. bjöllr, hnappr, 8, 406.
- Bötu vér, vér veiðum, (annars beitum) 5, 83.
- C**isterna, kista, 7, 95.
- Completorium, náttusaungr, 11, 444.
- Corpus Christi, Krists líkami,

11, 347; c. *domini*, drottins líkami, 5, 201.

Dagfari ok náttfari, dag og nótt, 1, 203. (kannske f. et. af dagfar, náttufar: ferðalag á degi, nóttu.)

Dagfátt (þeim varð), þeim endist ei dagr til, 11, 142.

Dagræð, h., hentugr tími, 1, 131. dæligt, vesælt, slæmt; d. kostur, 1, 202.

Dálkr, k., hnífr, týgilkniifr (dólkr) 1, 180.

Dalmatíka, yfirhöfn biskupa, borin utan yfir stolu, 3, 168.

Deild, kv., deila, ofríðr, 6, 361; 8, 13.

Deildarlíð, líð til skiptanna, 5, 64.

Dett, h., dýnkr, 4, 168.

Díkt, h., ritgjörð, 3, 163.

Díli s. a. dúll, blettur, 3, 125.

Dionisíusmessa, 9. Octóber.

Dis, kv., fylgja, 2, 195.

Djokn, djákn, 10, 393.

Dokk, dokka, akkeris vinda, 10, 53. 54.

Dokur, k., dukur, 9, 219.

Dölgr, óvinur, óvættur, 6, 143; 10, 172.

Dómr, hlutr: helgir dómar, 1, 230.

Drabba ímóti, forsmá, 11, 11.

Drag, b., viðbætur vísu, 6, 347.

Dragkyrtlar, dragsiðir kyrtlar, 6, 440; 8, 336.

Drambhosa, kv., dýrindis hosa, 6, 440.

Draumstoli, sem ekkert dreymir, 6, 199.

Dreginn, að fram kominn, 9, 276.

Dreingja, s., binda faat, streingja, 7, 54. 82.

Dreingsbot, kv., það sem gerir mann að meiri, 6, 107.

Dreipinn, drepinn, 10, 388. 391.

Drengur í serk, áræði, 9, 381.

Drep, h., a) döggar drep, döggsloð, 2, 278. b) dauði í holdi, 3, 184; (9, 36.)

Drepa, s.; hljóð drap or k., k. varð hljóðr, 11, 115.

Drifa vanda, a) vera í vandræðum, 1, 221. b) róa drifanda, róa hart, 8, 263. 431.

Drömundr, stórt herskip, 7, 231; 9, 417.

Drottinholtr, húsbóndaholtr, 6, 401.

Drottinn, þræla eigandi, 10, 224.

Drottseti, hirtsiðameistari, 1, 259; 7, 159; 9, 249; 10, 100.

Drugja, s., drýgja, 10, 392.

Drukkja, drykkja, 10, 393.

Drupa, s., vera hryggr, 1, 118.

Drupr, k., fálcaikar, 11, 76.

Drygum s. s. drjúgum, 9, 467.

drygr, drjúgr, 8, 345.

Drykkur, teygur, taugr, 11, 233.

Dubba riddara, slá til riddara, 10, 109.

Dugandmenn, dugandi m., 8, 104.

Dugnaðr, hjálp, 5, 259; dugnað-armaðr, 6, 118.

Duka, s., breiða duk á, 3, 187.

Dularfullr, drambafullr, 1, 75.

Dulhöttur, dularhattur, 10, 383.

Duls ganga, fara duldr, 5, 265.

Dur, dyr, 10, 378.

Durligr, dýrblegr, 10, 415.

Dvala, dvelja, seinka, 11, 22. 115.

Dvalsamt, tafsamt, 10, 4.

Dvalst, dvalist, 8, 428.

Dylja, neita, 5, 262.

Dymbildagar, 3 næstu dagar fyrir páska, 10, 72.

Dýngja, kv., kvennaskemma, 3, 71.

Dýnr (hopr, hnappur): koma einum dýn fyrir dyr, koma einum á óvart með óværan mannsjöldu, 8, 60. 189.

Dýnskot, hveltt, skarpt skot, eða hörd og snögg skothrið, 5, 198.

Dýrgildir, sá sem kostar mikið, 6, 106.

Dýrlingr, ástvinr, 5, 153. 214.

Dýrðlingr s. s. dýrlingr, 1, 227. 232; 5, 143.

C c 2

Dægfasar deila, vita hvað fram-
orðir er dags eða nætur, 4,
381.

Dælleiki, eptirlátsemi, 9, 535.

Dælt, auðvelt, 1, 41. 53; 7, 266.

Dæmi, dæmisögur, 7, 102. merk-
isatburðir, 4, 1. dæmasfróðr,
fróðr í dæmum, 4, 89.

Dögurðr, dagverðr, 9, 30.

E*ccē mitto angelum meum,*
sjá eg sendi eingil minn, 10,
15.

Efja, kv., fui, 6, 164.

Efri, síðari, 1, 24; efst, síðast,
8, 384.

Eginorð, h., eignarréttir, 4, 227;
sjá eigin.

Egna net, snöru: leggja, 2, 140.
141. sb. 10, 304.

Eiga (á, átta); e. mælt, askilja,
11, 30. 124; e. skilt, sama,
2, 93; 4, 31; 6, 160; e. gert
við, geta g. v., 2, 117; 11,
133.

Eigin, h., eign, 8, 279; 9, 453.

Eigo, kv., hlutr, 6, 430.

Eikja, kv., ferjubátr, 8, 37;
eikjufarfi, k., sama, 4, 185.

Eimuni, k., það sem æ er í
minni, 4, 249.

Einarðr, einkægr, 9, 256.

Eindæmi, h., sjálfðæmi, 2, 11.

Eing, kv., eingiteigr, 6, 103.

Eingason, einkason, 11, 54.

Einhverfa, s., einráða, staðráða,
5, 39.

Einkagripr, gripr sem heyrir
einum til eiginlaga, 6, 274.

Einkanna hlutr, það sem gerir
mann frabrugðinn öðrum, 7,
120.

Einlagi, einn sér um eitthvað,
4, 87.

Einn, eitt, ein; því eina, því að
eina, 8, 201; því at eino, sama,
4, 195; 11, 20; svá at eina,
svo að eins, 5, 202; einu, ein-
ungis, 11, 82; eins, að eins,
einungis, 4, 139.

Einorð, kv., einlægni, einorð, 9,
333.

Einrænigr, undarlegr, 6, 217.

Eiurænn, sérlyndr, 3, 203.

Einræði, kv., einþykkni, 7, 180.

Einskjaldar vera, þjona sama
höfðingja, 9, 249.

Einsköpun, kv., eindæmi, sjálf-
dæmi, 11, 24.

Einstrengja ætlan, einsetja sér,
3, 49.

Einsætt, sá einn kostur, best, ráð-
legast, 6, 154. 242; 7, 19.
25. 27; vist, 6, 114.

Einteiti, fram úr hofi kátr, 4,
167.

Einurb, trygð, hollusta, 4, 148.
385.

Eira, s., hlifa. a) e. undan, láta
undan, 7, 244. b) honum eirði
þat illa, hann undi því illa,
1, 19. c) þeim eirði eigi, þ.
hentabi ekki, 9, 511.

Ekja s. s. eikja, 8, 37.

El, h., bardagi, sök, 11, 32.

Eldligr, ellilegr, 3, 125.

Eldnæmr, eldhmr, 11, 34.

Eldr at ráðum, farinn að ráðum,
ráðþrota, 8, 108.

Elgr, k., elgsdýr af hjartarkyni,
8, 31.

Eljanarleysi, þolleysi, 4, 163.

Eljun, kv., þol, 7, 277.

Ell s. s. eld, 7, 338.

Ellar, ao:, annars, 7, 17. 20.
115. 116.

Ellri, eldri, 9, 251; 10, 119.

Elskhugi, k., ástvin, 3, 170.

Embætti veita, vinna á einum til
fulla, 8, 332. 406.

En s. s. er: a) sn., sem, 9, 308.
b) so., þareb, 7, 331.

Ena, eina, 6, 391.

Enda, so., en þó: enda koma
ekki, 5, 270. ogsvo, 8, 240.

Endiliga, s. s. vendiliga, 9, 355.

Endileysa, kv., hegómi, 6, 375.

Endimi, h., ódæmi, óheyr, 11, 94.

Engarrar, aungrar, 8, 363. eng-
arri, aungri, 8, 242. 357.

Enn, sn., hinn: enu (en) mestu

- orðskrípi, hin mestu orðskrípi, 7, 303; sb. hinn.
- Enna, ao., enn, enn þá, 6, 360; 8, 119.
- Enni, s. s. einni, 7, 331.
- Ennisnaubr, ennislitill, 7, 343.
- Ennisþæmir, k. mt., spjöld fram-
an á skipum til þrýði, 5, 304;
6, 120; 8, 197.
- Eptir, sto.: upp eptir ánni, upp
með ánni (landveg), 5, 99.
- Eptirbátr, skipsbátr, 7, 195. 214.
- Eptirbiða, lo.: sem leingi má biða,
án vera, 3, 119.
- Eptirganga, eptirmál, 7, 358.
- Eptirgerð, kv.: það sem gert er
til söma og sálubótar fram-
líðnum, 8, 103. 234.
- Eptirkomandi, eptirmadr, 9, 328.
- Eptirstaði verba, verba eptir, 11, 1.
- Er, so.; er þó: a) með fsh., þar-
eð, með því að, 4, 87; 9, 398.
b) með afsh., enn þótt, jafn-
vel þó; en þó væri svá, jafnvel
þó svo væri, 11, 241.
- Er-a, ekki er, 7, 19. 116.
- Erftida, s., þýngjast, 10, 147.
- Erja (er, arbi, arit), a) plægja, 1,
240. b) láta skoinn e. við legg-
inn, l. sk ganga ofan eptir l.,
5, 230.
- Erkistoll, erkibiskupsstoll, 7, 300;
11, 300. 314.
- Erriligr, röskligr, skörligr, 3,
222.
- Ert, s. s. eirt; af eira, s., 7, 244.
- Ervæði, erfði, 8, 16.
- Ess, h., hestredr múlarni, 10, 139.
- Etjukostr, afarkostr, 8, 24.
- Eykr, k., hestr eða uxi, sem
gengr fyrir plög eða sleða, 5,
249; 9, 25; 10, 203.
- Eykt, kv., dagsmark, jafnnærri
háðum nóns og niðaptana, 11,
136.
- Eyrendr, (eyrindr), ürendr, daubr,
3, 151; 7, 298.
- Eyrir, k., $\frac{1}{2}$ ur mörk; 12 aura
jörð, jörð sem 12 aurar ($1\frac{1}{2}$
mörk) eru goldnir eptir, 5, 186.
eyrisland, 10, 146.
- Eyrr, h., ör á sári, 8, 269.
- Eyrð, kv., vægð, 8, 71.
- Eyxn, k. mt., uxar, 11, 6. með
gr., eyxnin og eyxninnir, 11, 7.
- Eyða, s.: a) e. byggð, hálfrymi,
skip: yfirgefa, svo mannlaut
sæ eptir, 8, 202. 226. 421. e.
veizlu, fara frá v., 11, 331.
e. skemmu, ryðja, 5, 262. b)
erfi, herfür, eyðist: það verðr ei
af erfinu, herförinni, 10, 124;
11, 11. 68.
- Eðla, kv., nabra, 10, 380.
- Eðli, h., a) uppruni, 7, 56. b)
hättsemi, hattalag, 8, 253. c)
oðal, eðli horinn, oðalborinn,
4, 201. 203.
- F** á (fæ, fekk, fengit); a) hand-
taka, 9, 324. b) ná, fá meginland,
uppgaungu, 7, 11. 213. 234.
fá eyrindi til eins, fá fram-
komid erendi sinu við einn, 1,
73. 75. fá ölteiti: taka, hefja
skemtan, 7, 119. fá at blöti,
efna til blöts, stofna blöt, 1,
239. c) fast uppá einn, slást
uppá einn, 3, 154. fast i, við-
snúast, komast til, aðhafast,
skipta sér af einu, 10, 102.
- Fagan, kv., dýrkun, 5, 163.
- Fakunnandi, kv., fávizka, 4, 318.
- Faliða, öhn. lo., falíðaðr, 4, 370.
- Faliðr, lo., s. s. falíða, 8, 44.
- Fallstaðr, staðr til að falla á, 8,
435.
- Fálma, s., öttast, 7, 260. 297.
- Falr, k., járn í spjoti, spjótisbláð,
4, 278. 338.
- Fals, lo., rángr, falskr, 2, 230.
- Fangafar, lo., a) sem vantar það
sem hafa þarf, 10, 103. b)
fangafatt, vistaskotr, 8, 367.
- Fangaræð, úrræði í víblögum, 2,
82; 4, 221; 11, 133.
- Fangstaðr, særi, 6, 326.
- Farbauti, (máske, tröllumenni), 11,
146.
- Farborði, k., a) tækisfæri, 7, 143.
b) undanfæri, 6, 430.

- Farlengd, kv., ferðalag, 3, 80; Fiskbleikr, lo., bleikr sem fiskr, 5, 273. naföl, 7, 269.
- Farnaðr, k., fararbeini, greiði, 8, 31. Fiski, kv., fiskiveiði, 8, 231.
- Farníng, kv., far, flutningr, 3, 94. Fiskja, s., fiska, 10, 22.
- Farrak, h., (eginl., farartálmi) Fitonsandi, spásagnarandi, 1, 76. hættu, vandæði, 4, 270. gald, 3, 100.
- Farsta, s., fasta, 10, 50. Fisksúar, k. mt., bryddir skóir (?), 7, 297.
- Farvegr, k., leið, 5, 225; 9, 361. Fjárhagamadr, búmaðr, 5, 321.
- Fastaldr, lo., fastheldinn, 10, 409. Fjarri, ao., fjærri, 1, 306. furr, 366. fjær, 4, 330; 6, 17; furr meir, sama, 1, 280; 7, 294. firrst, 366. fjærst, 11, 102.
- Fastaðar, ao., í sám stöðum, 7, 70. Fjárskakki, k., eignamunr, 6, 201.
- Fasti, k. (festa); til fasta, fast- Fjárverðr, lo., femætr, 10, 417.
- laga, 4, 134. Fjörðungalokun, 6, 387; kann- Fátúðr, lo., skjaldgæfr, 5, 211. ske rettara fjörðungalokum af
- Fátæki, h., fátækt, 6, 234. Fjörðungalok, h. mt., síðasti Fávíngat hafa, eiga fáa vini, 3, 144. fjörðungr vísu, tvö síðustu vísu- orb.
- Fabirni, faberni, 7, 164. Fjörðungr, ½ mílu, 8, 63.
- Felmta, óttast, 7, 262. Fjörbaugsgarðr, þriggja ára út- legð, 2, 242.
- Féna, s.; þér féna, þér bættist Fjörðlöstr, fjörtjón, bani, 11, 134.
- fé, 1, 167; 6, 349. Fjöttr, k., a) lás, 8, 341. b) s. s. herfjöttr, 8, 170.
- Fengi, h., herfeng, 7, 213; 11, 83. Fjöttrlás, lás, 8, 341.
- Fenglitill, litulfjörli, 6, 367. Fjöttrlaus hestr, óheptr, haptlaus, 11, 226.
- Ferb, kv., færð, 8, 31. Fjöttr, kv., sporðr á fiski, 4, 56.
- Feskygn, lo., ágjarn, 5, 263. Flakna, s., glöðna sundr, 8, 380.
- Festarpeningr, handpeningr, sem Flaug, kv., tjón, 8, 320.
- goldinn er til þess að kaup Flaurbrauð s. s. flurbrauð, 9, 241.
- haldist, 10, 199. Fleiri, meiri; f. vásbuð, 9, 379.
- Festr, kv., festi, 9, 219. Flekk, dill, blett, 3, 125.
- Févenliga, ao., til sbata, 5, 257. Flensa, gefa koss, 6, 359.
- Féðgin, h. mt. & foreldrar, 2, 225. Fleri, fleiri, 6, 239; 7, 164.
227. Fletta, s., ræna klæðum, 9, 528.
- Fingrbrjotr, k., einhver oleikr í Flettiskepta s. s. skeptifletta.
- skak, 4, 366. Flimta, s., nýða, 6, 31. flimtan, nið, 6, 193.
- Finnerni s. s. finnindi, 8, 432. Fljót s. s. flot; á fljóti, á floti, 4, 65.
- Finnferð, finnför, kaupferð til Finn- Flotna sundr, losna sundr, 8, 380.
- merkr, 4, 231; 6, 369; 7, 127. Fluja, flýa, 10, 413.
129. Flúr, h., hveitumjöl, 8, 250.
- Finnvika, s., gera mein með Flurbrauð, brauð úr hveitumjöli, 9, 241.
- Finnagaldri, 5, 258. Flutja, flytja, 10, 384. 388.
- Firn, h. mt., finnindi, fjarlæggar Flyn s. s. flur, 8, 250.
- eyðimerkr, 8, 432. Flærðari, k., svikari, 8, 235.
- Firr, firrat sjá fjarri.
- Firra einn augum, koma úr aug- sýn, 6, 201. firrast borgina, halda sig fjærri borginni, 8, 357.

- Flökta, *s.*; flýa, 10, 139 (á dönsku: *flýga*).
 Fnjoskr, *k.*, tundr, 7, 225.
 Fnýkr, fnýkr, ódaun, 10, 214. 379.
 Fogrtandi, 14di, 10, 398.
 Fol, *h.*, heimskingi, 6, 6.
 Folkland, fylki, 1, 94.
 Folkorusta, orusta með fylktu líði, 5, 247.
 Folkvopn, hervopn, 3, 167.
 Folsliga, *ao.*, heimskuliga, 11, 280.
 Fom, fám, 10, 414.
 For, *kv.*, *a)* för, 10, 381. *b)* sto-, fyrir, 5, 194.
 Fóra, för ekki, 8, 93.
 Forað, *h.*, ofæra, 9, 517.
 Forbeini, *k.*, greiði, 4, 317. 340. 373; 5, 50; 6, 327.
 Fordykt, hlífum buinn, 10, 139.
 Foreldrar, *k.* mt., forfebr, 5, 271.
 Forellar, forfebr, 10, 418.
 Forellri, *h.*, forfebr, 7, 2; forellrismenn, sama, 9, 334.
 Forföll, *h.* mt., vandkvæði, 8, 21.
 Forgípt, *kv.*, meðgjöf, forlagseyrir, 6, 298; 7, 112.
 Forkr, *k.*, staung: setja forka við, hindra, 8, 60.
 Forkunnar, *ao.*, abdsánliga, furbulega, *f.* vel, goðr, mikill, 5, 162; 6, 396. 411; 8, 296; 10, 212; 11, 22.
 Forlag, *h.*, forlagseyrir, 6, 304.
 Forlýta, *s.*, lasta, 8, 4.
 Formælari, formælandi, 5, 241.
 Fornabr, *k.*; at fornabi, eptir fornri venju (?), 9, 27.
 Forneskjur, *kv.* mt., fornögur, 5, 340.
 Fornfáguligt, fornfálegt, fánytt, 3, 166.
 Fornfræði, *kv.*, forneskja, galdr, 3, 90.
 Forrað, *s.* *s.* forað, 9, 401.
 Forraðsblítr, mjög blítr, 3, 202.
 Forraðshár, geysihár, 3, 124.
 Forsjó, forsjá, 6, 286; 8, 3; 11, 314.
 Forsjöluga, forsjálliga, 6, 325.
 Forstöð, forstaða, 4, 216.
 Forstreymis, *ao.*, undan straumi, 4, 49. 50; 7, 253.
 Forverk, táp, dugnabr (til vinnu), 1, 77; forverkslitill, tæplitill, 3, 158.
 Forvindi, *ao.*, undan vindi, 8, 186.
 Forvist, *kv.*, forusta, forstaða, 7, 25.
 Forvitra, *lo.*, mjög vitr, 6, 56. 428.
 Forýfast, *s.*, svífast, 6, 360 (*abr.* hið þýzka: *verübeln*).
 Fötstallr, göbabeckr, 2, 108.
 Föðrleif, föðrleifð, 10, 385.
 Frá, *sto.*, með *c.*, frá ríks manna, 5, 212; 9, 284.
 Frágerbamaðr, afbragðsmaðr, 3, 114; 10, 192; frágjörðamikill, *lo.*, 10, 172.
 Framarliga, *sdr.* framarla, *a)* langt, 11, 360. *b)* mjög, 5, 236; 6, 151; 9, 236.
 Framfarinn, andaðr, 10, 149.
 Framferð, aðferð, 7, 296.
 Framför, andlát, 2, 164.
 Framgagns *s.* *s.* framganga, 8, 117.
 Frami, *k.*, *a)* gagn, 8, 336. *b)* áræði, djörfung, einurb, 5, 338; 6, 303.
 Framkæmd, framkvæmd, 7, 280. 300.
 Framlag, *h.*, *a)* gjöf, tillag, útlát, 4, 33; 6, 235, 307; 11, 320. *b)* rað, tillaga, 11, 428.
 Framleiðis, *ao.*, framvegis, 11, 430.
 Framligr, röskligr, 11, 56.
 Frammi hafa, fremja (íþrótt), 11, 8.
 Framrekja, *s.*, framleggja, 8, 277.
 Fravva, *kv.* frú, 10, 421.
 Fregit, fregnab, 7, 106. 162.
 Freka, *kv.*, frekja, ofai; með freko, ríkt, strengilega, 1, 34; 11, 99; mt. frekor, strángar kröfur, 7, 75.
 Frekelfst (kannrke frekeft, ofmikið aðgert), 10, 418.

- Frekr, lo., gráðugr, 5, 294.
 Frelsa, s., hreinsa land (af tröll-
 um), 3, 122.
 Frelsi, næbi, 10, 147.
 Fremi, ao.; a) svá fremi-at, því
 að eins, að, 1, 84; 4, 80. b)
 svá fremi ekki fyrr, þá fyrst,
 11, 359; svá fremi-er, at: þá
 fyrst, þegar, ekki fyrr, en, 4,
 81; 6, 288; 7, 296.
 Freri, k., frost, ísalög, 4, 41.
 272.
 Frest, h. mt., frestr, 2, 72.
 Fresta, a) freista, 10, 392. b)
 hans var of litla rið við frestat,
 hans naut ekki leingi við, 10,
 415.
 Frestun, kv., frestr, 5, 169.
 (kannake: frestum.)
 Fretinn, spurull, 5, 299; 8, 15.
 Freyrar s. s. frerar, frerar, isar,
 5, 41.
 Freyrinn, frosinn, 9, 355.
 Frian, kv., uppgjöf, epturgjöf,
 5, 55.
 Friskr, frá Frislandi, 6, 362.
 Friða, s., prýða, 7, 276; 9, 535.
 Friðendi, h. mt., hugnun, göbir
 kostir, 5, 157. 312; 6, 207.
 Friðleggja fyrir einum, friða f. e.,
 9, 407.
 Frjaskveld, föstudagskvöld, 7, 159.
 Frjalsa, s., frelsa, 8, 239. 333.
 371.
 Frjalsleikr, örlæti, 11, 422.
 Frjánótt, föstudagsnótt, 8, 35.
 Frjólígt, frjófsamt, 5, 159.
 Froskr, k., ferfætt kvikindi, sem
 gjóta brognum, 10, 380.
 Framtign, forrettr, 1, 258.
 Frændlingar, frændr, 4, 320.
 Fræbi, kv., a) kenning, 1, 271.
 b) fröbleikr, sögur, 4, 1. 2;
 6, 354.
 Fræðimenn, fróðir menn, 4, 4.
 Fulgja, fylgja, 10, 385.
 Fulgd, fylgd, 10, 405.
 Full, h., ker fullt drykkjar, 1,
 35. 280.
 Fulliga, fullkomlega, 9, 257.
 Fullkaupa, gera einn, selja ein-
 um eins mikið og hann vill
 hafa, 4, 258.
 Fullna, koma til leiðar, 11, 219.
 Fullræða, lo., fullræðinn í einu,
 8, 422.
 Fullræði, h., nægilígt, mög., 4,
 355; f. sjar, nægd af fe, 4,
 298.
 Fulltingr, k., hjálp, fulltingi, 5,
 196.
 Funding, kv., fundr, 6, 271.
 Funnit, funnu, funnust s. s.
 fundit o. s. fr., 8, 9. 19. 233.
 Fur, fyrir, 10, 378.
 Furir, fyrir, 10, 378. 379.
 Furkveða, neita, 10, 382.
 Furláta, afækja, 10, 379.
 Furleitunn, gættinn, forsjaill, 4,
 321.
 Furrúm s. s. fyrirrúm, 2, 319.
 Furða, kv., viti; goðs f., goðs
 viti, 8, 91.
 Furða, s., vita á; þat mun illa
 f., það mun vita á illt, vera
 illt viti, 2, 194.
 Fusa, fýsa, 10, 387.
 Fustan, h., dýr vefnaðar tegund,
 8, 95.
 Fylgi, h., fylgd, 5, 293.
 Fylgja, kv., fylgd, 11, 214.
 Fylgja, s., fylkja, 5, 63; 8, 413.
 Fylkt s. s. fylgt, 8, 100. 244.
 Fylla, fullkomna, framkvæma, 10,
 162.
 Fyrláta, forláta, fyrirgefa, 9,
 383. 410.
 Fyrlátr, hirðulaus, 11, 429.
 Fyrimenn, formenn, sem á und-
 an manni hafa verið, 5, 347.
 Fyrrúm, næsta rúm fyrir fram-
 an lyptingu, 2, 322. 329.
 Fyrlitunn sjá furleitunn.
 Fyrtöl, fortöl, 6, 146; 7,
 209.
 Fyrvinnast, upp gefast, 7, 116.
 Fyrluga, s., fyrirkoma með lyg-
 um, 8, 293.
 Fyrnska, fornaskja, galdr, 4, 131.
 Fyrri sætr, framsætr, 3, 133.
 Fyrrum, aðr, fyrr, 6, 65.
 Fýst, kv., lyst, 2, 181. 254. 281;

- 11, 244; heims fýstir, fýsnir, 2, 238.
- Fægja, s., hreinsa; f. sér, 5, 91; f. vök, halda vökinni aubri, 8, 416.
- Fælingar, kv. mt., það sem gert er til að hræða einn, 11, 160.
- Fælisótt (fellisótt), niðrfallssýki, 4, 284.
- Færi, lo., færri, 9, 452.
- Færi, h. mt.; vera í færum um, vera fær um, 8, 135.
- Færivebr, ferðavebr, 11, 374.
- Fætta, s., a) fækka, gera færri, 4, 255. b) fætta, fækka, verða færri, 1, 174.
- Fæbingi, k., sem er fæddr, 1, 130.
- Fökta, s., flya, 6, 62.
- För, kv.; breifing, 7, 163.
- Förna, förina, þ. et. af för, 11, 81.
- G**addit s. s. gaddinn, 8, 413.
- Gagl, h., gæsarungi, 4, 202.
- Gagn, sigr, 7, 261.
- Gagn dagar, 4 næstu dagar fyrir uppstigningardag, 7, 217. 228. 310; 8, 113.
- Gagnmæli, motmæli, 10, 403.
- Gagnstafarflokk, motstöðuflokk, 8, 323.
- Gagnstaðligr, gagnstæðr, 5, 219.
- Gagvigr, harðr, strágr, 8, 54.
- Gala (gel, gól, gólat); g. at um eitthvat, mælast til eins með blidum orðum, 11, 113.
- Gald s. s. gaddr, 8, 413.
- Galeið, kv.; herskip, 6, 134.
- Galti, k., göltr, svin, 4, 57; 5, 162. 165.
- Gammí, k., Finna bær, 1, 8. 9; 10, 379.
- Ganga, s., geingr ekki af, það veitir ekki af, 7, 264. Gangast í munni, brjálast, afbakast í frásögn, 4, 4; 8, 1. Hann tok at gangast fyrir, það fór að draga af honum, 3, 225.
- Gang dagar s. s. gagn dagar, 7, 217.
- Gangr, k., a) innganguleyfi, 11, 275. 347. b) hafa gang af einum, vera í afhaldi hjá einum, 2, 54.
- Garland, h., kóróna, 10, 149.
- Garmenni, hraustmenni, 3, 83.
- Garðhús, kamar, 6, 15. 16; 4, 169.
- Garðhverfa, kv., gerði, 1, 272.
- Gás, kv.; a) gæs, 4, 202. b) gaman, 11, 52.
- Gaugufæri, gangfæri, 8, 400.
- Gefa, s.; g. á, herða sig, 3, 225; g. staðar, nema staðar, 8, 400; gefa einn upp, slá hendiinni af einum, 2, 225. 227; g. upp horn, hætta að drekka, 6, 241; mér er svá gefit, jeg er svo gerðr, lyndr, 4, 81; 9, 244. 429; mér er hugleikið, 5, 236.
- Gegning, kv., hvursu tilhlýðiligt, gagnligt, ráðligt eitthvad er, 2, 88.
- Geiga, s., reika í óvissu, fljuga af handahöf (um óvist skot), 7, 262.
- Geigr, k., skabi, 7, 270; 11, 119.
- Geigrskot, geiguskot, 5, 76. 202, kannake, þá skotið er út í loftið, í óvissu, án þess að miða.
- Geirr, k., stebjanef, 1, 177.
- Geisli, k., skiðastaung, 4, 337.
- Geng s. s. gengr, 7, 361.
- Gengi, h., fylgd, 5, 282. 293; 8, 151.
- Gera, s.; honum gerir ekki, h. tjair ekki, 10, 173. 185; g. styrk, veita, 9, 343; g. ferð, fara, 10, 281; gerast ferðar sinnar, fara leiðar sinnar, 10, 279; g. skjótkjörit, lögtekit, hálshöggvinn: kjósa skjott, lögtaka, hálshöggva, 2, 79; 1, 258; 9, 488.
- Gera eptir, 8, 103. ab. eptirgerð; g. eptir sættir, rjúfa, 4, 226; g. til, kveða glögt á, 9, 331; g. hjá, draga dulr, á, 6, 168. Sjá gjöra.
- Gerfi, kv., buningr, 5, 285.
- Gervibúr, h., skemma, 3, 209.

- Gestir, k. mt., sendisveit kónga, 4, 108. 115. 120; 5, 61; 6, 443; 7, 182. 201.
- Get, h., geta, ágizkun, 6, 383.
- Geta, s., fá, öðlast; eigi getr alíkan, ekki fæst slíkr, 7, 148.
- Geyma at, gá að, 4, 110; 5, 210.
- Geyminn, lo., gaumgæfinn, 4, 46. 112.
- Geyrr, gjörðr, 9, 498; 10, 75.
- Geysingr, k., ósai; i mt., 11, 81.
- Geystir í bögun, þykkvaxinn um böguna, 7, 99.
- Ged; gá einkis síns geðs, raða ekki sjálfum sér, 10, 207.
- Gildaskali, drykkjuskali, 8, 160.
- Gildi, h., drykkjustofa, 6, 440. 441.
- Gils s. s. gisl, 1, 151.
- Gíma, op, 3, 94.
- Gísl, k., a) þverspyrna 6, 16; 8, 45, sb. forkr. b) maðr, settir að veði, 1, 151.
- Gíslar, kv. mt., menn, settir að veði, 4, 152. 272; 5, 8; 9, 409; gíslir, sama, 9, 313.
- Gjafalauti, h., gjafaleysi, 5, 188.
- Gjaffalr, fánlegr gefinn, 7, 124.
- Gjafendingar, k. mt., menn sem gefinn er lendra manna réttr, 8, 244.
- Gjaflyndi, h., örlæti, 5, 188.
- Gjald, h., skabi, 5, 254.
- Gjall s. s. gall, af gella, gjalla, 9, 513.
- Gjallkeri, gjaldkeri, fahirðir, 6, 12. 98; 7, 267.
- Gjaltu, verða at g., ærast af hræðslu, og hlaupa í gönur, 4, 56; 5, 162.
- Gjólifi, h., gjálifi, 8, 106; gjólistumaðr, 8, 238.
- Gjöra, s.; a) þat gjörir ekki, gagnar ekki, 2, 326. 327. b) gjörast, fara, atla sér eitthvab, 5, 140.
- Gjörbænn, bóndjarfr, 5, 265.
- Gjörð, kv., háttr, siðvenja, 4, 110.
- Gjörvi, kv., s. s. gerfi, 3, 94.
- Glapna, s., mistakast; honum glapnabi sona eignin, 4, 321.
- Gleyggst s. s. glügt, 11, 122.
- Glíking, líking, 7, 100; glúkjust, líkjast, 9, 455; glúklíga, líkl, 7, 107.
- Glíta, s., glósa, skína, 9, 301; 8, 350; glitra, sama, 8, 350.
- Glugg, gluggi, 2, 136; 3, 148. 178. 187; 11, 270.
- Glúpna, s., ógleðjast, 4, 153.
- Glær, k., sjór, kasta á glær, varpa uthyrðis, 4, 96.
- Glükt, glügt, 7, 107.
- Glöör (?: glöðr), glæðr, 5, 324.
- Gnadd, h., nöldr, 10, 342.
- Gnapa yfir, vofa yfir, 10, 223.
- Gnastran, gniðstran, 3, 168.
- Gnerr, k., stimabrák, 8, 263.
- Gnolla, s., þeim tók at g., þeim fór að verða hrollkalt, 11, 136.
- Gnyðja (gnyð, gnudda), nöldra, 6, 156.
- Gnæpr, hnakkakertr, 3, 117.
- Gnöllra, skrækja, 3, 13.
- Golb, gólf, 6, 365.
- Golig orð, fagurmæli, 8, 23.
- Gorask, buast, 10, 414.
- Goðfýst, kv., goðfýsi, goðvilji, 2, 225.
- Goði, k., vinátta, 11, 72.
- Gobleiki, goðleikr, goðsemi, 2, 286; 7, 118.
- Goðmenni, h., goðir dreingir, rúskvir menn, 8, 136.
- Goðráðr, heilráðr, 4, 83.
- Goðræði, h., goðvilji, 2, 150.
- Grábjörn, hvítbjörn, 3, 123.
- Gráðr, kv. mt., pallar, 7, 97.
- Gramir (?: gudir), gubirnir i bræði sinni, 6, 215.
- Grámunkr, fórumunkr, 9, 377; 10, 128.
- Granselr, stórselr, kampaselr, 2, 270.
- Grasaðr mjöðr, áfeingr, m. af sterkum grösom, 4, 168.
- Graupr, harðr, illr, grimmr, 10, 380. 385.
- Grávara, skinnavara, 4, 200.

Grefta, greptra, jarða, 1, 241.
 Greifa, sjá greyfa.
 Grein, a) athugamal, 5, 262. b) manna grein, mannamunr, 8, 21.
 Greinavænt, líklegt til sundrþykkis, 10, 107.
 Greiða líf sitt, játa lífnað sinn, 5, 219.
 Greypiliga, ao., 3, 225, kannske greypiliga, grimmiliga.
 Greppr, um tröll, 10, 174.
 Greyfa einum undir sik, bregða einum undir sig á grúfu, 8, 332; greyfast niðr at, lúta, grúfa, 3, 127.
 Greypiliga, ao., grimmiliga, 6, 367; 7, 134.
 Greyri, græri (af gróa), 2, 242.
 Greyskapr, bleiðiskapr, 2, 61.
 Grimlegr, k., grimmleikr, grimd, 10, 380.
 Grimmast, a., espast, 8, 240.
 Gripa á einu, ganga að kostum, 11, 362.
 Gridkona, vistföst vinnukona, 1, 254.
 Gridsamar, fríðsamar, 8, 234.
 Grjótlaug, kv.; grjótast, 6, 156; 8, 223.
 Grunnfæri, h., akkerisstreingr, 6, 310; 10, 68. 136.
 Grunnsmeliga, ao., óviturliga, 6, 295.
 Grýfa s. s. greyfa, 8, 332.
 Grýta, pottur, 7, 232.
 Grön, vör; bregða grönnum, glotta, 5, 220; öðru brá fyrir grön, það fór öðruvísi en ætlað var, 8, 417.
 Gullhálsar, k. mt., menn sem bera gullmen á halsi sér, 7, 123; 8, 230.
 Gullhlað, h.; höfuðband gulli sett, 263; 4, 72.
 Gullhús, fehírala, 10, 172.
 Gullskotunn, gullofinn, 3, 136. 182.
 Gurbr, gyrðr, gyrðtr, 10, 415.
 Gubleysi, h., einginn guð, 2, 162.
 Guðrettligt, rett, epúr guðs lögum

(kirkjulögnum), 5, 219; 8, 258. 278; 11, 279.
 Guðsifi, k., andlegr teingdamadr, skirnarvottur, 3, 33.
 Guðsifjar, kv. mt., andlegar teingdir; gera g. við einn, halda einum undir skirn, 2, 130; 4, 34.
 Guðsreiðismaðr, maðr, á hvörjum guðs reiði liggur, 11, 272.
 Guðvefr, k., dýrindis vefnaðr (kannske af ormasilki), 2, 254; 5, 107. 160. 274. 280; 6, 52; 11, 385. Guðvefjar skykkja, 4, 27; guðvefjarpell, 11, 2.
 Gylðr, gylltr, 2, 309; 5, 65; 6, 120; 11, 128.
 Gylfra s. s. kyfla, 8, 308.
 Gyltr, kv.; gylta, svín, 6, 216.
 Gyss, k.; gera gys nokkurn, láta nokkub á sér merkja, 9, 494.
 Gæla, a., bláka, 11, 221.
 Gælingarort, fagurmæli, 8, 23.
 Gærna, ao., igær, 6, 254.
 Gæska, kv.; sælgætis eða nauðsynjavörur, 7, 285; 11, 8.
 Gæða, s.; g. roðr, auka, 2, 280; g. ferð, hraða, 2, 101; 5, 165.
 Güngudrykkja, þá menn geingu á drykkjustofur og leiddust, 8, 209; kallast og leiðsludrykkjur.
 Göngumannliga, ao., litilmannliga, 3, 209.

Háborur, kv. mt., gýt á skipsbörði, að láta árar leika í, 9, 33.
 Hábrokast, a., stæra sig, 10, 200.
 Hafa, a., a) bruka, 7, 193. hugr minn hefir, jeg hugsa, 2, 76. h. á rás, taka á rás, 9, 490. b) b. betr, bera hærra hlut, 5, 86. hafa réttara málefni, 5, 90. h. best, gera best, 11, 248. h. verr, gera verr, 4, 316. 342. hafði nærr, kom nærri, fór nærri, 2, 272; 9, 357. 387. c) um þenna mann hefir stórum, skiptir stórum, 4, 311. her hafði þóri til slægan, hér

- varð þ. ofslægr, 6, 278. d) Halzi, sá sem heldr, 10, 396.
- hafanda, þungab, með fangi, 7, 187.
- Hafhalt, ao., hafleið, djúpleið, 1, 62. 63.
- Hafhrútar, hafskip, 8, 373.
- Hafna, hafna, með þ., 3, 165.
- Hafrstaka, kv., hafursbelgr, 6, 96.
- Haga fe til gæzlu, koma fe til geymslu, 4, 31. þat hagar til haska, verðr hættuligt, 8, 17.
- þ) ei skiptir at högubdu, ei fer þá sem skyldi, 2, 61.
- Hagfátt, liúð um hagbeit, 6, 103.
- Hagkeypi, h., gott kaup, 5, 256.
- Hagna, s., hepnast, 5, 193. (ábat-ast, græða.)
- Hald, h., virðing, met, 7, 112.
- Halda, s., h. á búningi, búnabi: buast á stað, 5, 41; 10, 119.
- h. upp, h. á lopti, 10, 93. h. upp hofum, h. við, 1, 91. h. upp bænum, biðja, 11, 271.
- h. upp gjöldum, inna af hendi, gjalda, 1, 81. h. illa, haldast illa á, 11, 144.
- Haldsámr, lo., sem heldr fast á, vill ei laust láta, 6, 440; 10, 179.
- Halfa, kv., kynkvísl, 4, 204. 257; 8, 23.
- Halflitr, lo., a. s. hálfskiptr, tvískipt, 2, 70.
- Halfrútar s. s. hafhrútar, 8, 373.
- Halfrými, hv., hálftrúm í skipi, 9, 33.
- Hálfskiptr, lo., með tveimr litum, 2, 70. h. kyrtill, hálftr hvitr, hálftr rauðr, 8, 221; 7, 13.
- skykkja h., rauð ok brún, 7, 34.
- Hálfsærit, nóg af hálfu, 8, 440.
- Hálkvæmligr, lo., sem kemr af haldi, notaligr, 6, 375.
- Hallmæli, hv., ámæli, 9, 394.
- Hallr, k, a) steinn, 3, 180. b) hallandi, brekka, 7, 81.
- Hallr, lo., h undir einn, anninn til vináttu við einn, 7, 229. 233.
- Hallvarbsmessa, 15. Maí.
- Halsbok, bænaþok, 9, 219.
- Hamla, s., meidda, limlesta, 11, 226. 298.
- Hamla, kv.; ganga einum í hömlu, jafnast við einn, 11, 98. hvar svo skal sundgreina: ok þykke mér, sem Sigv. myne sæst til skorta, af þeim sem til er, at ganga mér í hömlu um raga-gerbir (kannske af hamla, þver-tré, fest við vagnstaungina, a dönsku *Hammel*).
- Hamstoli, hamslaus, óðr, 6, 198.
- Hamælgi, kv., háreysti, 3, 153.
- Hanagalan, kv., dagsmark, jafn-nærri þaðum öttu og máljum-miorni, 6, 198.
- Handfátt, liðfátt, 3, 205.
- Handfesta, s., staðfesta með hand-sölum, 6, 145. trúlofa, 10, 103.
- Handfestr, kv., handsöl, 8, 55.
- Handfyllr, kv., handfylli, 5, 67.
- Handganga, kv., að ganga á hönd eins, vald eins, 4, 358; 5, 35.
- Handlin, h., handlina, handa-klutr, 8, 308; 3, 168.
- Handrið, h., handatré á brú, 8, 375.
- Handvætta, s., vega í hendi sér, 2, 129.
- Hangi, k., sá sem hängir, er heingdr, 5, 212.
- Hápallr, háseti, 6, 440.
- Hár, lo.: hæðstu dagar, mestu hátíðisdagar, 10, 22.
- Hárceiðar, kv. mt., hástokkr (eða bilið milli keipanna), 10, 285; 11, 101.
- Harpa, kv., hörpuskel, hörpu-diskr, 7, 19.
- Hárr, lo., gráhærðr, 7, 321.
- Hárvara s. s. grávára, 10, 202.
- Harða, ao., harla, mjög, 10, 101.
- Harðfengi, kv., breysti, 5, 247.
- Harðindi, h. mt., harka, 6, 42.
- Harðleikr, harðr leikr, harðleikni, 9, 449.
- Harðræði, kv., harðfengi, 8, 448.
- Harðstefna, harðagastefna, 9, 376.
- Harðsteinn, harðr (brýni-)steinn, 11, 223.

- Harðvaxinn, fastholda, 8, 238.
 Harðyrki, k., harðfengr maðr, 9, 435.
 Háseti, h., háseti, 9, 252.
 Hasla völl, marka orustustað (með heslistaungum), 1, 199.
 Hásteint, hásteinótt, 9, 404.
 Hattarmaðr, maðr með hatt, 6, 320.
 Háttaðr, lo., á sig kominn, 2, 110. meðhöndlaðr, 3, 228.
 Hattung, kv., hætta; h. er, hætt er við, 6, 206.
 Haugabing, þing á haugunum hjá Tunsbergi í Noregi, 8, 245.
 Haugaöld, haugsöld, su öld, þá dauðir menn voru heygðir, 1, 34; 4, 3.
 Haugfæra, s., flytja í haug, 10, 212.
 Haugðr, heygðr, 10, 380.
 Haukligr, snarligr, 10, 383.
 Haura, s., beyra, 10, 389.
 Hávetrið, hávetrinn, 8, 247; 10, 150.
 Havgsamr, hæglátr, 10, 415.
 Havgþr, heygðr, 10, 377.
 Havrtveggi, hvurtveggi, 10, 406.
 Hayra s.s. beyra, 10, 390.
 Hefil, k., band eða lykkja í segli til að mtnka þab, 3, 44; 5, 11; 8, 83.
 Hefja graut, eta g., mata sig á g., 6, 364.
 Hefla, s., taka brot úr segli upp við rána, 3, 43; 5, 10; 6, 381; 9, 285. 502.
 Hegat, ao., hingat, 7, 163. 135.
 Hegatkvoma, hingatkvoma, 5, 291.
 Heifer s. s. hefir, 10, 395. 398.
 Heilan, kv., lækning, 5, 217.
 Heilhugi, k., einlæg, falslaus maðr, 5, 32. heilhuga ráð, einlæg, falslaus breytni, 7, 319.
 Heillarab, heilt ráð, gott ráð, 2, 208; 4, 159; 9, 246. 262.
 Heillabr, trylltr, töfrabr, 6, 110.
 Heilráð s. s. heillarab, 2, 42.
 Heima, h., heimili, 6, 109; 1, 274.
 Heimdragi, k., sá sem altaf býrist heima, 7, 121.
 Heimferð, heimsókn, áras, 8, 9, 15. 332.
 Heimfys, lo., heimfús, 4, 365.
 Heim, k., búandi, 8, 41.
 Heimilishús, kamar, 3, 200. 202.
 Heimolliga, ao., frjálsliga, með heimild, 1, 85.
 Heimolligr, handgenginn, 7, 23.
 Heimsliga, ao., fíflsliga, 3, 126. 179.
 Heimsli, fíflsligr, 2, 160.
 Heimsvist, kv., návist, 2, 239.
 Heimta, s., toga, 5, 149. 153. heimtast fram at aldri, verða roskinn, 10, 196.
 Heimull, heimill, 6, 207.
 Heimvon, kv., viðskilnaðr, 7, 108.
 Heit s. s. heitr, heitir, lofar, 11, 285.
 Heituhús, ölgerðarhús, 8, 329.
 Heiðni, heiðin lönd, 10, 92.
 Heiðnast, s., verða heiðinn, 10, 313.
 Hekla, kv., kápa með hetti, 2, 70; 8, 106.
 Helgiborsdagr, uppstigningardagr, 9, 531.
 Hell s. s. belt, 7, 81. 341.
 Helpr, hjálpar, 11, 192. helpi, aflh., hjálpaði, 10, 368.
 Helzti, ao., helst til, allt of, 1, 77; 2, 53. 248. 255.
 Hema, ao., heima, 6, 109.
 Henda, s.: þat er mik tekr h., það sem mér viðkemr, 6, 370. hvörja skyldu þá hennu til, hvur skylda þeim væri á, 8, 238.
 Hentiligr, lo., gagnligr, 5, 346.
 Herfjöturr, k., feigðar fát, eitt hvurt oráð, sem kemr yfir mann, sem eltr er af óvinum, svo að hann annaðhvurt kemst ekki undan þeim, eða gengr ósjálfrátt í hendr þeim, 8, 170.
 Herför s. s. hersørr, hersær, 5, 148.

- Herjanasýnir, þorparar, illmennir, 3, 121.
 Herklukka, hermanna klukka, varðklukka, sem hringt er í voveifligum ofríði, 9, 369. 510. 529.
 Hertumli, h., hermanna einkenni, 5, 53.
 Herland, land, sem herjað er, 6, 38.
 Herlandi, k., s. s. mörlandi, 7, 114.
 Herligi, lo., hermannlegr, 2, 135; 7, 69.
 Hermiliga, ao., í heipt, 2, 279.
 Herr, k., landsfolk, 6, 441.
 Herskapr, hernabr, 10, 198; herskaparsæri, hernabarverksæri, 5, 344.
 Herskjöldr, ofríðarskjöldr; bera h. mötti, færa ofríð á hendr, 5, 269.
 Hersir, h., leendr maðr, dómari og landvarnarmaðr, 1, 299.
 Herst, ao., hóstugliga, 1, 71.
 Herteikinn, hertekinn, 10, 391.
 Hervígi, h., hernabr, 8, 300.
 Hervirkir, h., herverk, 8, 432; 6, 340.
 Herða, kv., harka, grimd, 6, 38; 10, 406. 2) harðfeingi, 11, 217.
 Herðadreingir, k. mt.; högg á bakið, 8, 404.
 Herðamunr, afismunr, 11, 442.
 Hertíðbreiðr, herðabreiðr, 7, 291.
 Herðr, kv., s. s. herða (2), 11, 151.
 Hestgánger, járn undir hest, 9, 55.
 Hestvörðr, riðandi varðmenn, 10, 168.
 Heyvi, heyi, f. et. af hey, 10, 22.
 Heðinn, heðinn, 10, 381.
 Hifnakonungr, himnak., 10, 10.
 Hifneskr, himneskr, 10, 392.
 Hígat, ao., a) hígab, 1, 189; 8, 250. b) hér, 4, 18.
 Hílmr, k., ilmr, 10, 280. 281. 316.
 Hindrviðni, kv., hjátrú, 3, 166. 169; 4, 247.
 Híngat, hér, 4, 289.
 Hinn, sn.; hinni betri, e. mt., hinna betri, 5, 198; hinu ramlíkastu, h. mt., hin ramlígestu, 10, 167. 172.
 Hinnig, ao., á hinum staðnum, 6, 340.
 Hinsig, ao., hinn veg, hinséginn, 7, 46.
 Hirðr, óhultr, 11, 322.
 Hituhús s. s. heituhús, 3, 211.
 Hituketill, ölketill, 3, 211.
 Hjalmr, k., 1) kornhjallr, 4, 75. 256. 2) heistakkr, 7, 296.
 Hjalmsgjörð, á skildi, 7, 323.
 Hjálmunvölr, k., stýrissveif, 1, 212; 7, 47.
 Hjálmvölr s. s. hjálmunvölr, 1, 212.
 Hjalpa (help, halp, holp og hjalp, holpit), s. s. hjálpa, -aði, -að, 8, 306. 329; 9, 288; 11, 192.
 Hjalparmaðr, sá sem getr vænt sálhjalpar, 7, 33.
 Hjalt, h., knappr á sverði, hanna á sverðakapti, 1, 17.
 Hjartaliga, ao., hjartanliga, 3, 168. 169.
 Hjästaða, kv., aðstob, 3, 190.
 Hjolp, kv., hjálp, 10, 397. 404.
 Hjúka, s., hjukra, 2, 59; 11, 291.
 Hjukolfr, k., drykkjustofa, 9, 453.
 Hlað, h., búningr á klæðum, 2, 70.
 Hlaða, s., drepa, fyrirkoma, 1, 10.
 Hlaupast, hlaupa, 5, 145; 9, 248.
 Hlaupoðr, lo., sem apsaast eins og oðr maðr,
 Hlaupstígr, k., flóttavegr, 5, 148.
 Hleifr, k., kaka, flathraud, 4, 245.
 Hlüt, kv., það sem er nægilígt, 4, 250; 7, 237; 11, 22.
 Hlíta (-ti, -tta, -tt), hlíta sér nægja, 9, 318; 11, 253; h. einum. at einu, trúa einum fyrir einu, 9, 262; 11, 157; hafa, bruka: þar má eigi litlu líði við hlíta, 4, 297.

- Hláb, h., hvíld, hlé, 7, 289; 10, 346.
 Hljópast, hlypi, 5, 145.
 Hljóbbiskup s. s. ljóbbiskup, 9, 278.
 Hljóðsámr, lo., sá sem hefir hljótt um sig, 4, 338.
 Hlotar, k. mt., töfragripir, 11, 128; sbr. hlutr.
 Hlutr, k.; a) eiga hlut eins, standa í sporum eins, 8, 392; 11, 72. b) sjá hlotar.
 Hlutræningr, k., sá sem rændr er sínum hlut herfanga, 5, 135.
 Hlúpa, s., hlýða, 10, 387.
 Hlúpschildi, hlúpsculdi, kv., s. s. lýðskylda, 10, 398. 399.
 Hlý, h., hlýindi, varmi, 6, 251.
 Hlyuna fyrir einum, tala máli eins, 8, 239.
 Hlypr, hleypr, 7, 157.
 Hlýr, h., kinnungur, 4, 277; 8, 222.
 Hlægi, h., athlægi, minkun, 6, 151.
 Hlægimáll, hlægiorðr, hlæimaligr: gamansámr, 9, 241. 249.
 Hlær, hlæ, hlætt, lo., hlýr, varmr, 2, 228.
 Hlæba (ði, -ða, -tt), hláða, 5, 305.
 Hlæðimalugr s. s. hlægimáll, 9, 241.
 Hlúyp, hleypr, 11, 133.
 Hnaggr s. s. hnüggr, spar á fé, 5, 28.
 Hnakk, k., hnakki, 3, 115.
 Hnáleikr, knáleikr, 6, 203.
 Hneftafl, h., einhvurskonar tafl, 6, 29.
 Hneftafla, tafla í hneftaflí, 2, 271.
 Hnæggr, k., högg, 8, 350. 405.
 Hneiga, s., hneigja, 10, 110.
 Hneita, s., hnekkja, gera rækan, 4, 58.
 Hnetr, kv. mt., af hnot, nyt, 5, 175.
 Hneyking, hneisa, 4, 243.
 Hneykja, s., hnekkja, 4, 66.
 Hnita (hnit, hneit); þar hneit við, þar varð eitthvað fyrir, 3, 73.
 Hnjóða (hnyð, hnaub, hnoðit) s. s. hnoða, hnoðati, 11, 133.
 Hnæfilyrði, h. mt., hnyfilyrði, 4, 334.
 Hnüggr, k., stórt hüggr, 8, 350.
 Hnörr, k., s. s. knörr, 6, 377.
 Hofstilling, meðalhóf, 3, 45.
 Högvarri, kv., högværð, 1, 270.
 Hollráðr, lo., heilráðr, 9, 262.
 Holp, hjálpaði, 9, 288.
 Hor (hór), lo.; hár, 10, 408.
 Horfinheilla, heillabrigði, 7, 272.
 Hornungur, k., a) sem settr er kja, haftr út undan, 1, 225, b) sá sem missir, 11, 7.
 Hóstr s. s. óstr, 9, 311.
 Hotið (hótið), hátíð, 10, 393.
 Hotvetna s. s. hvatvetna, 11, 38. 68. 78. 122.
 Hrak, hrakti (af hrekja), 8, 240.
 Hrapa, s., a) flýta, 5, 43; steypa, 7, 123. b) flýta sér, 1, 303; 3, 45.
 Hrapaðr, k., flýtur; af h.: í flýtur, 9, 377.
 Hrata, s., a) rata, 1, 295. b) rasa, hrasa, 6, 66. c) hupa undan, 2, 75.
 Hregg, h., stormr, 7, 195.
 Hreifa umb, tæla um, 11, 90.
 Hreinbjálbi, h., hreindýraskinn, 5, 82. 83.
 Hreinfismaðr, múnkr, 10, 408.
 Hreinstaka, kv., hreindýrabelgr, 4, 336.
 Hreyfa, s., rjúfa, 6, 105.
 Hreyti, h., urb, 6, 425; 7, 227. kv. mt., hreyrar, 5, 70.
 Hreytispeidi, þeytispeidi, 3, 227.
 Hringr; með hringum, upp at hringum: gjörsemliga, 7, 212; 10, 389.
 Hrips, h., rán, 11, 252.
 Hríð, h. mt., hríðrunnar, 7, 31. 68.
 Hrokadr, fullr, 7, 96.
 Hróp, h., nið, lastmæli, háðugleg orð, 3, 154; 6, 193; hrópyrði, sama, 3, 154.
 Hrossali, k., tagl (o: hrossali), 9, 18.

- Hrotti, h., lángr og olánlegr maðr, 2, 161.
 Hrumaðr, brumr, 7, 12.
 Hrummr, brumr, veill, 7, 9, 12.
 Hrunhenda, kv., kvæði, ort með hrynhendum hætti (Liljulagi), 6, 23.
 Hryggleikr, hryggð, 10, 163.
 Hræ, h., a) valr, 3, 200. b) skiphræ, skipsflak, 8, 259.
 Hræsni, kv., hrösgirni, 2, 267.
 Hraðinn, lo., hraðslugjarn, 6, 155.
 Hugan, kv., hugsun, umbugsun, 11, 238.
 Hugarlátr, lo., bliðr í viðmóti, 5, 238; 7, 321.
 Hugablátr, lo., hæglátr, 9, 246.
 Hugabliga, ao., djarfliga, 6, 141.
 Hugabsamr, lo., hæglátr, 8, 447.
 Hugbort, h., hugr, djörfung, 7, 143.
 Huggoðr, göbviljaðr, 2, 94; 4, 111; 5, 240.
 Huggæði, h., göbvilji, 5, 326.
 Hugkæmiligt, hugvitssamt, 7, 225.
 Hugkæmr, a) fyndinn, hugvits-samr, 6, 205. 217; 7, 103. b) minnistæðr, 6, 263.
 Hugmannliga, ao., hreytiliga, 7, 164.
 Hugi, hugsjukur, 8, 18.
 Hugð, kv., alhugi, alvara, 6, 280.
 Hugbarmaðr, sá sem manni er ant um, ástmaðr, vinr eða vandabundinn, 8, 103. 231; 9, 525.
 Hulinshjalmr, huliðshjalmr: töf-rar, að gera sig ósýnilegan eða abra, 2, 141; 3, 184.
 Hulpu, hjalpuðu, 9, 382.
 Hungr, k., hungur, 2, 223.
 Hunkastali, k., -vigtturn á skipum, 7, 256. 262.
 Hurmaþo, hörmuðu, 10, 415.
 Husbúningr, husbúnaðr, 5, 315.
 husfastir menn; husbúendr, 6, 13.
 Husholfr s. s. hjukólfr, 9, 453.
 Huskytja, kv., kofi, 5, 95.
 Húðsat, h., rúm, 8, 316.
 Hvak, hvikabi, hopabi, 10, 383.
 Hvakki s. s. hvatki, hvað helst sem, 10, 395.
 Hvar sjarri, langt í burtu, 4, 337; hvar meiri, öllu meiri, 10, 106.
 Hvarf, athvarf; gera sér einn at hvarfi, halda sér til eins, 4, 292.
 Hvarfa (-aða, -at), dveljast her og hvar, 10, 412.
 Hvarfu, hvurfu (af hverfa), 10, 171.
 Hvárigr, hvurugr; hvárgan fyrir hvárgan, 11, 113.
 Hvárki, hvurugt (h. af hvarrgi), 1, 68.
 Hvárrgi, hvurugr; k. þ. et. hvárgan fyrir hvarrgi, hvurugan, 4, 225.
 Hvars, ao., hvar sem, 7, 21.
 Hvarsugi, ao., s. s. hversugi, hvursu sem, hvurnin sem, 8, 59.
 Hvartki, so., hvurki, 9, 286. 412.
 Hvarvitna, ao., a) í öllum blutum, 2, 269. b) allstadar, 1, 230.
 Hvass, lo., a) hraustr, snarpr, 5, 137. b) hvast, a.o.; ekki hvast; ekki alminniliga, ekki vel, 6, 204.
 Hvat, h. fn., hvað; hvat ráði, hvaða ráð, 9, 349; f. hve, hvi.
 Hvatabuss, k., skotskr og skjotr drengur, 4, 266.
 Hvatki, a) hvað helst, 7, 347; 11, 132. b) sérhvað, hvað eitt, 11, 103.
 Hvatlátr, fljotr, 9, 489.
 Hvattá, hvað þá, 11, 118; 7, 21.
 Hvattu, hvað þú, 11, 20.
 Hvatvetna, fn., sérhver blutr, sérhvað, 4, 259; f., hvivetna, hvurjum blut, 6, 283. 343; 7, 148; 11, 61. 106. 156; e., hversvetna, allra bluta, 11, 104.
 Hvatvísi, kv., framhleypti, 6, 8; 7, 124; 11, 198. hvatvissi, lo., 5, 144; 11, 12. 75.
 Hvatvitna s. s. hvatvetna, 4, 167.
 Hvaðanæfa, ao., úr öllum áttum, allstadar, 2, 180; 1, 136; 8, 68.
 Hve s. s. hvi (f. af hvat), hvurju, 5, 235.

- Hvegi, að., hvursu, 11, 76; 7, 244; 10, 392. 395.
- Hvel, h., hjól, 1, 104.
- Hverfa, s., snúa sér, fara; h. til eins, kveðja einn, 7, 224; hverfandi, sem snýst í hring, 1, 104; horfinn, farinn burt, 9, 401.
- Hverfingr s. s. hvirfingr, 5, 319.
- Hvergi, fn., hvor, sérhvor, 4, 237; 10, 323; 11, 152; 9, 256.
- Hverigr, fn., a) hvor helst, 4, 259. b) hvor, sérhvor, 4, 147.
- Hverr, fn., hvor; í hverju: alltaf, meir og meir, 6, 379; 11, 441.
- Hversugi s. s. hvarsugi, 8, 59.
- Hvervetna fyrir hvatvetna, hvetv., allt, 9, 387.
- Hvetvetna s. s. hvatvetna, allt, 6, 283; fyrir h., fyrir alla muni, 3, 161; fur h. framm, umfram allt, 6, 172.
- Hvetvitna s. s. hvetvetna, allt, 6, 381. 406; 7, 125.
- Hvi, a) hvorju (f. af hvat), 2, 193. b) af hvorju? hvarfyrir? 2, 197.
- Hviligr, hvilikr. 10, 197.
- Hvirfingr, hringr; í hv., í hring, 6, 279; drekka h., dr. sitjandi í hr., 4, 148; hvirfingsdrykkjur, gildi, hvar menn heldu hvör öðrum heimboð til skiftis; hvirfingsbræðr: þessáttar gildisbræðr; hvirfingsklukka: k. er þeir hringdu til gildis, 6, 440.
- Hvitakistr; svo kölluðu heðnir menn Krist af hvítum skírnarklæðum enna kristnu, 1, 295; 2, 83; 5, 52. 67. 303.
- Hvitaváðir, kv. mt., hvítt klæði, er nýskirtir klæddust, 1, 230; 2, 39. 153; kirkja í hv.: nývigð kirkja, 2, 257.
- Hvitidagr, hvítasunnudagr, 10, 63; hvítadagar, hvítasunnuvika, 8, 373; 11, 339.
- Hýhýlaháttur, buskapr, 2, 267.
- Hyggjandi, kv., hyggindi, 4, 132.
- Hyrningr, k., sá sem er með hornum, 4, 246. 247.
- Hæfindi, h. mt., hóf, hæfi, 6, 121.
- Hæringr, k., hærukall, 8, 104.
- Hæta s., hóta, 7, 260; 10, 316.
- Hættigr, hættulegr, 9, 390.
- Hætta, s., hóta, 9, 18.
- Hættung, kv., hætta, háski, 8, 431.
- Hefis ofressi, ekki ofmikil ofressi, 7, 117.
- Höfn, kv., fat, yfirhöfn, 9, 25.
- Höfub; leggja (optar: leggjast) eigi ferð undir höfub, afrækjast ekki ferðina, 9, 227.
- Höfðaskip, skip með drekahöfði, 3, 105. 137.
- Höfðingskapr, vald, 1, 281.
- Höfgi, k., þungi, 5, 157.
- Höfugr, þungur, 10, 203.
- Höfuðbenda, kv., styrkr, aðstoð, styrktarmadr, 4, 79; 7, 362.
- Höfubburðr, styrkr, afli, vald, 10, 170.
- Höfugæfa, mesta gæfa, 5, 201; 10, 185. 215.
- Höfuðráð, beztu ráð, 8, 438; 9, 240.
- Höfuðráðgjafi, æðsti ráðgjafi, 9, 293.
- Höfuðskömm, mesta skömm, 6, 262.
- Höfuðernaðr, forgangsmaðr, 8, 297.
- Höfuðvinr, beztu vinr, 9, 293. 308. 451.
- Höfuðvörðr, k., næstu varðmenn, 4, 26; 7, 203.
- Hökulskauf, lo., með uppháa sko, 9, 512.
- Hökunött, miðsvetrarnött, 1, 32.
- Höldr, k., óbalsbóndi; höldsreitur, 1, 195.
- Hölnu s. s. helstu, alltof, 2, 185; 11, 327.
- Hönd; annari hendi, í annan stað, 9, 298; eptir h. Búa, eins og B., 11, 111; hönd full manna,

hópkorn, 2, 302; 5, 138; 8, 306.

Hörgar, k. mt., blótborgir, hlaðnar af grjóti, 1, 283. 285; 2, 41; 5, 239.

Hörund, kv., hörundarlitr, hörundslitr, holdslitr, 5, 347.

Hösvast, s., þjörnast, 3, 189.

Iðus; 8. *idus* Júlí, 8da júlí; *octava idus Martii*, 8da marz, sjá *idus*.

Íendr, lo., sem, önd er í, með lifi, 11, 145.

Ífa, s., efa, 2, 283; 3, 49. ífi, k., efi, 3, 8.

Ífrá, frá, 8, 40. 50; 11, 16. 24. 57.

Ífur, sto., fyrir, 4, 137.

Ígjarn, lo., gjarn; verks íg, um-sýslusamr, 3, 205.

Íhugan, hugsun, ætlun, 8, 358.

Íkorni, k., skógardýr, 4, 200.

Ílendr, lo., sá sem hefir fengið vald yfir landi, 5, 159.

Íllbrögð, h. mt., illvirki, 4, 379.

Ílling, kv., illska, 10, 399.

Íllleikni, kv., ill meðferð, 8, 41.

Ím, h., kám, saurgun, 2, 261.

Inna eiddast, stafa eib, 6, 53.

Inndæli, h., höglifi, 7, 277.

Inndæll, lo., hægr, auðveldr, 3, 161; 8, 186.

Inni, h., hus, hýbýli, 8, 108.

Inniligr, tagr, 10, 207.

Innstr (annars hinnstr), síðastr, 6, 388; 7, 149.

Innyfli, innysli, 9, 467.

Íri, k., kvis, 9, 278.

Ísa, s., leggja (um ís), 9, 400.

Ísamt, ao., saman, 11, 4; sam-fleytt, 11, 26. 73.

Ísaðr, lagðr með ís, 9, 386.

Ísmöl, ísbrot, ísstykki, 7, 18; 11, 365.

Ít sitt, 11, 132 (sýnist merkja: ei að síðr).

Ítala, kv.; títala, tilkall, 6, 103.

Ítarliga, ao., prýðiliga; í. buinn, þrubbúinn, 4, 194; 11, 85.

Írsmannligr, lo., góðfagligr, vegligr, 6, 414; 7, 63.

Íþróttligr, lo., sem til íþróttar heyrir, 6, 225.

Íð, sn. mt., þið, 7, 116.

Íðri, lo., innri, 9, 21.

Íðus s. s. *idus*; 6. *idus* Júlí, 10da júlí; *idus Novembris*, 13da November; abr. *Idus*.

Já, s., jata, 1, 281; 2, 239; 9, 378. 445. 448.

Jafnast orðum við einn, jafnsýrta einum, 8, 308.

Jafnabarmadr, meðalgaungumadr, 9, 327.

Jafnkominn, jafn, 1, 220; jafnborinn, 8, 20.

Jafnlengd, kv., sama munn (annað ár) 4, 202; 5, 214; 11, 397; annan dag at j., 1, 119.

Jafnmæli, h., jafnabarkost, 6, 206.

Jafnræði, h., sambodinn ráðahagr, 6, 59.

Jafnt, ao., rétt, einmitt, 11, 15; eins, 11, 57.

Jafnvægja, s., jafnast við, 3, 120.

Jaga á sömu sök, sækja ávalt sama mál, 7, 142.

Jakobsmessa, 25ta Júlí.

Jamkomi, jafnt, 3, 76.

Jarðbui, k.; sem býr í jörðu og haugum, 3, 119.

Jarðbligr, jarðneskr, 2, 283.

Járnagangr, meðal af járnum, 11, 288.

Járnastadr, járnstör, 5, 148.

Járnaðr, a) settur í járn, fjötraðr, 11, 445. b) vopnaðr, brynjaðr, 11, 365.

Járnrekendr, kv. mt., járnfestar, járnhlekkir, 6, 168; 7, 183; 11, 322.

Járnvarðr, járnváinn, 6, 145.

Jartegn, kv., sannindamerki, 1, 21; staðfesta, 8, 197; krapta-verk, 11, 38.

Jartein s. s. jartegn, 5, 102. 139. 143.

- Jartoina, s., merkja, þýða, 11, 12.
 Játari, k., sem jatar, 1, 275.
 Játai, sem jatar, 10, 379.
 Játta, s., jata, 3, 72. 115. 167.
 Jer, fn. mt., þer, 11, 123.
 Jónsvaka, vökunott fyrir Jóns-
 messu.
 Jörn, járn, 10, 383.
 Jöbligr sveinn, hússinn, efniligr,
 10, 214.
 Jümfrú, jóvöfrú, 9, 308.
 Jümgfrú, jóvöfrú, 6, 59. 132; 9,
 292. 412.
 Jüngherra, jünkr, 6, 51.
 Jünkrü, jóvöfrü, 10, 85.
 Jünkherra s. s. jüngherra, 9, 269.
 Jünkeri, jünkr, 9, 462.
 Jüpr, k., hjüpr, sloppr. 10, 415.
Kafsyndr, lo., sá sem kann að
 synda í kafi, 7, 120.
 Kal., s. s. kalendas; 9. kal. Jún.,
 24. Maí.
 Kalekkr, kaleikr, 7, 198.
 Kalendas; 4da kalendas Augusti,
 29da Júlí; 30ja k. Maji, 29da
 Apríl.
 Kallaleuss, skærulaus, 9, 409.
 Kallsyrbi, spott, 6, 194.
 Kals, h., a) þrábædni, 2, 268;
 6, 371. b) spott, 5, 231.
 Kanokar, k. mt., andlegar stöttar
 menn, dómsmenn, 9, 532.
 Kantarakápa, yfirhöfn biskupa, 4,
 245; 8, 197.
 Kapakn, k., skrifari, ritari, 9,
 326.
 Karfasötr, valttr sötr, 4, 169.
 Karfi, herskip, 9, 408.
 Karlsift, ao., í karlegg, 1, 220.
 Karwar, k. mt., borðþök, 4, 49.
 Kass, h., kassi, 2, 164; 8, 421.
 Kasta inn, setja í dýblissu, 9,
 245.
 Kastur, höttur, 6, 390.
 Kaupa, s., mikit kaupist í, mikið
 stendr til, 7, 116.
 Keflivölr, k., barefli, 7, 193.
 Keiseri, keisari, 7, 85. 94.
 Kelda, kv., lind, uppspretta, 5, 22.
 Kelpa, kv., fiskakista, 7, 21.
 Kendr, vinsæll, 3, 176; illu
 kendr, óvinsæll, 9, 293.
 Kennast við, kannast við, 5, 258.
 264.
 Kennsl, h. mt., áburðr, 4, 234.
 380.
 Kerbab, bab í kerri, 10, 147.
 Kesja, k., spjót, 1, 43.
 Ketlar, k. mt., ketlar, 5, 21; 8,
 250.
 Keyri, s., kaus, 1, 202; 10, 84;
 keyrinn, kosinn, 9, 338. 412;
 10, 98.
 Kilding, kv., skaut, 4, 300; 7,
 208. 335; 6, 325; 11, 346.
 Kimbla, s., hlaba, 8, 20.
 Kippa, s., skjótast, 8, 145.
 Kirjal, sigursanngr, 8, 227.
 Kirie-eleison, drottinn, miskuna
 þú; upphaf á salmi, 7, 297.
 Kirnuaskr, mjólkuraskr, 8, 350;
 11, 272.
 Kjálki, k., slebi, 6, 163.
 Kjarr, h., hrisrunnr, 8, 29; 6,
 334; kjarrakögr, 7, 68; 8, 414.
 Kjöll, k., litill kaupskip, 10, 30.
 Kjör, h., val, kosning, 6, 304.
 Kjöri, kaus, valdi, 1, 202; 6,
 346; 7, 96; kjörinn, kosinn:
 hafa kjörna kosti, hafa allt eptir
 vild sinni, 6, 137.
 Kjör, h., hrisrunnr, 7, 123;
 k., 7, 123 mism. gr. 4; 8, 414.
 Klá (klæs, klæs, klegit), klóra, 2,
 187. 188.
 Klandalaus, óáreittr, 9, 409.
 Klandr, h., áleitni, ofsokn, 5,
 211.
 Klaustri, k., klawstr, 9, 532.
 Kle, k., kljástinn; með gr.
 kleinn, mt., kljár, 11, 49.
 Klef, kv., kleif, klíf, 9, 368.
 Kleis, lo., blestr, linnæstr, 10, 39.
 Klepparnes; kleppjunes, kleppu-
 nes, klepparnef, 5, 11; 8,
 217.
 Klerkr, k., lærðr maðr, 8, 296;
 11, 298.
 Kless, klessmæltr, klestr s. s. kleis,
 10, 39.

- Klífa (klif, kleif, klíft), klífra, 8, 75. 401. 408; 9, 225.
 Klíníngur, smurð kaka, 8, 413.
 Klóast, s., berjast með klóm, 5, 13.
 Klofi, k., hurbarklofi, 3, 74. 125.
 Klumba, kylfa, 4, 240.
 Klúnger, þistill, þyrnir, 5, 159.
 Klæki, h., a) skömm, 7, 269.
 b) niðingur, 5, 204.
 Klækismenn, niðingar, 11, 270.
 Klækisorð, dorb, 5, 136.
 Klækisskapur, skömm, 11, 270.
 Klökk, grét (af klökkva, gráta), 8, 236; 10, 109.
 Klöpp, kv., borð eða fjöl, 7, 68.
 Klöppurnes, klöppurness s. s. klepparnes, 8, 217.
 Knapi, k., þjónustusveinn, 4, 165. 167; 7, 166.
 Knapphöfði, k., liúð höfub, 6, 163.
 Knarrakip, kaupfar, 6, 305.
 Kneiking, tusk, glens (?), 3, 144.
 Knesetningur, k., sá sem er tekinn til upplöstudra, 1, 85.
 Knia mál, tala léingi um eitthvað, 11, 48.
 Knjom, knjam, f. mt. af kné, 8, 7.
 Knúska, s., harðhjaska, 7, 269; 9, 463.
 Knúskan, barsmið, 8, 41.
 Knýja, s., lypta, 11, 24; k. hurð, berja á dyr, 6, 122; k. með sér, velkja með sér, 4, 284.
 Knæfa, s., gnæfa, 8, 126.
 Knörr, k., kaupfar, 6, 305.
 Kollaveinn, kollóttur sveinn, 3, 178.
 Kómata, halastjarna, 9, 482.
 Konunga, s., kalla með kónganefni, 8, 75.
 Kopparsjárn, rennisjárn, 5, 339.
 Kordúnuhosur (akinnsokkar), 4, 77.
 Korkápa, múnka eða klerkakápa, 8, 357; 9, 341.
 Kórabraðr, munkar og klerkar við dómkirkjur, 5, 213; 8, 269.
 Korteisi, kurteisi, 10, 381. 393.
 Kostan, ástundan, 10, 395.
 Kostgæfi, k., kostgæfni, 1, 260; 3, 165.
 Kostlaust, hagnabarlaust, 5, 14.
 Kostur, k.; þat er til kostar, þat er botin, þat er okkr til mál bóta, afsökunar, 11, 139; hafa meiri kosti, meiri líðsæla, 5, 87.
 Koðost, kvaðust, 8, 71; 11, 107.
 Kraft, krafð (af krefja), 11, 225.
 Kraka, s., dragast með botni (um akkeri), 10, 135.
 Krakar, k. mt., staurar, 8, 148. 177. 255. 373. 426. 435; s. stik.
 Krammr, lo., kramr; dreif krömmu, þat var krapahrd, bleytingskafald, 5, 196.
 Kránkr, lo.; kránkt veðr, illveðr, 8, 52.
 Krapparum, á skipi, næsta rum fyrir framan fyrirrum, annað rum frá lypptingu, 2, 320.
 Krapti, k., kraptr, 10, 318; 11, 14.
 Krefja dyra, kveðja dyra, 8, 332.
 Kremjast, liggja veikr, 8, 443.
 Krepping, kv., kreppa, þrang, 4, 147.
 Kringluskurðr, hárskurðr, krónrakstr, 5, 311.
 Kringur, lo., auðveldr: honum var skáldskapr kringur, honum var sýnt um að yrkja, 5, 172.
 Krismi, k., helguð olía, viðsmjör, 8, 26; 10, 372.
 Krossast til Jörsalaserðar, taka klæði með ásaumnum krossi og fara herför til Jörsalanda, 11, 351.
 Krónaðr, kórónaðr, 7, 308.
 Krustu, s., hýmdu, lágu, 8, 38.
 Kryfja, slátra, fara innan í, 5, 194.
 Kröf, kv., krasa, mt. krafir, kröfur, 1, 287.
 Kröm, kv., kvilli, mt. kramur, 4, 344.
 Kuggr, k., stórt kaupskip, 9, 452; 10, 29. 153. 368.
 Kuíot, h., ket, kjöt, 10, 417.
 Kunligr, kynlegur, 10, 379.

- Kunna, s.; kann ek ekki við því, at: jeg get ekki gert að því, þó, 6, 53. k. mannaun sjá mannaun.
- Kunnasta, kv., vit, kunnatta, 6, 95.
- Kunnigr, lo., göldrott, 11, 181. 182; k. at einu, kunnr að einu, 6, 378.
- Kunnaliga, ao., a) kunnuglega, 6, 223. 224; 7, 220. b) glögg, 8, 145.
- Kunnmen, kunningjar, 8, 15.
- Kunnusta s. s. kunnasta, 7, 142.
- Kunstórr, kynstór, 10, 379.
- Kunu, konu (af kona), 7, 106.
- Kura, kv., mt. kurur, umkvartanir, 5, 102.
- Kurhugi, k., ahyggja, 9, 462. 478.
- Kúria, páfagarðr, 9, 487.
- Kuru, kusu (af kjósa), 11, 67.
- Kurð, kyrð, 10, 405.
- Kustlungar, smákálfar, 9, 403.
- Kvaksamr, nöldrandi, 7, 322.
- Kvara, s., korra, 10, 279.
- Kvartsamr, lo., möglunarsamr, nöldranaarsamr, 7, 322.
- Kvabning, kv., bod, skipun, 4, 35.
- Kveif, kv., hua, 8, 378.
- Kvennkne, kvennleggr, 9, 251. 327.
- Kveðandi, kv., saungr, 5, 174.
- Kveðindi, kv., saungr, 7, 233.
- Kviddi, kveib (af kviða), 5, 145.
- Kvinna, kvenna, e. mt. af kona, 7, 109.
- Kviðlingr, nöfvisa, 6, 193. 194.
- Kviðr, kviði, hræðsla, 6, 353.
- Kvobust, kvadust, 11, 146.
- Kværut, leyfiligt að koma, 4, 142.
- Kvæning, gipting, 10, 197.
- Kvöl, refsing, 11, 445.
- Kvönnu, kvenna, e. mt. af kona, 9, 242.
- Kýfla, s., tvitaka, stama, 7, 165.
- Kýfla, kv., ulpa, 8, 308.
- Kykseutir, daubir menn, sem tignadir voru sem lifandi og heilagir, 8, 101.
- Kykvendi, h., kvikindi, 6, 202.
- Kýla öl, þamba öl, 7, 190.
- Kýlfa s. s. kýfla, s., hökta á orðunum, tvitaka þaug, 7, 165.
- Kýlfi, h., og skeibarkýlfi, mt., kannske s. s. brandar, 4, 100.
- Kýll, k., poki, 7, 21.
- Kyndari, k., eldsneyti, 3, 200.
- Kyndi, s., kynnti, gaf til kynna, 3, 213.
- Kynjalæti, undarlig læti, 6, 218.
- Kynni, h., a) heimili ættingja manns; fara á k., sækja k., 3, 227; 4, 260. b) skildmenni, 3, 114. þaraf kynnisgjöf, 6, 358, kynnisvist, 4, 256.
- Kyri, kysi (af kjósa), 8, 152.
- Kyrningshjarta og kyrvingshjarta, 8, 381, drekka, snæða sér k., hressa, styrkja sig á mat og drykk.
- Kæra, kv., mt. kærur, kærumál, 4, 202.
- Kærlingarsunnunaptan, laugardagr næstr fyrir 5ta sunnud. í fðstu, 9, 448.
- Kærsla, akæra, 9, 260.
- Kærusunnunaptan, sjá Kærl. s. a., 9, 448.
- Kürit, s., kosib, 8, 215.
- Kösungr, k., skinnfeldr, 6, 422.
- L**afratsvaka, vðkunott fyrir Lafrentiusmessu.
- Lafrentius messudagr, 10. Ágúst.
- Lag, h.: a) leggja stýri í lag, or lagi: setja fyrir, taka frá stýri, 7, 47; 4, 42. b) legorb, samræði, 6, 122. 123.
- Lág, kv., fallib tré í skógi, 1, 179. 180. 182; 3, 158; 8, 33; 11, 64.
- Lági saungr, innsetningarorðin, 5, 196.
- Lagiðr, lagðr, 10, 212.
- Lama, lo. öhn., ðrkumlaðr, 2, 225.
- Lán, h., a) len, 9, 415. b) óviss lukka, 9, 404.
- Lánardrottinn, k., húsbóndi, 7, 223.
- Landamæri, h., landamerki, 2, 128; 6, 311. 331; 7, 56.

- Landaskipti, h., takmark, landamerki, 6, 332; 7, 52.
- Landaurar, k. mt., tollr, 4, 137; 5, 101; 6, 98; 7, 1.
- Landbúi, k., landseti, 4, 8. 68.
- Landhallt, ao., með landi, 10, 347.
- Landhreinsun, landvörn, 9, 302.
- Landmunir, k. mt., heimfýsi til settjarðar sinnar, 5, 36. 46.
- Landráð, h. mt., landstjórn, 7, 238. landráðamenn, landstjórnendr, 5, 33.
- Landseyra, kv., landeyða, 8, 251.
- Landslag, h., landslag, 7, 56.
- Landvært, leyfi til að vera í landi, 5, 265.
- Landvörðr, k., landvarnartollr, 5, 101.
- Lánga, s.: ek l. til, mig langar til, 7, 28.
- Lágmælgja, kv., að vera lángorðr, 5, 225.
- Lánger, lo.: löngu, launga, fyrir laungu, 1, 85. 139. 141; 2, 98. 123; 3, 58. 188; 9, 476; 11, 239. lánga, langt, 4, 44.
- Lágræða, kv., laung ræða, 9, 252.
- Lágtalaðr, sem talar langt, 1, 287.
- Lángærr, lo., langvinnr, 2, 10; 7, 37.
- Laugbo, lögðu (af leggja), 10, 417.
- Lásbogi, bogi með lás, 8, 285. 387.
- Lata, s.: a) l. einum blöð, taka blöð, 7, 269; sjá blöðlát. b) l. uppi, eptirgefa, 4, 215; 5, 275. lata í ljósi, frambæra, 9, 333.
- Latar, s., slotar, dvínar, 11, 137.
- Lätz, 6, 440; rykking: l. at síðu, samandregið eða rykt á hliðinni.
- Laufi, h., leyfi, 10, 398.
- Launa, leyna, 10, 383. 388.
- Laund, leynd, 10, 380. 383.
- Laungumórði, k., á sem hefir laung vísurðr í kvæðum sínum, 6, 198.
- Laupr, k., húsgriind, 2, 234.
- Lausa, leysa, 10, 391.
- Lausnir, kv. mt., peningagjald, gjald í peningum, 10, 21. 22.
- Lávarðr, k., herra, 5, 146. 148. 215; 7, 250.
- Laygi, lýgi; galsc ravn at l. mönnum brást ætlan sin, 10, 389.
- Layniliga, ao., leynilega, 10, 397.
- Lé, k., ljár, 7, 264.
- Leg, h., gróf, legstaðr, 7, 251.
- Legatíó, pásá umbod, 11, 394.
- Leggja, s.: leggjast eigi ferð undir höfub, 2, 120. 131. 262; 5, 264; 11, 81; sjá höfub.
- Leiddr, jartadr, 1, 254.
- Leifa, s., yfirgefa, sleppa: l. skip, konungsmafn, 7, 291; 8, 214; 11, 222.
- Leiga, s., leigja, 2, 90.
- Leika, h., leikspil, meðfæri, 11, 95.
- Leikir menn, olæðir, 10, 123.
- Leikr, k.: á nýja leik, að nýja, á nýjan leik, 9, 274. 284. 370. 401. 409. 511; 10, 15.
- Leið, kv., a) s. s. leiðangr: róa leið, róa leiðangr, gera herþjónustu á skipi; leiðar víti, sekt, ef maðr reri ei leiðangr tilkvæddr, og skyldi þó að róa leiðangrinn ei að síðr; þaraf er talshátttrinn: að róa leibina, ok gjalda leiðar vítið, 1, 57. b) á leið fram, alltaf, hvað eptir annað, 6, 287.
- Leiða, s., a) (af leið, vegr) fylgja einum á veg, 2, 255. b) (af leiðr), gera einum leitt, sœla einn frá einu, 4, 26. c) (af leiði), jarða, jartsetja, heygja; sjá leiddr.
- Leiðangr, k., a) herþjónusta á skipum. b) herför á skipum, 4, 70. c) tillag, er gredast átti til slíkrar herfarar: vístir, skip og menn, er þar til þurfti, 6, 25; 8, 109. 159. 327. 334; 9, 9, 33. 247. 368.
- Leiðingamæðr, k., á sem er leið-

- itamr, hægt er að lokka, 4, 117.
- Leiðsludrykkjar, 6, 440, sjá göngudrykkjur.
- Lemja, s., lemjast róðr fyrir, hindra róðr, brjóta árar hvur fyrir öðrum, 8, 216.
- Lén, h., rettarbot, 6, 339.
- Lendberinn, kominn af lendum mönnum, 8, 155.
- Lendr maðr, dómari og landvarnarmaðr.
- Lengd, kv.; i brað ok lengðar, i brað og leingd, 1, 137.
- Lenn, leðr (af ljá), form. 8, 25.
- Leó, león, ljón, 7, 69.
- Leónardusmessa, 6ta Novemb.
- Lerka, herða fast, stringja, 6, 440.
- Lettliga, ao., a) auðveldliga, 1, 85. b) kann vera, 2, 140.
- Létlatiskonur, skækjur, 6, 241.
- Leyfa, s., lofa, hrósa, 5, 327; 6, 108.
- Liða, s., fara, sigla framhjá, 9, 503.
- Lif s. s. rif, 8, 306.
- Lifa, s., hlifa, 8, 14.
- Lifa, s., vera eptir, 1, 69.
- Lifi, h., lifnaðr, hegðan, athæfi, 8, 253. 308.
- Lifnaðr, k., múnkastétt, múnkar, 11, 444.
- Lignum domini*, þatr af kross-tré krista, 9, 496.
- Likiligr, líkligr, 10, 395.
- Likindi, h. mt., menjar, eptirstöðvar, 1, 128.
- Likvendi s. s. líkindi, 11, 120.
- Lím, kalk, 6, 267; 10, 186.
- Límar, kv. mt., límur, 8, 346.
- Lími, k., vöndr, 6, 189.
- Límsettr, kalkaðr, 6, 149.
- Límaflaðr, aflímr, aflitull, 3, 206.
- Lindiskjöldr, skjöldr af linditré, 8, 413.
- Línfe, stungurfe, brúðfe (morgungjöf), 2, 256; 10, 312.
- Línleikr, k., vægb, 11, 223.
- Línur, auðveldr, 6, 258.
- Listugr, kenna í þróttum, 11, 97.
- Listuligr s. s. listugr, 10, 377. 381. 397. 405. 415.
- Littat, 3, 160. 201; 7, 141; lítub, 11, 102. 136. 144. 152; lítt þat, 2, 71. 111; 10, 383; dálitüð, nokkuð litüð.
- Líð, h., a) hlíð á gartí, 3, 66. b) millibil, 10, 345.
- Líða, s.; líða yfir vetr, lífa vetrinn af, 11, 151. 152; þegar konung líðr sjálfan, að fráteknum kóngi sjálfum, 11, 51. b) sigla, 9, 387. 503.
- Líðagjald, líkl. aukatillag til herfararkostnabar, 8, 327. 419 (af líði).
- Líðar, k. mt., fylgdarmenn, líðsmenn, 1, 178; 11, 140.
- Líði, k., 8, 395.
- Líðmannligr, rúskligr, vaskligr, 3, 83; 5, 48; 7, 112; 11, 78.
- líðmannliga, ao., vaskliga, 6, 326.
- Líðsamt s. s. hljóðsamt, hljóu, 8, 81.
- Líðsinnaðr, líðsinnandi, hjálpligr, 4, 308; 6, 62.
- Líðskyflr, líðskylmt, mannírekt, 4, 297.
- Líðugr, tilbuinn, sem hefir afloküð erindum sínum, 2, 80.
- Ljá, s., leyfa, lofa, 7, 262.
- Ljóðbiskup s. s. lýðbiskup, 9, 278.
- Ljúgspár, lo., ósannspár, 10, 408.
- Ló, laug (af ljuga), 8, 359.
- Lofanligr, lofsæll, 8, 10. 87.
- Lofsamliga, ao., með hrósi, 6, 206.
- Lofsorb, hrósa, 10, 179.
- Lokar, k., hefill: frekr l., hefill, sem tekr drjúgan spön, óeiginl. heimtusfrekja, 2, 65; lokarspennir, lokarspennir, heflispennir, 6, 153. 156; 11, 34.
- Loklausa, kv., markleysa, 8, 102.
- Lopt, h.; mikit lopt, hátt ofan fyrir, 5, 213.
- Loptmegin, h., þol til að ganga þar sem hátt er ofan fyrir, 10, 314.

- Loptrið, h., tröppur upp í lopt, 4, 169; 9, 239.
- Loptsvallir, kv. mt., opinn lopt-gangr í húsum, 6, 270. 338.
- Lostigr, lo., viljugr, 4, 253.
- Lot, h. mt.; af hverjum lotum, af hv. rötum, 4, 160.
- Lúciomessa, 13da Decemb.
- Lusting s. s. lypting, 10, 394.
- Lugi, lýgi, 10, 394.
- Lustr, k., trelurk til að berja með korn, 8, 96.
- Luðr, k., lýðr, 10, 380.
- Lyf, h., töfrasullt lækni-meðal, 9, 282. 283.
- Lýgimaðr, lýginn maðr, 11, 118.
- Lýgð, kv., lýgi, 9, 401. 447. 449.
- Lykkja, kv.; láta lykkju á leið sinni, snúa aptr, 5, 197; skjóta lykkjum, gjögta til og frá, 8, 199.
- Lýng, h. mt., lýngmóðr, 7, 201.
- Lypta ferð, þelfja ferð sína, 9, 343; lyptast, taka sig upp til ferðar, 8, 168.
- Lypting, kv., skutpallr, 2, 321.
- Lýsa yfir, sýna, láta sjá, 11, 6.
- Lýzka, kv., háttsemi, síðir, 11, 50. 78.
- Lýðbiskup, eginlegr biskup, sem forðum var undirgefinn Erki-biskupi, 7, 240; 8, 219; 9, 278; sbr. lýðskyldr.
- Lýðskaðr, háttadr, að háttsemi, síðum, 1, 134.
- Lýðskylda, kv., skylduhlýðni, undirgefni, 4, 24. 213. 225. 351; 11, 443; skylduskattr, 4, 282.
- Lýðskyldr, þjónustubundinn, undirgefinn, 1, 14. 201; 4, 13. 126. 223; 6, 136; 9, 36. 257.
- Lægi, h., lending, lendingarstaðr, skipalega, 7, 122.
- Læpi, hlypi (aðh. af hlaupa), 10, 364.
- Læra einn, kenna einum, 4, 2.
- Lær þeir, 11, 36, þ. e. lær þær, þau vesælmenni, þeir hugleys-ingjarnir; lær, mt. af lo, lóa, heylóa.
- Lögsaga, lögmanna útskrift, 9, 332. 335.
- Lögunautr, lagsmadr, 6, 6; 7, 35.
- M**aka einum háðing, ata einn út til háðingar, 5, 230. 231.
- Mál, h., skáldskaparmál; rétt ort at máli, réttar kenningar í skáldskap, 5, 209.
- málagípt, málagjöf (sjá máli), 9, 296.
- Málajárn, líkl. járn með rúnalettri, 3, 223.
- Málamenn, menn sem ganga á mála, þjónustubundnir hermenn, 11, 185.
- Málaspjót, líkl. spjót með rúnalettri, 4, 278.
- Maldeili, h., það sem máli skiptir, áriðandi, mikilvægt, 6, 379.
- Máldrykkja, þá drukkib er mált, eptir vissum mæli og skamt, 3, 17. 191.
- Máli, k., fé, sem hermenn fá í laun; málasilfr, málagjöf, 6, 243; sjá málagípt, málamenn.
- Mállaki, k., galli, 3, 107.
- Málreitinn, skrafhreifinn, ræðinn, 4, 165; 6, 438.
- Málsræða, kv., umtal, 5, 150.
- Málsendi, k., umtalscfni, 4, 366; 8, 16.
- Málskipti s. s. maldeili, 11, 282.
- Man, h., hertekib fólk, 1, 185.
- Mánaðr, k. mt., mánuðir, 10, 408.
- Manga, kv., valslanga, 9, 10.
- Mangi, einginn maðr, 8, 244.
- Mann, maðr, 4, 368; 5, 90.
- Manndaubr, manndaubi, 10, 211. 212.
- Manndeild, kv., mannarnur, 10, 97.
- Mannhelgr, kv., mannhelgi, friðhelgi, 10, 391.
- Mannlíkan, h., líkneskja, 4, 247.
- Mannlæra, kv., mannleysa, 2, 62.
- Mannraun, kv., þekking á mönnum; kunna m., hafa vit á mönnum, 6, 53.

- Maðnskrafa, kv., bugleysingi, ónyttjungi, 2, 93; 3, 209.
 Mannavant, það sem útheimtir hrausta menn, 11, 137.
 Mannvær, lo., sem má vera með öðrum mönnum, 9, 534.
 Mánuðr, k. mt., mánuðir, 9, 239. 266.
 Margfravði, kv., mikill froðleikr, 19, 392.
 Marglátr, lo., ofkáttr, frekr, 10, 290.
 Margræða, laung ræða, 9, 252.
 Margretarmessa, 20. Juli.
 Margýgr, kv., hafsgýgja, sjóarskrimali, 4, 56; 5, 163.
 Mariumessa, a) bobunardagr Mariu, 25. Marz. b) M. fyrri, 15. Agust. c) M. síðari, 8. Sept.
 Markaðr, k., a) kaupstefna, 8, 304; 9, 219; 11, 159. b) kostur, kjör, 8, 41.
 Marknaðr s. s. markaðr, 8, 304.
 Marteinsmessa, 11. November.
 Maskari, k., máfsungi, 11, 155.
 Matteusmessa, 21. September.
 Mátu sjá meta.
 Mega, s., a) geta; má, má vera, kannske, 6, 398; 9, 331; mætti, mætti verða, 7, 361; 9, 239; ekki megandi, máttlaus, sem getur aungva björg sér veitt, 3, 154. b) ek má, mér líðr (vel eða illa), 2, 201; 6, 237.
 Megin, h., mátt, kraptr, 8, 445; 9, 246. 250.
 Meginborg, aðalborg, höfuðhluti borgar, 9, 41.
 Megingjörð, belti, sem styrkir eða eykr krapta manns, 5, 345.
 Megingöðr, mikil göðr, 6, 364.
 Meginlaus, aflaus, kraptaaus, 11, 103.
 Megnast, magnast, styrkjast, 8, 204.
 Megum; sínum megum hvarir, sinumegin hvurir, 8, 51; sjá öllumegum.
 Mein, tormerki, 5, 37.
 Meinfært, torleiði, örðugr vegr, 4, 139.
 Meinlæta sér, leggja hart á sig, 5, 159; meinlæti, sama, 5, 239; 2, 159.
 Meinstaddr, illa staddr, 1, 258.
 Meistari, k., a) sagnameistari, sagnaskrifari, 11, 417. b) þrælageymari, 3, 158.
 (Mel, h., timi), á þessu meli, um þær mundir, 8, 27; 10, 397; sjá mæli.
 Melta reiði, láta reiðina verða að aungvu, 5, 336.
 Menniliga, ao., mannliga, 4, 269.
 Mær s. s. vér (mt. af ek), 9, 305. 329.
 Merki, k.; vera með öngum merkjum, ómerkiligr maðr, 11, 261.
 Merr, kv., meri, 6, 323.
 Met, h., álit; koma sínum metum (vilja) við, 9, 367.
 Meta (met; smat, mt. mátu, aflb. mætti), virða, 7, 240; m. eitt-hvað við einn, skjóta til eins úrskurðar, 5, 308; 11, 64. 82; vera af metinn, vera gerðr rækr, 10, 199.
 Metnaðr, virðing, met; gera mikinn metnað eins, meta einn mikils, 4, 12.
 Mettr, lo.; sá sem hefr matazt, 1, 9. 209; 9, 353.
 Með, sto.; með tré gjör, búinn til úr tré, 5, 339; með því at, ef, 9, 262.
 Meðalkalli, k., handfáng á sverbi, 1, 17.
 Mikilþægr, lo., heimtufrekr, 3, 117.
 Mildingr guds, guds mildi ástvin, 5, 218.
 Mildiverk, miskunarverk, 5, 222. 223.
 Millim, sto., milli, 3, 70. 77. 82; 5, 70.
 Min, e. et. af ek; mér, 2, 239.
 Míng, míngastr, meinlegastr (heldr en minnugastr), 6, 199.
 Minjar, kv. mt., menjar, minning, 2, 246.

- Minni, h., skál til minningar eða heiburs einum, 1, 37, 280.
 Minning, kv., bending, advörum, 7, 187; minningar, þakklætið aubýnting, 11, 328.
 Minnisamr, lo., minnugr, 8, 136.
 Minur, ao., mðr, sðr, 5, 86; 7, 292.
 Minbak, h., brædt smjör, hnoðab saman við mjöl, 1, 239, 240.
 Misdaudi, k., þá einn deyr fyrr eða síðar en annar, 4, 217, 222; 5, 132, 158; 10, 220.
 Misdeild, kv., missætti, 10, 406.
 Misdeili, h, mismunr, 1, 17.
 Miseldi, h., aldrsmunr, 3, 318.
 Miseldri s. s. miseldi, 3, 108.
 Misfara, fara illa með, 5, 98; m. með sækuknum, búa mál sín illa til, 7, 142.
 Misfari, k., þá einn kemr fyrr eða síðar en annar, 4, 224.
 Mishaldinn, sá sem verbr fyrir öjöfnaði, 10, 410.
 Misheldi, h., öjöfnubr, 10, 402.
 Misjafna, s., gera mismun á, 4, 219; 6, 430.
 Misjafnabr, k., mismunr, 1, 42.
 Misjafnt s. s. misjafnat, 6, 430.
 Mislyndi, kv., mislyndi, 6, 355.
 Mislögr, kv. mt., að eitthvað er lagt á vixl; óeignl., þab sem fer aflaga, afbrot, 5, 347.
 Mismælt, mismæli, 5, 201.
 Misrábit, oforsjálliga gert, 6, 223; þab sem verbr manni til ógæfu, 6, 195.
 Misræði, h. mt., a) þab sem er illa, eða oforsjálliga gert, 6, 19; 10, 401. b) óráð, ógæfa, 10, 416.
 Missari, missiri, 6, 341; 7, 137.
 Missifengr, óhæfinn, 2, 330.
 Missýni, h., yfirsjón, 5, 282.
 Mistrúa, s., tortryggja, 9, 260.
 Mistrúnabr, tortryggni, 9, 284, 398.
 Misverki, k., misgjörningr, synd, 11, 235.
 Mitr, h., biskupshua, 1, 266; 8, 308; mitra, kv., sama, 3, 167.
 Mðr, h.; hafa m. á sér, reyna, verba fyrir einu, 1, 223.
 Miðil, sto., milli, 7, 246; meðal, meðal, 10, 415.
 Miðmundi, k., þab sem munar um, 6, 10.
 Miðr, ao., síðr; eigi at m., ei að síðr, 10, 103.
 Mjár, lo., mjör, 9, 366.
 Mjúkhjartaðr, brjóstgöðr, 5, 218.
 Mjúklæti, h., aubmýkt, 6, 154.
 Mjúkræsa, lo., sem gengr mjúkt og liðugt (um skip), 8, 384.
 Mjörkvi, k., dymm þoka, 8, 178; 9, 39.
 Mól, h., mál, 10, 409.
 Mót, h., mál til að smíða eptir, 2, 230.
 Mótsjalir, kv. mt., sjalir, lagbar i kringum samkomustab, vebönd, 7, 39.
 Móthögg, högg að framanverbu, gagnst. bakslög, 8, 399.
 Mótkast, h., mótkast, 3, 165.
 Motr, k., höfuðdukr aflíni, 2, 254.
 Mötis, h., mótstaða, 8, 246.
 Mötisminni, h., samfundaraksl, i minning þess að menn finnaast, 6, 52.
 Mottu, máttu (af mega), 10, 385.
 Moba, kv., fljót, 6, 334.
 Muklo, miklu, 10, 405.
 Mun, k., munr, 7, 132, 297, og 11, 14 i skinnbláðinu lin. 13.
 Munaðr, gæðum þvinn (?), 10, 381.
 Mundast at, reiða (vopn) hvar að öðrum, 8, 388; m. til, sama, 4, 219.
 Mundriði, k., handfáng i skilgi, 11, 190.
 Mungát, h., öl, 8, 87.
 Munklifi, h., klaustr, 8, 347.
 Munr, k.; sjá fyrir mun um; sjá fyrir endann á, 3, 222.
 Munuð, kv., losti, girnd, 5, 217, 219.
 Murr, kv., s. s. myrr, 10, 387.
 Mus, kv., vöðvi, 1, 45; 10, 384.

- Mustari, musteri, 3, 170; 6, 444; 7, 160.
 Muðla, s., muldra, 6, 372.
 Mygja, s., tortýna, 5, 348.
 Mykva, s., mýkja, 10, 331.
 Mýll, hnöttir, 10, 205. 206.
 Mynd, kv.; á þá m., eins og, 2, 122.
 Myrgin, myrgun, k., morgun, 7, 126; 9, 21. 30.
 Myrkr, h., um solarformyrkvun, 5, 81. 93; 7, 152.
 Myrkvi, k., dymma þeka, 6, 261. 262.
 Mýrr, kv., mýri, 6, 334; 11, 26.
 Mæla, s., tala; ef ek hlýt um at m., ef mer aubnast að verða nokkurs ráðandi, 5, 64: mælast vel fyrir, biðja vel fyrir sér til guða, 2, 164.
 Mæli (á því), á þeim tíma, 11, 152.
 Mælis, þrjúþingr tunnu, 40 pottar: mælisöl, 1, 31.
 Mæti, afh. af meta.
 Mæti, h. mt., mætur, 3, 132.
 Mörfjandar, k. mt., auknesni, sem Sóni gaf Íslendingum í bræði sinni, 7, 35; annars kölluðu Norðmenn þá mörlanda, 7, 114. 118.
 Mösurtré, valbjörk, valbirkir, 3, 135; mösorbollir, bollir úr valbjörk, 6, 184.
 Möttull, k., skikkja, ermaðlaus yfirhöfn með höndum, 1, 211; 3, 86; 5, 152; 7, 201; sjá tuglamöttull.
 Naddr, k., nagli, 6, 212.
 Nafarskeptar brækr, 7, 170; kannske, með þraungum skálmum.
 Nafngipta, kalla, 7, 125.
 Nafntoga, s., nefna á nafn, 6, 104.
 Nakkvar, ao., einhvurstaðar, 1, 70; sbr. nokkur annarstaðar, nokkvor.
 Nakkvarr, sn., nokkur, 7, 328; nakkvað, nokkuð, 11, 16. n. svá, nokkuð látið, dælitíð, 11, 11.
 Nálaga, ao., í náund, 1, 228.
 Nám, ver náum (af ná), 7, 8.
 Nátt, s., vera nætursakir, 3, 74.
 Náttfari, 1, 203; sjá dagfari.
 Navrtr, lo., nyrðstr, 8, 183.
 Navqvi, nokkuru, nokkuð, 10, 420; sjá nökkvi.
 Næ einn, ekki neinn, einginn, 4, 73; 11, 13. og víðar.
 Næqverr, sn., nokkur, 10, 381.
 Nef, h., maðr, 4, 313.
 Nefbjörg, kv., nefhlíf á bjalmi, 5, 80; 7, 45.
 Nefgildi, h., mannskaur, 4, 313.
 Nefsteði, k., steðji með nefi á, 11, 133.
 Negl, kv. mt., neglur (af nögl), 5, 106. 107. 142; 7, 402.
 Neitta, s., neita, 7, 54. 90.
 Nekkverr sjá næqverr.
 Nema, so.: nema ekki, né heldr, og ekki heldr, 5, 270. ekki nema, ekki annað en, 9, 280. b) að; því að eins, nema: því að eins, að, 9, 432.
 Nema, s.: nemaat för, vilja ekki fara, 5, 247. numinn, sviptir, 5, 153.
 Nesnám, h. mt., upprásir og rán á annesjum, 1, 195.
 Neyðri, nyrðri, 4, 118; 9, 293.
 Neyðleiti, h. mt., náteingdir, 10, 309.
 Nikulásmesse, 6ta Desember.
 Nita, s., náita, 4, 195; 5, 51.
 Niðingr, trúarniðingr, 11, 184.
 Niðrfall, tjón, missir, 10, 31.
 Niðrgánger, niðrfalli: til n., allt að niðrfalli, 3, 178.
 Niðrkliga, ao., ógrliga, eða með ofraun, 3, 128.
 Nokkornig, ao., nokkurneginn, 11, 110.
 Nokkur, ao., eitthvað, til einhvurs staðar, 2, 16; sjá nökkur.
 Nokkurannarstaðar, ao., einhvurstaðar annarstaðar, í einhvurjum öðrum stað, 8, 360; sjá nakkvar, nokkvor.

- Nokkurr, fn., nokkur; með tölu-
ordum: og svá, hérumbil, 4,
103; 5, 319; 9, 276. 370;
10, 135; 11, 4. 48.
- Nokkvarr, fn., nokkur; 11, 4. 13.
98. 99.
- Nokkverr, fn., nokkur, 11, 6.
- Nokkvor, ao., einhverstadar, 10,
218.
- Nolgast, s., nalgast, 10, 223; 11,
83.
- Nóna, kv., messa, haldin um nóna
4, 266.
- Nónas; 2. nónas Maji, 6ta Mai;
2. nónas Martii, 6ta Marz; 3.
nónas Martii, 5ta Marz.
- Nóntíðir, kv. mt., s. s. nóna, 6,
302.
- Norðrseta, kv., vertíðardvöl Græn-
landinga í obygdum norðr af
Grænlandi, 10, 112.
- Næfa, s., gnæfa, 5, 165.
- Næfr, lo., hagr, 5, 221.
- Næfrar, kv. mt., birkibörkr, 7,
320; 8, 341.
- Nærgætr, lo., nærfærinn, 2, 301-2.
- Nærri, lo., nálægari, 6, 211.
- Nærðri, nærsti, nyrðri, nyrðsti,
8, 183. 187.
- Næstagull, nistisgull, bleikt gull,
5, 345. 346.
- Nökkur, ao., s. s. nokkur, 2, 16.
- Nökkurr, fn., nokkur, 4, 244.
283.
- Nökkvi, nokkuru, nokkub (egintl.
f. et. af nökkut, eitthvab), 11,
78. 96; sjá navqvi.
- Ó
Óáran, h., óár, hallæri, 5, 219;
11, 7.
- Óargr, lo., grimmr: hin órgu
dýr, ljón, 11, 414.
- Óathugli, kv., athugaleysi, 5, 195.
- Obernsliga, ao., obernskuliga,
ólikt barni eða unglingi, 10,
53.
- Óbilgjarn, ósvífinn, ósafséinginn,
6, 334.
- Oddr fyrir úrðöum, uppreisnar
höfundr, 8, 57.
- Óeskliga, ao., 4, 368 (?).
- Of, sto., a) yfir: of allt, ávák
5, 205. 301. b) um, 9, 283.
288.
- Of, h., mergð, fjöldi, ógrynni;
of lausaffjár, líða, manna, 1, 23;
4, 146. 319. 354; 11, 202.
- Ofa; ofa fé mikit, 7, 232. og ofa
mikit fé, 5, 136. afarmikur fé
(e. mt. af of, h.)
- Ofarla, ofarliga, ao., seint, stla,
5, 168; 8, 7.
- Ofara, óhn. lo., sá sem hefr of-
gert, rángt gert, þeim sem hefr
yfirsezt, 8, 237; 11, 436.
- Ofari, k., s. s. ofara: vera, verða
offari í (einu), 3, 21; 8, 237.
- Ofgangr, k., það sem keyrur fram
úr höfi, 3, 39; 4, 251. ganga
ofgángi yfir einn, verða einum
yfirgang úr höfi, 7, 269.
- Ofgæti s. s. ofkæti, 9, 404.
- Ofharmr s. s. ofrharmer, 3, 166.
- Ofjarl, ofstór jarl, ofstór maðr,
6, 52. 53.
- Ofkapa, 8, 62. (kannske ofkaupa,
dýrkeypt.)
- Ofkeski, kv., ofdírfska, 9, 404.
- Ofkvæni, h., konuriki, 4, 321.
- Ofkæti, kv., ofrkapp, ofdírfska,
9, 352. 404. 445.
- Ofsettliga, ao., greiðliga, 3, 91.
- Ofsettr, lo., vikamjúkr, 2, 99;
sjá afsettr.
- Oflið, h., ofmikil liðveizla, 7, 143.
- Ofmagni bera, bera ofrliða, 3,
175.
- Ofr, h., offr, gáfa, 9, 277.
- Ofra, s., a) hafa á lopti, 8, 43.
b) offra, gefa, 9, 277.
- Ofrást, kv., áköf ást, 10, 207.
- Ofrauun, kv., a) ofrkapp, ofdírfska,
6, 417; 7, 290; 9, 445. b)
ofharka, 11, 250.
- Ofrab, h., ofstlan, 3, 144.
- Ofrabar vel, mjög vel, 11, 47.
- Ofressi, h., ofríki, ofharka, 5, 27.
- Ofreskr, lo., skygn, 10, 185; 11,
136.
- Ófriðvænt, ófriðligt, 10, 155.
- Ofrharmer, akafr harmer, 3, 164.

- Ofskynja, ohu. lo., afundinn, 6, 226.
- Ofvalt, ávalt, 5, 160; sjá of, sto.
- Ognarbob, h., það sem manni stendr öttu af, 10, 54.
- Ógyldr, ógylltr, 10, 147.
- Ohlýbinn, óahlýbinn, orðþæginn, 4, 216.
- Ohögvikinn, lo., sem ekki er hægt að vikja við, snúa við, 4, 301.
- Óhugr, k., sorg, harmr, 6, 234.
- Ok, so., og; a) þá, í eptirsetning, 5, 270. b) sem, er, 11, 147.
- Okkarr, okkart, kv. okkur, okkar, hneigist einsog nokkurr; setst með hvárr, hvárrgi, hvárrtveggi, annarr í sömu endingum, t. d. 1, 222. 306; 2, 112. 122. 269; 5, 264; 11, 364. Eins með nafnorðum, hvurjnm aunað nafnorð fylgir í eiganda, t. d. 6, 178; 8, 218; 11, 104. 243.
- Ókunnr, okunnugr; bregðast ok við, bregðast okunnugliga við, 5, 258.
- Okvæða, ohu. lo., frá sér numinn, 11, 224.
- Ókynni, h. mt., oknytti, 4, 380. syndir, 5, 218.
- Ólafsvaka, næsti dagr eða vökunótt fyrir Ólafsmessu, 29. Júlí.
- Ólifismaðr, liflaus maðr, óbótamaðr, 5, 264; 11, 241. olífisak, 11, 241.
- Ólpa, ulpa, 10, 201.
- Ómagn, h., óstyrkr, 'veikleiki, sött, 5, 219.
- Ómbuna, a., umbuna, 9, 463.
- Ón, sto., án, með f., 11, 111. 153.
- Ón s. s. Ón, 10, 420.
- Óof, h., ógrynni: ó. fjár, 5, 42.
- Opa, s., hopa, hörfa, 5, 96.
- Opinspjallr, opinskár, 8, 447.
- Oppruð, líkliga s. s. óprýði, 10, 387.
- Optleikr, k., að eitthvað skeðr opt, 5, 241.
- Órendr, 5, 101; 11, 309; orengdr, 10, 398, kannske óhreinsadr, um hðr.
- Organ, h., hljóðfæri, 7, 97.
- Orhof, h., grúi, 7, 116.
- Orka, s.; o. orða á einn, yrða á einn, 4, 165; o. á einn til atkvæðis, leita úrskurðar hjá einum um eitthvað, 11, 33.
- Orof, h., sjöldi, 7, 23.
- Orrað, h., úrræði, 11, 11.
- Ortug, kv., þriðjungr eyriss, 11, 2.
- Orða, s.; segja, 9, 336. 472.
- Orðahald, orðheldni, 8, 413.
- Orðaskak, h., átölur, 4, 347.
- Orðfarinn, (vel eða illa) mæli farinn, 4, 180.
- Orðferð, tal; hafa o. á, tala um, 9, 326.
- Orðfærlega, ao., með mælsku, 1, 148.
- Orðlag, h., a) orðatiltæki, 10, 404. b) orðrómr, 10, 392.
- Orðlof, h., gott orð, 7, 175.
- Orðskrípi, h. mt., ill orð, skammir, 7, 303.
- Orðsvinnr, málsmjallr, 5, 332.
- Orðtak, orðatiltæki, 9, 510.
- Óakelfr, óhræddr, 10, 213.
- Óskulaðr, ójarnaðr, 5, 196.
- Óskyti, k., e, -tja, ónýtt skytta, 7, 262.
- Óst, kv., ást, 10, 418.
- Óstr, k., barki, barkakýli (eða það sem nú kallast hóst (og óst), heljarhola), 6, 419; 8, 433; 9, 311.
- Ósvifr, lo., ósvifinn, 5, 240.
- Ósvift (honum varð), það atlabi að líða yfir hann.
- Ósynju, ao., ófyrirsynju, 4, 142.
- Óuli, k., skabi, 5, 330.
- Ótimi, k., ógæfa, mein, 5, 214.
- Ótta, kv., eyktarmark, frá kl. 1½ til 4½ eptir miðnætti, 7, 287; óttusaungr, messa, sungin í óttu, 4, 108; 7, 272. 317; 5, 214.
- Ótyrrinn, lo., óertingasamr, meilanz, 6, 304.
- Ovarla, ao., s. s. ofarlíga, 11, 201.

Óvinsell, kv., óvinseld, 10, 387.

Óværi, kv., óværb, 3, 97.

Óþekt, kv., fjandskapr, óvinætt, 11, 329.

Óþurft, kv., ógagn, skaði, ógæfa, 3, 53.

Óþalæmadr, eigandi, 9, 326.

Óðansdagr s. s. óðinsdagr, 9, 282.

Óðinnæla, kv., vandræði, vanda-mál, nauðsyn, 6, 374.

Óðinnæll, illr viðfanga, 11, 151.

Óðinsdagr, miðvikudagr, 6, 409; 9, 503.

Pallium, tignarklæði, er páfi sendir erkebiskupum, 7, 240; 8, 268; 11, 394.

Palmari, k., pilgrimr, sá sem ferbast til helgra staða, 6, 162; 7, 199; 9, 417.

Pálmadröttinsdage, pálmásunnudagr, 3, 6.

Pálmásunna, Pálmásunnudagr, 9, 497.

Pálstafr, k., skotvopn með breiðu blaði, 8, 224.

Panzarahúfa, hrynhúsa, 8, 404.

Pater noster, fæðirvor, 7, 297.

Pati, k., lausafrett, 2, 295; 5, 139; 7, 310.

Pausa, s., trúlofa, 9, 298; 10, 106. 114.

Þaðreimr, k., leikvöllr í Mikla-garði, 7, 96. 97; 11, 315.

Pell, h., silki, litab í skallati, 2, 246; 7, 197; 8, 448. Pella-klæði, pellskyrtill, 4, 27. 172.

Penningr, ¹/₈ af alin vaðmála, 4, 313.

Penta, s., mála, 5, 339.

Pétusmessa, 22. Febrúar (29. Júní, ef ekki 1. Ágúst, 8, 122).

Pétusmessa og Páls, 29. Júní, 8, 122.

Petrsvaka, næsti dagr eða vöku-nött fyrir Pétusmessu.

Þítónsandi, spáðómsandi, 10, 223.

Pinta, s., ptna, kúga, 11, 224.

Piskiasdagar, hvítasunnudagur, 11, 398.

Plenarium, tíðabok, handbók presta, 1, 243; 7, 194.

Polótur, kv. mt., kóngs herbergi; polótasvarf, gripdeild, er leyfð var í herbergjum Miklagarðs-keisara, 6, 171.

Portús, h., skækjuhús, 8, 360.

Prédikari, k., prédikaramúnr, 9, 509. 530; 10, 50. 131.

Presenta, kv., gæfa, 9, 450.

Prími, k., miðsmorgunssangr, 9, 283.

Primsignadr, signadr með krossmarki, 5, 303.

Primumessa, miðsmorgunsmessa, 5, 201.

Prisund, kv., fangelsi, 11, 246. 284.

Processa, processid, hátöllic gæga, 8, 41. 204. 236; 11, 315.

Prophete, spámaðr, 10, 392.

Próventa, provenda, fe, tekjur, 5, 238; 7, 100. 196; 10, 159; 11, 440.

Provincia, sýsla, erkebiskupdæmi, 442.

Pruðliga, ao., frækiliga, 5, 13.

Psalteri, k., sakari, 7, 227.

Purpuragull, rautagull, 7, 96.

Pusa, s., s. s. pausa, 9, 293.

Púss, k., pungur, vasi, 6, 235; 8, 123.

Putt, gho., svei, 7, 21.

Pyndingar, kv. mt., þungar alögur, 4, 284; 11, 253.

Raf, h., hróf, 8, 247.

Ráf, h., rjáfr, ræfr, 8, 428; 9, 399; 10, 30.

Ráfr, h., s. s. raf, 8, 428.

Rakhlaup, h., viðstöðulaust hlaup, 8, 410.

Rakleib, kv., tafarlæms ferð: rakleibis, 8, 331.

Rakleitt, ao., rakleibis, 9, 285. 473. 484.

Rakna, s.: gripir r., gripum er aptur skilað, 11, 87.

- Rálligt, ráðligt, 11, 79.
 Ránfengi, h., herfang, 2, 196.
 Rángaáttir, lo., missáttir, 8, 30.
 Rani, k., fylkingarbroddr, 5, 169.
 Ras, h., flas, flán, 11, 377.
 Rasandi, ráðlausligr, 11, 275.
 Raskótt, ókyrt, um ósjó, 8, 199.
 Raufa val, ræna fallna menn, 11, 380.
 Raufari s. s. reyfari, ræningi, 6, 162; 7, 27.
 Raufóttir, götöttir, 11, 157.
 Raunar mjök, sannliga mikil, 11, 143.
 Raundigr, býsna digr, 5, 238.
 Raunlitt, ao., mjög illa, 10, 172.
 Raunvel, ao., mjög vel, 3, 114.
 Raunæfr, lo., æði illr, 11, 78.
 Raur s. s. reyr, dys, 10, 390.
 Raubr vikíng, vesti vikíng, 11, 121. rautt brennr fyrir, gott er í vændum, 8, 34.
 Rayna, s., reyna, 10, 397.
 Ráð, h., a) ráðligt, best, 6, 248. 260. b) ráðaneyti, ráðgjafar, 6, 59; 9, 279. 295. c) hjónaband: skilið r., hjónaskilnaðr, 10, 219.
 Ráða, s., hráða, 11, 438.
 Ráða, s., r. stórt, ráðast í stórt, 6, 399.
 Ráða upp, lesa upp, 8, 295.
 Ráðager, lo., ráðugr, 9, 282.
 Ráðahagr, k., búskapr, 5, 321.
 Ráðamenn, ráðgjafar, tillögumenn, 7, 259.
 Ráðaskot, h.: til hans er litit r., það er litil ráðdeild í honum, það er ekki stórt í hann varið, 4, 140; 11, 263.
 Ráðbani, k., sá sem ræðr öðrum bana, 6, 295.
 Rabbyri, h., hrabbyri, 1, 19; 7, 7. 94.
 Ráðgjarn, ráðríkr, yfirgjarn, 10, 220.
 Ráðleitinn, ráðagóðr, ráðkænn, 6, 374.
 Ráðleitni, kv., ráðkænska, 5, 226.
 Ráðsmaðr, ráðagjörðarmaðr, 7, 139; 11, 252.
 Ráðspeki, vitrleikr í ráðum, 6, 151.
 Refjur, kv. mt., prettir, 8, 371.
 Refsi, h., sproti, stafr, 2, 44; 3, 196; 4, 347; 7, 19. 194.
 Reformr, hringormr, ristill, 6, 438.
 Refsiþing, refsingarþing, til að hegna einum, 4, 206.
 Regla, kv., munklifi, 8, 245. 276; regluhald, munkastétt, 5, 37.
 Regna, s., rigna, 10, 323.
 Reifa, s., a) hreifa; þat hefir (þeim) illu (at illu) reift, þeim hefir orðið það til ills, til oláns, 5, 220; 11, 294. b) gera bert, opinbera, 4, 79; 11, 248.
 Reik, kv., höfubíð, þarsem hárið klýfst í hvirflinum, 3, 98.
 Reikubr, k., hrakningr til og frá; særa í reikut, brekja til og frá, 6, 203.
 Reipa tré, a) binda siglutré, 9, 480. b) reipast við, takast á hendur með miklum erfiðis-munum, 11, 113.
 Reisa ferð sína, fara, 9, 344; sb. lypta.
 Reisan s. s. reiðan, 8, 32.
 Reita, s., reitist á um tal, mér verðr skrafdrjúgt, 3, 144; reitist á um vist hans, hann slengdist þar, 7, 112; reitist á bardaga, þar verðr bard., 10, 393.
 Reizla, kv., vög, vigt, 4, 347.
 Reid, kv., þruma, 10, 30; reidarduna, reidarþruma, 10, 30.
 Reida, kv., skipautgerð, 9, 36.
 Reida, s., a) vega, 6, 183. b) bera á dreif, 6, 208. c) r. hug til eins, fella hug til eins, 5, 261.
 Reidan, kv., vistafaung, 8, 42. 440.
 Reidfara, ohn. lo., (greiðfara); verða vel r., komast með heilu og höldnu til hafnar, 5, 321; 6, 201. 298.
 Reidi, h., a) uthúnaðr skips, 8, 173; 11, 142. b) söðulreidi, 11, 193.

- Reiði, k., útbúnaðr hesta, 5, 41.
 Reiðiskjótr, reiðskjóti, 4, 372.
 Reiðuligr, reiðugligr, 6, 122.
 Reiðustóll, lausastóll, 5, 234. 332.
 Reka, s., eiga guðs réttar að reka, framfylgja guðs rétti, 5, 55; r. harma sinna, hefna mót-gjörða, 5, 75. 197; 7, 226. (5, 271.)
 Rekendr, kv. mt., blekkir, 7, 184; sjá járnrekendr.
 Rekindi, h., s. s. rækindi, 8, 107.
 Rekja minni til, muna, 7, 35; 8, 278.
 Rekkja, s., háttu, sofa, 7, 166.
 Rena, s., ræna, 7, 235.
 Rengja til augun, draga augun nær því í þung, 2, 59.
 Renn s. s. rennr, flýr, hleypir, 4, 366.
 Renna, kv.; í þessi rennu, í þeirri andrá, 11, 39.
 Rennidrif, h., ákaskafald, 3, 74.
 Rennikví, kv., saubarett, 8, 60.
 Renzl, h., s hlauþ hawks, 4, 181.
 Responsorium, processusaungr, 10, 15.
 Resseleiki, k., bressleiki, röskleiki, 4, 13.
 Rétt, lo., réttlátr, 8, 230.
 Réttari, k., dómari, 10, 88.
 Réttærtr, lo., sá sem hefir óhrokkið há, slíkingshár, 5, 255. 263.
 Réttkominn, rétt, lögligr, 9, 333. 335.
 Réttleitr, með réttu, beinu andliti, 6, 232.
 Rétt, k., ósjór, 4, 177; leggja skipi í rétt, leggja til drifs, 2, 64.
 Réttuníng, kv., umvending, 3, 164.
 Reyfari, k., víkingr, ræningi, 6, 162.
 Reykja, kv., rekkja, 5, 183.
 Reykkja s. s. reykja, 5, 38. 334. 338. 339.
 Reykk, h., rökk, 4, 70.
 Beyra, s., urða, dysja, 7, 227; 9, 274.
 Reyrbönd, h. mt., band, sem örvarfleinninn var bundinn með við örvarskapuh, 2, 320; 7, 323; 9, 528; sb. ör gulli reyrð, gullvasbar örvar, 10, 356; 11, 65.
 Reyri, reri (af at róa), 2, 66.
 Reyrr, k., urð, dys, haugr, 1, 60.
 Reð, reið, 10, 411.
 Ribbungr, k., ribbaldi, ræntagi, 8, 105.
 Ridderi, riddari, 7, 148. 235. 236.
 Rifs s. s. hrips, rán, 6, 42; 7, 263.
 Rífa, hripsa, ræna, 8, 390.
 Rígt, ríkt, 10, 173.
 Ríkdómr, a) vald, ríkistjörn, 3, 45. 161; 11, 205. b) stór-menska, rausn, 3, 37; 11, 52.
 Ríki, h., embætti, sýsla, um kóngs umboð, 11, 231. 232.
 ríkismenn: höfðingjar, lendar menn, sem hafa embætti af kóngi, 3, 38; 8, 244.
 Ríkisvöndr, k., veldiasproti, 10, 15. 109.
 Ríkja, s., rækja, meta, virða, 8, 23.
 Ríkleikr, k., vald, 5, 158.
 Ríklundaðr, stórlýndr, hartlýndr, 4, 180; 5, 272; reisingasamr, 7, 15.
 Ríkuliga, ao., ríkt, streingiliga, 11, 298.
 Rímsa, s., rupla; sjá runsa.
 Rísuligr, reisuligr, slitligr, 10, 377. 418.
 Ríð, h., tröppur, 4, 169; 7, 122; 8, 247; 9, 523.
 Ríða skip, reisa skip, byggja skip, 9, 377.
 Ríðari, riddari, 10, 88. 95. 104. 109.
 Ríðr, k., ríð, ramb, 6, 168.
 Ríðull, k., smáflokk, 2, 306; 8, 355. 362.
 Ríðvaxinn, þrekliga vaxinn, 5, 238; 10, 387.
 Ríá, kv., leikr, 6, 212.
 Ríðr, hríðr, hrakinn, rekinn, 6, 204; 8, 78.

Rjóða, s., gera rautt; r. tinn á einum, gera einn tannáran, gera einum mein, akaða, 4, 80. að rýr fjöll, 11, 438.

Rjóða s. s. hrjóða, rjúfa; flytja val í burt, 5, 97.

Ró, kv., næti, e. et. róar, rör, 6, 156.

Ro, eru, 7, 139.

Rói, k., hvíld, 10, 354.

Rokindusta, ohn. lo., ryksfullr, sem dust (ryk) rýkr úr, 2, 154.

Rómferlar, k. mt., þeir sem fara til Róms, pilagrimar, 6, 302.

Rómr, k., samþykki með háreysti, 1, 34.

Rór, lo., róligr; mt. roir, hægir, 10, 415.

Ros, kv., rás, hlaup, 10, 395.

Roskinn í orðum, fullorðinsligr í tali, 9, 241.

Rosknast, s., verða rosinn, 4, 217.

Rósta, kv., gnýr, 8, 355.

Röþoneyti, raðaneyti, 10, 420.

Róð s. s. róðr, skipsróðr, 9, 36.

Róða, kv., líkneski Krists á krossinum, 5, 136; 8, 247. 361.

Róðra, kv., blöð, 3, 106.

Róðukross, krossmark, 2, 325.

Rudd, h., rjóðr í skógi, 4, 379.

Rudda, kv., kylfa, 4, 246.

Ruma, s., þylja lánga ræðu, 9, 332.

Rúmborabr, lo., með viðum götum; r. sáld, um þann sem ekki gerir sér mannámun, 8, 243.

Rúmlendi, h., víðr völlr, þar sem rúmt er, 8, 14.

Rúmsnara, kv., snarvölr, 5, 288.

Runsa (rimsa), rupla, ræna, 8, 390.

Ryggr, lo., hryggr, 9, 500.

Rygjar- (rykkjar-) tö, hürvíst, 5, 101.

Rygb, brygb, 9, 494.

Rytningr, k., stór hnifr, svebja, 4, 173.

Ryðill s. s. ryðull, 8, 124.

Ryðja, s., rýma: r. höfn, veg, 9, 45; 10, 15. land ruddist, varð byggiligt, 10, 192.

Rægsla, kv., rögburðr, 8, 295.

Rækindi, h., öræsti, óæti, 8, 107.

Ræsa á hendr, bera upp á cinn, 11, 54.

Ræta, s.: rætist á um gleði, menn verða kátir, 7, 119.

Ræðiligr, bræðiligr, 9, 495.

Ræðiligt, lo., hætt við, 9, 495.

Ræðismabr, raðamabr, raðgjafi, 1, 101. 292; 8, 360; 11, 227.

Rökkva, s., hrökkva, 9, 30.

Rönd, skjaldarrönd; leggja samman randir, veita atögu, 11, 95.

Röskött s. s. raskött, 8, 199.

Röst, kv., msla, 7, 317; 8, 63; 9, 371. 376. 393. 394. 523. jafnast saman við vikur á vötnum, 9, 376.

Sá, þat, sú, sn.; a) sá sem, sem, 9, 254. b) slíkr, viðlíkr, 10, 381. c) nokkuð: glam þat, nokkuð glamr, það glamrati dálitð í skalinni, 11, 129. stund þá, spölkorn, 11, 85. landnyrbíngir létur sá (?), hægr landnyrbíngir, 8, 335. litinn þann, dálitð, 4, 101; 5, 258; abr. littað.

Safali, k., (dýr af hreysikatta eðr urbarkatta kyni); skinn af því dýri, 4, 298. 329; 5, 274.

Safi, k., vökví, 8, 32. 33.

Sakarstadr, sök, sakargipt, 8, 66.

Sakeyrir, sektafé, 7, 300.

Sakksfullr, sakafullr, 8, 326.

Sakmetinn eyrir, verðauralag, sem gekk í sakeyri, 7, 300.

Sakni, saknir, k., söknuðr, 8, 155.

Sakt, sagt, 9, 468.

Sáld, h., a) sigti, 8, 243. b) tunnmal: þriggja sálda öl, 3 tunnur af öli, 2, 16.

- Salerni, h., kantar, 3, 199; 4, 168.
- Salterfarn, streingjahljóðfæri, 7, 97.
- Sálugr, lo., vesæll, 3, 168.
- Sálustofa, sálhússstofa, sálhús, 9, 353.
- Sama (sarnir, samdi, í affh. semdi), söma, sæma, 5, 94; 6, 150. 260.
- Sambland, h., samlag, 6, 123.
- Samborinn, skilgetinn, 6, 397.
- Sambróðir, skilgetinn bróðir, 6, 28.
- Samburðarl, öldrykkja, er allir skutu til, 4, 333; 7, 190. 303.
- Sameginn, lo., sameiginleg, 2, 199.
- Samfleytt, ao., samfast; fara a., 9, 382.
- Samfært, það sem saman má fara, samkvæmt, 2, 263; 8, 335.
- Samgánger, hjónalag, 2, 130.
- Samgjarna, ao., eins gjarnan, 3, 45.
- Samhlaupa, öhn. lo., samtaka, 4, 271.
- Sami, k., sömi, 6, 20.
- Samjafnaat, gera sig jafnan einum, 8, 240.
- Samjafnt, öldungis jafnt, 6, 344.
- Samkunda, kv., samkoma, mannamt, 1, 280; 6, 441; 11, 109. samdrykkja, 10, 171. 377.
- Samlandi, k., landi, landsmaðr, 1, 275; 2, 121; 7, 33.
- Samlendr, lo., a) í sama landi, 5, 314. b) frá sama landi, 1, 284. 295.
- Samnæli, h., samningr, kaupsaðningr, 2, 96.
- Samna, samnaðr, safna, safnaðr, 8, 59. 60.
- Samr, lo., a) vera samr um ferð, standa á sama, hvurnir ferðin geingr, 3, 84. b) samt, ásamt, 9, 250. það sama, eins, 7, 146. saman, undir eins, 7, 118.
- Samamaðr, sanngjarn maðr, 4, 214.
- Samveldi, h., sameiginlig stjórna, 11, 312.
- Samvitandi, meðvitandi, 8, 280.
- Samvægja, a., jafnaat við, 3, 205.
- Sannlífa, a., sannarliga lífa, 3, 167.
- Sannmálr, sandmálr, 5, 99.
- Sannr, k., sannindi, réttindi, 3, 85; til sanna, vist, vissuliga, 4, 118; 5, 41; 6, 128; 11, 284. 380.
- Sannvinr, trygðavinr, 10, 394.
- Sát, kv., fyrirsatr, 8, 379. 380.
- Sáttan, kv., sátt, sætt, 11, 418; 10, 160.
- Saungtol, h., saungfæri, hljóðfæri, 4, 203.
- Saura, kv., seyra, 10, 385.
- Saurug gríð, ótrygg, óbeil grá, 9, 223.
- Saðr, lo., sannr, 11, 92.
- Sé, a) sjá þú, 2, 184; 8, 308; 11, 31. b) sjái þer, 11, 119. 401.
- Séa, fn., þessi, 10, 211.
- Segja, a., merkja, þýða, 8, 239. segja af, frádæma, a. til, útdæma, 9, 330. a. fyrir skipi, halda ræða yfir skipi, 9, 400.
- Segjanz saga, sögu sögn, sem maðr hefir eptir öðrum, 5, 56.
- Segr, segir, 10, 420. 421.
- Seina, s., tefja, drelja, 11, 114.
- Seinnheppiligr, seinnligr til hamingju eða frama, 6, 204.
- Seinn, lo.: seinast, seinast, söst, 8, 384. of seinast, um seina, of seint, 2, 195; 8, 162.
- Seið, kv., a. s. seiðr, 2, 136.
- Seiðmaðr, sá sem fremr seið, 4, 10. utleggst: spámaðr, 10, 378.
- Seiðr, k., sú forneshja, er menn með göldrum (göldrakvæðum) lokkudu til sín alfa og vætur, og feingu af þeim vitneskju um óvorbæna hluti, og geta mönnum gæfu eða ógæfu, 4, 10.
- Seljumannamessa, 8. Juli.
- Selsætr, h., sel, 8, 439.

Sendi, sjá sama.

Sendifé, fé, sem einum er sent, 6, 11.

Sendíngar, kv. mt., krásir, réttir, 1, 259; 4, 202; 6, 364; 7, 159. í et., 6, 364.

Seri, sáði (af sá), 1, 9; 4, 301.

Serkr, k., skinnatal, 11, 325.

Serba (serb, sarb, sorbit), hafa samræði við, 6, 360.

Setja burtu, fara burt, 10, 173.

Setning, kv., a) setningr, stilling, 3, 184. b) tilstilli, tilsetlun, 6, 372. c) lögun, 5, 338. d) regla, 9, 283.

Setr, h., sel, 8, 379.

Settja, setja, 10, 379.

Seydir, k., eldr, 6, 105.

Séb, sjái þer, 3, 44; 8, 116; 11, 124.

Síbyrt, ao., s. s. síbyrðis, 8, 225.

Síbyrðis, ao., borb við borb, 8, 385.

Sidægris, ao., dag eptir dag, 4, 289.

Sifjar, kv. mt., mægðir, teingdir, 7, 299.

Sifkona, mágkona, 9, 243.

Siga, s.; láta sigast, snúa undan, 8, 162.

Signaðr, a) helgaðr goðum, blessaðr, 5, 150. 222. b) magnaðr með fjölkyngi, 5, 236.

Sigrast, hafa sigr, 5, 63.

Sigrbákn, h., sigrmark, 6, 313.

Sigrbyrr, k., sigrvænligr byr, 9, 505.

Sigrjald, fé, sem sigrað fólk geldr sigrvegaranum, 5, 161.

Sigræli, kv., sigræld, 1, 214; 2, 108; 5, 48.

Silfrmerktr, s. s. silfrmetinn, 8, 270 (7, 300).

Silfrmetinn eyrir, eyrir silfrs, 7, 300.

Síment, h., lím, 6, 153.

Sinaterri (lat. sine terra), landlaus, 9, 229.

Sínfon, h., hljóðfæri, 7, 97.

Sinnabr, líðinnandi, hjálpligr, 1, 297; 5, 261.

Sinni, h., fylgd, líðveldi: vera í s., vera líðinnandi, meðmælt, 3, 223; 4, 290.

Sinnig, ao., sinn veg, 7, 223.

Sinsig s. s. sinnig, 8, 413.

Sitja byri, sitja af sér leiði, 6, 358; a. út, um galdramenn, 7, 275.

Sitaz, sitz, sist, so., eptir það að, 10, 382. 387. 398. 407; 8, 181. 345; 9, 406.

Sitt, sto., 1) eptir, síðan, með þ., 9, 406. 2) so., eptir það að, síðan að, form. 8, 21.

Síða (síð, seð og síddi), fremja seð, 10, 378.

Síðkveldum, seint á kvöldum, 6, 241; 9, 29.

Sjá, fn., tvíkynja: a) að, þessi, 3, 116; 4, 312; 11, 96. b) sú þessi, 2, 87; 4, 149. 310; 11, 95.

Sjá, sé (1. pers. núliðandi úðar í afb. af: at vera), 7, 358; 8, 242. 299; 11, 124.

Sjábyggjar, þeir sem búa við sjó, 8, 404.

Sjak, sé jeg, 7, 142.

Sjákyrt, öldulaust, ládeyða, 6, 262.

Sjaldgætr, skjaldgæfr, 4, 309.

Sjálfbjargi, sjálfbjarga, 2, 270.

Sjálfráða, óhn., sjálfráði, sjálfráðr, 4, 116. 312. 317. 332; 6, 189; í mt. 6, 136; sjálfrs ráðandi, 6, 200.

Sjandi, sjándi; fara s. eptir, sjá rett, geta rétt til, 6, 12. 208.

Sjáverkr, k., sjósetu, 10, 75.

Sjölfr, fn., sjálfr, 10, 384. 401.

Sjora, sjáum, 10, 421.

Sjömyrkr, sjóarpoka, 9, 503. 506.

Sjónarvörðr, k., menn, settir til að gæta úðinda, 8, 212.

Sjónenni, augnasjón, 6, 206.

Sjónhannr, la., sjónhagr, 4, 38.

Sjónhendi s. s. sjónenni, 6, 206.

Sjundi, sjöundi, 7, 84.

Sjöræbr, sjötugr, 1, 14.

Sjölast, s., sjatna, sefast, 2, 43.

Skafa, s.; fast at skafit, tekið djúpt í árinni, mikið um mæla,

E e 2

- 11, 94; nýskafi, nýbessla, nýsléttab, 5, 105.
- Skaði beygja, gera skeifu, skæla sig, 10, 174.
- Skak, h., ávitur, 8, 143; sjá orðakak.
- Skakr, h., ávitur, 8, 143.
- Skálm, kv., breið sveðja, 6, 402.
- Skálpr, k., lebraskiðar á sverði, 6, 212; 8, 436.
- Skammast, fyrirverða sig, 6, 302.
- Skammor, lo.; skömmum, skamma stund, 7, 106.
- Skammæligr, lo., skammvinnr, 1, 225.
- Skammær, skammlifr, 7, 40.
- Skamrækr, lo., ekki lángrækkinn, 5, 325.
- Skamr, lo., skammr, 5, 207.
- Skapadr, lagadr, tilskipadr; skapat skegg, klipt, 8, 447; skapat, auðna, forlög: láta sk. skera, láta auðnu ráða, 8, 88: láta skeika at sköpuðu, láta fara sem auðna ber til, 2, 112; 4, 322.
- Skapferði, h., lunderni, 6, 54.
- Skapligr, hæfiligr, mätuligr, viðkvæmiligr, 11, 4.
- Skapnabareyrindi, mätuligt erindi, 8, 90.
- Skapt, h., hali, 9, 482.
- Skaptker, h., ölker, sem ausið var úr í horn og drykkjuker, 4, 75; 6, 241.
- Skark, h., hark, slag, 9, 452.
- Skarlak, h., skarlat, 5, 256.
- Skarpr, lo., harðr; skarpt land, hart, gæbalitið, 7, 78.
- Skarbr, skertr: a. blutr, óréttr; sitja yfir skörðum hlut, verða fyrir óretti, 4, 331.
- Skatt, skadab, grandab, 11, 309.
- Skattgilda, a., gera skattgildan, 4, 314.
- Skattgildi, h., skattgjald, skattur, 4, 285; 7, 124; 10, 111.
- Skattyrðast, hnýfast í orðum, 6, 158.
- Skaufali a. s. skaufhali, 8, 314. 319.
- Skaufhali, k., refr, 8, 314.
- Skaup, h., skop, spott, 4, 259; sjá sköp.
- Skautt a. s. skúað, járnað, 8, 182.
- Skauttoga, a., toga einn á kápskauti sinu, 6, 203. 211.
- Skavti, h., skeyti, 10, 384.
- Skayð, h., skeið, spölr, 8, 34.
- Skeftan, kv., skemtan, 10, 88.
- Skeggraust, skeggrödd, að púa í skeggjöð, 1, 303.
- Skeið, kv., herskip, lánaskip, 6, 308.
- Skeið, h., tímabil; nokkurt skeið, um skeið, nokkra stund, 5, 299; 7, 339.
- Skegglegga, ao., einsog einbeitt mabr, 11, 128.
- Skeligr, lo., einbeitt, 5, 72. 73.
- Skelfa, a., brista, 8, 317; 10, 223.
- Skelft, lo., skjalfandi; skelfra, með meir skjalfandi rödd, 5, 338.
- Skelpr, kv. mt., skætur, 10, 174.
- Skemd, smán, skömm, 2, 142.
- Skemdarfullr, smánarfullr, 3, 164.
- Skemdamabr, mannskömm, 6, 32.
- Skemdarorð, smánaryrði, 11, 339.
- Skemdarverk, skammarverk, 11, 339.
- Skemill, k., fótaskör, 5, 301.
- Skemma, a., stytta; stytta, 1, 67.
- Skepna, kv., sköpulag, 5, 145.
- Skepta, kv., staur, 10, 357, sh. flettiskepta.
- Skeptifletta, kv., klofinn staur, 6, 77; 8, 388.
- Skerá af manni, draga af manni, hlifa manni, 7, 20.
- Skeyrti a. s. skyrta, afh. af skorta, 9, 387.
- Skeyta, a., ásnafna, gefa, 6, 432; skeytt, lagt þángað, 7, 196; skeytt ok skyldr, undirgefna og þjónustubundinn, 6, 53; 7, 315.
- Skilfenginn, skilgetinn, 9, 242. 246. 250.
- Skilligr, k., enskr peningr, sáfr ríkisort, 4, 55.

- Skilt s. s. skilit (af skilja). a) skilið, 9, 449. b) askilið, 11, 100. c) tiltekið, 9, 447.
- Skin, h., feldr, yfirhöfn, 11, 368. 397.
- Skipan, kv., skipsögn, skipalið, 7, 11.
- Skipari, k., skipsmaðr, skipverji, 8, 367.
- Skipaðr, a) sett, 9, 369. b) hæfr, tilfallinn, 10, 88.
- Skipreiða, kv., partr af fylki, sem gera átti út eitt skip hversfært með 60 eða 70 mönnum, 4, 326; 9, 415. 336; kallast len, 9, 248; í einu fylki voru 12 skipreiður, 10, 306.
- Skipti, h., munr, 7, 11.
- Skirðræpt, ofbjart fyrir augum, 4, 344.
- Skirgetinn, skilgetinn, 9, 250.
- Skirþórsdagr, skirdagr, 9, 500.
- Skirr, lo., hreinn; skirar merkr, af skiru, hreinu silfri, 11, 204; skirra, glöggvara, 8, 245.
- Skirskota, s., vitna, 9, 385.
- Skirsla, kv., undansærsla með eiði eða járnburði, til að sanna sakleysi sitt, 5, 211. 264; mt. skirslir, 10, 418.
- Skíða, kv., klofið skíði, þunn spita, 2, 163.
- Skíðsæri, h. mt., það sem heyrir til skíðasferbar, 8, 400.
- Skjala, s., hörfa á hæl, 6, 335.
- Skjaldrinna (s. s. skjaldrimna, skjaldrimina), af skjaldrim, líkl. rim, er skjöldum var smeygt í, þá skip voru skörub skjöldum milli stafna, 11, 140.
- Skjaldþili, h., þil, borðþil, 5, 338; 8, 172.
- Skjalegr, lo., röskr, 5, 191.
- Skjálfhendra, með meir skjálfsandi rómi, 7, 227. 353.
- Skjalla, skella á, 11, 149.
- Skjoplast, bregðast, 8, 369.
- Skjotr, k., fararskjöti, 4, 35.
- Skjotræði, h., a) fljotræði, 6, 133. b) óskundi, 6, 104.
- Skjotrýði, h. mt., skútrýði, 5, 253.
- Sköldr; bera afra skjöld, bera hærra blut, hafa betr, 10, 394.
- Skjöplast s. s. skjoplast, 2, 114; 4, 148; 7, 64.
- Skobroddr, mannbroddr, 8, 405.
- Skolbrunn, lo., svartbrýndr, 2, 7, 82; 6, 131.
- Skoli, k., 1) kórshæðra felag, 9, 259. 2) kórshæðra hus, 9, 253.
- Skollr, k., prettr, svik, 8, 44; 21, 365.
- Skór, mt. skuar, skeifur, 7, 94.
- Skora lið, telja lið, 7, 275; 8, 311. 320; 9, 382.
- Skorinorðr, skirmæltr, 5, 149.
- Skort, h., það sem ávantar; líta skort, næstum því, 8, 322.
- Skorta, s., vanta; afh. skyrti, 4, 194, sjá skeyrti.
- Skot, h., gangr um hus innan veggja, 1, 290; kirkju skot, útbrot, útskot á kirkju, 9, 492.
- Skotáss, k., þvertre, 5, 157.
- Skotyrði s. s. skjotrýði, 7, 20.
- Skrá, s., skrásetja; skrábir menn á skip (því mön þeirra voru upp skrifuð), 9, 33.
- Skratti, k., -galdramaðr, 2, 142; 10, 378.
- Skreiðast, s., fara á skíðum, 8, 437.
- Skreiðsæri, h., skíðasæri, 8, 400.
- Skreppa, kv., a) skjóða, 6, 303. 374; 8, 26. b) gildra, 7, 21.
- Skrifa, s., a) mála, 5, 340; 7, 69. b) marka, útsauma, 5, 234. c) um steypar myndir, 7, 97.
- Skrilljós s. s. skriðljós, 4, 168.
- Skriðsæri s. s. skreiðsæri, 8, 400.
- Skríðljós, skriðbytta, 11, 66.
- Skríðna, s., renna, 4, 169; 3, 150; 8, 141.
- Skríðr, k., skrið, gangr, 4, 303; 8, 378.
- Skrópasótt, uppgerðarsótt, 6, 32.
- Skrúfárr, brokkinhæðr, 10, 420.
- Skruma, s., skrafa, 3, 96. 114.
- Skrýfa, s., ýfa upp, gera úfann, 6, 375.

- Skreife, kv., huglaus, mannleysa, 2, 47; 8, 228; 6, 84.
- Skreikta, s., skrekja, 6, 446.
- Skreimast undan, skjótast undan, 8, 75.
- Skræmillaup, h., dhlaup, gert til fælinga, 8, 320.
- Skula, s., járna best, 7, 94; 8, 182.
- Skuggi, k., a) það sem er iskyggiligt, grunsamt, 7, 3. b) hattbarb, 6, 60.
- Skuld; fyrri þann skuld, fyrri þá sk., þessvegna, 8, 136.
- Skulda, kv., skyldugleiki, frændsemi, 10, 405.
- Skuldaferli, h., skuldir, 9, 481.
- Skuldi, skyldi, 10, 378. 404.
- Skulu (skal, skylda), eiga; gríð mun sjá maðr hafa skulu, g. m. þessi maðr eiga að hafa, 4, 266; eins 4, 208; 6, 177. 866; 11, 290. 833.
- Skunda saman, skjóta saman (fæ, til að gefa), 5, 216.
- Skundi, h., stýtur, 3, 46; 7, 134; 9, 326.
- Skura, s., skýra, utlista, 10, 377.
- Skurta, skyrt, 10, 383.
- Skussi, h., óheillavænligir fyrirburðr, 10, 416.
- Skuti, k.; drepa einum skuta um, dróttu að einum, 4, 310.
- Skutill, k., borb, 1, 269; 6, 232.
- Skutilsveinn, sá sem þjónar fyrir borb, 6, 304.
- Skýfa, s., kasta, hrinda, 2, 163.
- Skygðr, lo., gagnstær, 6, 241.
- Skyldiliga, ao., a) vinsamliga, vinaliga, 11, 108. b) skylduliga, nauðsynliga, 8, 398.
- Skyliðegg, skemdarhögg, 2, 218. 219; 4, 170.
- Skylliga, ao., nauðsynliga, 8, 398.
- Skylmæg, kv., vopnaleikr, 2, 100.
- Skynda, skunda, 9, 330.
- Skyndi, h., stýtur: bera s. at um ferð, stýta ferðinni, 8, 57.
- Skyndikona, lauslát kona, 11, 54.
- Skýsvipan, kv., vetfing, 5, 80.
- Skyti k., skotmaðr, skytta, 7, 82. 192; 9, 390; 10, 362; ip óskyti.
- Skytningr, k., a) samdrykkja, 6, 440; 7, 113; skyttingastofa, dryktjustofa, 9, 476. b) dryktjustofa, 7, 152. 242; 8, 406. 9, 44.
- Skæmaðr, skablegr maðr, 2, 246.
- Skoti, h., skeyti, 10, 384.
- Sköp, h., s. s. skaup, 2, 142.
- Sköp, h. mt., forlög, 5, 15; slög, 8, 18.
- Slá fylking, skjóta á f., fylkja, 8, 408.
- Slá (slái, sláða, sláð), reka á fyrir, 1, 104.
- Slaga, s., sigla til og frá, 10, 71.
- Slagalar, kv. mt., hnakkolar (eða beltisölar), 1, 194.
- Slagasauðr, slægnasauðr, 5, 62.
- Slagningar s. s. veal.
- Slagr, k., tegund; margir slagir hljóðfæra, margskyns hljóðfæri, 3, 191.
- Slátta, kv., óleggir peningar; Haralds s., peningar, er H. lét slá, 6, 243.
- Sleitiliga drekka, drekka aljólga, 6, 241.
- Sleru, slögu (af slá), 10, 403; sjá slæri.
- Sleitmæli, h., líbægr talandi, 7, 120.
- Slettorb, sá sem talar líbægt og fallega, 7, 120.
- Slettur, lo., greiðr: ferðir eigi skettar, 1, 75; sleit, ao., greitt, 2, 127; beint, hiklaust, 2, 319.
- Sleykt, slökur, 10, 29.
- Slippr, lo., vopnlaus, 11, 160.
- Slota við, hika við, trassast við, 7, 20.
- Slyngja (slyng, slöng, slungit), slá; slungit í vannkvæði, komið í óefni, 6, 114.
- Slyttinn, lo., duglaus, ódytjung, 8, 206.
- Slæri, sló (af slá), 10, 379. 394, eins og seri; sjá slæra.

- Slæbur, kv. mt., að silkikápa, 4, 164; 5, 245; 7, 148, 149.
 Snápliga, ao., gapalega, óvarlega, 9, 217.
 Snápr, k., glópr, gapi, 2, 64.
 Snara, a., skunda, flýta sér, 11, 85.
 Snaupa, kv., sneypa, 10, 394.
 Snavriligr, snarligr, 10, 393.
 Snaypa s. s. shaupa, 10, 394.
 Snað, h., matr, 8, 411.
 Sneiða, s.; s. til, vikja á, 7, 258.
 s. einum, færa að einum, lasta, 6, 16.
 Snellt, ao., snögt, skjótt, 4, 259.
 Snerra, kv., hrið, lota, 9, 516.
 Snerta, kv., hrið, lota, 8, 230.
 Sneyri, snéri (af spua), 5, 24, 35.
 Snillingr, k., afbragðsmaðr, 8, 410.
 Sníðhvas, snarpr, 8, 134.
 Snúa atgöngu, herða aðgaungu, 8, 226.
 Snúinn á eitt, fús til, 10, 142.
 Snugga, s., blása, gjosta, 7, 20.
 Snæfr, lo., þraungr (á dönsku snæver), 8, 336.
 Snænám, h., leysing, 4, 42.
 Snærisspjót, spjót með skotreim, 6, 76.
 Snæði, h., snæðingr, k., snæðing, kv., borðhald, 9, 404.
 Snæfrligr, skjótligr, snarligr, 7, 343.
 Snæfrmannligr, hvatligr, snarligr, 8, 79.
 Snöggr, graslaus; bita at snöggu, rótuga, 11, 6.
 Snörgla, s., snörla, 5, 218.
 Sol, kv., sól, 10, 395.
 Sol, kv., þýðir sælu; ganga at solu, fara vel, farsælliga, 5, 342.
 Solarroð, h., morgunroði, solaruppkoma, 8, 346.
 Solarsteinn, steinn (kristall), til að sjá hvar sol er á lofti, þó skýabæ, 5, 341.
 Solbrað, kv., solbrað, h., 2, 228.
 Soli, k., ilvegr á sko, 8, 405.
 Sollinn, vatnsösa, 5, 10.
 Són, k., saungr, cymr, 5, 163.
 Sor, h., sér, 10, 416.
 Soto, sítu (af sitja), 6, 279.
 Spánn, k., skotsponn, 2, 271.
 Spann, h., skjola, fata, 5, 101.
 Spánösa, spánýr, 5, 105; 8, 382.
 Sparn, spirndi, 7, 14.
 Sparba, kv., írsk öxi, 4, 221; 7, 72; 10, 139.
 Spekt, kv., speki, vizka, 6, 144.
 Spenja (spem, spanda, spanit), draga, 2, 185; 3, 64, 105; 5, 8; 6, 344; 7, 248; 9, 262; 10, 293.
 Spenna, s., taka utan um: s. sverð, 8, 363; s. árar, draga, 8, 384; 9, 262, 301, 303; unikningja, 8, 358; cyða, 11, 423.
 Sperði, sparaði, aflh. af spari, sparba, jeg spara (spari), sparadi, 8, 66.
 Spezskuar, spetzskuar, lágir skór, 8, 358.
 Spillidýr, skaðvæn dýr, 5, 262.
 Spítali, k., gestahús, 11, 202, 301.
 Spottir, k., spott, gys, 8, 487.
 Spraki, k., lausafrett, 1, 187; 8, 365, 416.
 Sprækla, s., sprikle, 10, 117.
 Spurdagi, k., spurning, 10, 377.
 Spurbúna s. s. spörðuna af sparða.
 Spyrnir, 2. pers. þaliðandi úðar i aflh. af spern, sparn, spárn, spirndi, 7, 120.
 Spænskr, spansk, 10, 137.
 Spökr, k., spotti (af sögu), 6, 355.
 Stadt; ek hef stadt uppá hjarta mitt, einsett mér af alhuga, 1, 284 (af gamalli s., steb, staddi, stadt, stebja: stöðva, staðfesta).
 Stafa fur einum, dæma einn, 4, 333.
 Stafadr, lo., með mislitum dukum; s. segl, 2, 301; 4, 265, 277, 354, 372; s. tjald, 3, 136.
 Stafkarlestigr, k., förmanna vegr; taka, troða s., fara á húsang, 6, 302, 304; 8, 279.

- Stafnleggja, s., leggja stöfnum að, 8, 386.
- Stafnljár, járnkrókr til að teingja saman skip og krækja menn í sjoorustum, 4, 40; 7, 264; 8, 385.
- Staka, s., a) hrasa, 1, 44; 11, 133. b) hrinda, stjaka, 7, 269.
- Stakksvöllr, 3, 207; eptir Búa-lögum, stórt hundrað fadma á hvurn veg.
- Stál, h., akpstefni, 8, 199.
- Stallari, k., kóngsmaðr, sem tali-ði kóngserindi á þingum, 4, 128. 131; 10, 109. stallarastóll, 6, 442.
- Stallr, k., a) pallr undir goba-likneski, 4, 245. b) stelling í skipi, 9, 386. c) stall drepr or hjarta, hugr bilar, (eða, hjartað berst í brjóstinu af hræðslu), 5, 72.
- Stammr, lo., stamr, 1, 282.
- Standa, s., vega, 11, 204.
- Stanga, s., stínga, 3, 193; 5, 205; 7, 161; 8, 281; 11, 155.
- Stanka, s., tregðast við, vera tregr til, taka nærri sér, 2, 114.
- Starsýnu; hann var s., honum varð starsýnt, 6, 203.
- Staupasc, steypast, 10, 383.
- Stabna, s., setjast, létta, hætta, 11, 224.
- Staðr, lo.; mér verðr staðara, jeg hika mig, 9, 225.
- Stabr, k., a) gefa stabar, láta af, 6, 384. b) klaustr, 4, 110.
- Stef, h., viðkvæði, 5, 5.
- Stefja, s., hindra, 10, 418.
- Steigríga, ao., fast, stínt, stinn-íga, 6, 416.
- Steina, s., mála, 10, 320; 4, 354; 5, 304. 339.
- Steinmeistari, steinsmiðr, 5, 215.
- Steinn, k., a) litr, 4, 277. b) klaustr, steinmusteri, 10, 373.
- Steinaker, h., sker, klettur í sjó, 8, 367.
- Steintálga, kv., grjóthögg, 8, 279, sjá tálguþjót.
- Stighosr, kv. mt., reiðsoðkar, 10, 415.
- Súk, b. mt., staurar, settir miðr í ár eða við strandir til varnar, 7, 188. 256. 259; sb. krakar.
- Stíka, s., setja miðr staura, 5, 248.
- Súkkinn, lo., orðhvass, 3nugr, 5, 171.
- Stílla einn, a) tala, svakja, 11, 113. b) læðast, 8, 343. c) koma, stílla til lausnar, koma til frelsis, 10, 391.
- Stívarðr, yfirmaðr, 9, 421 (á ensku steward).
- Stjóll, k., bakhluti, 11, 64.
- Stjórn; á s., á stjórnbörð, 7, 10.
- Stjórnfast skip, ákip með stýri fyrir, 7, 47.
- Stóla, kv., biskupsklæði, 3, 168.
- Stolla, lo., stoltr, drambsamr, 4, 162.
- Stólsettr, settr í háseti, 6, 93. 397.
- Stopall, stopull, 6, 108; 7, 23.
- Stophalt s. s. stopalt, 3, 84.
- Stórbukkr, k., stórbokki, 8, 234.
- Stóreflismenn, höfðingjar, maktar-menn, 11, 7. 13.
- Stórhlutir, stórir hlutir, 7, 136.
- Stórkaupamaðr, sá sem kaupir í stórum kaupum, 5, 255.
- Stórlátr, störgjöfull, 6, 368.
- Stórleikr, k., a) ofstopi, 4, 206. b) stærð, 8, 371.
- Stórlyndi, kv., rausn, 7, 96.
- Stormr, k., þys, absúgr, 1, 36; ákafi, 2, 100; áhlaup, ofrúðr, 6, 437; 11, 260.
- Stormsamligr, ákafigr, 1, 97.
- Stórræðamaðr, sá sem mikið fær-ist í fang, 9, 383.
- Stórr, lo., stór; gefa stærnum, gefa meira, 2, 245; 7, 56; bera stærnum, vera meiri, 7, 305.
- Stoð, kv., mt. stoðir, aðstoð, til-lag, 5, 138.
- Stoði, k., hjálp, aðstoð, 6, 368; 8, 167.

- Straumbrot, h., fyrirhöfðu fyrir einhverju, 7, 27.
 Strendr, mt. af strönd.
 Strengflög, kv., skora aptan í örvaraskiptið til að láta bogastreinginn liggja í, 2, 271.
 Strengvörðr, k., varðmaðr á skipi, sem hefir gát á akkerisstrengjum, 10, 135.
 Ströðmælt, stúðr, öþýðr í orðum, 3, 152.
 Strútr, k., búningr á hatt, útstandandi sem strútr, 11, 77. (sumir taka það fyrir helsi saumað fast við hattinn.)
 Strý, h., blor, 8, 342.
 Strykja, s., strjúka, busta, 8, 217.
 Strykva s. s. strykja, 8, 217.
 Strönd, kv., mt. strendr, rönd á skildi, 7, 323.
 Stuldarnenn, þjófar, 5, 240.
 Stund, kv., a) spölr: stund þá, spölkorn, 11, 85. b) stundar hart, hátt: býsna hart, hátt, 4, 153; 6, 303.
 Stúra, s., stýra, 10, 380.
 Sturkja, s., styrkja, 10, 380.
 Sturkr, styrkr, 10, 405.
 Stuttmælt, styttingr, 9, 242.
 Stýnr, k., stunnr, 5, 218.
 Stýra nær, a) komast í házka, 5, 266; s. undan, komast úr hættu, 5, 265. b) s. máttukum gubi, eiga máttugan guð að, 2, 152.
 Stýrihamla, kv., stýrisveif, 4, 39; skiptast við stýrihömlur, skipta um skipstjórnarmenn sín í milli, 8, 383.
 Styttningar, kv. mt., styttingr, 9, 329.
 Styttni, kv., styttingr, 9, 329.
 Stærð, kv., dramb, 10, 107.
 Stökku, stukku (af stökkva), 8, 248.
 Stöng, kv., staung: hera fé til stánger, til skiptis, 11, 76. 147.
 Stöðvar, kv. mt., aðsetursstær, 11, 15. 70.
 Sufl, h., kjötmatr, sem etinn er með braubi; heinarsufl (málleysa, eiginl. brýnis-matr, hraki), 6, 374.
 Sukjast, sýkjast, 10, 410.
 Sula, kv., stoð, stytta af tré, 6, 4.
 Sumkostar, ao., að nokkru leiti, 9, 329.
 Sundrgerð, kv., frábrugðni í búningi og klæðasniði, 6, 440.
 Sundrgerðamaðr, sá sem vill vera öðrum frábrugðinn, helst í klæðaburði, 2, 169; í orðum, 3, 153; 5, 69.
 Sundrlita, dreift, 9, 382.
 Sunnarla, ao., sunnarliga, 5, 252; 9, 10.
 Sunnunnött, sunnudagnött, 9, 403.
 Surgja, s., syrgja, 10, 379.
 Sustir, systir, 10, 387.
 Sustr, k., s. s. þustr: lurkr, 8, 96. 436.
 Subri, lo., sybri, 9, 469.
 Subrmenn, þýzkir, 11, 303. 352. 354.
 Svá, ao., so, svo; a) svo og, sem og, einnig, 1, 5.; 9, 252; 10, 174. b) takmarkar merkninguna: mest s., einna mest, hvað mest, 3, 201; allmjök s., býsna mikið, æði mikið (næstum allt), 5, 320; nokkut s., nakkvat s., lítið eitt, dálítið, 7, 20; 11, 11 (annað en: svá nokkut, sjá nokkr); mjök lengi svá, góðan tíma, 11, 112 (annað en: mjök svá lengi). c) svá sem, þegar, þá er, 3, 165; ofaukið, eptir en (heldr en), 4, 310; 5, 71.
 Svági, so., og þekki heldr, 10, 406.
 Svalar, kv. mt., þaktr loptgánger, opinna annarsvegar, 8, 190. 191; 9, 449; sjá loptsvalar; svalagluggr, 9, 427.
 Svamm, synti (af svimma, synda), 7, 119. 123. 224. 225.
 Svarabroðir, föstbroðir, 11, 206.
 Svarf, h., a) yfirgánger, ofbeldi, 3, 146. b) házki, 4, 147.
 Svarfa, s., dragast, 7, 264; svarf-

- ast, ruglast, 7, 219; ryðjast, 7, 31; svarfast um, ryðjast um, 11, 40.
- Svarka um, þræta um, 7, 143.
- Svarri, k., stórlýnd kona, 1, 61. 288.
- Svartameistari, 8, 302.
- Svarblykkja, lykkja af svarbreipi (úr rostungshub), 8, 216. svarbreiði, reiði af rostungslum, 6, 147; 8, 440. svarðsvipa, olar-svipa, 7, 227.
- Svát, svo að, 7, 342; 10, 383; 11, 95. 106. 145.
- Svabi, k., svað, 8, 393.
- Svaðilför, oför, hrakför, 7, 261; 8, 468.
- Svaðill, k., hrakningr, 7, 56.
- Svef, sveif (af svifa), 7, 167.
- Svefa, s., sefa, 9, 244.
- Sveipa sverbi, veifa, bregða, 9, 329.
- Sveitbúi, felagi, lagsmadr, 7, 262.
- Sveiti, k., bloð, 9, 329.
- Svelgr, k., röst í hafi, 5, 33; 10, 145.
- Sverðskór, k., sverðskeiðar endi, málmi buinn, 6, 212.
- Sverðtakari, k., eiðsvari, 9, 257. 508.
- Svig, h., a) raðrúm, tækifæri, 8, 305. b) freista svigs á, reyna til að vinna bug á, 8, 413.
- Svik, h., eitr, ólyfjan, 8, 275.
- Svima, s., synda, 8, 99. 264; 9, 248; 10, 314.
- Svinma s. s. svima; sjá svamm.
- Svinna, kv., viturleikr: kunna sér meiri svinnu, vera skýrari en svo, 4, 319.
- Svinnr, k., skynsemi; snúa á s. ráði sínu, snúa til betri vegar, bæta ráð sitt, 2, 235.
- Svinsti, h., svinastia, 10, 388.
- Svipa, s., skunda, flýta sér, 8, 170.
- Svipan, kv., skjót vopnaskipti, 9, 257. 311.
- Sviplýndr, brigtlýndr, 6, 287.
- Svipr, k., eptirgjá, söknuðr, 2, 101; 6, 222.
- Svíri, k., hála á drekaðöfði, 5, 304.
- Svívirði, gho., svei, 8, 401.
- Svoðu, sváðu (af sofa), 9, 510.
- Svörðr, k., mt. sverðir, ólarreipi af rostungshubum, 9, 521. 523.
- Sýja, kv., umfar í skipi, 8, 196.
- Sýkna, kv., að maðr er sýkn saka, 6, 119.
- Syn, neitun: setja s. fyrir, meita, 9, 5.
- Sýndr, að sem hefir sjón; s. him, sem sér illa, 4, 204; 5, 248; 6, 319.
- Sýniligr, seligr, falligr, 10, 393, alitligr, 5, 34.
- Sýnn, lo., auðsýðanligr, 7, 25;
- Sýnu verri, betri, minni, ýngri: miklu, töluvert, 3, 127. 222; 6, 263; 7, 242; 11, 112. 154.
- Synstr, lo., sybstr, 11, 229.
- Sýsa (sýsi, sýsta, sýst), starfa, framkvæma, 2, 62; 6, 13; 7, 100; 9, 366. 400; 10, 7. 89; með f., s. eyrindum, 9, 345; s. til, stuðla til, haga til, 6, 38; sjá atsýsa.
- Sýsliga, ao., skjótt, hvatliga, 8, 86; 11, 152.
- Sæborgir, um stórskip, 9, 221.
- Sæbyggjar, sjóarþænder, 8, 404.
- Sæludagar, imbrudagar, 8, 446.
- Sælægr, lo., sem liggir á sjón-um: s. myrkvi, dymm sjóarþoka, 6, 21.
- Sæma, s., samþykkja, 8, 215.
- Sæma við, láta sér lynda, vera ánægðr með, 5, 308; 7, 162.
- Sængarrekkja, kv., barnsæng, 4, 318.
- Sæta, s., a) vera orsök: þat sætir um þæn þessa, sú er orsök til þonar þessarar, 11, 160. b) s. einum, sitja fyrir, gera fyrir-sæt, 2, 288; 7, 341.
- Sæti min, elskan min! 11, 424.
- Sætr, h., sel, 1, 5; 4, 8; 5, 22; 8, 55; sjá sælsætr.
- Sök, kv., mál, s. s. erindi: hafa ekki vætta at sök, koma aungu áleidis, 8, 18.

- Súktal, saktal, sakeyrir, 10, 170. Sön s. s. son, sonr, 11, 61. Söngfæri, h. mt., hljóðfæri, 7, 97. Söðultreyja, söðulklæði, 5, 165.
- T**abola, tabula, tafla, 7, 159. 194; 8, 448. Tág, kv., tang; mt. tágir, tangar 5, 93. Tak, h., tekja, 6, 431. Taka, s.; t. blaup, blaupa, 1, 80; taka, stela, 7, 330. Með sto.: t. á einu, taka einu svo eða svo, 9, 292; 11, 118; t. auðveldliga á, segja vera auðvelt, 4, 129; 11, 124; t. glaðan á við einn, slá uppá glaðværð við einn, 11, 112. taka mikit (mikinn, lítit) af, gera orð á, hafa orð, ummæli, um, 5, 337; 6, 207; 11, 86. 112. taka með, taka við, þiggja, 4, 840. Taka, kv., inntaka (borgar), 10, 417. Takmikill, framtaksmikill, aðfærslumikill, 3, 159. Tala, kv., ræða, 8, 308: 9, 480; 11, 37. Talaðr, lo., mælskr, 6, 438. Tálguþrjót, mjúkt hleðsluþrjót, 5, 215. Tálknfannir, kv. mt., tálknfánir, tálknþanir, 5, 183. Talsigi, k., tálbitti, agn, 5, 190. Talt, talib (af telja), 10, 107. Taumur; sjá aka. Tegr, k., tugr, 4, 2. Teiti, kv., skemtun, gleði, 7, 119. Tckja, kv., herfang, 1, 258. Tengingar, kv. m., afskipti, viðtaka, 7, 19. Tengja mál til eins, bendla mann við eitthvað, 11, 54. Tigrligr, tigugligr, 6, 429. 438; 7, 69. Til, ao., mjög, nóg, 5, 150; heldr, of, 10, 103; til at, uns, þar til að, 10, 212. Tilbeini, k., a) tillag, 6, 368. b) hjalp, 10, 60. Tilgaung, h. mt., aðdragandi, 4, 5. Tilgjöf s. s. heimanfylgja, 8, 453; 10, 309. 340. Tilkvæmd, kv., það sem nokkuð þykir til koma, í varið, 8, 78. 10, 212. Tillát, h., a) tillag, 3, 208. b) frétt, 9, 278. Tillit, h., alit, dómr, 4, 112. Tillæti, h. mt., eptirlátsemi, eptirlæti, 4, 127. Tilmæli, tilkall, 9, 327; 10, 402. Tiltræðismadr, áræðismadr, 7, 296. Tilsja, kv., a) mt. tilsjar, umsjón, 6, 354. b) hjalparvon, 8, 56. Tilstilli, h., umsjón, forstaba, 4, 359. Tilstoði, k., hjalp, 6, 235. Tilstundan, kv., verbleikr, 6, 224. Tilsýsla, kv., umsýsla, 11, 120. Tiltaka, kv., tiltæki, uppátæki, 11, 248. Tiltakinn, viðtekinn: t. trú, játuð, viðtekin trú, 3, 166. Tiltækja, kv., tiltæki, 11, 103. Tiltækr, a) sem má handtakast, 4, 319; 5, 265. b) honum er skáldskapr svá t., honum veitir svo lett að yrkja, 4, 374. Tiltækingsásynir, óskabörn, 3, 166. Tima, s., henda, með þ., 3, 89. Tímadagr, lukkudagr, 1, 214; 4, 67. Timbr, 40 skinn. 11, 325. Tími, k., hamingja, 10, 175. Tír, k., virðing, 10, 175. Tíðabok, handbok presta, 5, 172. Tíðamenn, kirkjufólk, 5, 182. Tíðr, lo., a) frægr, 10, 417. b) mér er títt, mér leikr hugr á, 11, 4. Tíðvirkr, lo., fljótvirkr, 11, 377. Tjóði, tjabi (af tjóa, tjá), 5, 26; 7, 160. Tjust, hljótt, 9, 540 (á dönsku *työt*). Toddi, k., gjöf; vinnu tóddi, vin-

- agjöf, 5, 101; (eignul., ullar eða hörvisk.)
 Tomasmeasa, 21. December.
 Torbreytiligr, erfiðr, 8, 12.
 Torfengr, sem ekki er auðvelt að fá, 5, 33.
 Torfyndr, lo., sem ekki er auðvelt að finna; honum er torfynt, hann er seinn að yrkja, 7, 356; sjá auðfynt.
 Torgætr s. s. torfengr, 2, 254, fægætr.
 Torogætt s. s. torgætt, 4, 124; 9, 450; 10, 62. 116.
 Tortalinn, sem ekki er auðvelt að telja, 8, 411.
 Torveldi, h., örðugleiki, 7, 221.
 Trani, k., a) s. s. trana, 2, 50. b) rani, trjóna, 4, 58.
 Trapiza, kv., borð, sem skaptkerið stóð á, 3, 177; 4, 75; 6, 442; 8, 13.
 Traulla, ao., traubliga, 7, 239.
 Trauba, s., hindra, 3, 129.
 Trefr, kv. mt., trefsur, 1, 267.
 Treystast, treysta, 5, 63.
 Trjóna, snjálðr á drekahöfði, 3, 105.
 Trúari, k., sá sem trúir, trúmaðr, 5, 219.
 Trúbrögð, h. mt., hættir, háttsemi, útvortis síðir, 2, 256.
 Tugdrápa, togdrápa, drápa með toglagi (sjá Háttatal Snorra), 11, 204.
 Tuglamöttull, týglamöttull, skikkja, yfirhöfn með böndum, reimum, 5, 292; 9, 477.
 Tulkr, k., maðr, sem greiðir fyrir kaupum manna, 5, 183.
 Turnreið s. s. turnreið, 8, 158.
 Turniment, burtreið, 8, 158.
 Turnreið, kv., burtreið, 8, 158.
 Tuttugssessa, tvitugssessa, skip með 20 rúmum, 9, 474.
 Tveggja postula messa, Simonis ok Jude, 28. October.
 Tvenning, kv.; í tvenningu, í tvennu lagi, 7, 292.
 Tvidrægr, lo., esablaudinn, 9, 255. 324. 502.
 Tvidyrt, tvidyrab, 6, 121.
 Tvíeyringr, k., sem vegr 2 anna, 3, 105.
 Tvihætta, kv., tvær hættur, 2, 125.
 Tviskipaðr, tvísettr, 10, 16; með tviskipubú, með tvísettum rúum, 10, 16.
 Tvískiptr, lo., tvílitr, 2, 71.
 Tvískæld drápa s. s. tvískelfd dr., drápa með þeim hætti, sem kallast tvískelft (sjá Háttatal Snorra), 2, 310.
 Tvíslægr, lo., tvíslætr, 8, 444.
 Tvistr, lo., þegjandi, 6, 374.
 Tvitján, tuttugu, 10, 378.
 Tvitugssessa s. s. tuttugssessa, 2, 253; 3, 18.
 Tvívegis, ao., fram og afttr, 3, 83. 144; 4, 284; 6, 119.
 Tygilkniðr, kniðr sem borinn var á linda og hékk við band, 6, 165; 11, 149.
 Tylft, kv., 12 vikur sjóar, 1, 234.
 Týr, tjáir (af týja, tjá), 8, 234.
 Týrsdagr, þriðjudagr, 7, 295; 9, 497.
 Týrvitré, týrvíðr, tjöruvíðr, feitt grenitré, 6, 153.
 Týsdagr s. s. týrsdagr, 9, 42.
 Tysvar, tvíavar, 3, 4. 35. 45; 9, 513.
 Tænadr, k., hjálp, aðstoð, 10, 238.
 Túfl, kv., tafla, 2, 271; 6, 29.
 Tögr, k., tugr, 2, 215.
 Töldu, 1, 100; 4, 237, sýmist véra s. s. töltu, geingu, af at tölta.
 Ú
 Úaran, h., óár, 10, 212.
 Úargadýr, ljón, 7, 99.
 Úáræðiligt, ólíkligt, 8, 445.
 Úbreytiliga, ao., eins og algengt er, eins og venja er, 2, 267.
 Údæmíligt, dæmalaust, 3, 165.
 Úeinurð, kv., ótrygð, 9, 329.
 Úfengiligr, lítilfjörligr, 6, 367.
 Ufir, sto., yfir, 10, 379. 412.

- Ufirbob, h., stjörn, 10, 390.
 Úflokk, óaldarflokk, 9, 410.
 Úforsynju, ao., ófyrirsynju, 8, 435.
 Úframliga, ao., ódjarfliga, 6, 113.
 Úfyrirleitinn, óforsjáll, 3, 206.
 Úfælliga, ao., djarfliga, 3, 75.
 Úfælinn, lo., óhræddr, 6, 216.
 Úfórna s. s. úfórina, ófórina, 11, 113.
 Úhlifinn, lo., óserhlifinn, 6, 60.
 Úlfuð, kv., ulbuð, 5, 102.
 Úlmast s. s. ólmast, 10, 420.
 Úmaki, k., ónæði, óskundi, 7, 24.
 Úmakindi, h. mt., ómak, 7, 101.
 Úmátuligr, lo., ómöguligr, 3, 223.
 Umb, sto., um, 11, 63. 64; 10, 378.
 Umbdæmi, h., dómr, úrskurðr, 11, 83. 84.
 Umbergis, ao., umhverfis, 8, 25; 11, 439.
 Umbob, kv., umbuð, 10, 172.
 Umbræða, umræða, 5, 207.
 Umeginn, lo., vanmáttugr, 1, 264.
 Umfram lög, framar en lög segja, 11, 213.
 Umhverfum, ao., umhverfis, 8, 322. 347. 377; 10, 17.
 Umkeypi, h., skipti, 3, 51.
 Umrennendr, k. mt., njósnarar, 4, 108.
 Umrenningr, k., njósnarmaðr, 8, 235. 329.
 Umsát, kv., umsátr, 1, 274.
 Umskepta, s., hafa á orði, 8, 27.
 Umskiptuligr, umbreytanligr, ó-
 stöðugr, 8, 16.
 Umspillamenn, umspillendr, þeir
 sem spilla milli manna, 9, 282.
 449. 454.
 Umstilli, h., tilstilli, 8, 430.
 Úmætta, s., lifa í ómegni, 1, 46.
 Unaðsbót, kv., það sem gerir
 ánægju manns að meiri, 11,
 329.
 Undirbrot, h., undirkúgan, 4, 84.
 Undirbuar skála, þeir sem búa
 undir skála, 2, 149.
 Undirdráttull, lo., gjarn á að draga
 undir sig, sérplæginn, 6, 191.
 Undirklefi, undirklifi, k., kjallari,
 9, 425.
 Undirtekt, kv., svar, ansvar, 4,
 83.
 Undirstanda, s., a) skilja, 8, 358;
 b) akipast við, 7, 125.
 Undrlátr, lo., gefinn fyrir nýung-
 ar, nýungagjarn, 7, 132.
 Undvörp s. s. unnvörp, 6, 68.
 Úngmenni, h., ungir hermenn,
 6, 335.
 Unnvörp, h. mt., hrannir, 8, 405.
 Unst, unz, 5, 158.
 Úrdasamr, fátalaðr, 11, 78.
 Up, upp, 10, 278. 279.
 Upp s. s. uppi: sitja upp, standa
 upp, 4, 93; 5, 29; 11, 142.
 Upphaldsmaðr, k., viðhaldsmaðr,
 1, 275.
 Uppheldi, h., viðhald, 9, 236.
 Upplost, upplöst, h., diktr, lýgi,
 6, 240; 7, 310; 8, 293; 9,
 449.
 Uppnumning, uppstigning, 6, 353.
 Upprás, uppspretta, 8, 345.
 Uppreist, kv., a) upprisa: upp-
 reistardrápa, kvæði um uppris-
 una, 2, 213. b) uppgánger, 9,
 528; virðing, frami, 4, 2; við-
 hjálp, aðstoð, 7, 299. c) mót-
 staða, uppreisn, 4, 105.
 Uppruni, k., uppvöxt, 11, 8,
 90.
 Uppsát, kv., uppsátr, naust, 9,
 368.
 Uppsetja, dikta upp, 7, 242.
 Uppslátta, kv., tilslátt, 9, 285.
 Upptektir, kv. mt., fjárupptektir,
 5, 46. 162.
 Uppækiligr, ráðligr, 8, 348.
 Uppvarp, h., upphaf, 8, 345.
 Urigr, lo., ybbinn, úfinn, 3, 95.
 Úríkborinn, ótúginn, ekki af höfð-
 ingja ætt, 6, 93.
 Urugg, örugg, 9, 281.
 Urði, yrði (súh. af vera), 10, 378.

Úrækiliga, hirtúlauslaga, 2, 279.

Úrækt, kv., hirtúleysi, 11, 13.

Úræst, óræsti, 2, 160.

Úsáttan, kv., ósætt, óvinátta, 11, 43.

Úsinniligr, ófrýnlig, eða ólánligr, ólíðlig, ómannborligr, 6, 203.

Úskapgeifr, lo., skapillr, 6, 109.

Úskil, h. mt., óskundi, ójfsnuðr, 6, 62.

Úskylt, óparft, óparft, 6, 361. 369.

Úsl, k., brun, brunaglob, 1, 202; 11, 35.

Úsvifr, lo., ósvifinn, 3, 143. 145.

Úsýnu, ao., að þarflausu, orsakalaus, 5, 15; 8, 435.

Útan, sto., án, með þ., 1, 264.

Útanferð, utanlandsferð, 7, 100.

Útbíta augum, láta augun tútna út, 10, 174.

Útborg, ytri hlutr borgar, 9, 41.

Útbob, h., lífsdráttur til herfarar, 9, 457.

Útfararsaga, saga um ferðir í útlandum, 6, 355.

Útferð, a) utanlandsferð, 7, 100. 160. b) útför, greptrun, 9, 383.

Útgerðir, kv. mt., útbúnaðr til herfarar, 6, 339. herferðir, 5, 267.

Útfluglar, ótamdir fuglar, 9, 265.

Útlega, kv., a. a. viking, 10, 385. 394.

Útkastali, k., ytri hlutr kastala, 9, 425.

Útlagðr, útlægr, 10, 287. 289.

Útlausnir, kv. mt., fegjöld, 7, 4.

Útleiðis, ao., djúpleið, 8, 82.

Útleiðsla, útför, 3, 172; 9, 245.

Útlendr, kv. mt., útjarðir, 2, 90.

Útlægr, sekr, 7, 134; sb. 136.

Útmessa, kv., messa eptir miðdeg, 10, 163.

Útt, út, 10, 378. 379.

Úttan, utan, 10, 114. 116. 120.

Útvegr, undanfæri, 8, 376.

Útverðir, k. mt., jystu varðmenn, 4, 26.

Útvinnur, kv. mt., starf til hernaðar, 8, 173. 370.

Úvís, kv., óskundi, 6, 201.

Úvita, óhn. lo., óvitr, 1, 3.

Vá, kv., vofseifigr háski og ötu: þeim brá v. fyrir grön, þeim skaut skelk í bringu, (þeim brá við) 8, 350.

Vafibr, vafinn (af vefja), 5, 65.

Vág, kv., 1) vog, met, 6, 183.

2) verkfæri til að lypa eða aka og kasta þungum blutum, í mt. vágir, slaunga, 1, 127. og vegr, 8, 430.

Vaka, kv., vökunott fyrir hátíðir, þá vakab var og stundum fastað, 7, 309. vökulib; menn er sækja þessar helgu vökutíðir, vaknaskeið, tinninn, þá þær eru haldnar, 7, 310; 8, 248; 9, 29. 218. 373; 10, 91.

Vakta orð eins, virða, taka orð eins svo eða svo, 2, 268.

Val, ao., vel, 1, 141; valbuinn, 2, 187.

Valda (veld; volli og völdi; vyldi) að valda.

Valhnot, kv. mt., valhnetr, stórar nytur, 6, 147; 7, 98. valhnotarskurn, 7, 225.

Váljügr, k., þá manni bregzt von sín, eða það sem maðr hefir treyst á, 2, 151.

Válka, a., velkja, volka, 3, 48; 5, 37.

Valskikkja, völsk (vallemz) skikkja, 7, 321.

Valskr, vallemzkr, frá Vallandi (vestrhluta Frakklands); valskar mýs, völskur, 11, 279.

Valslóna, valslóna, verkfæri til að kasta með, í strái, 1, 127; 8, 177; 11, 75.

Valva, kv., spakona, 3, 212.

Ván, kv., von: a) vánir, stöðir, hvar manne er von, 5, 216.

b) deili á einum, 8, 21.

Vanafli, vanfær, 6, 107.

- Vandliga, ao., öldungis, 11, 329.
 Vandr, k., vöndr, 5, 29.
 Vanferli, h., vandræði, ógæfa, 10, 131.
 Vangeymsla, kv., galeysi, 6, 326.
 Vanheiligr, lo., heilsulausligr, 7, 30.
 Vánleysi, h., eingin von, 2, 48.
 Vanlykt, kv., ofullbúð, 6, 13.
 Vanmeginn, lo., vanmáttugr, 1, 305.
 Vanmennur, kv. mt., mannleysur, 11, 257.
 Vannkveði, h., vandkvæði, vandræði, 7, 327.
 Vannliga, ao., vandliga, gjör-samliga, 5, 12. 54. 98; 6, 400.
 Vanrétti, h., kugun, 5, 220.
 Vanréttr, k., s. s. vanrétti, 11, 253.
 Vantrúnabr, k., tortryggni, 9, 398.
 Vápnatak, h., þá menn lusta sverðum á skjöldu, til að votta samþykki sitt og jakvæði, 8, 41, 55; 11, 213.
 Vápnaskipti, h., vopna viðskipti, bardagi, 8, 375.
 Vápnastefna, þá lið var kannað, og menn sýndu vopn sín, 7, 48, sb. 4, 326; s. s. vápnafng, 9, 478.
 Várast, s., það vorar, 8, 371.
 Vargr, k., a) ulfr; vargshár, ulfshár, 1, 273. b) friðlaus maðr, 11, 40 (1, 273).
 Vargskinn, ulfsfeldr, 10, 201.
 Vari, væri (afh. af vera), 10, 397.
 Varit, á sig komið, hattuð; eiga varit til eins, sækja eitthvað í sett sína, 4, 257.
 Varnabarmadr, umbodsmadr, 4, 284.
 Varnaðr, k., eignir, göts, 4, 252; 5, 24; 6, 301; 7, 26; 9, 398.
 Várr, fn., vor; um setning þess sjá: 1, 34; 2, 301; 3, 201; 6, 165; 8, 210. Merk: eng-um várum bræðrum, aungvum af oss bræðrum, 1, 53.
 Varrsimi, k., strauðrúst eptir skip, 2, 178.
 Varða, s., a) varna, verja, 7, 32. b) mér varðar, mér er ant um, umvarðandi, viðkomandi, 8, 18; 9, 330. c) honum varðar fjörþaugagarb, útlegh liggir við ef hann gjörir það, 2, 242.
 Varðklukka, varðmanna klukka, 9, 369.
 Varðveita, s., með f., 8, 8.
 Vasikampi, vasikanpr, um bónda, 8, 59. 234.
 Vatn, h., táfloð, 8, 232.
 Vatnfall, h., úrfelli, 11, 35.
 Vatnfasta, s., drekka el annað en vatn, 9, 504.
 Vatnfátt, vatnaskortr, 1, 239.
 Vavn, kv., von, 10, 389. 394.
 Vax, óx (af vaxa), 1, 96.
 Vaskall, k., vatnsbrúsi, skegg-brúsi, 3, 136.
 Vaðhorn; koma upp í vaðhorni við einn, fá tækifæri til að skada einn, fá fangastað á ein-um, 11, 113.
 Vaðhæft, voblægt, 9, 387.
 Váðvænt, skadavon, 9, 263.
 Ve, h., heilagr staðr, gríðastadr; vargr í veum, friðlaus maðr, sem á aungva helga stabi mátti koma, 11, 40.
 Vega, s., meta, 9, 297.
 Veglátr, virðingagjarn, 6, 431; 7, 102. 321.
 Veglyndi, h., stórmenska, 1, 247.
 Vegna, veginna, e. mt. af veginn; mörk vegna, mörk silfrs, 7, 129.
 Vegr, kv. mt., sjá vág (b).
 Vegskona, kona sem í öllu vill sýna stórmennsku og rausn, 1, 248.
 Veirit, verið (af vera), 10, 384. 393.
 Veisa, kv., veita, 8, 191; 9, 517.
 Veita, s., hjálpa; veitendr, aðstobarmenn, 6, 34.
 Veitta, s., veita, gefa, 8, 197.
 Veizla, kv., a) veitungr: vistarveizla, að manni er veitt vist; vetr-vist, 6, 345; mt. veizlur, gjaf-

- ir, 7, 139. *ð*) tekjur, sem konungsmenn höfðu til bórs sér og kostnabar, eða sem kongar veittu ntanlandshöfðingjum til uppheldis, 1, 30. 86; 4, 116. 117, sb. 67-8; 8, 272; um tekjur biskupa, 10, 21.
- Veizluföll, h. mt., að maðr af-rækir að búa konungi veizlu, 6, 95.
- Veidr, kv., veiði, 1, 168. 272.
- Vela (veli, velta, velt); v. um, búa við eitthvað, 8, 440; v. umb, eiga hlut í, 11, 43; eiga um einn at vela, eiga við einn að skipta, 6, 144.
- Veldishringr, geislahringr, merkjandi dýrð og veldi, 5, 340.
- Velfarandi, k., burtfararminni, 3, 191.
- Velfimni, kv., hagleikr, list, 11, 74.
- Velífaðrar, kv. mt., stélsfabrir, 8, 10.
- Vella (velli, velda, velt), sjóða, 5, 93.
- Velsetning, kv., að maðr hefir yfirbng og tignarsæti, 10, 178.
- Velskapr, k., yfirleti, 8, 281.
- Vend s. s. vernd, 8, 353.
- Vendiliga, ao., vandliga, gjör-sam-liga, 1, 68; 7, 76; 8, 315. 381.
- Vepnast, s., vopnast, 8, 85; sjá væpnast.
- Vera (er, var, verit); ná, 5, 66; v. frá, vera frábært, 11, 291; v. til, vera í, fara til, 7, 263. 355; 10, 104; eiga um at vera, vera viðriðinn við eitthvað, 3, 156; 6, 387; 11, 68; vera um at vera, vera á ferðum, 7, 158; hvat við sik væri, hvörn-in á stæði, 11, 11; vera at at binda, at taka, at gera: vera að binda o. s. fr., 5, 90; 9, 512; 10, 186; v. uppi, upp-koma, 9, 391.
- Vergjarn, manngjarn, 11, 21. 25.
- Verja, s., kaupverza, kaupslaga, 5, 194.
- Verki, k., kveðskapr, 2, 248; 3, 24.
- Verkkaup, h., laun, verblaum, 2, 42; 4, 340.
- Vermsl, lind lækr eðr kelda, 6, 350.
- Vernd, heimild, 5, 55.
- Verpast vel við, taka vel undir eitthvað, taka einu vel, 7, 309.
- Verpill, k. mt., verplar, vatnsker-öld, 6, 263; 9, 355; 11, 34. 233.
- Verrom, vér erum, 10, 421.
- Vesl, h., s. s. slagningr, erma-laus bakkápa, 1, 78; 7, 20.
- Veslugr, lo., vesæll, 8, 242.
- Vestrvíking, kv., hernabr í vestr-löndum, 1, 24. 25. 28.
- Vetka, jeg veit ekki, 7, 250.
- Vetla, veizla, 10, 406.
- Vetta, s., vænta, 7, 146.
- Vetti, veitti, gaf, 8, 83; 10, 401.
- Vettr, kv., hlutr, eitthvað, nokk-ud; héraf brukast e. mt., vetta, með neitunarorði, t. d. ekki vetta, einginn hlutr, ekkert, 8, 53. 215; 10, 383; 11, 293. ekki vetta gott, aungvanvegin vel, 8, 377.
- Vettugi, vettugis, einakia, 3, 210; 6, 263.
- Veðr, h., lopt; láta við veðri komast, gera uppskätt, 7, 165; láta veðr koma á einn um eitthvað, gera einn varan við, 4, 144.
- Veðr, k., hrútr; veðrarhorn, hrúthorn, 4, 246.
- Veðsetja, s., a) pantsetja, 11, 293 (veð, h., pantr, 8, 303). b) leggja í hættu, 7, 34.
- Vífl, kv., þvottakefli, 5, 181; 8, 243.
- Víggýrbíll, k., mt. víggýrbílar, víðarflekar, festir upp af skipa-borðum til varnar, 6, 263; at víggýrbíla, 8, 132; 9, 303, því er lýst, 8, 216. 374.
- Vígi, h., borbök á skipshliðum, 9, 44.
- Vígagengi, h., fylgd, líðveizla í bardaga, 3, 71.

- Vigskarta, s., búa til vigskörð (6, 149) á kastalaveggi, 10, 153.
 Vigvölur, k., skaðaverkfæri, vöbi, 8, 249.
 Vikhvarf, vikurhvarf, lítul vik, sem skerst inní land, 7, 260.
 Viking, kv., heruaðr á skipum við útstrandir og eyjar, 11, 1.
 Vikva, s., vikja, 10, 411.
 Vild, kv.; mt., með vildum, eptir óskum, 10, 414.
 Vildarlið, h., kóngsvinir, 8, 169; 9, 353. 392. 410.
 Vildarmenn s. s. vildarlið, 6, 279; 9, 408.
 Vildr, lo., kær; vildari, betri, 4, 342; vildastr, beztr, 2, 165; 9, 325.
 Vilgis opt, mjög opt, 6, 249.
 Vilhalt, í vil, 5, 279.
 Viljaðr, lo., viljugr, fús, 5, 62; 6, 129; 8, 104; mér er betr viljat, jeg vil heldr, 4, 64; til vilja, 9, 445.
 Villag, vildi jeg (afh. af vilja), 6, 205.
 Villubiskup, falsbiskup, 8, 369.
 Vilmast, s., óska, vænta, 5, 153.
 Vilstigr, k., orfið leið, 8, 48.
 Vinbelgr, vinsvelgr, 5, 137.
 Vinberill, k., vinker, 5, 160.
 Vingol, h., vindgola, 8, 382.
 Vingon, kv., vinátta, 7, 132.
 Vinhallr, lo., vinveittr, 9, 331.
 Vinna yfir einn, yfirvinna einn, 3, 156; vinnast, ná, 9, 3.
 Vinnligr, vindligr, 9, 353.
 Vinsæl, kv., vinsæld, 10, 402, sb. óvinsæll.
 Virgill, virgull, k., snara, 7, 13; 5, 198. 212. 213.
 Virkt, virkt, kv., a) góð atlot; biðja einum virkta, biðja gott fyrir einn, 1, 47; 11, 68. 99. b) elska, 6, 178; 7, 16.
 Virktamenn, ástmenn, 5, 323; 11, 366.
 Visan, kv., tilvisan, 1, 71.
 Visdómr, vitneskja, vitund, 5, 283; forspá, 1, 96.
 Visliga, ao., vissuliga, 10, 35.
 Vistliga ao., vissuliga, 1, 185.
 Visundr, k., villiuxi, 4, 349.
 Vit; fara á vit, vitja, 5, 33; 9, 310.
 Víta, s., sekta, um borðviti og drykkjuviti, 3, 155. 189; 6, 242; 7, 355.
 Vitalismessa, 28. Apríl.
 Vitand, kv., vitund, 7, 305; 9, 452.
 Vitandi vits, sem vitð hefir, 5, 258.
 Vitab, vist, 6, 144; 10, 294.
 Vitfirring, kv., vitleysa, 6, 141.
 Viti, h., a) sekt, sök; vigsviti, vigsök, 3, 155; leiðarviti sjá leið; í mt. refsingar eða fjársektir, 11, 41. b) sekt fyrir það er menn koma ei til borðs í tíma, borðaviti, 1, 155, sb. 7, 355; sektalögin kallast og viti, 6, 242; horn það er sá vitti skyldi afdrekkka, vitishorn-ð, kallast og viti; þaraf: at drekkka viti, færa einum viti, 6, 242.
 Vitishorn, 6, 242; sjá viti.
 Vitka, s., galdra; sjá finnvitka.
 Vitneskja, fyrirboði, 4, 67.
 Vitra, kv., vitsmunir, vitreikr, 1, 141; 8, 168; 11, 4.
 Vitstolinn, vitstola, brjálátr, 6, 198.
 Vitugr, lo., vitr, 8, 390.
 Vitusmessudagr, 25. Júní.
 Vitz, viðs, 8, 415 (7, 4).
 Vitþcr s. s. vitkr, vitugr, 10, 405.
 Vizsk, vikr sér, vindr sér, 8, 75.
 Við, sto., með: suðr við landi, s. með l., 8, 122; v. sik, með sér, 10, 173; v. gull, með g., 10, 199.
 Viða, kv., á skipum; sjá viðr.
 Viðbjörn, skógarbjörn, 2, 100.
 Viðborða á, í hættunni, 6, 137; 7, 292.

- Viðbrekt, bratt, 7, 81.
 Viðfang, h., mt. viðfaung, aðdrættir, 8, 349.
 Viðfellian, viðfeldinn, 5, 299.
 Viðgjörðarmikill, ofsalligr, 2, 194.
 Viði, k., streingr, 7, 13. mt. viðjar, kablar, 7, 216. 344.
 Viðkveð, h., hljóð, 4, 58.
 Viðkvæð, kv., s. s. viðkveð, 5, 165.
 Viðlátit, ástædt, 11, 160.
 Viðlendr, sá sem hefir viðlent ríki, 6, 94.
 Viðna, sto., s. s. við, 3, 73.
 Viðr, k., a) tré; í mt. siglutré, 4, 362, 372; 7, 288. b) innviðir í skipi, 9, 33.
 Viðrfang, h., í mt. viðrfaung, aðdrættir, 8, 349.
 Viðrfangalaust, ao., aðdráttalaust, 2, 118.
 Viðrkveð, h., s. s. viðkveð, 8, 354.
 Viðrtalan, kv., viðtal, 10, 392.
 Viðsjá, kv., varðð, vareygð: gjalda v., g. varhuga við, varast, 7, 263.
 Viðsýnd, kv., s. s. viðsjá: gera at v., varast, 6, 134.
 Viðsæmandi, gerandi, 7, 172, sjá sæma við.
 Viðsæming, kv., beinleiki, greiði, 1, 261.
 Viður, kv. mt., a) siglutré, 4, 362; 8, 146; með gr., viðrnar, viðurnar, 7, 310; 8, 417; at viðum, með siglutrenn uppi, á lausum reida, 8, 161. 218. 288. 335. b) í e., viðuna, viðunni og mt. viðurnar, 8, 381. 388, vígi nokkrt (einsog hápallr) kringum siglu; þó gera orðmunargreinirnar ei ólíklegt, að orðið í þessari þýðingu eigi að vera mt. af viðr.
 Viðvaxit, ástædt, 9, 244.
 Viðvistir, viðrvistir, kv. mt., viðgerðir, göðgerðir, atlot, 9, 535.
 Vo, kv., vandi, 6, 361.
 Vogestr, hættuligr gestr, 8, 210.
 Voldi, olli (af valda), 8, 197. 292; 9, 280. 382. 386.
 Volli s. s. völdi, 9, 282. 386.
 Vopnfærr, lo., hafandi að vopni, vopnhæfr, 5, 337.
 Vorost, voru stn í milli, voru hvor annars, t. d. v. vinir, 11, 39. 55. 89.
 Voxn, h. mt., uzar, 10, 404.
 Vyldi, þaliðandi uð í afli. af valda, 7, 106.
 Væginn, lo., vægr, 6, 377.
 Vægja, grafa í, (um kýli), 7, 219.
 Vægr, kv. mt., s. s. veigr, 8, 430.
 Væla s. s. vela; v. um sína kosti, búa við eigin efni, búa að sínu, vera útaf fyrir sig, 8, 399.
 Væna, s., a) gefa von um: v. einum miskunar, 5, 218. b) ek væni, jeg vona, 6, 312; 7, 31; mik vænir, mig vonar, 8, 229. 398.
 Vændiskonur, vondar konur, skækjur, 6, 241. Vændismenn, vondir menn, 9, 380. Vændisfolk, allþýði, 11, 252.
 Væni, von, 9, 475.
 Væning, kv., 5, 173 (útakýrt í mismgr.).
 Vænk s. s. ek væni, jeg vona, 8, 269.
 Vænn, lo., líklig, 7, 279; vænna, líkligra, 6, 414.
 Vænta, s., vænta, með þ., 11, 282.
 Væpnast s. s. vepnast, 8, 394. 434.
 Vætt, h., ris á skrini, 5, 120.
 Vætta, s., vænta, 11, 22. 70.
 Vættir s. s. vettir; ekki vætta, 2, 157; 5, 314; 8, 18. 44; öngu vætta, aungvum hlut, 11, 90.
 Vægur, kv. mt., s. s. veigr, vægr, 8, 430.
 Vökulib, sjá vaka.
 Vöndr, k., sproti, spéra, 8, 193.
 Vür, kv., áratog, 8, 217; sjá vörr.
 Vörkynna, s., vorkenna, 2, 296.

- Vörpuligr, lo., röskmannligr, 11, 78.
 Vörr, k., áratog; fá vörru, fá ein áratog, 8, 217.
 Vörðr, k., varðmenn, 8, 354.
 Vöttir, k., vetlingr, 3, 176.
 Vöxtir, k., málavöxtir; hverir vextir á eru, hvurnin á stendr, til hagar, 5, 20.
Yfir, sto., með þ., láta litit y. sík, láta litit yfir sér, 7, 29.
 Yfirberiligt, það sem yfir tekur, 10, 185.
 Yfirbragð, h., það sem maðr lætur á sér heyra eða sjá; var þat y. fyrir sumum, sumir létu, sem, 7, 327.
 Yfirburðr, k., það sem geingr um skör framm, 8, 278.
 Yfirferð, kv., ferð kónga yfir land að veizlum eða landstjórn, 7, 180; 11, 343.
 Yfirgefast, s., yfirsjást, 11, 283.
 Yfirland, h., land, sem er hinu megin, 8, 264.
 Yfirlát, h., yfirlæsti, virðing, 7, 219; 11, 206. 251.
 Yfirleðr, h., ristaleðr, á skóm, 8, 436.
 Yfirseta, kv., lógsögn, 9, 334.
 Yfirsjón, kv., alit, ásýnd; e. et. yfirsjónar, að ásýnd, tilskýndar, 5, 245.
 Yfirsök, kv., yfirferð yfir land eða sýslu að veizlum eða landstjórn; yfirför, yfirráð, 11, 37; landráð, sýsla, 1, 87; 3, 42; 4, 379.
 Yfirsýn, kv., ásýnd; at y., á að sjá, 9, 433.
 Yfirinn, yfrit, yfrin, nógr, ærinn, 8, 18. 56. 137. 219. 230. 378; 11, 239; yfrit, nógr, mjög, 8, 137. 420. 432; 11, 273.
 Ygr, lo., ægr, æfr, illr viðskiptis, 11, 8.
 Yhist, jykist (afh. í þolandi a. af auka), 7, 158.
 Ykkarr, ykkart, ykk, ukkar, hnegist eins og okkarr, og sext eins, sjá 1, 305; 2, 27. 101; 4, 28. 182; 5, 193. 327; 6, 100; 11, 113.
 Ykva, s., vikja, snúa, 6, 244; 8, 386.
 Ylgjast, s., þrútna, um uppgánga-veðr, 11, 136.
 Ylma, s., hylma, 7, 20.
 Ylmast, s., hatast, illskast, 7, 317; 10, 289. 420, sjá ulmast.
 Ýmiss, lo., ýmisligr, ýmiss; mt. kv., ýmissar, ýmsar, 2, 105; h. mt. ýmsi, ýmislig, 11, 76. 83; k. mt. þ. ýmissa, ýmsa, 2, 295; e. mt. ýmissa, ýmsra, ýmissra, 1, 77; 3, 213; 4, 122. 124. 382.
 Ymptir s. s. ymtr, 6, 332.
 Ymr, k., ómr, eyrnar, 3, 202; 5, 163.
 Ymtr, k., kvis, 6, 194; 9, 278.
 Yppa, s., halda á lopti, 10, 372.
 Yr, sto., ur, 11, 16.
 Yrit, ærið, nógr, 11, 95.
 Yrkja (yrkti og orti, yrkt og ort); y. á, ráðast í eitthvað, áræða, 3, 16; 4, 69; y. á um bardaga, ráðast til b., vekja b., 4, 250; y. orða á einn, yrða á einn, 7, 227.
 Yxn, k., uxi, mt. yxnirir og yxnennir, 6, 69; 11, 7, sb. eyxn.
 Yðvarr og yðarr, yðvart og yðart, yðr, lo. fn., yðar; hnegist eins og okkarr, og sext eins, t. d. 3, 167; 8, 401.
Þá, kv., þýð jörð, 1, 8.
 Þakidr, þakinn, 5, 160.
 Þángat, ao., þar, 4, 200.
 Þannig, ao., þángað, 1, 69; 8, 233.
 Þannin, ao., þángað, 8, 67.
 Þannug, ao., þángað, 4, 352. 365.
 Þaraf, ao., þar umfram, 8, 93.

- þarfast (mér), s., jeg þarf, 9, 501.
- þarfi, þurfandi, þurfi, 11, 24.
- þarfundi, h. mt., nauðsýnligir, þarfligir hlutir, 7, 101.
- þarfna (ek), jeg þarf, 3, 96; mér þarfnar, sama, 3, 91.
- þarfsælligr, nyttsamligr, 3, 53.
- þars, ao., þræb, með því, 11, 65. 132.
- þattá, þab (þá), 11, 118.
- þaularvagr, k., langr vogr, 8, 130.
- þaðanaf, ao., þar af, 8, 15.
- þaðra, ao., þar, 11, 99.
- þesabr, lyktandi, 10, 208.
- þesja, kv., þesr, daun, 6, 164.
- þegars, þegar er, 10, 420.
- þegn, frjáls maðr, 8, 418; undirmenn hershöfvingja, 5, 138.
- þegngildi, h., sektafe fyrir veginn mann, 4, 313; 5, 74; 10, 112.
- þeima, þeim, 5, 336; 8, 325; þessum, 7, 102; 8, 210. 219. 233.
- þekkiligr, þokkaligr, falligr, 6, 143. 352; 11, 281.
- þellisafi, k., vökvi úr ungum grenitriám, 8, 33.
- þér, sn., mt. af þú; e. mt. yðvar í staðinn fyrir f. yðr, 6, 260.
- þerna, þér, f. et. af þú, 6, 422.
- þersor s. s. þessor, 9, 317. 324; sjá þessi.
- þessi, lo. sn. opt fyrirkerur þessi fyrir þessari, þessar fyrir þessara, og þessa fyrir þessara, þessor, þessi, h. mt., 9, 370. 378, 476; 10, 392. 402; kv. et., 9, 352.
- þeyldi, fleyttu, gæti borið, 8, 380.
- þeysa, s., láta hlaupa, 8, 376.
- þili, h. s. s. þil, 2, 148.
- þilinn, þiljaðr, 5, 2, með þilfari.
- þilja, s., gera þilfar í skipi, 9, 44.
- þingá, kv., þinghá, sýsla, 5, 42; 8, 183.
- þingat, ao., þingab, 8, 219; 9, 381.
- þinghá, kv., sýsla, 4, 233; 8, 183.
- þinglogi, sem ekki mætir á stefnum, 11, 22. 48.
- þinorr, k., bogastreingr, 10, 362.
- þjóðráð, h., bezta ráð, 11, 263.
- þó, ao., a) mjög, heldr, 7, 119. b) þá, 8, 63; 9, 336.
- þó, þvoði (af þvá), 6, 195; sjá þosk.
- þóat, ennþótt (í samfeldum setningum), 2, 41. 47. 152. 187. 239.
- þokka, s., hafa slit, ætlan á, 3, 59; þ. með einum, halda með, 6, 220; þ. mál, skeyta um, 6, 243.
- þokki, k., a) geð, 10, 89. b) sundrþykki, 11, 15.
- þokkakona, unnusta, 5, 226.
- þoran, kv., áræði, 1, 265.
- þorsamliga, ao., með vægð, 11, 116.
- þori, k., þorri, 7, 177.
- þorsdagr, fimtudagr, 9, 371; helgi þ., uppstigningardagr, 9, 406. 526.
- þosk, þvoði sér (af þvá), 8, 13; sjá þó.
- þóttu, þó þú, 5, 30.
- þrálundi, kv., þrálundi, h., 4, 195. 320.
- þrenningarmessa, trinitatisheut, 9, 372.
- þreskjöldr, þröskuldr, 5, 140; f. et. þreskeldi, 2, 149.
- þrif, h. mt. sæmd, 8, 385.
- þrifnaðr, k., upphesð, uppgágr, lukka, 7, 196; sæmd, 8, 385; þrifnaðarmaðr, uppgangsmaðr, 6, 356.
- þrist, kv., s. s. þrifnaðr, lukka, 6, 115.
- þrigilda, s., bæta þrennum gjöldum, 10, 172.
- þriskja, s., þreskja, berja korn, 8, 96.
- þritogandi, þritugasti, 10, 194.
- þrjó, þrjú, 10, 415.
- þrótsinni, h., þol, 5, 326.
- þryakva s. s. þriskja, 8, 96.

þukkr, lo., þykk, 8, 83.
 þurft, kv., þörf, 7, 101.
 þurru, þverrubu, 7, 270.
 þursta, s., þyrsta, 10, 407.
 þursti, s.; þusti, ruddist, 6, 157.
 þustr, þreskivölr, barelli, 8, 436.
 þvá, s., þvo, 9, 258, sjá þó,
 þósk.
 þverast við, ganga á svig við, 8,
 358.
 þverskeytingr, þver vindr, hlíðar-
 vindr, 7, 94.
 þvísa, þessu, 2, 184.
 þykliga, ao., með þotta, drambi,
 3, 91.
 þýngd, kv., lastviki, 11, 68. 69.
 þyrfti, þurfti, 11, 202. 343.
 þýbast skóg, leita hælis í sk., 6,
 62.
 þörmsamliga, ao., með vægð,
 11, 146.

Æfar, ao., mjög, ákalliga, 11,
 249.

Æfintýr, k.; æfintíri, 5, 300;
 3, 89.

Æfr, lo., öfr, ákafr, 3, 149; 11,
 41. 78.

Ægishjálmr, hjálmr Fofniss, er
 öll kvikindi öttuðust; bera æ.
 yfir einum, gera einn hræddan,
 8, 101.

Æmta, s., ansa, 9, 289.

Æra, kv., sómi, 9, 448.

Ærliga, ao., vel, 8, 203, sæm-
 iliga.

Ært vel, gott árferði, 4, 256.

Æsiliga, ao., ofsalliga, 3, 111.

Æsir, k., hvatamaðr, 8, 57.

Æskiligr sonr, óskabarn, 10, 221.

Ætlast, ætla, 11, 62. 88.

Ætt, kv., átt, 1, 236; 8, 67;
 áthagi, 9, 526.

Æthagi, áthagi, 7, 134.

Ættr, æðstr, 10, 382.

Æzka, kv., ætt, 9, 390.

Æðlingr. s. s. öðlingr, 11, 350.

Øgu, h. mt., augu, 11, 443.
 Øri, yngri (af örr, ungr), 11,
 90. 93.

Öfund, kv., óvinsæld, 4, 384.
 Öfundkent (honum er), hann
 „öfundar, 6, 145. 186.

Öfstr, efstr, öðastr, 7, 116.

Öfusa, kv., þökt, 4, 137. 342.

Öglit, h., auglit, 2, 174.

Ögu, h. mt., augu, 3, 128. 167.

Öklat, öklann (af ökli), 9, 528.

Ökulskuaðr s. s. hökulskuaðr, 9,
 512.

Ökvisi (aukvisi) ættar, ætleri, 4,
 321.

Ölbogi, k., olbogi, 11, 64.

Öldast, s., eldast, 11, 51.

Öldurmannligr, fyrirmannligr, 7,
 63.

Ölgvaðr, ölvadr, 11, 424.

Ölgögn, h. mt., ölker, 6, 342.
 346.

Öllumegum, ao., öllumegin, 2,
 317.

Ölmál, h. mt., borðræðr, 11, 19.

Ölmosa, ölmusa, vesælmenni, 2,
 183; 10, 321.

Ölsör, k., síðr í samdrykkjum,
 7, 119.

Ölteiti, kv., skemtan í samdrykkju.

Öluð, kv., aluð, alvara, einlægui,
 8, 103.

Ölubarvinr, ástvinr, 4, 287.

Ölværb, kv., aluð, göðvilji, 11,
 27. 52.

Ömbun, kv., umbun, 1, 215;
 2, 222.

Ömbuna, ömbona, umbuna, 1,
 141; 2, 212. 254. 296; 7,
 158.

Öndurör, öndverðr, 7, 336; 11,
 208.

Öndvegi, háseiti, 6, 439; 11,
 70; öndvegis-sulur, setstokkar,
 háðumegin öndvegis, 1, 239.

Öngþveitü, h., kreppa, hætta, 4,
 270.

- Ördrag, h., örskot, 7, 25; 8, 382. 385.
 Öreigd, kv., feleysi, fátækt, 6, 160.
 Örfalr, k., spjótshali, 1, 280.
 Örga s. s. öröga, 7, 156.
 Örglast, brölta, 4, 56.
 Örhæfi, h. mt., aubnir, hafaleysur, 7, 122.
 Örmoll, k., urmull, 11, 35.
 Örskiptamadr, óstillíngarmadr, 3, 108.
 Örtug, kv., s. s. ortug, 11, 355.
 Örvamélir, k., hirsla, sem örv-ar eru í geymdar, 3, 223; 11, 63.
 Örvínlast, örvínglast, örvænta, 5, 224.
 Örviti, vitlaus, rænulaus, 6, 31; 7, 158.
 Örvætta, s., örvænta, 10, 352.
 Örbriðraba, óhn. lo., urræðalaus, 11, 90.
 Örga augun, orga augnum, gretta augun, 7, 156.
 Öskruga, ao., með öskri, 3, 201; 5, 164.
 Öskuðinsdagr, öskudagr, 10, 71. 89.
 Övisli, k., skaði, 11, 81.
 Öxa, s., böggva (við), 2, 233.
 Öblíngir, k., afbragðsmadr, 11, 352.
 Öðruvis, ao., öðruvisi, 6, 220. 221; öðruvísa, sama, 5, 341; öðruvisu, sama, 6, 96; 7, 161; öðruvisi, 6, 9.

 VIÐBÆTIR.

- A**llt, öldungis, 8, 329. ið, 9, 376. Dragast, hika sér, 8, 65.
Blautr (form. 8, 24), linr, Eymd, kv., aumur: sjá e. á ein-
 enerpulaus; huglaus. um, sjá aumur á einum, 8, 242.
 Blótvöllr, k., blöðvöllr, 8, 157. Eða, so., og eigi, 9, 446.
 Buba, s., reisa buðir, 8, 322.
 Bæta, s., láta batna, 9, 390. **F**æriligt, lo., fært, 8, 33.
Daligr, lo., lélegr, form. 8, 24. **G**ryjandi, kv., aptrelding, dög-
 Draga mál, færa sig upp á mark- un, form. 8, 22.

LEIÐRÉTTINGAR OG ATHUGASEMDIR,

MEÐDEILDAR AF HERRA P. A. MUNCH,
LECTÓRI VÍÐ FRÍÐRIKS HÁSKÓLA Í CHRISTÍANÍU.

TIL ÁTTUNDA BINDIS. Bls. VI. Nafnið *Isgerus* meina eg, vegna ritsmáta gamallra norskra bréfa, eigi að lesast *Isgerus*. Eigi hér þá ekki að leiðréttað ritvilla eðr of undinn útlegg-
ingar-máti*, *Giserus* fyrir *Isgerus*, mundi nafnið þýða hið sama sem *Esgerus*, *Esgar*, *Ásgeir*, eðr máske (þó það annars vart finnst) *Ísgeir*, eins og *Ísriðr*, *Ísbrandr* og *Isgarðr* nefnast í Landnámu.

Bls. VIII. Visan, er sýnist að vera skrifub hérumbil 1320, á máske að lesast þannig:

..... á mik, legh nider sem laa,
væl mátu sea mik, ok gak bort í fra.

Þannig finnst ritab með hendi, er virðist að vera frá 15du öld, á skinnbókima í Árna Magnússonar safni Nr. 31 í 8blaða formi:

Her mattu sja megh	gakk langht burt j fra:
Mauricius a megh	Hwer megh steler
. . . mattu taka megh	eller lönelige f(eler)
eller man that saka tek	bliife en thiuff
leg megh nidur som ek la	

og á aðra, sama safns, 58 í 4bl. f., með hönd frá miðju 14du aldar:

Brander a mek
væl mattu sia mik
leg nidr sem ek la . . .

og enn fremr:

„Sigurbarnson á mik
v. m. s. m.; l. n. s. lá
ok tæker þu

Hér af virðist það augljóst að vera, að visan einungis er tómst vanapár, er eigandi bókarinnar lét fylgja sínu nafni, þó í nafni sjálfrar hennar. Síðan var hans nafn skafib út af ný-
um eiganda, sem samt gleymdi að setja sjálfs síns í stabinn. *O* (eðr *ö*) var í þeirri hönd stundum svo líkt *e*, að hágt verðr að gjöra greinarmun þeirra; þeir stafir, sem lesnir hafa verið *mðr*, sem mun vera mjög fáseðr skammstafanar máti (er annars skrifast *mr*) munu því hér eiga að lesast *níðr***.

* Viðlíkt og þegar Gizur biskup Ísleifsson var kallaðr Gizröðr í Þýzkalandi. *Fn.*

** Oss virðist að sönnu þessi meining Herra Lektorsins mjög alitleg og byggð á göðum rúksemdum — en alitum það þarámót vel hafa verið mögulegt að einhvör gárungur hafi notað sér af þeim tví-

Sú ypparlega skinnbók *A*, sem er lögð til grundvallar fyrir útgáfu Sverris sögu, mun vart vera yngri enn frá árunum 1260—80*, hvað sjá má af ritshætti frumskjala þeirrar tíðar í Árna Magnússonar brefsafni; þar brukast til dæmis stafrinn *a*, sem þarámót ár 1300 og þareptir, almennt fær aðra mind, áþekka setta skriftar *di*.

- Bls. XIV. Þessi nöfn fyrrverandi eiganda Eyrsþennils eiga máske að lesast þannig: *P(ros) Lauritzónn*, og *Iver (Iuer) Jenssón*. Hinn fyrrnefndi átti höfuðbólið Nesholm, og var sonur Lauritz Bertelssonar, fyrst lögmaðr í Osló, síðan í Norðlöndunum og loks í Skíðunni, hvar hann deyði 1596. Hans kona Kristín var dóttir Ívars Jenssonar (af Járnskeggs eða Badens ætt), er átti Fritzö og Brynla, en andaðist 1570. Þá hefði hinn fyrrnefndi erlt bokina eptir sinn síðarnefnda tengdabódur.

Eyrsþennill (G) er skrifabr með tveimur höndum, af hvörjum sú eldri er miklu fállegri og sýnist að vera töluvert eldri; báðar brúka *hl* og *hr*, líka optast *æ* fyrir *ö* (*ö*) (t. d. bæendr, særa; ekki: böndr, föra). Réttrúðarmáti fyrri handarinnar líkist í mörgu hinni fornu *Grágás*, og er þessvegna varla norskr. Í mismunargreininni úr þessari skinnbók bls. 122, um dráp Páls Andressonar, ætla eðg að *h* ekki eigi að lesast *hér*, heldr eigi því orði öldungis að sleppa, þar punktr undir bokstafnum *h* á að merkja það, að honum sé ofaukið; þannig leiðréttist grundvöllr getgátunnar í formálanum bls. XV um ritun bokarinnar í Noregi**.

- TIL NÍUNDA BINDIS. Bls. 97 er „Álf af Trondberg“ útlagt „Álf af Þrándarbergi“, en það sést af Sturlungasögu að „Álf af Þornbergi“ var maðr Skúla hertoga, eins og hér er sagt um hinn. Pétur Clausson hefir því hér skrifab rángt, og stabarnafnið á að útleggjast „Þornbergi“. Í stabaregistrinu bls. 444 eiga þannig tvö slík að verða að einu.

Sá Álfssonr, er á fyrstgreindum stab nefnist Erlingr ungi, er þannig hinn sami sem Erlingr Álfsson í sögu Hákonar Hákonarsonar; hann var faðir hins nafnfræga Álfs jarls Erlingssonar, er á Latínu nefndist *Oliverus de monte apine*, með öðrum orðum: af Þornbergi.

- Bls. 111. „Lænsmand“ er hér útlagt „lendr maðr“; líkliga væri réttara að hér stæði lænsmaðr eðr umboðsmaðr, þar þessi orð í þeim gömlu norsku lögum brukast um slíka lægri stéttar menn.

- TIL TÍUNDA BINDIS. Í mismunargreinunum við þættina um Haldán svarta og Harald hárfagra skirskotast stundum til *Æ*, sem án efa á að þíða *Ættartal* Noregs konunga, en þessa er ekki getið í formálanum, svo þeir, sem eru teðu handriú

ræða hætti, með hvörjum orðin gátu lest og skilist, til eins augnamíðs. *Fn*.

* Á þetta var ogsvo fyrr gitskab; sjá formálans bls. VI. *Fa*.

** Það sést samt af eldri steiknum bokarinnar, að hún átti heima í Noregi hérumbil 1363; sjá formálans bls. XIII. *Fa*.

ókunnugir, ekki geta vitab hvað fyrstumgetinn bokstafr þýða eigi; sama er að segja um bokstafinn *T*.*

Í þeirri einustu skinnbók, sem til er af Odds munks sögu Ólafs Tryggvasonar, finnst og þau fyrstumgetnu opnu á. Hündin líkist mjög þeirri er sest á gömlu bréfi, útgefna af Skula hertoga; svo gömul mun þó bokin varla vera, en þar-
ámót vissulega ekki yngri enn árið 1280. Ritgjörðin er aug-
sjanlega norsk, og því heldr treysti eg mér til að getska á hennar aldr.

Bls. 354 stendr: „Þórðr or Njarðarlög“; sé þetta skilmerkilegt í textanum setti líklega „Marðalög“ í Fornm. S., II, 252, að leiðréttað þannig.

— 434 er Alein jarli (Alan af Galloway) samanblandað við Alein, bróður Duggals konungs úr Sudreyjum; um hann hljóða bls. 134, 143.

— 437. Ásólfr Bárðarson, bróðir Skula, er nefnist í 9da bindi bls. 97, er vissulega annar maðr enn sá hér opt nefndi Ásólfr jarlsfrændi eða konungsfrændi. Hinn fyrrnefndi var sonr Bárbar Guttormssonar, en hinn stóarnefndi sonr Eiríks gryfils og dóttursonr Ásólfs Guttormssonar, bróður Bárbar. Þess-
vegna á einungis IX, 97 í registrinu að setjast við nafn Ásólfs Bárðarsonar, en allar aðrar bladsíður heimfærast til Ásólfs af Austrátt.

— 441 nefnast einungis tvær bladsíður er geti um Duggal Rúðra-
son, hvarámt allir aðrir stafir í þessu bindi, sem hér færast til Duggals skreks, eiga að flytjast til hins. Þettað sést af nákvæmum gegnumlestri textans.

— 446. Gautr eða Gauti Jónsson og Gauti á Meli, eru hér skildir að, en eru þó hin sama persóna. Sjá meðal annars Konungs-Annála hjá Langebek, III, 110, ár 1270: „Ob. Gautr Jónsson á Meli“. Hið sama stendr raunar í þeim svokölluðu eldstu Annálum í sama verki II, 193, en er fært úr lagi af raungum lestrarmáta: „Ob. Gautr Jónsson, Amel Solldan o. s. frv. í stabin fyrir G. J. á Mel, Solldan o. s. frv.“

— 466-67. Pétur í Gizka og Pétur Pálsson eru hinn sami maðr, hvará að sönnu er víkið, en það má, með vissu, fullyrbast.

— 470. Sá hér umgetni Sigurðr fertill sýnist líka að nefnast í tveimr norskum skjölum sem lögmaðr í Ósló, með nafninu Sigurðr pertill; — 4da mismunargrein IX, 468 skrifar viðr-
nefnið „petill“.

* Fornritanefndin staðfestir nú þá hér fyrst framsettu getgátu og getr þess undir eins að *Æ* stundum líka kallast *Æst Noregs konunga*, og að *T* á að þýða hið svokallaba *Tal Noregs konunga*. Hvúruft þessara fornrita finnst nú á bokfelli, en þau eru án efa uppskrifuð, á pappír, eptir gömlum skinnbókum er stóðar hafa glatast (líklega í þeirri miklu Kaupmannahafnarbrennu, 1728). *Æ* er í Árna Magnússonar safni Nr. 52 í arkarfórmi, en *T* Nr. 303 í fjúgrablaða formi.

PRENTVILLUR OG LAGFÆRINGAR.

ANNAD BINDI. *Bls. 170, l. 24: konung les konungs.*

ÞRÍÐJA BINDI. *Bls. 94, l. 22: huggóðr l. huggóðir; 152, 8: bagorðr kannske bagorðr.*

FJÖRÐA BINDI. *Bls. 13, l. 7: konungar les konungi; 24, 26: fðbrasytir l. fðstrasytir; 33, 27: þer l. því; 59, 8: leiru l. Leiru; —, 18: Eirikssynir l. Eiríksson; 82, 7: herbúnaði l. húsbúnaði; 118, 22: Raumaríki l. Ránríki (þannig Hkr. II, bls. 67); 217, 3: landi l. landa; 240, 17: Lóni l. Lóm; 263, 30: hundir l. hurbín; 380, 9: ármátr Ólafs konungs l. ármanns Ólafr konungr.*

FIMTA BINDI. *Bls. 148, l. 13: or les ok; 258, 13: eptir hafi vantar líklega í textann Finna; 261, 23: í orð l. jörð; 305, 16: fyrr l. firr; 312, 9: firbindi l. fríbindi; 316, 21: arit l. farit; 318, 2: hver er l. hverir; 319, 26: nokkurn l. nokkuru; 350, 19: sætrar l. sætar.*

SJÖTTA BINDI. *Bls. 167, l. 22: aðalmeini l. aðalmeini; 317, 7: þit l. hit.*

SJÖUNDA BINDI. *Bls. 53, l. 14: alvaldr l. allvaldr; 72, mg. l. 1: hǫggvinn l. höggvinn; 337, 19: mont l. monc.*

ÁTTUNDA BINDI. *Formdlans bls. 22, l. 11, 376 l. 379; 39, mg. 13: sigri l. sigrs; 100, mg. 7: lamum l. malum; 104, mg. 4: öttum mun eiga að lesast öttum; 289, mg. 13: hruð l. hrubu; 356, 9: marðr l. madr.*

ÞÍUNDA BINDI. *Bls. 25, l. 4: áni les ánni; 36, 14: Heggna l. Heggini; 71, 17: Hákon réttara Sverrir (sb. bls. 219); 145, 15: tigr l. tigar; 151, 14: hinn l. hin; 245, 10: homum, venjulegra hann; 248, 14: konungr l. konung; —, 20-21: Ínga konung (Íngi konungr?); —, 25: góðs (góðsi?); 253, 1: Baglingar l. Baglingar; —, 3: varir l. varir; 259, 4: því undanfelli; 262, 9: því (þat?); 96, mg. 4: konungr l. konungs; 319, 22: skipsavgina (skipsavgina?); 329, 18: pallinum l. pallinum; 340, mg. l. 1: húskarla l. húskarlar; 368, 8: hinn réttara hin; 395, 12: Þorsteinn l. Þorstein; 398, 12: ráðs l. ráð; 426, mg. l. 7: fæti l. fæti; 453, 23: láttir l. sáttir; 458, 4: konungr l. konungi; 470, 15: Leifness l. Leirness; 520, 15: hriðinni l. hriðinni (?);*

—, *mg.* 5: Mörtustokkun *l.* Mörtustokkum; 521, 22: fell *l.* fell *eða* felt; 534, 15: hinn *l.* hin.

TIUNDA BINDI. *Bls.* 28, *mg.* *l.* 9: ríkinu *les* ríkin; 74, 5: braut *l.* hraut; —, 10: dregnum *l.* dregnum; 110, *mg.* *l.* 4: mér *l.* mik; 159, *mg.* 1: þann 15da Augústi *l.* þann 8da September; 161, 21: vetrarnis *l.* vetrarins; 312, 4: lin, fé *l.* linfé; 313, 29: *higgaz* (*bjoggust, bjuggust?*); 321, 17: dæm. *l.* dæmi; —, 24: beatr *l.* best; 361, 10: vápnaburðr, oc griót flaug *l.* vápnaburðr oc griótflaug; 396, 16-17: hals *i* *l.* halzi; 397, 8: ravþara (ravþr a?).

ELLEFTA BINDI. *Bls.* 4, *l.* 4: kann *les* hann; 137, 5: latra *l.* latar.

TOLFTA BINDI. *Bls.* 262, *b.* *l.* 2: og Ölvesi *les* við Hvítá; 292, *a.* 19: Almannaþjá *l.* gjá fyrir austan (*er líka bæarnafn þar*); 307, *b.* 1-2: fyri Bær (o. s. frv.) *l.* kirkjustaðr og prestsetr í Mýra sýslu, er nú nefnist Hitardalr; 346, *b.* 24 viðbætist: sjá Sjóland, Sælundr; —, 29: Róðslagen *l.* Róðslagen eðr Roslagen; 347, *a.* 44, viðbætist: Sælundr; 349, *a.* 35: eptir Skíði viðbætist Skíð.

